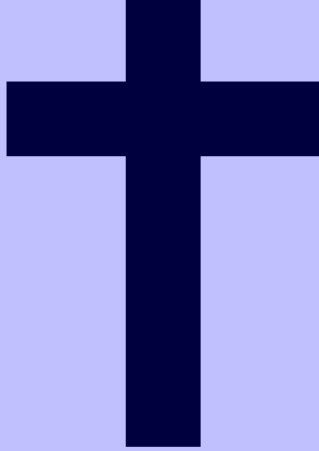

Nuevo Testamento en
mixteco de Ocotepec

New Testament in Mixtec, Ocotepec (MX:mie:Mixtec, Ocotepec)

Nuevo Testamento en mixteco de Ocotepec

New Testament in Mixtec, Ocotepec (MX:mie:Mixtec, Ocotepec)

copyright © 1977 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, Ocotepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixteco, Ocotepec [mie], Mexico

Copyright Information

© 1977, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixtec, Ocotepec

© 1977, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

61c6fffd-2562-5253-8242-3993f51527e9

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	40
SAN LUCAS	64
SAN JUAN	105
HECHOS	135
ROMANOS	175
1 CORINTIOS	192
2 CORINTIOS	208
GÁLATAS	219
EFESIOS	225
FILIPENSES	231
COLOSENSES	235
1 TESALONICENSES	239
2 TESALONICENSES	243
1 TIMOTEO	245
2 TIMOTEO	250
TITO	253
FILEMÓN	255
HEBREOS	256
SANTIAGO	268
1 PEDRO	272
2 PEDRO	277
1 JUAN	280
2 JUAN	284
3 JUAN	285
JUDAS	286
APOCALIPSIS	288

TUHUN VAHA JA NI NTEE SAN MATEO

*Lista nāsa nquiji tatā Jesucristo
(Lc. 3.23-38)*

¹ Yáhá cūu lista nāsa nī nquiji tatā Jesucristo. De maá yā cūu tatā rey David, de David nī nquiji nūu tatā Abraham.

² Abraham nī ncuu dē tatā Isaac, de Isaac nī ncuu dē tatā Jacob, de Jacob nī ncuu dē tatā Judá jíin ndá ñānī dē.

³ De Judá nī ncuu dē tatā Fares jíin Zara, de naná ndūū dē nī ncuu Tamar. De Fares nī ncuu dē tatā Esrom, de Esrom nī ncuu dē tatā Aram.

⁴ De Aram nī ncuu dē tatā Aminadab, de Aminadab nī ncuu dē tatā Naasón, de Naasón nī ncuu dē tatā Salmón.

⁵ De Salmón nī ncuu dē tatā Booz, de naná dē nī ncuu Rahab. De Booz nī ncuu dē tatā Obed, de naná dē nī ncuu Rut. De Obed nī ncuu dē tatā Isaí.

⁶ De Isaí nī ncuu dē tatā David, tēe nī ncuu rey. De rey David nī ncuu dē tatā Salomón, de naná dē, xihna cā nī ncuu ña ñāsíhí Urías.

⁷ De Salomón nī ncuu dē tatā Roboam, de Roboam nī ncuu dē tatā Abías, de Abías nī ncuu dē tatā Asa.

⁸ De Asa nī ncuu dē tatā Josafat, de Josafat nī ncuu dē tatā Joram, de Joram nī ncuu dē tatā Uzías.

⁹ De Uzías nī ncuu dē tatā Jotam, de Jotam nī ncuu dē tatā Acáz, de Acáz nī ncuu dē tatā Ezequías.

¹⁰ De Ezequías nī ncuu dē tatā Manasés, de Manasés nī ncuu dē tatā Amón, de Amón nī ncuu dē tatā Josías.

¹¹ De Josías nī ncuu dē tatā Jeconías jíin ndá ñānī dē, maá tiempo já cuáhān ndá nchiví Israel preso jondē nación Babilonia.

¹² De tá nī iyo ndá ji ñúcuán, de Jeconías nī ncuu dē tatā Salatiel. De Salatiel nī ncuu dē tatā Zorobabel.

¹³ De Zorobabel nī ncuu dē tatā Abiud, de Abiud nī ncuu dē tatā Eliaquim, de Eliaquim nī ncuu dē tatā Azor.

¹⁴ De Azor nī ncuu dē tatā Sadoc, de Sadoc nī ncuu dē tatā Aquim, de Aquim nī ncuu dē tatā Eliud.

¹⁵ De Eliud nī ncuu dē tatā Eleazar, de Eleazar nī ncuu dē tatā Matán, de Matán nī ncuu dē tatā Jacob.

¹⁶ De Jacob nī ncuu dē tatā José, tēe nī ncuu yíi María. De María nī ncuu ña naná Jesús, Yāā nání Cristo.

¹⁷ De jondē Abraham de jondē David de nī ncuu ūxī cūmī tatā. De jondē David de jondē tá cuáhān ndá nchiví Israel preso nación Babilonia de nī ncuu tucu ūxī cūmī tatā. De

jondē tá nī jēhēn ndá ji preso de jondē nī ncuu Cristo, suni nī ncuu ūxī cūmī cā tatā.

*Jā ní ncau Jesucristo
(Lc. 2.1-7)*

¹⁸ De já ní ncau Jesucristo de sūcuán nī ncuu: Naná yā María, ja nī ncundaā já cundeē ña jíin José. De jondē tá ncháha ca cundeē ña jíin dē, de nī jicūhun sēhe ña nī nsáhá Espíritu Santo.

¹⁹ De José, tēe já cundeē ña jíin, chí tēe ndāā cūu dē. De nduú cūnī dē cuáha dē tūhun canoō ña, chí sa cūnī dē já ná jencuñiñi yuhū-ni já má cūndeē dē jíin ña.

²⁰ De juni sūcuán nácani inī dē, de nī stéhēn jāni nūū dē já ní nquenda-ni iin ángel maá Jētohō ō Yāā Dios nūū dē, de nī ncāhān yā jíin dē: José, sēhe tatā David, mā cūyuhú nú cueca nú ñāsíhí nú María, chí sēhe ña já cacu, vāji jī jondē nūū maá Espíritu Santo.

²¹ De cacu iin sēhe yíi ña. De scúnani nú ji Jesús, chí maá ji cūu Yāā já scácu ndá nchiví nūū cuáchi jī, ncachī ángel.

²² Sūcuán nī ncuu ndacá tiñu yáhá, tácuca quee ndāā tūhun Jētohō ō Yāā Dios já nī ncāhān tēe nī nacani tūhun yā jondē janahán. De sūcuán nī ncāhān dē:

²³ Coo iin ñahan lúli, de nīhīn sēhe ji, de scácu ji iin sēhe yíi, de cunaní sūchí ñúcuán Emanuel. Cáchī tutū. De sívī yáhá cáchi: Yāā Dios ndéé yā jíin ó.

²⁴ De nī ndoto José, de nī nsáhá dē tá nī ncachí ángel Jētohō ō Yāā Dios nūū dē. De nī jeca dē María nī ncuu ña ñāsíhí dē.

²⁵ De nduú ní nquúxin dē jíin ña, chí jondē nī scácu ña sēhe yíi xihna ñúhún ña. De nī scúnani dē ji Jesús.

2

Jā ní nquenda ndá tēe mago nūū yā

¹ De tá nī ncau Jesús inī ñuū Belén ndáñúū Judea, de tiempo ñúcuán tátunī rey Herodes. Ñúcuán de jacū tēe ndíchí já scuáha síquī tiūun, nī nquiji jíicá ndá dē ichi nūū quénda ncandīi, de nī nquenda dē ciudad Jerusalén.

² De nī jíicá tūhún ndá dē nchiví: ¿Ní cūu nūū iyó sūchí já ní ncau já cuu rey nchiví hebreo? Chí ichi nūū quénda ncandīi nī jini ndá sá iin tiūun cáhnú já cūu seña já ní ncau ji. De vāji ndá sá já chíñúhún sá ji, ncachī dē.

³ De rey Herodes, tá nī jini dē tūhun ñúcuán, de nī ncunéhēn inī dē, jondē jíin ndacá nchiví Jerusalén.

⁴ De nī nastútú dē ndacá sūtú cúnáhnú jíin ndacá tēe stéhēn ley janahán nūū nchiví. De nī jíicá tūhún dē ndá tēe ñúcuán ní cūu nūū cacu Cristo, cáchi tutū.

⁵ De nī ncachí ndá dē nūū rey: Inī ñuū Belén ndáñúū Judea. Chí sūcuán cáchi nūū

tútū jā ní ntee tēe nī nacani tūhun yā jondē janahán:

⁶ Ndá ndóhó nchivī űuū Belén ndáñúú Judá, cuñáhnú cá űuū nū nsúú cá ndá cá űuū jā cuñáhnú inī Judá.

Chi suu inī űuū nū quee iin Yāā jā tatúnī, de coto yā nchivī maá nī Israel, ncachī Yāā Dios.

Cáchī tutū.

⁷ űúcuán de Herodes nī ncana yuhū dē ndá tēe ndíchí jā nání mago. De nī jīcā tūhún vāha dē nā quivī cúu jā ní nquenda tiūūn űúcuán.

⁸ De nī ntají dē ndá tēe űúcuán jā quihín dē űuū Belén. De nī ncāhān dē: Cuāhān ndá ní de cātūhún vāha ní ní cúu nūū iyó sūchí lúli. De tá nī nanihín ndá ní jī, de quiji ní cachī tūhun ní nūū sá, tácuca suni quichiñúhún maá sá jī, ncachī rey.

⁹ De tá nī jini ndá dē tūhun jā ní ncāhān rey, de cuāhān ndá dē. De maá tiūūn cahnú jā ní jini dē ichi nūū quēnda ncandī, nī jécōsō nūū cuāhān nūū ndá dē jondē nī nquenda nūū iyó sūchí lúli, de űúcuán nī jencuiñī.

¹⁰ De tá nī jini ndá dē jā ní jencuiñī tiūūn, de nī ncusií ndasi inī dē.

¹¹ De nī jinū ndá dē ní nquivi dē inī vehe, de nī jini dē nūū sūchí lúli jíin naná jī María. De nī jecuñī jiti ndá dē nūū jī, de nī nchiñúhún dē jī. De nī nacune ndá dē jatūn dē, de nī nsōcō dē oro jíin incienso jíin sūja űguā nūū jī.

¹² űúcuán de nī stéhēn jāni nūū ndá dē, de nī ncachī nūū dē jā má quínohōn dē nūū Herodes. De incá ichi cuānohōn dē űuū dē.

Jā ní jinu José cuāhān ndá dē Egipto

¹³ De tá cuānohōn ndá tēe mago, de nī stéhēn jāni nūū José jā iin ángel maá Jētohō ō Yāā Dios nī ncāhān yā jíin dē: Nacōo de cunu nú quihín nū jíin sūchí lúli jíin naná jī jondē naciōn Egipto. De űúcuán cundeē nū jondē cachī tūhun nī nūū nū. Chi Herodes ja ñatin nanducú dē sūchí lúli jíiñā jā cahnī dē jī, ncachī yā.

¹⁴ De nī ndoto José. De cuāhān dē jíin sūchí lúli jíin naná jī, de nī jica űuú ndá dē cuāhān dē Egipto.

¹⁵ De űúcuán nī ndeē dē jondē nī jíhī Herodes. De sūcuán nī ncuu tácuca quee ndaā tūhun Jētohō ō Yāā Dios jā ní ncāhān tēe nī nacani tūhun yā janahán: Jondē naciōn Egipto nī ncana nī Sēhe ní vāji jī, ncachī Yāā Dios, cáchī tutū.

Jā ní ntatúnī Herodes jā ná cúu ndá tēe űiquín

¹⁶ űúcuán de nī jini Herodes jā sūcuán nī stáhvī ndá tēe mago dē, de nī nquiti ndasi inī dē. De nī ntají dē ndá soldado cuāhān, de nī jahnī ndācā tēe űiquín jā űú cuiyā jíin jā lúli cá jā iyó inī űuū Belén jíin ndācā űuū

ñatin. Chi ja nī jīcā tūhún vāha dē ndá tēe mago nāsaa tiempo nī ncuu jā ní ncacu Jesús.

¹⁷ De sūcuán nī nquee ndaā tūhun jā ní ncāhān Jeremías, tēe nī nacani tūhun yā jondē janahán, chi ní ncāhān dē:

¹⁸ Inī región Ramá nī jini nī

jā jácu de jácu cóho.

Chi ndá ñahan cúu tatā Raquel, jácu ña jēhē sēhe ña,

de nduú cúnī ndusií inī ndá ña, chi ní jíhī ndá jī.

Cáchī tutū.

¹⁹ űúcuán de nī jíhī Herodes. De nī stéhēn jāni nūū José jā iin ángel Jētohō ō Yāā Dios nī ncāhān yā jíin dē jondē nūū ndeē dē Egipto:

²⁰ Nacōo de quínohōn nū naciōn nū Israel jíin sūchí lúli jíin naná jī. Chi ja nī jíhī ndá tēe jā nducú cahnī sūchí lúli jíiñā nícu, ncachī ángel.

²¹ űúcuán de nī nacōo dē, de cuānohōn dē Israel jíin sūchí lúli jíin naná jī.

²² De nī nihín dē tūhun jā Arquelao nī nūcuiñī dē nūū ndīyi tatá dē Herodes, de maá dē tatúnī inī región Judea. De yúhú dē jā quínohōn dē űúcuán. De nī stéhēn jāni nūū dē jā ná quihín dē región Galilea, de cuāhān dē.

²³ De nī nquenda ndá dē űúcuán, de nī ndeē dē űuū nání Nazaret. Sūcuán nī ncuu tácuca quee ndaā tūhun jā ní ncāhān ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán. Chi ní ncachī dē jā cāhān nchivī jā tēe űuū Nazaret cúu Jesús.

3

Tūhun Juan tēe scuénduté

(Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

¹ De nī jica tiempo, de nī nquenda Juan tēe scuénduté jondē nūū űuhun tíhá ndáñúú Judea, de suha nácani dē tūhun:

² Nacani inī ndá nú jā sndóo nú cuāchi nú, chi ja nī ncuñatin maá Yāā ndeē andiví jā tatúnī yā nūū nū, ncachī dē.

³ De Isaías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán, suha nī ntee dē tūhun Juan nūū tutū:

Coo iin tēe jā cana jee jondē nūū űuhun tíhá: Sāhá túha ndá nú maá nú, chi quenda maá Jētohō ō.

De sāhá ndá nú tiñu ndāā, chi vāji yā, cachī dē.

Ncachī Isaías.

⁴ De sahma űúhún Juan cúu ixi camello, de nūhni iin cinturón ñii chjín dē. De jā tēcú de cúu tíca langosta jíin ndūxi yōcō.

⁵ De nchiví ciudad Jerusalén jíin ndācā nchiví región Judea jíin nchiví ndeē ñatin yuhú yúte Jordán, ní nquenda ndá jī nūū dē.

⁶ De nī nacani ndaā ndá jī cuāchi jī nūū Yāā Dios, de nī scuénduté dē jī inī yúte Jordán.

7 De tá nī jini dē jā vāji cuāhā tēe grupo fariseo jín tēe grupo saduceo nūū scuénduté dē, de nī ncāhān dē: Va sēhe cōō cúu ndá nú, chí xēēn nū tá cúu cōō. ¿A jáni inī ndá nú jā cuu cunu nú cācu nú nūū castigo xēēn jā quiji?

8 Túsaá de sáhá ndá nú tiñu vāha, de sūcuán stéhēn nū jā ní nacani ndija inī nū jā sndóo nú cuāchi nú.

9 De mā cāni inī ndá nú cāhān nū jā cuu cācu nú síqui jā cúu nú tatā Abraham. Chí cāhān nī jín ndá nú jā cuu sáhá Yāā Dios jā ndacá yūū yáhá nduu sēhe Abraham jā candija vāha, de tú cūni yā.

10 De cúu ndá nú tá cúu tūndihá jāá nduú jéhe jāvíxi vāha. De mitan de ja iyó tūha Yāā Dios jā cuāha yā castigo xēēn, tá cúu nūū iyó tūha iin cā jā quehndē jondē yoho ñutun. Túsaá de sáhá yā jín ndá nú tá cúu nūū sáhá yā jín ndacá ñutun jāá nduú jéhe jāvíxi vāha, jā téhndē de cāyū nūū ñuhūn.

11 De nduhū chí jín ndute scuénduté nī ndá nú, de ñúcuán cúu jā stéhēn nū jā ní nacani inī nū jā sndóo nú cuāchi nú. De Yāā jā quiji, chí modo jā scuénduté yā ndá nú cúu jā cuāha yā Espiritu Santo cundeē inī áno ndá nú, de poder yā cúu tá cúu ñuhūn. De Yāā jā quiji chí cúñáhnú ndasí cā yā nsúū nduhū. Chí nduú cúñáhnú cuití nī nūū yā, nī jā cuetíñú yā nduhū vísó iin tiñu lúli cā jā cuiso nī nījān yā.

12 De sáhá yā tá sáhá tēe stéchi trigo, chí sáhá síin yā nchiví vāha jín nchiví nēhēn, tá cúu nūū cúndoo trigo jā queē síin paja. De nastútú yā trigo yā ndivi inī yacā yā. Sochi paja chí teñuhūn yā nūū ñuhūn jā má ndáhvā cuití, ncachí Juan.

Jā ní jenduté Jesús
(Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22)

13 Ñúcuán de nī nquee Jesús región Galilea, de nī nquenda yā yūte Jordán nūū iyó Juan, tácu scuénduté dē yā.

14 Sochi nduú cūni Juan scuénduté dē yā, chí nī ncāhān dē jín yā: Sa cánuú jā scuénduté maá ní sáán, ¿de nāsa cúu jā sa nūū sá vāji ní? ncachí dē.

15 De nī ncāhān Jesús jín dē: Nduú chí sáhá nú, chí sūcuán cánuú jā squíncuu ó ndacá jā tátúní Yāā Dios, ncachí yā. Ñúcuán de nī scuénduté dē yā.

16 De tá nī ncuu nī jenduté yā, de nī nquee yā ndute. De nī nune-nī nūū ndēē Yāā Dios andiví, de nī jini yā jā cúun Espiritu Yāā Dios vāji, de cáá tá cáá iin paloma, de nī jínú xīnī yā.

17 De ichi andiví nī ncāhān iin tūhun: Yáhá cúu Sēhe nī jā māni ndasí nī jín, de cúsi ndasí inī nī jín, ncachí.

4

Jā ní jito túni táchi Jesús
(Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)

1 Ñúcuán de nī jínú Jesús jondē nūū ñuhun tūhá nī nsáhá Espiritu Santo. Chí ñúcuán coto túni táchi cúñáhnú yā, chí cūni jā sáhá yā cuāchi.

2 De nī iyo ndité inī yā ūū xico nduú ūū xico ñuú, sá de nī nquiji sóco nūū yā.

3 De nī nquenda maá táchi cúñáhnú jā coto túni jí yā, de nī ncāhān jín yā: Tú maá nú cúu Sehe Yāā Dios de cāhān nū jā ndá yūū yáhá ná ndúu stāā cají nū, ncachí.

4 De nī ncāhān yā jín: Nduú chí yósó nūū tutú ī: Nsúū mátúhún-nī stāā cúu jā tēcū nchiví, chí suni jín ndacá tūhun jā cāhān Yāā Dios, ncachí yā.

5 Ñúcuán de cuāhān táchi cúñáhnú jín yā jondē Jerusalén jā cúu ciudad ī. De nī jani jí yā xīnī torre templo.

6 De nī ncāhān jí jín yā: De tú Sēhe Yāā Dios cúu nú, de squíncava nú maá nú jondē nūū ñuhūn, chí scácu yā ndóhó. Chí sūcuán yósó nūū tutú:

Tetiñú yā ndá ángel yā jā coto ndóhó.
De canee ndá yā ndóhó,
tácu mā scáchihi nú jéhe nū nūū yūū.
Cáchi tutú, ncachí táchi.

7 De nī ncāhān Jesús: Nduú chí suni yósó cā nūū tutú jā má cōtó túni nchiví Jētoho jí Yāā Dios, á scácu yā jí á nduú, ncachí yā.

8 De táchi cúñáhnú nī jeca tucu jí yā cuāhān jí jín yā xīnī iin yucu sūcún ndasí. De nī stéhēn jí ndacá nación ní cáhnú ñayiví nūū yā, de viī ndasí cáá ndíhi.

9 De nī ncāhān jín yā: Ndacá yáhá taji nī nūū nū, de tú cuiñi jí nū chíñuhūn nū nduhū, ncachí.

10 Ñúcuán de nī ncāhān Jesús nūū táchi: Satanás, cujiyo cuāhān, chí yósó nūū tutú jā ná chíñuhūn nchiví maá Jētoho jí Yāā Dios, de nūū mátúhún-nī yā satíñú jí, ncachí yā.

11 Ñúcuán de nī ncujiyo-nī táchi cúñáhnú cuāhān. De nī nquenda ndá ángel Yāā Dios nī nchindeé ndá yā.

Jā ní nquijéhe Jesús nacani yā tūhun región Galilea

(Mr. 1.14-15; Lc. 4.14-15)

12 De tá nī nīhīn Jesús tūhun jā yíhi Juan vecāa, de cuānohōn yā región Galilea.

13 De nduú nī ndēē yā ñuū Nazaret, chí nī jēhēn yā nī ndēē yā ñuū Capernaum. De ñuū ñúcuán cáá yuhú mar, maá región Zabulón jín Neftalí.

14 De sūcuán nī ncuu tácu quee ndaā tūhun nī ntee Isaías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahān:

15 Región Zabulón jín Neftalí,
ichi jā cuāhān yuhú mar, lado yūte Jordán
nūū quēnda ncandíi,

jíin región Galilea nū ndēē nchiví ndá cá nación jáá nduú jíni tūhun yā.

¹⁶ Nchiví ñúcuán chi modo nū neē ndēē ji, de stúu yā luz yā nūu ji.

De nchiví ja ñatin naā, ñihīn ji tūhun vāha ndasí,

suu tūhun já scácu yā ánō ji.

Ncachí Isaías.

¹⁷ De jondē quívi ñúcuán nī nquijéhé Jesús nácani yā tūhun, de sūcuán nī ncāhān yā: Nacani iní ndá nú já sndóo nū cuāchi nū, chi ja nī ncuñatin Yāā ndēē andiví já tatúní yā nūu nū, ncachí yā.

*Jā ní ncana yā cūmī tēe tīn tiacá
(Mr. 1.16-20; Lc. 5.1-11)*

¹⁸ De jíca Jesús yuhú mar Galilea cuāhān yā. De nī jíni yā nūu ūū tēe, de ñani ndúu dē. De iin dē cúu Simón já suni nání Pedro, de incā dē cúu Andrés. De tēe tīn tiacá cúu ndúu dē, de chūhun dē ñunu dē iní mar.

¹⁹ De nī ncāhān yā jíin ndúu dē: Cuniquīn nduhū ná cóhōn, de nasáhá nī ndóhó tēe já ñihīn cuāhá nchiví já candíja nduhū, tá cúu nūu ñihīn nū tiacá, ncachí yā.

²⁰ Ñúcuán de nī sndóo ndúu dē-ni ñunu dē, de nī jecuniquīn dē yā.

²¹ De nī jica yā jacū cā, de nī jíni yā nūu ūū cā tēe, de suni ñani ndúu dē. De cúu dē Jacobo jíin Juan, ndúu sēhe Zebedeo. De ndēē dē iní barco jíin tatá dē Zebedeo, nāchicatún dē ñunu dē. De suni nī ncana yā ndúu dē já cuniquīn dē yā.

²² De nī sndóo dē-ni tatá dē jíin barco, de nī jecuniquīn dē yā cuāhān dē.

*Jā ní stéhēn yā nūu cuāhá nchiví
(Lc. 6.17-19)*

²³ De nī jica nuu Jesús níi región Galilea, nī stéhēn yā tūhun iní ndá vehe ī já cúu sinagoga. De nī nacani yā tūhun vāha nāsa tátúní Yāā Dios. De nī nasáhá vāha yā nchiví cúhū ndacá-ni cuēhē.

²⁴ De nī jītē nuu tūhun yā cuāhān níi región Siria. De nūu yā nī nquisiáha ji ndacá nchiví cúhū, nchiví já ndóhó quéhēn nūu cuēhē, jíin já játu, jíin já ñuhūn táchi iní, jíin já jíhi yíhi, jíin já ní nduehlé. De nī nasáhá vāha yā ndá ji.

²⁵ De cuāhá nchiví región Galilea jíin Decápolis, jíin nchiví ciudad Jerusalén jíin región Judea, jíin ndá ñuū já íyó incā lado yūte Jordán ichi nūu quénda ncandíi, nī jecuniquīn ndá ji yā.

5

Jā ní nacani yā tūhun jondē yucu

¹ De nī jíni Jesús nūu ndá nchiví cuāhá ñúcuán. De nī ncaa yā yucu cuāhān yā, de nī jecundeē yā. De ndá tēe scuáha jíin yā, nī nquenda dē nūu yā ñúcuán.

² De nī nquijéhé yā nī stéhēn yā ndá tūhun yáhá nūu dē:

*Tūhun nācā ndetū
(Lc. 6.20-23)*

³ Nācā ndetū ndá nchiví já jíni ji jáá nduú íyó vāha ánō ji síquī cuāchi ji, chi ja nī nquívi ji ndahá Yāā andiví já tatúní yā nūu ji.

⁴ Nācā ndetū ndá nchiví cúcuécá iní, chi ndusii iní ji sáhá Yāā Dios.

⁵ Nācā ndetū ndá nchiví vitá iní, chi nī nquee yuhú yā já cutahví ji ñayívi.

⁶ Nācā ndetū ndá nchiví já tá-ni cúu já cócon ji yíchi ji, suni sūcuán cúu já cúní ndasí ji squíncuu ji tiñu ndāā, chi maá yā chindeé yā já cuu squíncuu ji.

⁷ Nācā ndetū ndá nchiví já cundáhvi iní táhān, chi suni cundáhvi iní Yāā Dios ji.

⁸ Nācā ndetū ndá nchiví já íyó ndoo iní ánō ji, chi cuní ji nūu Yāā Dios.

⁹ Nācā ndetū ndá nchiví já násáhá māni táhān, chi cāhān Yāā Dios já sēhe yā cúu ji.

¹⁰ Nācā ndetū ndá nchiví já jíni ūhvi incā nchiví ji síquī já sáhá ji tiñu ndāā, chi ja nī nquívi ji ndahá Yāā andiví já tatúní yā nūu ji.

¹¹ Nācā ndetū ndá nū tú cāhān nāvāha ji nūu nū já síquī nduhū, de sáhá nāvāha ji ndóhó, de stáyáhi ji ndóhó, visó nduú nā cuāchi nū.

¹² De sáhá sū ndá nū iní nū túsaá, de sa víhi cā cusii iní nū, chi cáhnú ndasí coo táhvi nū jondē andiví. Chi suni sūcuán nī jíni ūhvi ji ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios já ní nquiji xihna cā nsúu cā ndá ndóhó.

*Tūhun yátá síquī ñī jíin síquī luz
(Mr. 9.50; Lc. 14.34-35; 11.33)*

¹³ Ndá máá nū chi cúu nū iní ñayívi tá cúu ñīi já yíhi nūu cúñu tácuca mā téhyū. De tú ñīi ná náá já ūhguā, ¿de nāsa nduu uhguā tucu? Nduú cā tíñu cuití cā, chi sa cutē nchiví de cuāñū ji síquī.

¹⁴ Ndá tíñu vāha já sáhá nū cúu tá cúu luz iní ñayívi. De cúu nū tá cúu iin ñuū já yósó xīni yūcú, de mā cūu coo yuhú.

¹⁵ De nī nduú scuíqun nchiví iin lámpara de chihi ji chíin cajón, chi sa jáni ji nūu sūcún tácuca stúu nūu ndá já ndēē iní vehe.

¹⁶ De suni sūcuán stéhēn nū luz maá nū nūu ndá nchiví, de suu cúu já cuní ji ndá tíñu vāha sáhá ndá nū, de cāhān ji já vāha ndasí Yāā cúu Tatá nū já ndēē yā andiví.

Jā ní stéhēn yā síquī ley Yāā Dios

¹⁷ Mā cāni iní ndá nū já vāji nī já snáa nī ley já ní jēhe Yāā Dios nūu Moisés, jíin já snáa nī ndá tūhun já nī ncāhān ndá tēe nī nacani tūhun yā janahān. Nduú vāji nī já snáa nī, chi sa já stéhēn caji nī tūhun ndiso.

¹⁸ Chi ndāā cāhān nī jíin ndá nū já juni íyó andiví jíin ñayívi, de mā náá cuití nī iin

punto ni iin letra nūū tutū ley yā, chi jondē quee ndaā ndihi tūhun jā cāhān.

¹⁹ Túsaá de tú iin nchivī nduū squíncuu ji iin tūhun yáhá jā ndácu ley yā, visō iin tūhun lulí cā cúu, de tú stéhēn ji jā suni sūcuán sáhá sava cā nchivī, túsaá de cuu ji nchivī núu cā inī andivī nūū tátúnī Yāā Dios. Sochi tú iin nchivī squíncuu ji de stéhēn ji jā squíncuu nchivī, túsaá de cuñáhnú ji inī andivī nūū tátúnī Yāā Dios.

²⁰ Chi cāhān ni jín ndá nú, tú mā cóo ndāā cā tiñu sáhá nú nsūū cā tiñu sáhá ndá tēe stéhēn ley janahán jín ndá tee grupo fariseo, de mā quivi cuitī nū ndahá Yāā andivī jā tatúnī yā nūū nū.

*Jā ní stéhēn yā jā má quítī inī ō
(Lc. 12.57-59)*

²¹ Jā nī jini ndá nú tūhun jā ní ncāhān jín nchivī janahán jā má cāhnī ji ndiyi, de nāni nchivī tú cāhnī ji ndiyi, de quihīn ji nūū justicia, cāchi.

²² Sochi nduhū chi cāhān ni jín ndá nú, visō vāchi jā quítī inī iin nchivī cuni ji táhān ji, de suni quihīn ji nūū justicia. De tú iin nchivī cāhān nāvāha ji nūū táhān ji, túsaá de quihīn ji nūū justicia cuñáhnú cā. De tú iin nchivī cāhān ji nūū táhān ji: Ndóhó tēe naā ndasí, cachī ji, túsaá de quivi ji nūū ñūhūn infierno de tú mā nācani inī ji.

²³ Túsaá de tá quenda ndá nú nūū altar jín jā sōcō nū nūū Yāā Dios, de tú nūcūhun inī nū jā ní nsáhá nú cuāchi sīquī táhān nú,

²⁴ túsaá de squéndō nú jā sōcō nū xín altar, de xihna cā quihīn nū jā ndumanī nū jín táhān nú. De sá de ndicó cóo tucu nú jā sōcō nū.

²⁵ De tú iin nchivī quihīn ji jín nú nūū justicia jā cāhān ji cuāchi sīquī nū, túsaá de juni cuāhān nū jín ji ichi de sáhá ndāā maá nú jín ji, tácuā mā squivi ji ndóhó nūū juez. Chi juez sáhá dē ndóhó nūū policíā, de policíā chihi dē ndóhó vecāā.

²⁶ De ndāā cāhān ni jín ndá nú jā má queé cuitī nū ñúcuán chi jondē chunāá nú ndihi cuitī xūhūn jā jícān ndá dē.

Jā ní stéhēn yā jā má cásiquí ndéē tāhān

²⁷ Nī jini ndá nú tūhun jā ní ncāhān janahán jā má cásiquí ndéē tāhān nchivī.

²⁸ Sochi nduhū chi cāhān ni jín ndá nú jā tú iin tēe ndéhé dē nūū iin ñahan jā ndiyo inī dē ñā, ñúcuán de jā ní ncásiquí ndéē dē ñahan ñúcuán inī ānō dē.

²⁹ Túsaá de tú tñūū lado cuáhá nú sáhá jā quivi nū cuāchi, de vāha cā tavā nū de squéne nū, tácuā mā sáhá cā nū cuāchi. Chi vāha cā jā naā iin tñūū nú nsūū cā jā coo ndihi yiqui cúñu nū de quihīn nū infierno.

³⁰ De tú ndahá cuáhá nú sáhá jā quivi nū cuāchi, de vāha cā quehndē nū de squéne nū, tácuā mā sáhá cā nū cuāchi. Chi vāha cā jā

naā iin ndahá nú nsūū cā jā coo ndihi yiqui cúñu nū de quihīn nū infierno.

*Jā ní stéhēn yā jā má ndúsín táhān
(Mt. 19.3-9; Mr. 10.11-12; Lc. 16.18)*

³¹ De suni ní ncāhān jondē janahán: Tú ní iin cūñī jā sndōo ñasihí, de ná cuāha acta nūū ñā jā ndusín jín ñā.

³² Sochi nduhū chi cāhān ni jín ndá nú, tú iin tēe sndōo dē ñasihí dē, de tú nsūū jā ndiī ñā, túsaá de sáhá dē jā casiquí ndéē ñā jā cundeē ñā jín incā tēe. De tú iin tēe cueca dē ñahan jā ní nguendō, suni cásiquí ndéē dē ñā.

Jā ní stéhēn yā sīquī tūhun jā cāhān téyíí

³³ De suni ní jini ndá nú tūhun jā ní ncāhān jín nchivī janahán: Tú ní ncāhān téyíí nū jā squíncuu nū, jín jínūū Yāā Dios, túsaá de cánuū jā squíncuu nū jā ní ncāhān nū.

³⁴ Sochi nduhū chi cāhān ni jín ndá nú jā ní iin sīquī tiñu mā cāhān téyíí nū jondē jín sívī Yāā Dios. De tú cāhān téyíí nū de nduū vāha jā nacunehen nū andivī, chi suu cúu nūū iyó mesa nūū tátúnī Yāā Dios.

³⁵ De juni mā nacunehen nū ñayiví, chi suu cúu modo tēyū nūū yósō jēhē yā. De juni mā nacunehen nū Jerusalén, chi suu cúu ciudad maá Yāā jā cúu Rey cúñáhnú.

³⁶ De juni mā cāhān téyíí nū jā ná cūndēē cuāchi sīquī nū de tú nduū cāhān ndāā nū. Mā cāhān nū sūcuán, chi mā cúu cuitī sáhá nú jā ní iin xixi xín nū nducujín á ndutuún.

³⁷ Chi sūcuán-ni cāhān nū: Cuu, cachī nū. Nduū, cachī nū. Chi tú chisó nū cā tūhun cāhān nū, de nūū tächī vāji.

*Jā ní stéhēn yā jā má nācuāha ó jā ndutahví nchivī
(Lc. 6.29-30)*

³⁸ Nī jini ndá nú tūhun jā ní ncāhān jín nchivī janahán: Tú iin tēe sndáhvā dē tñūū táhān dē, de suni sūcuán ná ndáhvā tñūū maá dē. De tú iin tēe sndáva dē nūhun táhān dē, de suni sūcuán ná ndáva nūhun maá dē.

³⁹ Sochi nduhū chi cāhān ni jín ndá nú: Mā nācuāha nū jā ndutahví tēe jā sáhá nāvāha ndóhó. Chi tú ní tēe caní dē cúñu nūū lado cuáhá nū, de vāha cā suni cuāha nū incā lado caní dē, nsūū cā jā nācuāha nū jā ndutahví dē.

⁴⁰ De tú ní tēe stáyáhvi dē ndóhó de candee dē camisa nū, de suni cuāha nū tūhun jā quihīn dē jín jondē sōo nū.

⁴¹ De tú ní tēe scāca dē ndóhó jā cuišo nū ndatíñú dē iin kilómetro, de caca nū ūū kilómetro jín dē.

⁴² De nā-ni nchivī tú jícān ji ndatíñú nū, de cuāha nū nūū ji. De nchivī jícān nūū ndatíñú nū, de mā sásahán nū jā cuāha nū nūū ji.

*Tūhun jā cundáhvī inī ō nchivī jā jínī ūhvī yóhó
(Lc. 6.27-28, 32-36)*

⁴³ De suni nī jini ndá nú tūhun jā ní ncāhān jondē janahán: Cundáhvī inī nū nchivī jā iyó mānī jīn nū, de quítī inī nū nū nchivī jā jīnī ūhvī ndóhó.

⁴⁴ Sochi nduhū chi cāhān ni jīn ndá nú: Cundáhvī inī nū nchivī jā jīnī ūhvī ndóhó. De cācān táhvī nū jā váha cuu nchivī jā cāhān nāvāha síquī nū. De sáhá váha nū jīn nchivī jā quítī inī jīnī ndóhó. De cācān táhvī nū jēhē nchivī jā cāhān nēhén nū nū de sáhá xēen ji ndóhó.

⁴⁵ De sūcuán stéhēn nū jā cúu nú sēhe maá Tatá nú, Yāa ndēē andiví, chi maá yá jēhe ncandīī jā cutūu nū nchivī nēhén jīn nū nchivī váha. De jēhe yá sāvī nū nchivī sáhá tiñu ndāā jīn nū nchivī sáhá tiñu nēhén.

⁴⁶ Chi tú iyó mānī nū jīn maá-ni nchivī jā mānī jīn nū, de nduú ná táhvī nīhīn nū nū yā. Chi jondē ndá tēe stáhvī jā stútú xūhún űū, suni sūcuán sáhá ndá dē.

⁴⁷ De tú maá-ni táhān nū cāhān váha nū jīn, ¿de ná tiñu váha sáhá nú túsaa? Chi jondē nchivī jāā nduú cándija Yāa Dios, suni sūcuán sáhá ndá ji.

⁴⁸ Túsaa de ndāā ná cóo ndihī jā sáhá nú, tá cúu nū iyó ndāā ndihī jā sáhá Tatá nú, Yāa ndēē andiví.

6

Jā ní stéhēn yā síquī nāsa sáhá ó tiñu váha

¹ De jā sáhá nú ndácá tiñu váha nū Yāa Dios, de coto nú jā má sáhá nījīn nū jā cunī nchivī de cuetúhūn ji ndóhó. Chi tú sūcuán sáhá nú, de nduú ná táhvī nū cuāha maá Tatá nú, Yāa ndēē andiví.

² Jā űūcuán tá sáhá nú caridad, de mā sáhá nú jā cunī ndá nchivī, tá cúu nū sáhá ndá tēe stáhvī-ni, iñī dē nū cūchitú nchivī inī ndá vehe īī sinagoga jīn nū yáhvī. Chi sūcuán sáhá ndá dē tácuā cuetúhūn nchivī dē. De ndāā cāhān ni jīn ndá nū jā űūcuán-ni cúu táhvī dē, suu jā jétúhūn nchivī dē.

³ Sochi ndá ndóhó, tá sáhá nú caridad, de sáhá yuhū nū, tácuā jondē amigo váha nū mā cūnī jā sáhá nū.

⁴ Sūcuán sáhá yuhū nū caridad. De maá Tatá nú jā ndéhé jā sáhá yuhū nū, iin quívī de cuāha yā táhvī cuu nū.

*Jā ní stéhēn yā nāsa cācān táhvī ō
(Lc. 11.2-4)*

⁵ De tá jīcān táhvī ndá nú, de mā sáhá nú tá sáhá ndá tēe stáhvī-ni. Chi jétahān inī ndá dē cuñī de cācān táhvī dē nū iyó chitú nchivī inī ndá vehe īī sinagoga jīn squínā calle, tácuā cunī nchivī de cuetúhūn ji dē. De ndāā cāhān ni jīn nū jā űūcuán-ni cúu táhvī dē, suu jā jétúhūn nchivī dē.

⁶ Sochi ndá ndóhó, de tá jīcān táhvī nū, de ndiví nū inī vehe nū de nacasī nū viéhé. De cācān táhvī nū nū maá Tatá nú, Yāa jā iyó yuhū jīn nū. Nūcuán de maá Tatá nú jā jīnī

yā jā sūcuán sáhá yuhū nū, cuāha yā jā jīcān nū.

⁷ De jā jīcān táhvī nū, de mā cāhān nū cuāhā vuelta ndá tūhun jāā nduú nācani inī nū de cāhān nū-ni, tá cúu nū sáhá ndá nchivī jāā nduú jīnī tūhun Yāa Dios. Chi jāni inī ji jā tú nahán sūcuán cāhān ji, de cunini yā, de nduú.

⁸ Túsaa de mā sáhá nú tá cúu nū sáhá ndá ji. Chi maá Tatá nú jā jīnī yā naá cúu jā jīnī űūhūn nū jondē nchāha ca cācān nū nū yā.

⁹ Túsaa de suha cācān táhvī ndá nú: Tatá ndá sá jā ndēē ní andiví, nīnī ná cóo yīñhūn sá nū ní, chi Yāa īī cúu ní.

¹⁰ De űūhūn inī sá jā űamā ná quíji quívī tatúnī ní ní űayívī yáhá.

De ná cóo ndácá tiñu jā jétahān inī maá ní, tá cúu nū iyó inī andiví, suni sūcuán ná cóo inī űayívī.

¹¹ Stāā jā tēcú ndá sá ndácá quívī, taji ní nū sá mitan.

¹² De cune cáhnú inī ní nū cuāchi jā sáhá ndá sá nū ní,

tá cúu nū nēe cáhnú inī ndá sá nū nchivī jā sáhá cuāchi nū sá.

¹³ De mā cuāha ní tūhun jā coto tūnī tāchī sāan,

chi sa scácu ní sāan nū ndácá jānēhén. Chi maá ní cúu Yāa tátúnī, de tīn ní poder, de vīī ndasī cūñáhnú ní ní cání. Sūcuán ná cóo. Amén.

Cachi ndá nú.

¹⁴ Chi tú cune cáhnú inī ndá nú nū nchivī jā sáhá cuāchi nū nū, de suni sūcuán cune cáhnú inī maá Tatá nú andiví nū cuāchi nū.

¹⁵ Sochi tú mā cune cáhnú inī nū nū nchivī jā sáhá cuāchi nū nū, de suni sūcuán mā cune cáhnú inī maá Tatá nú nū cuāchi nū.

Jā ní stéhēn yā síquī tūhun conditē inī

¹⁶ De tá iyó nditē inī ndá nú jā chíñhūn nū Yāa Dios, de mā sáhá nú tá sáhá ndá tēe stáhvī-ni. Chi sáhá ndá dē jā cáá xīī nū dē, de sūcuán de stéhēn dē nū nchivī jā iyó nditē inī dē, tácuā cuetúhūn ji dē. De ndāā cāhān ni jīn nū jā űūcuán-ni cúu táhvī dē, suu jā jétúhūn nchivī dē.

¹⁷ Sochi ndá máá nú, tá iyó nditē inī nū de sa nasáhá váha nū xīnī nū de quítī nuú nū,

¹⁸ tácuā mā cūnī nchivī jā iyó nditē inī nū. Chi maá-ni Tatá nú jā ndēē yuhū yā jīn nū, cunī yā, de iin quívī de cuāha yā táhvī cuu nū.

*Nāsa coo cuicá ó jondē andiví
(Lc. 12.33-34)*

¹⁹ Mā cūndihvī inī ndá nú jā scáyā nū ndatīñū jā cucucá nú inī űayívī yáhá, chi quívī tīquixīn, de néne xaha, de tívī. De suni quívī jācuñhá de scácuñhá.

²⁰ Chi sa sáhá nú ndácá tiñu váha tácuā cāyā táhvī nū jondē andiví. Chi űūcuán mā

quívī tiquixīn ni mā nēné xaha jā tívī, de ni mā cūu quívī jācuīhná jā sacuíhná.

²¹ Chi jondē nūū nīhīn nū tāhvī váha nū, űucúan cūu nūū ndīhvī inī nū sīquī.

Tīnūū cūu lámpara yiqui cūñu
(Lc. 11.34-36)

²² Tīnūū nū cūu tá cūu lámpara nūū yiqui cūñu nū. Túsaá de tú tīnūū nū íyó nijīn, de ní-ñi yiqui cūñu nū cunijīn.

²³ Sochi tú nduú íyó nijīn tīnūū nū, de ní-ñi yiqui cūñu nū íyó neē. De sunī sūcuán cūu áno nū, chí tú maá-ñi jā jāni nēhén inī nū, de náca neē cá íyó inī áno nū túsaá.

Jā má cūndīhvī inī ō sīquī xūhún
(Lc. 16.13)

²⁴ Ni iin mozo mā cūu satíñū dē nūū űū patrón. Chí quítī inī dē cunī dē iin de coo manī dē jíin incá, á squíncuu váha dē nūū iin de sáhá jéhe inī dē nūū incá. De sunī sūcuán mā cūu satíñū nū nūū Yāa Dios de tú maá-ñi sīquī xūhún ndīhvī inī nū.

Yāa Dios jīto yā yóhó
(Lc. 12.22-31)

²⁵ Túsaá de cáhān ni jíin ndá nū: Mā nácani ndasí inī nū sīquī jā cutecū nū, tú nása caji nū coho nū, ni sīquī sahma, tú nása cahun nū. Chí Yāa Dios ni nsáhá yā jā tēcū nū jíin yiqui cūñu nū, de ná oncā cūu jā má cuáha yā jā caji nū jíin jā cahun nū.

²⁶ Cūndēhé ndá nū nása tēcū ndá saā, chí nduú jáquīn tī, de nduú nástútū tī jā chuvāha tī, de ni nduú yacā tī. De víso sūcuán de maá Tatá nū andívī scájī yā tī. ¿De á nduú cánuú ndasí cá ndá ndóhó nsūū cá ndá saā űucúan?

²⁷ ¿De ní iin nū, á cuu scuáhnū nū maá nū sava metro cá, víso ná nácani ndasí inī nū?

²⁸ ¿De nūcu nácani ndasí inī ndá nū jā má nīhīn nū sahma? Cūndēhé ndá nū nása jéé ndá itā yucú. Chí nduú satíñū, de ni nduú quēhen.

²⁹ De cáhān ni jíin ndá nū jā juni rey Salomón, quívī jā ní űūhun dē sahma váha ndasí, de ni nduú ní űūhún dē sahma víi sūcuán tá cūu nūū íyó ndá itā.

³⁰ De tú sūcuán jéhe Yāa Dios sahma víi nūū itā yucú jā íyó nūū űūhún mitan de teēn de cayū nūū űūhūn, de ná oncā cūu ndá ndóhó jā má cuáha yā sahma. ¿De nūcu nduú cándíja nīhīn ndá nū jā jīto yā ndóhó?

³¹ Túsaá de mā nácani ndasí inī nū sīquī jā caji nū, jā coho nū, jā cahun nū.

³² Chí maá-ñi sīquī yáhá cūu jā ndīhvī inī nchivī ñayívī jáá nduú cándíja. Sochi ndá maá nū, chí íyó Tatá nū andívī, de jíin yā jā jíin űūhún nū ndácá yáhá.

³³ De sa cánuú cá jā cundīhvī inī nū sīquī tīñu jā ndácu Yāa Dios nūū nū, jíin sīquī jā sáhá nū tīñu ndāā jā jétahān inī yā. űucúan de sáhá yā jā nīhīn nū ndácá yáhá.

³⁴ Túsaá de mā nácani inī nū tú quíji tūndóhó teēn, chí mitan cūu mitan de teēn cūu teēn. Chí canī inī nū sīquī tūndóhó jā íyó tá iin iin-ni quívī.

7

Jā má cáhān ō sīquī cuāchi táhān ó
(Lc. 6.37-38, 41-42)

¹ Mā cáhān ndá nū sīquī cuāchi nchivī nása sáhá jí, tácuā sunī mā cáhān Yāa Dios cuāchi sīquī maá nū jā sáhá nū sūcuán.

² Chí tá cūu nūū cáhān ndá nū sīquī cuāchi nchivī, sunī sūcuán cáhān yā sīquī cuāchi maá nū. De tá-ñi ndīhvī inī nū sīquī cuāchi jí, saá-ñi cundīhvī inī yā sīquī cuāchi nū.

³ Chí cuāchi táhān nū cūu modo jā űūhún iin yacā lúli tīnūū jí. ¿De nūcu sáhá nū cuenta jā sūcuán, de nduú sáhá nū cuenta cuāchi maá nū jā cūu modo jā űūhún iin vítū tīnūū maá nū?

⁴ ¿De nūcu cáhān ndá nū jíin táhān nū: Ná tavā ni yacā jā űūhún tīnūū nū? De nduú nácani inī nū jā űūhún iin vítū tīnūū maá nū.

⁵ Vāchi tēe stáhví-ni cūu ndá nū túsaá. Xi-hna tīnūū maá nū tavā nū vítū, sá de cuu cūndēhé váha nū jā tavā nū yacā tīnūū táhān nū.

⁶ Mā sáhá fuerza nū nchivī nēhén jā quívī jí nūū tūhun ī yā de tú nduú cúnī jí. Chí nenda jí sīquī nū tá cūu tīnā jā tīn tī ndóhó. De mā nácani nū tūhun yā nūū nchivī jáá nduú cúnī cuitī cuetáhví. Chí cūu jí tá cūu quínī jā jáñū tī sīquī perla jā ndēē yāhvī cá.

Cācān ō nūū yā de nīhīn ō
(Lc. 11.9-13; 6.31)

⁷ Cācān nūū Yāa Dios, de taji yā nūū nū. De nducú nū ndácá jā váha jā íyó nūū yā, de nīhīn nū. De cácān táhvī nū jondē nīhīn nū, tá cūu nūū sáhá nchivī jā scáján viéhé jondē nune quívī jí.

⁸ Chí ndácá nchivī jā jícān, cuāha yā nūū jí. De nchivī ndú-cú, chí nīhīn jí. De nchivī cáhān, nune yā ichi jā nīhīn jí jā cúnī jí.

⁹ ¿De ní iin nū, de tú sēhe nū jícān jí stāā nūū nū, de á cuāha nū iin yūū nūū jí?

¹⁰ De tú jícān jí iin tīacá, ¿de á cuāha nū iin cōō nūū jí? Nduú cuitī jā sūcuán.

¹¹ Túsaá de ndá maá nū víso nchivī íyó cuāchi cūu nū, de jíin nū cuāha nū jā váha nūū sēhe nū. De ná oncā cūu maá Tatá nū andívī jā má cuáha yā jā váha nūū nchivī jā jícān nūū yā.

¹² De tá-ni cūu jā cúnī ndá nū jā sáhá váha nchivī jíin nū, saá-ñi sáhá váha nū jíin jí. Chí sūcuán tátúnī tutū ley Moisés jíin tutū ndá tēe ní nacani tūhun Yāa Dios.

Sīquī jā quívī ó viéhé túū
(Lc. 13.24)

¹³ Cundīhvī inī ndá nū quívī nū ndahá Yāa Dios. Chí cūu tá cūu iin viéhé túū. Chí viéhé

jiín ichi já cuáhān nūū tānū táhvi nchivī, jítē de cáhnú, de cuáhā ji quívi ñúcuán.

¹⁴ De viéhé jiín ichi já cuáhān nūū nihīn táhvi ji cutecú ji, chi túū viéhé de cuiñī ichi, de jacú ji-ni nihīn.

Jiín tiñu já sáhá nchivī de cunī ō nāsa nchivī cúu ji

(Mt. 12.33-37; Lc. 6.43-44)

¹⁵ De mā cándija cuitī nū ndá tēe stáhvi já cáhān dē já tūhun Yāā Dios nácani dē. Chi modo ticáchī, quiti jáá nduú xēēn, súcuán sáhá ndá dē vāji dē nūū nū. Sochi inī ānō dē chi cúu dē tá cúu yihī, quiti xēēn.

¹⁶ Jiín tiñu sáhá ndá dē de cunī ndá nū nāsa tēe cúu dē. Chi cúu tá cúu ñutun já jiín jávixī já cúun de jínī ō tú ñutun váha cúu. De nduú nihīn ō vā xīnī ñutun iñú, de ni nduú nihīn ō higo xīnī iñu quími.

¹⁷ Chi ndácá ñutun váha chi jéhe jávixī váha, de ñutun néhén chi cúun jávixī néhén.

¹⁸ Iin ñutun váha mā cúun jávixī néhén, de iin ñutun néhén mā cuáhā jávixī váha.

¹⁹ De ndácá ñutun jáá nduú jéhe jávixī váha, chi téhndē de cāyū nūū ñūhūn.

²⁰ De saá-ni cúu ndá tēe ñúcuán, chi jiín tiñu sáhá dē de cunī nū nāsa tēe cúu dē.

Nsúú ndihī nchivī quívi andivī

(Lc. 13.25-27)

²¹ Nsúú ndihī nchivī já cáhān ji Jētohō ji nduhū cúu já quívi nūū tátūni Tatá ni jondē andivī. Chi já quívi cúu maá-ni nchivī já squíncuu tiñu já cūni Tatá ni andivī.

²² De quívi já sáhá ndāā ni tiñu nchivī, de cuáhā ji cáhān jiín ni: Jētohō ndá sá, jiín sívi ní ni nacani ndá sá tūhun ní, de jiín sívi ní ni ntavá sá táchi, de jiín sívi ní ni nsáhá sá cuáhā tiñu ñáhnú já sáhvi inī nchivī sáhá. Cachī ji.

²³ Ñúcuán de cáhān ni jiín ji: Nduú jínī cuitī ni ndá nū. Cuiji quíhīn nū, chi nchivī sáhá tiñu néhén cúu nū, cachī ni.

Tūhun síquī ūū vehe

(Lc. 6.47-49; Mr. 1.22)

²⁴ Túsaá de ndácá nchivī já jínī tūhun cáhān ni de squíncuu ji, cúu ji tá cúu iin tēe já ní nacani váha inī, de nī jaquín dē vehe dē síquī toto.

²⁵ De nī ncuun sāvī, de nī ndaa ndute yúte, de nī nquene táchi xēēn, de nī nchindahá vehe ñúcuán. Sochi nduú ní jícó cáva, chi síquī toto yósō.

²⁶ De ndá nchivī já jínī tūhun cáhān ni de nduú squíncuu ji, cúu ji tá cúu iin tēe naā já ní jaquín de vehe dē nūū ñutun.

²⁷ De nī ncuun sāvī, de nī ndaa ndute yúte, de nī nquene táchi xēēn, de nī nchindahá vehe ñúcuán. De nī jícó cáva-ni, de nī naā ī-ni, ncachī Jesús jiín ndá ji.

²⁸ De tá nī jīnu nī ncāhān yā ndácá tūhun yáhá, de nchivī cuáhā ñúcuán nī nsáhvi inī ji ní jini ji tūhun já ní stéhēn yā.

²⁹ Chi ní stéhēn váha yā nūū ji, chi maá yā cúu já ndiso tíñú síquī ndihi. De ndá tēe já stéhēn ley janahán, nsúú súcuán stéhēn ndá dē.

8

Jā ní nasáhá váha yā iin tēe ndóho cuéhē stéhyū

(Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)

¹ De nī nuu Jesús yucu ñúcuán, de cuáhā nchivī níquín ji yā.

² De iin tēe ndóho cuéhē stéhyū, nī nquenda dē nūū yā. De nī jecuñī jítī dē nūū yā, de nī ncāhān dē jiín yā: Señor, jínī sá já cuu sáhá ní já nduváha sá, de tú cūni ní, ncachī dē.

³ De Jesús ní ntee yā ndahá yā dē, de nī ncāhān yā: Cūni ní nasáhá váha ní ndóhó. De ná ndúvaha nū, ncachī yā. De tá nī ncāhān yā súcuán, de nī nduváha-ni tēe ndóho cuéhē stéhyū.

⁴ Ñúcuán de nī ncāhān yā jiín dē: Mā cáchi cuitī nū nūū ni iin. Chi quíhīn nū stéhēn nū maá nū nūū sūtú, de cundahá nū já sócō nū nūū Yāā Dios, tá cúu nūū ní ntatūni Moisés janahán, tácuu cunī nchivī já ní nduváha nū, ncachī yā.

Jā ní nasáhá váha yā mozo capitán

(Lc. 7.1-10)

⁵ De nī nquívi Jesús ñūū Capernaum. De iin tēe nación Roma já cúu capitán, nī nquenda dē nūū yā, de nī ncāhān ndáhvi dē jiín yā:

⁶ Señor, mozo sá cáá ji vehe sá, chi ní nduvehlé ji de ndóho ndasí ji, ncachī dē.

⁷ De nī ncāhān Jesús: Cōhōn de nasáhá váha ní ji túsaá, ncachī yā.

⁸ De nī ncāhān capitán jiín yā: Señor, nduú cūñáhnú sá já quíhīn ní quívi ní vehe sá. Chi maá já cáhān ní-ni, de ná ndúvaha-ni mozo sá.

⁹ Chi maá sá suni ndiso tíñú sá já ní nsáhá ndá tēe cūñáhnú cā. De cūñáhnú sá nūū ndácá soldado sá. De tú cáhān sá jiín iin dē já quíhīn dē, de cuáhān dē. De tú cáhān sá jiín incā dē já quíji dē, de quíji dē. De tú ndacu sá iin tiñu nūū mozo sá, de sáhá ji, ncachī dē.

¹⁰ De tá nī jini Jesús tūhun yáhá, de nī nsáhvi inī yā. De nī ncāhān yā jiín ndá nchivī já níquín ji yā: Ndāā cáhān ní jiín ndá nū já juni nación maá ō Israel nduú ní nihīn ní ni iin nchivī já cándija nihīn súcuán, tá cúu nūū cándija tēe yáhá, visō tēe incā nación jáá nduú jínī tūhun Yāā Dios cúu dē.

¹¹ De cáhān ní jiín ndá nū já quíji cuáhā nchivī ichi nūū quenda ncandī jiín ichi nūū quée ncandī. De cundee ji caji ji stāā jiín

Abraham jín Isaac jín Jacob nū tātúnī Yāa Dios jondē andivī.

¹² Sochi sava nchivī nación Israel já maá ji quivi nícu, sa tavá yá ji quihín ji nū neē, chí nduú ní ncándíja jí. De ñúcuán cuacu ji de nacayihí ji ñii yúhú ji já ndoho ndasí ji, ncachí yá.

¹³ Ñúcuán de ní ncāhān yá jín tēe cúu capitán: Cuánohōn vehe nú, chí sáhá ní tá cúu nūú cándíja nú já sáhá ní. De mozo de ní nduváha jí-ní maá hora ñúcuán.

*Já ní nasáhá vāha yá naná chíso Pedro
(Mr. 1.29-31; Lc. 4.38-39)*

¹⁴ De ní jēhēn Jesús vehe Pedro. De ní jiní yá naná chíso de já cáá ña yíhí quíji ña.

¹⁵ De ní ntiin yá ndahá ña, de ní nqee-ni quíji ña. De ní nacōo ña-ni, de ní nsáhá ña já ní nchají yá jín ndá de.

*Já ní nasáhá vāha yá cuāhā nchivī
(Mr. 1.32-34; Lc. 4.40-41)*

¹⁶ De tá ní ncuāa de ní nquenda ndá nchivī jín cuāhā nchivī já ñúhún táchī iní. De ní ntavá yá ndá táchī cuāhān jín tūhun já cáhān yá-ni. De suni ní nasáhá vāha yá ndācá nchivī cúhū.

¹⁷ De súcuán ní ncuu tácuá quee ndaa tūhun já ní ncāhān Isaías, tēe ní nacani tūhun Yāa Dios janahán: Maá yá ní ncandēē ndācá nūú cuēhē já ndóho ó, ncachí Isaías.

*Tūhun nchivī já cúní ji cuniquín ji yá
(Lc. 9.57-62)*

¹⁸ De ní jiní Jesús já ní jicó ndúú cuāhā nchivī yá. De ní ncāhān yá jín ndá tēe scuáha jín yá já ná yáha ndá de jín yá incá lado mar.

¹⁹ De iin tēe stēhēn ley janahán ní nquenda de nūú yá, de ní ncāhān de: Maestro, cuniquín sá ní cōhōn ní-ni cúu nūú quihín ní, ncachí de.

²⁰ De ní ncāhān Jesús jín de: Ndācá xúncui chí iyó yavi cava tí, de ndá saá suni iyó tacá tí. Sochí maá ní, Yāa ní nduu tēe, nduú nūú cūsūn ní, ncachí yá.

²¹ De incá tēe ní ncāhān de jín yá, de tēe scuáha jín yá cúu de: Señor, cundetú ní de ná quíchiyuhú sá tatá sá xihna cá. Sá de cuniquín sá níhín, ncachí de.

²² De ní ncāhān Jesús jín de: Cuniquín nduhú ná cōhōn. De sndóo ndá ndiyi ná chūhú ndá cá ndiyi, chí ndiyi cúu ndá nchivī jáa nduú cándíja, ncachí yá.

Já ní jencuiñí táchī níhín jín mar ní nsáhá yá

(Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)

²³ Ñúcuán de ní nquivi Jesús iní barco, de ndá tēe scuáha jín yá ní nquivi de cuāhān de jín yá.

²⁴ De nūú mar ní jiquihí iin táchī níhín, de ní scáa ndute mar, de ní nquivi iní barco. De maá Jesús chí quixín yá.

²⁵ De ndá tēe scuáha jín yá ní sndóto de yá, de ní ncāhān de: Señor, scácu ní yóhó, chí quēe ó chíjin ndute, ncachí de.

²⁶ De ní ncāhān yá jín ndá de: ¿Nūcu yúhú ndasí ndá nú? De nduú cándíja níhín nú já cácu nú sáhá ní, ncachí yá. Ñúcuán de ní nacuiñí yá, de ní ncāhān yá nūú táchī níhín jín nūú mar. De ní ncuu nañí-ni.

²⁷ De ní nsáhvi iní ndá de, de ní ncāhān de: ¿Nā tēe cúu tēe yáhá, já jondē táchī níhín jín mar jétáhvi já cáhān de? ncachí ndá de.

*Úú tēe Gadara já ndóho táchī
(Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)*

²⁸ De ní nquenda yá incá lado mar, maá región nchivī Gadara. De úú tēe ní nqee de jondē nūú yiyuhú ndiyi, ní jecutáhān de jín yá. De ñúhún táchī iní de, de squí já xēēn ndasí ndá táchī, de ní iin nchivī nduú cúu yáha jí ichi ñúcuán.

²⁹ De ní ncana cohó ndúú de ní nsáhá táchī: ¿Nūcu vāji ní nūú sá, Jesús Sēhe Yāa Dios? ¿A vāji ní yáhá já sndóho ní sáán jondē ncháha ca quenda maá quívi? ncachí.

³⁰ De jondē jicá jacú ñúhún cuāhā quini jitu tí.

³¹ De ndá táchī já ñúhún iní ndúú tēe ñúcuán, ní ncāhān ndáhvi jín yá: Tú tavá ní ndá sá, de cuāha ní tūhun já quívi sá iní ndá quini ñúcuán, ncachí.

³² De ní ncāhān yá jín: Cuáhān túsaá, ncachí yá. De ní nqee ndá táchī iní ndúú tēe ñúcuán, de ní nquivi iní ndá quini. De ndá quini ní jinú tí de ní nincava tí iin yuhú cává, de ní nquēe tí ndute mar, de ní jihí tí.

³³ De ndá tēe jito tí ní jinú de cuāhān de já ní nchūhú de. De ní nquenda ndá de ñuú, de ní ncachí tūhun de ndá tífu ñúcuán, nása ní ncuu já ní nqee ndá táchī iní ndúú tēe ñúcuán.

³⁴ Sá de ndihi nchivī ñuú ní nqee jí cuandēhé jí nūú iyó Jesús. De tá ní nquenda jí nūú iyó yá, de ní ncāhān ndáhvi jí jín yá já ná quēe yá región ñúcuán quihín yá.

9

*Já ní nasáhá vāha yá iin tēe ní nduvehlé
(Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26)*

¹ Ñúcuán de ní ndivi Jesús iní barco. De ní nayáha yá cuāhān yá incá lado mar, de ní nenda yá ñuú maá yá.

² De ní nquisíaha nchivī iin tēe ní nduvehlé nūú yá, yósó de nūú iin camilla. De ní jiní Jesús já cándíja ndá jí já cuu nasáhá vāha yá tēe ní nduvehlé. De ní ncāhān yá jín de: Ndundéé iní nūú lílú, chí já nēe cáhnú iní ní nūú ndá cuachi nú, ncachí yá.

³ Ñúcuán de jacú tēe stēhēn ley janahán, ní jani iní ndá de squí yá: Já cáhān tēe yáhá súcuán, de cáhān de tūhun nāvāha já quiti iní Yāa Dios.

4 De nī jinī Jesús jā sūcuán jāni inī ndá dē, de nī ncāhān yā jīn dē: ¿Nūcu jāni nēhēn inī ndá nú jā cāhān ni tūhun nāvāha?

5 Jā ndūū tūhun yáhá, ¿nī iin cúu jā vjín cā? ¿A jā cāhān nī jīn tēe cūhū: Ja nēe cāhnú inī ni nūū ndácá cuāchi nú? ¿A vjín cā jā cāhān ni: Nacōo de caca nú, chí ja nī nduvāha nú, cachī ni?

6 De mitan de ná stēhēn nī jā maá nī, Yāā nī nduu tēe, ndiso tīñū nī inī ñayiví yáhá jā cune cāhnú inī ni nūū cuāchi. Sá de nī ncāhān yā jīn tēe nī nduvehlé: Nacōo de naquehen nú camilla nú de quñohōn nū vehe nú, ncachī yā.

7 Ñúcuán de nī nacōo dē-ni, de cuānohōn dē vehe dē.

8 De tá nī jinī ndá nchivī jā sūcuán nī nsāhá yā, de nī nchūhú ji. De nī ncāhān ji jā vāha ndasí Yāā cúu Yāā Dios jā sūcuán nī jehe yā poder nūū iin tēe jā cuu nasāhá vāha dē nchivī, cáchī ji.

*Jā ní ncana yā Mateo
(Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32)*

9 De nī nquee Jesús ñúcuán cuāhān yā. De nī jinī yā nūū iin tēe nání Mateo, ndéē dē nūū nastútú dē xūhún renta. De nī ncāhān yā jīn dē: Cuniqñān nduhū ná cohōn. De nī nacuiñi dē, de cuāhān dē jīn yā.

10 Ñúcuán de nī jēhēn yā nī nchajī yā stāā vehe dē. De cuāhā tēe stútú xūhún renta jīn ndá cā tēe jā sáhá cuāchi, suni ndéē ndá dē yáji dē stāā jīn Jesús jīn ndá tēe scuáha jīn yā.

11 De ndá tēe grupo fariseo nī jinī dē, de nī ncāhān dē jīn ndá tēe scuáha jīn yā: ¿Nūcu yáji maestro nū jīn ndá tēe stútú xūhún renta jīn ndá cā tēe sáhá cuāchi? ncachī dē.

12 De nī jinī Jesús, de nī ncāhān yátá yā jīn ndá dē: Ndá nchivī iyó vāha, nduú jīni ñūhún ji tēe tátán, chí nchivī cūhú cúu jā jīni ñūhún.

13 Cuāhān ndá nú túsáa, de nacani inī nū nā cuá cúu jā cāhān tūhun yáhá jā yósō nūū tutú ñi: Cúnī nī jā cundáhvī inī ndá nú táhān nú, nsúú jā sōcō nū ndá quiti nūū nī, ncachī Yāā Dios jondē janahán. De nduhū chí nduú vāji nī jā cana nī nchivī jāá nduú cuāchi, jā cúu tá cúu nchivī iyó vāha, chí sa vāji nī jā cana nī nchivī iyó cuāchi, jā ná nacani inī ji de sndóo ji cuāchi ji, ncachī yā.

Jā ní jīcā tūhún ndá dē yā siquī jā conditē inī

(Mr. 2.18-22; Lc. 5.33-39)

14 Ñúcuán de ndá tēe scuáha jīn Juan tēe scuéndutē, nī nguenda dē nūū Jesús. De nī ncāhān ndá dē jīn yā: Sāán jīn ndá tēe fariseo, cuāhā vuelta iyó nditē inī ndá sá nūū Yāā Dios. De ndá tēe scuáha jīn maá ní, ¿nūcu nduú sáhá dē sūcuán?

15 De nī ncāhān Jesús jīn dē: ¿A cuu conditē inī ndá dē juni iyó cā ni jīn dē? ¿A cuu cucucéa inī nchivī jā iyó vico tándahá juni

ndéē tēe tándahá jīn ji? Sochi quiji quiví jā cujiyo tēe tándahá, de quiví ñúcuán chí conditē inī ji.

16 De nī ncāhān yā ūū tūhun yátá siquī jāá nduú quétáhān tūhun jeé jā stēhēn yā jīn ndá tūhun janahán. Ncachī yā: Nī iin nduú náchuhun iin pedazo sahma jéé nūū iin sahma tūhú. Chí tú sūcuán de ndiyi pedazo jeé de tēhndé cā jā tūhú, de cundicā cā nūū tēhndé.

17 De nī nduú chūhun vino jeé inī ñii tūhú. Chí tú sūcuán de ndātā ñii, de naā vino jīn ñii. Chí sa canúu jā chuhun ji vino jeé inī ñii jéé, de sūcuán de quendōo vāha nduú, ncachī yā.

Tūhun sēhe síhí Jairo jīn ñahan jā ní nquehé sahma yā

(Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56)

18 De juni cāhān Jesús ndácá tūhun yáhá, de iin tēe cūñáhnú nūū nchivī hebreo nī nguenda dē nūū yā. De nī jēcuñi jiti dē nūū yā, de nī ncāhān dē: Sēhe síhí sá, cáta nī jīhí ji. De á mā cohōn de tee ní ndahá ní ji, de natecū ji, ncachī dē.

19 De nī nacuiñi Jesús, de cuāhān yā jīn dē, de suni cuāhān ndá tēe scuáha jīn yā.

20 De máhñū ndá nchivī jā cuāhān jīn yā nī nguenda iin ñahan cūhú, de ja nī ncuu ūxi ūū cuiyá ndóho ña cuēhē játi nīñi ña. De nī nguenda ña ichi chátá yā, de nī nquehé ña yuhú sáhmá yā.

21 Chí nī jani inī ña: Vísō sahma yā ná nīhīn nī quehé nī, de nduvāha nī.

22 De nī jicó coto Jesús, de nī jinī yā nūū ña, de nī ncāhān yā: Ná ndúndéē inī nū tīhí. Chí nī ncandíja nú jā cuu nasāhá vāha nī ndóhó, de jā ñúcuán nī nduvāha nū, ncachī yā. De nī nduvāha ña maá hora ñúcuán-ni.

23 De tá nī nguenda Jesús vehe tēe cūñáhnú, de nī jinī yā nūū ndá tēe cúu músico jā quichuhú dē ndiyi, jīn nūū nchivī cuāhā, jácu cohó ji.

24 De nī ncāhān yā jīn ji: Cuijiyo ndá nú, chí ñahan lúli ñúcuán nduú ní jīhí ji, chí quixín ji-ni, ncachī yā. De nī jācū catá ndá ji jā ní ncāhān yā, chí jīn ji jā ní jīhí sūchí ñúcuán.

25 De nī ntavá yā ndá nchivī cuāhā, de nī nguiví yā inī vehe. De nī ntiin yā ndahá ñahan lúli ñúcuán, de nī natecū ji, de nī nacuiñi ji-ni.

26 De ní región ñúcuán nī jītē nuu tūhun tīñi ñáhnú jā ní nsáhá yā.

Jā ní nasáhá vāha yā ūū tēe cuáá

27 De nī nquee Jesús ñúcuán cuāhān yā. De ūū tēe cuáá cuāhān dē yátá yā, de cána jee dē: Maá ní jā cúu nī Sēhe tatá David, cundáhvī inī ní sáán vii, ncachī dē.

28 De tá nī nguenda yā vehe, de nī nguenda nduú tēe cuáá ñúcuán nūū yā. De nī ncāhān yā jīn dē: ¿A cándíja nduú nū jā

cuu nacune nī tīnūú nú? ncachī yā. De nī ncachī ndūú dē: Cándija sá Señor, ncachī dē.

²⁹ Ñúcuán de nī ntee yā ndahá yā tīnūú ndūú dē, de nī ncāhān yā: Ná sáhá nī tá cúu nūú cándija ndūú nū, ncachī yā.

³⁰ De nī nune-nī tīnūú ndūú dē. De Jesús nī ncāhān nīhin yā jín dē: Mā cāchī cuitī nū nūú nī iin, ncachī yā.

³¹ Sochī tá nī nqee ndūú dē, de nī scútē nuu dē tūhun nī región ñúcuán jā sūcuán nī nsáhá yā ndūú dē.

Jā ní nasáhá vāha yā iin tēe ñíhín

³² De tá nī nqee ndūú tēe ñúcuán cuāhān dē, de nī nquenda ndá nchivī jín iin tēe ñíhín jā ñúhún tāchī inī dē.

³³ De nī ntavá yā tāchī cuāhān. De tēe ñíhín nī nacahān dē. De nī nsāhvi inī nchivī nī jini ji, de nī ncāhān ndá ji: Ncháha ca cunī cuitī ó nī iin tiñu sūcuán inī naciún Israel, ncachī ji.

³⁴ Sochī ndá tēe grupo fariseo chí nī ncāhān dē: Tēe yáhá chí távā dē tāchī jín fuerza maá tāchī cúñáhnú cā, ncachī dē.

Jā cundáhvī inī yā nchivī cuāhā

³⁵ De nī jica nuu Jesús ndácá ñuū jín rancho, de nī stéhēn yā tūhun inī ndácá vehe ñi sinagoga. De nī nacani yā tūhun vāha nāsa tátúnī Yāā Dios. De nī nasáhá vāha yā nchivī cúhú nā-nī cuēhē ndóho ji.

³⁶ De nī ncundáhvī inī yā nī ndēhē yā ndá nchivī cuāhā ñúcuán. Chí ndóho ndá ji de cúcuécá inī ji, chí cúu ji tá cúu ticāchī jáá nduú jētoho tí, chí nduú níqujn ji Yāā jā cúu Jētoho ji.

³⁷ Ñúcuán de nī ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā: Nchivī yáhá cúu ji tá cúu trigo jā tēhndē, de ndāā jā cuāhā cúu, de tēe quehndē chí jacú dē-nī cúu.

³⁸ Túsaá de cācān táhvī ndá nú nūú maá Jētoho nū Yāā Dios jā ná tetíñú yā cuāhā tēe quehndē dē trigo, de suu cúu jā nacani dē tūhun yā nūú nchivī, ncachī yā.

10

Jā ní nacāji yā ūxī ūū tēe apóstol

(Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

¹ Ñúcuán de nī ncana yā ūxī ūū tēe jā scuáha dē jín yā. De nī jēhe yā poder nūú ndá dē jā tavā dē ndá tāchī inī nchivī, jín jā nasáhá vāha dē nchivī cúhú ndácá nūú cuēhē.

² De yáhá cúu sívī ndihúxī ūū tēe apóstol: Tēe xíhna ñúhún cúu Simón jā suni nání Pedro, jín ñani dē Andrés. De ūū cā dē cúu sēhe Zebedeo, de nání dē Jacobo jín Juan.

³ Ñúcuán de Felipe, Bartolomé, Tomás, Mateo tēe nī stútú xūhún renta, Jacobo sēhe Alfeo, jín Lebeo jā suni nání Tadeo,

⁴ jín Simón tēe grupo cananista, jín Judas Iscariote, tēe jā ní nastúu dē yā.

Jā ní ntají yā ndihúxī ūū dē cuānacani dē tūhun

(Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6)

⁵ De nī ntají Jesús ndihúxī ūū tēe yáhá jā quihín dē. De nī ndacu yā tiñu nūú dē nāsa sáhá dē: Mā quihín ndá nú nūú nchivī jáá nsuú nchivī maá ó hebreo cúu, de nī mā quívi nú ndácá ñuū nchivī Samaria.

⁶ Chí nūú maá-nī nchivī naciún maá ó Israel quihín ndá nú, chí cúu ji tá cúu ticāchī jā ní nsana.

⁷ De jā quihín ndá nú de suha nacani nú tūhun: Já nī ncuñatin Yāā ndēe andivī jā tatúnī yā nūú nū, cachī nū.

⁸ De nasáhá vāha nū nchivī ndóho cuēhe stéhyū jín jā ndóho ndá cā cuēhē, de nastécū nū ndiyi, de tavā nū tāchī inī nchivī. De sūcuán-nī nī ntají nī poder nūú ndá nú jā sáhá nú, de suni sūcuán-nī nasáhá nú jín ndá ji.

⁹ De mā cuisó nú xūhún oro nī xūhún plata nī xūhún cuáchī.

¹⁰ De nī mā cuisó nú ñunu stáá caji nū ichi, nī incā camisa, nī nījān, nī garrote. Chí síquī tiñu jā nācani ndá nú tūhun nūú nchivī, de cānuú jā coto ji ndóho.

¹¹ De nā-nī ñuū á rancho tá quenda ndá nú, de ñúcuán nducú nú iin nchivī vāha, de cundee nū vehe ji jondē quihín tucu nú.

¹² De tá quívi nú vehe nchivī ñúcuán, de cāhān nū jā ná quíji tūhun ndee tūhun síi inī nūú ji.

¹³ De tú nchivī vāha cúu ji, de tūhun ndee jā ní ncāhān nū ná quéndōo síquī ji. De tú nsúú nchivī vāha cúu ji, de tūhun ndee jā ní ncāhān nū mā quéndōo síquī ji.

¹⁴ De tú iyó nchivī jáá nduú jétáhvī ji ndóho, de nī nduú cūmī ji cunini ji tūhun cāhān nū, túsaá de quee nū vehe ñúcuán á ñuū ñúcuán, de scóyo nú ticācháā jēhē nū, chí suu cúu jā stéhēn nū jā iyó cuáchī ji jáá nduú ní jétáhvī ji.

¹⁵ De ndāā cāhān nī jín ndá nú jā quívi juicio de xēēn cā coo castigo síquī ndá ñuū jā sáhá sūcuán nsúú cā síquī ñuū Sodoma jín ñuū Gomorra nūú ní nsáhá ndasí nchivī cuáchī.

Síquī jā cunī ūhvī nchivī ndá dē

(Lc. 12.11-12)

¹⁶ Cūndēhé ndá nú, chí tetíñú nī ndóho quihín nū tá cúu ticāchī māhñú yihī. Túsaá de coo listo ná tá cúu cōo, de coo vitá inī nū tá cúu paloma.

¹⁷ De coto ndá nú maá nú nūú nchivī, chí quenda quívi jā quísiáha ji ndá nú nūú junta, de inī ndá vehe ñi sinagoga cani ji ndá nú.

¹⁸ De suni jondē nūú ndá gobernador jín ndá rey quínasiáha ji ndóho jā síquī nduhū. De sūcuán de nune ichi jā nacani nú tūhun nī nūú ndá dē jín nūú nchivī ndácá naciún jáá nduú jín tūhun Yāā Dios.

¹⁹ De tá nī nsiáha ji ndóhó nū ndá tēe ñúcuán, de mā nácani ndasí iní nū nāsa cāhān nū. Chi maá hora ñúcuán de maá yā stéhēn nū nū nāsa cāhān nū.

²⁰ Chi nsūú ndá maá nū cúu jā cāhān, chi Espíritu maá Tatá nū cúu jā cāhān jíin yuhú nū.

²¹ De sava nchiví jāá nduú cándija, nastúu ji ñaní ji jā ná cúu. De tatá nastúu sēhe. De sēhe nenda síqui tatá jíin naná jā ná cúu.

²² De ndihi nchiví quítí iní ji nūú nū jā síqui nduhū. Sochi nchiví jā cuiñi ñihin jondē jínu tūndóhó, nchiví ñúcuán chi cācu áno jí.

²³ De tú iin ñuú jíin úhvi ji ndóhó, de cunu nū quíhín nū incá ñuú. Chi ndāá cāhān ní jíin nū jā jondē ncháha ca caca nuu nū ndihi ñuú nación maá ó Israel, de nenda-ni maá ní, Yāá ní nduu tēe.

²⁴ Iin tēe scuáha, nduú cúñáhnú cā dē nsúú maestro dē. De ni tēe cúu mozo, nduú cúñáhnú cā dē nsúú patrón dē.

²⁵ Chi tēe scuáha, tá cúu nūú ndóho maestro dē, suni súcuán cundoho nahñí dē, de tēe cúu mozo suni cundoho dē tá cúu nūú ndóho patrón dē. Túsaá de tú nduhū cāhān ndá ji jā Satanás cúu ní, de nā oncā cúu ndá ndóhó jā má cāhān ji jā cúu nū Satanás.

*Jā ní ncachí yā ní iin cúu jā cuyūhú ó
(Lc. 12.2-7)*

²⁶ Túsaá de mā cuyūhú ndá nū jā sáhá nchiví ndóhó. Chi ndacá tūhun jā cāhān yuhú ji mā quéndōo yuhú cuiñi, chi ndihi natūu ñijn, de cuní nchiví.

²⁷ Ndá tūhun jā ní ncāhān ní jíin nū jāá nduú ní jíin nchiví, ncachí tūhun cájí nū nūú jí. De tūhun jā ní nacani yuhú ní nūú nū, nacani jee nū yata ndacá vehe.

²⁸ De mā cuyūhú ndá nū nchiví jā cahní ji yiqui cúnu nū, chi má cúu cahní ní áno nū. Chi sa jā cuyūhú nū cúu jā má stíví nū nūú Yāá Dios, chi cuu stánú táhvi yā ndóhó jā quívi áno nū jíin yiqui cúnu nū infierno.

²⁹ De ndá saá chi nduú yáhvi ndéé tí, chi jondē úu tí jā iin xūhún lúlí. De ni iin tí nduú ñncava tí nūú ñuhún de tú nduú jéhe Tatá nū tūhun, chí jíto yā tí.

³⁰ De nā oncā cúu ndá maá nū, chí jondē ndihi ixí xíní nū ja ní ncahvi yā.

³¹ Túsaá de mā cuyūhú ndá nū, chí cánuú ndasí cá ndá maá nū nūú yā nsúú cā cuáha ndá saá.

Nchiví jā jétúhún ji Jesucristo nūú incá nchiví

(Lc. 12.8-9)

³² De ndacá nchiví jā cuetúhún nduhū nūú incá nchiví, suni súcuán cuetúhún ní ji nūú Tatá ní, Yāá ndéé andiví.

³³ De ndacá nchiví jā má cuetúhún nduhū nūú incá nchiví, suni súcuán mā cuetúhún ní ji nūú Tatá ní, Yāá ndéé andiví.

*Jā síqui Jesús de cusín iní nchiví
(Lc. 12.51-53; 14.26-27)*

³⁴ Mā cāni iní ndá nū jā váji ní jā cundeē māni nchiví ñayiví. Nduú váji ní jā cundeē māni nchiví, chí sa canāá ji jā síqui nduhū.

³⁵ Chi jā síqui nduhū de cusín iní sēhe yíi jíin tatá, de sēhe síhí jíin naná, de sēhe jānú jíin naná chíso.

³⁶ Chi ndacá nchiví jā candija nduhū, chí maá táhán vehe ji cúu jā quítí iní nūú jí.

³⁷ De tú ní iin nchiví māni cá ji jíin tatá ji á naná ji nsúú cā nduhū, de nsúú nchiví vāha cúu ji jā cuniquín ji nduhū. De tú ní iin nchiví māni cá ji jíin sēhe yíi jí á sēhe síhí ji nsúú cā nduhū, de suni nsúú nchiví vāha cúu ji jā cuniquín ji nduhū.

³⁸ De nā-ni nchiví tú nduú jéhe ji tūhun jā cundoho ji tūndóhó visó jondē cuú ji jā síqui jā cuniquín ji nduhū, de nsúú nchiví vāha cúu ji jā cuniquín ji nduhū.

³⁹ De tú ní nchiví cúni ji cācu ji nūú tūndóhó jā quíji nūú ji jā síqui nduhū, túsaá de tñnū táhvi ji níi cání. De tú ní nchiví visó ná cúu ji jā síqui nduhū, sochi cutecú ji níi cání.

*Jā iyó táhvi ó nūú Yāá Dios
(Mr. 9.41)*

⁴⁰ De nchiví jā jétáhvi ndá ndóhó, túsaá de nduhū jétáhvi jí. De nchiví jā jétáhvi nduhū, jétáhvi jí Yāá jā ní ntají nduhū váji ní.

⁴¹ Tú nā-ni nchiví cuetáhvi jí iin tēe nácani tūhun Yāá Dios, síqui jā jíca dē tíñu Yāá Dios, túsaá de inuú-ni coo táhvi jí nūú Yāá Dios jíin tēe nácani tūhun yā. De tú nā-ni nchiví cuetáhvi jí iin tēe ndāá, síqui jā tēe ndāá cúu dē, túsaá de inuú-ni coo táhvi jí nūú Yāá Dios jíin tēe ndāá.

⁴² De tú ní nchiví cuáha ji visó iin ñajin ndute víjin coho iin súchí yáha, síqui jā cúu ji súchí cándija nduhū, de jándáá ndija cúu jā ñhín ji táhvi jí, ncachí yā.

11

*Jā ní ntají Juan úú tēe nūú yā
(Lc. 7.18-35)*

¹ De tá nī jínu ní ndacu Jesús tíñu nūú ndihúxi úú tēe scuáha jíin yā, de ní nqee yā ñúcuán cuāhān yā jā stéhēn yā de nácani yā tūhun ndá ñuú región ñúcuán.

² De yíhí Juan vecāa. De ní ñhín dē tūhun ndacá tíñu jā sáhá Cristo. De ní ntají dē úú tēe jā scuáha jíin dē,

³ cuacátúhún dē yā: ¿A maá ní cúu Cristo jā cáhí tutú jā quíji, á cundetu ó incá tēe jā quíji? ncachí dē.

⁴ De ní ncāhān yā jíin dē: Cuáhán de cachí tūhun nduú nūú nūú Juan ndacá tíñu jíin nūú jíin tūhun jíin nūú.

⁵ De cachí nūú jā nchiví cuáá núne tñnūú jí, de nchiví cojo nácaca jí, de nchiví ndóho cuéhē stéhyū ndúvāha jí, de nchiví sóhó núne

sōho ji, de nchiví jīhī nátecū ji sáhá nī. De suni nácani nī tūhun nūū nchiví ndáhví jā scácu Yāā Dios ánō ji.

⁶ De nācā ndetū tēe jā má nácani yátá iní dē jā nduhū cūu Cristo. Súcuán cachí nū nūū Juan, ncachí yā jīn ndūū dē.

⁷ De tá cuāhān ndūū tēe űúcuán, de nī nquijéhé Jesús cáhān yā tūhun Juan jīn nchiví: ¿Nā cuá cūu jā ní jēndēhé ndá nū jōndē nūū űuhun tīhá? ¿A iin tēe jāni iin jāni űū iní jā cūu tá cūu ite jā cánda sáhá táchí?

⁸ De tú nduú, ¿de nā cuá cūu jā ní jēndēhé ndá nū túsaa? ¿A iin tēe jā cūni cuñáhnū jā űúhūn sahma fino? Nduú, chí jīnī ndá nū jā tēe űúhūn sahma fino, níi maá-ni iní vehe rey ndēē ndá dē.

⁹ ¿De nā cuá cūu jā ní jēndēhé ndá nū túsaa? ¿A iin tēe nácani tūhun Yāā Dios? Cáhān nī jīn ndá nū jā suu ní jēndēhé nū, de cūñáhnū cā Juan yáhá nsūū cā ndá cā tēe jā ní nacani tūhun Yāā Dios.

¹⁰ Chí tūhun Juan cūu jā yósō nūū tutū ī: Tají nī tēe nacani tūhun nī, cosō nūū dē ichi nūū Cristo,

tácuá coo tūhá nchiví jā quenda yā. Ncachi Yāā Dios, cáchí tutū.

¹¹ De ndāā cáhān nī jīn nū jā iní űayiví yáhá cūñáhnū cā Juan tēe scuénduté nsūū cā ndá cā tēe jā ní iyo iní űayiví. De vísō súcuán de ndacá nchiví jā nūū cā iní űuū nūū tátūnī Yāā andiví, cūñáhnū cā ji nsūū cā Juan.

¹² De jōndē quiví jā ní nquenda Juan tēe scuénduté, de jōndē mitan, chí ndúcú ndéē ndá nchiví jā quiví ji űuū nūū tátūnī Yāā andiví. De jōndē nchiví xēen ndúcú ndéē ji síquī.

¹³ Chí jōndē ncháha ca quiji Juan, de nī iyo maá tutū ley Moisés, jīn ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios. De nī ncachí tūhun ndá nāsa coo jā tátūnī Yāā Dios.

¹⁴ De nī ncāhān ndá jā ndiji Elías. De tú cūni ndá nū cuetáhví nū tūhun, de suu cūu jā vají Juan, chí suu dē cūu tá cūu Elías jā ní ncachí tutū jā ndiji.

¹⁵ Ndá ndóhó jā níni, tee sōho vāha nū.

¹⁶ Yáhá cáchí nī iin tūhun yátá tácuá cūni ndá nū nāsa cūu nchiví tiempo mitan. Cūu ji tá cūu ndá sūchí lúli jā ndēē ji nūū yáhví cásiquí ji. De cána jee ji nūū táhān ji:

¹⁷ Nī ntiví ndá nī tūyóō nūū ndá nū, de nduú ní jita jéhe nū. De nī jita ndá nī yāā jā cuécá jita, de nduú ní jácú nū, cáchí ndá ji. De tá cūu ndá sūchí lúli űúcuán jāā nduú ní jétahān iní ji ní iin ní incā, súcuán cūu nchiví tiempo mitan.

¹⁸ Chí nī nquiji Juan de cuāhā vuelta nī iyo nditē iní dē, nduú ní nchājī dē ní nduú ní jīhī dē. De nduú ní jétahān iní ndá nū, chí nī ncāhān nū jā űúhūn táchí iní dē.

¹⁹ De nī nquenda maá nī, Yāā nī nduú tēe, de yáji nī jīhī nī, de suni nduú jétahān iní

ndá nū, de scāa nū cā chí cáhān nū jā maá-ni jā yáji nī jīhī nī vino. De quétáhān nī jīn ndá tēe stútú xūhūn renta jīn ndá cā tēe sáhá cuāchi, cáchí nū. De tú cūndichí iin tēe jīn tūhun Yāā Dios, de jīn tiñu sáhá dē de natūu jā tēe ndichí cūu dē, ncachí yā.

Jā ní ncāhān xēen yā nūū sava űuū nīhin iní (Lc. 10.13-15)

²⁰ űúcuán de nī nquijéhé yā cáhān xēen yā nūū ndacá űuū nūū ní nsáhá yā cuāhā tiñu űáhnū, chí nduú ní nácani iní ndá ji jā sndóo ji cuāchi ji. De ní ncāhān yā:

²¹ Nācā xēen cundoho ndá nū, nchiví űuū Corazín. De nācā xēen cundoho nū, nchiví űuū Betsaida. Chí tú iní űuū Tiro jīn űuū Sidón ní nsáhá nī tiñu űáhnū jā ní nsáhá nī iní űuū maá nū, de űamā nacani iní nchiví űuū űúcuán jā sndóo ji cuāchi ji nícu. De sáhá ji seña jā stēhēn jā nácani iní ji síquī cuāchi ji, chí cuhun ji sahma tūūn de chíhī ji yāā xīnī ji nícu.

²² Túsaa de cáhān nī jīn ndá nū jā quiví quiji juicio, de xēen cā coo castigo síquī ndá nū nsūū cā jā coo síquī űuū Tiro jīn űuū Sidón.

²³ De ndá ndóhó nchiví űuū Capernaum, ¿á jāni iní ndá nū jā cūñáhnū nū tá cūu iin jā cáa cuāhān ichi andiví? Nduú chí sa nuu nū jōndē lugar nūū iyo ndá ánō ndiyi. Chí tú iní űuū Sodoma ní nsáhá nī tiñu űáhnū jā ní nsáhá nī nūū maá nū, de coo űuū űúcuán jōndē mitan nícu.

²⁴ Túsaa de cáhān nī jīn ndá nū jā quiví juicio de xēen cā coo castigo síquī ndá nū nsūū cā jā coo síquī nchiví űuū Sodoma, ncachí yā.

Nehēn nūū ní de natatū nū, ncachí yā (Lc. 10.21-22)

²⁵ De suni quiví űúcuán nī ncāhān Jesús: Ná cútahví sá nūū ní Tatá, jā cūu ní Jētohō andiví jīn űayiví. Chí nī jasí ní ndacá tūhun ndichí ní, jā má cūni nchiví ndichí jīn nchiví tūha cuenta űayiví yáhá. De ní stēhēn ní nūū ndá nchiví jā cūu tá cūu sūchí lúli.

²⁶ Chí súcuán nī jétahān iní ní Tatá, ncachí yā.

²⁷ De ní ncāhān cā yā: Ndivií nī jēhe Tatá ní nūū nī. De nduú jīnī ndá nchiví ní iin cūu nduhū, Sēhe Yāā Dios, chí maá-ni Tatá nī cūu jā jīnī yā nduhū. De ní nduú jīnī nchiví nāsa Yāā cūu maá Tatá, chí maá-ni Sēhe cūu jā jīnī. De iyo nchiví jā cūni maá Sēhe stēhēn yā nūū ji nāsa Yāā cūu Tatá yā, de maá ji suni cūni ji.

²⁸ Ndacá nū jā ní ncutitá nū jīn ndacá tiñu jīn ley jā vjín sáhá jīn nū, nehēn de quiví nū ndahá nī, de natatū nū sáhá nī.

²⁹ Quiví nū nūū tiñu jā ndacu maá nī, de scuáha nū cuu nū tá cūu nūū iyo maá nī. Chí vitá iní ní de nduú sáhá űáhnū ní maá nī. De súcuán de natatū nū jīn ánō nū sáhá nī.

³⁰ Chi nduu vjín já squínucu nú nūū ni, de ni nduu vee tiñu já ndacu nī, ncachī yā.

12

Jā ní jehndē ndá dē xīnī trigo quivī nātātū (Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)

¹ De iin quivī nātātū nī nchāha Jesús cuāhān yā nūū cáá trigo. De tēe scuáha jín yā, cócon ndá dē. De nī nquijéhé ndá dē jéhdē dē xīnī trigo yájī dē.

² De nī jínī ndá tēe fariseo, de nī ncāhān dē jín yā: Cūndéhé chí ndá tēe scuáha jín nú sáhá dē tiñu jáá nduu vāha já sáhá ó quivī nātātū, cáchī ley Moisés.

³ De nī ncāhān maá yā jín dē: ¿A nduu ní ncáhvi ndá nú tutū nāsa nī nsáhá David, iin quivī já ní jhī dē sōco jín ndá tēe já ní iyo jín dē?

⁴ De nī nquivī dē inī vehe Yāa Dios. De nī nchajī dē pan īi já yósó nijín nūū Yāa Dios. De nduu ná ley já cajī dē, ni ndá tēe iyó jín dē, chí maá-ni sūtū cúu já yájī. De visó sūcuán de nduu ná cuāchi ní iyo síquī dē.

⁵ ¿De á nduu ní ncáhvi ndá nú tutū ley Moisés, nāsa sátiñū ndá sūtū inī templo, visó quivī nātātū cúu? De nduu ná cuāchi iyó síquī dē, visó quivī nātātū sátiñū ndá dē tiñu já cúu dē sūtū.

⁶ De cáhān ní jín ndá nú já maá ní já iyó ní yáhá, cúñáhnū cá ní nsūū cá templo.

⁷ De nduu jícūhun inī ndá nú tūhun yáhá já yósó nūū tutū īi já ní ncāhān Yāa Dios: Já cunī cá ní cúu já cundáhvi inī nū táhān nú, nsūū cá já sōcō nū quiti nūū ni, ncachī yā. De tú ní jícūhun inī ndá nú tūhun yáhá, de mā cáhān nū sūcuán síquī ndá tēe jáá nduu ná cuāchi nícu.

⁸ Chi nduhū, Yāa nī nduu tēe, maá ní cúu já tátūni síquī nāsa sáhá nchivī quivī nātātū, ncachī yā.

Jā ní nduvāha tēe ní nchichī ndahá (Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)

⁹ Ņúcuán de cuāhān Jesús, de nī nquivī yā inī vehe īi sinagoga.

¹⁰ De Ņúcuán iyó iin tēe já ní nchichī iin ndahá dē. De cunī ndá tēe grupo fariseo já nīhīn dē cuāchi síquī yā, de nī jicā tūhūn dē yā: ¿A iyó ley já cuu nasáhá vāha ó nchivī cūhū quivī nātātū? ncachī dē.

¹¹ De nī ncāhān yā jín dē: ¿Ní iin nú, de tú névāha nú iin ticāchī, de tú nincava tí iin yavī quivī nātātū, de á nduu jéhdē nū natavā nū tī, á naá cúu?

¹² ¿De á nduu cánuú ndasí cá iin tēe nsūū cá iin ticāchī? Túsaá de vātu-ni já sáhá ó tiñu vāha quivī nātātū, ncachī yā.

¹³ Ņúcuán de nī ncāhān yā jín tēe já ní nchichī ndahá: Scāá ndahá nú, ncachī yā. De nī scāá dē, de nī nduvāha-ni tá cúu nūū iyó incá.

¹⁴ Ņúcuán de nī nquee ndá tēe grupo fariseo, de nī natúhūn ndá dē síquī Jesús, nāsa cahñī dē yā.

Tūhun Jesús já ní ncāhān Isaías jondē janahán

¹⁵ De nī jínī Jesús já sūcuán jáni inī ndá dē, de nī nquee yā Ņúcuán cuāhān yā. De cuāhā nchivī níquin jí yā. De nī nasáhá vāha yā ndihī nchivī cūhū.

¹⁶ De nī ndacu yā nūū ndá jí já má stúu jí yā.

¹⁷ De sūcuán ní ncuu tácuā quee ndāa tūhun já ní nacani Isaías jondē janahán, já sūcuán ní ncāhān Yāa Dios:

¹⁸ Yáhá cúu mozo ní já ní jani ní, de māni ní jín yā, de cúsi inī ní jín yā. De cuāha ní Espiritu ní coo jín yā.

De maá yā sáhá ndāa tiñu nchivī ndācá nación.

¹⁹ Mā tétahān yā, ní mā caná jee yā, de ní mā cáhān jee yā ichi já cuni nchivī.

²⁰ Mā sáhá xēen yā jín nchivī já ní ncunīhin tūndóhó síquī,

ní mā snáa yā nchivī já iin lulī-ni cándija. Chí cuñáhnū yā síquī ndihī, de ndāa tatūni yā.

²¹ De nchivī ndācá nación cūhun inī jí já scácu yā jí.

Ncachī Yāa Dios, ncachī Isaías jondē janahán.

Jā ní ncāhān ndá dē já sátiñū yā jín fuerza Satanás

(Mr. 3.19-30; Lc. 11.14-23; 12.10)

²² Ņúcuán de nī nquisiáha ndá jí nūū yā iin tēe cuáá űihín, chí űuhún táchī inī dē. De nī nasáhá vāha yā dē. De nī ndunijín tīnūū dē, de nī nacahān dē.

²³ De ndihī nchivī cuāhā nī nsáhvi inī jí ndéhé jí, de nī ncāhān jí: ¿A tēe yáhá cúu já ní ncāhān Yāa Dios já cacu nūū tatā David? ncachī jí.

²⁴ De ndá tēe grupo fariseo, ní jini dē já sūcuán cáhān jí. De nī ncāhān ndá dē: Tēe yáhá mā cúu tavá dē ndá táchī de tú mā sáhá dē jín fuerza Satanás já cúñáhnū nūū ndá táchī, ncachī dē.

²⁵ De Jesús ní jínī yā já sūcuán jáni inī ndá dē, de nī ncāhān yā jín dē: Ndācá nación já sáhá síin maá de cánāá maá, túsaá de snāá táhān maá. De tú iin űuū á iin vehe sáhá síin maá de cánāá maá, de mā cúu cá cundeē cáhnū.

²⁶ De saá-ni Satanás tú tavá táhān táchī, túsaá de sáhá síin maá. ¿De nāsa cuiñi nīhin Satanás já ndacu nūū táhān túsaá?

²⁷ Chí cáhān ndá nú já jín fuerza Satanás távā ní ndá táchī. De tú sūcuán cúu de ndá nchivī já scuáha jín ndá nú, ¿nā jín fuerza távā maá jí táchī, jáni inī nū? Túsaá de ndá máá jí cachī já ní stívī ndasí nú já ní ncāhān nú já távā ní táchī jín fuerza Satanás.

²⁸ De nduu chi sa jíin Espíritu Yāa Dios cúu jā távā ni tāchī. Túsaá de ja ndéē Yāa Dios māhñú ndá nú jā tátúnī yā.

²⁹ ¿Chi nāsa cuu quívi iin tēe inī vehe tēe ndacuī jā sacuíhná dē ndatíñú? Chi cánuú jā xihna cá cuhnī dē tēe ndacuī, sá de cuu sacuíhná dē ndatíñú tēe ñúcuán. De suni sūcuán cúu jā júhnī ni Satanás de távā ni tāchī.

³⁰ De nchivī jāá nduu íyó mānī jíin nī, túsaá de jíin úhvi jī nduhū. De nchivī jāá nduu nástútú jíin nī, túsaá de sa scútē nuu jī nchivī jā vāji nūu nī.

³¹ Já ñúcuán cáhān ni jíin ndá nú: Íyó modo jā coo túhun cáhnú inī nūu ndácá cuāchi jā sáhá nchivī, jíin nūu ndácá túhun nēhén jā cáhān jī. Sochī tú cáhān nāvāha jī síquī Espíritu Santo, de mā cúne cáhnú inī Yāa Dios nūu jī.

³² De tú nā-ni nchivī cáhān jī síquī nduhū, Yāa nī nduu tēe, cuu cune cáhnú inī Yāa Dios nūu jī. Sochī tú nā-ni nchivī cáhān nāvāha jī síquī Espíritu Santo, mā cúne cáhnú inī Yāa Dios nūu jī, ni ñayivī yáhá, ni tiempo jā quiji.

*Túhun ñutun váha jíin ñutun cánēhén
(Mt. 7.17-20; Lc. 6.43-45)*

³³ Tú iin ñutun váha, de váha jāvixī, de tú iin ñutun cánēhén, de suni cánēhén jāvixī. Chi jíin jāvixī de jíin ō nāsa ñutun cúu. De suni sūcuán cúu nchivī.

³⁴ Va sēhe cōō cúu ndá nú, chi xēēn nū tá cúu cōō. ¿Nāsa cuu cáhān nū túhun váha, chi nchivī nēhén cúu ndá nú? Chi ndihi nāsa jāni inī ánō nchivī, de cúsa ñúcuán cáhān jī.

³⁵ Tēe váha cáhān dē túhun váha, chi íyó ndāá ánō dē. De tēe nēhén cáhān dē túhun nēhén, chi cánēhén ánō dē.

³⁶ De cáhān ni jíin ndá nú jā ndácá nā-ni túhun jā cáhān nchivī, nacuāha jī cuenta ndá túhun ñúcuán quívi quiji juicio.

³⁷ Chi jíin túhun jā ní ncāhān nū de sáhá ndāá yā síquī nū, á jā quendoō ndāá nū á jā cundeē cuāchi síquī nū, ncachī yā.

*Jā ní jíicān ndá nchivī jāá nduu cándija iin tíñu ñáhnú
(Mr. 8.12; Lc. 11.29-32)*

³⁸ Ñúcuán de jacú tēe grupo fariseo jíin tēe stēhēn ley janahán, ni ncāhān dē jíin yā: Maestro, cúni ndá sá jā sáhá ní iin tíñu ñáhnú jā stēhēn tú maá ní cúu Yāa jā ní ntaji Yāa Dios, ncachī dē.

³⁹ De ní ncāhān yā jíin dē: Nchivī nēhén yáhá nduu jétáhvī cuitī jī Yāa Dios. De jíicān jī iin tíñu ñáhnú jā stēhēn tú maá ní cúu Yāa jā ní ntaji Yāa Dios. De nduu cá nā incá tíñu ñáhnú stēhēn ni nūu jī, chi maá-ni tíñu ñáhnú tá cúu nūu ní ncuu jíin Jonás, tēe ní nacani túhun Yāa Dios janahán.

⁴⁰ Chi tá cúu nūu ní ñuhun Jonás chíjin tiacá cáhnú únī nduu únī ñuu, de saá-ni nduhū,

Yāa ní nduu tēe, cuú ni de coo ní chíjin ñuhun únī nduu únī ñuu, de sá de natecú ni.

⁴¹ De ndá nchivī ñuu Nínive nūu ní nacani Jonás túhun, natecú jī jíin nchivī tiempo yáhá, quívi juicio jā sáhá ndāá yā cuāchi, de cáhān jī cuāchi síquī nchivī yáhá. Chi ndá máá jī ní nacani inī jī ní sndóo jī cuāchi jī quívi jā ní nacani Jonás túhun nūu jī. De mitan chi cúñáhnú cá nduhū, Yāa íyó yáhá, nsūú cá Jonás, de nduu cándija ndá nú nduhū.

⁴² De reina jā ní ncuñáhnú nación ichi sur, natecú ña jíin nchivī tiempo yáhá, quívi juicio jā sáhá ndāá yā cuāchi, de cáhān ña cuāchi síquī jī. Chi jondē jíicá ndasi ní nguiji ña ní nini ña ndá túhun ndíchī jā ní ncāhān rey Salomón, de ní ncandija ña. De mitan chi cúñáhnú cá nduhū, Yāa íyó yáhá, nsūú cá Salomón, de nduu cándija ndá nú nduhū.

*Tāchī jā nástútú táhān ndívi inī nchivī
(Lc. 11.24-26)*

⁴³ Tú ní nquee iin tāchī inī iin tēe jāá nduu cándija, de jíca nuu nūu ñuhun tíhá, ndúcú nūu natátú, de nduu níhīn, sá de jāni inī maá:

⁴⁴ Ná quínohōn ni vehe nūu ní nquee ní. De tá ní nenda tucu, de jíni jā tēe jāá nduu cándija, cúu dē tá cúu iin vehe jāá nduu nā ndéē de ní ndundoo.

⁴⁵ Ñúcuán de jéhēn jénacuēca újā cá tāchī nēhén cá nsūú cá maá. De quívi ndá inī tēe ñúcuán de jécundeē ndá. Túsaá de xēēn cá cundoho tēe ñúcuán jā sándihí nsūú cá jā xihna ñuhún. De suni sūcuán cundoho nchivī nēhén tiempo yáhá, ncachī yā.

*Naná yā jíin ndá ñani yā
(Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)*

⁴⁶ De jēni sūcuán cáhān yā jíin ndá nchivī, de ní nquenda naná yā jíin ndá ñani yā, íñi ña távehé, de cúni ña cáhān ña jíin yā.

⁴⁷ De ní ncachī iin tēe nūu yā: Naná ní jíin ndá ñani ní íñi ña távehé, de cúni ña cáhān ña jíin ní, ncachī dē.

⁴⁸ De ní ncāhān yā jíin tēe jā ní ncāhān jíin yā sūcuán: ¿Ní iin cúu naná ní, de ní iin cúu ndá ñani ní? ncachī yā.

⁴⁹ De ní stēhēn ndáhá yā nūu ndéē ndá tēe scuáhā jíin yā. De ní ncāhān yā: Suni naná ní jíin ñani ní cúu ndácá yáhá.

⁵⁰ Chi ndácá nchivī jā squíncuu tíñu jā cúni maá Tatá ní, Yāa ndéē andivī, suu cúu ñani ní, cuāha ní, naná ní, ncachī yā.

13

*Túhun yátá tēe jíitē tata
(Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)*

¹ De quívi ñúcuán ní nquee Jesús vehe cuāhān yā, de ní nquenda yā ní jécundeē yā yuhú mar.

² De nī ncutútú cuāhā ndasí nchivī nūū yā. De nī nquívī yā inī iin barco, de nī jēcundeē yā. De ndá nchivī űúcuán ndéē jī yuhú mar.

³ De jíin tūhun yátá nī stēhēn yā cuāhā tūhun nūū jī, de sūcuán nī ncāhān yā: Iin tēē jítē tatá, nī nquee dē jā cutē dē.

⁴ De tá nī nquijéhé dē jítē dē, de jacū tatá nī jítē yuhú íchí. De nī nquenda ndá saā, de nī nchajī tī.

⁵ De jacū cā tatá nī jítē nūū űuhun yūū, nūū nduú íyó cócón űuhun. De űamā-ni nī ntāhvī, chí nduú íyó cócón.

⁶ De tá nī nquenda ncandī, de nī nchīchī-ni, de nī ncasūn, chí nduú ní nīhīn nūū quīhīn yoho.

⁷ De jacū cā tatá nī jítē māhñū nūū cáá niquin iñu. De nī jahnu iñu, de nī jasī nūū.

⁸ De jacū cā nī jítē nūū űuhun váha, de nī jēhe cuāhā nūni. Sava nī jēhe ciento jā iin iin, de sava nī jēhe űnī xico, de sava cā nī jēhe űcō űxī.

⁹ De ndá ndóhó jā nīni, tee sōho váha nú, ncachī yā.

Nājēhē cúu jā cáhān yā maá-ni tūhun yátá (Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10; 10.23-24)

¹⁰ Nūcuán de ndá tēē scuáha jíin yā nī nquenda dē nūū yā, de nī jīcā tūhún dē yā: ¿Nājēhē cúu jā maá-ni tūhun yátá cáhān ní jíin nchivī? ncachī ndá dē.

¹¹ De nī ncāhān yā: Ndá ndóhó chí sáhá yā jā cuu jīcūhun inī nū ndá tūhun yáhá jā nī nchiyuhū, nása quívī nchivī ndahá Yāā andivī jā tatūnī yā nūū jī. Sochi nchivī yáhá jāá nduú cándija, chí mā jīcūhun inī jī.

¹² Chí nchivī jā jīcūhun inī, stēhēn cā yā nūū jī, de víhí cā cūni jī. Sochi nchivī jāá nduú cándija, víso jā jíin jī jacū, de sa naā.

¹³ Jā űúcuán cúu jā cáhān ní tūhun yátá jíin ndá jī. Chí víso ndéhé ndá jī, de modo jāá nduú jíin jī. De víso jíin jíin sōho jī, de mā jīcūhun inī jī, chí modo jāá nduú ní jíin jī-ni.

¹⁴ Túsaa de síquī nchivī yáhá nī nquee ndaa tūhun jā ní ncachī Yāā Dios de nī ntee Isaiás, tēē nī nacani tūhun yā jondē janahán: Víso cunini ndá nú, de mā jīcūhun inī nū, de víso cūndéhé nú, de mā cūni nú.

¹⁵ Chí ndá nchivī yáhá ndasí nī ncunihīn inī jī,

de űhvī ndasí tēē sōho jī,
de modo jā jāsi jī tīnūū jī,

tácuā mā cūndéhé jī,

de nī mā cūnini jī,

de nī mā jīcūhun inī jī,

de nī mā ndīcō cóo inī jī nūū ní

jā nasáhá váha nī áno jī nūū cuáchi jī.

Cáchī Yāā Dios, cáchi tutū.

¹⁶ Sochi ndá maá nú, nacā ndetū nū, ndéhé nú jíin tīnūū nú, de tēē sōho nú.

¹⁷ Chí ndaa cáhān ní jíin nú jā cuāhā ndá tēē janahán jā ní nacani tūhun Yāā Dios, jíin cuāhā ndá tēē ndaa, ní ncuu inī dē jā

cūndéhé dē jā ndéhé ndá nú, de nduú ní ndéhé dē. De nī ncuu inī dē cunini dē jā nīni ndá nú, de nduú ní jíin dē, ncachī yā.

Jā ní ncachī cájī yā tūhun yátá tēē jítē tatá (Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15)

¹⁸ Túsaa de cunini ndá nú ná cuá cúu tūhun yátá tēē jítē tatá. Tatá űúcuán cúu tūhun Yāā Dios.

¹⁹ De nchivī jā jíin tūhun nása tátūnī Yāā Dios, de tú nduú jīcūhun inī jī, de cúu jī tá cúu tatá jā ní jítē yuhú ichí. Sá de quēnda táchi cúáhñmú de cándeē-ni tūhun inī áno jī.

²⁰ De tatá jā ní jítē nūū űuhun yūū cúu tá cúu nchivī jíin tūhun, de űamā-ni jétáhvī jī de cúsi inī jí jíin.

²¹ Sochi nduú cúcutú tūhun inī áno jī, de jacū-ni quívī jétáhvī jī. De tá quíjī tūndóhó, á jā jíin űhvī nchivī jī jā síquī tūhun űúcuán, sá de quíjéhé nácani yátá inī jī.

²² De jā ní jítē māhñū iñu cúu ndá nchivī jíin tūhun, sochi ndhivī inī jí síquī jā íyó inī űayívī yáhá, de cūnī jī cucuicá jī, de stáhvī ndá űúcuán jā cutéñū jī jíin. De ndacá űúcuán jásī nūū tūhun yā, de nduú jíja jī jíin tūhun yā.

²³ De tatá jā ní jítē nūū űuhun váha cúu ndá nchivī jíin tūhun yā, de jīcūhun inī jī, de jíja jī jíin. De sava jíi cúu tá cúu tatá jā jēhe ciento jā iin iin, de sava cā jíi jēhe űnī xico, de sava cā jíi jēhe űcō űxī, ncachī yā.

Tūhun yátá síquī itē lásū

²⁴ De nī ncāhān yā incá tūhun yátá jíin ndá dē: Jā tátūnī Yāā andivī cúu tá cúu iin tēē jā ní jítē dē trigo váha nūū űuhún dē.

²⁵ De íyó iin tēē jíin űhvī dē tēē xíí trigo. De juni quíxīn tēē xíí trigo jíin ndá táhán dē, de nī jēhēn tēē űúcuán, de nī jítē niquin itē lásū nūū trigo, de cuāhān.

²⁶ De tá nī ntāhvī trigo, de nī nquene yoco, de suni sūcuán ní jahnu itē lásū.

²⁷ Nūcuán de nī nquenda ndá mozo, de nī ncāhān jí jíin patrón: Señor, ¿á nsūū trigo váha ní jítē ní nūū űuhún ní? ¿De nūcu ní nquene itē lásū nūū?

²⁸ De nī ncāhān dē jíin jíi: Iin tēē jíin űhvī nduhū ní nsáhá yáhá, ncachī dē. De nī ncāhān ndá mozo jíin dē: ¿Túsaa de á cūnī ní jā quíhīn ndá sá de tūhun sá?

²⁹ De nī ncāhān dē: Nduú, chí tú tūhun nú itē lásū űúcuán de sanaā de tūhun nú jondē jíin trigo.

³⁰ Váha cā ná cuáhnu maá jondē quívī tēhndē. De quívī űúcuán de cachī ní nūū ndá tēē quehndē jā xihna cā itē lásū quehndē dē, de caquīn tutū dē tácuā cáyū. Nūcuán de trigo chí quehndē dē ndivī inī yacā ní, ncachī dē, ncachī yā.

Tūhun yátá síquī niquin mostaza (Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

³¹ De suni nī ncāhān yā incā tūhun yátá yáhá: Nchiví já tátúní Yāā andiví nūū, ndúcuahā ji tá cúu nūū jáhnu iin niquin mostaza já ní jaquūn iin tēe nūū ñuhun dē.

³² De ndāā já iin niquin lúli cā cúu nsūū cā ndá cā niquin. Sochí tá nī jahnu, de cúu cáhnú cā nsūū cā ndá cā yūcū, chí ndúu iin ñutun. De quēnda ndá saā, de sáhá tí tacá tí chijin ndahá yúcū, ncachí yā.

*Tūhun yátá sīquī levadura
(Lc. 13.20-21)*

³³ De incā tūhun yátá nī ncāhān yā jíin ndá dē: Já tátúní Yāā andiví nūū nchiví cúu tá cúu levadura já ní nquehen iin ñahan. De nī nsacā ña jíin ūnī kilo harina, de nī ndaa ndihí ñujan nī nsáhá, ncachí yā.

*Jā maá-ni tūhun yátá cáhān yā jíin ji
(Mr. 4.33-34)*

³⁴ Ndācá tūhun yáhá nī ncāhān Jesús jíin ndá nchiví cuahā. De ndācá já ní stéhēn yā, de maá-ni tūhun yátá nī ncāhān yā jíin ji.

³⁵ Súcuán nī nsáhá yā tácuá quee ndaa tūhun nī ncāhān tēe já ní nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán:

Cāhān nī ndá tūhun yátá jíin nchiví, de cachí nī ndá tūhun yuhū já iyó jondē tá nī jēcāva ñayívi.

Cachí Jesús, ncachí tēe nī nacani tūhun.

Jā ní ncachí cāji yā tūhun itē lású

³⁶ Ñúcuán de nī nacuetáhví Jesús nūū nchiví. De nī ndvī yā iní vehe. De ndá tēe scuáha nī nguenda dē nūū yā, de nī ncāhān dē jíin yā: Cachí cāji ní tūhun yátá itē lású nūū sá, ncachí dē.

³⁷ De nī ncāhān yā jíin ndá dē: Já jíitē trigo vāha ñúcuán cúu nduhū, Yāā nī nduu tēe.

³⁸ De ñuhun ñúcuán cúu ñayívi. De tatá vāha cúu ndá nchiví yihí ndahá Yāā Dios já tátúní yā nūū ji. De itē lású cúu ndá nchiví yihí ndahá táchí cúñáhnú.

³⁹ De tēe jíiní ūhví já ní jíitē niquin itē lású cúu maá táchí cúñáhnú. De quívi tēhndē cúu quívi jíinu ñayívi. De ndá tēe quehndē cúu ndá ángel Yāā Dios.

⁴⁰ De tá cúu já tēhndē itē lású de cāyū nūū ñúhūn, súcuán coo quívi jíinu ñayívi.

⁴¹ Chí nduhū, Yāā nī nduu tēe, tají nī ndá ángel ní quihín. De nastútú yā ndācá nchiví squívi táhān nūū cuáchi, jíin nchiví sáhá tíñu néhén, tavā yā jíi máhñú nchiví já tátúní nī nūū.

⁴² De taān yā ndá jíi cāyū jíi nūū ñúhūn. De ñúcuán cuacu jíi de nacayíhí jíi ñii yúhú jíi já ndoho ndasí jíi.

⁴³ Sá de nchiví já squíncuu nūū yā chí cuēndütē jíi modo ncandí, de cundēe jíi nūū tátúní maá Tatá jíi Yāā Dios. Ndá ndóhó yā níni, tee sōho vāha nū.

Tūhun yátá sīquī jātūn xūhún já yíyuhū

⁴⁴ De já quívi nchiví ndahá Yāā Dios já tátúní yā nūū jíi, suu cúu tá cúu iin jātūn xūhún já yíyuhū chíjin iin ñuhun. De nī nanihín iin tēe, de nī nacasí tucu dē sīquí. De já cúsi iní dē jíin, de cuāhān dē cuāxicó ndihí dē já névāha dē, de nī jeen dē ñuhun ñúcuán.

Tūhun yátá sīquī perla já ndēe yāhví

⁴⁵ De já quívi nchiví ndahá Yāā Dios já tátúní yā nūū jíi, suni cúu tá cúu iin tēe jēen de náxicó, de ndúcú dē perla vāha.

⁴⁶ De nī jíiní dē iin perla já ndēe yāhví ndasí, de nī jēhēn dē nī yicó ndihí dē já névāha dē, de nī jeen dē perla ñúcuán.

Tūhun yátá sīquī ñunu tūn tiacá

⁴⁷ De já tátúní Yāā andiví nūū nchiví, suni cúu tá cúu iin ñunu já chūndaji ndá dē nūū mar, de quívi ndācá nūū tiacá.

⁴⁸ De tá nī nchitú ñunu, de távā ndá dē yuhū ndúté. De jécundeē dē, de nácaji dē tiacá. De tiacá vāha táan dē iní ticá, de tiacá jáá nduu iyó vāha squéne dē.

⁴⁹ De suni súcuán coo quívi jíinu ñayívi. Chí quenda ndá ángel yā, de sáhá síin yā ndá nchiví sáhá tíñu néhén máhñú nchiví vāha.

⁵⁰ De nchiví néhén chíi taān yā jíi cāyū jíi nūū ñúhūn. De ñúcuán cuacu jíi de nacayíhí jíi ñii yúhú jíi já ndoho ndasí jíi, ncachí yā.

Tūhun yátá sīquī ndatíñú ndēe yāhví

⁵¹ De nī jíicá tūhún yā ndá dē: ¿A nī jíicuhun iní ndá nú ndá tūhun yáhá, á nduu? ncachí yā. De nī ncāhān ndá dē jíin yā: Ní jíicuhun iní sá, Señor.

⁵² De nī ncāhān yā jíin dē: Iyó vāha túsaá. De iin tēe stéhēn ley janahán, tú ja nī ncutūha dē nása tátúní Yāā andiví, de cuu stéhēn dē ndá tūhun sīquí ñúcuán. Chí cúu dē tá cúu iin tēe xivéhe. De iní jātūn dē távā de ndatíñú ndēe yāhví, sava já jēé jíin sava já ní ncunahán iyó, ncachí yā.

Jā cuánohōn yā ñuū Nazaret

(Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)

⁵³ De tá nī ncuu nī ncāhān Jesús ndá tūhun yátá yáhá, de nī nquee yā ñúcuán cuāhān yā.

⁵⁴ De nī nenda yā ñuū yā Nazaret. De nī stéhēn yā tūhun iní vehe íi sinagoga. De nī nsáhvi iní ndá nchiví nī jíin jíi, de nī ncāhān jíi: ¿Ní cúu nūū nī ncutūha tēe yáhá ndá tūhun ndíchí yáhá? ¿De nása cúu sáhá dē ndá tíñu ñáhnú yáhá?

⁵⁵ Chí sēhe carpintero cúu tēe yáhá, de naná dē cúu María, de ndá ñani dē cúu Jacobo, José, Simón, jíin Judas.

⁵⁶ De suni ndēe ndá cuāha dē jíin ó yáhá. ¿De nása jíiní dē ndācá tūhun yáhá túsaá? ncachí ndá nchiví.

⁵⁷ De súcuán nī nsáhá jéhe iní ndá jíi nūū Jesús. De nī ncāhān yā jíin jíi: Ndācá tēe nácani tūhun Yāā Dios, iyó yíñúhún nchiví jíin dē, chí maá-ni nchiví ñuū dē jíin nchiví

vehe dē cúu jāá nduú iyó yíñúhún jíin dē, ncachí yā.

⁵⁸ De nduú ní nsáhá yā cuāhā tíñu ñáhnú ñúcuán, chí nduú ní ncándíja ndá jí.

14

Jā ní jíhí Juan tēe scuénduté
(Mr. 6.14-29; Lc. 9.7-9)

¹ De tiempo ñúcuán de Herodes, tēe tátúní región Galílea, ní nīhín dē tūhun nāsa sáhá Jesús.

² De ní ncāhān dē jíin ndá nchiví iyó jíin dē: Tēe ñúcuán cúu Juan, tēe jā ní scuénduté, de ní natecū dē. Jā suu cúu jā iyó poder dē jā sáhá dē ndá tíñu ñáhnú, ncachí Herodes.

³ Chí maá dē jā ní ndacu dē jā ná quívi Juan vecāa, jíin jā cunuhní dē jíin cadena. Súcuán ní nsáhá dē jā síquí Herodías, ñasíhí ñani dē Felipe.

⁴ Chí Juan ní ncāhān dē nūu Herodes: Nduú ná ley iyó jā nacueca nú ña, ncachí dē.

⁵ De jā ñúcuán ní ncuu iní Herodes jā cahní dē Juan. Sochí yúhú dē jā quítí iní nchiví, chí ndíhí jí jání ndíja iní jí jí in tēe nácani tūhun Yāa Díos cúu Juan.

⁶ De iin quívi ní nsáhá Herodes iin vico quívi jā ní ncau dē. De sehe síhí Herodías ní nquíví jí ní jita jéhé jí nūu ndá nchiví jā ní ncana dē. De ní ncusií iní Herodes ní nsáhá jí.

⁷ De ní ncāhān téyíí dē jā cuāha dē nā-ní cuá cúu jā cācān jí nūu dē.

⁸ De ní jēhēn jí ní jícā tūhún jí naná jí nā cuá cúu jā cācān jí. De ní ndívi jí nūu Herodes, de ní ncāhān jí: Taji ní xīnī Juan tēe scuénduté, cūhun nūu iin cōhō, ncachí jí.

⁹ Ñúcuán de rey Herodes ní ncuuécá iní dē. Sochí síquí jā ní ncāhān téyíí dē, jíin jā ní jíin ndá tēe yájí stāá jíin dē, jā ñúcuán ní ndacu dē jā ná cuāha ndá nūu jí.

¹⁰ De ní ntají dē soldado jā quíquehndé xīnī Juan iní vecāa.

¹¹ De ní nenda soldado jíin xīnī Juan, ñúhún nūu iin cōhō, de ní jēhe ndá nūu ñahan lúlí. De ní jēnasíáha jí nūu naná jí.

¹² Ñúcuán de ní jēhēn ndá tēe ní scuāha jíin Juan, de ní naneē dē yiquí cúñu Juan, de ní nchiyuhú dē. Ñúcuán de ní jēhēn ndá dē, ní ncachí tūhún dē nūu Jesús.

Jā ní scájí yā ūhūn mil tēe
(Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

¹³ De tá ní jíiní Jesús tūhun, de ní ncujiyo yā ñúcuán cuāhān yā jíin barco jā cundeē síin yā iin lugar nūu nduú nchiví. De ní jíiní ndá nchiví jā cuāhān yā. De ndácá ñuú ní nquee jí, jíca jéhé jí cuātahān jí yā.

¹⁴ De tá ní nquee Jesús iní barco, de ní jíiní yā nchiví cuāhā ñúcuán. De ní ncundáhvi iní yā jí, de ní nasáhá vāha yā ndácá nchiví cúhú jā vají ndá jí jíin.

¹⁵ De tá ní ñini, de ndá tēe scuāha jíin yā ní nguenda dē nūu yā, de ní ncāhān dē: Jā ní ñini, de nduú ná nchiví ndéē yáhá. Túsaá de taji ní nchiví ná quíhín ndá jí ndácá ñuú, de cuēen jí jā cají jí, ncachí dē.

¹⁶ De ní ncāhān Jesús jíin ndá dē: Nduú cánuú quíhín jí, chí cuāha ndá maá nú jā cají jí, ncachí yā.

¹⁷ De ní ncāhān ndá dē: Nduú ná névāha sá yáhá, chí ūhūn-ní stāá jíin ūū-ní tiacá, ncachí dē.

¹⁸ De ní ncāhān yā jíin dē: Taji ná quíjí, ncachí yā.

¹⁹ De ní ncāhān yā jíin ndá nchiví jā cundeē jí nūu itē. De ní nquehen yā ndihúhún stāá jíin nduú tiacá ñúcuán. De ní nūcūndéhé yā ichi andiví, de xihna cā ní nacuetáhvi yā nūu Tatá yā. De ní scuáchi yā stāá, de ní jēhe yā nūu ndá tēe scuāha jíin yā. De ndá maá dē ní nsají dē nūu ndá nchiví cuāhā.

²⁰ De ndivíi jí ní nchají, de ní ndahā chíjin jí. De ní nastútú ndá dē pedazo jā ní nguendōo, de ní nchítú ūxí ūū tícá.

²¹ De tēe jā ní nchají cúu tá ūhūn mil, de síin cā cúu ndá ñahan jíin sūchí lúlí.

Jā ní jíca jéhé yā nūu mar
(Mr. 6.45-52; Jn. 6.16-21)

²² Ñúcuán de ní ncāhān Jesús jíin ndá tēe scuāha jíin yā jā ná quívi dē iní barco, de cosō nūu dē quíhín dē incá lado mar, juni nátají yā ndá nchiví cuāhā jā quínohōn jí.

²³ De tá ní ncuu ní nacuetáhvi yā nūu jí, de ní ncaa yā yucu cuāhān mátúhún yā, cuācācān táhvi yā. De ní ncuāá, de mátúhún yā-ní iyó ñúcuán.

²⁴ De barco jā ñúhún sava mar cuāhān. De ndute mar nátundahá nihín barco, chí vají táchí ichi nūu.

²⁵ De níquín ní nguenda Jesús nūu ndá dē, jíca jéhé yā nūu mar.

²⁶ De ndá tēe scuāha jíin yā, ní jíiní dē jā jíca yā nūu mar. De ní nandava ndá dē, de ní ncana cōhó dē jā yúhú dē: Ñíhná cúu, ncachí dē.

²⁷ De ní ncāhān-ní Jesús jíin dē: Ndeé coo iní ndá nú, de mā cúyuhú nú, chí maá ní cúu, ncachí yā.

²⁸ Ñúcuán de ní ncāhān Pedro jíin yā: Señor, de tú maá ní cúu, de cachí ní jā suní ná cáca jéhé sá nūu mar de cuēē sá nūu ní, ncachí dē.

²⁹ De ní ncāhān yā: Nehēn túsaá. De ní nuu Pedro iní barco, de jíca dē nūu ndüté cuāhān dē nūu Jesús.

³⁰ De tá ní jíiní dē jā nihín yíhí táchí, de ní nchúhú dē. De ní nquijéhé dē quēe dē chíjin ndute. De ní ncana cōhó dē: Scácu ní sáan, Señor, ncachí dē.

³¹ De Jesús ní ntiin yā ndahá dē. De ní ncāhān yā jíin dē: Tēe nduú cándíja nihín cúu nú. ¿Nūcu ní nayúhú nú? ncachí yā.

³² De nī ndīvi yā jíin dē inī barco, de nī jencuñi-ni tächí.

³³ Sá de ndá tēe jā ñúhún inī barco, nī jēcuñi jíití dē nūu yā. De nī ncāhān ndá dē: Maá jándáa jā Sēhe Yāa Dios cúu ní, ncachí dē.

Jā ní nasāhá vāha yā nchiví cūhū región Genesaret

(Mr. 6.53-56)

³⁴ De nī ncāhá yā jíin ndá dē incā lado mar, de nī nquenda yā región Genesaret.

³⁵ De ndá nchiví ñúcuán nī nacuní ji nūu yā. De nī scāca ji tūhun ndācá ndañúu ñúcuán jā ní nquenda yā. De ndá nchiví nī nquisiáha ji ndá jā cūhū nūu yā.

³⁶ De nī ncāhān ndāhvi ndá ji jíin yā jā ná quéhé ji visó yuhú sáhmá yā. De ndācá nchiví jā ní nquéhé sahma yā, nī nduvāha ji.

15

Siquí nāsa cútéhén nchiví

(Mr. 7.1-23)

¹ Ñúcuán de jacú ndá tēe fariseo jíin tēe stéhén ley janahán, vāji dē ciudad Jerusalén, de nī nquenda dē nūu yā. De nī ncāhān dē jíin yā:

² Ndá tēe scuáha jíin nú, ¿ñūcu stíví ndá dē costumbre jā ní jaquín nchiví janahán? Chi nduú squíncuu dē costumbre jā nandahá dē nūu yā de caji dē stāa, ncachí dē.

³ De Jesús nī jíicā tūhún yā dē: De saá-ni ndá máa nú, ¿ñūcu stíví nú tiñu jā ní ndacu Yāa Dios nūu nū? Chi sa costumbre ndá máa nú cúu jā squíncuu nū.

⁴ Chi nī ncāhān Yāa Dios: Coó yíñúhún nū nūu tatá nú nūu naná nú. De tú ní iin cāhān siquí tatá á siquí naná, de ná cúu, cāchí Yāa Dios.

⁵ Sochi ndá máa nú chi cāchí nū jā cuu cāhān iin tēe jíin tatá dē á naná dē: Mā cúu chindeé sá ní jā taji sá jā caji ní á jā cusúcun ní, chi ndihi jā névāha sá, ja nī nsócō sá nūu Yāa Dios.

⁶ De tēe jā cāhān sūcuán, nduú cā cánuú jā chindeé dē tatá dē naná dē, cāchí ndá nú. De sūcuán stíví nú tiñu jā ní ndacu Yāa Dios, jā siquí costumbre jā ní jaquín ndá máa nú.

⁷ Vāchi tēe stáhvi-ni cúu ndá nú. Ndāa nī ncāhān Isaias siquí ndá nū janahán, yósō nūu tutú ñi jā ní ncāhān Yāa Dios:

⁸ Nchiví yáhá chi jíin yuhú ji-ni jétahví ji nduhú,

sochi nsúu jondé jíin iní jíin ánó ji.

⁹ De chíñúhún cāhá ji nduhú, chí tūhun jā stéhén ji cúu tiñu jā ní ndacu ndá tēe,

de nsúú jā ní ndacu máa ní cúu. Ncachi Yāa Dios, ncachí yā.

¹⁰ De nī ncāna yā nchiví cuāhā, de nī ncāhān yā jíin ji: Cunini vāha ndá nú, de chuhun iní nū:

¹¹ Nsúu jā quívi iní yuhú nchiví cúu jā cútéhén ji sáhá. Chi tūhun jā quée yuhú ji, ñúcuán cúu jā cútéhén ji sáhá, ncachí yā.

¹² Ñúcuán de ndá tēe scuáha jíin yā nī nquenda dē nūu yā, de nī ncāhān dē: ¿A jíin ní jā ní nquēití iní ndá tēe fariseo jā ní jíin dē tūhun nī ncāhān ní? ncachí dē.

¹³ De nī ncāhān máa yā: Cúu ndá dē tá cúu ñutun jáa nduú ní nchúhun Tatá nī, Yāa ndéé andiví, de iin quívi de tūhun yā.

¹⁴ Ná quihín ndá máa dē, chí cúu ndá dē modo tēe cuáá jā stéhén ichi nūu incā tēe cuáá. Chi tú iin tēe cuáá stéhén dē ichi nūu incā tēe cuáá, de nduú dē nincava xehvā, ncachí yā.

¹⁵ De nī ncāhān Pedro jíin yā: Cachí cāji ní tūhun yátá yáhá jā ní ncachí ní nūu ndá sá, ncachí dē.

¹⁶ De nī ncāhān Jesús: ¿De á suni ncāhá ca jíicūhun iní ndá máa nú?

¹⁷ ¿A nduú jíicūhun iní nū jā ndācá jā yáji nchiví, chí quívi chíjin ji, de quée-ni cuāhān?

¹⁸ Sochi tūhun jā quée yuhú nchiví, chí jondé iní ánó ji vāji, de ñúcuán cúu jā cútéhén ji sáhá.

¹⁹ Chi jondé iní ánó nchiví quée jā jáni nēhén iní, jā jáhni ndiýi, jā cāsiquí ndéé táhán, jā sáhá ndiú, jā sácuhlíná, jā cāhān tūhun stáhvi, jā cāhān siquí táhán.

²⁰ De ndācá yáhá cúu jā cútéhén nchiví sáhá. Sochi tú nduú squíncuu ji costumbre jā nandahá ji de caji ji stāa, de nduú cútéhén ji sáhá, ncachí yā.

Ñahan incā nación jā ní ncandíja nñhin

(Mr. 7.24-30)

²¹ De nī nquēe Jesús ñúcuán cuāhān yā región Tiro jíin Sidón.

²² De iin ñahan ñuú Canaán ndéé ña región ñúcuán, de nī nquenda ña nūu Jesús. De nī ncāna jee ña: Señor, maá ní jā cúu Sēhe tatá David, cundáhvi iní ní sáán. Chi sēhe síhí sá, ñúhún tächí iní ji, de xēen ndasí ndóho ji, ncachí ña.

²³ Sochi nduú ní ncāhān cuití yā jā ní ncāhān ña. Ñúcuán de nī nquenda ndá tēe scuáha jíin yā, de nī ncāhān dē: Cāhān ní jíin ña ná quihín ña, chí ndasí cána ña vāji ña yátá ó, ncachí dē.

²⁴ De nī ncāhān yā jíin ña: Nūu mátúhún-ni nchiví nación Israel ní ntaji Yāa Dios sáán vāji sá, chí cúu ji tá cúu tícāchí, quiti jā ní nsana, ncachí yā.

²⁵ Sochi nī nquenda ña, de nī jēcuñi jíití ña nūu yā, de nī ncāhān ña: Señor, chindeé chituu ní sáán víi, ncachí ña.

²⁶ De nī ncāhān yátá yā jíin ña: Nduú íyó vāha jā candeé ó stāa sēhe ó de cuāha ó nūu tinā, ncachí yā.

²⁷ De nī ncāhān ña: Ndāa cāhān ní Señor, sochi chindeé ní sáán visó cúu sá modo tinā.

Chi suni ndá tí nihIn tí pedazo stāā jā coyo chijin mesa jētohō tí yáji tí, ncachí ña jíin yā.

²⁸ Ñúcuán de ní ncāhān Jesús: Vāha ndasi cándija ní, nánā. De ná sáhá sá jā cúní ní, ncachí yā. De maá hora ñúcuán ní nduvāhāni sēhe síhí ña.

Jā ní nasāhá vāhā yā cuāhā nchiví cūhū

²⁹ De ní nquee Jesús ñúcuán cuāhān yā, de ní ncāhā yā yuhú mar Galilea. De ní ncaa yā iin yucu, de ñúcuán ní jēcundeē yā.

³⁰ De ní nguenda cuāhā nchiví nūū íyó yā, de ní nguisiáha jí ndá jā cojo, jā cuāá, jā ñihín, jā cuhlu, jíin cuāhā cā nchiví cūhū. De ní jacūm jí nūū jēhe Jesús. De ní nasāhá vāhā yā ndá jí.

³¹ De ní nsāhvi iní ndá nchiví ndéhé jí jā nácahān nchiví ñihín, ndúvāhā nchiví cuhlu, nácaca vāhā nchiví cojo, de nánune tñnūū nchiví cuāá. De ní ncāhān ndá jí jā vāhā ndasi Yāā cúu Yāā Dios nación maá jí Israel.

Jā ní scájī yā cūmī mil nchiví

(Mr. 8.1-10)

³² Ñúcuán de ní ncana Jesús ndá tēe scuáha jíin yā, de ní ncāhān yā jíin dē: Cúndáhvi iní ní ndá nchiví cuāhā yáhā, chí ja ní ncuu ūnī quívi íyó jí jíin ní, de nduú cā nā cuá caji jí. De nduú cúní ní natají ní jí jā quínohōn ndité jí, chí tú sūcuán de sava ichi de cuítá ndasi jí, ncachí yā.

³³ De ní ncāhān ndá tēe scuáha jíin yā: ¿De ní nihín ó stāā jā caji ndá nchiví cuāhā yáhā? Chí yáhā nduú nā nchiví ndéē, ncachí dē.

³⁴ De ní jicā tūhūn yā dē: ¿Nāsaa stāā névāhā ndá nú? De ní ncāhān ndá dē: Ujá-ni, jíin jacū tiacá lúli, ncachí dē.

³⁵ Ñúcuán de ní ncāhān yā jíin ndá nchiví cuāhā jā cundeē jí.

³⁶ De ní nquehen yā ndihújā stāā jíin tiacá, de xihna cā ní nacuetáhvi yā nūū Yāā Dios. De ní scuáchi yā, de ní jēhe yā nūū ndá tēe scuáha jíin yā, de ndá máá dē ní nsaji nūū nchiví.

³⁷ De ndihi jí ní nchaji, de ní ndahā chíjin jí. Sá de ní nastútú ndá dē pedazo jā ní nguendō, de ní nchitú ūjā tícā.

³⁸ De tēe jā ní nchaji, jondē cūmī mil dē cúu, de síin cā cúu ndá ñahan jíin sūchí lúli.

³⁹ Ñúcuán de ní nacuetáhvi yā nūū nchiví, de cuānohōn jí. De ní ndivi yā iní barco, de cuāhān yā región Magdala.

16

Jā ní jicān ndá dē iin tiñu ñáhnú nūū yā

(Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)

¹ De ní nguenda ndá tēe grupo fariseo jíin tēe grupo saduceo nūū yā. Chí cúní ndá dē coto túni dē yā, de ní jicān dē jā sáhā yā iin tiñu ñáhnú jā coo iin seña andiví.

² Sochi maá yā ní ncāhān yā jíin dē: Tá ñini, de cáhān ndá nú: Nandiū, chí ní jichi cuáhā vícō, cáchi nū.

³ De jānehēn chí cáhān ndá nú: Mitan de cuun sāvī, chí ní jichi cuáhā vícō, cáchi nū. Vāchi tēe stáhvi-ni cúu ndá nú. Chí jicūhun iní ndá nú nāsa stéhēn seña andiví, sochi nduú jicūhun iní nū nāsa stéhēn ndá tiñu ñáhnú jā sáhā ní tiempo yáhā.

⁴ De nchiví nēhēn yáhā, chí nduú jétáhvi cuití jí Yāā Dios. De jicān jí iin tiñu ñáhnú jā sáhā ní jā coo iin seña andiví. Sochi nduú cā nā incā tiñu ñáhnú stéhēn ní nūū jí, chí maá-ni tiñu ñáhnú tá cúu nūū ní ncuu jíin Jonás, tēe ní nacani tūhun Yāā Dios jondē janahān, ncachí yā. De ní sndóo yā-ni ndá dē, de cuāhān yā.

Tūhun levadura ndá tēe fariseo

(Mr. 8.14-21)

⁵ De ndá tēe scuáha jíin yā ní naā iní dē cuiso dē stāā tá cuāhān ndá dē jíin yā jíin barco incā lado mar.

⁶ De ní ncāhān Jesús jíin dē: Coto má candija ndá nú levadura ndá tēe grupo fariseo jíin grupo saduceo, ncachí yā.

⁷ De ndá tēe scuáha ní ncāhān ndá máá dē: Va síquī jāá nduú nā stāā ndiso ó, jā ñúcuán cáhān yā sūcuán, ncachí dē.

⁸ De ní jini Jesús, de ní ncāhān yā: ¿Nūcu cáhān ndá nú jā ní ncāhān ní sūcuán síquī jāá nduú nā stāā ndiso nú? Tēe nduú cándija nīhin cúu ndá nú.

⁹ ¿A ncáhā ca jicūhun iní ndá nú jāá nsūū síquī ñúcuán ní ncāhān ní? ¿A nduú nūcūhun iní nū jā ní scuáchi ní ūhūn stāā ní nchaji ūhūn mil tēe, de nāsaa tícā ní nastútú ndá nú jā ní nguendō?

¹⁰ ¿De á nduú nūcūhun iní nū jā ní scuáchi ní ūjā stāā ní nchaji cūmī mil tēe, de nāsaa tícā ní nastútú tucu nú?

¹¹ ¿De nājēhē cúu jāá nduú jicūhun iní ndá nú jāá nsūū síquī stāā ní ncāhān ní jíin nú jā ní ncāhān ní jā coto má candija ndá nú levadura ndá tēe fariseo jíin tēe saduceo? ncachí yā jíin dē.

¹² Ñúcuán de ní jicūhun iní ndá dē jāá nduú ní ncāhān yā jíin dē jā má caji dē státílā jā yihí levadura, chí sa ní ncāhān yátā yā jā má cándija dē tūhun stáhvi jā stéhēn ndá tēe fariseo jíin tēe saduceo.

Jā ní ncachí Pedro jā Jesús cúu Cristo

(Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)

¹³ De tá ní nguenda Jesús región Cesarea Filipino jíin ndá tēe scuáha jíin yā, de ní jicā tūhūn yā dē: Nduhū, Yāā ní nduu tēe, ¿ní iin cúu ní cáchi ndá nchiví?

¹⁴ De ní ncāhān ndá dē: Sava jí cáhān jā cúu ní Juan, tēe jā ní scuénduté. De sava cā jí cáhān jā cúu ní Elías, tēe ní nacani tūhun Yāā Dios jondē janahān. De sava cā jí cáhān

já cúu ní Jeremías á incá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios, ncachī ndá dē.

¹⁵ De nī ncāhān yā: De ndá máá nú, ¿ní iin cúu nī cáchī ndá nú?

¹⁶ De nī ncāhān Simón Pedro: Maá ní cúu Cristo, Yāā já nī ntají Yāā Dios. De cúu ní Sēhe Yāā Dios, Yāā já tēcū ní cáni, ncachī dē.

¹⁷ De nī ncāhān Jesús: Nācā ndetū nū, Simón sēhe Jonás, chí nsūtū iin nchivī ní stēhēn tūhun yáhá nū nū, chí sa maá Tatá nī, Yāā ndēē andivī, nī stēhēn yā nū nū.

¹⁸ De nduhū suni cáhān nī jín nū já maá nú cúu Pedro, de tūhun yáhá cáchī: Yūū. De tūhun ndāā já nī ncāhān nū já maá ní cúu Cristo, suu cúu tá cúu iin yūū cáhnú. De síquī yūū cáhnú yáhá sáhá nī já quituu vehe, de vehe ñúcuán cúu ndá nchivī já cándjá nduhū. De nī iin mā cúndéé síquī jī, nī cuēhē já jíhī jī, nduú cā ná cuá cuu sáhá jín ánō jī.

¹⁹ De maá nú cundiso tíñū nū já quívi nchivī ndahá Yāā andivī já tatúnī yā nū jī. De ndácá já casí nū já má sáhá nchivī inī ñayivī yáhá, suni casí Yāā Dios já ndēē jondē andivī. De ndácá já cuáha nú tūhun sáhá jī inī ñayivī yáhá, suni cuáha tūhun Yāā Dios já ndēē jondē andivī, ncachī yā.

²⁰ Ñúcuán de nī ndacu yā nū ndá tēe scuáha jín yā já má cáchī dē nū nī iin nchivī já cúu yā Cristo.

Jā ní ncachī tūhun Jesús já cuú yā

(Mr. 8.31-9.1; Lc. 9.22-27)

²¹ De jondē saá nī nquijéhé Jesús cáchī tūhun cájí yā nū ndá tēe scuáha jín yā já cánuú quíhīn yā Jerusalén. De ndá tēe ñáhnú jín ndá sūtū cúñáhnú jín ndá tēe stēhēn ley janahán, sndóho ndasí dē yā. De cahní ndá dē yā, sochí nū únī quívi de natecū yā, ncachī yā.

²² Ñúcuán de Pedro nī ncana síin dē yā, de nī nquijéhé dē cáhān dē nū yā: Señor, ¿nūcu cáhān nī sūcuán? De mā cuáha cuitī Yāā Dios tūhun. Va mā cúu cuitī coo sūcuán, ncachī dē.

²³ De nī jicó cóto yā nū Pedro, de nī ncāhān yā: Cuijyo quíhīn nū, chí cáhān nū tá cáhān Satanás. Chí tēe ndúcú stívī nduhū cúu nú. De nduú jáni inī nū tá cúu nū jáni inī Yāā Dios, chí sa jáni inī nū tá cúu nū jáni inī nchivī, ncachī yā.

²⁴ Ñúcuán de nī ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā: Nā-nī nchivī tú cúnī jī cu-niquín jī nduhū já scuáha nī jī, de ná casí jī já cúnī maá jī, de ná cúniquín jī nduhū, de cuáha jī tūhun já cundoho jī tūndóhó já síquī nī, visó ná cúu jī.

²⁵ Chí tú ní nchivī cúnī jī cácu jī nū tūndóhó já quíjī nū jī já síquī nduhū, túsaá de tánū táhvi jī ní cáni. De tú ní nchivī visó ná cúu jī já síquī nduhū, sochí cutecū jī ní cáni.

²⁶ ¿Chí ní cuetíñū visó ná cúndéé nchivī nihīn jī ní ñayivī, de tú quívi jī nū tánū táhvi

jī? Chí nduú ná jín cuitī chunáá nchivī já cácu ánō jī.

²⁷ Chí nduhū, Yāā nī nduu tēe, ndiji nī jín ndácá ángel nī, de víi ndasí cuñáhnú nī tá cúu nū cúñáhnú Tatá nī. Ñúcuán de cuáha nī yáhvi nū tá iin iin nchivī tú nása tíñū nī nsáhá jī.

²⁸ De ndāā cáhān nī jín ndá nú já sava tēe iyó yáhá, mā cúu dē chí jondē cunī dē já maá nī, Yāā nī nduu tēe, tatúnī nī jín poder nī, ncachī yā.

17

Jā tucu nī nduu yā

(Mr. 9.2-13; Lc. 9.28-36)

¹ Ñúcuán de nū íñū quívi de Jesús nī jeca yā Pedro jín Jacobo jín Juan ñani Jacobo, cuāhān síin yā jín ndá dē iin yucu súcun.

² De ñúcuán, tucu nī nduu yā nū dē. Chí nī jēndütē nū yā tá cúu ncandī. De sahma yā nī nduyaa ndasí tá cúu nduva luz.

³ De nī jínī-nī ndá dē já Moisés jín Elías, tēe nī Iyo janahán, nátuhún ndūū dē jín yā.

⁴ De nī ncāhān Pedro jín yā: Señor, náca vāha já iyó ndá sá yáhá. De tú cúnī ní de ná sáhá ndá sá únī vehe ramádá, iin cuu maá ní, incá cuu Moisés, de incá cuu Elías, ncachī dē.

⁵ De juni cáhān cā dē, de nī nquiji iin vícō nūhún já yaa ndasí, de nī jasí-nī nū ndá dē. De nū vícō ñúcuán nī ncāhān iin tūhun: Yáhá cúu Sēhe nī já mānī ndasí nī jín, de cúsi inī nī jín. De cunini ndá nú tūhun cáhān yā, ncachī.

⁶ De já sūcuán nī jini ndá tēe scuáha, de nī jēcāva ndeyi dē nū ñuhún, chí nī nchūhú ndasí ndá dē.

⁷ Ñúcuán de nī nquenda Jesús, de nī ntee yā ndahá yā dē, de nī ncāhān yā: Nacōo ndá nú de mā cūyūhú nú, ncachī yā.

⁸ De nī nūcūndéhé ndá dē, de nduú cā ní jínī dē ndūū tēe ñúcuán, chí maá-nī cā Jesús.

⁹ De nī nuu ndá dē jín yā yucu. De nī ndacu yā nū dē: Mā cachí ndá nú nū nī iin já sūcuán nī jínī nū, chí jondē tá natecū maá nī, Yāā nī nduu tēe, ncachī yā.

¹⁰ Ñúcuán de ndá tēe scuáha jín yā, nī jicā tūhún dē yā: Túsaá de ndá tēe stēhēn ley janahán, ¿ñāyēhé cáhān dē já cánuú já xihna cā Elías nenda, sá de quíjī Yāā cúu Cristo? ncachī dē.

¹¹ De nī ncāhān Jesús jín dē: Jāndāá cúu já xihna cā quíjī iin tēe cuu tá ncuu Elías, de sáhá túha dē ndihi, cáchī tutū.

¹² Sochí cáhān nī jín nū, já nī nquiji tēe jáá ncuu tá cúu nū ní ncuu Elías, de nduú ní jínī nchivī já suu dē cúu. De nī nsáhá návāha jī dē ndihi já ní ncuu inī jī. De suni sūcuán sndóho jī nduhū, Yāā nī nduu tēe, ncachī yā.

13 Ñúcuán de ndá tēe scuáha jíin yā nī jīcūhun inī dē jā cāhān yā jā Juan, tēe nī scuéndutē, nī ncuu dē tá ncuu Elías.

Jā ní nasáhā vāha yā iin sūchí jīhī yīhī
(Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43)

14 De nī nenda yā jíin ndá dē nū nchivi cuāhā. De nī nquenda iin tēe, nī jēcuñī jīti dē nū yā, de nī ncāhān dē:

15 Señor, cundáhvi inī nī sēhe yī sá, chí ndóho ndasí jī cuēhē jīhī yīhī. De ja ncuu cuāhā vuelta jicó cáva jī nū nūhūn jíin nū ndutē.

16 De nī nquisiáha sá jī nū ndá tēe scuáha jíin ní, de nduú ní ncuu nasáhā vāha dē jī, ncachī dē.

17 Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: Tēe nihin ndasí inī cūu ndá nū chí nduú cándija nū jā cuu nduvāha jī. ¿Nāsaa cā quívi cundeē nī jā ndoho nī jíin nū? ¿De nāsaa cā quívi cuandeé inī nī jíin nū? Cuáquēhen sūchí ñúcuán ná quíji jī, ncachī yā.

18 De nī ncāhān yā nū tāchī, de nī nquee-ni inī sūchí ñúcuán. De nī nduvāha jī-nī maá hora ñúcuán.

19 De tá nī nconunū cā de ndá tēe scuáha nī jīcā tūhūn sūn dē yā: ¿Nājēhe cūu jāá nduú ní ncuu tavā ndá sá tāchī ñúcuán? ncachī dē.

20 De nī ncāhān yā: Sīquī jāá nduú cándija nihin ndá nū jā cuu sáhā nū. Chí ndāā cāhān nī jíin ndá nū jā tú cándija nū vísō iin luli-ni tá cūu iin niquin mostaza, de cuu sáhā nū ndacá-ni tiñu víjín. Chí cuu cāhān nū jā ná cújiyo yucu yáhā quíhīn incā lado, de cujiyo-ni. De ndacá-ni tiñu chí cuu sáhā nū, de tú cándija nihin nū jā cuu.

21 Sochī iin tāchī sūcuán, mā queé cuiti quíhīn de tú mā cācān táhvi nū de tú mā cóo nditē inī nū, ncachī yā.

Jā ní ncāhān tucu yā jā cuu yā
(Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)

22 De jīca nuu Jesús jíin ndá dē región Galilea, de nī ncāhān yā jíin dē: Maá nī, Yāā nī nduú tēe, nastúu jī nduhū nū ndá tēe xēēn.

23 De cahni dē nduhū, sochī nū únī quívi de natecū nī, ncachī yā. De nī ncuucécá ndasí inī ndá dē jā ní ncāhān yā tūhun yáhā.

Sīquī xūhūn jā cuetiñū inī templo

24 De nī nquenda yā ñuū Capernaum jíin ndá tēe scuáha jíin yā. De ndá tēe stútú xūhūn templo nī nquenda dē, de nī jīcā tūhūn dē Pedro: De maestro ndá nū, ¿á mā tájī dē xūhūn cuetiñū inī templo? ncachī dē.

25 De nī ncāhān Pedro: Cūu, ncachī dē. De tá nī ndivi dē inī vehe, de xihna cá Jesús nī ncāhān yā jíin dē: ¿Nāsa jāni inī nū, Simón? Ndacá tēe cūu rey inī ñayiví yáhā, ¿nī nū jīcān dē xūhūn renta jíin xūhūn ñū? ¿A nū sēhe dē, á nū nchivi incā vehe? ncachī yā.

26 De nī ncāhān Pedro: Nūū tēe incā vehe jīcān dē, ncachī dē. De nī ncāhān Jesús: Túsaá de nduú ná incā cúñáhnū nūū sēhe rey jā cācān xūhūn nūū jī. Súcuán nī stēhēn yā jāá nduú cánuu chunáá yā jā cūu yā Sēhe Yāā Dios. De nī ncāhān yā:

27 De ná chúnáá ó tácuā mā squítī inī ō dē. Túsaá de cuáhān yuhú mar, de squívi nū gancho jā tīin tiacá, de tavā nū tiacá jā tīin xihna cā. De ndicā nū yuhú tī, de ñúcuán nīhīn nū iin xūhūn jā quenda chunáá nū jā jīcān ndá dē. De quisiáha nū nūū ndá dē jā cuu nduhū jíin ndóhō, ncachī yā.

18

Ní nchivi cūu jā cúñáhnū cā
(Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48)

1 De suni quívi ñúcuán nī nquenda ndá tēe scuáha jíin yā, de nī jīcā tūhūn dē yā: ¿Nī iin cúñáhnū cā nūū nchivi jā tátúnī Yāā andiví nūū? ncachī dē.

2 De nī ncana yā iin sūchí lúli, de nī jani yā jī māhū dē.

3 De nī ncāhān yā: Ndāā cāhān nī jíin ndá nū, tú mā ndicó cóo inī nū cani inī nū tá cūu nūū cūu iin sūchí lúli, de mā quívi cuiti nū ndahá Yāā andiví jā tátúnī yā nūū nū.

4 Túsaá de nchivi jā jāni inī jī jāá nduú cúñáhnū jī, tá cūu nūū jāni inī sūchí lúli yáhā, suu jī cúñáhnū cā nūū nchivi jā tátúnī Yāā andiví nūū.

5 De nā-nī nchivi tú jā sīquī nduhū jétáhvi jī iin sūchí lúli tá cūu nūū cūu sūchí yáhā, de nduhū jétáhvi jī.

Xēēn coo sīquī nchivi jā quívi nūū cuāchi
(Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2)

6 De tú iin sūchí lúli yáhā cándija jī nduhū, de tú quívi jī cuāchi sáhā nā-nī nchivi, de vāha cā de tú ní nūhni iin yōsō cáhnū sūcūn nchivi ñúcuán, de quee jī chíjin ndute mar nícu.

7 Nācā xēēn cūu jíin nchivi ñayiví, chí maá-ni jā ndúcu squívi nchivi nūū cuāchi íyó. De maá-ni sūcuán coo inī ñayiví. De nācā xēēn cundoho nchivi jā squívi táhān nūū cuāchi.

8 Túsaá de tú ndahá nū á jēhē nū sáhā jā quívi nū cuāchi, vāha cā quehndē nū de squéne nū ná quíhīn, tácuā nduú cā sáhā nū cuāchi. Chí vāha cā jā coo tícuhlu nū á coo cojo nū de quívi nū nūū cutecū nū ní cání, nsūū cā jā coo ndūū ndahá nū de quívi nū nūū ñūhūn jā cáyū ní cání.

9 De tú tīnūū nū sáhā jā quívi nū cuāchi, vāha cā tavā nū de squéne nū ná quíhīn, tácuā nduú cā sáhā nū cuāchi. Chí vāha cā jā coo iin-ni tīnūū nū de quívi nū nūū cutecū nū ní cání, nsūū cā jā coo ndūū tīnūū nū de quívi nū nūū ñūhūn infierno.

Tūhun yátá sīquī tīcāchī jā ní nsana
(Lc. 15.3-7)

¹⁰ Coto má sáhá jéhe iní ndá nú nū ni iin ndá sūchí lúli yáhá. Chí cáhān ni jín nú já ndácá ángel andiví já jíto yā ji, níní íyó yā nū maá Tatá nī andiví.

¹¹ Chí nduhū, Yāā nī nduu tēe, vāji nī já scācu nī nchiví já nī nsana ji nū Yāā Dios.

¹² ¿De nāsa jáni iní ndá nú? Tú iin tēe ndéca dē iin ciento tīcāchí, de tú sana iin tī, ¿de á nduu sndóo dē cūmī xico xāhōn cūmī cā tī yucu, de ndicó dē quīnanducú dē quití já nī nsana?

¹³ De tú nī nanihīn dē tī, de ndāā cáhān ni jín nú já cūsī ndasi cā iní dē jín quití ñúcuán nsuú cā jín cūmī xico xāhōn cūmī cā quití já nduu nī nsāna.

¹⁴ De suni sūcuán maá Tatá nú, Yāā ndéē andiví, nduu cūni yā já tānū táhvi nī iin sūchí lúli yáhá.

Sīquī jā cune cáhnú iní o nū táhán o (Lc. 17.3-4)

¹⁵ De tú táhán nú nī nsáhá dē cuāchi sīquī nū, túsāá de cachí tūhun nú nū mátuhún dē-ni já nī nsáhá dē cuāchi sīquī nū. De tú nī jetáhví dē tūhun já nī ncāhān nū jín dē, túsāá de já nī ndumaní dē jín nú nī nsáhá nú.

¹⁶ Sochi tú nduu ní jetáhví dē já cáhān nū, de quicāna nú iin á tū cā nchiví quihīn nū jín nū dē, de cuu ji testigo nū tácu cundaā já íyó cuāchi dē.

¹⁷ De tú nduu ní jetáhví tucu dē já cáhān ndá tēe ñúcuán, de cachí tūhun nú nū ndá nchiví cándija. De tú nduu ní jetáhví tucu dē já cáhān nchiví cándija, de siáá nū dē ná cóo dē modo iin tēe jáá nduu cándija nū Yāā Dios á tēe stútú xūhún renta.

¹⁸ De ndāā cáhān nī jín nú já ndácá já casí nū já má sáhá nchiví iní ñayiví yáhá, suni casí Yāā Dios já ndéē andiví. De ndácá já cuāha nú tūhun já sáhá ji iní ñayiví yáhá, suni cuāha Yāā ndéē andiví tūhun.

¹⁹ De suni cáhān nī jín ndá nú, tú ū táhān nū iní ñayiví yáhá, inuú caní iní nū sīquī iin já cācān táhvi nū, túsāá de maá Tatá nī andiví cuāha yā já jícān ndá nū.

²⁰ Chí nī-ni cúu nū ndútútú ū á ūnī nchiví já chífúhún ji nduhū, de ñúcuán íyó nī jín ji, ncachí yā.

²¹ Ñúcuán de nī nquenda Pedro, de nī jīcā tūhún dē yā: Señor, ¿nāsaa vuelta cune cáhnú iní sá nū táhán sá já sáhá dē cuāchi sīquī sá? ¿A jondē siete vuelta, á naá cúu? ncachí dē.

²² De nī ncāhān Jesús: Nduú cáhān nī jín nú já siete-ni vuelta, chí jondē setenta por siete vuelta.

Tūhun yátá sīquī mozo jáá nduu ní nēe cáhnú iní

²³ Túsāá de Yāā ndéē andiví, sūcuán cúu já nēe cáhnú iní yā nū nchiví já tátūni yā nū: Cúu tá cúu iin rey já cūni dē sáhá ndāā dē jín ndá mozo dē já ndíta nū dē.

²⁴ De nī nquijéhe dē sáhá ndāā dē jín ji. De nī nquisiáha ndá ji iin mozo já ndíta quéhén millón peso nū dē.

²⁵ De nduu ná cuá névāha mozo ñúcuán já chunáa nū dē. De nī ndacu dē já ná cūyahvi mozo ñúcuán jín ñasíhí jín sēhe jín ndácá ndatínú, de nūcunáá xūhún já ndíta dē.

²⁶ Ñúcuán de nī jēcuñí jítí mozo, de nī ncāhān ndāhví dē jín patrón dē: Señor, cundetú nú ní, de nachunáá ndihi sá xūhún ní, ncachí dē.

²⁷ De maá patrón nī ncundáhví iní dē mozo dē. De nī nee cáhnú iní dē já ndíta mozo dē, de nī nsiáá dē sūcuán-ni já má chúnáá cā.

²⁸ De nī nquee mozo cuāhān dē, de nī nquetáhān dē-ni jín iin táhán mozo dē já ndíta jacū-ni nū dē. De nī ntiin dē tēe ñúcuán, de nī nquitú dē sūcūn, de nī ncāhān dē: Chunáá já ndíta nū nū ní, ncachí dē.

²⁹ De táhán mozo dē nī jēcuñí jítí nū dē, de nī ncāhān ndāhví jín dē: Cundetú nú ní, de nachunáá ndihi ní xūhún nū, ncachí.

³⁰ Sochi nduu ní ncūni dē, chí nī nchihí dē tēe ñúcuán vecāa jondē quiví já nachunáá já ndíta nū dē.

³¹ De ndá táhán mozo dē nī jíní já sūcuán nī nsáhá dē, de nī ntahúhvi ndasi iní ndá dē. De cuāhān ndá dē nū patrón dē, de nī ncachí dē ndihi nāsa nī ncuu.

³² Sá de patrón nī nacana dē mozo ñúcuán, de nī ncāhān dē jín: Mozo nāvāha iní cúu nū. Chí nī nee cáhnú iní ní ndihi já ndíta nū nū ní, chí nī ncāhān ndāhví nū jín ní.

³³ De tá cúu nū ní ncundáhví iní ní ndóhó, suni sūcuán cánuú já cundáhví iní nū táhán mozo nū nícu, ncachí dē.

³⁴ De nī nquití ndasi iní patrón, de nī ndacu dē tíñu já ná quiví vecāa jondē nachunáá ndihi já ndíta nū dē.

³⁵ De nī jīnu tūhun yátá yáhá, de nī ncāhān cā yā: Tá cúu nū ní nsáhá rey ñúcuán jín mozo dē, suni sūcuán sáhá maá Tatá nī andiví jín ndá nū de tú má cūne cáhnú iní nū nū táhán nū jondē jín iní jín ánó nū, tú nā-ni cuāchi sáhá ji nū nū, ncachí yā jín ndá dē.

19

Sīquī jā má sndóo táhán tēe jín ñahan (Mt. 5.31-32; Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)

¹ De tá nī ndihi nī ncāhān Jesús ndácá tūhun yáhá, de nī nquee yá Galilea cuāhān yā. De nī jīnū yā región Judea, incá lado yūte Jordán ichi nū quēnda ncandīi.

² De cuāhā nchiví nī niquīn ji yā, de ñúcuán nī nasáhá vāha yā nchiví cúhū.

³ Ñúcuán de nī nquenda jacū tēe grupo fariseo nū yā, chí cūni ndá dē coto túni dē yā, tú nāsa cáhān yā. De nī jícā tūhún dē yā:

¿A iyó ley já cuu ndusíin iin tēe jíin ñasíhí dē tú nā-ni sīquí cúu? ncachí dē.

⁴ De nī ncāhān yā: ¿A nduú ní ncāhvi cuití ndá nú tutú ī nāsa nī nsáhá Yāā Dios nchiví jondē já xíhna ñúhún? Chi tēe jíin ñahan nī nsáhá yā, cáchi.

⁵ De suni nī ncāhān Yāā Dios: Já ñúcuán cúu já sndóo tēe tatá dē naná dē, de quétáhán dē jíin ñasíhí dē, de iin-ni cá cúu ndúú dē, ncachí Yāā Dios, cáchi tutú.

⁶ Túsaá de nduú cá cúu ūū táhān dē, chi iin-ni cá cúu. Já ñúcuán nduú váha já sndóo táhán, chi já nī squétáhán Yāā Dios cúu, ncachí yā.

⁷ De nī jīcā tūhún ndá dē yā: ¿Túsaá de nūcu nī ndacu Moisés tiñu janahán já tú sndóo iin tēe ñasíhí dē, de ná cúváha acta já ndusíin dē jíin ña? ncachí dē.

⁸ De nī ncāhān yā jíin dē: Sīquí já nihin iní ndá nú, já ñúcuán nī jēhe Moisés tūhun já sndóo nū ñasíhí nú. Sochi já xíhna ñúhún chi nsúú súcuán ní ncúu.

⁹ De nduhū chi cáhān ni jíin nú, tú iin tēe sndóo dē ñasíhí dē, de tú nsúú já ndiī ña, de quétáhán dē jíin incā ñahan, túsaá de cásiquí ndéē dē ña. De tú iin tēe nacueca dē ñahan já ní ndóo, suni cásiquí ndéē dē ña, ncachí yā.

¹⁰ Ñúcuán de nī ncāhān ndá tēe scuáha jíin yā: De tú má cúú sndóo tēe ñasíhí dē, túsaá de váha cá má cuécá dē ñahan, ncachí dē.

¹¹ De nī ncāhān yā jíin ndá dē: Tūhun já nī ncāhān nū yáhá, chi nduú nihin tiñú nūū ndihí tēe, chi maá-ni nūū ndá tēe já ní nsáhá Yāā Dios já nihin tiñú.

¹² Chi iyó quéhén sīquí já jásí já má cuécá tēe ñahan. Chi sava tēe nī ncacu dē já má cúú cundeē dē jíin ñahan. De sava cá tēe nī nsáhá nchiví já má cúú cundeē dē jíin ñahan. De sava cá tēe nī jani iní maá dē já má cuécá dē ñahan sīquí já ndihví iní dē jíin tiñu já ndácu Yāā andiví nūū dē. Tēe já cuu cuetáhvi tūhun já má cuécá dē ñahan, ná cuetáhvi dē túsaá, ncachí yā.

*Jā ní jīcān táhvi Jesús jēhē ndá sūchí lúli
(Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17)*

¹³ Ñúcuán de nī nquenda ndá nchiví jíin ndá sūchí lúli, já tee yā ndahá yā xīnī jī de cacān táhvi yā jēhē jī. De ndá tēe scuáha jíin yā nī ncāhān dē nūū nchiví já vají jíin ndá jī.

¹⁴ Sochi nī ncāhān Jesús: Cuáha tūhun ná quíji ndá sūchí lúli jīñá nūū nī, de má cásí nū já quíji jī. Chi nchiví já ndicó cóo iní já caní iní jī modo ndá sūchí yáhá, suu jī cúu já quívi ndahá Yāā andiví já tatúni yā nūū jī, ncachí yā.

¹⁵ De nī ntee yā ndahá yā xīnī ndá jī. De nī nquee yā ñúcuán cuāhān yā.

*Tūhun tēe cuícá
(Mr. 10.17-31; Lc. 18.18-30)*

¹⁶ De iin tēe suchí nī nquenda dē nūū Jesús, de nī jīcā tūhún dē yā: Tēe váha cúu ní

Maestro. De cachí ní, ¿nā tiñu váha sáhá sá de nihin táhvi sá cutecú sá níí cání andiví? ncachí dē.

¹⁷ De nī ncāhān yā jíin dē: ¿A jáni iní nū já iin tēe-ni cúu nī já cáhān nū tēe váha jíin nī? Chi nduú ní iin tēe váha iyó, chí mátúhún-ni Yāā Dios. De tú cúni nū cutecú nū níí cání, de squíncuu nū tiñu já ní ndacu yā, ncachí yā.

¹⁸ De nī ncāhān dē: ¿De ná tiñu cúu túsaá? De nī ncāhān yā: Má cáhni nū ndiyi. Má cásiquí ndéē táhán nū. Má sácuiñhá nū. Má cáhān nū tūhun tūhún.

¹⁹ Cuetáhvi nū nūū tatá nū nūū naná nū. De cundáhvi iní nū táhán nū tá cúu nūū cundáhvi iní nū maá nū, ncachí yā.

²⁰ De nī ncāhān tēe suchí ñúcuán: Ndacá tiñu yáhá já nī squíncuu sá jondē tá lulí sá. ¿De ná cuá cúu já cúmani cá já sáhá sá túsaá? ncachí dē.

²¹ De nī ncāhān Jesús: Tú cúni nū squíncuu ndihí nū, de cuáhán de xicó nū ndihí já névāha nū, de cuāha nū nūū nchiví ndáhvi. De jondē andiví cuāha yā já váha ndasí nūū nū. Sá de quíji nū cuniquín nū nduhū cōhōn, ncachí yā.

²² De tá nī jini tēe suchí tūhun yáhá, de nī ncucuécá iní dē de cuāhān dē, chí cuícá ndasí dē.

²³ Ñúcuán de nī ncāhān Jesús jíin ndá tēe scuáha jíin yā: Ndāā cáhān nī jíin nú já ndá tēe cuícá chí ūhvi ndasí quívi dē ndahá Yāā andiví já tatúni yā nūū dē.

²⁴ De cáhān tucu nī jíin ndá nú já ñamā cá yáhá iin camello yavi yitícú nsúú cá já quívi iin nchiví cuícá ndahá Yāā Dios já tatúni yā nūū jī, ncachí yā.

²⁵ De ndá tēe scuáha jíin yā nī nsáhvi ndasí iní dē já ní jini dē tūhun yáhá, de nī jīcā tūhún táhán dē: ¿Ní nchiví cúu já cácu túsaá? ncachí dē.

²⁶ De nī ndéhé Jesús nūū ndá dē, de nī ncāhān yā: Nchiví chí má cúú squívi jī maá jī ndahá Yāā Dios, sochi maá yā chí ndihí-ni cuu sáhá yā, ncachí yā.

²⁷ Ñúcuán de nī ncāhān Pedro: Señor, ndá sáán chí nī sndóo sá ndihí já névāha sá, de níquín sá nihín. ¿De ná cuá nihín sá túsaá? ncachí dē.

²⁸ De nī ncāhān Jesús jíin dē: Nduhū, Yāā nī nduu tēe, ndāā cáhān nī jíin ndá nú já iin quívi de cundeē nī nūū mesa nūū tatúni nī, de víi ndasí cuñáhnū nī iní ñayívi jéé. De quívi ñúcuán de ndá maá nú já ní jécuniquín nū nduhū, suni cundeē nū nūū ūxí ūū mesa nūū tatúni nū. De sáhá ndāā nū tiñu ndihíxí ūū tatá nchiví Israel.

²⁹ De ndacá nchiví já ní sndóo vehe, á ñani, á cuāha, á tatá, á naná, á ñasíhí, á sēhe, á ñuhun, sīquí já cuniquín jī nduhū, de nanihín jī iin ciento cá já súcuán. De suni nihín táhvi jī cutecú jī níí cání andiví.

³⁰ Sochi cuāhā nchivī jā cúu ji nūū mitan, nduu ji jā sándihí. De nchivī jā sándihí, nduu ji nūū.

20

Tūhun yátá sīquī ndá tēe sátifū

¹ De suha cúu jā tátunī Yāā ndéē andivī nūū nchivī: Cúu tá cúu iin tēe xifūhun. De iin stēēn nī nqeeē dē, ndúcú dē ndá mozo jā nastútú uva dē.

² De nī nsáhá ndāā dē jíin ndá mozo jā chunáá dē iin denario jā quivī. De nī ntaji dē ndá tēe űúcuán cuāhān jā nastútú uva dē.

³ űúcuán de nī nqeeē tucu dē tá cahūin. De nī jini dē nūū sava cā tēe jā ífī sūcuán-ni nūū yáhvi.

⁴ De nī ncāhān dē jíin: Ndá ndóhó, suni quihīn nū nastútú nú uva ni, de chunáá vāha nī yáhvi nú, ncachī dē. De cuāhān ndá tēe űúcuán.

⁵ De nī nqeeē tucu dē tá cahūxī űū jíin tá cahūnī, de suni sūcuán nī nīhīn tucu dē mozo.

⁶ De jā cuácuu cahūhūn nī nqeeē tucu dē. De nī nīhīn tucu dē jacú cā tēe jā ífī sūcuán-ni nūū yáhvi. De nī ncāhān dē jíin: ¿Nūcu ífī cāhá-ni ndá nú yáhá ní nduú? ncachī dē.

⁷ De nī ncāhān ndá tēe űúcuán: Siquī jā nī iin nduú ní ncána sáán jā satifū sá. De nī ncāhān dē jíin: Túsaá de suni quihīn ndá nú nastútú nú uva ni, de chunáá vāha nī yáhvi nú, ncachī dē.

⁸ De tá nī nīni, de tēe xifūhun nī ncāhān dē jíin tēe cúñáhnú nūū mozo dē: Cana ndá tēe sátifū de chunáá nú yáhvi dē, de xihna cā ndá tēe jā ní nquivī jā sándihí, de sá de ndá tēe jā ní nquivī xihna űūhūn, ncachī dē.

⁹ De nī nguenda ndá tēe jā ní nquivī cahūhūn jañini. De iin denario nī nīhīn iin iin dē.

¹⁰ De jā sándihí de nī nguenda ndá tēe jā ní nquivī xihna űūhūn. De jáni inī ndá dē jā cuāhā cā nīhīn dē. Sochi suni iin-ni denario nī nīhīn iin iin dē.

¹¹ De tá nī nīhīn dē, de nī nquijéhé ndá dē cāhān sóo dē jíin tēe xifūhun, cáchī dē:

¹² Ndá sáán ní nduú ní nsatifū sá, de nī ndoho sá jā ihní. De ndá tēe yáhá jā ní nquivī jā sándihí, chi iin-ni hora ní nsatifū dē. De inuú nī nchiyáhvi ní ndá sáán jíin dē, ncachī dē.

¹³ De tēe xifūhun nī ncāhān jíin iin dē: Amigo, nsuú jā sáhá návāha nī ndóhó. ¿A nduú ní nsáhá ndāā ō jā iin denario quiyáhvi nú, á naá cúu?

¹⁴ Túsaá de quehen yáhvi nú de quīnohōn nū. Chi cúni nī jā tēe jā ní nquivī jā sándihí yáhá, inuú chunáá nī nūū dē jíin ndá máá nú.

¹⁵ ¿De á nduú cúu sáhá nī nāsa cúni ní jíin xūhūn maá ní? ¿De á cúcuásun inī nū jā nī

nchunáá vāha nī nūū ndá dē sīquī jā vāha inī ní? ncachī dē.

¹⁶ De tá cúu nūū ní nsáhá tēe xifūhun, suni sūcuán sáhá Yāā Dios. Chi nchivī jā cúu sándihí, nduu ji nūū. De nchivī jā cúu nūū, nduu ji jā sándihí. Chi cuāhā nchivī cána yā jā candija ji yā. Sochi jacú ji-ni cándija, de suu ji cúu jā nacāji yā, ncachī yā.

Jā ní ncāhān tucu Jesús jā cuú yā
(Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34)

¹⁷ űúcuán de tá nī nqeehen Jesús ichi cuāhān yā Jerusalén, de nī ncana síin yā ndihūxī űū tēe scuāha jíin yā. De nī ncāhān yā jíin dē:

¹⁸ Cunini ndá nú, chi mitan de ja cuāhān ō Jerusalén, de űúcuán nastúu nchivī nduhū, Yāā nī nduu tēe, nūū ndá sūtū cúñáhnú jíin nūū ndá tēe stéhēn ley janahán. De nenda ndá dē sīquī ní jā cuú ní.

¹⁹ De nasiáha ndá dē nduhū nūū ndá tēe naciōn Roma jā tátunī jā ndéē Jerusalén. De ndá tēe űúcuán sáhá catá dē nūū ni. De canī dē nduhū, de sá de cahni dē nduhū yīcā cruz. Sochi nūū únī quivī de natecū ní, ncachī yā.

Jā ní jicān naná Jacobo jíin Juan iin favor nūū yā

(Mr. 10.35-45)

²⁰ űúcuán de nī nguenda ñasilhí Zebedeo nūū yā jíin sēhe ña Jacobo jíin Juan. De nī jēcuñī jiti ña nūū yā, jicān ña iin favor nūū yā.

²¹ De nī jicā tūhūn yā ña: ¿Nā tiñū vāji ní? De nī ncāhān ña: Cuāha ní tūhūn jā quivī tatunī ní de cundeē nduú sēhe sá yáhá xiin ní, iin ji lado cuáhá ní, de incā ji lado sátin ní, ncachī ña.

²² űúcuán de nī ncāhān Jesús jíin Jacobo jíin Juan: Nduú jini nduú nū ná cuá cúu jā jicān nū. ¿A cuu cundoho nú tūndóhó tá cúu nūū quiji sīquī ní? ¿De á quenda nú cundoho xēēn nū tá cúu nūū cundoho ní? ncachī yā. De nī ncāhān nduú dē: Cuu sáhá sá.

²³ De nī ncāhān yā jíin dē: Jāndāá cúu jā ndoho nú tūndóhó tá cúu nūū quiji sīquī ní, de ndoho xēēn nū tá cúu nūū cundoho ní. Sochi jā cundeē nū lado cuáhá ní jíin lado sátin ní, nsuú nduhū cúu jā cuāha tūhūn. Chi ja íyó tūha jā cuu ndá tēe jā ní nacāji Tatá ní, de tēe űúcuán nīhīn, ncachī yā.

²⁴ De ndihūxī cā tēe scuāha jíin yā, nī jini dē tūhun yáhá, de nī nquiti inī dē nī jini dē nduú ñani űúcuán.

²⁵ De Jesús nī ncana yā ndá dē, de nī ncāhān yā jíin dē: Jini ndá nú nāsa sáhá ndá tēe jā cúñáhnú nūū nchivī ndá naciōn. Chi ndácu nīhīn dē nūū ji, de maá dē cáchī nāsa coo.

²⁶ Sochi ndá máá nú, chi mā sáhá nú sūcuán. Chi tú ní iin nú cúni nū cúñáhnú nú,

de nduú chi sa sáhá nú maá nú tēe jā cuetíñú de nduú táhán nú.

²⁷ De tú ní iin nú cúní jā cuu nú nūū, sa sáhá nú maá nú mozo nūū táhán nú.

²⁸ Chi suni súcuán sáhá maá ní, Yāā ní nduu tēe, chi nsūū jā vāji ní jā cuetíñú ní nchiví, chi sa vāji ní jā cuetíñú nchiví nduhú. De cuāha ní maá ní jā cuū ní tácuca scácu ní cuāhā nchiví, ncachí yā.

Jā ní nasáhá vāha yā ūū tēe cuāá

(Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43)

²⁹ Nūcuán de ní nquee yā jíin ndá de űūū Jericó. De cuāhā ndasí nchiví ní niqūin jí yā.

³⁰ De yuhú ichi ndēē ūū tēe cuāá. De ní jíin de tūhun jā yāha Jesús cuāhān yā, de ní ncana jee ndūū dē: Señor, maá ní jā cúu tatá rey David, cundáhvi iní ní sáán, ncachí dē.

³¹ De ndá nchiví ní ncāhān jí nūū dē jā ná cásí ndūū dē yuhú dē. Sochi víhí cā ní ncana jee dē: Señor, maá ní jā cúu ní tatá rey David, cundáhvi iní ní sáán vī, ncachí dē.

³² De ní jencuñí Jesús, de ní ncana yā ndūū tēe cuāá űūcuán, de ní jíicá tūhún yā dē: ¿Nā cuá cúní ndūū nū jā sáhá ní ndóhó?

³³ De ní ncāhān ndūū dē jíin yā: Jā ná ndúnjin tinūū sá cúní sá, Señor, ncachí dē.

³⁴ De ní ncundáhvi iní yā dē, de ní ntee yā ndahá yā tinūū dē. De ní ndunijin-ni tinūū dē. De ní jēcuniquin ndūū dē yā cuāhān dē jíin yā.

21

Jā ní nquívi Jesús Jerusalén

(Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

¹ De tá ní ncuñatin yā ciudad Jerusalén, de ní nquenda yā jíin ndá tēe scuáha jíin yā űūū Betfagé jā cáá jēhe yucu Olivos. De ní ntaji yā ūū tēe scuáha jíin yā jā quíhín dē.

² De ní ncāhān yā jíin dē: Cuāhān űūū lulí jā cáá ichi nūū. De űūcuán níhín nū iin burra, nūhni tí jíin iin burro lulí. De nandají nū ndūū tí, de quiji nū jíin tí.

³ De tú ní iin cāhān jíin nū, de cachí nū jā maá Jētohō ō jíiní űūhún yā tí. Nūcuán de siáá jí tí-ni quiji nū jíin tí, ncachí yā.

⁴ De súcuán ní ncuu ndácá tíñu yáhá tácuca quee ndaā tūhun jā ní ncāhān tēe ní nacani tūhun Yāā Dios jondé janahán, yósó nūū tutú:

⁵ Cachí nū nūū nchiví Jerusalén jā cúu űūū Sión:

Yáhá cūndēhé nū jā vāji Rey nū. Nduú sáhá űáhnú yā maá yā, chi burra-ni yósó yā,

jíin burro lulí, sēhe quiti jíiso.

Cachí tutú.

⁶ Nūcuán de cuāhān ndūū tēe scuáha, de ní nsáhá dē tá cúu nūū ní ndacu Jesús nūū dē.

⁷ De ndéca dē burra jíin sēhe tí, ní nenda dē nūū yā. De ní nchisó ndá dē sōō dē síquí tí, de ní jēcósó yā tí.

⁸ De íyó cuāhā nchiví, de ní scáá jí sōō jí iní ichi. De sava cā jí ní jahnú ndahá űūū, de ní jaquín jí iní ichi.

⁹ De ndá nchiví jā cuāhān ichi nūū yā jíin nchiví cuāhān ichi chátá yā, cána jee jí: Cúñáhnú ndasí Yāā cúu tatá rey David. De vāha ndasí Yāā cúu yā jā vāji yā jíin tíñu maá Jētohō ō Yāā Dios. De vīi ndasí cúñáhnú maá Yāā Dios, ncachí jí.

¹⁰ De tá ní nquívi Jesús Jerusalén, de ndihi nchiví ní ncuvaā jí, de cuāhā jí ní jíicá tūhún táhán jí: ¿Nā tēe cúu tēe yáhá? ncachí jí.

¹¹ De ní ncāhān ndá nchiví jā vāji jíin yā: Yáhá cúu Jesús jí nacani tūhun Yāā Dios, jā vāji jondé űūū Nazaret ndáñúū Galilea, ncachí jí.

Jā ní ntavā yā nchiví iní templo

(Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

¹² Nūcuán de ní nquívi Jesús iní patio templo cāhnú Yāā Dios. De ní ntavā yā ndá nchiví jā jéen quiti de náxícó nūū nchiví jā sōcō jí. De ní scócava yā mesa ndá nchiví jā sáma xūhún, jíin silla ndá nchiví jā xícó paloma.

¹³ De ní ncāhān yā jíin jí: Yósó nūū tutú íi jā cāhān Yāā Dios: Vehe ní chi vehe nūū jíicān táhvi cúu, cáchí Yāā Dios. Sochi ndá ndóhó, chí modo yaví cava jācuñhá ní nasáhá nū, ncachí yā.

¹⁴ Nūcuán de sava nchiví cuāá jíin nchiví cojo ní nquenda jí nūū yā iní templo. De ní nasáhá vāha yā jí.

¹⁵ De ndá sūtú cúñáhnú jíin ndá tēe stéhēn ley janahán, ní jíiní dē ndácá tíñu űáhnú jā sáhá yā, de ní jíiní dē jā cána jee ndá sūchí lulí iní templo: Cúñáhnú ndasí Yāā cúu tatá rey David, cáchí jí. De ní nquítí iní ndá dē.

¹⁶ De ní ncāhān dē jíin yā: ¿A nduú jíiní nū jā súcuán cāhān ndá sūchí yáhá? ncachí dē. De ní ncāhān Jesús jíin dē: Jíiní ní. ¿De á ncáhā ca cahvi ndá nū jā yósó nūū tutú íi jā suha cāhān iin tēe jíin Yāā Dios?

Sáhá ní jā ndá sūchí lulí jíin sūchí jáxín, vāha ndasí cāhān jí jā Yāā cúñáhnú cúu Cristo.

Cáchí.

¹⁷ De ní sndóo yā dē. De ní nquee yā Jerusalén, de cuāhān yā űūū Betania. De űūcuán ní ndōo yā jacuāá űūcuán.

Jā ní ncāhān yā nūū űutun higo

(Mr. 11.12-14, 20-26)

¹⁸ De jānehēn quíví tēēn cuānohōn yā Jerusalén, de cócon yā.

¹⁹ De ní jíiní yā iin űutun higo jā íñí yuhú íchí. De ní jēhēn yā jēhē. De nduú ná higo ní níhín yā, chí maá yūcū-ni cúu. De ní ncāhān yā jíin: Mitān de mā cūūn cuiťí cā javixí xíní nū, ncachí yā. De ní nchíchí-ni űutun higo űūcuán.

²⁰ De ndá tēe scuáha jíin yā, ní nsáhvi iní dē ní jíiní dē. De ní jíicá tūhún dē yā: ¿Nāsa

nī nsáhá ní já ñamā nī nchīchī ñutun higo? ncachī dē.

²¹ De nī ncāhān yā jíin dē: Ndāā cāhān nī jíin ndá nú, tú candíja nú de mā cānī síquī inī nū, de cuu sáhá nú tiñu ñáhnú tá cúu nū nī nsáhá nī jíin ñutun higo. De jondē tiñu ñáhnú cā cuu sáhá nú, chí jondē cuu cāhān nū já cujiyo yucu yáhá quihīn nū mar, de sáhá tá cāchī nū.

²² De ndācá já jíicān táhvī ndá nú, de tú cándíja nú já nīhīn nū, de nīhīn nū, ncachī yā.

*Siquī já ndíso tíñú Jesús
(Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)*

²³ De nī nquīvi tucu yā inī templo cāhnú. De junī stēhēn yā tūhun, de ndá sūtú cūñáhnú jíin ndá tēe ñáhnú já ndácu tiñu nū nchivī hebreo, nī nquenda dē nū yā. De nī jíicā tūhún dē yā: ¿Ní jondē nī nīhīn tíñú nū já sáhá nú tiñu yáhá? ¿De nī inī nī ntee tiñu ndóhó já sáhá nú sūcuán? ncachī ndá de.

²⁴ De nī ncāhān Jesús: Saá-ni nduhū suni cātūhún nī ndá nú inī tūhun, de tú cuu scócoo nū, ñūcuán de cāchī nī nū nū nī jondē nī nīhīn tíñú nī já sáhá ní tiñu yáhá.

²⁵ ¿Ní inī nī ntee tiñu síquī Juan já nī scuéndutē dē? ¿A Yāā Dios á ndá tēe? ncachī yā. Ñūcuán de nī natūhún ndá máá dē: Tú cāchī ō já Yāā Dios nī ntee tiñu ñūcuán síquī Juan, de cāhān dē jíin ó: ¿Túsaá de nūcu nduú nī ncándíja ndá nú já nī ncāhān dē?

²⁶ De tú cāhān ō já nchivī nī ntee tiñu síquī dē, de yúhú ó nchivī, chí ndivī jí cándíja jí já tēe nī nacani tūhun Yāā Dios nī ncuu ndíja Juan, ncachī ndá dē.

²⁷ De nī ncāhān dē jíin Jesús: Nduú jíinī ndá nī, ncachī dē. Ñūcuán de nī ncāhān yā jíin dē: De saá-ni nduhū, suni mā cāchī nī nū nū nī inī nī ntee tiñu síquī nī já sáhá ní tiñu yáhá, ncachī yā.

Tūhun yátá síquī ūū sēhe yīi

²⁸ De nī ncāhān cā yā jíin ndá dē: Cunini ndá nú tūhun yátá yáhá: Iin tēe nī Iyo ūū sēhe yīi dē. De nī ncāhān dē jíin inī jí: Sēhē, cuáhān satíñú nú chí nastútú nú uva nī mitan, ncachī dē.

²⁹ De nī ncāhān jí: Mā quihīn sá, ncachī jí. De nī ncunú, de nī nacani inī jí, de cuáhān jí nū tiñu ñūcuán.

³⁰ De tēe ñūcuán nī jēhēn dē nū incā sēhe dē, de suni sūcuán nī ncāhān dē jíin jí. De nī ncāhān jí: Ajan tá, de quihīn sá túsaá, ncachī jí. Sochi nduú ní jēhēn jí.

³¹ ¿De nāsa jáni inī ndá nú? Já nduú jí, ¿ní inī jí nī squīncuu tiñu cūnī tatá jí? ncachī yā. De nī ncāhān ndá dē: Sūchī já nī ncāhān dē jíin xihna cā, ncachī dē. De nī ncāhān Jesús jíin dē: Saá, de ndāā cāhān nī jíin nū já ndá tēe stútú xūhún renta jíin ndá ñahan ndī, ñamā nācani inī jí já sndóo jí cuāchi jí de

quīvi jí ndahá Yāā Dios já tatúnī yā nū jí, de ndá máá nú chí mā quīvi nū.

³² Chí nī nquiji Juan, nī stēhēn dē nāsa squīncuu nú tūhun ndāā, de nduú ní ncándíja ndá nú tūhun já nī ncāhān dē. De sa ndá tēe stútú xūhún renta jíin ndá ñahan ndī, nī ncándíja jí tūhun já nī ncāhān dē. De ndá máá nú, visō nī jinī nū já nī ncándíja jí, sochi nduú ní nācani cuiti inī nū já candíja nū.

Tūhun yátá síquī ndá tēe nēhēn já satíñú nū yūcū uva

(Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)

³³ Cunini ndá nú incā tūhun yátá: Nī Iyo iin tēe xīñuhun. De nī nchuhun dē cuāhā yūcū uva. De nī jasī dē corral, de nī nsáhá dē iin nū cāxīn dē uva. De nī nsáhá dē iin vehe sūcūn tácuu cuu coto dē nū cāhnú. De nī sndóo dē nū sava tēe já satíñú nū, de cuu sava dē ndihā jíin. De nī nquehen dē ichi cuāhān jíicā dē.

³⁴ De máá tiempo já ndutútú uva, de nī ntají dē jacū mozo cuāquehen sava ndihā uva nū ndá tēe satíñú.

³⁵ De ndá tēe ñūcuán nī ntiin dē mozo. De iin jí nī ncani ndá dē, de incā jí nī jahní dē, de incā jí nī ncani dē yūū xīnī.

³⁶ De tēe xīí uva nī ntají tucu dē cuāhā cā mozo cuāhān nsūū cā já xīhna ñūhún. De suni sūcuán nī nsáhá ndá tēe ñūcuán jíin ndihī mozo ñūcuán.

³⁷ De já sándihī da, de nī ntají dē sēhe dē cuāhān. Chí jáni inī dē jí cuetáhvī ndá tēe ñūcuán sēhe dē.

³⁸ Sochi ndá tēe satíñú, tá nī jinī dē nū sēhe tēe xīí uva, de nī ncāhān ndá máá: Tēe xīí táhvī cúu yáhá. Ná cāhnī ō jí, de ndóo táhvī jí cuu ō, ncachī.

³⁹ De nī ntiin ndá dē jí, de nī ntavā dē jí incā lado, de nī jahní dē jí, ncachī yā.

⁴⁰ Ñūcuán de nī jíicā tūhún yā dē: Túsaá de tá quenda tēe xīí uva, ¿de nāsa sáhá dē jíin ndá tēe satíñú? ncachī yā.

⁴¹ De nī ncāhān ndá dē jíin yā: Mā cūndáhvī cuiti inī dē ndá tēe já nī nsáhá tiñu nēhēn ñūcuán, chí cāhnī dē. De cuāhā dē ñuhun cāá uva nū sava cā tēe já satíñú nū, cuu sava dē ndihā jíin. De quivi ndutútú ndihā, de ndá tēe ñūcuán nacuāhā dē sava ndihā nū tēe xīí uva, ncachī dē.

⁴² De nī ncāhān Jesús jíin dē: ¿De á nchāha ca cahvi ndá nú tūhun yáhá já yósō nū tutú ī, já nduhū cúu tá cúu iin yūū? Chí cāchī tutú:

Yūū já ní squēne yichī ndá tēe já sáhá vehe, máá yūū yáhá nduú já quituu squínā vehe. Máá Jētoho ō Yāā Dios nī nsáhá yā sūcuán, de sáhvi inī ō jinī ō tiñu yáhá. Cāchī tutú.

⁴³ Túsaá de cāhān nī jíin ndá nú já cujiyo-ni já tátúnī Yāā Dios nū ndá nú, de nacuāhā yā

tiñu nūū incā nchivī jā squíncuu vāha ji tiñu ndācu yā tā cúu nūū cúnī yā.

⁴⁴ De nchivī jāá nduú cándija, ndoho ji tá cúu nūū ndóho nchivī jā jíco cáva síqui yūū de táhnū ji. De quivī jā sáhá ndāa Yāa Dios cuāchi, de nchivī jāá nduú ní ncándija, cundoho ji tá cúu nūū ndóho nchivī jā nincava iin yūū síqui ji de cündihī ji sáhá, ncachī yā.

⁴⁵ De ndá sūtū cúñáhnū jíin ndá tēe grupo fariseo ní jini dē ndá tūhun yátá jā ní ncāhān yā. De ní jicūhun inī de jā síqui ndá máá de cúu jā ní ncāhān yā tūhun yátá síqui ndá tēe sátiñū nūū uva jíin tēe sáhá vehe.

⁴⁶ De ní nducú ndá dē modo jā tiin dē yā. Sochi yúhū dē jā quiti inī nchivī, chí jani inī ndá ji jā tēe nācāni tūhun Yāa Dios cúu yā.

22

Tūhun yátá síqui vico tándahá

¹ Ņúcuán de ní ncāhān tucu Jesús incā tūhun yátá jíin ndá dē:

² Súcuán cúu jā tátúni Yāa andivī nūū nchivī: Cúu tá cúu iin rey jā sáhá dē iin vico jā tandáhá sehe yíi dē.

³ De ní ntají dē ndá mozo dē cuācāna nchivī jā ní ncāhān dē jíin. De ndá máá ji nduú ní ncúnī ji quihīn ji.

⁴ De ní ntají tucu dē jacū cā mozo, de ní ncachī dē: Cāhān jíin nchivī jā ní ncana nī, ja íyó tūha ndeyu. Chí ja ní jahni ní síqui ní jíin ndá cā quiti jā ní nduu, de ndihī ja íyó tūha. Nehēn ndá nú vico tándahá. Cachī nū, ncachī dē.

⁵ De ndá nchivī jā ní ncana dē nduú ní nsáhá ji cuenta. Chí iin ji cuāhān nūū itū ji, de incā ji cuāhān nūū tiñu sáhá ji.

⁶ De sava cā ji ní ntiin ji ndá mozo rey, de ní nsáhá sácá ji nūū, de ní jahni ji.

⁷ Ņúcuán de ní nquiti ndasi inī rey. De ní ntají dē ndá soldado dē ní jēhēn dē, ní jahni dē ndá nchivī jā ní jahni ndá ndiyi Ņúcuán, de ní nteuhūn dē űūū ji.

⁸ Ņúcuán de ní ncāhān rey jíin sava cā mozo dē: Ndihi ja íyó tūha jā coo vico tándahá. Sochi nchivī jā ní ncana nī, nsūū nchivī vāha cúu ji jā quiji ji vico.

⁹ Túsaá de cuāhān ndá ní ndácá ichi cáhnū cā, de cana nú nāsaa nchivī niñin nū, ná quiji ndá ji vico tándahá. Ncachī dē.

¹⁰ De ní nquee ndá mozo cuāhān ndácá ichi. De ní nastútú dē ndihī nchivī jā ní niñin dē, cúu nchivī nehēn, cúu nchivī vāha. De súcuán ní nchitú nchivī inī vehe nūū íyó vico tándahá.

¹¹ De ní nquivi rey inī vehe jā cāhān dē jíin nchivī jā ní ncutútú. De ní jini dē nūū iin tēe jāá nduú űúhūn sahma jā ní jēhe dē cūhun nchivī jā quiji vico tándahá.

¹² De ní ncāhān dē jíin tēe űúcuán: Amigo, ¿nāsa ní nquivi nú yáhá jāá nduú űúhūn nú

sahma vico tándahá? ncachī dē. De tēe űúcuán nduú ní ncāhān cuiti dē.

¹³ űúcuán de ní ncāhān rey jíin ndá tēe jíco ndíso cōhō: Tiin ndá nú dē, cuhni nū ndahá dē jēhe dē, de tava nū dē ná quihīn de nūū neē távehé. De űúcuán cuacu dē de nacayihī dē űii yúhū dē jā ndoho ndasi dē. Ncachī rey.

¹⁴ Chí cána Yāa Dios cuāhā nchivī jā ná cándija ji. Sochi jacū ji-ni cándija, de suu ji nácāji yā, ncachī Jesús.

Síqui xūhūn renta

(Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26)

¹⁵ űúcuán de cuāhān ndá tēe fariseo, de ní natúhūn dē tú nāsa sáhá dē tácuca cāhān yā iin tūhun jā nihīn dē cuāchi síqui yā.

¹⁶ De ní ntají dē jacū tēe scuāha jíin maá dē jíin tēe grupo Herodes cuāhān dē. De ní ncāhān ndá dē jíin yā: Maestro, jini ndá sá jā tēe cāhān ndāa cúu ní, de stēhēn ndāa ní nāsa squíncuu nchivī nūū Yāa Dios. De nduú yúhū ní jā cāhān ní iin nchivī síqui ní, chí nduú sáhá ní cuenta nāsa cúu iin iin ji, chí inuú-ni sáhá ní jíin ndá ji.

¹⁷ Túsaá de cāhān ní nāsa jani inī ní: ¿A íyó vāha jā chunáa ó renta nūū rey nación Roma jā tiin nación maá ó, á nduú? ncachī dē.

¹⁸ De ní jini Jesús jā ndúcú ndá dē iin cuāchi síqui yā. De ní ncāhān yā jíin dē: Vāchi tēe stáhvi-ni cúu ndá nú. ¿Nājēhē cúu jā jíto tūni nū nduhū?

¹⁹ Stēhēn xūhūn jā jécunáa renta ná cündehé ní, ncachī yā. De ní stēhēn ndá dē iin denario nūū yā.

²⁰ De ní ndehé yā, de nū jicā tūhūn yā dē: ¿Nā tēe cúu jā ndēe nūū xūhūn yáhá, de ná sívi cúu jā ndēe yáhá?

²¹ De ní ncāhān ndá dē jíin yā: Rey űúcuán cúu. űúcuán de ní ncāhān yā jíin ndá dē: Túsaá de nacūaha nū nūū rey űúcuán jā cúu cuenta dē, de nacūaha nú nūū Yāa Dios ndácá jā cúu cuenta maá yā, ncachī yā.

²² De tá ní jini ndá dē jā ndíchi ní ncāhān yā tūhun yáhá, de ní nsáhvi inī dē, de ní sndóo dē yā, de cuāhān dē.

Jā ní jicā tūhūn ndá dē síqui jā natecū ndiyi *(Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)*

²³ De suni quivi űúcuán ní nquenda jacū tēe grupo saduceo nūū yā. De ndá tēe űúcuán cáchi dē jāá nduú natecū cuiti ndiyi. De ní ncāhān dē jíin yā síqui iin tūhun:

²⁴ Maestro, de Moisés ní ncāhān dē jā tú iin tēe cuū dē, de ndóo űāsihí dē, de tú nduú ní íyo sehe dē jíin űā, túsaá de cánuú jā űāni dē nacueca űāsihí dē, de sehe dē jā coo jíin űā, nucuñi ji nūū ndiyi űāni dē. Cáchi tutu.

²⁵ De űūū sá ní íyo űjā űāni. De tēe xíhna űúhūn ní jeca dē iin űāhan. De ní jihí dē. De síqui jāá nduú ná sehe dē ní íyo, de ní ndóo űāsihí dē nūū űāni dē.

²⁶ De tēe ūu suni nī jihī dē, de nduú nā sēhe dē ní iyo tucu. De saá-ni tēe ūnī, jondē jíin ndihújā dē.

²⁷ De tá nī ndihī dē nī jihī, de suni nī jihī ñahan ñúcuán.

²⁸ Túsaá de quívi natecū ndīyi, ¿ní iin dē cuu ña ñasáhí dē? Chi ndihújā dē nī ndeē jíin ña, ncachī ndá dē jíin yā.

²⁹ Nūcuán de nī ncāhān yā jíin dē: Ndasí stívī ndá nú tūhun sīquī jáá nduú jíicūhun inī nū já cāhān tutū īi, de ni nduú jíinī nū já íyó poder Yāa Dios já nastecū yā ndīyi.

³⁰ Chi quívi já natecū ndá ndīyi, de nduú cā nā tūhun quetáhān tēe jíin ñahan coo. Chi coo ndá jíi tá cúu ndá ángel Yāa Dios andivī.

³¹ De sīquī já natecū ndīyi, ¿á nduú ní ncāhvi ndá nú tutū nāsa cāhān Yāa Dios jíin nū?

³² Maá nī cúu Yāa Dios Abraham jíin Isaac jíin Jacob, cáchī yā. Chi víso ja nī jihī ndá dē, sochī tēcū dē nūū íyó maá yā, chi cúu yā Yāa já sáhá já tēcū nchivī níí cání, ncachī yā.

³³ De ndá nchivī nī nsāhvi inī jíi níni jíi tūhun stéhēn yā.

Tūhun cánuú ndasí cā já nī ndacu Yāa Dios (Mr. 12.28-34)

³⁴ Nūcuán de ndá tēe grupo fariseo nī jíin dē já ní jasí ndá tēe saduceo yuhú dē nī nsáhá yā. De nī ndutútú ndá dē nūū yā.

³⁵ De iin dē já cúu tēe stéhēn ley janahán nī jíicā tūhún dē yā, chi coto túni dē yā cúnī dē:

³⁶ Maestro, ¿ní iin cúu tūhun já ndácu tíñu já cánuú ndasí cā nūū tutū ley? ncachī dē.

³⁷ De nī ncāhān Jesús jíin dē: Coo manī ndasí nú jíin maá Jētohō nū Yāa Dios, jondē jíin inī jíin ánō nū, jíin níí jáá ntúnī nū, cáchī tutū.

³⁸ Yáhá cúu tūhun ndácu yā já cuñáhnú cā de cánuú ndasí cā.

³⁹ De tūhun ūū já ní ndacu yā, suni sūcuán cāhān: Cundáhvi inī nū táhān nú tá cúu nūū cūndáhvi inī nū maá nū.

⁴⁰ De chījin ndūū tūhun yáhá nī nquee ndihī ley já ní ntee Moisés, jíin ndihī já ní stéhēn ndá tēe nī nacani tūhun Yāa Dios, ncachī yā.

Sīquī já cúu Cristo tatā David (Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44)

⁴¹ De juni íyó tútú cā ndá tēe fariseo ñúcuán, de Jesús nī jíicā tūhún yā dē:

⁴² ¿Nāsa jáni inī ndá nú sīquī Cristo? ¿Nā nūū tatā quíji yā, cáchī tutū? ncachī yā. De nī ncāhān ndá dē: Nūū tatā David, ncachī dē.

⁴³ De nī ncāhān yā jíin dē: ¿Túsaá de nāsa cúu já David nī ncāhān dē Jētohō dē yā, nī nsáhá Espírītu Santo jondē janahán? Chi nī ncāhān dē:

⁴⁴ Maá Jētohō ō Yāa Dios nī ncāhān yā jíin Jētohō ní, Yāa já quíji: Cundeē nū lado cuahá nī nūū cuñáhnú nū,

de ná sáhá nī já candeē nū poder ndácá já jíinī ūhvi ndóhó.

Ncachī Yāa Dios. Ncachī David.

⁴⁵ Túsaá de víso chījin tatā David cacu Cristo, de nī ncāhān dē Jētohō dē yā, chi jondē nūū Yāa Dios vāji yā, ncachī yā.

⁴⁶ De nī iin dē nduú ní ncuú scócoo dē tūhun nūū yā. De jondē quívi ñúcuán de nduú cā ní ncúndéé inī nī iin dē já cātūhún dē yā.

23

Jā nī ncāhān yā já íyó cuāchi ndá dē (Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

¹ Nūcuán de nī ncāhān Jesús jíin ndá nchivī jíin ndá tēe scuáha jíin yā:

² Ndá tēe stéhēn ley janahán jíin ndá tēe grupo fariseo, jáni inī dē ja ndiso tíñu dē já stéhēn dē ley já ní jēhe yā nūū Moisés.

³ Túsaá de cuetáhvi nú dē squíncuu nú ndácá já ndácu dē nūū nū. Sochī mā sáhá nú tá cúu nūū sáhá ndá máá dē. Chi cāhān dē-nī, sochī nduú squíncuu dē.

⁴ Chi suni stéhēn ndá dē ndácá ley já ní ntavá maá dē já víjin sáhá, de tēe dē sīquī nchivī, de nduú cúndéé jíi squíncuu jíi. Sochī ndá máá dē chi nī iin xīnī ndáhá dē nduú scándá dē já squíncuu dē.

⁵ De maá-ni sīquī já ná cuetúhún nchivī dē cúu ndihī já sáhá dē. Chi jétahān inī ndá dē cuhnī dē cuahā tūhun tutū īi teēn dē jíin ndahá dē. De suni sáhá cání cā dē yūhvā yuhú sáhmá dē já stéhēn já cuñáhnú cā dē nsūū cā incā nchivī.

⁶ De jétahān inī ndá dē cundeē dē nūū silla yíñúhún cā nūū yáji nchivī vico, jíin silla yíñúhún cā inī vehe īi sinagoga.

⁷ De suni jétahān inī dē já cāhān yíñúhún nchivī dē nūū yáhvi, jíin já cāhān jíi maestro jíin dē.

⁸ Sochī ndá máá nú, mā cuáha nú tūhun já cāhān nchivī maestro jíin nú. Chi inuú cúu ndihī nū já cúu nú hermano, de íyó iin-ni Maestro nū já cúu nduhū, Cristo.

⁹ De mā chíñúhún nū nī iin tēe ñayiví yáhá já cāhān nū padre jíin dē. Chi íyó mátúhún-ni Padre ndá nú, Yāa ndéé andivī.

¹⁰ De suni mā cuáha ndá nú tūhun já cāhān jíi jētohō jíi ndóhó. Chi íyó iin-ni Jētohō nū, de suu cúu nduhū, Cristo.

¹¹ De tēe já íyó máhñú ndá nú já chíndéé nūū táhān, suu dē cúu já cuñáhnú cā.

¹² Chi tēe já sáhá ñáhnú maá, sa nuu dē. De tēe já sáhá nūū maá, sa nduñáhnú dē.

¹³ Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jíin ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhvi-ni cúu nú. Chi jási nū já quívi nchivī ndahá Yāa andivī já tatúnī yā nūū jíi. Chi nduú quívi ndá máá nú, de nī nduú jēhe nū tūhun já quívi nchivī já ndúcú quívi.

¹⁴ Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jíin ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhví-ni cúu nú. Chi cándeē nú vehe ndá ñahan nī nquendōo ndáhví. Nūcuán de nahán jícān táhví nú tácuca caní iní nchiví jáá nduú ná cuáchi nú. Já ñūcuán xēen cā cundoho nú castigo.

¹⁵ Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jíin ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhví-ni cúu nú. Chi ní ñūhun yíchi jíin ní mar jíca nuu nú ndúcú nú iin nchiví já scándija nú sáhān maá nú. De tá nī ncardija jí, de sáhá ndá nú já víhí cā cuu cuáchi jí já quíhñ nī infierno nsúú cā ndá maá nú.

¹⁶ Nācā xēen cundoho ndá nú, chi cúu nú tá cúu tēe cuáá já stéhēn ichi núū nchiví. Chi cáhān ndá nú: Tú ní tēe cáhān téyí dē já Yāa Dios já ndéē iní templo ná cuáha yā castigo tú mā squíncuu dē iin tiñu, túsaá de va nduú cánuú squíncuu dē. Sochi tú cáhān dē já Yāa Dios já xí oro já íyó iní templo, ná cuáha yā castigo tú mā squíncuu dē iin tiñu, túsaá de cánuú já squíncuu nahñí dē, cáhān ndá nú.

¹⁷ Tēe naā tēe cuáá cúu ndá nú já stíví nú tūhun cáhān nú. ¿Ní iin cúu já cúñáhnú cā, á oro, á Yāa Dios já ndéē iní templo já sáhá ñí oro ñūcuán?

¹⁸ De suni cáhān ndá nú: Tú ní tēe cáhān téyí dē já Yāa Dios já xí altar ná cuáha yā castigo tú mā squíncuu dē iin tiñu, túsaá de va nduú cánuú squíncuu dē. Sochi tú cáhān dē já Yāa Dios já xí ndatíñú já sócō ndá núū altar, ná cuáha yā castigo tú mā squíncuu dē iin tiñu, túsaá de cánuú squíncuu nahñí dē, cáhān ndá nú.

¹⁹ Tēe naā tēe cuáá cúu ndá nú já stíví nú tūhun cáhān nú. ¿Ní iin cúu já cúñáhnú cā, á ndatíñú já íñí núū altar, á Yāa Dios já sáhá ñí ndatíñú ñūcuán?

²⁰ Túsaá de tēe já cáhān téyí, tú nacunehēn dē Yāa Dios já xí altar, túsaá de suni nacunehēn dē jondē jíin ndatíñú já íñí núū altar.

²¹ De tú iin tēe nacunehēn dē templo já cáhān téyí dē, túsaá de jondē jíin Yāa Dios já ndéē iní templo nacunehēn dē.

²² De tú iin tēe nacunehēn dē andiví já cáhān téyí dē, túsaá de suni nacunehēn dē mesa Yāa Dios de jondē jíin maá Yāa Dios já ndéē núū mesa.

²³ Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jíin ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhví-ni cúu nú. Chi sáhá ndá nú úxí úxí nuhní mīnu jíin yūcū anís jíin yūcū comino, de sócō nú iin iin já úxí núū Yāa Dios. Sochi sndóo nú tūhun cánuú ndasí cā núū ley, suu já caca ndaá nú, jíin já cundáhví iní nú táhān nú, jíin já candija nú. Ndácá yáhá cánuú já sáhá nú nícu, de suni mā sndóo nú já sócō nú ndá yūcū ñūcuán.

²⁴ Cúu ndá nú tá cúu tēe cuáá já stéhēn ichi núū nchiví. Chi squíncuu nú iin já lálí

cā ñūcuán, de sndóo nú já cánuú cā. De suu cúu modo já távā nú iin tiucún lúli já ñúhún núū ndúxi, de cócō nú iin quiti cáhnú já cúu camello.

²⁵ Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jíin ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhví-ni cúu nú. Chi modo já náquete nú yātā vaso jíin yātā cōhō. Sochi ichi iní nú chi ñúhún maá-ni tūhun cuíhná jíin tūhun ndíyo iní.

²⁶ Tēe cuáá cúu ndá nú, fariseo. Xihna cā sáhá nú já coo ndoo iní ánó nú, de ñūcuán de suni coo ndoo ndácá já sáhá nú já jíin nchiví núū.

²⁷ Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jíin ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhví-ni cúu nú. Chi cúu ndá nú tá cúu namā ndíyi panteón já íyó yaa. Chi ichi chátá de víi cáá, sochi ichi iní ñúhún chitú yiquí ndíyi jíin ndácá já téhyú.

²⁸ De suni súcuán cúu ndá maá nú, chi ichi chátá nú sáhá nú já tēe ndāá cúu ndá nú núū nchiví. Sochi ichi iní nú ñúhún chitú tūhun stáhví-ni jíin tūhun nēhén.

²⁹ Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jíin ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhví-ni cúu nú. Chi sáhá ndá nú namā ndá ndíyi tatā nú, tēe nī nacani tūhun Yāa Dios jondē janahán. De sáhá víi ndá nú síqui namā núū yíyuhú ndá tēe já ní íyo ndāá.

³⁰ De cáhān ndá nú: Tú ní ntecū ndá ndíyi tatā ó, de mā squíví nduú ó jíin dē já cahñí ó ndá tēe nī nacani tūhun Yāa Dios, cáchi nú.

³¹ De súcuán cáhān ndāá ndá nú já maá nú cúu tatā ndá nchiví já ní jahní ndá tēe nī nacani tūhun yā.

³² De ndácá cuáchi já ní squijéhé ndá ndíyi tatā nú, suni súcuán sáhá cā ndá maá nú túsaá.

³³ Va sēhe cōo cúu ndá nú, chi xēen nú tá cúu cōo. ¿Nāsa cācu nú já má tánú táhví nú quíhñ nú infierno?

³⁴ Túsaá de tají nī ndá tēe nacani tūhun Yāa Dios núū nú, jíin ndá tēe ndíchi já stéhēn tūhun yā. De sava dē cahñí nú, de sava dē cata caa nú yicá cruz. De sava cā dē caní nú dē iní ndácá vehe ñí sinagoga, de scúnu nú dē quíhñ dē ndácá-ni ñuú.

³⁵ De súcuán de cundeē cuáchi síqui ndá nú já ní jahní tatā nú ndácá tēe ndāá, xihna cā Abel tēe ndāá, de sá de jondē Zacarías sēhe Berequías, tēe já ní jahní ndá dē iní templo sava māñhú cuarto ñí jíin altar.

³⁶ Jándáá cáhān nī jíin nú já ndácá cuáchi yáhá cundeē síqui nchiví já íyó mitan.

Jā ní ncucucá iní yā nī ndéhé yā Jerusalén (Lc. 13.34-35)

³⁷ Ndá ndóhó nchiví Jerusalén, jáhní nú ndá tēe nacani tūhun Yāa Dios, de cáni nú yūū xíní ndá tēe já tají Yāa Dios vají núū nú. De

cuahā vuelta nī ncuu inī ni nastútú nī sēhe nú, tá cúu nū sáhá iin ñihín já nástútú tī sēhe tī chijin nījin tī, sochi nduú ní ncúnī ndá nú.

³⁸ Túsaá de mitan de sndóo uun nī ndóhó jín ndá sēhe nú.

³⁹ Chi cāhān nī jín nú já jondē mitan de mā cūnī cuitī cā nū nū nī, chi jondē quenda quivī já cāhān ndá sēhe nú: Vāha ndasí Yāa cúu Yāa já ní nenda jín tiñu maá Jētohō ō Yāa Dios, cachī ji, ncachī ya.

24

Jā ní ncachī yā já naā templo
(Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)

¹ De nī nquee Jesús inī templo cāhnú cuahān yā. De nī nquenda ndá tēe scuāha jín yā, de nī ncāhān dē jín yā síqui ndacá vehe já ndéē tāhán já cúu templo.

² De nī ncāhān yā jín ndá dē: Ndacá já ndéhé nú yáhá, ndāē cāhān nī jín nú já quivi quivī já má cósō tāhán cā ní iin yūū, chí ndihī tānī, ncachī yā.

Nā seña coo tá cuācuñatin ndihī ñayiví
(Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24; 17.22-25, 31, 37)

³ De cuahān yā jín ndá tēe scuāha jín yā jondē yucu Olivos, de nī jēcundeē yā ñúcuán. De nī nquenda ndá dē nūū yā, de nī jicā tūhún síin dē yā: Cachī tūhun ní nūū sá, ¿nā quivī coo ndacá já ní ncachī ní já coo? ¿De nā seña coo tá ja ncuñatin quivī nenda ní jín já jinu ñayiví? ncachī dē.

⁴ De nī ncāhān Jesús: Coto má stáhvī nī iin dē ndá ndóhó.

⁵ Chi quivi cuahā tēe jín sívī nī já stáhvī: Maá ní cúu Cristo, cachī dē. De sūcuán de stáhvī dē cuahā nchivī.

⁶ De nihīn nū tūhun já ndacá lado íyó guerra, á ja ñatin coo guerra. De mā cúyuhú nú, chí cánúú já sūcuán coo, sochi ncháha ca quenda quivī já ndihī ñayiví.

⁷ Chi nenda nación síqui incā ñuū de nenda ñuū síqui incā ñuū já canāá. De coo tamā jín cuēhē xēēn. De cháhá chúcuán tāan.

⁸ De ndacá yáhá cúu tūndóhó já quijéhé xihna ñuhún cā.

⁹ Ñúcuán de nastúu ji ndá ndóhó já sndóhó ji ndóhó de cahní ji. De ndihī nchivī quiti inī ji nūū nū já síqui nduhū.

¹⁰ De quivī ñúcuán chí cuahā nchivī já cándija, caca yátá ji, de quiti inī ji nūū táhán ji, de nastúu táhán ji.

¹¹ De quenda cuahā tēe stáhvī, de cāhān dē já tūhun Yāa Dios nácani dē, de stáhvī dē cuahā nchivī.

¹² De já nducuahā tiñu néhén, de já ñúcuán cuahā ji má cōó māni cā ji.

¹³ Sochi nchivī já cuiñi ñihin jín tūhun nī jondē quivī jinu, nchivī ñúcuán chí cácu.

¹⁴ De tūhun vāha yáhá já nāsa tátunī Yāa Dios, cūte nuu ní cáhnú ñayiví, tácuca cunī nchivī ndacá nación. Ñúcuán de jinu ñayiví.

¹⁵ De Daniel, tēe nī nacani tūhun Yāa Dios, nī ntee dē tūhun iin tēe néhén já quiji. De ndá ndóhó já cáhvi tutú ñúcuán, de ná jicūhun inī nū. Chi iin quivī de cunī nū já sáhá nāvāha dē já stívī dē ndacá ndatíñú tī inī templo, de cuiñi dē inī lugar tī.

¹⁶ De tá cunī ndá nú já sūcuán cúu, de nchivī ndéē región Judea, ná cūnu ji caa ji yucu quihīn ji.

¹⁷ De nchivī ndéē yātá vehé, mā ndivī ji inī vehe já tavá ji ndatíñú ji, chí cánúú já cunu ñamā ji tácuca cácu ji.

¹⁸ De nchivī íyó nūū itū, mā nóhōn ji vehe já naquehen ji sahma ji.

¹⁹ De quivī ñúcuán, nācā ndáhvī ndoho ndá ñahan ñuhún sēhe jín já ndéca ñiquín, chí mā cúñamā ña cunu ña.

²⁰ De cācan táhvī nū já má quivī tūndóhó ñúcuán já cunu nú maá tiempo já cūnu yūhā ní quivī natátú.

²¹ Chí tá quijéhé ñúcuán de coo cuahā tūndóhó xēēn, jáá ncháha ca coo sūcuán jondē quivī já ní jécōo ñayiví de jondē mitan. De tá yāha tūndóhó ñúcuán de ní má cōó cā já sūcuán.

²² De tú mā násndíyī Yāa Dios tiempo tūndóhó ñúcuán, de ní iin nchivī mā cácu cuitī ji. De já síqui nchivī cándija já ní nacāji yā, já ñúcuán cúu já nasndíyī yā quiví.

²³ Túsaá de tú iin nchivī cāhān jín nú: Yáhá cūndéhé nú já ndéē Cristo, á: Ñúcuán cūndéhé nú já ndéē yā, cachī ji, de mā cándija nú já cāhān ji.

²⁴ Chí quenda ndá tēe stáhvī já cachī dē já cúu dē Cristo, á cachī dē já tēe nácani tūhun Yāa Dios cúu dē. De sáhá ndá dē tiñu ñáhnú já sáhvi inī nchivī cunī ji, tácuca stáhvī dē jondē maá nchivī já ní nacāji yā, de tú ná cúu sáhá dē.

²⁵ Já ní ncachī tūhun nī nūū ndá nú mitan jondē ncháha ca coo.

²⁶ Túsaá de tú cāhān nchivī jín nú: Quíndéhé nú, chí jondē nūū ñuhun thá ndéē yā, cachī ji, de mā quihīn nū cūndéhé nú. A tú cāhān ji: Nehén cūndéhé nú, chí inī vehe yáhá ndéē yā, cachī ji, de mā cándija ndá nú.

²⁷ Chí tá cúu nūū jéndutē sáhá taja, de túu jondē nūū quénda ncandii de jondē nūū quéē ncandii, de suni sūcuán coo quiví nenda nduhū, Yāa nī nduu tēe, chí ndihī nchivī cunī.

²⁸ De tá cúu nūū cútútú ndá tiōcō ní-ni cúu nūū cáá quiti já ní jihī, suni sūcuán coo ndacá já ní ncāhān ní, ní-ni cúu nūū íyó nchiví.

Nāsa coo quiví tá nenda Yāa nī nduu tēe
(Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

²⁹ Sá de tá nī ndihi ndācā tūndóhó quívi ñúcuán, de cutuún ncanđi, de yōō mā cútūu cā. De nincava tiūūn, de ndācā jā jíca andiví chi quisi.

³⁰ Ñúcuán de cunī ndá nchivī nū maá nī, Yāā nī nduu tēe, ndiji nī ichi andiví. De cuacu nchiví ndācā naciōn níi cáhnū ñayiví. De cunī ji jā nduhū, Yāā nī nduu tēe, ndiji nī jíin vícō andiví, de cundiso nī cuahā poder, de víi ndasi cuáhnū nī.

³¹ De taji nī ndá ángel ni quihīn, de tiví nihin yā trompeta. De quīnastútú yā ndá nchiví jā ní nacāji nī ndicúmi lado ñayiví, jondē iin lado jíin jondē incā lado.

³² Mitan de scuáha ndá nū nāsa sáhá ñutun higo: Tá ja nī nene numa, de nī nacōco yūcū, de jíin ndá nū ja nī ncuñatin tiempo ihní.

³³ De suni sūcuán tá cunī ndá nū jā ní nquijéhé ndá tiñu yáhá, ñúcuán de jíichun inī nū ja nī ncuñatin quívi jā nenda nī, de ñamā coo.

³⁴ De ndāā cáhān ni jíin ndá nū jā má cúu ndihi nchiví jā cunī tūndóhó yáhá, chí jondē quee ndaa ndihi tá ncachi nī.

³⁵ Andiví jíin ñayiví chí naā, sochi ndācā tūhun cáhān ni chí mā náā, chí quee ndaa ndihi.

³⁶ Sochi quívi jíin hora jā nenda nī, chí ni iin nchiví nduú jíinī, ni ndá ángel andiví, ni maá nī jā cúu Sēhe Yāā Dios. Chí mátúhūn-ni Tatá nī Yāā Dios cúu jā jíinī.

³⁷ Chí tá cúu nū ní ncuu ndá quívi jā ní Iyo Noé, suni sūcuán coo quívi nenda nduhū, Yāā nī nduu tēe.

³⁸ Chí quívi ñúcuán tá ncháha ca cuun sāvi xéén, de yáji jíi jíhi jíi, tándahá jíi, de jéhe jíi sēhe síhí jíi jā tándahá, jondē nī nquenda quívi jā ní nquívi Noé inī arca.

³⁹ De nduú ní ncāndija nchiví jā cuun sāvi xéén, de nī ncuun, de nī ndaa ndute, de nī jíhi ndihi jíi. De suni sūcuán coo tá nenda nduhū, Yāā nī nduu tēe.

⁴⁰ De quívi ñúcuán coo ū tēe satíñū nū itū. De iin dē naquehen nī, de incā dē ndōo, chí nduú ní ncāndija dē.

⁴¹ De coo ū ñahan jā ndico cáhnū, de iin ña naquehen nī, de incā ña ndōo.

⁴² Túsaá de ndito coo inī ndá nū, chí nduú jíinī nū ná quívi nenda Jētoho nū.

⁴³ De chuhun inī nū jā cáhān tūhun yátá yáhá: Tēe xivéhe, tú ní jíinī dē ná hora quiji jācuíhñá, de cundito dē, de mā cuáha dē tūhun jā sacuíhñá ndatíñū vehe dē nícu.

⁴⁴ De saá-ni ndá ndóhó, suni sūcuán coo tūha nū, chí maá hora jāá nduú ná cuá jíani inī nū, de nenda-ni nduhū, Yāā nī nduu tēe.

Tūhun mozo vāha jíin mozo nduú squíncuu (Lc. 12.41-48)

⁴⁵ Túsaá de coo ndá nū tá cúu iin mozo jā ndito xīnī de squíncuu vāha. De maá patrón

nī jani dē mozo ñúcuán jā coto ji nchiví vehe dē, tácuca scáji jíi maá hora.

⁴⁶ De nācā ndetū mozo ñúcuán jā tá nenda patrón, de cunī dē jā sūcuán squíncuu vāha jíi.

⁴⁷ De ndāā cáhān ni jíin ndá nū jā cani de mozo ñúcuán jā coto ji ndihi ndatíñū dē.

⁴⁸ Sochi tú mozo jā sáhá nēhén cúu jíi, de jáni inī jíi jā má nēndá ñamā patrón jíi,

⁴⁹ de quijéhé jíi cani jíi táhān mozo jíi, de cají jíi coho jíi jíin ndá tēe jíini,

⁵⁰ tú sūcuán de nenda-ni patrón quívi jāá nduú ndétu jíi jíin hora jāá nduú ná jáni inī jíi.

⁵¹ De sndóho ndasí dē jíi, de squívi dē jíi nū yihí ndá tēe stáhvi-ni. De ñúcuán cuacu jíi de nacayihí jíi ñii yúhū jíi jā ndoho ndasí jíi.

25

Tūhun yátá síquī ūxī ñahan lúli

¹ De suha cúu jā tátūni Yāā andiví nū nchiví: Cúu tá cúu iin vico tándahá. De nī Iyo ūxī ñahan lúli jā ní nquehen jíi linterna yindahá jíi, de nī nquee jíi cuatāhān jíi iin tēe tándahá.

² De ūhūn jíi chí nduú ndito jíi, de ūhūn jíi chí sūchí ndito cúu jíi.

³ De ndá sūchí jāá nduú ndito, yindahá jíi linterna jíi, sochi nduú ná petróleo yindahá jíi jā cuhun inī.

⁴ De ndá sūchí ndito, yindahá jíi botella petróleo jíin linterna jíi.

⁵ De juni cúcuéé tēe tándahá quenda, de nī nquiji máhná, de ní nquixīn ndihi jíi.

⁶ De tá ní ncuu sava ñuú, de ní jíinī ndá jíi jā cána jee: Ja vāji tēe tándahá. Cuáhān ndá nū cuatāhān nū dē, ncachí.

⁷ Ñúcuán de ní nacōo ndá ñahan lúli, de ní nasáhá tūha jíi linterna jíi.

⁸ De ndá sūchí jāá nduú ndito, ní ncāhān jíi jíin ndá sūchí ndito: Taji ndá nū jacū petróleo, chí cuāndahvā linterna ndá ní, ncachí jíi.

⁹ De ní ncāhān ndá sūchí ndito: Mā cúu, chí mā quēndá jā cuu maá ní jíin ndá nū. Vāha cá quihīn ndá nū nū cūyāhvi, de cueen nū jā cuu ndá máá nū. Ncachí jíi.

¹⁰ De juni cuācuēen ndá jíi, de ní nquenda-ni tēe tándahá. De ndá sūchí jā íyó tūha ní nquívi jíi jíin dē vico tándahá. De ní ndasí viéhé.

¹¹ De ní ncuunú, de ní nquenda ūhūn cá ñahan lúli ñúcuán. De ní ncāhān jíi jíin tēe tándahá: Señor, nacune ní viéhé ná quívi ndá sá, ncachí jíi.

¹² De ní ncāhān maá dē: ¿Ní nū vāji ndá nū? Chí nduú jíinī ni ndóhó, ncachí dē, ncachí yā.

¹³ Ñúcuán de ní ncāhān cá yā: Túsaá de ndito coo inī ndá nū, chí nduú jíinī nū ná quívi ná hora nenda nduhū, Yāā nī nduu tēe.

Tūhun yátá tēe jā ní jēhe núú xūhún nūú ndá mozo

¹⁴ De suha cúu jā tátúnī Yāā andiví nūú nchiví: Cúu tá cúu iin tēe jā quihín jicá dē incá ñuū. De jondē ncháha ca quihín dē de ní ncana dē ndá mozo dē, de ní jēhe núú dē xūhún dē nūú ndá ji, jā satifúú ji jíin tácuu nducahā.

¹⁵ De nūú iin ji ní jēhe dē ūhūn mil xūhún cāa. De nūú incá ji ní jēhe dē ūū mil. De nūú incá ji ní jēhe dē iin mil. Súcuán ní jēhe dē, chí jíin dē nāsaa quenda iin iin ji satifúú ji jíin. Ōúcuán de ní nquehen dē ichi cuahān jicá dē.

¹⁶ De mozo jā ní nquehen ūhūn mil xūhún, ní nsatifúú dē jíin. De ní nihín dē ūhūn cā mil síquí.

¹⁷ De saá-ni mozo jā ní nquehen ūū mil xūhún, suni ní nihín dē ūū cā mil síquí.

¹⁸ Sochi mozo jā ní nquehen iin mil xūhún, ní jēhēn dē ní jete dē yaví, de ní nchiyuhú dē xūhún patrón dē.

¹⁹ De ní ncháha cuahā tiempo, de ní nenda patrón ndá mozo űúcuán. De ní nácān dē cuenta nūú ji.

²⁰ De ní nquenda mozo jā ní nquehen ūhūn mil xūhún, de ní nacuāha dē xūhún nūú patrón dē jíin ūhūn cā mil jā ní nihín dē síquí. De ní ncāhān dē: Señor, ní ntaji ní ūhūn mil nūú sá, de yáhá íyó ūhūn cā mil jā ní nihín sá síquí. Ncachí dē.

²¹ De ní ncāhān patrón jíin dē: Iyó vāha túsaa. Vāha ndasí mozo cúu nú jā squíncuu vāha nú. Chí vāha ní squíncuu nú iin tiñu lúli-ni, de mitan de taji ní iin tiñu ñáhnú nūú nū. De quívi nú nūú cusí iní nū jíin ní. Ncachí dē.

²² Ōúcuán de ní nquenda mozo jā ní nquehen ūū mil xūhún. De ní ncāhān dē: Señor, ní ntaji ní ūū mil nūú sá, de yáhá íyó ūū cā mil jā ní nihín sá síquí. Ncachí dē.

²³ De ní ncāhān patrón jíin dē: Iyó vāha túsaa. Vāha ndasí mozo cúu nú jā squíncuu vāha nú. Chí vāha ní squíncuu nú iin tiñu lúli-ni, de mitan de taji ní iin tiñu ñáhnú nūú nū. De quívi nú nūú cusí iní nū jíin ní. Ncachí dē.

²⁴ De ní nquenda mozo jā ní nquehen iin mil xūhún, de ní ncāhān dē jíin patrón: Señor, jā jíin sá nihín jā tēe xēen cúu ní. Chí cuahā cā cúní ní nsūú cā jā cuu sáhá mozo ní, de cuahā cā nácān ní nsūú cā jā ní jēhe ní.

²⁵ De jā űúcuán ní nchūhú sá, de ní jēhēn sá ní nchiyuhú sá xūhún ní chíjin ñuhun. De yáhá ná ná taji sá xūhún ní. Ncachí dē.

²⁶ De ní ncāhān patrón jíin dē: Mozo cúu nú de maá-ni tiñu nehén sáhá ní. Chí jáni iní nū jā cuahā cā cúní ní nsūú cā jā cuu sáhá mozo ní, de cuahā cā nácān ní nsūú cā jā táji ní.

²⁷ Túsaa de tú ní nchūhūn nú xūhún ní nūú banco nícu, de tá nenda ní de naquehen ní

xūhún ní jondē jíin sēhe xūhún nícu. Ncachí dē jíin ji.

²⁸ De ní ncāhān dē jíin ndá cā mozo dē: Túsaa de candēe nū mil xūhún jíin nūú ji, de cuahā nū nūú mozo jā névāha ūxi mil.

²⁹ Chí nchiví ja névāha, sa quíji cā nūú ji, de jondē sobra cā cunevāha jí. Sochi nchiví jáa nduú, sa cujiyo-ni jacú jā névāha jí.

³⁰ De mozo yáhá jáa nduú squíncuu, tavā ndá nú ji ná quihín ji nūú neē távehé. De űúcuán cuacu ji de nacayihí ji ñii yuhú ji jā ndoho ndasí ji, ncachí dē, ncachí yā.

Síqui jā coo juicio ndacá naci6n

³¹ De ní ncāhān cā yā: Iin quívi dē nenda maá Yāā ní nduu tēe, de cuu yā Rey nūú nchiví. De ndá ángel yā cuiñi ní xiin yā. De cundeē yā nūú mesa jā tátúní yā, de víi ndasí cuiáhnú yā.

³² De ndututú nchiví ndacá naci6n nūú yā. De sáhá síin yā ndá ji, tá cúu nūú ndúsíin ticáchí jíin ndixúhú sáhá tēe ndéca tí.

³³ De nchiví vāha jā cúu tá cúu ticáchí, caní yā ji lado cuahá yā. De nchiví nehén jā cúu tá cúu ndixúhú, caní yā ji lado sátin yā.

³⁴ Ōúcuán de cāhān maá Rey jíin nchiví jā íyó lado cuahá yā: Nacā ndetú ndá nú jā ní nsáhá Tatá ní jíin nú. Nehén de quívi ndá nú nūú tátúní nū. Chí jondē quívi jā ní jéc6o ñayívi de ja ní nsáhá túha yā nūú tátúní nū.

³⁵ Chí ní jíin ní sóco, de ní ntaji ndá nú jā ní nchaji ní. Ní nchíchi ní ndute, de ní ntaji ndá nú ní jíin ní. Ní nquíji ní jondē ñuú jicá, de ní ntanúú ndá nú vehe ní nd6o ní.

³⁶ Ní ncumaní sahma ní, de ní ntaji ndá nú. Ní ncuhi ní, de ní jendéhé ndá nú nduhú. De ní nchíhi ní vecāa, de suni ní jendéhé ndá nú nduhú. Súcuán cāhān yā jíin nchiví íyó lado cuahá yā.

³⁷ Sá de cāhān nchiví vāha űúcuán jíin yā: Señor, ¿nā quívi ní jíin ndá sá ní jā ní jíin ní sóco, de ní ntaji sá jā ní nchaji ní, á jā ní nchíchi ní ndute, de ní ntaji sá jā ní jíin ní?

³⁸ ¿De nā quívi ní jíin ndá sá ní jā ní nquíji ní jondē ñuú jicá, de ní ntanúú sá vehe ní nd6o ní, á jā ní ncumaní sahma ní, de ní ntaji sá?

³⁹ ¿De nā quívi ní jíin sá ní jā ní ncuhi ní, á jā ní nchíhi ní vecāa, de ní jendéhé sá ní? Cachí jí.

⁴⁰ Ōúcuán de cāhān Rey jíin jí: Ndāa cāhān ní jíin ndá nú jā tá ní nsáhá ndá nú súcuán jíin iin ndá hermano ní jā cándíja, víso nchiví nūú ndasí cúu jí, de nūú maá ní ní nsáhá ndá nú.

⁴¹ Ōúcuán de suni cāhān Rey jíin nchiví jā íyó lado sátin yā: Nchiví jā tánú táhvi cúu ndá nú. Cuijiyo quihín nū nūú ñúhūn jā cáyū ní cání, nūú íyó túha jā cundeē táchi cúáhnú jíin ndá cā táchi jā jétifú.

⁴² Chi nī jīhī nī sōco, de nduú ní ntáji ndá nú já cajī nī. Nī nchīchī nī ndute, de nduú ní ntáji ndá nú já coho nī.

⁴³ Nī nquiji nī jondē űū jicá, de nduú ní ntánúú ndá nú vehe quendōo nī. Nī ncumanī sahmanī, de nduú ní ntáji ndá nú. De nī ncuhū nī, de nī nchīhī nī vecāa, de nduú ní jéndéhē ndá nú nduhū. Súcuán cāhān yā jīn nchivī jā īnī lado sātín yā.

⁴⁴ Sá de cāhān nchivī űúcuán jīn yā: Señor, ¿nā quivī nī jinī sá ní já nī jīhī ní sōco, á já nī nchīchī nī ndute, á já nī nquiji nī jondē űū jicá, á já nī ncumanī sahmanī, á já nī ncuhū nī, á já nī nchīhī ní vecāa, de nduú ní ntáji sá já cúmanī nū ní? Cachī jī.

⁴⁵ űúcuán de cāhān yā jīn jī: Jándāá cāhān nī jīn ndá nú já siquī jāá nduú ní nsáhá nú súcuán jīn nī iin ndá hermano nī jā cándjja, vísō nchivī nū ndasí cúu jī, túsaa de suni nū maá nī nduú ní nsáhá ndá nú, cachī yā.

⁴⁶ Sá de quīhīn ndá nchivī űúcuán ndoho jī ní cání. De ndá nchivī vāha, quivī jī nū cutecū jī ní cání, ncachī Jesús.

26

Jā ní scáni táhān ndá dē tūhun jā tiin dē Jesús

(Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

¹ De tá nī ndihī nī ncāhān Jesús ndācá tūhun yáhá, de nī ncāhān yā jīn ndá tē scuáha jīn yā:

² Já jinī ndá nú já űū-nī cā quivī de coo vico pascua. De nduhū, Yāā nī nduu tē, nastúu jī nduhū já cuū nī yicā cruz, ncachī yā.

³ űúcuán de ndá sūtū cúñáhnū, jīn ndá tē stéhen ley janahán, jīn ndá tē űáhnū jā ndācu nū nchivī hebreo, nī ndutútú dē inī patio palacio maá sūtū cúñáhnū cā jā nání Caifás.

⁴ De nī natúhún ndá dē nāsa tiin dē Jesús jīn tūhun tūhún, de cahñī dē yā.

⁵ De nī ncāhān ndá dē: Mā tiin ó dē maá quivī vico, chí nenda nchivī siquī ű, ncachī dē.

Tūhun űahan jā ní jōsō perfume xīnī yā
(Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)

⁶ De iyó Jesús űū Betania, vehe Simón, tē jā ní ndoho cuēhē stéhyū.

⁷ De nī nguenda iin űahan nū yā, nēe űa iin frasco yūū luu jā űúhún aceite perfume jā ndēe yāhvi ndasí. De nī jōsō űa xīnī yā junī yájī yā stāā.

⁸ De nī jinī ndá tē scuáha jīn yā, de nī nquītī inī dē, de nī ncāhān dē: ¿Nājēhē cúu jā snāá cāhá űa perfume jīñā?

⁹ Chí cuu xīcō yāhvi ndasí űa, de cuāha ó xūhún nū nchivī ndāhvi nícu, ncachī dē.

¹⁰ De nī jinī Jesús jā súcuán cāhān ndá dē. De nī ncāhān yā: ¿Nūcu sáhá ndá nú jā nācani inī űahan yáhá? Chí iin tiñu vāha cúu jā ní nsáhá űa nduhū.

¹¹ Chi ní nī íyó nchivī ndāhvi jīn ndá nú, de nduhū chí mā cúndēē cā nī jīn nū.

¹² Chi jā ní jōsō űa perfume yáhá nduhū, de suu cúu jā ní nsáhá tūha űa nduhū jondē quivī jā quiyuhū nī.

¹³ De ndāá cāhān nī jīn ndá nú já ní cāhnū űayivī ní-nī cúu nū cūtē nuu tūhun yáhá jā scācu nī nchivī, de suni nacani jī tūhun jā ní nsáhá űahan yáhá, tácuā nūcūhun inī nchivī űa, ncachī yā.

Jā ní nastúu Judas yā
(Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)

¹⁴ űúcuán de iin jā űxī űū tē scuáha jīn yā, nání dē Judas Iscariote, nī jēhen dē nū ndá sūtū cúñáhnū.

¹⁵ De nī ncāhān dē jīn: ¿Nāsaa taji ní nū sá, de nastúu sá Jesús nū ní? ncachī dē. De nī jēhe ndá űcō űxī xūhún plata nū dē.

¹⁶ Sá de jondē quivī űúcuán nī nquijéhē dē ndúcú dē modo nāsa nastúu dē yā nū ndá sūtū.

Jā ní jaquīn yā Cena yā

(Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹⁷ De maá quivī jā quijéhē vico jā yájī nchivī stātīlā jāá nduú nā levadura yīhī, de ndá tē scuáha nī nguenda dē nū Jesús. De nī ncāhān dē jīn yā: ¿Ní cúu nū cúmī ní jā quísáhá tūha sá nū cuxíní ní vico pascua? ncachī dē.

¹⁸ De nī ncāhān yā: Cuáhán jondē űū, vehe tē jā nī ncachī ű, de cāhān nū jīn dē: Cáchī maá Maestro, ja ncuñatin quivī cúu yā. De mitan de cajī yā vico pascua inī vehe ní jīn ndá tē scuáha jīn yā, cachī nū, ncachī yā.

¹⁹ De ndá tē scuáha jīn yā, nī nsáhá dē tá nī ndacu Jesús nū dē, de nī nsáhá tūha dē jā cuxíní yā vico pascua.

²⁰ De tá ja űatin cuaā, de nī nguenda yā, de nī jécundeē yā nū mesa jīn ndihūxī űū tē scuáha jīn yā.

²¹ De junī yájī yā jīn ndá dē de nī ncāhān yā: Jándāá cāhān nī jīn ndá nú já iin nū nastúu nduhū mitan, ncachī yā.

²² De nī ncucucéca ndasí inī ndá dē. De tá iin iin dē ní jicā tūhún dē yā: ¿A sáán cúu, Señor? ncachī dē.

²³ De nī ncāhān yā: Iin ndóhó jā yájī cāhnū jīn nī iin cōhō, suu nú nastúu nduhū.

²⁴ De nduhū, Yāā nī nduu tē, jándāá cúu jā quīhīn ní cuū ní, tá cúu nū yósō tūhun ní nū tutū ī. De nācā xēen cundoho tē jā nastúu nduhū. Vāha cā dē tú nduú ní ncācu tē űúcuán nícu, ncachī yā.

²⁵ Sá de nī ncāhān Judas, tē jā nastúu yā: ¿A sáán cúu, Maestro? ncachī dē. Suu nú cúu, ncachī yā.

²⁶ De junī yájī ndá dē jīn yā, de nī nquehen yā stātīlā, de xihna cā nī nacuetáhvi yā nū Tatá yā, de nī scuáchi yā, de nī jēhe yā

nū ndá tēe scuáha jíin yā. De nī ncāhān yā: Cajī ndá nú, chí yáhá cúu yiqui cúñu nī, ncachī yā.

²⁷ Sá de nī nquehen yā iin vaso já ñúhún ndūxi uva, de nī nacuetáhvi yā, de nī jēhe yā nū ndá dē. De nī ncāhān yā: Coho ndá nú.

²⁸ Chí yáhá cúu nīñi nī já sōcō nī já cúu trátū jeé, de cati já ndundoo cuāchi cuāhā nchivī, de coo tūhun cáhnū inī nūū cuāchi jí.

²⁹ De cáhān nī jíin ndá nú já jondē mitan de mā cōhó cā nī ndūxi uva yáhá, chí jondē quenda quivī já tatúni Tatá nī ní ñayivī, de sá de coho tucu nī jíin ndá nú, ncachī yā.

Jā nī ncachī yā já yūhū Pedro cáhān dē já jíin dē yā

(Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

³⁰ De nī jita yā jíin ndá dē iin yaā ī. De nī nquee yā cuāhān yā jíin dē jondē yucu Olivos.

³¹ Ñúcuán de nī ncāhān yā: Ndivii nū nayūhú nū já síquī nduhū jacuáa mitan. Chí suha yósō tūhun nī nūū tutū ī já nī ncachī Yāa Dios: Cuāhā nī tūhun já cahni nchivī tēe jíto ticáchí, de ndá ticáchí cūte nuu ti já yūhú tī, cáchi.

³² Sochi tá natecū nī, de xihna cā nduhū cosō nūū quihīn nī región Galilea, de sá de cuēe ndá nú, ncachī yā.

³³ De nī ncāhān Pedro jíin yā: Visō ndihi dē nayūhú dē, sochi saán chí mā náyūhú cuiti sá, ncachī dē.

³⁴ De nī ncāhān yā jíin dē: Jándāa cáhān nī jíin nú, jacuáa mitan jondē ncháha ca cana lohlo, de yūhú nū já tiin nchivī ndóhó, de cachī nū ūni vuelta jáa nduú jíin nū nduhū, ncachī yā.

³⁵ De nī ncāhān Pedro jíin yā: Visō ná cúu sá jíin ní, sochi mā cáchi cuiti sá jáa nduú jíin sá ní, ncachī dē. De suni sūcuán nī ncāhān ndihi ndá tēe scuáha jíin yā.

Jā nī jicān táhvi yā nūū huerto Getsemani
(Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)

³⁶ Ñúcuán de nī nquenda Jesús jíin ndá tēe scuáha jíin yā iin lugar nūū nání Getsemani. De nī ncāhān yā jíin dē: Yáhá-nī cundeē ndá nú, de ná quihīn nī ñúcuán cācān táhvi nī, ncachī yā.

³⁷ De nī jeca yā Pedro jíin ndūū sehe Zebedeo cuāhān yā jíin dē. De nī nquijéhe yā cúcuécá ndasí inī yā de xii cúu inī yā já quiji tūndóhó síquī yā.

³⁸ Ñúcuán de nī ncāhān yā jíin ndá dē: Cúcuécá ndasí inī nī jondē já ñatin cuū nī. Yáhá cundetū ndá nú de cundito nú jíin nī, ncachī yā.

³⁹ De nī jica yā jacū cā, de nī jecuñi jíití yā nī ntuu yā nūū yā nūū ñúhún, de suha nī jicān táhvi yā nūū Yāa Dios: Tatá maá sá, tú cuu de sáhá jíyo nī tūndóhó yáhá já má quiji síquī sá. Sochi nsūū já cūni maá sá, chí já cūni maá ní ná cóo, ncachī yā.

⁴⁰ Ñúcuán de nī nenda yā nūū ndinúni tēe scuáha jíin yā, de nī jinī yā já quixīn ndá dē. De nī ncāhān yā jíin Pedro: ¿A nduú ní ncūndéé ndá nú cundito nú jíin nī visō iin hora?

⁴¹ Coo ndito inī ndá nú de cācān táhvi nū já chindeé yā ndóhó tácuā mā cōtō tūni jānēhén ndóhó já sáhá nú cuāchi. Chí cūni ndija ánō nū squíncuu vāha nú, sochi yiqui cúñu nú chí nduú fuerza, ncachī yā.

⁴² De nī jēhén tucu yā vuelta ūū, de suha nī jicān táhvi yā: Tatá maá sá, de tú mā cúu cujiyo tūndóhó yáhá já má ndóhó sá, de ná cóo já cūni maá ní, ncachī yā.

⁴³ De nī nenda tucu yā nūū dē, de nī jinī yā já quixīn tucu ndá dē, chí ndasí jíhī dē máhna.

⁴⁴ De nī sndóo yā dē, de cuāhān tucu yā cuācācān táhvi yā vuelta ūni, de suni tūhun ñúcuán nī ncāhān yā.

⁴⁵ Sá de nī nenda tucu yā nūū ndá dē, de nī ncāhān yā: Mitan de cūsūn ndá nú-nī cā de natātū nú. De nduú chí já nī nquenda hora, de nduhū, Yāa nī nduū tēe, natūu nī de tiin ndá tēe iyó cuāchi nduhū.

⁴⁶ Nacuñi ndá nú, chí já vāji tēe nastūu nduhū, de cōhōn jíin dē, ncachī yā.

Jā nī ntiin ndá dē Jesús

(Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

⁴⁷ De juni sūcuán cáhān cā yā, de nī nquenda-ni Judas, iin táhān já ūxi ūū tēe scuáha jíin yā. De vāji cuāhā tēe jíin dē, ndiso ndá dē espada jíin ñutun. Chí ndá sūtū cūñáhnū jíin ndá tēe ñáhnū já ndácu nūū nchivī hebreo, nī nteñiū ndá tēe ñúcuán.

⁴⁸ De Judas, tēe já nastūu yā, já nī jēhe dē iin seña nūū ndá tēe ñúcuán, chí nī ncachī dē: Tēe já techuhú nī, ñúcuán cúu. De tiin ndá nú dē, ncachī dē.

⁴⁹ De nī nquenda dē nūū Jesús, de nī ncāhān dē: Tancuaā, Maestro, ncachī dē. De nī ntechuhú dē yā.

⁵⁰ De nī ncāhān Jesús jíin dē: Amigo, ¿nā tiñu vāji nū? ncachī yā. Ñúcuán de nī nquenda ndá cā tēe, de nī ntiin dē Jesús.

⁵¹ De iin tēe já iyó jíin Jesús, nī ntavā dē espada dē, de nī jehndē dē sōho iin mozo maá sūtū cūñáhnū cā.

⁵² Ñúcuán de nī ncāhān Jesús jíin dē: Nachuvāha espada nū, chí ndácá já cánáa jíin espada, suni jíin espada cuū.

⁵³ ¿De á nduú jíin ndá nú já cuu cācān táhvi nī nūū Tatá nī, de mitan ñúhún tají yā vīhī cā ūxi ūū mil ángel andiví já scácu nduhū?

⁵⁴ Sochi tú sūcuán, ¿de nāsa cuu squíncuu tūhun já yósō nūū tutū ī já cánuu ndoho nī sūcuán? ncachī yā.

⁵⁵ Ñúcuán de nī ncāhān yā jíin nchivī cuāhā: ¿De va tēe cūñáa cuu nī já vāji ndá nú jíin espada jíin ñutun já tiin ndá nú nduhū, á naá cúu? Ndácá quivī nī iyo nī jíin ndá nú inī

templo cāhnú, nī stéhēn nī tūhun, de nduú nī ntiín ndá nú nduhū.

⁵⁶ De súcuán sáhá ndá nú tácuá quee ndaā jā cāhān tutū nī jā ní ntee ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios, ncachī yā. Nūcuán de ndihī tēe scuáha jíin yā, nī sndóo dē yā, de nī jinu dē cuāhān dē.

Jā ní tñi Jesús nūū junta ndá tēe cúñáhnú cā

(Mr. 14.53-65; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ De ndá tēe jā ní ntiin Jesús, cuāhān dē jíin yā nūū Caifás, tēe cúu sūtū cúñáhnú cā. De nūcuán íyó tūtú ndá tēe stéhēn ley janahān, jíin ndá tēe ñáhnú jā ndácu tiñu.

⁵⁸ De Pedro chí jicá-ni níquín dē yā, de nī nquenda dē patio sūtū cúñáhnú cā. De nī nquívī dē inī patio, de nī jēcundeē dē jíin ndá policíá, tácuá cunī dē nāsa coo síquī yā.

⁵⁹ De ndá sūtū cúñáhnú jíin ndá tēe ñáhnú jíin ndihī tēe sáhá junta cúñáhnú cā, nī nducú dē tēe jā cāhān tūhun tūhún síquī Jesús, chí cahñī dē yā cunī dē.

⁶⁰ De visó nī nquenda cuāhā nchivī jā cāhān tūhún, sochī nduú ní nihīn ndá dē cuāchi síquī yā jā cuū yā. De jā sándihī de nī nquenda ūū testigo jā ní ncāhān tūhun tūhún síquī yā:

⁶¹ Tēe yáhá nī ncāhān dē jā cuu canī dē templo Yāā Dios, de nūū únī-ni quívī de nasáhá dē, ncachī ndúū dē.

⁶² Nūcuán de nī nacuiñī maá sūtū cúñáhnú cā, de nī ncāhān dē jíin yā: ¿Nūcu nduú cāhān cuitī nū? ¿A íyó ndaā jā cāhān ndá tēe yáhá síquī nū? ncachī dē.

⁶³ Sochī nduú ní ncāhān cuitī Jesús. De nī ncāhān maá sūtū cúñáhnú cā: Cāhān nihīn nī jíin nū jā cachī ndá nī cunini maá Yāā Dios, Yāā tēcū. Cachī cāñī tú maá nú cūo Cristo, Sēhe Yāā Dios, ncachī dē.

⁶⁴ De nī ncāhān Jesús: Suu cúu nī, tá cúu nūū cāhān nū. De suni cáchī tūhun nī nūū ndá nú jā ndácá quívī jā quiji de cunī nū jā nduhū, Yāā nī nduu tēe, cundeē nī lado cuáhá Yāā íyó poder, de ndiji nī ichi andivī jíin vícō, ncachī yā.

⁶⁵ Nūcuán de sūtū cúñáhnú cā nī ndatá dē-ni sahma dē jā ní nquítī ndasí inī de, de nī ncāhān dē: Tēe yáhá chí cāhān dē tūhun nāvāha jā quítī inī Yāā Dios, chí sáhá dē maá dē Sēhe Yāā Dios. ¿Nā testigo cā jíin ñūhún ó túsáa? Chí ja nī jíin ndá nú tūhun nāvāha jā cāhān dē.

⁶⁶ ¿De nāsa jáni inī ndá nú? ncachī dē. De nī ncāhān ndá nchivī cuāhā: Cuāchi cúu jā cāhān dē súcuán, de jíin ñūhún jā cuū dē, ncachī.

⁶⁷ Nūcuán de nī ntivī síí ndá dē nūū yā, de nī ncani dē yā. De sava cā dē nī ncatú dē nūū yā.

⁶⁸ De nī ncāhān ndá dē: De tú Cristo cúu nú, de cachī nā tēe nī ncani ndóhó, ncachī dē.

Jā ní ncachī Pedro jāā nduú jíin dē yā

(Mr. 14.66-72; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ De juni súcuán cúu, de ndēē Pedro távēhé inī patio. De nī nquenda iin ñahan sátiñú vehe ñúcuán, de nī ncāhān ña jíin dē: Ndóhó chí suni nī jica nú jíin Jesús tēe Galilea, ncachī ña.

⁷⁰ De maá dē nduú ní ncachī dē, chí nī ncāhān dē nī jíin ndá nchivī: Nduú jíin nī nā tūhun cāhān nū, ncachī dē.

⁷¹ De nī nquee dē vihéhe quēhe, de nī jíin incā ñahan nūū dē. De nī ncāhān ña jíin nchivī íyó ñúcuán: Tēe yáhá chí suni nī jica dē jíin Jesús, tēe ñūū Nazaret, ncachī ña.

⁷² Sochī nduú ní jétúhún tucu dē, chí sa nī ncāhān téyíí dē: Nduú jíin nī tēe ñúcuán, ncachī dē.

⁷³ De nī ncuñúú jacú cā, de nchivī íyó ñúcuán nī nquenda jíi nūū Pedro, de nī ncāhān jíi: Jándáā ndija jā suni táhān ndá tēe ñúcuán cúu nú, chí níjin cāhān nū jā tēe Galilea cúu nú, ncachī jíi.

⁷⁴ Sá de nī quijéhé dē cāhān téyíí dē jā ná cundeē cuāchi síquī dē de tú nduú cāhān ndáā dē: Nduú jíin cuitī nī tēe ñúcuán, ncachī dē. De nī ncana-ni lohló.

⁷⁵ De nī nūcūhun inī dē tūhun jā ní ncāhān Jesús jíin dē: Jondē tá ncháha ca cana lohló, de yūhú nú de cachī nū únī vuelta jáā nduú jíin nū nduhū. De nī nquee dē cuāhān dē, de nī jacu ndasí dē jā ní ncachī dē jáā nduú jíin dē yā.

27

Jā cuāhān ndá dē jíin yā nūū Pilato

(Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32)

¹ De tá nī ncuñijīn, de ndácá sūtū cúñáhnú jíin ndá tēe ñáhnú jā ndácu nūū nchivī hebreo, nī scáni táhān dē tūhun nāsa sáhá dē jā cuū Jesús.

² De nī juhñī ndá dē yā, de cuāhān dē jíin yā nūū Poncio Pilato, tēe cúu gobernador.

Jā ní jíhī Judas

(Hch. 1.16-19)

³ Nūcuán de Judas, tēe jā ní nastúu yā, nī jíin dē jā ní ncuñihīn síquī yā jā cuū yā. De nī ntahúhvī inī dē, de nī nacuāha dē ócō ūxī xūhún plata jā ní nihīn dē nūū ndá sūtū cúñáhnú jíin nūū ndá tēe ñáhnú.

⁴ De nī ncāhān dē jíin: Cuāchi nī nsáhá sá jā ní nastúu sá iin tēe jā cuū dē, de nduú nā cuāchi dē. De nī ncāhān ndá dē: ¿Nā cuá ndíhvī inī ndá ní? De cuāchi maá nú cúu, ncachī dē.

⁵ De nī nasquéne Judas xūhún ñúcuán inī templo. De nī nquee dē cuāhān dē, de nī scuehné dē maá dē.

⁶ De ndá sūtū cūñáhnú nī nastútú dē xūhún ñúcuán, de nī ncāhān dē: Mā cūū chuhun ó xūhún yáhá inī jātūn nūū sócō ndá nchivī, chí xūhún jā ní jecunáá jā cuū iin tēe cūū, ncachī dē.

⁷ Ñúcuán de nī nsáhá ndāā ndá dē jā xūhún ñúcuán cuen dē ñuhun jā nání Lugar Ñuhun Quixín, tácuā ñúcuán quiyuhū ndá nchivī jīcā.

⁸ De jā suu cūū jā jondē mitan nání ñuhun ñúcuán Lugar Ñuhun Nīñi.

⁹ De sūcuán nī nquee ndāā tūhun nī ncāhān Jeremías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán: Nī nquehen ndá dē ndihócō ūxī xūhún plata, de sūcuán-ni cūū iin yāhvi jā ní nsáhá nchivī Israel cuenta nāsaa-ni ndéē yā nūū jī.

¹⁰ De jīn xūhún ñúcuán nī jeen ndá dē ñuhun quixín, tá cūū nūū ní ndacu maá Jētohō ō Yāā Dios nūū nī. Ncachi Jeremías.

Jā ní tñi Jesús nūū Pilato

(Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38)

¹¹ De tá nī nquenda ndá dē jīn Jesús nūū gobernador, tēe cūū Pilato, de nī jīcā tūhún dē yā: ¿A maá nú cūū Rey nchivī hebreo? ncachī dē. De nī ncāhān Jesús: Suu cūū nī, tá cūū nūū cáhān nū, ncachī yā.

¹² De ndá sūtū cūñáhnú jīn ndá tēe ñáhnú jā ndácu tiñū, nī ncāhān dē cuāchi sīquī yā. Sochi nduú ní sócōo cuitī yā.

¹³ Ñúcuán de nī ncāhān Pilato jīn yā: ¿A nduú jīni nú jā cuāhā cuāchi cáhān ndá dē sīquī nū? ncachī dē.

¹⁴ Sochi nduú ní ncāhān cuitī yā nī iin tūhun jīn dē. De nī nsáhvi ndasí inī gobernador jāā nduú ní ncāhān cuitī yā.

Jā ní nsáhá ndāā ndá dē jā cahni dē yā

(Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

¹⁵ De iyó costumbre gobernador jā quivī vico ñúcuán siáā dē iin tēe yíhī vecāa, nā-ni tēe cúnī nchivī jā siáā dē.

¹⁶ De quivī ñúcuán iyó iin tēe yíhī vecāa, nání dē Barrabás, de jā nī jītē nuu tūhun jā ní nsáhá dē cuāchi xeēn.

¹⁷ De tá nī ndutútú nchivī, de nī ncāhān Pilato jīn jī: ¿Ní tēe cúnī ndá nú jā siáā nī mitan: A Barrabás á Jesús jā cūū Cristo, Yāā jā ní ntajī Yāā Dios? ncachī dē.

¹⁸ Sūcuán nī ncāhān dē chí cúnī dē siáā dē Jesús. Chí jā nī jīcūhun inī dē jā ní ncucuásún inī ndá sūtū ñúcuán, de jā suu cūū jā ní nasiáha ndá dē yā nūū dē.

¹⁹ De juni ndéē Pilato silla nūū sáhá ndāā dē tiñū, de ñasihí dē nī ntetīñū ña tūhun nī nquijī nūū dē: Mā quivī nduú nū jīn ndá nchivī sīquī tēe ndāā jīñā, chí cuni de ndasí ní nsíuhú jāni nduhū jā sīquī dē, ncachī ña.

²⁰ Sochi ndá sūtū cūñáhnú jīn ndá tēe ñáhnú, nī scāhān dē nchivī jā cācān jī jā ná siáā dē Barrabás, de ná cūū Jesús.

²¹ Ñúcuán de nī jīcā tūhún tucu gobernador: Jā nduú dē, ¿nī iin dē cúnī ndá nú jā siáā ni? ncachī dē. De nī ncāhān jī: Siáā ní Barrabás, ncachī jī.

²² De nī jīcā tūhún Pilato: ¿Túsaá de nāsa cúnī ndá nú jā sáhá nī jīn Jesús, tēe cūū Cristo? ncachī dē. De nī ncāhān ndihī jī: Cata caa ní dē yīcā cruz, ná cūū dē, ncachī jī.

²³ Ñúcuán de nī ncāhān Pilato: ¿Nā cuāchi nī nsáhá dē túsaá? De ndá nchivī nī ncana jee ndasí jī: Cata caa ní dē yīcā cruz, ná cūū dē, ncachī jī.

²⁴ De nī jīnī Pilato jāā nduú cūndeē dē jīn nchivī, chí sa víhī cā cúvaā jī. De nī ndacu dē jā ná quíjī ndute, de nī nandahá dē nūū nchivī cuāhā. De nī ncāhān dē: Jā nándahá nī yáhá cūū seña jāā nduú nā cuāchi cūndeē sīquī ní jā cuū tēe vāha yáhá. Chí sīquī ndá maá nú ná cūndeē, ncachī dē.

²⁵ De nī ncāhān ndihī nchivī: Suu sīquī ndá maá sá jīn sīquī sehe sá ná cūndeē cuāchi jā cuū dē, ncachī jī.

²⁶ Sá de nī nsíáā dē Barrabás cuāhān. De nī ndacu dē jā ná cání ndá soldado Jesús, jīn jā cata caa dē yā yīcā cruz.

²⁷ Ñúcuán de ndá soldado cuāhān dē jīn Jesús inī palacio. De nī ncana dē ndihī táhān dē ní ncutútú dē nūū yā.

²⁸ De nī ntavā ndá dē sahma yā, de nī nchuhun dē yā iin sahma cuahá jā cūū sahma rey.

²⁹ De nī nsáhá ndá dē iin corona iñū, de nī nchuhun dē xīnī yā. De nī nchihī dē ndahá cuahá yā iin ñutun jā cūū tá cūū bastón. De nī nsáhá catá dē nūū yā, chí nī jēcuñī jītī dē, sáhá dē jā chíñúhún dē yā. Nācā vāha rey cūū Rey nchivī hebreo, ncachī dē.

³⁰ De nī ntvī sīí ndá dē nūū yā. De nī naquehen dē ñutun jā ní nchihī dē ndahá yā, de nī ncuun dē xīnī yā.

³¹ De tá nī ncuu nī nsáhá sácá dē yā, de nī ntavā dē sahma cuahá jā ñúhún yā, de nī nachuhun dē yā sahma maá yā. De cuāhān dē jīn yā jā cata caa dē yā yīcā cruz.

Jā ní jata caa dē yā yīcā cruz

(Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

³² De tá nī nquee ndá soldado jīn yā, de nī jēcutáhān dē jīn iin tēe ñuū Cirene, nání dē Simón. De nī ntee ndá dē tiñū tēe ñúcuán jā cuiso dē cruz yā.

³³ De nī nquenda ndá dē iin lugar nūū nání Gólgota, de tūhun ñúcuán cáhān: Lugar Yiqui Xínī.

³⁴ De nī jēhe ndá dē vino jā ní nsacā nuu jīn iin jā úguā jā coho yā. De tá nī jito tūnī yā, de nduú ní ncúnī yā coho yā.

³⁵ De tá nī ncuu nī jata caa dē yā yīcā cruz, de nī nsáhā dē suerte sīquī nāsa nīhīn iin iin dē sahma yā. De sūcuán nī nquee ndaā tūhun jā nī ntee tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán: Tavá ndá dē suerte sīquī nāsa nīhīn iin iin dē sahma nī, ncachī yā, cáchī tutū.

³⁶ Sá de nī jēcundeē ndá dē űúcuán jā coto dē jondē cuū yā.

³⁷ De nī ntee dē iin tūhun xīnī cruz yā jā cáhān nā sīquī nī jīhī yā: Yáhā cúu Jesús, Rey nchivī hebreo, cáchī.

³⁸ De suni nī jata caa ndá dē űū tēe cuihná yīcā űū cā cruz, iin dē lado cuáhā yā, de incā dē lado sātín yā.

³⁹ De nchivī jā yáha űúcuán, scuícó ji xīnī ji, de nī ncāhān yīchī ji:

⁴⁰ Ndóhó chí cáhān nū jā canī nū templo cáhnú, de nū űnī quivī de nasáhā nú. Túsaá de scácu nú maá nú mitan. De tú Sēhe Yāā Dios cúu nú, de nuu nú yīcā cruz vii, ncachī ji.

⁴¹ De ndá sūtū cúñáhnú, jíin tēe stéhēn ley janahán, jíin tēe grupo fariseo, jíin ndá tēe űáhnú, suni sūcuán nī ncāhān catá dē nū yā, de cáhān ndá maá dē:

⁴² Tú incā nchivī nī scácu dē, ¿de nūcu nduú cúu scácu dē maá dē mitan? Tú Rey nchivī Israel cúu dē, de ná nú dē yīcā cruz, tácuca candíja ó dē.

⁴³ Nī ncandíja dē Yāā Dios, de ná scácu yā dē mitan de tú cúndáhvī inī yā dē, chí nī ncāhān dē jā cúu dē Sēhe yā, ncachī ndá dē.

⁴⁴ De ndúū tēe cuihná jā ndíta caa xīnī yā, suni sūcuán nī ncāhān návāha dē.

Jā nī jīhī Jesús

(Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

⁴⁵ De tá nī ncuu cahūxī űū, de nī ncunee ní cáhnú jondē cahūnī.

⁴⁶ De tá cahūnī, de nī ncana jee Jesús: Elí, Elí, ¿lama sabactani? De tūhun űúcuán cáhān: Yāā Dios maá sá, Yāā Dios maá sá, ¿nūcu nī sndóo ní sáán?

⁴⁷ De sava nchivī inī űúcuán, nī jini ji jā cáhān yā, de nī ncāhān ji: Tēe yáhā cána dē Elías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán, ncachī ji.

⁴⁸ De nī jinu-ni iin tēe, nī jēquēhen dē iin cáchī, de nī nchundaji dē nūū vinagre iyá. De nī ntee dē xīnī iin űutun, de nī ntee dē yuhú yā jā coho yā.

⁴⁹ De nī ncāhān sava cā dē: Cundetū nú, cundéhé ó tú quiji Elías scácu dē á nduú, ncachī ji.

⁵⁰ De maá Jesús nī ncana jee yā incā vuelta, de nī jīhī yā-ni.

⁵¹ De sahma jā ndíta caa jā ndási nūū cuarto ű inī templo cáhnú, nī ndātā-ni sava sava jondē xīnī jíin jondē jēhē. De nī ntāan, de nī ndātā toto.

⁵² De nī nune yavī nūū yíyuhū ndiyi, de cuáhā ndiyi jā ní ncandíja ji Yāā Dios, nī natecū ji.

⁵³ De nī nquee ndá ji nūū yíyuhū ji, de tá nī natecū Jesús de nī ndivī ji inī ciudad ű Jerusalén, de cuáhā nchivī nī jini nūū ji.

⁵⁴ De tá nī jīhī Jesús, de tēe cúu capitán jíin ndá tēe inī jíin dē jā jito dē jondē cuū yā, nī jini ndá dē jā ní ntāan, jíin ndá cā tiñu jā ní ncuu. De nī nchūhú ndási ndá dē, de nī ncāhān dē: Jāndaā ndíja jā Sēhe Yāā Dios cúu tēe yáhā, ncachī dē.

⁵⁵ De űúcuán inī cuáhā űahan, ndéhé jícá űa. De suu ndá űahan űúcuán nī jēcuniquīn űa Jesús jondē Galilea, vāji űa jā chíndee űa yā.

⁵⁶ De űnī űa cúu María űūū Magdala, jíin María naná Jacobo jíin José, jíin naná ndúū sēhe Zebedeo.

Jā nī nchiyuhū dē yā

(Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁵⁷ De tá nī űini quivī űúcuán, de nī nquenda iin tēe cuícá, nání dē José, de tēe űūū Arimatea cúu dē.

⁵⁸ Tēe yáhā nī jēhēn dē nūū Pilato, de nī jícān dē yiqui cúñu Jesús. De nī ndacu Pilato jā ná cuáha ji nūū dē.

⁵⁹ De José nī nquehen dē yiqui cúñu yā, de nī nchusúcún dē iin sahma cuijín ndoo.

⁶⁰ De névāha dē iin yavī ndiyi jā ní ncaān jee yīcā iin cava, nūū ncháha ca quiyuhū ndiyi. De űúcuán nī nchiyuhū dē yā. De nī jasi dē iin yūū cáhnú yuhú yávi, de cuáhān dē.

⁶¹ De María űūū Magdala, jíin incā María, ndée űa ichi nūū nūū yiyuhū yā.

Jā nī jito ndá soldado nūū yíyuhū yā

⁶² De nī ncuu ndácá tiñu yáhā maá quivī jā sáhā tūha nchivī jā quiji quivī nátátú. Sá de nī ncuinjīn maá quivī nátátú. De ndá sūtū cúñáhnú jíin ndá tēe grupo fariseo, nī jēhēn dē nūū Pilato.

⁶³ De nī ncāhān ndá dē: Señor, núcūhun inī ndá sá jā tá nī ntecū tēe stáhvī néhēn űúcuán, de nī ncāhān dē jā natecū dē nūū űnī quivī.

⁶⁴ Túsaá de ndacu ní jā ná cóto vāha ndá soldado yuhú yávi űúcuán jondē tá nī ncháha űnī quivī. Chí tú nduú de sanaā de quiji ndá tēe jā ní scuáha jíin dē, de natavā cuihná dē ndiyi űúcuán jacuáā, quihīn dē jíin. űúcuán de cachī ndá dē nūū nchivī jā ní natecū tēe űúcuán. De víhī cā cuu tūhun stáhvī űúcuán nsūū cā jā xīhna űúhún, ncachī ndá dē.

⁶⁵ De nī ncāhān Pilato jíin dē: Yáhā íyó ndá soldado. Cuáhān jíin dē, de sáhā cutú vāha ndá nú yuhú yávi, de coto vāha ndá nú, tú nāsa cuu vāha cā sáhá nú, ncachī dē.

⁶⁶ De cuáhān ndá dē, de nī nsáhá cutú dē yūū jā ndási yuhú yávi nūū yiyuhū yā, de nī stīin vāha dē. De nī jani dē ndá soldado jā coto.

28

Jā ní natecū Jesús

(Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

¹ De nī nchāha quivī nātātú, de nī ncuinjīn quivī domingo. De María űuū Magdala jíin incā María, nī jendéhé űa nūū ní nchiyuhū Jesús.

² űúcuán de iin sanaā-ni de nī ntāan nīhin ndasí. Chi iin ángel maá Jětohō ō Yāa Dios nī ncuun yā ichi andiví, nī nquenda yā nūū ní nchiyuhū Jesús. De nī stāá yā yūū jā ndasí yuhú yávi, de nī jécundeē yā sīquī.

³ De jéndüte nūū yā modo taja, de sahna űūhún yā yaa ndasí tá cáá yūhvā volcán.

⁴ De ndá soldado jito űúcuán nī nquisi dē jā yúhú dē ndéhé dē yā. De nī ncuu ndá dē modo ndiyi-ni.

⁵ De nī ncāhān ángel jíin ndúū űahan űúcuán: Mā cūyuhú nū, chi jíin nī jā nānducú nū Jesús, Yāa nī jíhī yīcā cruz.

⁶ Nduú cā yā yáhá, chi ja nī natecū yā, tá cúu nūū ní ncachī yā. Nehēn de cunī nū nūū ní jaquīn ndá dē yā.

⁷ De űamā quīnohōn nū, de cachī nū nūū ndá tēe scuáha jíin yā jā ní natecū yā. De xihna cā maá yā jíinū Galilea, sá de cuēē ndá máá nū, de űúcuán cunī nū nūū yā, cachī nū nūū ndá dē. Ja nī ncachī tūhun nī nūū nū, ncachī ángel.

⁸ űúcuán de nī nquee ndúū űa nūū ní nchiyuhū yā, de űamā cuāhān űa. De yúhú űa, de sunī cúsiī ndasí inī űa. De nī jínu űa cuācachī tūhun űa nūū ndá tēe scuáha jíin yā.

⁹ De juni cuāhān űa, de nī nquenda-ni Jesús nūū űa, de nī ncāhān yā jíin űa. De nī ntandēē űa nūū yā, de nī numi űa sūcūn jéhe yā, de nī nchiűūhún űa yā.

¹⁰ De nī ncāhān yā jíin űa: Mā cūyuhú ndúū nū. De cuāhān de cachī tūhun nū nūū ndá hermano nī, tēe nī scuáha jíin nī, jā ná quīnohōn ndá dē Galilea, de űúcuán cunī dē nūū nī, ncachī yā.

Tūhun jā ní ncāhān ndá soldado

¹¹ De juni cuāhān ndúū űa, de sava soldado jā ní jito űúcuán, cuānohōn dē jondē ciudad. De nī ncachī tūhun dē nūū ndá sūtū cúűáhnú ndácá tiűu jā ní ncuu.

¹² De ndá sūtū cúűáhnú nī ndutútú dē nūū ndá tēe űáhnú jā ndácu tiűu, de nī scáni táhān dē tūhun. űúcuán de nī jēhe dē cuāhā xūhún nūū ndá soldado.

¹³ De nī ncāhān dē: Cachī ndá nū jā ndá tēe scuáha jíin dē nī nquiji jacuáa, de nī natavā cuīhná ndiyi űúcuán juni quíxīn ndá nū, cachī nū.

¹⁴ De tú cunī gobernador tūhun yáhá, de ndá máá nī quīscāhān nī dē, tácuā mā nīhīn ndá nū castigo, ncachī dē.

¹⁵ De ndá soldado nī nquehen dē xūhún, de nī ncāhān dē tá ní ncachī ndá nūū dē.

De jondē mitan chi sūcuán cáhān ndá nchivī hebreo tá cúu nūū ní ncāhān ndá soldado.

Jā ní nteűiűú yā dē jā nacani dē tūhun

(Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

¹⁶ De ndihúxī iin tēe nī scuáha jíin yā, cuānohōn dē Galilea, jondē yucu nūū ní ncachī Jesús jā quīhīn dē.

¹⁷ De tá nī jíinī ndá dē nūū yā, de nī nchiűūhún dē yā. Sochi sava dē nduú cándíja vāha dē jā maá yā cúu.

¹⁸ De nī ntandēē yā nūū dē, de nī ncāhān yā jíin ndá dē: Ja nī ntaji Yāa Dios ndihī poder nūū nī jā tatúnī nī inī andiví jíin űayiví.

¹⁹ Túsaá de cuāhān ndá nū nūū nchivī ndácá nación, de stéhēn nū tūhun nī nūū jíi tácuā candíja jíi. De scuénduté nū jíi jā ní ncandíja jíi maá Tatá jíin Sēhe jíin Espíritu Santo.

²⁰ De stéhēn nū nūū jíi jā ná cuétáhvī jíi ndácá tiűu jā ní ndacu nī nūū nū. De cuhun inī nū jā maá ní íyó nī jíin nū níí cánī jondē quivī jā jínu űayiví, ncachī yā. De nī ncuu. Amén.

TUHUN VAHA JA NI NTEE SAN MARCOS

Tuhun Juan tēe scuénduté

(Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

¹ Yáhá quijéhé tuhun vāha maá Jesucristo, Sēhe Yāā Dios, jā ní nquiji yā jā scácu yā yóhó.

² Isaías, tēe ní nacani tuhun Yāā Dios jondé janahán, sūcuán ní ntee dē tuhun Juan nūū tutū:

Tají ní tēe nacani tuhun ní cosó nūū dē ichi nūū nū,

tácu coo tūha nchiví jā quiji nú, ncachí Yāā Dios jíin Cristo.

³ De tēe ñúcuán cana jee dē jondé nūū ñuhun tihá:

Sāhá tūha ndá nú maá nú, chi quenda maá Jētohō ō.

De sāhá ndá nú tiñu ndāā, chi vāji yā, cachí dē.

Ncachí Isaías.

⁴ De Juan ní jīnū dē jondé nūū ñuhun tihá, scuénduté dē nchiví. De cáhān dē jíin jī jā ná nacani iní jī jā sndóo jī cuāchi jī de cuenduté jī, tácu cune cáhnú iní Yāā Dios nūū cuāchi jī.

⁵ De ndácá nchiví región Judea jíin nchiví ciudad Jerusalén, ní nguenda jī nūū dē. De ní nacani ndāā jī cuāchi jī nūū Yāā Dios, de ní scuénduté dē jī iní yūte Jordán.

⁶ De sahma ñuhún Juan cúu ixí camello, de nūhni iin cinturón ñii chijin dē. De jā tēcū dē cúu tica langosta jíin ndūxi yōcō.

⁷ De suha ní nacani dē tuhun: Quiji maá Yāā jā cūñáhnú ndasí cā nsūū nduhū. Chi ndūū cūñáhnú cuiti ní nūū yā, ní jā cuetínú yā nduhū visó iin tiñu lúli cā jā jīqui ndeyi ní nandají ní correa nijān yā.

⁸ De nduhū chi jíin ndute scuénduté ní ndá nú, sochi Yāā ñúcuán chi modo jā scuénduté yā ndá nú cúu jā cuāha yā Espiritu Santo cundee iní ānō nū, ncachí Juan.

Jā ní jenduté Jesús

(Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22)

⁹ De ní ncuu jacū quiví, de Jesús ní nquee yā ñuū Nazaret ndáñūū Galilea, de Juan ní scuénduté dē yā iní yūte Jordán.

¹⁰ De tá ní nquee yā ndute, de ní jīnī yā jā ní nune-ní nūū ndéē Yāā Dios andiví, de ní ncuun Espiritu Santo, ní jīnū xīnī yā, de cáá tá cáá iin paloma.

¹¹ De ichi andiví ní ncāhān iin tuhun: Maá nú cúu sēhe ní jā mānī ndasí ní jíin, de cúsi ndasí iní ní jíin nú, ncachí.

Jā ní jito túni Satanás Jesús

(Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13)

¹² Ñúcuán de ní jīnū Jesús jondé nūū ñuhun tihá ní nsáhá Espiritu Santo.

¹³ De ūū xico quiví ní ndeē yā nūū ñuhun tihá ñúcuán nūū iyó ndá quiti yúcu. De ní jito túni Satanás yā. De tá cuāhān Satanás, de ní nquenda ndá ángel Yāā Dios, ní nchindeé ndá yā.

Jā ní nquijéhé Jesús nacani yā tuhun región Galilea

(Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15)

¹⁴ Ñúcuán de tá ní nchihí ndá dē Juan vecāa, de ní nenda Jesús región Galilea, nacani yā tuhun vāha nāsa tátúni Yāā Dios.

¹⁵ De ní ncāhān yā: Jā ní nguenda quiví, de jā ní ncuñatin jā tátúni Yāā Dios nūū ndá nú. Nacani iní nūū jā sndóo nūū cuāchi nú, de candíja nú tuhun jā scácu yā ndóhó, ncachí yā.

Jā ní ncana yā cūmī tēe tūn tiacá

(Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11)

¹⁶ De jíca Jesús yuhú mar Galilea cuāhān yā. De ní jīnī yā nūū Simón jíin ñani dē Andrés. De tēe tūn tiacá cúu dē, de squée ndúū dē ñunu dē iní mar.

¹⁷ De ní ncāhān yā jíin dē: Cuniquín nduhū ná cōhōn, de nasáhā ní ndóhó tēe jā nīhīn cuāhā nchiví jā candíja nduhū, tá cúu nūū nīhīn nūū tiacá, ncachí yā.

¹⁸ Ñúcuán de ní sndóo-ni ndúū dē ñunu dē, de ní jēcuniquin dē yā.

¹⁹ De ní jíca yā jacū cā, de ní jīnī yā nūū Jacobo jíin ñani dē Juan, ndúū sēhe Zebedeo, suni ndéē dē iní barco dē, nchicátún dē ñunu dē.

²⁰ De suni ní ncana yā dē jā cuniquín dē yā. De ní sndóo-ni ndúū dē tatá dē Zebedeo iní barco jíin ndá mozo dē, de ní jēcuniquin dē yā cuāhān dē.

Jā ní ntavā yā tächī iní iin tēe

(Mt. 7.28-29; Lc. 4.31-37)

²¹ De ní jīnū yā jíin ndá dē ñuū Capernaum. De quiví nátátú ní nquiví yā iní vehe íi sinagoga, de ní stéhēn yā tuhun.

²² De ní nsáhvi iní nchiví ní jīnī jī tuhun stéhēn yā. Chi stéhēn vāha yā nūū jī, chi maá yā ndíso tíñú síqui ndihí. De ndá tēe stéhēn ley janahán, nsūū sūcuán stéhēn dē.

²³ De iní vehe íi sinagoga ñuū ñúcuán iyó iin tēe jā ñuhún tächī iní. De ní ncana cōhó dē:

²⁴ ¿Nūcu vāji ní nūū ndá sá, Jesús ñuū Nazaret? ¿A vāji ní jā snáá ní sáán, á naá cúu? Jā jīnī sá ní iin cúu ní, chi Sēhe íi Yāā Dios cúu ní, ncachí dē.

²⁵ De Jesús ní ncāhān xēēn yā nūū tächī: Casí yuhú nú de quee nú iní dē, ncachí yā.

²⁶ De tächī ní jahní yīhí ndasí tēe ñúcuán. De ní ncana cōhó, de ní nquee-ní cuāhān.

²⁷ De ndihí nchiví ní nchūhú jī, de jíca tuhún táhán jī: ¿Nā cuá cúu yáhá? ¿A iin

tūhun jeé cúu yáhá? Chi tēe yáhá cúñáhnú dē jā ndácu dē jondē nūū tāchí de quée ndá, ncachí jī.

²⁸ De ñamā nī jītē nuu tūhun Jesús cuāhān níí cáhnú región Galilea.

Jā ní nasāhá vāha yā naná chíso Simón Pedro

(Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39)

²⁹ De nī nquee yā jíin ndá dē inī vehe ī sinagoga. De Jesús cuāhān yā jíin Jacobo jíin Juan jondē vehe Simón jíin Andrés.

³⁰ De naná chíso Simón, cáá ña yíhí quíjī ña. De nī ncachí tūhun ndá dē nūū yā jā cúhū ña.

³¹ Nūcuán de nī ntandēe yā nūū cáá ña, de nī ntiin yā ndahá ña, de nī nacani yā ña. De nī nquee-nī quíjī ña, de nī nsāhá ña jā nī nchajī yā jíin ndá dē.

Jā ní nasāhá vāha yā cuāhā nchivī

(Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41)

³² De tá nī nquēe ncandīi de nī ncuāā, de nī nquenda ndá nchivī vāsīahajī ndá jā cúhū jíin jā ñūhún tāchī inī.

³³ De ndīhī nchivī ñuū nūcuán nī ncutútú jī viéhé ñūcuán.

³⁴ De nī nasāhá vāha yā cuāhā nchivī cúhū quéhén nūū cuēhē, de nī ntavā yā cuāhā tāchī inī jī. De ndá tāchī chi jā jíin jī yā, sochi nduú ní jéhe yā tūhun jā cachí tūhun jī ní iin cúu yā.

Jā ní nacani yā tūhun región Galilea

(Lc. 4.42-44)

³⁵ De nehēn ndasí nī nacōo yā, chí jondē níquín cá. De nī nquee yā cuāhān síin yā yātā ñūū nūū nduú nchivī, de ñūcuán nī jíicān táhvi yā.

³⁶ De Simón jíin ndá tēe iyó jíin dē, nī jenanducú dē yā.

³⁷ De nī nanihīn ndá dē yā, de nī ncāhān dē jíin yā: Ndácá nchivī nānducú jī níhín, ncachí dē.

³⁸ Sochi nī ncāhān maá yā: Sa cōhōn ndácá cá ñuū iyó ñatin, tácuā sunī nacani nī tūhun nūū jī, chí jā suu cúu jā vājí nī, ncachí yā.

³⁹ De sūcuán nī jica nuu yā níí región Galilea, nī nacani yā tūhun inī vehe ī sinagoga ndácá ñuū, de nī ntavā yā tāchī inī nchivī.

Jā ní nasāhá vāha yā iin tēe ndóho cuēhē stéhyū

(Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16)

⁴⁰ De iin tēe ndóho cuēhē stéhyū, nī nquenda dē nī jēcuñī jītē dē nūū yā, de nī ncāhān dē: Jínī sá jā cuu sáhá ní jā nduvāha sá, de tú cúni ní, ncachí dē.

⁴¹ De Jesús nī ncundáhvī inī yā dē, de nī ntee yā ndahá yā dē, de nī ncāhān yā: Cúni nī nasāhá vāha nī ndóhó. De ná ndúvāha nú, ncachí yā.

⁴² Te tá nī ncāhān yā sūcuán, de nī nduvāha-nī tēe ndóho cuēhē stéhyū.

⁴³ Nūcuán de nī natajī yā dē jā quínohōn dē, de nī ncāhān níhīn yā jíin dē:

⁴⁴ Mā cāchí cuiti nī nūū ní iin. Chi quíhīn nū stéhén nū maá nú nūū sūtú, de cundahá nú jā sōcō nū nūū Yāā Dios síquī jā ní ndundoo nū nūū yā, tá cúu nūū ní ndacu Moisés janahán. De sūcuán de cunī nchivī jā ní nduvāha nú, ncachí yā.

⁴⁵ De nī nquee dē cuāhān dē, de nī nquijéhé dē nācani dē tūhun nūū ndihī nchivī nāsa nī nduvāha dē. De síquī ñūcuán nduú cá ní ncuú quívi Jesús ndácá ñuū, chí cúchitú ndasí nchivī nūū yā. De nī jica yā yātā ndácá ñuū nūū nduú cúchitú nchivī. Sochi ndácá lado nī nquijī nchivī nūū yā.

2

Jā ní nasāhá vāha yā iin tēe nī nduvehlé

(Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26)

¹ De nī ncuu jacú quívi, de nī nquívi tucu Jesús ñuū Capernaum. De nī jíin nchivī jā ndéē yā vehe.

² De ñamā nī ncutútú cuāhā nchivī, de nī nchitú vehe chí jondē viéhé nduú cá núne. De nī nacani yā tūhun Yāā Dios nūū jī.

³ Nūcuán de nī nquenda cūmī tēe nūū yā, ndíso ndá dē iin tēe jā ní nduvehlé.

⁴ De nduú ní ncuú quívi ndá dē nūū yā síquī jā iyó chitú nchivī. De nī ncaa dē síquī véhé, de nī nacune dē xīnī véhé ndāā nūū íinī yā, de yavī ñūcuán ní scūun dē tēe cúhū, yósó dē nūū iin camilla.

⁵ De nī jíinī Jesús jā cándíja ndá dē jā cuu nasāhá vāha yā tēe cúhū. De nī ncāhān yā jíin tēe cúhū: Lílú, jā née cáhnú inī ní nūū ndá cuāchī nū, ncachí yā.

⁶ De ñūcuán ndéē jacú tēe stéhén ley janahán, de ndá tēe ñūcuán nī jani inī dē síquī yā:

⁷ ¿Nūcu cáhān tēe yáhá sūcuán? Cáhān dē tūhun nāvāha jā quítī inī Yāā Dios. Chí nduú cá nā incá cuu cune cáhnú inī nūū cuāchī, chí mátúhūn-nī Yāā Dios.

⁸ De nī jíinī Jesús jā sūcuán jáni inī ndá dē, de nī ncāhān yā jíin dē: ¿Nūcu jáni inī ndá nú jā cáhān ní tūhun nāvāha?

⁹ Já nduú tūhun yáhá, ¿ní iin cúu jā víjín cá? ¿A jā cáhān ní jíin tēe cúhū: Já née cáhnú inī ní nūū ndá cuāchī nú? ¿A víjín cá jā cáhān ní: Nacōo de naquehen nú camilla nū, de caca nú, cachí ní?

¹⁰ De mitan de ná stéhén ní jā maá ní, Yāā nī nduu tēe, ndíso tíñú ní inī ñayivī yáhá jā cune cáhnú inī ní nūū cuāchī. Sá de nī ncāhān yā jíin tēe ní nduvehlé:

¹¹ Cáhān ní jíin nú, nacōo de naquehen nú camilla nū de quínohōn nū vehe nú, ncachí yā.

¹² Nūcuán de nī nacōo dē-nī, de nī naquehen dē camilla dē, de nī nquee dē cuāhān dē, ní jíin jíinú ndihī nchivī. De ndivī jī ní

nsáhvi iní ji ndéhé ji, de ní ncāhān ji jā vāha ndasí Yāā cúu Yāā Dios. De cáchī ji: Nchāha ca cuní cuití ō ní iin tiñu sūcuán, ncachī ji.

Jā ní ncana yā Leví
(Mt. 9.9-13; Lc. 5.27-32)

¹³ Sá de ní nquee tucu yā cuāhān yā jondē yuhú mar. De ndácá nchiví ní nquenda ji nūū yā, de ní stēhēn yā tūhun nūū ji.

¹⁴ Sá de ní nchāha yā cuāhān yā, de ní jini yā nūū Leví sēhe Alfeo, ndéé de nūū nāstútú de xūhún renta. De ní ncāhān yā jín de: Cuniqñū nduhū ná cōhōn, ncachī yā. De ní nacuiñi de-ni, de cuāhān de jín yā.

¹⁵ Nūcuán de ní jēhēn yā ní nchajī yā stāā vehe de. De cuāhā tēe stútú xūhún renta jín ndá cá tēe sáhá cuāchi, suni ndéé de yājī de stāā jín Jesús jín ndá tēe scuáha jín yā, chí iyó cuāhā de jā níquín de yā.

¹⁶ De ndá tēe stēhēn ley janahán jín tēe grupo fariseo, ní jini de jā yājī yā stāā jín ndácá tēe nūcuán. De ní ncāhān ndá de jín ndá tēe scuáha jín yā: ¿Nūcu yājī maestro nū jín ndá tēe stútú xūhún renta jín ndá cá tēe sáhá cuāchi? ncachī de.

¹⁷ De ní jini Jesús, de ní ncāhān yā jín de: Nchiví iyó vāha, nduú jini nūhún ji tēe tátán, chí nchiví cúhū cúu jā jini nūhún. De nduhū chí nduú vāji ní jā cana ní nchiví jāá nduú cuāchi, jā cúu ji tá cúu nchiví iyó vāha. Chí sa vāji ní jā cána ní nchiví iyó cuāchi, jā ná nācani iní ji de sndóo ji cuāchi ji, ncachī yā.

Jā ní jicā tūhún ndá de yā síquī jā conditē iní

(Mt. 9.14-17; Lc. 5.33-39)

¹⁸ De ní ncuu iin quiví jā iyó nditē iní ndá tēe scuáha jín Juan, jín ndá tēe scuáha jín grupo fariseo. De ní nquenda jacú tēe, ní ncāhān de jín Jesús: Ndá tēe scuáha jín Juan jín jā scuáha jín grupo fariseo, quéhén vuelta iyó nditē iní de nūū Yāā Dios. De ndá tēe scuáha jín maá ní, ¿nūcu nduú sáhá de sūcuán?

¹⁹ De ní ncāhān Jesús jín de: ¿A cuu conditē iní de juni iyó cá ní jín de? ¿A cuu conditē iní nchiví jā iyó vico tándahá juni ndéé tēe tándahá jín ji? Chí tá ndéé tēe tándahá, de mā cúu conditē iní ji.

²⁰ Sochi quiji quiví jā cujiyo tēe tándahá, de quiví nūcuán chí conditē iní ji.

²¹ De ní ncāhān yā ūū tūhun yátá síquī jāá nduú quitáhan tūhun jeé jā stēhēn yā jín ndá tūhun janahán. Ncachī yā: Ní iin nduú náchuhun iin pedazo sahma jéé nūū iin sahma tūhú. Chí tú sūcuán de ndiyi pedazo jeé de téhndē cá jā tūhú, de cundicā cá nūū téhndē.

²² De ní nduú chúhun vino jeé iní níi tūhú. Chí tú sūcuán de vino jeé ndatá níi, de naā vino jín níi. Jā nūcuán cánuú jā chuhun ji vino jeé iní níi jéé.

Jā ní jehndē ndá de xini trigo quiví nátátú
(Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5)

²³ De iin quiví nátátú ní nchāha Jesús cuāhān yā nūū cáá trigo. De ndá tēe scuáha jín yā ní nquijéhé de jēhndē de xini trigo yājī de.

²⁴ Nūcuán de ndá tēe grupo fariseo ní ncāhān de jín yā: Cūndéhé. ¿Nūcu sáhá ndá tēe scuáha jín nū sūcuán? Chí cáchī ley Moisés jā má cúu sáhá ō ní iin tiñu quiví nátátú, ncachī de.

²⁵ De ní ncāhān maá yā jín de: ¿A nduú ní ncáhvi ndá nū tutú nása ní nsāhá David, iin quiví jā ní ncuamani jā cajī de, de ní jihí de sóco jín ndá tēe jā ní iyo jín de?

²⁶ De ní nquivi de iní vehe Yāā Dios. De Abiatar ní ncuu sūtú cúñahnú cá. De ní nchajī de pan ī jā yósó nijin nūū Yāā Dios. De nduú ná ley jā cajī ní iin tēe, chí maá-ni sūtú cúu jā yājī. De suni ní jēhe de ní nchajī ndá tēe iyó jín de. De nduú ná cuāchi ní iyo síquī de, ncachī yā.

²⁷ De suni ní ncāhān yā jín ndá de: Nduú ní jécōo nchiví jā ndoho ji nūū quiví nátátú, chí sa ní jécōo quiví nūcuán jā síquī nchiví tácuá natátú ji.

²⁸ Túsáa de nduhū, Yāā ní nduú tēe, maá ní cúu jā tátúni síquī nása sáhá nchiví quiví nátátú, ncachī yā.

3

Jā ní nduvāha tēe ní nchichí ndahá
(Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11)

¹ De ní nquivi tucu Jesús iní iin vehe ī sinagoga. De nūcuán iyó iin tēe jā ní nchichí iin ndahá de.

² De ndá tēe grupo fariseo ndéhé yuhū de yā, tú nasáhá vāha yā tēe nūcuán quiví nátátú, tácuá nihín de cuāchi síquī yā.

³ Nūcuán de ní ncāhān yā jín tēe jā ní nchichí ndahá: Nacuiñi de cuiñi nū máhñú yáhá, ncachī yā.

⁴ De ní jicā tūhún yā ndá de: ¿Nāsa cáhān ley síquī quiví nátátú? ¿A jā sáhá vāha ō, á jā sáhá nēhēn ō? ¿A jā nasáhá vāha ō nchiví jā ñatin cuú, á sáhá ō jā cuú ji? ncachī yā. De ndá máá de chí nduú ní ncāhān cuití de.

⁵ De quiti iní yā ndéhé yā nūū ndá de, de ní ncuucéca iní yā jā nihin iní de. De ní ncāhān yā jín tēe jā ní nchichí ndahá: Scāá ndahá nū, ncachī yā. De ní scāá de, de ní nduvāha-ni ndahá de.

⁶ Nūcuán de ní nquee ndá tēe grupo fariseo, de ní scāni táhān de tūhun jín ndá tēe grupo Herodes jā síquī yā, nása cahñí de yā.

Jā ní nquenda cuāhā nchiví nūū yā yuhú mar

⁷ De Jesús cuāhān yā jondē yuhú mar jín ndá tēe scuáha jín yā. De cuāhā nchiví región Galilea ní jecuniqñū ji yā.

⁸ De saá-ni nchiví región Judea, jíin nchiví Jerusalén, jíin nchiví Idumea, jíin nchiví já ndéé lado yúte Jordán nūú quénda ncandii, jíin nchiví región Tiro jíin Sidón, cuáhā ndasí nchiví nī jinī jī tūhun tá ñáhnú ndasí tíñu sáhā yā, de nī nquenda ndá jī nūú yā.

⁹ De nī ncāhān yā jíin ndá tēe scuáha jíin yā já ná cóo tūha iin barco quívi yā, tácuā mā chítú nīhin nchiví cuáhā níú xiín yā.

¹⁰ Chī ja nī ncuu cuáhā nchiví nī nasáhā vāha yā, de jā níúcuán vāji cuáhā cā nchiví já ndóho ndácā nūú cuéhē, de chítú nīhin jī níú xiín yā já quehé jī yā cúnī jī.

¹¹ De ndá nchiví já níúhún tächī inī, tá nī jinī nūú yā, de jécúñī jítí nūú yā, de cána cóhó: Maá ní cúu Sēhe Yāá Dios, cáchi.

¹² De nī ndacu nīhin yā nūú ndá tächī já má cáhān cā já cúu yā Sēhe Yāá Dios.

*Jā ní nacāji yā úxi úú tēe scuáha jíin yā
(Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16)*

¹³ Níúcuán de nī ncaa yā cuáhān yā iin yucu. De nī ncanā yā ndá tēe já cúnī maá yā cundeca yā, de nī nquenda ndá dē nūú yā.

¹⁴ De nī jani yā úxi úú de jā cuñí dē jíin yā, de tají yā ndá dē quíhín dē nacani dē tūhun.

¹⁵ De nī nsáhā yā já cundiso tíñu dē já nasáhā vāha dē nchiví cúhū de tavā dē ndá tächī inī nchiví.

¹⁶ De yáhā cúu ndihúxi úú tēe já ní nacāji yā: Simón já ní nascúnani yā dē Pedro.

¹⁷ De saá-ni Jacobo jíin ñani dē Juan, ndúú sēhe Zebedeo. De nī nascúnani yā ndúú dē Boanerges, já cáchi: Tēe iyó fuerza nacani tūhun, tá cúu nūú iyó fuerza taja.

¹⁸ De sava cā dē nání dē Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Jacobo sēhe Alfeo, Tadeo, Simón tēe grupo cananista,

¹⁹ jíin Judas Iscariote, tēe já ní nastúu dē yā.

Jā ní ncāhān nchiví já sátiñu yā jíin fuerza tächī

(Mt. 12.22-32; Lc. 11.14-23; 12.10)

Sá de nī nquívi yā iin vehe jíin ndá tēe scuáha jíin yā.

²⁰ De nī ncutútú tucu cuáhā nchiví, de nī nduú cā ní ncúu cají yā stāá jíin ndá dē.

²¹ De ndá táhān vehe yā ní jinī tūhun já súcuán cúu. De nī nquenda ndá dē já nacueca dē yā, chí cáhān ndá já ní nsana xínī yā.

²² De saá-ni ndá tēe stéhēn ley janahán já ní nquiji jondé Jerusalén, nī ncāhān dē: Tēe yáhā níúhún Satanás inī dē, já cúu tächī cúñáhnú cā. De jíin fuerza níúcuán távā dē ndá tächī, ncachí dē.

²³ De nī ncanā yā ndá dē, de nī ncāhān yā iin tūhun yátá jíin dē: ¿Nāsa cuu tavā Satanás maá?

²⁴ De tú iin nación sáhā síin maá de cánāá maá, de nación níúcuán chí mā cúu cā coo cáhnú.

²⁵ De tú nchiví iin vehe sáhā síin maá de cánāá maá, de nchiví vehe níúcuán suni mā cúu cā cundeē cáhnú.

²⁶ De saá-ni Satanás jíin ndá táhān tächī, tú sáhā síin maá de cánāá maá, túsáá de mā cúu coo cā, chí sa naá.

²⁷ De nī iin tēe mā cúu quívi dē inī vehe tēe ndacuí já sacuíhná dē ndatíñú, chí cánuú já xihna cuhni dē tēe ndacuí, sá de cuu sacuíhná dē ndatíñú tēe níúcuán. De suni súcuán cúu já júhni ní Satanás de távā ní tächī.

²⁸ De ndāá cáhān ní jíin ndá nú já iyó modo já coo tūhun cáhnú inī nūú ndácā cuáchi sáhā nchiví, de saá-ni nūú ndá tūhun nēhén já cáhān jī.

²⁹ Sochi tú cáhān nāvāha jī síquī Espiritu Santo, de mā cúne cáhnú inī Yāá Dios nūú jī, chí sa cundeē cuáchi síquī jī níú cáni, ncachí yā.

³⁰ Súcuán ní ncāhān yā, chí ní ncāhān ndá jī já távā yā tächī jíin fuerza Satanás.

*Naná yā jíin ndá ñani yā
(Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21)*

³¹ Níúcuán de nī nquenda naná yā jíin ndá ñani yā. De inī ña távéhé, de nī nteitíñú ña tūhun cuáhān já cána ña yā.

³² De nchiví já ndéé níú xiín yā, ní ncāhān jī jíin yā: Naná ní jíin ndá ñani ní inī ña távéhé, de cúnī ña cáhān ña jíin ní, ncachí jī.

³³ De ní ncāhān maá yā: ¿Ní iin cúu naná ní jíin ndá ñani ní? ncachí yā.

³⁴ De ndéhé yā nūú nchiví ndéé níú xiín yā, de ní ncāhān yā: Suni naná ní jíin ñani ní cúu ndá nchiví yáhā.

³⁵ Chī ndácā nchiví já squíncuu tíñu cúnī Yāá Dios, suu cúu ñani ní, cuáha ní, naná ní, ncachí yā.

4

*Tūhun yátá tēe jítē tatá
(Mt. 13.1-9; Lc. 8.4-8)*

¹ De yuhú mar ní nquijéhé tucu Jesús stéhēn yā tūhun. De nī ncutútú cuáhā ndasí nchiví nūú yā, de jā níúcuán ní nquívi yā ní jécundeē yā inī iin barco nūú mar. De ndá nchiví ndéé jī yuhú mar.

² De jíin tūhun yátá ní stéhēn yā cuáhā tūhun nūú jī, de súcuán ní ncāhān yā:

³ Cúnini ndá nú: Iin tēe jítē tatá, ní nquēe dē já cuté dē.

⁴ De tá ní nquijéhé dē jítē dē, de jacú tatá ní jítē yuhú íchí. De ní nquenda ndá saá, de ní nchají tí.

⁵ De jacú cā tatá ní jítē nūú ñuhun yúu, nūú nduú iyó cócón ñuhun. De ñamā-ni ní ntáhvi, chí nduú iyó cócón.

⁶ De tá ní nquenda ncandii, de ní nchíchī-ni, de ní ncasūn, chí nduú ní nīhín nūú quíhín yoho.

7 De jacü cã tatã nĩ jítë mãhñú nũü cáá niquin iñu. De nĩ jahnu iñu, de nĩ jasĩ nũü, de nduú ní jêhe nũni.

8 De jacü nĩ jítë nũü ñuhun váha. De nĩ ntãhvi, de nĩ jahnu, de nĩ jêhe cuahã nũni. Sava nĩ jêhe ócõ ùxĩ já iin iin tatã, de sava cã nĩ jêhe ùni xico, de sava cã nĩ jêhe ciento, ncachĩ yã.

9 Ñúcuán de nĩ ncãhãn yã jíin ndã ji: Ndã ndóhó já nĩni, tee sôho váha nú, ncachĩ yã.

Ñajêhë cúu já cáhãn yã maã-ni tũhun yátã (Mt. 13.10-17; Lc. 8.9-10)

10 Ñúcuán de cuahãn ndã nchivĩ, de nĩ nquendõo yã jíin ndihúxi ùü tãe scuáha jíin yã, jíin jacü cã nchivĩ iñĩ jíin dë. De nĩ jicã tũhun ndã dë yã nã cuã cúu tũhun yátã ñúcuán.

11 De nĩ ncãhãn yã jíin dë: Ndã ndóhó, chi sáhã Yãã Dios já cuu jicũhun inĩ nũ tũhun yáhã já ní nchiyuhũ, nãsa quivĩ nchivĩ ndahã yã já tatũni yã nũü ji. Sochi nchivĩ já síin siquĩ iñĩ, chi maã-ni jíin tũhun yátã cáhãn ni jíin ndã ji.

12 Súcuán cáhãn ni tácuã visõ ndéhé ji, de quendõo ji modo jáã nduú jíin ji. De visõ jíin sóho ji, de mã jicũhun inĩ ji, de mã ndicó cóo inĩ ji nũü ni, de mã cóo tũhun cáhnú inĩ nũü cuáchĩ ji, ncachĩ yã.

Jã ní ncachĩ cáji yã tũhun yátã tãe jítë tatã (Mt. 13.18-23; Lc. 8.11-15)

13 De nĩ ncãhãn cã yã jíin ndã dë: Tú nduú jicũhun inĩ nũ tũhun yátã yáhã, ¿de nãsa jicũhun inĩ nũ ndãcã cã tũhun yátã túsaã?

14 Tãe jítë tatã cúu tãe scütë nuu tũhun Yãã Dios.

15 De tatã já ní jítë yuhũ íchĩ cúu tá cúu sava nchivĩ já nĩni ji tũhun yã, de tá nĩ jini ji, de quẽnda-ni Satanás de cãndë tũhun inĩ ãno ji.

16 De tatã já ní jítë nũü ñuhun yúü, chi cúu tá cúu sava nchivĩ já nĩni tũhun, de jétãhvi ji de cúsĩ inĩ ji jíin.

17 Sochi nduú cúcutú tũhun inĩ ãno ji, de jacü-ni quivĩ jétãhvi ji. De tá quĩji tũndóhó, á já jíin ùhvi nchivĩ ji já siquĩ tũhun ñúcuán, sã de quijéhé nãcani yátã inĩ ji.

18 De já ní jítë mãhñú niquin iñu cúu tá cúu sava cã nchivĩ já jíin ji tũhun,

19 sochi ndihvi inĩ ji siquĩ ndã já íyó inĩ ñayivĩ yáhã. De cúnĩ ji cucuicã ji, de stãhvi ndã ñúcuán já cútóo inĩ ji ndãcã ndatĩñú. De ndihvi yáhã cútëñú ji jíin, de jasĩ nũü tũhun yã, de nduú jíja ji jíin tũhun yã.

20 De tatã já ní jítë nũü ñuhun váha cúu ndã nchivĩ já jíin tũhun, de jétãhvi ji, de jíja ji jíin tũhun yã. De sava ji cúu tá cúu tatã já jêhe ócõ ùxĩ já iin iin, de sava cã ji jêhe ùni xico, de sava cã ji jêhe ciento, ncachĩ yã.

Tũhun yátã siquĩ lámpara (Lc. 8.16-18)

21 De suni nĩ ncãhãn cã yã: Tá scuĩquĩn nchivĩ iin lámpara, ¿de á chíhi ji chíjin iin cajón á chíjin jito? Nduú chi jáni ji nũü súcũn tácuã cutúü.

22 De suni súcuán, nduú íyó ni iin tũhun yíyuhũ já mã cúnĩ nchivĩ, chí ndihni-tũhun natũu nijin de cunĩ nchivĩ.

23 Ndã ndóhó já nĩni, tee sôho váha nú, ncachĩ yã.

24 De suni nĩ ncãhãn yã jíin ndã ji: Cunini váha ndã nú tũhun Yãã Dios. Chí tú nãsa medida chúhun inĩ nũ, suni súcuán cuãha yã nũü nũ, de víhi cã cuãha yã nũü maã nú já tãe váha nú sóho nú.

25 Chí nchivĩ ja jicũhun inĩ, stéhẽn cã yã nũü ji. Sochi nchivĩ jáã nduú cándija, visõ ja jíin ji jacü, de sa naã.

Tũhun yátã siquĩ trigo

26 De nĩ ncãhãn cã yã: Súcuán cúu já tátũni Yãã Dios nũü nchivĩ: Cúu tá cúu tatã já ní jítë iin tãe.

27 Ñúcuán de quixĩn dë de nãcõ dë, de súcuán jica quivĩ cuahãn. De tatã ñúcuán táhvi de jáhnu. De maã dë chi nduú jíin dë nãsa jáhnu.

28 Chí maã ñuhun sáhã já jáhnu, xihna cã yücü, sã de quẽnda yoco, ñúcuán de jíja maã nũni.

29 De tá nĩ ncuãan trigo, de quijéhé nchivĩ jéhnãdë ji, chí ja nĩ nquenda quivĩ tãhãndë, ncachĩ yã.

Tũhun yátã siquĩ niquin mostaza

(Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19)

30 De suni nĩ ncãhãn yã: Ná cáhãn ni iin tũhun yátã tácuã cunĩ ndã nú nãsa cúu já ndúcuahã nchivĩ já tátũni Yãã Dios nũü.

31 Ndúcuahã ji tá cúu nũü jáhnu iin niquin mostaza já jáquĩn ji nũü ñuhun. De ñúcuán cúu iin niquin lúli cã nsuú cã ndã cã niquin.

32 Sochi tá nĩ jaquĩn ji, de táhvi de jáhnu cã nsuú cã ndã cã yücü, de cúnãhnú ndahã, chí jondë cuu sãhá ndã saã tacã tĩ chíjin cõndãhvi, ncachĩ yã.

Jã maã-ni tũhun yátã cáhãn yã jíin ji

(Mt. 13.34-35)

33 De cuahã tũhun yátã súcuán nĩ stéhẽn yã nũü nchivĩ, tú nãsa quẽnda ji jicũhun inĩ ji.

34 De ndãcã já ní stéhẽn yã, maã-ni tũhun yátã nĩ ncãhãn yã jíin ndã ji. Sochi nũü ndã tãe scuáha jíin yã chí nĩ ncachĩ cáji yã ndãcã tũhun ñúcuán.

Jã ní jencuĩni tãchĩ ñuhin jíin mar nĩ nsãhá yã

(Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25)

35 De já cúncaã quivĩ ñúcuán, de nĩ ncãhãn yã jíin ndã tãe scuáha jíin yã: Ná yãhá ó cõhõn incã lado mar, ncachĩ yã.

36 De nĩ sndõo ndã dë nchivĩ cuahã, de nĩ nquivĩ ndã dë inĩ barco nũü ja ndëë Jesús,

de cuāhān dē jīn yā. De suni cuāhān jacū cā barco jīn ndá dē.

³⁷ De nī jīquīhi iin tāchī nihin, de nī scāa ndute mar, de nī nquīvi inī barco. De ja ñatin chitū ndute inī barco.

³⁸ De Jesús chi cáa yā ichi chātā ndá dē inī barco, quixīn yā de yixīnī yā iin sahma. De nī sndóto ndá dē yā, de nī ncāhān dē: Maestro, ¿á nduú sáhá ní cuenta já queé ó chījin ndute de naā ó da? ncachī dē.

³⁹ De nī nacōo yā, de nī ncāhān yā nūū tāchī nihin jīn nūū mar: Jencuīñi de nañiñi coo nú, ncachī yā. De nī jencuīñi tāchī, de nī ncuu nañiñi ndihi-ni.

⁴⁰ De nī ncāhān yā jīn ndá dē: ¿Nūcu yuhú ndasí ndá nú? ¿De nūcu nduú cándija nú já cacu nú sáhá ní? ncachī yā.

⁴¹ De yuhú ndasí ndá dē, de nī ncāhān dē jīn táhán dē: ¿Nā tēe cúu tēe yáhá já jondē tāchī nihin jīn mar jétahví já cáhān dē? ncachī ndá dē.

5

*Tēe Gadara já ndóho tāchī
(Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39)*

¹ De nī nquenda Jesús jīn ndá dē incā lado mar, región Gadara.

² De tá nī nquee yā inī barco, de iin tēe ñūhún tāchī inī, nī nquee dē jondē nūū yiyuhú ndá ndiŷi, de nī nquenda dē nūū yā.

³ Tēe ñūcuán ndéé dē nūū yiyuhú ndiŷi. De nduú jétíñú já jūhni nchivi dē, ni jīn cadena.

⁴ Chi cuāhā vuelta ní nuhni jēhē dē ndahá dē jīn cadena. De ndacá vuelta jéhdē dē, de scuáchi dē. De nī iin nduú cúndeeé jīn dē.

⁵ De nduú ñuú jica dē yucu jīn nūū yiyuhú ndiŷi, de cána cóhó dē, de stácuēhé dē maá dē jīn yūu.

⁶ De jondē jícá cā vāji Jesús, de nī jini dē nūū yā. De jīnu dē nī nquenda dē nūū yā, de nī jēcuīñi jiti dē nūū yā.

⁷ De nī ncana cóhó dē: ¿Nūcu vāji ní nūū sá, Jesús Sēhe Yāā Dios, Yāā cúñáhnú ndasí? Cáhān ndáhvi sá jīn ní, já níni Yāā Dios, mā sndóho ní sāán, ncachī dē.

⁸ Súcuán nī ncāhān dē, chi já nī ncachī Jesús: Tāchī, quee nú quihīn nū inī tēe yáhá, ncachī yā.

⁹ De nī jicá tūhún yā dē: ¿Nā cuá nāni nú? De nī ncāhān dē: Legión nāni sá, chi cuāhā tāchī ñūhún inī sá, ncachī dē.

¹⁰ De nī ncāhān ndáhvi ndasí dē jīn yā já má táji yā ndá tāchī já quee ji inī región ñūcuán.

¹¹ De ñatin yucu ñūcuán ñūhún cuāhā quinī jitu tī.

¹² De ndá tāchī já ñūhún inī tēe ñūcuán nī ncāhān ndáhvi jīn yā: Tú táji ní ndá sá de cuāhā ní tūhún já quīvi sá inī ndá quinī ñūcuán, ncachī.

¹³ De nī jēhe Jesús tūhún. De nī nquee ndá tāchī inī tēe ñūcuán, de nī nquīvi inī quinī,

de íyó tá ūū mil tī. De nī jinu ndá tī, de nī nincava tī iin yuhú cávā jondē inī mar. De nī nquēe tī chījin ndute, de nī jihī tī.

¹⁴ De ndá tēe jito tī, nī jinu dē cuāhān dē já ní nchūhú dē. De nī nquenda dē nī ncachī tūhún dē nūū ndá nchivi ñuū jīn ndá rancho. De nī jēhēn ndá nchivi nī jēndēhé ji nāsa nī ncuu.

¹⁵ De nī nquenda ndá ji nūū íyó Jesús, de nī jini ji nūū tēe já ní ñūhún cuāhā tāchī inī. De ndéé dē, de ñūhún dē sahma, de ja nī nducájji xini dē. De nī nchūhú ndá nchivi ñūcuán.

¹⁶ De ndá tēe já ní jini, nī nacani dē tūhún nūū nchivi, nāsa nī nduvāha tēe já ní ñūhún tāchī inī, jīn nāsa nī ndoho ndá quinī.

¹⁷ Ñūcuán de nī nquijéhé ndá ji ní ncāhān ndáhvi ji jīn yā já ná quee yā región ñūcuán quihīn yā.

¹⁸ De nī ndivi yā inī barco. De tēe já ní ñūhún tāchī inī, nī ncāhān ndáhvi dē jīn yā já cuāha yā tūhún quihīn dē jīn yā.

¹⁹ De Jesús nduú ní jēhe yā tūhún, chi ní ncāhān yā jīn dē: Cuánohōn vehe nū nūū ndá táhán nú, de nacani nú tūhún nūū ji nāsa ñáhnú ndasí tiñu ní nsáhá maá Jetohō nū ndóhó, de nāsa nī ncundáhvi inī yā ndóhó, ncachī yā.

²⁰ De cuāhān dē, de nī nquijéhé dē nācani dē tūhún ndacá ñuū Decápolis nāsa ñáhnú ndasí tiñu ní nsáhá Jesús jīn dē. De ndiviñi nchivi ní nsáhvi inī ji ní jini ji.

Tūhún sēhe síhí Jairo jīn ñahan jā ní nquehé sahmayā

(Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56)

²¹ De nī nayāha tucu Jesús cuānohōn yā incā lado mar jīn barco. De nī nquenda cuāhā ndasí nchivi nūū yā, nūū íyó yā yuhú mar.

²² De nī nquenda iin tēe cúñáhnú inī vehe ñi sinagoga, nāni dē Jairo. De tá nī jini dē nūū yā, de nī jēcuīñi jiti dē nūū jēhé yā.

²³ De nī ncāhān ndáhvi ndasí dē jīn yā: Sēhe síhí sá ja ñatin cuū ji. De á mā cóhōn de tee ní ndahá ní xini ji, tácuá ná nduvāha ji de cutecū ji, ncachī dē.

²⁴ Ñūcuán de cuāhān yā jīn dē. De cuāhā nchivi ní jēcuniquin ji yā, de nī nchitū nihin ji ní xiln yā cuāhān ji.

²⁵ De máhñú ndá nchivi cuāhān iin ñahan cúhú, de ja nī ncuu ūxī ūū cuiyā ndóho ña cuēhé játi niñi ña.

²⁶ De nī ndoho ndasí ña, chi ní jāxin ña ndihi já névāha ña jīn cuāhā tēe tátán, de nduú ní jétíñú já nduvāha ña, chi sa víhí cā sáhá.

²⁷ De ñahan yáhá tá ní jini ña tūhún Jesús, de nī nquenda ña ichi chātā yā máhñú nchivi cuāhā, de nī nquehé ña yuhú sáhmá yā.

²⁸ Chi ní jani inī ña: Vísō sahmayā ná nihin ní quehé ní, de nduvāha ní.

²⁹ De nī jencuifī-ni jā jāti nīfī ña, de nī jinī ña jā ní nduvāha ña cuehē ndóho ña.

³⁰ De Jesús nī jinī yā jā ní nduvāha iin nchivī jín fuerza yā. De nī jicó coto yā nū nchivī cuāhā, de nī ncāhān yā: ¿Nī iin nī nquehé sahma nī? ncachī yā.

³¹ De ndá tēe scuāha jín yā, nī ncāhān dē: Ndéhé ní jā nchivī cuāhā yáhá nī nchitú nihin ji xiín ní de cáquihi ji nihín ní ichi, de mitan jicá tühún ní ní iin nī nquehé sahma ní, ncachī ndá dē.

³² De maá yā ndéhé yā cháhá chúcuán, cunī yā jā ná cáhān nchivī jā ní nsáhá.

³³ De ñahan ñúcuán yúhú ña de quisi ña, de ja jinī ña jā ní nduvāha ña. De nī nquenda ña, de nī jēcuifī jiti ña nū yā, de nī ncachī ña ndihí nāsa nī ncuu jín ña.

³⁴ De nī ncāhān yā jín ña: Tihī, nī ncandija nú jā cuu nasáhá vāha nī ndóho, de jā ñúcuán nī nduvāha nú. Cuáhán de ndusi inī nū, chí ja ní nduvāha nú cuehé ja ní ndoho nú, ncachī yā.

³⁵ De juni cáhān cā yā sūcuán, de nī nquenda sava nchivī jā ndéē vehe tēe cuñáhnú inī vehe iī sinagoga, de nī ncāhān ji jín dē: Ja nī jihī sēhe síhí ní. De mā sātēñú ní cā Maestro, ncachī ji.

³⁶ De Jesús chi nduú ní nsáhá yā cuenta jā sūcuán cáhān ji, chí nī ncāhān yā jín tēe cuñáhnú inī vehe iī sinagoga: Mā cūyúhú nú, chí candija nú-ni jā nastēcū ní ji, ncachī yā.

³⁷ De nduú ní jēhe cā yā tūhun jā cuniquín ndá nchivī yā, chí maá-ni Pedro jín Jacobo, jín Juan ñanī Jacobo.

³⁸ De nī jinū yā vehe tēe cuñáhnú inī vehe iī sinagoga, de nī jinī yā nchivī, de cúvaā ji, de jácu ji, de jácu cóhó ji.

³⁹ De nī nquivi yā, de nī ncāhān yā: ¿Nūcu cúvaā ndasí ndá nú de jácu nú? Ñahan lúli ñúcuán nduú ní jihī ji, chí quixín ji-nī, ncachī yā.

⁴⁰ De nī jácū catá ndá ji jā ní ncāhān yā, chí jinī ji jā ní jihī sūchí ñúcuán. De nī ntavā ndihí yā ji cuāhān ji tāvéhé. De nī ncana yā maá-ni tatá jín naná ñahan lúli, jín ndá tēe iyó jín yā, de nī nquivi yā nū cā ndiyi.

⁴¹ De nī ntiin yā ndahá ji, de nī ncāhān yā jín ji: Talita cumi, ncachī yā. De tūhun yáhá cáchi: Tihī, cáhān ní ndóho, nacōo.

⁴² De nī natecū-ni ñahan lúli ñúcuán, chí nī nacuiñi ji de nī nacaca ji, chí ja iyó ji ūxi ūu cuiyā. De nī nsáhvi ndasí inī ndá nchivī ní jinī ji.

⁴³ De nī ndacu nihin yā nū ndá ji jā má cāchí cuiti ji nū ní iin. De nī ncachī yā jā ná cuāha ña jā cajī ñahan lúli.

6

*Jā cuánohōn yā ñuū Nazaret
(Mt. 13.53-58; Lc. 4.16-30)*

¹ De nī nquee Jesús ñúcuán, de cuánohōn yā ñuū yā. De ndá tēe scuāha jín yā, cuāhān dē jín yā.

² De maá quivi nátatú nī stéhēn yā tūhun inī vehe iī sinagoga. De cuāhā nchivī ní nsáhvi inī ji ní jinī ji, de nī ncāhān ji: ¿Nī cūcu nū ní ncutūha tēe yáhá ndá tūhun yáhá? ¿De nāsa cūcu jā cáhān dē ndá tūhun ndíchí yáhá jín jā sáhá dē ndá tiñu ñáhnú yáhá?

³ Chi tēe yáhá cūcu carpintero, de sēhe María cūcu dē, de ñanī Jacobo jín José jín Judas jín Simón cūcu dē. De suni ndéē ndá cuāha dē jín ó yáhá, ncachī ji. De sūcuán nī nsáhá jēhe inī ndá ji nū yā.

⁴ De nī ncāhān yā jín ji: Ndácá tēe nācani tūhun Yāa Dios, iyó yifúhún nchivī jín dē, chí maá-ni nchivī ñuū dē, jín táhān dē, jín nchivī vehe dē cūcu jáa nduú iyó yifúhún jín dē, ncachī yā.

⁵ De nduú ní ncūcu sáhá yā cuāhā tiñu ñáhnú ñúcuán. Chí jacū-ni nchivī cūhú ní ntee yā ndahá yā ji, de nī nduvāha ji.

⁶ De sáhvi inī yā ndéhé yā jáa nduú cándija ndá ji. Ñúcuán de nī jica nuu yā ndá ñuū ñatin, nī stéhēn yā tūhun.

Jā ní ntaji yā ndihúxi ūu dē cuānacani dē tūhun

(Mt. 10.5-15; Lc. 9.1-6)

⁷ De nī ncana yā ndihúxi ūu tēe scuāha jín yā, de nī ntaji yā ndihuū ndihuū dē jā quihín dē. De nī nsáhá yā jā cundiso tiñú dē jā tavā dē ndá táchi inī nchivī.

⁸ De nī ndacu yā jā má cuiśó dē jā cuetiñú dē ichi, ní ñunu, ní stāā, ní xūhún. Chí maá garrote-ni cundahá dē.

⁹ De quihí dē nijān, de nī mā quihín dē jín ūu camisa, ncachī yā.

¹⁰ De suni nī ncāhān yā jín dē: Nā-ni vehe quivi ndá nú, de ñúcuán cundeē nū jondē quee tucu nú quihín nū incá ñuū.

¹¹ De tú iin ñuū nduú jétáhví ji ndóho, ní nduú cunī ji cunini ji tūhun cáhān nū, de quee ndá nú ñúcuán, de scóyo nū ticáchāā jēhé nū, chí suu cūcu jā stéhēn nū jā iyó cuāchi ji jáa nduú ní jétáhví ji. De ndāā cáhān ní jín ndá nú jā quivi juicio de xēēn cā coo castigo síqui ndá ñuū sáhá sūcuán nsūū cā síqui ñuū Sodoma jín ñuū Gomorra nū ní nsáhá ndasí nchivī cuāchi, ncachī yā.

¹² De nī nquee ndá dē cuāhān dē, de nī nacani dē tūhun jā ná nācani inī ndá nchivī jā sndóo ji cuāchi ji.

¹³ De suni nī ntavā dē cuāhā táchi inī nchivī. De nī nchihí dē aceite cuāhā nchivī cūhú, de nī nduvāha ji.

Jā ní jihī Juan tēe scuénduté

(Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9)

¹⁴ De rey Herodes nī nihín dē tūhun tá sáhá Jesús, chí ní jité nuu tūhun yā ní cáhnú. De nī ncāhān dē: Tēe ñúcuán cūcu Juan, tēe jā ní scuénduté, de nī natecū dē. Jā suu cūcu jā iyó

poder dē jā sáhá dē ndá tíñu ñáhnú, ncachí dē.

¹⁵ De sava cā nchiví nī ncāhān jī: Tēe ñúcuán cúu Elías jā ní nacani tūhun janahán. De sava cā jī ní ncāhān: Nduú chí iin tēe nácani tūhun Yāa Dios cúu dē, tá cúu ndá tēe ní nacani tūhun yā jondē janahán, ncachí jī.

¹⁶ De tá nī jini Herodes, de nī ncāhān dē: Nduú chí ñúcuán cúu Juan jā ní ndacu nī jā tēhndē xīnī, de nī natecú dē túsaá, ncachí dē.

¹⁷ Chí maá Herodes nī ndacu dē jā ná quívi Juan vecāa, jíin jā cunuhnī dē jíin cadena. Súcuán nī nsáhá dē jā síquī Herodías, ñasihí ñani dē Felipe. Chí Herodes nī nacueca dē ña jā cúu tucu ña ñasihí dē.

¹⁸ De Juan nī ncāhān dē nū Herodes: Nduú ná ley iyó jā nacueca nú ñasihí ñani nū, ncachí dē.

¹⁹ De jā ñúcuán nī jini úhvī Herodías Juan, de cúni ña jā ná cúu dē, sochi nduú ní nihīn ña modo.

²⁰ Chí Herodes yúhū dē jā cahni dē Juan, chí jini dē jā tēe ndāa tēe ndoo cúu Juan. De jā ñúcuán nī jasí dē jā ndúcú ña cahni ña Juan. De jétahān inī dē níni dē tūhun yā jā cáhān Juan, visó nduú jíicuhun vāha inī dē.

²¹ De nī nquenda iin quívi jā ní ncundeé Herodías. Chí nī nsáhá Herodes iin vico quívi jā ní ncacu dē, de nī jēhe dē jā ní ncuxini ndá tēe ndiso tíñú nū dē, jíin ndá tēe cúu capitán, jíin ndá tēe cúñáhnú región Galilea.

²² De nī nquívi sēhe síhī Herodías, nī jita jéhé jí nū chitú ñúcuán. De nī ncusi inī rey Herodes jíin ndá tēe jā cúxini jíin dē. De nī ncāhān dē jíin ñahan lúli: Cācān nā cuá cúni nū de taji nī nū nū, ncachí dē.

²³ De nī ncāhān téyí dē jā cuāha dē nā-ni cúu jā cúni jí cācān jí, visó jondē sava región jā tūn dē.

²⁴ De nī nquee jí ní jicā tūhūn jí naná jí: ¿Nā cuá cúu jā cācān sá nū dē? ncachí jí. De nī ncāhān ña: Xīnī Juan tēe scuénduté cācān nū nū dē, ncachí ña.

²⁵ Ñúcuán de nī ndivi jí-ni nū rey, de nī ncachí jí: Cúni sá jā mitan ñúhūn-ni taji ní xīnī Juan tēe scuénduté, cuhun nū iin cōhō, ncachí jí.

²⁶ Ñúcuán de nī ncucuecá ndasi inī rey, Sochi síquī jā ní ncāhān téyí dē, jíin síquī jā ní jini ndá tēe yájí stāa jíin dē, jā ñúcuán nduú ní nsásáhán dē jā ní jicān jí.

²⁷ De nī ntaji dē-ni iin soldado jā quíquēhen dē xīnī Juan.

²⁸ De nī jēhēn soldado inī vecāa, de nī jehndē dē xīnī Juan. De nī nenda dē jíin xīnī Juan, ñúhūn nū iin cōhō. De nī jēhe dē nū ñahan lúli, de maá jí ní jēhe jí nū naná jí.

²⁹ De ndá tēe nī scuáha jíin Juan ní nihīn dē tūhun, de nī jēhēn ndá dē, ní nanea dē yiqui cúñu Juan, de nī nchiyuhú dē.

Jā ní scájī yā úhūn mil tēe

(Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

³⁰ Ñúcuán de ndá tēe cúu apóstol jā ní ntaji Jesús jā nacani tūhun, ní nenda ndá dē nū yā. De ní nacani dē ndacá tíñu jā ní nsáhá dē, jíin tūhun jā ní stéhēn dē.

³¹ De nī ncāhān yā jíin dē: Ná cōhōn iin lugar nū nduú nchiví, de natátú ó jacū, ncachí yā. Chí cuāhā nchiví cuāhān vājí jí nū yā, de nduú ní nūne yā jā cají yā stāa jíin ndá dē.

³² Ñúcuán de nī nquívi yā iin barco jíin ndá apóstol, de cuāhān síin yā jíin dē iin lugar nū nduú nchiví.

³³ Sochi nī jini cuāhā nchiví jā cuāhān ndá dē jíin yā, de nī jini jí jā maá yā cúu. De jondē ndacá ñuú ñúcuán ní nquee ndá jí, de ñamā ní jica jéhé jí, de xihna cā jí ní nquenda nsúú cā maá yā.

³⁴ De tá nī nquee Jesús inī barco, de nī jini yā nchiví cuāhā ñúcuán. De nī ncundáhvī inī yā jí, chí cúu jí tá cúu ticáchí jāa nduú jētohō tí. De nī stéhēn yā cuāhā tūhun nū jí.

³⁵ De tá ní ñini, de ndá tēe scuáha jíin yā, ní nquenda dē nū yā, de nī ncāhān dē: Já ní ñini, de nduú nā nchiví ndéé yáha.

³⁶ Túsaá de taji ní nchiví ná quihīn ndá jí ndá rancho jíin ndá ñuú ñatin, de cueen jí stāa cají jí, chí nduú ná cuá ndiso jí jā cají jí, ncachí dē.

³⁷ De nī ncāhān Jesús jíin dē: Cuāha ndá maá nú jā cají jí, ncachí yā. De nī ncāhān ndá dē: ¿De nása cuu? Chí ní mā cúu visó ná quícuēen sá ū ciento denario stāa cají nchiví, ncachí dē.

³⁸ De nī ncāhān yā jíin dē: ¿Násaa stāa névaha ndá nū? Cuándéhé, ncachí yā. De tá ní jini ndá dē, de ní ncachí dē: Uhūn-ni stāa jíin ū tiacá iyó, ncachí dē.

³⁹ Ñúcuán de nī ncāhān yā jíin ndá nchiví jā ná cúndeé síin jí cuenta grupo nū ite.

⁴⁰ De nī jēcundeé síin ciento ciento jí, jíin cincuenta cincuenta jí.

⁴¹ De nī nquehen yā ndihúhūn stāa jíin nduú tiacá ñúcuán, de nī núcūndéhé yā ichi andiví, de xihna cā ní nacuetáhvī yā nū Tatá yā. De nī scuáchi yā stāa, de ní jēhe yā nū ndá tēe scuáha jíin yā, de ndá maá dē ní nsaji nū nchiví cuāhā. De suni súcuán ní nsáhá yā jíin nduú tiacá, de ní nsaji ndá dē nū jí.

⁴² De ndivi jí ní nchají, de nī ndahā chíjin jí.

⁴³ Sá de nī nastútú ndá dē pedazo stāa jíin tiacá jí ní nquendōo, de nī nchitú ūxī ū tiacá.

⁴⁴ De tēe jā ní nchají cúu úhūn mil.

Jā ní jica jéhé yā nū mar

(Mt. 14.22-27; Jn. 6.16-21)

⁴⁵ Ñúcuán de nī ncachí-ni Jesús nū ndá tēe scuáha jíin yā jā ná quívi dē inī barco, de cosō nū dē yāha dē incā lado mar ñuú

Betsaida. De maá yā natajī yā ndá nchivi quínohōn jī, sá de suni quihīn yā.

⁴⁶ De tá nī ncuu nī natajī yā ndá jī, de nī ncaa yā yucu cuācācān táhvi yā.

⁴⁷ De tá nī ncuāā, de ja ñúhún barco jondé sava mar cuāhān, de mátúhún yā-ni cā nī ndōo nūū ñuhun yíchi.

⁴⁸ De nī jinī yā jā tündóhó ndasí scáca ndá dē barco, chí ñihin vāji táchi ichi nūú dē. De yíneē cā nī nquenda yā nūú dē, jīca jéhé yā nūú mar. De yáha yā-ni nūú dē quihīn yā nīcu.

⁴⁹ De nī jinī ndá dē jā jīca yā nūú mar, de nī jani inī dē jā ñíhna cúu, de nī ncana cohó ndá dē.

⁵⁰ Chí ndihi dē nī jinī nūú yā, de nī nchúhú ndasí dē. De nī ncāhān yā-ni jín dē: Ndeé coo inī ndá nū, de mā cūyúhú nū, chí maá nī cúu, ncachī yā.

⁵¹ De nī ncaa yā nī nquivi yā inī barco, de nī jencuñī-ni táchi. De nī nsáhvi ndasí inī ndá dē ndéhé dē jā nī ncuu.

⁵² Chí iyó nee cā jāá ntúni ndá dē, chí juni jín tiñu ñáhnú jā nī nducahā stāā, de nduú nī jícuhun inī dē jā cúu yā Yāā jā nī ntaji Yāā Dios.

Jā ní nasāhā vāha yā nchivī cūhū región Genesaret

(Mt. 14.34-36)

⁵³ De nī nchāha yā jín ndá dē incā lado mar, de nī nquenda yā región Genesaret. De yuhú nduté ñúcuán nī juhni ndá dē barco.

⁵⁴ De tá nī nquee ndá dē jín yā inī barco, de ndá nchivī ñúcuán nī nacunī ji-ni yā.

⁵⁵ De ñamā nī jēhēn jī ndācā ndáñúú ñúcuán, de nī nquisiāha jī ndá nchivī cūhū, yósó jī nūú camilla, vāji ndá nchivī nūú nī ñihin jī tūhun nūú iyó yā.

⁵⁶ De ní-ni cúu nūú ní nquivi yā, á ñuū lulí, á ñuū cāhnú, á rancho, de jaqún jī nchivī cūhū inī ichi, de cāhān ndáhvi jī jín yā jā ná quéhé jī visó yuhú sáhmá yā. De ndācā nchivī jā ní nquehé sahna yā, nī nduvāha ji-ni.

7

Siqui nāsa cútéhén nchivī

(Mt. 15.1-20)

¹ Ñúcuán de ndá tēe grupo fariseo jín jacú tēe stéhēn ley janahán, vāji ndá dē ichi Jerusalén, de nī nquenda dē nūú Jesús.

² De ndá tēe ñúcuán nī jinī dē jā sava tēe scuáha jín Jesús, nī nchaji téhén dē stāā, chí nduú ní squíncuu dē costumbre jā nandahá dē nūú Yāā Dios. De nī ncāhān siqui ndá dē.

³ Chí tēe fariseo jín ndihi nchivī hebreo, névāha jī costumbre janahán jā má cājī jī stāā de tú nduú xihna cā nandahá vāha jī.

⁴ De tá nénda jī jā jēhēn jī nūú yáhvi, de nduú yájī jī de tú nduú nándahá jī. De iyó cuāhā cā costumbre janahán jā squíncuu

ndá jī, tá cúu jā ndúndoo taza, tündōhō, cōhō cāa, jín jito.

⁵ De ndá tēe fariseo jín ndá tēe stéhēn ley janahán, nī jīcā tūhún dē yā: Ndá tēe scuáha jín nū, ñnūcu nduú squíncuu dē costumbre nchivī janahán, chí sa yájī téhén dē stāā? ncachī dē.

⁶ De nī ncāhān yā jín dē: Ndāā nī nacani Isaías tūhun siqui ndá nū jā tēe stáhvi-ni cúu nū. Chí súcuán nī ntee dē tūhun jā ní ncāhān Yāā Dios janahán: Nchivī yáhá chí jín yuhú ji-ni jétáhvi jī nduhū,

sochi nsūú jondé jín inī jín ánó jī.

⁷ De chíñúhún cāhā jī nduhū, chí tūhun stéhēn jī cúu tiñu jā ní ndacu ndá tēe,

de nsūú jā ní ndacu maá nī cúu.

Ncachī Yāā Dios jā ní ntee Isaías.

⁸ Súcuán cúu ndá nū, chí nī nsiāā nū tiñu jā ní ndacu Yāā Dios nūú nū, de squíncuu nū costumbre jā ní jaquín nchivī, jā ndúndoo tündōhō jín taza. De cuāhā cā costumbre súcuán squíncuu nū, ncachī yā.

⁹ De suni nī ncāhān yā: Ndá ndóhó chí siāā nū tiñu jā ní ndacu Yāā Dios tácuu squíncuu nū costumbre jā ní jaquín ndá máá nū.

¹⁰ Chí Moisés nī ncāhān dē: Coo yíñúhún nū nūú tatá nū nūú naná nū. De tú ní iin cāhān siqui tatá á siqui naná, de ná cúu, ncachī Moisés.

¹¹ Sochi ndá máá nū chí cāchi nū jā cuu cāhān iin tēe jín tatá dē á naná dē: Mā cūú chindee sá ní jā taji sá jā caji ní á jā cusúcun ní, chí ndihi jā névāha sá, chí Corbán cúu, cāchi nū. (De tūhun Corbán cāchi: Ja ní nsócó dē nūú Yāā Dios.)

¹² De cāchi ndá nū jā tú súcuán cāhān iin tēe de nduú cā jini ñúhún chindee dē tatá dē á naná dē.

¹³ De súcuán stívī ndá nū tiñu jā ní ndacu Yāā Dios, jā siqui costumbre jā ní jaquín nchivī janahán. De cuāhā cā tiñu súcuán sáhá nū, ncachī yā.

¹⁴ De nī ncana tucu yā nchivī cuāhā, de nī ncāhān yā jín jī: Cunini vāha ndá nū de chuhun inī nū:

¹⁵ Ndācā jā iyó de tú quivi inī yuhú nchivī, de mā cútéhén jī sáhá. Chí jā quée inī ánó nchivī, ñúcuán cúu jā cútéhén jī sáhá.

¹⁶ Ndá ndóhó jā níni, tee sōho vāha nū, ncachī yā.

¹⁷ De nī sndóo yā nchivī cuāhā, de nī nquivi yā inī vehe. De ndá tēe scuáha jín yā, nī jīcā tūhún dē yā siqui tūhun yátá yáhá jā ní ncāhān yā.

¹⁸ De nī ncāhān yā jín dē: ¿A suni nduú jícuhun inī ndá máá nū? ¿A nduú jini nū jā ndācā jā quivi inī nchivī, nduú cútéhén jī sáhá?

¹⁹ Chí nduú quivi inī ánó jī, chí chíjin jī quivi, de quée-ni cuāhān, ncachī yā. Súcuán

nī stéhēn yā jā ndācā jā yājī nchivī, nduú cútéhén ánō jī sáhá.

²⁰ De nī ncāhān cā yā: Jā quée inī ánō nchivī, űncuán cúu jā cútéhén jī sáhá.

²¹ Chi jondē inī ánō nchivī quée jā jáni nēhén inī, jā cásiqui ndéé táhán, jā sáhá ndīi, jā jáhnī ndīyi,

²² jā sácuihná, jā ndíyo inī ndatīñú táhán, jā sáhá nēhén, jā stáhvi táhán, jā maá-ni cuāchi sáhá, jā cúcuásún inī, jā cáhān síqui táhán, jā sáhá víxi maá, jā íyo naá xīni.

²³ Ndācā tiñu nēhén yáhá chi inī ánō nchivī quée, de cútéhén jī sáhá, ncachī yā.

Ñahan incā naciōn jā nī ncandīja vāha

(Mt. 15.21-28)

²⁴ De nī nquee Jesús űncuán cuāhān yā región Tiro jíin Sidón. De nī nquívī yā iin vehe, de cúni yā jā má cúni ni iin nchivī jā íyo yā űncuán. De vísō súcuán, de nduú ní ncúu cundeē yuhú yā.

²⁵ De iin ñahan jā íyo sēhe síhī ña jā űñuhún táchi inī, nī nīhīn ña tūhun jā íyo yā. De nī nquenda ña, de nī jēcuiñī jítī ña nūū jéhē yā.

²⁶ De ñahan incā naciōn cúu ña, chí Sirofenicia cúu naciōn ña. De nī ncāhān ndāhvi ña jíin yā jā ná táva yā táchi inī sēhe síhī ña.

²⁷ De nī ncāhān Jesús jíin ña: Nsúu nūū ndá máá ní vājī sá, chí maá-ni nūū nchivī yā cúu sēhe Israel. Chi nduú vāha jā candeē ō stāā sēhe ó de cuāha ó nūū tiná, ncachī yā.

²⁸ De nī ncāhān ña: Ndāā cáhān ní Señor, sochi chindeē ní sáan vísō cúu sá modo tiná. Chi suni íñī ndá tí chījin mesa, de nīhīn tí yuchi stāā jā cóyo yuhú súchī lúli yājī tí, ncachī ña.

²⁹ űncuán de nī ncāhān yā jíin ña: Vāha nī ncāhān ní. Cuáhán ní túsaá, chí ja nī nquee táchi inī sēhe síhī ní, ncachī yā.

³⁰ De nī najinū ña vehe ña, de nī jinī ña jā cáá sēhe síhī ña nūū jito, de ja nī nquee táchi inī jī.

Jā ní nasáhá vāha yā iin tēe sóhó stété

³¹ De nī nquee tucu yā región Tiro, nī nchāha yā Sidón jíin ndācā űnū Decápolis, de nī nquenda yā mar Galilea.

³² De nī nquisiáha ndá jī iin tēe sóhó stété nūū yā, de nī ncāhān ndāhvi jī jíin yā jā ná tēe yā ndahá yā tēe űncuán.

³³ De nī ntavá sīn yā dē nūū ndá nchivī cuāhā, de nī nchuhun yā xīni ndahá yā sōho dē, de nī ntivī sīi yā, de nī nquehé yā yáá dē.

³⁴ De nī nūcūndéhé yā ichi andivī, de nī jēca inī yā, de nī ncāhān yā: Efata, ncachī yā, jā cáchi: Nanune.

³⁵ De nī nune-ni sōho dē, de nī nduvāha yáá dē, de nī ncāhān vāha dē.

³⁶ De nī ndacu yā nūū ndá nchivī jā má cáchī jī nūū ni iin. De vísō nī ncāhān nīhin yā jíin jī, de sa víhī cā nī scútē nuu jī tūhun.

³⁷ Chí nī nsāhvi ndasí inī jī ndéhé jī, de nī ncāhān jī: Vāha sáhá yā ndācā tiñu, chí jondē

ndá tēe sóhó nūne sōho dē, de ndá tēe űñihīn nácahān vāha dē sáhá yā, ncachī jī.

8

Jā ní scājī yā cūmī mil nchivī

(Mt. 15.32-39)

¹ De tiempo űncuán nī ndutútú cuāhā ndasí nchivī, de nduú ná cuá cajī jī. De nī ncana Jesús ndá tēe scuāha jíin yā, de nī ncāhān yā:

² Cúndáhvi inī ni ndá nchivī yáhá, chí ja nī ncuu űnī quívī íyo jī jíin nī, de nduú cā jā cajī jī.

³ De tú natajī nī jī quīnohōn nditē jī vehe jī, de sava ichi de cuitá ndasí jī, chí íyo sava jī jā jíca vājī jī, ncachī yā.

⁴ De nī ncāhān ndá tēe scuāha jíin yā: ¿De ní nīhīn ō stāā jā cajī ndá jī? Chí yáhá nduú ná nchivī ndéé, ncachī dē.

⁵ De nī jíca tūhún yā dē: ¿Nāsaa stāā névāha ndá nū? Ujā-ni, ncachī ndá dē.

⁶ űncuán de nī ncāhān yā jíin nchivī cuāhā jā ná cundeē jī. De nī nquehen yā ndihújā stāā, de xihna cā nī nacuetáhvi yā nūū Yāā Dios. De nī scuāchi yā, de nī jēhe yā nūū ndá tēe scuāha jíin yā. De ndá máá dē nī nsaji de nūū nchivī cuāhā.

⁷ De suni íyo jacū tiacá lúli. De nī jícan táhvi yā jéhē, de nī ncāhān yā jā suni sajī ndá dē.

⁸ De ndihī jī nī nchajī, de nī ndahā chījin jī. űncuán de nī nastútú ndá dē pedazo jā nī nquendoō, de nī nchitú űjā tíca.

⁹ De tēe jā nī nchajī, íyo tá cūmī mil dē. Sá de nī nacuetáhvi yā nūū nchivī, de cuānohōn jī.

¹⁰ De nī ndivi yā-ni inī barco jíin ndá tēe scuāha jíin yā, de cuāhān yā región Dalmanuta.

Jā ní jícan ndá dē iin tiñu ñáhnú nūū yā

(Mt. 12.38-40; 16.1-4; Lc. 11.29-30; 12.54-56)

¹¹ űncuán de nī nquenda ndá tēe grupo fariseo, de nī nquijéhé dē stíchi dē Jesús. De cúni ndá dē coto tūni dē yā, de nī jícan dē jā sáhá yā iin tiñu ñáhnú jā coo iin seña ichi andivī.

¹² De nī jēca inī yā síqui jāá nduú cándíja ndá dē, de nī ncāhān yā: ¿Nūcu jícan ndá nchivī yáhá iin tiñu ñáhnú nūū ni? De ndāā cáhān nī jā nī iin tiñu ñáhnú mā stéhēn ni nūū nchivī yáhá.

¹³ De nī sndóo yā ndá dē, de nī ndivi tucu yā inī barco, de cuāhān yā incā lado mar.

Tūhun levadura ndá tēe fariseo

(Mt. 16.5-12)

¹⁴ De ndá tēe scuāha jíin yā, nī naá inī dē cuiso dē jā cajī dē, chí iin-ni státílā névāha ndá dē inī barco.

15 De nī ndacu yā nūū dē: Coto má candíja ndá nú levadura ndá tēe grupo fariseo jíin levadura Herodes, ncachī yā.

16 De nī ncāhān ndá tēe scuáha jíin ndá táhān dē: Va síquī jāá nduú nā stāā ndíso ó, jā űúcuán cáhān yā súcuán, ncachī dē.

17 De nī jini Jesús, de nī ncāhān yā: ¿Nājhēhē cúu jā nātúhūn ndá nú jā nī ncāhān nī súcuán síquī jāá nduú nā stāā ndíso nú? ¿A nchāha ca cunī nū, á nchāha ca jícūhun inī nū jāá nsūū síquī űúcuán cáhān nī? ¿A uun ndasī inī ndá nú jā candíja nú?

18 Iyó tīnūū nú, ¿de á nduú ndéhé nú? Iyó sōho nú, ¿de á nduú jíni nú? ¿De á nduú núcūhun inī nū?

19 Chi tá nī scuáchi nī űhūn stāā jā nī nchajī űhūn mil tēe, ¿de nāsaa tīcá nī nchitú pedazo stāā jā nī nastútú nú? ncachī yā. űxī űū, ncachī ndá dē.

20 De saá-ni tá nī scuáchi nī űjā stāā jā nī nchajī cūmī mil nchivī, ¿de nāsaa tīcá nī nchitú jā nī nastútú nú pedazo stāā? ncachī yā. űjā, ncachī ndá dē.

21 De nī ncāhān yā jíin dē: ¿De jondē mitan á nchāha ca jícūhun inī ndá nú? ncachī yā. Súcuán nī ncāhān yātá yā jā má cándíja ndá dē tūhun stáhvi jā stéhēn ndá tēe űúcuán.

Jā ní nasāhá vāha yā iin tēe cuáá űuū Betsaida

22 űúcuán de nī nquenda yā jíin ndá dē űuū Betsaida. De nī nquisiáha nchivī iin tēe cuáá nūū yā, de nī ncāhān ndáhvi jíi jíin yā jā ná tēe yā ndahá yā nūū dē.

23 űúcuán de nī ntiin yā ndahá tēe cuáá, de nī ntavá yā dē yātá űūū. De nī ntee yā ntesíi yā tīnūū dē, de nī ntee yā ndahá yā dē. De nī jícā tūhūn yā dē tú cuu cunī dē jacū.

24 De nī núcūndéhé dē, de nī ncāhān dē: Jini sá nchivī jā jíca jí, de nduú jíni cājí sá, chí tá cáá űutun cáá jí, ncachī dē.

25 űúcuán de nī ntee tucu yā ndahá yā tīnūū dē. De nī núcūndéhé vāha dē, de nī nduvāha-ni tīnūū dē, de nī jini cājí dē ndihi-ni.

26 De nī natajī yā dē jā quínohōn dē vehe dē, de nī ncachī yā: Mā quívi nú űuū, de mā cáchi cuitī nū nūū nī iin, ncachī yā.

Jā ní ncachī Pedro jā Jesús cúu Cristo
(Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21)

27 Sá de Jesús jíin ndá tēe scuáha jíin yā, cuāhān yā ndacá ndáűúū Cesarea Filipino. De ichi nī jícā tūhūn yā dē: De nduhū, ¿nī iin cúu nī cáchi ndá nchivī?

28 De nī ncāhān ndá dē: Sava jíi cáhān jā cúu ní Juan, tēe jā nī scuéndutē. De sava cā jíi cáhān jā cúu ní Elías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahān. De sava cā jíi cáhān jā cúu ní incá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios, ncachī ndá dē.

29 űúcuán de nī jícā tūhūn yā dē: De ndá máá nú, ¿nī iin cúu nī cáchi ndá nú? De nī

ncāhān Pedro: Maá ní cúu Cristo, Yāā jā nī ntajī Yāā Dios, ncachī dē.

30 De nī ndacu yā nūū ndá dē jā má cáchi dē tūhun yáhá nūū nī iin nchivī.

Jā ní ncachī tūhun Jesús jā cuū yā
(Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27)

31 De nī nquijéhé yā stéhēn yā nūū ndá dē: Maá ní, Yāā nī nduu tēe, cánuū jā ndoho ndasī nī. De ndá tēe űáhnú jíin ndá sūtū cúűáhnú jíin ndá tēe stéhēn ley janahān, cuyichī inī dē nduhū, de cahni dē nduhū. Sochi nūū űni quívi de natecū nī, ncachī yā.

32 De cājí nī ncāhān yā tūhun yáhá. űúcuán de Pedro nī ncana síin dē yā, de nī nquijéhé dē cáhān dē nūū yā jā má cuáha yā tūhun jā coo súcuán.

33 De maá yā nī jicó coto yā, nī ndéhé yā nūū ndá tēe scuáha jíin yā. De nī ncāhān yā nūū Pedro: Cuiji quíhīn nū, chí cáhān nū tá cáhān Satanás. Chi nduú jāni inī nū tá cúu nūū jāni inī Yāā Dios, chí sa jāni inī nū tá cúu nūū jāni inī nchivī, ncachī yā.

34 De nī ncana yā ndá tēe scuáha jíin yā jíin ndá nchivī cuáhā, de nī ncāhān yā: Nā-ni nchivī tú cūnī jíi cuniquíin jíi nduhū jā scuáha nī jíi, de ná cásí jíi jā cūnī maá jíi, de ná cūniquíin jíi nduhū de cuāha jíi tūhun jā cundoho jíi tūndóhó jā síquī nī, visó ná cúu jíi.

35 De tú ní nchivī cūnī jíi cācu jíi nūū tūndóhó jā quíji nūū jíi jā síquī nduhū, túsaa de tánū táhvi jíi níi cání. De tú ní nchivī visó ná cúu jíi jā síquī nduhū jíin síquī jā scāca jíi tūhun jā scācu nī nchivī, túsaa de cutecū jíi níi cání.

36 ¿Chi ní cuetíűū visó ná cúndeé nchivī níhīn jíi níi űayíví, de tú quívi jíi nūū tánū táhvi jíi?

37 Chi nduú ná jíin cuitī chunáá nchivī jā cācu ánō jíi.

38 De nchivī yáhá nduú cándíja cuitī jíi, de cúsa maá cuāchi sáhá jíi. De tú nā-ni nchivī cúcanoō jíi nūū nchivī yáhá jā síquī nduhū, Yāā nī nduu tēe, jíin síquī tūhun cáhān nī, de suni súcuán cucanoō níi jā síquī maá jíi, quívi jā nenda ní jíin ndacá ángel ndoo nī. De quívi űúcuán chí víi ndasi cuáhnú nī, tá cúu nūū cúűáhnú Tatá nī, ncachī yā.

9

1 De suni nī ncāhān yā jíin ndá dē: Ndāā cáhān nī jíin ndá nú jā sava tēe iyó yáhá, mā cúu cuitī dē chí jondē cunī dē nāsa tátūnī Yāā Dios jíin poder yā, ncachī yā.

Jā tucu nī nduu yā
(Mt. 17.1-13; Lc. 9.28-36)

2 űúcuán de nūū íűū quívi, de Jesús nī jeca yā Pedro jíin Jacobo jíin Juan, de cuāhān síin yā jíin dē iin yucu súcūn. De űúcuán, tucu nī nduu yā nūū dē.

3 De sahma yā nī jēndutē, de nī nduyaa ndasī tá cáá yūhá volcán. De nduú nī iin

nchivi ñayivi yáhá cuu naquete ji já nduyaa ndasí súcuán.

⁴ De nī jini ndá dē jā Elías jín Moisés, tēe nī Iyo janahán, nátuhún ndúú dē jín Jesús.

⁵ Ñúcuán de nī ncāhān Pedro jín yā: Maestro, nācā vāha jā iyó ndá sá yáhá, de ná sáhá ndá sá únī vehe ramáda, iin cuu maá ní, incá cuu Moisés, de incá cuu Elías, ncachī dē.

⁶ Chi nī nchuhú ndasí ndá dē, de Pedro nduú ní nsáhá dē cuenta nā cuá cúu jā cāhān dē.

⁷ De nī nquiji iin vícō nūhún, de nī jasī-ni nūú ndá dē. De nūú vícō ñúcuán nī ncāhān iin tūhun: Yáhá cúu Sēhe nī jā mānī ndasí nī jín. De cunini ndá nú tūhun cāhān yā, ncachī.

⁸ De nī nūcūndēhé ndá dē-ni, de nduú cā ní jini dē ndúú tēe ñúcuán, chi maá-ni cā Jesús.

⁹ De nī nuu ndá dē jín yā yucu. De nī ndacu nihin yā nūú dē jā má cāchí dē nūú ni iin jā súcuán nī jini ndá dē, chi jondē tá natecū maá yā, Yāa nī nduu tēe, ncachī yā.

¹⁰ Jā ñúcuán nī nchuhun inī ndá dē ndācā jā ní ncuu ñúcuán, de jīcā tūhún táhán dē nā tūhun cúu jā natecū yā.

¹¹ De nī jīcā tūhún dē yā: De ndá tēe stéhēn ley janahán, ¿nājēhé cāhān dē jā cánuú jā xihna cā Elías nenda, sá de quiji Yāa cúu Cristo? ncachī dē.

¹² De nī ncāhān yā jín dē: Jándāa cúu jā xihna cā quiji iin tēe cuu tá ncuu Elías, de sáhá tūha dē ndihi, cāchí tutū. ¿De nā cuá cāhān tucu tutū ī sīquī nduhū. Yāa nī nduu tēe? Cāhān jā ndoho ndasí nī, de sáhá jéhe inī ji nūú nī.

¹³ Sochi cāhān nī jín ndá nú, ja nī nquiji tēe jāá ncuu tá cúu nūú ní ncuu Elías, de nī nsáhá nāvāha ndá ji dē ndihi jā ní ncuu inī ji, tá cúu nūú cāhān tūhun dē nūú tutū, ncachī yā.

Jā ní nasáhá vāha yā iin sūchí jā ñūhún tāchí inī

(Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43)

¹⁴ De nī nenda yā jín ndá dē nūú ndá cā tēe scuáha jín yā, de nī jini yā nchivi cuāhā ndasí, nī jicó ndúú ji ndá dē. De suni iyó ndá tēe stéhēn ley janahán, stáhān táhán dē jín nūú ndá tēe scuáha jín yā.

¹⁵ De tá nī jini ndá nchivi jā vāji yā, de sáhvi inī ji, de jínu ji cuāhān ji nūú yā jā cāhān ji jín yā.

¹⁶ De nī jīcā tūhún yā ndá tēe stéhēn ley janahán: ¿Nā sīquī stáhān táhán ndá nú jín ndá dē? ncachī yā.

¹⁷ De nī ncāhān iin tēe iyó ñúcuán: Maestro, nī nquisiáha sá sēhe yíí sá nūú ní, chi ñūhún iin tāchí inī ji, de nī ncuñihín ji ní nsáhá.

¹⁸ De ní-ni cúu nūú iyó ji, de tāchí ñúcuán jáhni yíhí ji de scóváva ji nūú ñūhún. De jēe tiñū yuhú ji, de cāhñi nūhun ji sáhá. De

cuācuxií ndasí ji. De nī ncāhān ndáhvi sá jín ndá tēe scuáha jín ní jā ná távā dē tāchí, de nduú ní ncuu sáhá dē, ncachī dē.

¹⁹ Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: Tēe nduú cándija cuití cúu ndá nú. ¿De nāsaa cā quívi cundeé ní jā ndoho nī jín nú? ¿De nāsaa cā quívi cuandēé inī nī jín nú? Cuáquēhen sūchí ñúcuán ná quíji ji, ncachī yā.

²⁰ De nī nquisiáha ndá dē ji nūú yā. De tá nī jini tāchí nūú yā, de nī jahni yíhí ji-ni. De nī jicó cáva ji nūú ñūhún, de nī ntuú ji, de nī jee tiñū yuhú ji.

²¹ De Jesús nī jīcā tūhún yā tatá ji: ¿Nāsaa tiempo cúu jā sáhá súcuán jín ji? ncachī yā. De nī ncāhān dē: Jondē lulí ji.

²² De nī ncuu cuāhā vuelta nī scóváva tāchí ji nūú ñūhún jín nūú nduté, jā cahñi ji cūni. De tú cuu sáhá ní, de cundáhvi inī ní sáan de chindeé chituu ní sáan jā nduvāha sēhe sá, ncachī dē.

²³ De nī ncāhān Jesús jín dē: Tú cuu candija cúu jā sáhá ní, chi nchivi cándija de cuu ndācā-ni jā cūni ji, ncachī yā.

²⁴ De maá tatá sūchí ñúcuán nī ncāhān jee dē: Cándija sá, de chindeé chituu ní sáan jā candija nihin cā sá, ncachī dē.

²⁵ De nī jini Jesús jā távi ndasí nchivi nūú yā. De nī ncāhān yā nūú tāchí: Ndóhó tāchí jā ní nsáhá jāá ncuñihín ncuosóhó ji, nduhū tátuni ní nūú nū jā quee nū inī sūchí yáhá, de mā ndívi nú cā inī ji, ncachī yā.

²⁶ Ñúcuán de nī ncana cóhó tāchí, de nī jahni yíhí tucu ji, de nī nquee cuāhān. De sūchí ñúcuán ní ncuu ji modo ndívi, de nī ncāhān cuāhā nchivi jā ní jihí ji.

²⁷ Sochi Jesús nī ntiin yā ndahá ji, de nī nacani yā ji, de nī ncuñihí ji.

²⁸ Sá de nī nquívi Jesús inī iin vehe, de ndá tēe scuáha jín yā nī jīcā tūhún sín dē yā: ¿Nājēhé cúu jāá nduú ní ncuu tavā ndá sá tāchí ñúcuán? ncachī dē.

²⁹ De nī ncāhān yā: Iin tāchí súcuán, chi mā queé cuiti quihín de tú mā cācān táhvi nū de tú mā cóo ndité inī nū, ncachī yā.

Jā ní ncāhān tucu yā jā cuú yā

(Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45)

³⁰ De nī nquee yā ñúcuán jín ndá dē, de nī ncháha yā ndāñúú Galilea cuāhān yā. De nduú cūni yā jā cūni ní iin nchivi.

³¹ Chi stéhēn yā nūú ndá tēe scuáha jín yā, de ncachí yā: Maá ní, Yāa nī nduu tēe, nastúu ndá ji nduhū nūú ndá tēe xēen. De cahñi dē nduhū, de tá nī jihí ní, de nūú únī quívi de natecū ní, ncachī yā.

³² De nduú ní jícūhun inī ndá dē tūhun yáhá, de nī nchuhú dē cātūhún dē yā sīquī tūhun jā ní ncāhān yā.

Ní nchivi cúu jā cūñahmú cā

(Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48)

³³ De nī nquenda yā jín ndá dē ñūú Capernaum, de tá nī nquívi yā inī vehe, de nī jīcā

tühún yā ndá dē: ¿Nā tūhun nī natúhún ndá nú já wáji ó ichi? ncachī yā.

³⁴ De nduú ní ncāhān cuitī ndá dē, chi ichi nī ncāhān ndá dē sīquī nī iin dē cúnáhnú cā.

³⁵ Nūcuán de nī jécundeē yā, de nī ncana yā ndihúxi ūū dē, de nī ncāhān yā: Tú nī iin nú cūnī já cuñáhnú cā, de sa sáhá nú maá nú já cuu nú tēe núu cā nūū ndá táhán nú, de cuu nú mozo nūū táhán nú.

³⁶ Nūcuán de nī ntiin yā ndahá iin sūchí lúli, de nī jani yā jī mahñú ndá dē. De nī numi yā jī, de nī ncāhān yā jíin ndá dē:

³⁷ Nā-ni nchivī de tú já sīquī nduhū jétáhvī jī iin sūchí lúli tá cúu nūū cúu sūchí yáhá, de nduhū jétáhvī jī. De nchivī já jétáhvī nduhū, de nsūū maá-ni nduhū, chi suni Yāā já nī ntajī nduhū jétáhvī jī, ncachī yā.

Nchivī jāá nduú cáhān sīquī yā, inī jī jíin yā (Lc. 9.49-50; Mt. 10.42)

³⁸ Nūcuán de nī ncāhān Juan jíin yā: Maestro, nī jinī ndá sá iin tēe já jíin sívī ní távā dē táchī inī nchivī. De nī jasī ndá sá já sáhá dē, chi nduú jīcā dē jíin ó, ncachī dē.

³⁹ De nī ncāhān Jesús jíin dē: Mā cásī ndá nú já sáhá dē. Chi nī iin tēe já jíin sívī nī sáhá dē tíñu ñáhnú, mā cūū nacahān dē sīquī nī.

⁴⁰ Chi iin tēe jāá nduú cáhān contra sīquī ó, íñí dē jíin ó.

⁴¹ De nā-ni nchivī de tú já sīquī nduhū tajī jī visó iin ñajin ndute coho nú, sīquī já cándija nū nduhū, de ndāā ndija cúu já nīhñ jī táhvī jī.

Xēēn coo sīquī nchivī quívi nūū cuāchi (Mt. 18.6-9; 5.13; Lc. 17.1-2; 14.34-35)

⁴² De tú iin sūchí lúli yáhá cándija jī nduhū, de tú quívi jī cuāchi sáhá nā-ni nchivī, de vāha cā de tú ní nūhñi iin yosó cáhnú sūcūn nchivī nūcuán, de quēe jī chíjin ndute mar nīcu.

⁴³ De tú ndahá nú sáhá já quívi nú cuāchi, de vāha cā quehndē nū ná quíhñ, tácuā nduú cā sáhá nú cuāchi. Chi vāha cā já coo iin-ni ndahá nú de quívi nú nūū cutecū nū níí cání, nsūū cā já coo nduú ndahá nú de quívi nú infierno, nūū cáyū ñuhūn já má ndáhvā cuitī.

⁴⁴ De nūcuán chi nduú jíhī tīndacú, de nduú ndáhvā cuitī ñuhūn.

⁴⁵ De tú jēhē nū sáhá já quívi nú cuāchi, de suni vāha cā quehndē nū ná quíhñ, tácuā nduú cā sáhá nú cuāchi. Chi vāha cā já coo tícūhlu nú de quívi nú nūū cutecū nū níí cání, nsūū cā já coo nduú jēhē nū de quívi nú infierno, nūū cáyū ñuhūn já má ndáhvā cuitī.

⁴⁶ De nūcuán chi nduú jíhī tīndacú, de nduú ndáhvā cuitī ñuhūn.

⁴⁷ De tú tīnūū nú sáhá já quívi nú cuāchi, de vāha cā tavā nū ná quíhñ, tácuā nduú cā sáhá nú cuāchi. Chi vāha cā já quívi nú nūū tátúní Yāā Dios jíin iin-ni tīnūū nú, nsūū cā já coo nduú tīnūū nú de quívi nú infierno.

⁴⁸ De nūcuán chi nduú jíhī tīndacú, de nduú ndáhvā cuitī ñuhūn.

⁴⁹ Chi tá cúu nūū quēe vāha oro sáhá ñuhūn, suni sūcuán quēe vāha nchivī sáhá tūndóhó. De ndacá cūñu já sócō nchivī nūū yā, cúu uhguā sáhá ñīi.

⁵⁰ Vāha íyó ñīi, de tú ñīi ná nāā já úhguā, ¿de nāsa nduū uhguā tucu sáhá nú? Túsaá de cuu nú nchivī vāha, tá cúu nūū íyó vāha ñīi. De cundeē vāha ndá nú jíin táhán nú, ncachī yā jíin ndá dē.

10

Sīquī já má sndóo táhān tēe jíin ñahan (Mt. 19.1-12; 5.31-32; Lc. 16.18)

¹ De nī nquee yā ñuū Capernaum, de nī jinū yā región Judea jíin incā lado yūte Jordán ichi nūū quēnda ncanđī. De nūcuán nī ncutútú tucu nchivī nūū yā, de nī stēhēn tucu yā tūhun nūū jī, tá-nī sáhá yā.

² Nūcuán de jacū tēe grupo fariseo nī nguenda de nūū yā, chi cūnī dē coto túnī de yā, tú nāsa cáhān yā. De nī jícā tūhún dē yā tú íyó ley já cuu ndusíin iin tēe jíin ñasíhí dē.

³ De nī ncāhān yā jíin dē: ¿Nā tíñu nī ndacu Moisés nūū nī jondē janahān?

⁴ De nī ncāhān ndá dē: Moisés nī jēhe dē tūhun já cuvāha iin acta já ndusíin dē jíin ña, de ndóo ña, ncachī dē.

⁵ De nī ncāhān Jesús jíin dē: Sīquī já nīhin inī ndá nú, de já nūcuán cúu já nī ndacu dē tíñu yáhá nūū nū.

⁶ Sochi jondē quívi xíhna ñuhún tá nī nsáhá Yāā Dios ndihī, chi tēe jíin ñahan nī nsáhá yā, cáchī tutū.

⁷ Já nūcuán cúu já sndóo tēe tatá dē naná dē, de quétáhān dē jíin ñasíhí dē.

⁸ De iin-ni cā cúu nduú dē, cáchī Yāā Dios. Túsaá de nduú cā cúu ūū táhān dē, chi iin-ni cā cúu.

⁹ Já nūcuán nduú vāha já sndóo táhān, chi já ní squétáhān Yāā Dios cúu, ncachī yā.

¹⁰ De tá nī nquívi ndá dē vehe, de ndá tēe scuáha jíin yā nī jícā tūhún tucu dē yā sīquī tūhun nūcuán.

¹¹ De nī ncāhān yā jíin dē: Tú nā-ni tēe sndóo dē ñasíhí dē, de nacueca dē incā ñahan, túsaá de cásíquī ndēe dē ñasíhí dē.

¹² De tú iin ñahan sndóo ña yíí ña de nacueca ña incā tēe, suni cásíquī ndēe ña dē, ncachī yā.

Jā nī jícān táhvī Jesús jēhē ndá sūchí lúli (Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17)

¹³ Nūcuán de nī nguenda nchivī nūū yā jíin ndá sūchí lúli, já tee yā ndahá yā xíní jī. De ndá tēe scuáha jíin yā, nī ncāhān dē nūū ndá nchivī já wáji jíin jī.

¹⁴ De nī jinī Jesús, de nī nquítī inī yā, de nī ncāhān yā jíin ndá dē: Cuáha tūhun ná quíji ndá sūchí lúli jíñā nūū nī, de mā cásī ndá nú já quíji jī. Chi nchivī já ndicó cóo inī já canī

inĩ ji modo ndá sũchĩ yáhá, suu ji cúu já quĩvi ndahá Yāa Dios já tatũni yā nũu ji.

¹⁵ De ndāā cāhān ni jín ndá nú, tú iin nchivĩ nduú jétáhvi ji já tatũni Yāa Dios nũu ji, tá cúu nũu jétáhvi iin sũchĩ lúlí, de má quĩvi cuitĩ ji ndahá yā, ncachĩ yā.

¹⁶ De nĩ numi yā ndá ji, de nĩ ntee yā ndahá yā xĩnĩ ji, de nĩ jicān táhvi yā jēhē ji.

Tũhun tēe cuicá

(Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30)

¹⁷ Nũcuán de nĩ nquehen tucu yā ichi cuāhān yā. De jĩnu iin tēe ni nquenda dē, de nĩ jecũĩnĩ jĩtĩ dē nũu yā, de nĩ jicā tũhún dē yā: Tēe vāha cúu ní Maestro. De cachĩ ní, ¿nā tiũu vāha sáhá sá de nĩhĩn táhvi sá cutecũ sá ní cáni andivĩ? ncachĩ dē.

¹⁸ De nĩ ncāhān yā jín dē: ¿A jáni inĩ nũu já iin tēe-ni cúu nĩ já cāhān nũu tēe vāha jín nĩ? Nduú ni iin tēe vāha iyó, chí mátũhún-ni Yāa Dios.

¹⁹ Ja jínĩ nũu ndá tiũu já ní ndacu Yāa Dios: Mā cásiquĩ ndēē tāhān nú. Mā cáhni nũu ndiyi. Mā sácũhná nú. Mā cāhān nũu tũhun tũhún. Mā stáhvi nú táhān nú. Cuetáhvi nú nũu tatá nú nũu naná nú, ncachĩ yā.

²⁰ De nĩ ncāhān tēe nũcuán jín yā: Ndācá tiũu yáhá ja nĩ squĩncuu sá jondē tá lulí sá, Maestro, ncachĩ dē.

²¹ Nũcuán de nĩ ncumanĩ Jesús jín dē, de nĩ ncāhān yā: Iin-ni cá tiũu cúmani sáhá nú túsáa: Cuāhān de xĩcõ ndihĩ nú já névāha nú, de cuāha nú nũu nchivĩ ndāhvi. De jondē andivĩ cuāha yā já vāha ndasĩ nũu nũ. Sá de quiji nú cuniquĩn nũ nduhũ cõhõn, de cuāha nú tũhun já cundoho nú tũndóhõ já síquĩ ní, ncachĩ yā.

²² De tá nĩ jini dē tũhun yáhá, de nĩ ntahũhvi inĩ dē. De cúcucá inĩ dē cuāhān dē, chí cuicá ndasĩ dē.

²³ Nũcuán de nĩ ndehē Jesús ní xĩn yā, de nĩ ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā: Nchivĩ cuicá chí ũhvi ndasĩ quĩvi ji ndahá Yāa Dios já tatũni yā nũu ji, ncachĩ yā.

²⁴ De ndá tēe scuáha jín yā nĩ nsáhvi inĩ dē nĩ jini dē tũhun yáhá. De nĩ ncāhān tucu yā jín ndá dē: Ndá nchivĩ já cutóo xũhún, ũhvi ndasĩ quĩvi ji ndahá Yāa Dios já tatũni yā nũu ji.

²⁵ Namā cá yāha iin camello yavĩ yitĩcũ nsũu cá já quĩvi iin nchivĩ cuicá inĩ ndahá Yāa Dios já tatũni yā nũu ji, ncachĩ yā.

²⁶ De vihĩ cá nĩ nsáhvi inĩ ndá dē nĩ jini dē, de nĩ jicā tũhún táhān dē: ¿De nĩ nchivĩ cúu já cácu túsáa? ncachĩ dē.

²⁷ De nĩ ndehē yā nũu ndá dē, de nĩ ncāhān yā: Nchivĩ chí mā cúu squĩvi ji máa ji ndahá Yāa Dios, sochi máa yá chí cuu sáhá yā, chí ndihĩ-ni tiũu cuu sáhá yā, ncachĩ yā.

²⁸ Nũcuán de nĩ ncāhān Pedro jín yā: Señor, de ndá sáan chí nĩ sndóo sá ndihĩ já névāha sá, de níquĩn sá níhĩn, ncachĩ dē.

²⁹ De nĩ ncāhān Jesús: Ndāā cāhān ni jín ndá nú, tú nā-ni nchivĩ sndóo vehe, á ñani, á cuāha, á tatá, á naná, á ñasíhĩ, á sēhe, á ñuhun, já síquĩ nduhũ jín já síquĩ já scútē nuu ji tũhun já scácu nĩ nchivĩ,

³⁰ túsáa de nanihĩn ji iin ciento cá já súcuán mitan, cúu vehe, cúu ñani, cúu cuāha, cúu naná, cúu sēhe, cúu ñuhun, de suni jondē jín já cuni ũhvi nchivĩ ji. De incá vida já quiji de cutecũ ji ní cáni andivĩ.

³¹ Sochi cuāha nchivĩ já cúñáhnũ mitan, nduu ji nchivĩ núu cá. De nchivĩ já núu cá mitan, chí nduñáhnũ ji, ncachĩ yā.

Jā ní ncāhān tucu yā já cuũ yā

(Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34)

³² De ñũhún ndá dē ichi já cáa cuāhān Jerusalén. De Jesús yósnũu yā nũu ndá tēe scuáha jín yā. De ndá nchivĩ já níquĩn ji yā, sáhvi inĩ ji ní jini ji tũhun cāhān yā, de yũhũ ji. Nũcuán de nĩ ncana sĩn tucu yā ndihũxĩ ũũ tēe scuáha, de nĩ nquijéhé tucu yā cáhĩ tũhun yā ndācá já quiji síquĩ yā:

³³ Cunini ndá nú, chí mitan de ja cuāhān õ Jerusalén, de nũcuán nastũu nchivĩ nduhũ, Yāa nĩ nduu tēe, nũu ndá sũtũ cúñáhnũ jín nũu ndá tēe stéhēn ley janahān. De nenda ndá dē síquĩ ní já cuũ ni. De nasiáha dē nduhũ nũu ndá tēe nación Roma já tátũni já ndēē Jerusalén.

³⁴ De ndá tēe nũcuán sáhá catá dē nũu ni, de canĩ dē nduhũ, de tivĩ síĩ dē nũu ni, de sá de cahni dē nduhũ. Sochi nũu ũnĩ quĩvi de natecũ ni, ncachĩ yā.

Jā ní jicān Jacobo jín Juan iin favor nũu yā

(Mt. 20.20-28)

³⁵ Nũcuán de Jacobo jín Juan, nduú sēhe Zebedeo, nĩ nquenda dē nũu Jesús, de nĩ ncāhān dē: Maestro, cúni sá já sáhá ní iin já cācān sá nũu ní, ncachĩ nduú dē.

³⁶ De nĩ ncāhān yā jín dē: ¿Nā cuá cúu já sáhá ní jín nũu cúni nũ? ncachĩ yā.

³⁷ De nĩ ncāhān nduú dē: Cuāha ní tũhun já cundeē sá xĩn ní quĩvi nduñáhnũ ní, iin sá lado cuáhá ní, de incá sá lado sátĩn ní, ncachĩ dē.

³⁸ Nũcuán de nĩ ncāhān Jesús jín nduú dē: Nduú jínĩ nũu nā cuá cúu já jicān nũ. ¿A cuu cundoho nú tũndóhõ tá cúu nũu quiji síquĩ ní? ¿De á quenda nú cundoho xēēn nũ tá cúu nũu cundoho ní? ncachĩ yā.

³⁹ De nĩ ncāhān nduú dē: Cuu sáhá sá, ncachĩ dē. De nĩ ncāhān yā jín dē: Jándāa cúu já ndoho nú tũndóhõ tá cúu nũu quiji síquĩ ní, de ndoho xēēn nũ tá cúu nũu cundoho ní.

⁴⁰ Sochi já cundeē nũ lado cuáhá ní jín lado sátĩn ní, de nsũu nduhũ cúu já cuāha tũhun. Chí ja iyó tũha já cuu ndá tēe já ní nacāji Tatá ní, de tēe nũcuán níhĩn, ncachĩ yā.

⁴¹ De ndihúxi cá tēe scuáha jíin yā, nī jini dē tūhun yāhá, de nī nquiti inī dē nī jini dē Jacobo jíin Juan.

⁴² De Jesús nī ncana yā ndá dē, de nī ncāhān yā jíin dē: Jíni ndá nú nāsa sáhá ndá tēe já cūñáhnú nūu nchivī ndá nación. Chi ndácu nihin ndá dē nūu ji, de maá dē cáchi nāsa coo.

⁴³ Sochi ndá maá nú, chi mā sáhá nú sūcuán. Chi tú nī iin nú cūnī jā cuu nú nūu, de sa sáhá nú maá nú mozo nūu ndá táhán nú.

⁴⁴ De tú nī iin nú cūnī jā cuu nú nūu, de sa sáhá nú maá nú mozo nūu ndá táhán nú.

⁴⁵ Chi suni sūcuán sáhá maá nī, Yāā nī nduu tēe, chi nsūú jā vāji nī jā cuetīñú nī nchivī, chi sa vāji nī jā cuetīñú nchivī nduhú. De cuāha nī maá nī jā cuu nī tácuu scácu nī cuāhā nchivī, ncachī yā.

Jā ní nasáhá vāha yā Bartimeo tēe cuáá
(Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43)

⁴⁶ Nūcuán de nī nquenda yā űuū Jericó jíin ndá tēe scuáha jíin yā. Sá de nī nquee yā űuūcuán cuāhān yā jíin ndá dē jíin ndá cá nchivī cuāhā. De Bartimeo tēe cuáá, sehe Timeo, ndéē dē yuhú íchí, jícān dē caridad.

⁴⁷ De nī jini dē tūhun jā vāji Jesús tēe űuū Nazaret. De nī nquijéhé dē cána jee dē: Jesús, maá nī jā cūu nī tatá rey David, cundáhvi inī ní sáān, ncachī dē.

⁴⁸ De cuāhā nchivī nī ncāhān ji nūu dē jā ná cāsí dē yuhú dē. Sochi víhí cá nī ncana jee dē: Maá nī jā cūu nī tatá rey David, cundáhvi inī ní sáān vii, ncachī dē.

⁴⁹ Nūcuán de nī jencuīñi Jesús, de nī ncāhān yā: Cana dē ná quíji dē. De nī ncana ndá ji tēe cuáá űuūcuán: Ndeé coo inī nū. Nacuīñi ná cōhōn, chi cána yā ndóhó, ncachī ji.

⁵⁰ Nūcuán de nī squéne dē sōo dē, de űamā nī nacuiñi dē, de nī nquenda dē nūu Jesús.

⁵¹ De nī ncāhān yā jíin dē: ¿Nā cuá cūnī nū jā sáhá nī ndóhó? De nī ncāhān dē: Maestro, jā ná ndúnijīn tinūú sá cūnī sá, ncachī dē.

⁵² De nī ncāhān Jesús jíin dē: Cuáhán túsáá, chi nī ncandīja nū jā cuu nasáhá vāha nī ndóhó, de suu cūu jā ní nduvāha nú, ncachī yā. De nī ndunijīn-ni tinūú dē, de nī jēcuniquīn dē Jesús cuāhān dē jíin yā ichi űuūcuán.

11

Jā ní nquivi Jesús Jerusalén
(Mt. 21.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

¹ De cuācuñatin yā ciudad Jerusalén, de nī ncuñatin yā űuū Betfagé jíin űuū Betania, jā cáá jēhē yucu Olivos. De nī ntaji yā űū tēe scuáha jíin yā jā quihīn dē.

² De nī ncāhān yā jíin dē: Cuáhán űuū luli jā cáá ichi nūu. De tá nī nquivi nūu de cūnī nū

iin burro nūhni tī, jā nī iin tēe nchāha ca cosō dē tī. De nandají nū tī, de quiji nū jíin tī.

³ De tú nī iin cātūhūn nūcu nándají nū tī, de cachī nū jā maá Jētohō ō jíni űuhún yā tī, de űamā natajī yā tī ndiji tī, cachī nū, ncachī yā jíin ndúu dē.

⁴ De cuāhān ndúu dē, de nī nihīn dē burro űuūcuán nūhni tī viéhé quēhe inī ichi. De nī nandají dē tī.

⁵ De sava nchivī inī űuūcuán nī ncāhān jíin dē: ¿Nā cuá sáhá nī jā nándají nī burro jíinā? ncachī ji.

⁶ Nūcuán de nī ncāhān ndúu dē tá cūu nūu nī ncachī Jesús nūu dē. Sá de nī nsiáa ji tī cuāhān dē jíin tī.

⁷ De nī nenda ndúu dē jíin tī nūu Jesús. De nī nchisó ndá dē sōo dē siquī tī, de nī jēcōsō yā tī.

⁸ De cuāhā nchivī nī scāā ji sōo ji inī ichi. De sava cá ji nī jāhnū ji ndahá űuū, de nī jaquīn ji inī ichi.

⁹ De nchivī cuāhān ichi nūu yā jíin nchivī níquīn ichi chātā yā, cána jee ji: Vii ndasí cūñáhnú yā. De vāha ndasí Yāā cūu yā chi vāji yā jíin tīñu maá Jētohō ō Yāā Dios.

¹⁰ De vāha ndasí coo, chi jā űatin tatūnī yā tá cūu nūu ní ntatūnī tatá ō rey David. De vii ndasí cūñáhnú maá Yāā Dios, ncachī ji.

¹¹ Sá de nī nquivi Jesús maá Jerusalén jíin inī templo cāhnú. De nī ndehé yā nūu ndacá ndatīñú jā iyó ní űuūcuán. De ja nī űini, de nī nquee yā cuāhān yā űuū Betania jíin ndihúxi űū tēe scuáha jíin yā.

Jā ní ncāhān yā nūu űutun higo
(Mt. 21.18-19)

¹² De quivi tēen, tá nī nquee yā űuū Betania jíin ndá dē, de cócon yā.

¹³ De jondé jícá nī jini yā iin űutun higo jā ndéē yūcū. De nī jēndéhé yā tú sanaā nihīn yā higo jā cají yā. De nduu ní nihīn cuiti yā, chi maá-ni yūcū ndéē, chi nsūú tiempo cūun higo cūu.

¹⁴ Nūcuán de nī ncāhān yā nūu űutun higo: Mitan de mā cūun cuiti cá higo xini nū, ncachī yā. De ndá tēe scuáha jíin yā nī jini dē jā sūcuán nī ncāhān yā.

Jā ní ntavā yā nchivī inī templo
(Mt. 21.12-17; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

¹⁵ De nī nenda yā jíin ndá dē Jerusalén. De nī ndivi yā inī patio templo cāhnú, de nī ntavā yā ndá nchivī jā jéen quiti de nāxícō nūu nchivī jā sōcō ji. De nī scócava yā mesa ndá nchivī jā sáma xūhún, jíin silla ndá nchivī jā xicó paloma.

¹⁶ De nduu ní jéhe yā tūhun yā vāha nchivī inī templo jíin ndatūnī ndiso ji.

¹⁷ De nī stéhēn yā tūhun nūu ji, nī ncachī yā: Yósō nūu tutū űi jā cāhān Yāā Dios: Vehe nī chi vehe nūu jícān táhvi nchivī ndacá nación cūu, cáchi yā. Sochi ndá ndóhó,

chi modo yaví cava jācuīhná nī nasáhá nú, ncachí yā.

¹⁸ De ndá tēe stéhēn tutū ley jíin ndá sūtū cūñáhnú, nī jini dē tūhun yáhá, de nī nquijéhé dē nducú dē modo nāsa cahni dē yā. Chi yúhú ndá dē jā cuñáhnú cā maá yā nsūú cā ndá máá dē, chi ndácá nchiví cūsī ndasí iní ji níni ji tūhun cuāhēn yā.

¹⁹ De tá ja ñatin cuaā, de nī nquee yā Jerusalén cuāhān yā.

*Jā ní nchichí ñutun higo
(Mt. 21.20-22)*

²⁰ De jānehēn quiví tēēn nī nayāha yā jíin ndá dē cuāhān yā. De nī jini ndá dē jā ñutun higo ñúcuán ja nī nchichí nú jondé jíin yoho.

²¹ Ñúcuán de nī nūcūhun iní Pedro, de nī ncāhān dē jíin yā: Maestro, cūndéhé nī ñutun higo ñúcuán jā nī ncāhān ní nūú, de mitan ja nī nchichí, ncachí dē.

²² De nī ncāhān Jesús jíin ndá dē: Candíja ndá nú jā sáhá Yāa Dios jā jicān nū.

²³ Chi ndāá cāhān nī jíin nū, tú nā-ni nchiví cāhān ji jā cujiyo yucu yáhá quihīn jondé nūú mar, de tú nduú jáni síqui iní ji, chi sa cándija ji jā coo tá cúu nūú cāhān ji, ñúcuán de quee ndaá jā ní ncāhān ji.

²⁴ Jā ñúcuán cúu jā cāhān nī jíin ndá nú, ndácá jā jicān táhvi nū, de tú cándija nú jā nihīn nū, de nihīn nū.

²⁵ De tá jicān táhvi nū, de cune cáhnú iní nū nūú nchiví jā sáhá cuāchi nūú nū, tácuá maá Tatá nú, Yāa ndéé andiví, suni cune cáhnú iní yā nūú cuāchi nū.

²⁶ Chi tú má cūne cáhnú iní nū nūú táhān nú, de saá-ni maá Tatá nú, Yāa ndéé andiví, má cūne cáhnú iní yā nūú cuāchi nū, ncachí yā.

*Siquí jā ndiso tíñú Jesús
(Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8)*

²⁷ Ñúcuán de nī nenda tucu yā Jerusalén, de jica nuu yā iní templo cáhnú. De ndá sūtū cūñáhnú, jíin tēe stéhēn ley janahán, jíin tēe ñáhnú jā ndácu tíñú, nī nquenda ndá dē nūú yā.

²⁸ De nī jicá tūhún dē yā: ¿Ní jondé nī nihīn tíñú nú ndá tíñú jā sáhá nú yáhá? ¿De ní iin nī ntee tíñú ndóhó jā sáhá nú sūcuán? ncachí ndá dē.

²⁹ De nī ncāhān Jesús: Saá-ni nduhū suni cātūhún nī ndá nú iin tūhun. De tú cuu scócoo nū, ñúcuán de cachí nī nūú nū ní jondé nī nihīn tíñú nī jā sáhá nī tíñú yáhá.

³⁰ ¿Ní iin nī ntee tíñú síqui Juan jā ní scuénduté dē? ¿A Yāa Dios á ndá tēe? Cachí nūú nī, ncachí yā.

³¹ Ñúcuán de nī natúhún ndá máá dē: Tú cachí ó jā Yāa Dios nī ntee tíñú ñúcuán síqui Juan, de cāhān dē jíin ó: ¿Túsaá de nājéhé cúu jáá nduú ní ncándija ndá nú jā ní ncāhān dē?

³² De tú cāhān ó jā nchiví nī ntee tíñú síqui dē, de quítí iní nchiví cuní ji yóhó, ncachí

ndá dē jíin táhān dē. Chi yúhú ndá dē jā quítí iní nchiví, chi ndiví ji cándija ji jā tēe nī nacani tūhun Yāa Dios nī ncuu ndija Juan.

³³ Jā ñúcuán nī ncāhān ndá dē jíin yā: Nduú jíin nī, ncachí dē. Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: De saá-ni nduhū, suni má cáchí nī nūú nū ní iin nī ntee tíñú síqui nī jā sáhá nī tíñú yáhá, ncachí yā.

12

*Tūhun yátá síqui ndá tēe nēhēn jā sátíñú
nūú yūcú uva*

(Mt. 21.33-46; Lc. 20.9-19)

¹ De nī nquijéhé yā cāhān yā tūhun yátá jíin ndá dē: Iin tēe nī nchuhun dē cuāhā yūcú uva. De nī jasi dē corral, de nī nsáhá dē iin nūú cāxīn dē uva. De nī nsáhá dē iin vehe sūcún tácuá cuu coto dē níí cáhnú. De nī sndóo dē nūú sava tēe jā sátíñú nūú, de cuu sava dē ndihá jíin. De nī nquehen dē ichi cuāhān jicá dē.

² De maá tiempo jā ndatutú uva, de nī ntají dē iin mozo jā cuānquēhen ji sava ndihá uva nūú ndá tēe sátíñú.

³ De ndá tēe ñúcuán nī ntiin dē mozo, de nī ncani dē ji, de nī ntají uun dē ji cuānohōn ji.

⁴ Ñúcuán de tēe xíí uva nī ntají dē incā mozo cuāhān. De ndá tēe sátíñú nī jēhe dē yūú xīnī mozo ñúcuán, de nī stácuéhé dē, de nī ncāhān nāvāha dē nūú.

⁵ De tēe xíí uva nī ntají tucu dē incā mozo cuāhān. De nī jahni ndá dē ji. De suni sūcuán nī ntají dē cuāhā cā mozo cuāhān, de sava ji nī ncani ndá dē, de sava cā ji nī jahni dē.

⁶ De tēe xíí uva, iyó iin sēhe dē de māni ndasí dē jíin. De jā sádhí de nī ntají dē sēhe dē cuāhān nūú ndá tēe sátíñú. De jāni iní dē jā cuetáhvi ndá tēe ñúcuán nūú sēhe dē.

⁷ Sochi ndá tēe sátíñú nī natúhún ndá máá: Tēe xíí táhvi cúu yáhá. Ná cáhni ó ji, de ndóo táhvi ji cuu ó, ncachí ndá.

⁸ De nī ntiin ndá dē ji, de nī jahni dē, de nī squéne dē ji yuhú ñúhún ñúcuán, ncachí yā.

⁹ Ñúcuán de nī jicá tūhún yā ndá dē: ¿Túsaá de nāsa sáhá tēe xíí uva? Nenda dē de cahni dē ndá tēe sátíñú, de cuāha dē ñuhun jā cáá uva nūú sava cā tēe jā sátíñú nūú.

¹⁰ ¿De á ncháha ca cahvi ndá nú tūhun yáhá jā yósó nūú tutú ii, jā nduhū cúu tá cúu iin yūú? Chi cáchí tutú:

Yūú jā ní squéne yichí ndá tēe jā sáhá vehe, maá yūú yáhá nduu jā quituu squinā vehe.

¹¹ Maá Jétoho ó Yāa Dios nī nsáhá yā sūcuán, de sáhvi iní ó jini ó tíñú yáhá.

Cáchí tutú, ncachí yā.

¹² Ñúcuán de nī nducú ndá dē modo jā tiin dē yā. Chi nī jicūhun iní dē jā síqui ndá máá dē cúu jā ní ncāhān yā tūhun yátá síqui ndá tēe jā sátíñú nūú uva jíin ndá tēe jā sáhá vehe. Sochi síqui jā yúhú ndá dē jā quítí iní nchiví, de nī sndóo dē yā, de cuāhān dē.

*Siquí xühún renta**(Mt. 22.15-22; Lc. 20.20-26)*

¹³ Ñúcuán de ní ntají ndá dē sava tēe grupo fariseo jíin grupo Herodes, cuāhān dē nūū yā, chí nducū ndá dē nāsa sáhá dē tácuca cāhān yā iin tūhun jā nīhīn dē cuāchi siquí yā.

¹⁴ De ní nguenda ndá dē, de ní ncāhān dē jíin yā: Maestro, jíin ndá sá jā tēe cāhān ndāā cúu ní, de nduú yúhú ní jā cāhān ní iin nchiví siquí ní. Chí nduú sáhá ní cuenta nāsa cúu iin iin nchiví, chí inuú-ni sáhá ní jíin ndá jí. De stéhēn ndāā ní nāsa squíncuu nchiví nūū Yāā Dios. ¿De á íyó vāha jā chunāá ó xühún renta nūū rey nación Roma jā tīin nación máá ó? ¿A chunāá ó, á mā chunāá ó? ncachí dē.

¹⁵ De maá yā jíin yā jā stáhvi-ni ndá dē, de ní ncāhān yā jíin dē: ¿Nājehe cúu jā jíto túni ndá nū nduhū? Taji iin xühún ná cūndehé ní, ncachí yā.

¹⁶ De ní jēhe ndá dē xühún, de ní ndehé yā nūū, de ní jíicā tūhún yā dē: ¿Nā tēe cúu jā ndéē nūū xühún yáhá, de ná sívī cúu jā ndéē yáhá? De ní ncāhān ndá dē jíin yā: Rey ñúcuán cúu.

¹⁷ De ní ncāhān yā jíin ndá dē: Túsaá de nacuaña nū nūū rey ñúcuán jā cúu cuenta dē, de nacuaña nū nūū Yāā Dios ndacá jā cúu cuenta maá yā, ncachí yā. De ní nsāhvi ndasí iní ndá dē ní jini dē jā ndíchí ní ncāhān yā.

Jā ní jíicā tūhún ndá dē siquí jā natecū ndiyi
(Mt. 22.23-33; Lc. 20.27-40)

¹⁸ Ñúcuán de jacū tēe grupo saduceo ní nguenda dē nūū yā. De ndá tēe ñúcuán cáchi dē jáá nduú nátecū cuítí ndiyi. De ní jíicā tūhún dē yā siquí iin tūhun:

¹⁹ Maestro, de Moisés ní ntee dē nūū tutú jā névāhá ó: Tú iin tēe cuū dē, de ndōō ñāsíhí dē, de tú nduú ní íyó sēhe dē jíin ñā, túsaá de cánuú jā ñāni dē nacueca ñāsíhí dē, de sēhe dē jā coo jíin ñā, nūcuñí jíi nūū ndiyi ñāni dē, cáchi tutú.

²⁰ De ní íyó ūjā ñāni. De tēe xīhna ñúhún ní jeca dē iin ñāhan. De ní jíhí dē, de nduú nā sēhe dē ní íyó.

²¹ De tēe ūū ní nacueca dē ñā, de suni ní jíhí dē, de suni nduú nā sēhe dē ní íyó. De saá-ni tēe ūni.

²² De ndihújā dē ní nacueca dē ñā, de ní iin dē nduú ní íyó sēhe dē. De jā sándihí de ní jíhí ñāhan ñúcuán.

²³ Túsaá de tá natecū ndá dē quívi jā natecū ndiyi, ¿de ní iin dē cuu ñā ñāsíhí dē? Chí ndihújā dē ní ndeē jíin ñā, ncachí ndá dē jíin yā.

²⁴ Ñúcuán de ní ncāhān yā jíin dē: Ndasí stívī ndá nū tūhun siquí jáá nduú jíicūhun iní nū jā cāhān tutú íi, de ní nduú jíin nū jā íyó poder Yāā Dios jā nastecū yā ndiyi.

²⁵ Chí quívi jā natecū ndá ndiyi, de nduú cā nā tūhun jā quetáhān tēe jíin ñāhan coo. Chí coo ndá jíi tá cúu ndá ángel Yāā Dios andiví.

²⁶ De siquí jā natecū ndiyi, ¿á nduú ní ncāhvi ndá nū tutú jā ní ntee Moisés, nāsa ní ncāhān Yāā Dios jíin dē máhñū yūcū jā cáyū ñuhūn? Maá ní cúu Yāā Dios Abraham jíin Isaac jíin Jacob, ncachí yā nūū Moisés.

²⁷ Chí visó jā ní jíhí ndá dē sochi tēcū dē nūū íyó maá yā, chí cúu yā Yāā jā sáhá jā tēcū nchiví ní cání. Ndasí stívī ndá nū tūhun yā túsaá, ncachí yā jíin ndá dē.

Tūhun cánuú ndasí cā jā ní ndacu Yāā Dios
(Mt. 22.34-40)

²⁸ De ní nguenda iin tēe stéhēn ley janahán, de ní jini dē jā stíchí tāhān ndá tēe ñúcuán jíin Jesús. De ní jini dē jā vāha ní scócoo yā tūhun. De ní jíicā tūhún dē yā: ¿Ní tūhun cúu jā ndacu tíñu jā cánuú ndasí cā nūū ndá cā tūhun jā ní ndacu yā janahán? ncachí dē.

²⁹ De ní ncāhān Jesús jíin dē: Yáhá cúu tíñu jā cánuú ndasí cā nūū ndacá cā: Cáchi tutú: Nchiví Israel, cunini nū: Maá Jētoho ó Yāā Dios chí mátúhún yā-ni íyó.

³⁰ Túsaá de coo maní ndasí nū jíin maá Jētoho nū Yāā Dios jondé jíin iní jíin ánó nū, jíin níi jáá ntúni nū, jíin níi fuerza nū. Yáhá cúu tūhun ndacu yā jā cánuú ndasí cā.

³¹ De tūhun ūū jā ní ndacu yā, suni súcuán cāhān: Cundáhvi iní nū táhán nū tá cúu nūū cundáhvi iní nū maá nū, cáchi tutú. Nduú cā nā incā tūhun ndacu tíñu cánuú cā íyó, chí yáhá-ni cúu, ncachí yā jíin dē.

³² Ñúcuán de tēe stéhēn ley janahán, ní ncāhān dē jíin yā: Vāha ní ncāhān ní Maestro. Chí ndāā jā iin-ni Yāā Dios íyó, de nduú cā nā incā yā íyó.

³³ De cánuú jā coo maní ndasí ó jíin yā jondé jíin iní jíin ánó ó, jíin níi jáá ntúni ó, jíin níi fuerza ó, de cundáhvi iní ó táhán ó tá cúu nūū cundáhvi iní ó maá ó. De cánuú ndasí cā yáhá nsūū cā jā teñuhūn ó quiti jíin ndá cā jā sóco ó nūū yā, ncachí dē.

³⁴ De ní jíin Jesús jā vāha ní scócoo dē tūhun, de ní ncāhān yā jíin dē: Já ñātin cuu quívi nū ndahá Yāā Dios jā tatúni yā nūū nū, ncachí yā. Ñúcuán de ní iin cā ndá dē, nduú cā ní nchúndēe iní dē jā catúhún dē yā.

Siquí jā cúu Cristo tatā David
(Mt. 22.41-46; Lc. 20.41-44)

³⁵ De stéhēn Jesús tūhun iní templo, de ní ncāhān yā: ¿Nāsa cúu jā cáchi ndá tēe stéhēn ley janahán jā Cristo cúu tatā rey David?

³⁶ Chí maá David súcuán ní ncāhān dē tūhun yā ní nsáhá Espíritu Santo jondé janahán:

Maá Jētoho ó Yāā Dios ní ncāhān yā jíin Jētoho ní, Yāā jā quíji:
Cundeē nū lado cuáhá ní nūū cuñáhnú nū, de ná sáhá ní jā candeē nū poder ndacá jā jíin ūhvī ndóhó.

Ncachí Yāā Dios. Ncachí David.

³⁷ Túsaá de visó ch'ijin tatá David cacu Cristo, de nī ncāhān dē Jētohō dē yā, chí jondē nūū Yāā Dios vāji yā, ncachī yā. De ndá nchivī cuāhā jétahān inī ji nīni ji tūhun cāhān yā.

*Jā ní ncāhān yā jā iyó cuāchi ndá dē
(Mt. 23.1-36; Lc. 11.37-54; 20.45-47)*

³⁸ De stēhēn yā tūhun, de nī ncāhān yā jīn ji: Coto má candíja ndá nú ndá tēe stēhēn ley janahān. Chí cúsi inī ndá dē jica nuu dē jīn sahma cānī jā stēhēn jā cúñāhnú dē, jīn jā cāhān yīñúhún nchivī dē nūū yāhvi.

³⁹ De jétahān inī ndá dē cundēe dē nūū silla yīñúhún cā inī vehe ī sinagoga, jīn silla yīñúhún cā nūū iyó vico jā yāji nchivī.

⁴⁰ De cāndēe dē vehe ndá ñahan quéndōo ndáhvī. De nahān jícān táhvī dē tácuca canī inī nchivī jāá nduú nā cuāchi dē. Ndá tēe yáhā chí sa vīhī cā ndoho dē castigo, ncachī yā.

*Jā ní nsōcō ñahan viuda xūhún
(Lc. 21.1-4)*

⁴¹ De iin quivī ndēe Jesús inī templo cāhnú ichi nūū ndá jātūn nūū sócō ji xūhún. De ndéhē yā nāsa chúhun nchivī xūhún inī jātūn. De cuāhā nchivī cuicā nī nchuhun ji cuāhā xūhún.

⁴² De nī nguenda iin ñahan viuda jā ndóho ndáhvī. De nī nchuhun ña uū centavo lulí inī iin jātūn.

⁴³ Nūcuán de nī ncana yā ndá tēe scuáha jīn yā, de nī ncāhān yā jīn dē: Ndāā cāhān nī jīn ndá nú jā ñahan viuda ndáhvī yáhā, cuāhā cā nī nsōcō ña nsūū cā jā ní nsōcō ndá nchivī cuicā.

⁴⁴ Chí ndá máá ji nī nsōcō ji jā ní ndōo nūū xūhún cuāhā ji. De ñahan yáhā, visó ndáhvī ndóho ña, de nī nchuhun ña ndihī jā cutedcū ña, ncachī yā jīn ndá dē.

13

*Jā ní ncachī yā jā naā templo
(Mt. 24.1-2; Lc. 21.5-6)*

¹ De tá nī nquee Jesús inī templo cāhnú, de iin tēe scuáha jīn yā nī ncāhān dē: Maestro, cūndéhē nī nācā vīi ndasī cāá ndá vehe yáhā jā cúu templo, jīn ndá yūū jā ní ncuvāha, ncachī dē.

² De nī ncāhān yā jīn dē: Ndācā vehe náhnú yáhā jā ndéhē nū, chí iin quivī mā cóso táhān cā nī iin yūū, chí ndihī tānī, ncachī yā.

*Nā seña coo tá cuācuñatin ndihī ñayivī
(Mt. 24.3-28; Lc. 21.7-24; 17.22-24, 31)*

³ De cuāhān yā jīn ndá dē yucu Olivos, jā fñī ichi nūū templo cāhnú. De nī jēcundēe yā ñūcuán. De Pedro jīn Jacobo jīn Juan jīn Andrés, nī jīcā tūhún síin dē yā:

⁴ Cachī tūhun ní nūū sá, ¿nā quivī coo ndācā jā ní ncachī ní jā coo? ¿De nā seña

coo tá jā ñatin squíncuu ndá jā ní ncachī ní? ncachī dē.

⁵ De nī ncāhān yā: Coto má stáhvī nī iin dē ndá ndóhó.

⁶ Chí quiji cuāhā tēe jīn sívī nī jā stáhvī: Maá nī cúu Cristo, cachī dē. De sūcuán de stáhvī dē cuāhā nchivī.

⁷ De nīhīn nū tūhun jā ndācā lado iyó guerra, á jā ñatin coo guerra. De mā cúyuhú nū, chí cānuú jā sūcuán coo, sochi nchāha ca quenda quivī jā ndihī ñayivī.

⁸ Chí nenda nación síquī incā nación, de nenda ñuū síquī incā ñuū jā canāā. De chāhá chúcuán tān, de coo tamā, de nenda nchivī síquī táhān ji. De ndācā yáhā cúu tūndóhó jā quijéhē xihna ñúhún cā.

⁹ De coto ndá nú maá nú, chí nastúu ndá ji ndóhó nūū justicia, de inī ndá vehe ī sinagoga canī ndá ji ndóhó. De quinasíaha ji sava ndá nú nūū ndá gobernador jīn nūū ndá rey, de cāhān ji cuāchi síquī nū síquī jā cāndíja nú nduhú. De sūcuán de cuu nacani nū tūhun nī nūū ndá dē.

¹⁰ Chí cānuú jā xihna cā cūte nuu tūhun nūū nchivī ndācā nación nāsa scácu nī ji, sá de jīnu quivī.

¹¹ De tá quinasíaha ndá dē ndóhó nūū justicia, de má nacani tūha inī nū nāsa nascócōo nū tūhun nūū ndá dē. Chí hora ñūcuán de maá Yāā Dios cuāha yā tūhun nūū nū nāsa cāhān nū, de tūhun ñūcuán cāhān nū. Chí nsūū maá nú cúu jā cāhān, chí Espíritu Santo cúu jā cāhān.

¹² De ñanī jīn ñanī nastúu táhān jā ná cúu. De tatá nastúu sēhe jā cúu. De sēhe nenda síquī tatá jīn naná jā cahnī.

¹³ De ndācā nchivī quiti inī ji nūū nū jā síquī nduhú. Sochi nchivī jā cuiñi nīhīn jīn tūhun nī jondē quivī jīnu, chí cacu ji.

¹⁴ De Daniel, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios, nī ntee dē tūhun iin tēe nēhēn jā quiji. De ndá ndóhó jā cáhvi tutú ñūcuán, de ná jícūhun inī nū. Chí iin quivī de cunī ndá nú jā cuiñi dē inī maá templo nūū nduú nā ley jā cuiñi dē, de sáhā nāvāha dē jā stívī dē ndá ndatíñú ī. De tá cunī nū jā sūcuán cúu, de nchivī ndēe región Judea, ná cúnu ji caa ji yucu quihīn ji.

¹⁵ De nchivī ndēe yātā vehé, mā ndivī ji inī vehe jā tavā ji ndatíñú ji, chí cānuú jā cunu ñamā ji tácuca cacu ji.

¹⁶ De nchivī iyó nūū itū, mā nóhōn ji vehe jā naquehen ji sahma ji.

¹⁷ De quivī ñūcuán, nācā ndáhvī ndoho ndá ñahan ñúhún sēhe jīn jā ndēca ñiquín, chí mā cúñamā ña cunu ña.

¹⁸ Túsaá de cācān táhvī nū jā má quijī tūndóhó ñūcuán jā cunu nú maá tiempo cúun yūhā.

¹⁹ Chí tá quijéhē ñūcuán de coo cuāhā tūndóhó xēen, jāá nchāha ca coo sūcuán jondē quivī jā ní nsáhā Yāā Dios ñayivī de

jondê mitan. De tá yáha tündóhó ñúcuán de ni mā cóo cā jā sūcuán.

²⁰ De tú mā násndíyí maá Jētohō ō Yāa Dios tiempo coo tündóhó ñúcuán, de ni iin nchiví mā cácu cuití jī. De jā síquī nchiví cándíja jā ní nacāji yā, jā ñúcuán cúu jā nasndíyí yā quívi.

²¹ Túsaá de tú iin nchiví cáhān jíin nú: Yáhá cūndēhé nú jā ndēē Cristo, á: Ñúcuán cūndēhé nú jā ndēē yā, cachī jī, de mā cándíja nú jā cáhān jī.

²² Chi quenda ndá tēe stáhví jā cachī dē jā cúu dē Cristo, á cachī dē jā tēe nácani tūhun Yāa Dios cúu dē. De sáhá ndá dē tíñu ñáhnú jā sáhví iní nchiví cuní jī, tácuca stáhví dē jondê maá nchiví jā ní nacāji yā, de tú ná cúu sáhá dē.

²³ Sochi ndito coo iní ndá nú, chi ja ní ncachí ndihi ní nūū nú mitan jondê ncháha ca coo.

Nāsa coo quívi tá nenda Yāa ní nduu tēe (Mt. 24.29-36, 42-44; Lc. 21.25-36)

²⁴ De quívi ñúcuán, tá ja ní ndihi ndācá tündóhó yáhá, de cutuún ncandíi, de yōo chi mā cútúu cā.

²⁵ De nincava tiūūn, de ndācá jā jíca andiví chi quisi.

²⁶ Ñúcuán de cuní ndá nchiví nūū maá ní, Yāa ní nduu tēe, nenda ní jíin vico, de cundiso ní cuáhā poder, de víi ndasi cuñáhnú ní.

²⁷ Ñúcuán de tají ní ndá ángel ní quíji jā nastútú ndācá nchiví jā ní nacāji ní ndicuní lado ñayívi, jondê nūū ndihi ñayívi de jondê nūū ndihi andiví.

²⁸ Mitan de scuáha ndá nú nāsa sáhá ñutun higo: Tá ja ní nene numa, de ní nacóco yūcū, de ja jíin ndá nú ja ní ncuñatin tiempo ihní.

²⁹ De suni sūcuán tá cuní ndá nú jā ní nquijéhé ndá tíñu yáhá, ñúcuán de jíicūhun iní nú ja ní ncuñatin quívi nenda ní, de ñamā coo.

³⁰ De ndāā cáhān ní jíin ndá nú jā má cúu ndihi nchiví jā cuní ndá tündóhó yáhá, chi jondê quee ndāā ndihi tá ncachí ní.

³¹ Andiví jíin ñayívi chi naā, sochi ndācá tūhun cáhān ní chí mā náā, chí quee ndāā ndihi.

³² Sochi quívi jíin hora jā nenda ní, chí ní iin nchiví nduú jíin, ní ndá ángel andiví, ní maá ní jā cúu Sēhe Yāa Dios. Chí mátúhún-ni Tatá ní cúu jā jíin.

³³ Túsaá de cūhun iní ndá nú ndá tūhun yáhá, de ndito coo iní nú, de cācān táhví nú, chí nduú jíin nú nā quívi nenda ní.

³⁴ Chí coo modo iin tēe jā quíhin jíca dē, de tá ncháha ca quee dē vehe dē, de ní ndacu dē nūū ndá mozo dē ná tíñu sáhá iin iin dē. De ní ndacu dē nūū tēe jíto viéhé jā ná cóo ndito dē.

³⁵ De saá-ni ndá máá nú, ndito coo iní nú. Chí cúu ní tá cúu jētohō vehe, de nduú jíin nú nā hora nenda ní, á ja ñatin cuaā, á ñuú, á jā cána lohlo, á jānehēn.

³⁶ Chí iin sanaā-ni de nenda ní, de ndito coo nú tácuca mā níhin ní ndóhó jáá nduú íyó tūha nú.

³⁷ De tūhun cáhān ní jíin ndá nú yáhá, suni cáhān ní jíin ndivíi nchiví: Ndito coo iní ndá nú, ncachí yā.

14

Jā ní scáni táhān ndá dē tūhun jā tíin dē Jesús

(Mt. 26.1-5; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

¹ De cúmani úū cā quívi sá de quijéhé vico pascua jā yáji ndá nchiví hebreo státilā jáá nduú nā levadura yíhi. De ndá sūtū cúñáhnú jíin ndá tēe stéhēn ley janahán, ní nducú dē modo nása tíin dē Jesús jíin tūhun tūhún, de cahní dē yā.

² De ní ncāhān ndá dē: Mā tíin ó dē maá quívi vico, chí nenda nchiví síquī ō, ncachí dē.

Tūhun ñahan jā ní jōsō perfume xīnī yā (Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8)

³ De íyó Jesús ñuū Betania, vehe Simón, tēe jā ní ndoho cuéhé stéhyū. De juni yáji yā stāā, de ní nquenda iin ñahan nūū yā, nēe ña iin frasco yūū luu jā ñúhún aceite perfume, jā maá-ni itā nardo cúu, de yāhvi ndasi ndéē. De ní ntahví ña frasco, de ní jōsō ña xīnī yā.

⁴ De sava tēe íyó ñúcuán ní nquítí iní dē, de ní ncāhān ndá máá dē: ¿Njēhé cúu jā snāā cáhá ña perfume yáhá?

⁵ Chí cuu cuyāhvi víhi cā ūnī ciento denario, de cuāha ó xūhún ñúcuán nūū nchiví ndāhví nícu, ncachí jī. De ní ncāhān sóo ndá dē jíin ña.

⁶ De ní ncāhān Jesús: Mā stāhān ndá nú ña. ¿Nūcu sáhá ndá nú jā nacani uhví iní ña? Chí iin tíñu váha cúu jā ní nsáhá ña nduhū.

⁷ Chí níni íyó nchiví ndāhví jíin nú, de tú cuní ndá nú de cuu sáhá váha nú jíin jī. De nduhū chí mā cūndēē cā ní jíin nú.

⁸ Chí ní nsáhá ña ndihi jā cuu sáhá ña jā mānī ña jíin ní. Chí jondê ncháha ca quiyuhū ní de ja ní nsáhá tūha ña nduhū jā ní jōsō ña perfume nduhū.

⁹ De ndāā cáhān ní jíin ndá nú, níí cáhnú ñayívi ní-ni cúu nūū cūtē nuu tūhun jā scácu ní nchiví, de suni nacani jī tūhun jā ní nsáhá ñahan yáhá, tácuca nūcūhun iní nchiví ña, ncachí yā.

Jā ní nastúu Judas yā (Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6)

¹⁰ Ñúcuán de Judas Iscariote, iin jā úxí úū tēe scuáha jíin yā, ní jēhēn dē nūū ndá sūtū cúñáhnú, de ní nsáhá ndāā dē jíin jā nastúu dē Jesús nūū ndá.

¹¹ De tá nī jini ndá sūtū jā cāhān dē, de nī ncusii inī. De nī nquee yuhú ndá jā cuāha xūhún nūū dē. De jondē quīvī űūcuán de ndúcú dē modo nāsa nastúū de yā.

Jā ní jaquūn yā Cena yā

(Mt. 26.17-29; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹² De nī nquenda maá quīvī jā quijéhé vico pascua jā yáji nchivī stātílā jāá nduú nā levadura yihí, de suni quīvī űūcuán jáhnī ndá jī ticāchī lúli tá cúu nūū ní ndacu Yāa Dios jā sáhá jī vico pascua. De ndá tēe scuáha ní jicā tūhún dē yā: ¿Ní cúu nūū cūnī ní jā quisáhá tūha sá nūū cuxiní ní vico pascua? ncachī dē.

¹³ De nī ntají yā űū tēe scuáha jín yā jā quihín dē, de nī ncāhān yā jín dē: Cuáhān jondē űūū, de űūcuán jēcutáhān nū jín iin tēe ndiso quīyī ndute. De cuniquūn nū dē quihín nū jín dē.

¹⁴ De vehe nūū ndivī dē, űūcuán cāhān nū jín tēe xivéhe: Cáchī maá Maestro: ¿Ní iin cuarto vehe ní cúu jā cuāha nūū ní nūū cuxiní yā vico pascua jín ndá tēe scuáha jín yā? Cachī nū.

¹⁵ De maá dē chi stéhēn dē iin cuarto cāhnú jondē xīnī vehé nūū ja íyó tūha. De űūcuán sáhá tūha nū jā cuxiní ó, ncachī yā jín dē.

¹⁶ De cuahān ndúū tēe scuáha jín yā, de nī nquenda dē űūū űūcuán, de nī nihín dē tá cúu nūū ní ncachī yā jín dē. De nī nsáhá tūha dē jā cuxiní yā vico pascua.

¹⁷ De tá ja ñatin cuaá, de nī nquenda yā jín ndihúxī űū dē.

¹⁸ De nī jēcundeē ndá dē nūū mesa yáji dē stāā, de nī ncāhān yā: Jāndāā cāhān ní jín ndá nū jā iin nū jā yáji jín ní mitan, nastúū nū nduhū, ncachī yā.

¹⁹ űūcuán de nī ncucuécá inī ndá dē, de tá iin iin dē ní jicā tūhún dē yā: ¿A sáán? ncachī iin dē. De saá-ni incá dē: ¿A sáán? ncachī ndá dē.

²⁰ De nī ncāhān yā jín dē: Iin jā úxī űū nū jā yáji cāhnú jín ní iin cōhō, suu nastúū nduhū.

²¹ De nduhū, Yāa nī nduu tēe, jāndāā cúu jā quihín ní cuū ní, tá cúu nūū yósō tūhun ní nūū tutū ī. De nācā xēēn cundoho tēe jā nastúū nduhū. Vāha cā de tú nduú ní ncácu tēe űūcuán nícu, ncachī yā.

²² De juni yáji ndá dē jín yā, de nī nquehen yā stātílā, de xihna cā ní nacuetáhvī yā nūū Tatá yā, de nī scuáchi yā, de nī jēhe yā nūū ndá tēe scuáha jín yā. De nī ncāhān yā: Cajī ndá nū, chi yáhá cúu yiqui cúūnī, ncachī yā.

²³ űūcuán de nī nquehen yā iin vaso jā űūhún ndūxi uva, de nī nacuetáhvī yā, de nī jēhe yā ní jihī ndihī dē.

²⁴ De nī ncāhān yā jín dē: Yáhá cúu niñī ní jā sōcō ní jā cúu trátū jēé, de cati jā ndundoo cuāchi cuāhā nchivī.

²⁵ De jāndāā cāhān ní jín ndá nū jā má cōhō cā ní ndūxi uva yáhá, chi jondē quenda quīvī jā tatúnī Yāa Dios ní űayiví, sá de coho tucu ní jín ndá nū, ncachī yā.

Jā ní ncachī yā jā yūhú Pedro cāhān dē jā jín dē yā

(Mt. 26.30-35; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

²⁶ De nī jita yā jín ndá dē iin yaá ī. De nī nquee yā cuāhān yā jín dē jondē yucu Olivos.

²⁷ űūcuán de nī ncāhān yā: Ndivū nū nayūhú ní jā síquī nduhū jacuáá mitan. Chi suha yósō tūhun ní nūū tutū ī jā ní ncachī Yāa Dios: Cuāha ní tūhun jā cahnī nchivī tēe jito ticāchī, de ndá ticāchī cūtē nuu tí jā yūhú tī, cāchī.

²⁸ Sochi tá natecū ní, de xihna cā ní cosō nūū quihín ní región Galilea, de sá de cuēē ndá nū, ncachī yā.

²⁹ űūcuán de nī ncāhān Pedro jín yā: Visō ndihī dē nayūhú dē, sochi sáán chí mā náyūhú cuitī sá, ncachī dē.

³⁰ De nī ncāhān yā jín dē: Jāndāā cāhān ní jín nū, jacuáá mitan jondē nchāha ca cana lohlo űū vuela, de yūhú nū jā tiin nchivī ndóhó, de cachī nū űnī vuela jāá nduú jín nū nduhū, ncachī yā.

³¹ Sochi ní ncāhān téyí dē jín yā: Visō ná cúu sá jín ní, sochi mā cāchī cuitī sá jāá nduú jín sá ní, ncachī dē. De suni sūcuán ní ncāhān ndihī dē.

Jā ní jicān táhvī yā nūū huerto Getsemani

(Mt. 26.36-46; Lc. 22.39-46)

³² űūcuán de nī nquenda yā jín ndá tēe scuáha jín yā iin lugar nūū nánī Getsemani. De nī ncāhān yā jín dē: Yáhá-ni cundeē ndá nū de ná quihín ní cācān táhvī ní, ncachī yā.

³³ De ní jeca yā Pedro jín Jacobo jín Juan cuāhān yā jín dē. De nī nquijéhé yā xii cúu inī yā de cúcuécá ndasí inī yā jā quiji tūndóhó síquī yā.

³⁴ De nī ncāhān yā jín ndá dē: Cúcuécá ndasí inī ní jondē jā ñatin cuū ní. Yáhá cundetu ndá nū de cundito nū, ncachī yā.

³⁵ De ní jica yā jacū cā, de ní jēcūñī jiti yā ní ntuu yā nūū yā nūū űūhún. De ní jicān táhvī yā nūū Yāa Dios jā tú cuu de mā cūndoho yā tūndóhó jā vāji síquī yā.

³⁶ De suha ní ncāhān yā: Tatá maá sá, ndihī-ni tiñu cuu sáhá maá ní. De sáhá jíyo ní tūndóhó yáhá jā má quijí síquī sá. Sochi nsúū jā cūnī maá sá, chí jā cūnī maá ní ná cóo, ncachī yā.

³⁷ De ní nenda yā nūū ndinúnī tēe scuáha jín yā, de ní jinī yā jā quixín ndá dē. De ní ncāhān yā jín Pedro: Simón, ¿á jā quixín nū? ¿A nduú ní ncúu cundito nū jín ní visō iin hora?

³⁸ Coo ndito inī ndá nú de cācān táhvi nū jā chindeé yā ndóhó tácuā mā cōtó túni jānehén ndóhó jā sáhá nú cuāchi. Chi cūni ndija ánō nū squincuu vāha nū, sochi yiqui cūhu nū chi nduú fuerza, ncachī yā.

³⁹ De nī jēhēn tucu yā, nī jīcān táhvi yā, de suni tūhun űúcuán nī ncāhān yā.

⁴⁰ De nī nenda tucu yā nū dē, de nī jini yā jā quixīn tucu ndá dē, chi ndasī jíhi dē máhná. De nduú cā nī níhīn ndá dē tūhun scócóo dē nū yā.

⁴¹ De nī nenda yā vuelta űni, de nī ncāhān yā jíin ndá dē: Mitan de cūsūn ndá nū-nī cā dē natatū nū. De nduú chi ja nī ncuu, chi ja nī nquenda hora, de nduhū, Yāā nī nduu tēe, natūu nī de tiin ndá tēe iyó cuāchi nduhū.

⁴² Nacuiñi ndá nú, chi ja vāji tēe nastúu nduhū, de cōhōn jíin dē, ncachī yā.

Jā ní ntiin ndá dē Jesús

(Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

⁴³ De juni súcuan cāhān cā yā, de nī nquenda-ni Judas, iin táhān jā űxi űū tēe scuáha jíin yā. De vāji cuāhā tēe jíin dē, ndiso ndá dē espada jíin űutun. Chi ndá sūtū cūñáhnú jíin ndá tēe stēhēn ley janahān jíin ndá tēe űáhnú jā ndácu tiñu, nī ntetífū ndá tēe űúcuán.

⁴⁴ De Judas, tēe jā nastúu yā, ja nī jēhe dē iin seña nū ndá tēe űúcuán, chi nī ncachī dē: Tēe jā techuhú nī, űúcuán cúu. Tiin ndá nú quihīn nū jíin, de mā siáá cuiti nū, ncachī dē.

⁴⁵ De nī nquenda dē nū Jesús, de nī ncāhān dē jíin yā: Maestro, Maestro, ncachī dē. De nī ntechuhú dē yā.

⁴⁶ De ndá cā tēe űúcuán nī ntiin dē yā, de cuāhān dē jíin yā.

⁴⁷ De iin tēe iyó jíin yā nī ntavā dē espada dē, de nī jehndé dē sōho iin mozo maá sūtū cūñáhnú cā.

⁴⁸ De nī ncāhān Jesús jíin nchivī cuāhā: ¿De va tēe cuíhná cúu nī jā vāji ndá nú jíin espada jíin űutun jā tiin ndá nú nduhū, á naá cúu?

⁴⁹ Ndácá quivī nī iyo nī jíin ndá nú inī templo cāhnú, nī stēhēn nī tūhun, de nduú nī ntīin ndá nú nduhū. De súcuan sáhá ndá nú tácuā quee ndaā jā cāhān tutū ĩ, ncachī yā.

⁵⁰ űúcuán de ndihi tēe scuáha jíin yā, nī sndóo dē yā, de nī jinu dē cuāhān dē.

Tēe suchí jā ní jinu

⁵¹ De iin tēe suchí níquīn dē yā cuāhān dē jíin yā. De níjin dē iin sahma cuijīn-ni, chi iyó űíi dē. De nī ntiin ndá tēe űúcuán dē.

⁵² De maá-ni sahma cuijīn űúcuán nī níhīn ndá. De nī jinu űíi dē cuāhān dē.

Jā ní űni Jesús nū junta ndá tēe cūñáhnú cā

(Mt. 26.57-68; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

⁵³ űúcuán de cuāhān ndá dē jíin Jesús nū sūtū cūñáhnú cā. De ndácá sūtū cūñáhnú jíin ndá tēe űáhnú jā ndácu tiñu jíin ndá tēe stēhēn ley janahān, nī ncutútú dē.

⁵⁴ De Pedro chi jíicá-nī níquīn dē yā, de nī nquenda dē inī patio sūtū cūñáhnú cā. De nī jēcundeē dē jíin ndá policia, násaā dē nū űúhūn.

⁵⁵ De ndá sūtū cūñáhnú jíin ndihi tēe sáhá junta cūñáhnú cā, nī nducú dē cuāchi síquī Jesús, chi cahni dē yā cūni dē. Sochi nduú ní níhīn ndá dē.

⁵⁶ Chi cuāhā dē nī ncāhān tūhūn dē síquī yā, sochi nduú ní nquetáhān tūhun jā ní ncāhān ndá dē.

⁵⁷ űúcuán de nī nacuiñi sava dē, de nī ncāhān tūhūn dē cuāchi síquī yā, ncachī dē:

⁵⁸ Ndá maá sá nī jini sá jā ní ncāhān dē jā canī dē templo yáhá jā nī ncuváha jíin ndahá tēe, de nū űni quivī de nasáhá dē incá jā má cúváha jíin ndahá tēe, ncachī ndá dē.

⁵⁹ De nī jíin tūhun yáhá de nduú ní nquetáhān tucu tūhun jā cāhān ndá dē síquī yā.

⁶⁰ űúcuán de sūtū cūñáhnú cā nī nacuiñi dē nū nchivī cuāhā, de nī jíicá tūhūn dē Jesús: ¿Nūcu nduú cāhān cuiti nū? ¿A iyó ndaā jā cāhān ndá tēe yáhá síquī nū? ncachī dē.

⁶¹ Sochi maá yā nduú ní ncāhān yā, chi nduú ní náscócóo cuiti yā. De sūtū cūñáhnú cā nī jíicá tūhūn tucu dē yā: ¿A maá nú cúu Cristo, Sēhe Yāā vāha jā cūñáhnú? ncachī dē.

⁶² De nī ncāhān yā: Suu cúu nī. De cūni nū jā nduhū, Yāā nī nduu tēe, cundeē ni lado cuáhá Yāā iyó poder, de ndiji nī ichi andivī jíin vícō, ncachī yā.

⁶³ űúcuán de sūtū cūñáhnú cā nī ndatá dē-ni sahma dē jā nī nquiti inī dē, de nī ncāhān dē: ¿Nā testigo cā jíini űúhūn ó túsaá?

⁶⁴ Chi ja nī jini ndá nú jā cāhān dē tūhun nāvāha jā quiti inī Yāā Dios, chi sáhá dē maá dē Sēhe Yāā Dios. ¿De nása jáni inī ndá nú? ncachī dē. De ndihi dē nī ncāhān dē jā ná cúu yā.

⁶⁵ De sava dē nī ntivī síi dē nū yā, de nī jasí dē sahma nū yā, de nī jēhe dē jíquī yā, de nī ncāhān ndá dē jíin yā: Cachī nī iin cúu jā ní ncani ndóhó, ncachī dē. De ndá policia nī ncani dē nū yā.

Jā ní ncachī Pedro jáā nduú jíni dē yā

(Mt. 26.69-75; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ De ndéē Pedro inī patio ichi chíjin nū iyó Jesús. De nī nquenda iin űāhan sátiñū vehe sūtū cūñáhnú cā.

⁶⁷ De nī jini űā nū dē jā ndéē dē násaā dē yúñūhūn. De nī ndéhé vāha űā nū dē, de nī ncāhān űā: Ndóhó chi suni nī jica nú jíin Jesús, tēe űūñū Nazaret, ncachī űā.

⁶⁸ De maá dē nduú ní ncáchī dē, chi ní ncāhān dē: Nduú jíni ní dē, de ní nduú jíni ní nā tūhun cáhān nū, ncachī dē. De ní nquee dē viéhé tāvéhé, de ní ncana-ni lohló.

⁶⁹ De ñahan sátiñū ñúcuán, ní jíni tucu ña nū dē, de ní nquijéhé ña cáhān ña jíni ndá nchivī jā íyó ñúcuán: Tee yáhā chí suni táhān ndá tēe ñúcuán cúu, ncachī ña.

⁷⁰ Sochi nduú ní ncáchī tucu dē. De ní ncuunú jacū cā, de nchivī íyó ñúcuán ní ncāhān tucu jí jíni Pedro: Jāndāā ndija jā suni táhān ndá dē cúu nū, chí tēe Galilea cúu nū, de iin nuú-ni cáhān nū jíni ndá dē, ncachī jí.

⁷¹ Sá de ní nquijéhé dē cáhān téyí dē jā ná cúndeē cuāchi síquī dē de tú nduú cáhān ndāā dē: Nduú jíni cuitī ní tēe ñúcuán jā cáhān ndá nū tūhun dē, ncachī dē.

⁷² Ñúcuán de ní ncana-ni lohló vuelta ūū. De ní nūcūhun inī dē tūhun jā ní ncāhān Jesús jíni dē: Jondē tá ncháha ca cana lohló vuelta ūū, de yūhú nū de cachī nū ūnī vuelta jāā nduú jíni nū nduhū, ncachī yā. De ní nacani inī dē síquī tūhun ñúcuán, de ní jacu dē.

15

Jā ní tñi Jesús nūū Pilato

(Mt. 27.1-2, 11-14; Lc. 23.1-5;

Jn. 18.28-38)

¹ De tá ní ncuunijīn, de ndá sūtū cúñáhnū ní ndutútū dē jíni ndá tēe ñáhnū jā ndácu tiñū, jíni ndá tēe stēhēn ley janahán, jíni ndihī tēe sáhá junta cúñáhnū cā, de ní scáni táhān dē tūhun. De ní juhni ndá dē Jesús de cuāhān dē jíni yā nūū Pilato, tēe cúu gobernador.

² De Pilato ní jīcā tūhún dē yā: ¿A maá nū cúu Rey nchivī hebreo? ncachī dē. De ní ncāhān yā: Suu cúu ní, tá cúu nūū cáhān nū.

³ De ndá sūtū cúñáhnū ní ncāhān dē cuāhā cuāchi síquī yā.

⁴ De Pilato ní jīcā tūhún tucu dē yā: ¿Nūcu nduú cáhān cuitī nū? ¿A nduú jíni nū jā cuāhā cuāchi cáhān ndá dē síquī nū? ncachī dē.

⁵ Sochi nduú ní ncāhān cuitī yā ní iin tūhun jíni dē. De ní nsāhvi ndasí inī Pilato ndéhé dē nūū yā.

Jā ní nsáhā ndāā ndá dē jā cahni dē yā

(Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

⁶ De íyó costumbre Pilato jā ndācā vico pascua siáā dē iin tēe yíhī vecāa, nā-ni tēe cúni nchivī.

⁷ De íyó iin tēe nání Barrabás, yíhī dē vecāa jíni ndá táhān dē síquī jā ní nenda ndá dē síquī gobierno de ní jahni ndá dē ndiyi.

⁸ De ní nquenda nchivī cuāhā, de ní ncāhān jí jíni Pilato jā ná sáhá dē tá-ni íyó costumbre dē.

⁹ De ní ncāhān Pilato jíni jíni: ¿A cúni ndá nū jā siáā ní tēe cúu Rey ndá ndóhó nchivī hebreo? ncachī dē.

¹⁰ Súcuán ní ncāhān dē, chí cúni dē siáā dē Jesús. Chí jā ní jīcūhun inī dē jā ní ncu-cuásun inī ndá sūtū cúñáhnū, de jā ñúcuán ní nasiáha ndá dē yā nūū dē.

¹¹ Sochi ndá sūtū cúñáhnū ní scāhān dē nchivī cuāhā jā vāha cā ná cācān jí jā siáā Pilato Barrabás.

¹² Ñúcuán de ní jīcā tūhún tucu Pilato: ¿Túsaā de nāsa cúni ndá nū jā sáhā ní jíni tēe jā cáhī ndá nū jā cúu dē Rey ndá ndóhó nchivī hebreo? ncachī dē jíni jí.

¹³ De ní ncana jee ndá jí: Cata caa ní dē yīcā cruz, ná cúu dē, ncachī jí.

¹⁴ De ní ncāhān Pilato: ¿Nā cuāchi ní nsáhā dē túsaā? De ndá nchivī ní ncana jee tucu jí: Cata caa ní dē yīcā cruz, ná cúu dē, ncachī jí.

¹⁵ De Pilato chí cúni dē jā cusū inī nchivī jíni dē, de ní nsíāā dē Barrabás. Ñúcuán de ní ndacu dē jā ná cáni ndá soldado Jesús, sá de cata caa dē yā yīcā cruz.

¹⁶ Ñúcuán de ndá soldado cuāhān dē jíni yā, de ní nquivi dē patio maá palacio. De ní nastútū dē ndihī táhān dē.

¹⁷ De ní nchuhun ndá dē yā iin sahma cuahā ndihī jā cúu sahma rey. De ní nsáhā dē iin corona íñu, ní nchuhun dē xīni yā.

¹⁸ Ñúcuán de ní ncāhān sácá ndá dē jíni yā: Nācā vāha rey cúu Rey nchivī hebreo, ncachī dē.

¹⁹ De ní ncuun dē ñutun xīni yā, de ní ntivi síi dē nūū yā, de ní jēcūñi jíni ndá dē nūū yā, sáhā dē jā chíñúhún dē yā.

²⁰ De tá ní ncuu ní nsáhā sácá dē yā, de ní ntavā dē sahma cuahā ndihī, de ní nachuhun dē yā sahma maá yā. De ní ntavā ndá dē yā cuāhān dē jíni yā jā cata caa dē yā yīcā cruz.

Jā ní jata caa dē yā yīcā cruz

(Mt. 27.32-44; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

²¹ De iin tēe nání Simón ñuū Cirene, tēe cúu tatá Alejandro jíni Rufo, vāndiji dē jā ní jēhēn dē rancho. De ní ncháha dē ñúcuán, de ní ntee ndá soldado tiñū dē jā cuiso dē cruz yā.

²² De cuāhān ndá dē jíni yā iin lugar nūū nání Gólgota, de tūhun ñúcuán cáhān: Lugar Yiqui Xīni.

²³ De ní jēhe ndá dē vino jā ní nsacā nuu jíni sūja ūguā jā coho yā, sochi nduú ní jíni yā.

²⁴ De ní jata caa ndá dē yā yīcā cruz. De ní nsáhā dē suerte síquī nāsa nihīn iin iin dē sahma yā.

²⁵ De cahīn ní jata caa dē yā.

²⁶ De tūhun jā ní ntee dē xīni cruz jā cáhān nā síquī ní jíni yā, súcuán cáhān: Yáhā cúu Rey nchivī hebreo, cáhī.

²⁷ De suni nī jata caa ndá dē ūū tēe cuihná yicā ūū cā cruz, iin dē lado cuahá yā, de incā dē lado sátin yā.

²⁸ De nī nquee ndaā tūhun jā cāhān tutū īi: Nī squétahān ndá dē yā jín ndá tēe nēhén, cáchī.

²⁹ De nchivī jā yāha űúcuán, scuícó jí xīnī jī, de nī ncāhān yichī jī jín yā: Jājāān. Ndóhó chí cāhān nū jā canī nū templo cāhnú, de nūū únī quivī de nasáhá nū.

³⁰ Túsaa dē scácu nū maá nū, de nuu nū yicā cruz viī, ncachī jī.

³¹ De suni sūcuán nī ncāhān catá ndá sūtū cuñáhnú jín ndá tēe stēhēn ley janahán, de cāhān ndá máá dē: Tú incā nchivī nī scácu dē, ¿de nūcu nduú cúu scácu dē maá dē mitan?

³² Tú cunī ō jā Cristo, Rey nchivī Israel, nuu dē yicā cruz mitan, űúcuán de candija ó, ncachī ndá dē. De nduú tēe jā ndíta caa jín yā yicā cruz, suni sūcuán nī ncāhān yichī dē jín yā.

Jā ní jīhī Jesús

(Mt. 27.45-56; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

³³ De tá nī ncuu cahūxī ūū, de nī ncunee ní cāhnú jondē cahūnī.

³⁴ De tá nī ncuu cahūnī, de nī ncana jee Jesús: Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? ncachī yā. De tūhun űúcuán cāhān: Yāā Dios maá sá, Yāā Dios maá sá, ¿nūcu nī sndóo ní sáán?

³⁵ De sava nchivī íñī űúcuán, nī jini jī jā cāhān yā, de nī ncāhān jī: Cunini ndá nū, chí cána dē Elías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán, ncachī jī.

³⁶ De nī jinu iin tēe, nī jēchundajī dē iin cāchī nūū vinagre iyā. De nī ntee dē xīnī iin űutun, de nī ntee dē yuhú yā jā coho yā. De nī ncāhān dē: Ná cūndēhé ó tú quiji Elías snūū dē tēe yáhá, ncachī dē.

³⁷ De maá Jesús nī ncana jee yā, de nī jīhī yā-ni.

³⁸ Sá de sahma jā ndíta caa jā ndási nūū cuarto īi inī templo cāhnú, nī ndātā sava sava jondē xīnī jín jondē jēhe.

³⁹ De tēe Roma jā cúu capitán, íñī dē nūū yā, de nī jini dē jā nī ncana jee yā de nī jīhī yā. De nī ncāhān dē: Jāndáā ndija jā Sehe Yāā Dios cúu tēe yáhá, ncachī dē.

⁴⁰ De suni íñī sava űāhan, ndéhé jíca űā. De únī űā cúu María űūū Magdala, jín María naná José jín Jacobo suchí, jín űāhan nání Salomé.

⁴¹ De ndá űāhan yáhá nī niquín űā yā, de nī nchindeé űā yā tá nī jica yā región Galilea. De suni íñī cuāhā cā ndá űāhan jā ní nquiji jín yā Jerusalén.

Jā ní nchiyuhū dē Jesús

(Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁴² De nī űāni quivī űúcuán. De quivī sátūha cúu, chí stēen cúu quivī nátātū.

⁴³ De nī nquenda José, tēe űūū Arimatea. De cúu dē iin tēe cuñáhnú nūū junta cuñáhnú cā. De suni űūhún inī dē jā quiji quivī jā tattūnī Yāā Dios. De nduú yúhú dē chí nī nquivī dē nūū Pilato, de nī jicān dē yiqui cúūu Jesús.

⁴⁴ De Pilato chí nī nsāhvi inī dē jā űāamā nī jīhī yā. De nī ncana dē capitán, de nī jicā tūhún dē tēe űúcuán tú ja nī jīhī yā.

⁴⁵ űúcuán de nī ncucáhnú inī dē ní ncāhān capitán jín dē, de nī jēhe dē tūhun jā snūū José yiqui cúūu yā.

⁴⁶ De nī jeen José iin sahma cuijín váha. De nī snūū dē yiqui cúūu yā, de nī nchusúcún dē sahma űúcuán. De nī nchiyuhū dē yā inī iin yavī ndiyi jā ní ncaān yicā iin cava. De nī jasi dē iin yūū yuhú yāvī űúcuán.

⁴⁷ De María űūū Magdala, jín María naná José, nī jini nduú űā nūū ní nchiyuhū dē yā.

16

Jā ní natecū Jesús

(Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

¹ De nī űāni quivī nátātū, de María űūū Magdala, jín María naná Jacobo, jín Salomé, nī jeen ndá űā ndacá perfume jā quíchīhī űā yiqui cúūu yā.

² De jānehēn quivī domingo, tá cáta nquenda ncandīi, de nī nquenda ndá űā nūū yíyuhū yā.

³ De nī ncāhān ndá űā: ¿Ní nīhīn ō tēe jā sáhá jíyo yūū ndási yúyávī yáhá? ncachī űā.

⁴ De nī nūcūndēhé ndá űā, de nī jini űā jā nī ncujiyo yūū cāhnú űúcuán.

⁵ De nī nquivī ndá űā inī yavī ndiyi. De nī jini űā iin ángel Yāā Dios jā cáá tá cáá tēe suchí, ndéé yā lado cuahá, űūhún yā iin sahma cuijín cánī. De nī nchūhú ndá űā.

⁶ De nī ncāhān yā jín űā: Mā cúyūhú ndá nū. Chí nānducú ndá nū Jesús űūū Nazaret, Yāā nī jīhī yicā cruz. Nduú cā yā yáhá, chí ja nī natecū yā. Yáhá cūndēhé nū nūū ní jaquín ndá dē yā.

⁷ Cuānohōn ndá nū túsaa, de cachī nū nūū ndá tēe scuáha jín yā, jín nūū Pedro, jā xihna cā maá yā jín Galilea, sá de cuēé ndá máá nū. De űúcuán cunī nū nūū yā, tá cúu nūū ní ncāhān yā jín nū jondē saá, ncachī ángel.

⁸ űúcuán de nī nquee ndá űā nūū ní nchiyuhū yā, de jinu űā cuāhān űā. Chí quisi űā jā yúhú űā. De nduú ní ncáchī cuitī űā nūū ní iin, chí yúhú ndá űā.

Jā ní nenda nijin yā nūū María űūū Magdala

(Jn. 20.11-18)

⁹ De Jesús nī natecū yā jānehēn quivī domingo. De xihna cā nūū María űūū Magdala ní nenda nijin yā, űāhan jā ní ntavā yā űā táchī inī.

¹⁰ De cuānohōn ña cuācachī tūhun ña nūū ndá tēe jā ní jica jíin yā, jā ní nenda nijin yā nūū ña. De cúcuécá inī ndá dē de jácu ndá dē.

¹¹ De tá nī jini ndá dē tūhun jā ní jini ña nūū yā jā tēcū yā, de nduú ní ncándíja dē tūhun cáhān ña.

Jā ní nenda nijin yā nūū ūū tēe scuáha jíin yā

(Lc. 24.13-35)

¹² Nūcuán de nī nquee ūū táhān tēe ñūcuán, jica dē cuāhān dē ichi rancho, de síin modo nī nquenda nijin yā nūū dē.

¹³ De nī ndicó ndúū dē, de nī ncachī tūhun dē nūū ndá cā táhān dē. De nduú ní ncándíja tucu táhān dē jā cáhān ndúū dē.

Jā ní nteñíú yā dē jā nacani dē tūhun

(Mt. 28.16-20; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

¹⁴ De cuéé cā de nī nenda nijin yā nūū ndihúxī iin dē, ndéé ndá dē nūū mesa yáji dē stāā. De nī ncāhān yā nūū dē, chi nihin inī ndá dē jāá nduú cándíja dē tūhun jā ní ncāhān ndá táhān dē jā ní natecū yā nī jini dē yā.

¹⁵ De nī ncāhān yā jíin dē: Cuáhān ndá nú ní ñayiví, de nacani nú tūhun nī nūū ndacá nchiví nāsa scácu nī ji.

¹⁶ De nchiví jā cándíja de cuenduté ji, chi cācu ji. De nchiví jā má cándíja, chi tánū táhvī ji.

¹⁷ De nchiví cándíja, sáhá ji ndá tiñu ñáhnú yáhá jā stéhēn jā íyó nī jíin ji: Jíin sívī nī de tavā ji ndá táchī inī nchiví. De cáhān ji quéhén yuhú jéé.

¹⁸ De tú nī ntiin ji cōō, á nī jihī ji veneno, de mā sáhá dañō jíin ji. De suni tee ji ndahá ji nchiví cūhū, de nduvāha, ncachī yā jíin ndá dē.

Jā ní ndaa yā cuānohōn yā andiví

(Lc. 24.50-53; Hch. 1.9-11)

¹⁹ Nūcuán de tá nī ndihī nī ncāhān maá Jētohō ō jíin ndá dē, de nī ndaa yā cuānohōn yā andiví, de nī jécundeé yā lado cuáhá Yāā Dios nūū cūñáhnú yā.

²⁰ De ndá máá dē nī nquee dē, nī nacani dē tūhun yā ndacá lado nāsa scácu yā nchiví. De maá Jētohō ō nī nchindeé nī nchituu yā ndá dē. De nī jēhe yā fuerza jā sáhá dē ndá tiñu ñáhnú jā stéhēn jā íyó ndāā tūhun yā jā nācani ndá dē. De nī ncuu. Amén.

TUHUN VAHA JA NI NTEE SAN LUCAS

¹ Cuāhā tēe nī nducú ndéé dē nī ntavā vāha dē historia Jesús, ndácá tiñu jā ní nsáhá yā ní jiní ndácá ó.

² De nī ntee ndá dē ndá tūhun jā ní ncachī tūhun ndá nchivī nūū ō, jā ní jiní jī tiñu ñúcuán jondē tá ní nquijéhé, de nī nacani jī tūhun yā.

³ De saán, suni nī nanducú vāha sá ndá tūhun yā jondē tá ní nquijéhé. De nī jani iní sá jā suni vāha jā tee cájí sá ndácá tūhun yáhá nūū ní, amigo Teófilo.

⁴ De súcuán de cunī ní jā iyó ndāā ndácá tūhun jā ní ncachī tūhun ndá jī nūū ní.

Jā ní ncachī ángel jā cacu Juan tēe scuénduté

⁵ Tiempo jā ní ncuu Herodes rey Judea, de nī iyo iin sūtū nchivī hebreo, nání dē Zacarías, de grupo Abías cúu dē. De ñasíhí dē nání ña Elisabet, de suni tatá maá sūtū Aarón cúu ña.

⁶ De ndúú dē chí nchivī ndāā cúu dē nūū Yāā Dios, de vāha ndāā squíncuu dē tiñu jā ndácu ley maá Jētohō ō Yāā Dios, jiní ndá nchivī.

⁷ De nduú nā sēhe dē iyó, chí ñahan nūmā cúu Elisabet, de jā ñáhnú ndúú dē.

⁸ De iin quiví de sátíñú Zacarías nūū tiñu jā cúu dē sūtū nūū Yāā Dios, chí ní nquenda quiví jā ndiví grupo dē.

⁹ De ní nsáhá ndá dē suerte tá cúu nūū iyó costumbre ndá sūtū. De ní nsáhá to-car Zacarías jā quiví dē iní cuarto ñi templo Jētohō ō Yāā Dios, de teñuhūn dē incienso.

¹⁰ De hora jā cáyū incienso, de ndá nchivī cuāhā íñí jī yātá templo, jícán táhví jī.

¹¹ De ní nquenda iin ángel maá Jētohō ō nūū Zacarías, íñí yā lado cuáhá altar nūū cáyū incienso.

¹² De ní ncuñehén iní Zacarías jā ní jiní dē nūū yā, de ní nchúhú ndasí dē.

¹³ De ní ncāhān ángel jiní dē: Zacarías, mā cúyūhú nū, chí mitan de sáhá Yāā Dios jā ní jícán táhví nū. De ñasíhí nū Elisabet, scácu ña iin sēhe yíí, de scúnani nū jī Juan.

¹⁴ De cusíí ndasí iní nū. De cuāhā nchiví cusíí iní jā cacu jī.

¹⁵ Chí cuñáhnú sēhe nū sáhá maá Yāā Dios. De mā cōhó jī vino ní ntexéén, de cunuú maá Espíritu Santo jiní jī jondē ncháha ca cacu jī.

¹⁶ De sáhá jī jā cuāhā nchiví nación nū Israel ndicó iní jī nūū Jētohō jī Yāā Dios.

¹⁷ De xihna cá Juan quiji, nacani tūhun Jētohō ō Jesús, sá de quiji maá yā. De sáhá jī tá cúu nūū ní nsáhá Elías, tēe ní nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán, de cunevāha jī poder jā nacani jī tūhun, tá cúu nūū ní

nevāha Elías. De sáhá jī jā ndácá yuvá ndu-maní dē jiní sēhe dē. De suni sáhá jī jā nchiví nīhin iní cuetáhví jī nūū Yāā Dios, nduu jī nchiví ndāā. Súcuán sáhá tūha jī nchiví tácuca candíja jī maá Jētohō ō Jesús tá quiji yā, ncachí ángel.

¹⁸ De Zacarías ní jicā tūhún dē yā: ¿Nāsa cucáhnú iní sá tú jāndāā cúu? Chí tēe ñáhnú cúu sá, de suni ñáhnú ñasíhí sá, ncachí dē.

¹⁹ De ní ncāhān ángel jiní dē: Maá ní cúu Gabriel, de iyó ní nūū Yāā Dios, jétíñú yā nduhū. De ní nteitíñú yā nduhū vāji ní jā cāhān ní jiní nū, de nácani ní tūhun vāha yáhá nūū nū.

²⁰ De síquí jāá nduú ní ncándíja nū tūhun jā ní ncāhān ní, de cuñíhín nū, de mā cúu cā cāhān nū, chí jondē tá cacu sēhe nū jiní ña. De quee ndāā ndíja tūhun jā cāhān ní yáhá tá quenda quiví, ncachí ángel.

²¹ De ndá nchiví íñí yātá templo, ndétu jī Zacarías, de jani iní jī nā cuá cúu jā cúcuéé dē iní cuarto ñi templo.

²² De tá ní nquede dē, de nduú cā ní ncúu cāhān dē jiní jī. De ní jicūhun iní jī jā iní templo ní jiní niní dē iin jā ní stéhēn yā nūū dē. De maá seña-ni cā ní nsáhá dē nūū jī, chí ní ncuñíhín dē.

²³ De tá ní jinū quiví jā sátíñú dē iní templo, de cuānohōn dē vehe dē.

²⁴ De ní ncuu jacú quiví, de ñasíhí dē Elisabet ní jicūhun sēhe ña. De ní nquendo ña vehe ña tūhun yōó jāá nduú cā ní jéhēn ña. De jani iní ña:

²⁵ Súcuán ní nsáhá maá Jētohō ō jiní ní, de ní ncandeé yā tūhun jā cúcanoō ní nūū nchiví jāá nduú sēhe ní, jani iní ña.

Jā ní ncachī ángel jā cacu Jesús

²⁶ De nūū íñú yōó, de ní ntají Yāā Dios ángel Gabriel, ní jéhēn yā iin ñuū nání Nazaret, ndáñúú Galilea.

²⁷ De ní jéhēn yā nūū iin ñahan lúli jā nání María. De jā ní ncuñdaā jā cueca iin tēe nání José ña, de tatá rey David cúu dē.

²⁸ De ní nquiví ángel nūū ndéé ña, de ní ncāhān yā: Ncu tandíí, de nācā ndetú táhví nū. Chí maá Jētohō ō Yāā Dios iyó yā jiní nū, de ní nsáhá yā jā ndetú ndasí cā nū nūū ndá cā ñahan, ncachí yā.

²⁹ De tá ní jiní ña nūū ángel, de ní ncuñehén iní ña jā súcuán cāhān yā, de ní jani iní ña nūcu cāhān yā súcuán jiní ña.

³⁰ De ní ncāhān cā ángel jiní ña: Mā cúyūhú nū María, chí ní nsáhá Yāā Dios jā váha ndóhó.

³¹ De jicūhun sēhe nū de scácu nū iin sēhe yíí, de scúnani nū jī Jesús.

³² De cuñáhnú jī, de cunaní jī Sēhe Yāā cúñáhnú ndasí. De maá Yāā ñúcuán jā cúu yā Jētohō ō sáhá yā jā cuu jī rey, tá cúu tatá jī David jā ní ncuu dē rey.

³³ De ní cání tatúní jì nūū nchivī naciòn nū Israel. De mā ndíhí cuitī jā tatúní jì, ncachī ángel.

³⁴ Ñúcuán de nī jicá tūhún María yā: ¿Nāsa coo tiñu jā ní ncāhān ní? Chi nchāha ca coo yíí sá, ncachī ña.

³⁵ De nī ncāhān ángel: Maá Espíritu Santo sáhá jā jicūhun sēhe nú, de poder maá Yāā cūñáhnú ndasí sáhá iin tiñu ñáhnú jíin nú. De jā ñúcuán maá sūchí ī jā cacu, quihí cuenta jì nūū Yāā Dios, de cunaní jì Sehe Yāā Dios.

³⁶ De suni cáchi tūhun nī nūū nū jā táhán nū Elisabet, suni scácu ña iin sēhe yíí, vísō ja ñáhnú ña. De mitan iyó iñu yōō jaá nduú cá cáhān nchivī jā cúu ña ñahan nūmā.

³⁷ Chi ndíhi-ní cuu sáhá Yāā Dios, de nduú nī iin iyó jā má cúu sáhá yā, ncachī ángel.

³⁸ Ñúcuán de nī ncāhān María: Cuu túsaa, de ná sáhá sá ndacá jā ndácu Jētohō ō Yāā Dios, de ná cóo jíin sá tá ní ncachī ní, ncachī ña. Sá de cuāhān-ni ángel.

Jā ní jēndēhé María Elisabet

³⁹ De nī ncuu jacū quiví, de ñamā cuāhān María, nī ncaa ña yucu cuāhān ña iin ñuū región Judea.

⁴⁰ De nī jíin ña vehe Zacarías, de nī ncāhān jíitáhán ña jíin Elisabet.

⁴¹ De tá nī jini Elisabet jā cáhān María jíin ña, de sūchí ñúhún chījin ña nī ncandā jì-ní. De nī ncuuú Espíritu Santo jíin ña.

⁴² De nī ncāhān jee ña: Ní nsáhá Yāā Dios jā ndetū cá cúu nū nūū ndá cá ñahan, jíin jā coo ndetū ndasí sēhe nú.

⁴³ ¿De nāsa cúu jā ní nguenda naná Jētohō nī nūū ní? Chi nduú ná cúu cuití nī.

⁴⁴ Chi tá nī jini nī tūhun jā ní ncāhān nū jíin nī, de sūchí ñúhún chījin nī nī ncandā jì-ní jā cúsiī iní jì.

⁴⁵ De nācā ndetū nū jā ní ncandíja nú, chi quee ndaā ndacá tūhun jā ní ncāhān Jētohō ō Yāā Dios jíin nú, ncachī Elisabet.

⁴⁶ Ñúcuán de nī ncāhān María: Cáhān nī jā cúñáhnú ndasí maá Jētohō ō Yāā Dios,

⁴⁷ de cúsiī iní nī jíin maá yā jā scácu yā nduhū.

⁴⁸ Chi nī nsáhá yā cuenta nduhū, vísō nduú cúñáhnú nī.

De ná squíncuu nī jā ndácu yā. De jondē mitan de ndá nchivī jā nacacu, cáhān jì jā ndetū ndasí nī.

⁴⁹ Chi Yāā tūn ndíhi-ní poder, nī nsáhá yā tiñu ñáhnú jíin nī.

De Yāā ī Yāā ndoo cúu yā.

⁵⁰ De ní cání cundáhvī iní yā ndá nchivī jā ndíhvī iní jì jā má stívī jì nūū yā.

⁵¹ Ní nsáhá yā tiñu ñáhnú jíin poder yā, chí nī scúnu yā ndá nchivī sáhá víxī maá,

⁵² de ndá nchivī cúñáhnú, nī ncandē yā jā cúñáhnú jì.

De nchivī ndáhvī, chí nī nsáhá ñáhnú yā jì, ⁵³ de nchivī jíhi sōco, ní jēhe yā jā cajī vāha jì, de nchivī cuicá, chí nī natajī yā jì sūcuán-ní.

⁵⁴ De nī nchindeé nī nchituu yā yóhō nchivī naciòn Israel, jā cúu ó mozo yā,

chí nduú náá iní yā jā cundáhvī iní yā yóhō.

⁵⁵ Chí sūcuán nī nquee yuhú yā nūū ndacá tatā ō,

nūū Abraham jíin ndacá tatā dē jā coo níí cání.

Ncachī María.

⁵⁶ De nī ndeé ña jíin Elisabet tá ūnī yōō. Sá de cuānohōn ña vehe ña.

Jā ní ncacu Juan tēe scuénduté

⁵⁷ De nī nguenda quiví jā scácu Elisabet sēhe ña, de nī scácu ña iin sēhe yíí.

⁵⁸ De ndá nchivī ndeé ñatin jíin ña jíin ndá táhán ña, ní jiní jì jā ní ncundáhvī ndasí iní Yāā Dios ña, de nī nguenda jì ní ncāhān jì tūhun sīí jíin ña.

⁵⁹ Ñúcuán de nūū ūnā quiví jā ní ncacu jì, de nī jēhēn ndá nchivī ní nsáhá jì circuncidar sūchí ñíquin ñúcuán. (De ñúcuán cúu iin tuní nūū yiquí cúu ndá sūchí yíí hebreo jā stéhēn jā cúu jì nchivī Yāā Dios.) De scúnani jì sūchí ñúcuán síví tatā jì Zacarías nícu.

⁶⁰ De nī ncāhān naná jì: Mā cúu, chí Juan cunaní jì, ncachī ña.

⁶¹ De nī ncāhān ndá jì jíin ña: ¿De nūcu? De nduú ní iin táhán nū nání sūcuán, ncachī jì.

⁶² Ñúcuán de jíin seña nī jicá tūhún ndá jì tatá sūchí ñúcuán nāsa cúni dē jā cunaní jì.

⁶³ De nī jicān dē iin tutū, de nī ntee dē: Juan cunaní jì, cáchi. De ndacá nchivī ní nsáhí iní jì ní jiní jì.

⁶⁴ De nī nacahān-ní Zacarías jā ní ncuñíhín dē, de nī nquijéhé dē cáhān dē jā vāha ndasí Yāā cúu Yāā Dios.

⁶⁵ De ndá nchivī ndeé ñatin jíin dē, ní nsáhí ndasí iní jì. De ní yucu región Judea ní jíitē nuu ndá tūhun yáhá jā sūcuán ní ncuu.

⁶⁶ De nchivī jā ní jini tūhun, ní nquijéhé jì nācani iní jì, de jicá tūhún táhán jì: ¿Nāsa coo tá cuahnu sūchí yáhá? ncachī jì. Chí maá Jētohō ō Yāā Dios ní nsáhá yā jā vāha ndasí jì.

Tūhun víi jā ní nacani Zacarías

⁶⁷ De tatá jì Zacarías ní ncuuú Espíritu Santo jíin dē, de ní nacani dē tūhun jā ní stéhēn Yāā Dios nūū dē:

⁶⁸ Nācā vāha ndasí Yāā cúu Jētohō ō, suu Yāā Dios maá ó nchivī Israel,

chí nī nquijí yā nūū ō jā cúu ó nchivī yā, de ní scácu yā yóhō.

⁶⁹ De ní jani yā iin Yāā iyó poder jā scácu yóhō,

de Yāā ñúcuán cacu nūū tatā maá mozo yā rey David.

⁷⁰ Chí sūcuán ní nquee yuhú yā, de ní nacani ndá tēe ndoo jā ní nacani tūhun yā janahān.

71 De nī ncāhān ndá dē jā scácu yā yóhó nūū ndá jā jínī ūhvi yóhó, jíin nūū ndá jā quítī inī nūū ó.

72 Chi nī ncundáhvī inī yā ndácá tatá ó, de nduú ní náa inī yā trátū ū yā.

73 Chi suu trátū ūcúan, nī ncāhān téyí yā jíin tatá ó Abraham,

74 suu jā scácu yā yóhó nūū ndá jā jínī ūhvi yóhó,

tácuca sáhá ó tíñu cúnī yā de mā cúyuhú ó,

75 de coo ndáa coo ndoo ánó ó jā cuetifíñu yā yóhó ndihi quívi jā cutecū ó.

76 De ndóhó sūchí lúli, cuu nú tēe nacani tūhun Yāa cúñáhnú ndasí.

Chi cosó nūū nú ichi nūū maá Jētohó ó Jesús, tácuca sáhá tūha nú nchiví, sá de quiji yā.

77 De cachí tūhun nú nūū nchiví maá yā jā scácu yā jí,

jíin jā cune cáhnú inī yā nūū cuāchi jí.

78 Chi Yāa Dios maá ó, vāha inī yā de cundáhvī inī yā yóhó.

Jā ūcúan tají yā maá Yāa jā stúu inī ánó ó, quiji yā jondé andiví,

79 tácuca jícūhun inī ndá yóhó jā ndéé ó modo nūū neé nūū jā ūatin cuū ó.

De chuhun yā yóhó ichi nūū coo ndeé coo sīi inī ó.

Ncachí Zacarías.

80 De sūchí lúli ūcúan nī jahnu jí de nī jíja jí jíin tūhun yā. De nī íyo jí nūū ūhun tihá jondé quívi jā ní nguenda nijin jí nūū nchiví Israel.

2

*Jā ní ncacu Jesús
(Mt. 1.18-25)*

1 De ní ncuu jacū quívi, de Augusto, tēe cúu rey, nī ndacu dē tíñu jā coo censo jā nūcōsō sívī ndivíi nchiví ní cáhnú nūū tátūni dē.

2 Yáhá cúu censo jā xihna ūhún jā ní nsáhá ndá dē tá ní ncuu Cirenio gobernador nación Siria.

3 De ndivíi nchiví cuānohōn jí tá ūū tá ūū jí jā nacuāha jí sívī jí.

4 De saá-ní José ní nquee dē ūū Nazaret ndáñū Galilea. De cuānohōn dē región Judea, de ní jínū dē ūū Belén, jā cúu ūū nūū ní ncacu rey David janahán. Chi tatá David cúu dē.

5 De ní jēhēn dē tácuca nacuāha dē sívī dē jíin María, chí jā ūatin cundeé dē jíin ūa. De ūhún sēhe ūa ní nsáhá Espíritu Santo.

6 De juni íyó ndúū dē ūcúan de ní nguenda quívi jā cacu sēhe ūa.

7 De ní scácu ūa sēhe yíi xihna ūhún ūa, de ní nchusúcún ūa jí sahna vítá, de ní jaquín ūa jí inī iin tūndóo nūū yáji quiti, chí nduú cá nūne mesón cundeé ndá ūa.

Jā ní nguenda ndá ángel nūū ndá pastor

8 De ūatin ūū Belén íyó ndá tēe cúu pastor, de ní níñū jíto ndá dē tícachí dē jondé yucu.

9 De iin sanaā-ni de ní nguenda iin ángel maá Jētohó ó nūū dē, de nduva maá Jētohó ó ní jendūtē ní nūū íyó dē. De ní nchuhú ndasí ndá dē.

10 De ní ncāhān ángel ūcúan jíin dē: Mā cúyuhú ndá nú, chí vājí ní jā cachí tūhun ní iin tūhun vāha nūū nū, de sáhá jā cusíi ndasí inī ndácá nchiví:

11 Chi mítan de inī ūū David ní ncacu iin Yāa jā scácu ndá ndóhó, de maá Jētohó ó Cristo cúu yā.

12 De yáhá cúu seña jā nanihín nū sūchí ūquín ūcúan, chí ūsúcún jí sahna vítá, de cáá jí inī iin tūndóo nūū yáji quiti, ncachí ángel.

13 De sanaā-ni de ní nguenda cuāhā cá ángel andiví, íñí ndá yā jíin ángel ūcúan, de cáhān ndá yā jā vāha ndasí Yāa cúu Yāa Dios. De suni cáhān yā:

14 Vii ndasí cúñáhnú maá Yāa Dios jā ndéé nūū sūcún.

De ná ndúvāha inī ndá nchiví ūayíví sáhá yā jā cúsi inī yā jíin jí.

Ncachí ndá ángel.

15 ūcúan de cuānohōn ndá ángel andiví. De ndá tēe cúu pastor ní ncāhān dē jíin táhān dē: Ná cóhōn ūū Belén, de cunī ó ná cuá cúu jā ní ncuu jā ní ncachí tūhun Jētohó ó nūū ó, ncachí ndá dē.

16 De ūamā cuāhān ndá dē, de ní nanihín dē María jíin José jíin sūchí ūquín, cáá jí inī tūndóo nūū yáji quiti.

17 De tá ní jínī ndá dē nūū jí, de ní nacani dē tūhun jā ní ncachí ángel nūū dē síquí sūchí ūquín.

18 De ní nsáhvi inī ndá nchiví ní jínī jí tūhun jā cáhān ndá tēe cúu pastor.

19 De María ní nchuhun inī ūa ndácá tūhun yáhá, de nácani inī ūa síquí.

20 De cuānohōn ndá pastor, de cáhān ndá dē jā vāha ndasí Yāa cúu Yāa Dios síquí ndácá jā ní jínī dē jíin jā ní jínī dē, chí ní nquee ndaa ndá tūhun jā ní ncachí ángel nūū dē.

Jā ní stēhēn dē jí nūū Yāa Dios inī templo

21 De ní ncuu ūnā quívi jā ní ncacu yā, de ní nsáhá ndá dē circuncidar sūchí ūquín ūcúan. De ní scúnani dē jí Jesús, chí sívī ūcúan ní ncachí ángel nūū María jondé ncháha ca jícūhun jí.

22 De ní jínū quívi jā ní squincuu ndá ūa costumbre jā ndúndoo ndá ūa nūū Yāa Dios, tá cúu nūū cáhān ley jā ní jēhe yā nūū Moisés. De ní jēhēn ndúū dē jíin jí Jerusalén tácuca stēhēn dē jí nūū Jētohó ó Yāa Dios.

23 Súcúan ní nsáhá ndúū dē, chí yósó nūū tutú ley yā: Ndácá sūchí yíi jā cacu xihna ūhún, quíhi cuenta jí nūū Jētohó ó Yāa Dios, cáchí tutú.

24 De suni cuāsōcō dē tá cūu nūū cáhān ley maá Jētohō ō: Sōcō ndá nú ūū livi á ūū paloma, cáchī tutū.

25 De nī iyo iin tēe nání Simeón, ndēē dē Jerusalén tiempo ñúcuán. De tēe ndāā tēe chíñúhún vāha nūū Yāā Dios cūu dē. De ñúhún inī dē jā quenda maá Yāā jā scácu ndá nchivī naciōn dē Israel. De maá Espiritu Santo iyó yā jín dē,

26 de ja nī ncachī tūhun yā nūū dē jā má cūu cuiñī dē chí jondē cunī dē nūū Cristo jā tetíñú maá Jētohō ō Yāā Dios.

27 De nī stéhēn yā nūū dē jā quihīn dē templo quivī ñúcuán. De saá-ni tatá jín naná sūchí ñiquín Jesús, nī nquívī dē templo jín ji jā sáhá dē ji tá cūu nūū cáhān ley Moisés.

28 De Simeón nī numi ndeē dē ji, de nī ncāhān dē jā vāha ndasí Yāā cūu Yāā Dios, de ncachī dē:

29 Tatá Yāā Dios, mitan de cuu cuāha ní tūhun jā cuū sá da, chí ja nī ncusiī inī sá, chí ja nī squíncuu ní tūhun jā ní nquee yuhú ní nūū sá jā cūu sá mozo ní.

30 Chi nī jini jínúú sá nūū Yāā jā scácu ndá saán.

31 De nī jani ní yā jā scácu yā ndá nchivī ñayivī.

32 De maá yā sáhá jā cutūu inī ánō nchivī ndácá naciōn,

tácuva jícūhun inī ji nāsa Yāā cūu ní.

De sáhá yā jā cuñáhnú nchivī maá ní Israel. Ncachī Simeón.

33 De José jín naná ji nī nsāhvi inī ndúū dē nī jini dē tūhun yā jā nī ncāhān Simeón.

34 De nī jicān táhvi Simeón jēhē ndá dē, de nī ncāhān dē jín naná ji María: Sūchí yáhá vāji ji tácuva candíja cuāhā nchivī naciōn maá ó Israel, de cācu ji. De sava ji chí mā cāndíja ji, de tánū táhvi ji. Chí sūchí yáhá cūu ji Yāā jā ní ntetíñú Yāā Dios, de vísō sūcuán de squéne yichí cuāhā nchivī ji.

35 De sūcuán de tūu niñin nāsa jáni inī ndá nchivī. De maá nú chí tahúhvi ndasí inī nū jā cunī nū jā ndoho ji, ncachī Simeón.

36 De suni iyó iin ñahan nācani tūhun Yāā Dios, nání ña Ana. De sehe Fanuel, tatá Aser cūu ña. De jā ñáhnú ndasí ña. De jondē tá lulí ña de nī ndeē ña jín yi ña ūjā cuiyā.

37 Sá de nī nquendōo ndáhvi ña, de ja iyó ña cūmī xico cūmī cuiyā. De nduú quée ña inī templo, chí nduú ñuū sáhá ña ndácá jā cūmī Jētohō ō Yāā Dios, de nditē inī ña de jicān táhvi ña.

38 De suni maá hora ñúcuán nī nquenda ña nūū íñi ndá dē, de nī nacuetáhvi ña nūū Yāā Dios. De nī ncachī ña tūhun sūchí ñiquín ñúcuán nūū ndá nchivī Jerusalén jā ñúhún inī ji jā quenda maá Yāā jā scácu ji.

Jā cuānohōn ndá dē ñuū Nazaret

39 De nī ncuu nī squíncuu ndúū dē ndácá tiñu jā cáhān ley maá Jētohō ō Yāā Dios, de cuānohōn dē ñuū dē Nazaret región Galilea.

40 De sūchí lúli ñúcuán nī jahnu ji, de nī jija ji, de nī ncundíchi ji. De nī nsáhá Yāā Dios jā vāha ndasí ji.

Jā ní iyo sūchí lúli Jesús inī templo

41 De ndácá cuiyā jéhēn tatá ji naná ji Jerusalén, jā cūu vico pascua nchivī hebreo.

42 De tá nī ncuu ūxi ūū cuiyā ji, de cuāhān tucu ndá dē Jerusalén, tá cūu nūū jéhēn dē vico ñúcuán.

43 De tá nī ncāhā vico, de cuānohōn ndúū dē. De sūchí lúli Jesús nī nquendōo ji Jerusalén, de nduú ní jini José jín naná ji.

44 De jani inī ndúū dē jā cuāhān ji máhñú nchivī ñúhún ichi. De nī jica dē iin quivī, sá de nī nanducú dē ji máhñú ndá táhān dē jín nchivī jini táhān dē jín.

45 De nduú ní nānihīn dē ji. Ñúcuán de nī ndicó cóo ndúū dē Jerusalén, cuānanducú dē ji.

46 De nūū únī quivī de nī nānihīn dē ji inī templo, ndēē ji máhñú ndá tēe stéhēn ley janahān, de nini ji jā cáhān ndá dē, de jicá tūhún ji dē siquī tūhun ñúcuán.

47 De ndá nchivī jā níni tūhun cáhān ji, sáhvi inī ji jā vāha cáji xini ji de vāha scócōo ji tūhun.

48 De tá nī jini naná ji tatá ji nūū ji, de nī nsāhvi inī ndúū dē. De nī ncāhān naná ji: Séhē, ¿nūcu nī nsáhá nū nduhū sūcuán? Chí ndúū nī jín tatá nú, nācani ndasí inī nī nanducú nī ndóhō, ncachī ña.

49 Ñúcuán de nī ncāhān ji: ¿Nūcu nanducú ní saán? Chí cānuú jā cucuu sá jín tiñu Tatá sá Yāā Dios, ncachī ji.

50 De nduú ní jícūhun inī ndúū ña tūhun cáhān ji jín ña.

51 Sá de cuānohōn ji jín ndúū dē ñuū Nazaret, de nī jetáhvi ji nūū dē. De naná ji nī nchuvāha ña ndácá jā ní ncuu yáhá inī ánō ña.

52 De Jesús nī jahnu cā ji de nī ncundíchi cā ji. De cúsiī inī Yāā Dios jín ji, de saá-ni ndácá nchivī.

3

Tūhun Juan tēe scuéndutē

(Mt. 3.1-12; Mr. 1.1-8; Jn. 1.19-28)

1 De nī ncuu xāhōn cuiyā jā tátuni Tiberio ní naciōn. De Poncio Pilato cūu dē gobernador Judea, de Herodes cūu gobernador Galilea, de ñani dē Felipe cūu gobernador Iturea jín Traconite, de Lisantias cūu gobernador Abilinia.

2 De sūtū cūñáhnú cā cūu Anás jín Caifás. De nī ncāhān Yāā Dios jín Juan sehe Zacarías, jā iyó dē ñuhun tihá.

3 De nī jica nuu dē ndácá ñuū jā iyó ñatin yūte Jordán. De cáhān dē jín nchivī jā ná

nácani iní ji já sndóo ji cuáchi ji de cuenduté ji, tácuca cune cáhnú iní Yáa Dios nūu cuáchi ji.

⁴ De súcuán nī nquee ndaā tūhun Juan já yósó nūu tutú já nī ntee Isaías, tēe nī nacani tūhun Yáa Dios jondé janahán:

Coo iin tēe já cana jee jondé nūu űuhun tíhá: Sáhá tūha ndá nú maá nú, chi quenda maá Jētoho ō,

de sáhá ndá nú tiñu ndāā, chi vāji yā.

⁵ De ndācá xehvá ná ndúndaā, de ndācá yucu jíin lómō ná ndúu nduhā, de ná ndúndoō ichi tiácuá, de ichi ndáyí ná ndúu inuú.

De suu cúu já ndundaā ánō nchiví nūu yā.

⁶ De ndihí ji cuni ji já scácu Yáa Dios ji.

Súcuán cáhān Juan, cáchi tutú.

⁷ De nī nquenda cuāhā nchiví nūu dē já scuénduté dē ji. De nī ncāhān dē nūu ji: Va sēhe cōō cúu ndá nú, chi xēen nū tá cúu cōō. ¿A jáni iní ndá nú já cuu cunu nú cācu nú nūu castigo xēen já quiji?

⁸ Túsaá de sáhá ndá nú tiñu váha, de súcuán stéhēn nū já nī nacani ndija iní nū já sndóo nú cuáchi nú. De mā cāni iní ndá nú cáhān nū já cuu cācu nú síqui já cúu nú tatá Abraham. Chi cáhān nī jíin ndá nú já cuu sáhá Yáa Dios já ndācá yūu yáhá nduu sēhe Abraham já candíja váha, de tú cúní yā.

⁹ De cúu ndá nú tá cúu tūndihá jáá nduú jéhe jávíxí váha. De mitan de ja iyó tūha Yáa Dios já cuāha yā castigo xēen, tá cúu nūu iyó tūha iin cāa já quehndé jondé yoho űutun. Túsaá de sáhá yā jíin ndá nú tá cúu nūu sáhá yā jíin ndācá űutun jáá nduú jéhe jávíxí váha, já téhndé de cāyū nūu űúhūn, ncachí Juan.

¹⁰ De ndá nchiví nī jīcā tūhún ji dē: ¿De nása sáhá ndá sá túsaá? ncachí ji.

¹¹ De nī ncāhān dē: Ndá ndóhó já névāha űū sahna, de cuāha nú iin nūu nchiví jáá nduú ná névāha. De ndá ndóhó já iyó já yáji, suni súcuán sáhá nú, ncachí dē jíin ji.

¹² De suni jacū tēe stútú xūhún renta nī nquenda dē já cuenduté dē. De nī jīcā tūhún ndá dē Juan: Maestro, ¿de ndá sáán, nása sáhá sá?

¹³ De nī ncāhān Juan jíin ndá dē: Mā scáa nú cācān nū xūhún, chi tá-ni já nī ndacu nūu nū, ncachí dē.

¹⁴ De suni nī jīcā tūhún jacū soldado: ¿De ndá sáán, nása sáhá sá? ncachí dē. De nī ncāhān Juan jíin dē: Mā cāndeē nū ndatíñú nī iin nchiví jíin tūhun siúhú nī jíin tūhun stáyávi, de mā ndíyo iní nū já caa yáhvi nú, ncachí dē.

¹⁵ De ndācá nchiví ndétu ji já quiji Cristo, Yáa já tetíñú Yáa Dios, de jáni iní ji já sanaá de suu cúu Juan.

¹⁶ De nī ncāhān Juan jíin ndá ji: Nduhū chi jíin ndute scuénduté nī ndá ndóhó. De vāji iin Yáa já modo já scuénduté yā ndá nú cúu já cuāha yā Espíritu Santo cundeē iní ánō nū,

de poder yā cúu tá cúu űuhūn. De cuñáhnú ndasí cā yā nsúu nduhū, chi nduú cúñáhnú cuití nī nūu yā, nī já cuetíñú yā nduhū vísó iin tiñu lúli cā já nandají nī correa nījān yā.

¹⁷ De sáhá yā tá sáhá tēe stéchi trigo, chi sáhá sún yā nchiví váha jíin nchiví nēhēn, tá cúu nūu cúndoo trigo já quée síin paja. De nastútú yā trigo yā ndiví iní yacā yā. Sochi paja chi teñuhūn yā nūu űúhūn já má ndáhvá cuití, ncachí Juan.

¹⁸ De jíin ndá tūhun yáhá jíin cuāhā cā tūhun nī sndihví iní dē nchiví, de nī nacani dē tūhun váha Yáa Dios nūu ndá ji.

¹⁹ De suni nī ncāhān dē nūu Herodes, tēe cúu gobernador, chi tēe űúcuán nī nacueca dē Herodías, űasíhí űani dē Felipe. De cuāhā cā tiñu nēhēn súcuán nī nsáhá Herodes.

²⁰ De sa víhí cā nī nsáhá nēhēn dē, chi nī nchihí dē Juan vecāa.

Jā nī jenduté Jesús

(Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11)

²¹ De jondé ncāhā ca quívi Juan vecāa, tá nī iyo dē já nī scuénduté dē ndá nchiví, de suni nī scuénduté dē Jesús. De jīcān táhvi yā, de nī nune-ni nūu ndēē Yáa Dios andiví.

²² De nī ncuun Espíritu Santo nī jīnū xīnī yā, de cáá tá cáá iin paloma. De ichi andiví nī ncāhān iin tūhun: Maá nú cúu Sēhe nī já mānī ndasí nī jíin, de cúsiñ ndasí iní nī jíin nū, ncachí.

Lista nása nquiji tatá Jesucristo

(Mt. 1.1-17)

²³ De tá nī nquijéhe Jesús stéhēn yā tūhun, de iyó yā tá ōcō űixí cuíyā. De jáni iní nchiví já sēhe José cúu yā. De José nī ncuu sēhe Elí,

²⁴ de Elí nī ncuu sēhe Matat, de Matat nī ncuu sēhe Leví, de Leví nī ncuu sēhe Melqui, de Melqui nī ncuu sēhe Jana, de Jana nī ncuu sēhe José,

²⁵ de José nī ncuu sēhe Matatías, de Matatías nī ncuu sēhe Amós, de Amós nī ncuu sēhe Nahum, de Nahum nī ncuu sēhe Esli, de Esli nī ncuu sēhe Nagai,

²⁶ de Nagai nī ncuu sēhe Maat, de Maat nī ncuu sēhe Matatías, de Matatías nī ncuu sēhe Semei, de Semei nī ncuu sēhe José, de José nī ncuu sēhe Judá,

²⁷ de Judá nī ncuu sēhe Joana, de Joana nī ncuu sēhe Resa, de Resa nī ncuu sēhe Zorobabel, de Zorobabel nī ncuu sēhe Salatiel, de Salatiel nī ncuu sēhe Neri,

²⁸ de Neri nī ncuu sēhe Melqui, de Melqui nī ncuu sēhe Adi, de Adi nī ncuu sēhe Cosam, de Cosam nī ncuu sēhe Elmodam, de Elmodam nī ncuu sēhe Er,

²⁹ de Er nī ncuu sēhe Josué, de Josué nī ncuu sēhe Eliezer, de Eliezer nī ncuu sēhe Jorim, de Jorim nī ncuu sēhe Matat,

³⁰ de Matat nī ncuu sēhe Leví, de Leví nī ncuu sēhe Simeón, de Simeón nī ncuu sēhe Judá, de Judá nī ncuu sēhe José, de José

nī ncuu sēhe Jonán, de Jonán nī ncuu sēhe Eliaquim,

³¹ de Eliaquim nī ncuu sēhe Melea, de Melea nī ncuu sēhe Mainán, de Mainán nī ncuu sēhe Matata, de Matata nī ncuu sēhe Natán,

³² de Natán nī ncuu sēhe David, de David nī ncuu sēhe Isaí, de Isaí nī ncuu sēhe Obed, de Obed nī ncuu sēhe Booz, de Booz nī ncuu sēhe Salmón, de Salmón nī ncuu sēhe Naasón,

³³ de Naasón nī ncuu sēhe Aminadab, de Aminadab nī ncuu sēhe Aram, de Aram nī ncuu sēhe Esrom, de Esrom nī ncuu sēhe Fares, de Fares nī ncuu sēhe Judá,

³⁴ de Judá nī ncuu sēhe Jacob, de Jacob nī ncuu sēhe Isaac, de Isaac nī ncuu sēhe Abraham, de Abraham nī ncuu sēhe Taré, de Taré nī ncuu sēhe Nacor,

³⁵ de Nacor nī ncuu sēhe Serug, de Serug nī ncuu sēhe Ragau, de Ragau nī ncuu sēhe Peleg, de Peleg nī ncuu sēhe Heber, de Heber nī ncuu sēhe Sala,

³⁶ de Sala nī ncuu sēhe Cainán, de Cainán nī ncuu sēhe Arfaxad, de Arfaxad nī ncuu sēhe Sem, de Sem nī ncuu sēhe Noé, de Noé nī ncuu sēhe Lamec,

³⁷ de Lamec nī ncuu sēhe Matusalén, de Matusalén nī ncuu sēhe Enoc, de Enoc nī ncuu sēhe Jared, de Jared nī ncuu sēhe Mahalaleel, de Mahalaleel nī ncuu sēhe Cainán,

³⁸ de Cainán nī ncuu sēhe Enós, de Enós nī ncuu sēhe Set, de Set nī ncuu sēhe Adán, de Adán nī ncuu sēhe Yāa Dios, chi nī nsáhá yá de.

4

*Jā ní jito túnī tächí Jesús
(Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13)*

¹ De Jesús nī ncuuú Espiritu Santo iní yá, de nī nquee yá yūte Jordán cuāhān yá. De nī jínū yá jondé nūū ñuhun tihá nī nsáhá Espiritu Santo.

² De nī iyo yá ñúcuán ūū xico quívi, de nī jito túnī tächí cúñáhnú yá, chi cúní já sáhá yá cuáchi. De ndá quívi ñúcuán nduú ní ncháji cuítí yá, de tá ní ncháha quívi ñúcuán, de nī nquiji sóco nūū yá.

³ Ñúcuán de nī ncāhān tächí cúñáhnú jín yá: Tú maá nú cúu Sēhe Yāa Dios, de cāhān nū já ndá yūū yáhá ná ndúū stāā cají nū, ncachí.

⁴ De nī ncāhān Jesús jín: Nduú chi yósó nūū tutū ñ: Nsúū mátúhún-ni stāā cúu já tēcū nchiví, chi suni jín ndacá tūhun já cāhān Yāa Dios, ncachí yá.

⁵ Ñúcuán de cuāhān tächí cúñáhnú jín yá jondé xíní iin yucu súcún, de iin núnúú-ni nī stéhēn nūū yá ndacá naciōn ní cahnú ñayívi.

⁶ De nī ncāhān jín yá: Nūū maá nú cuāha nī já cuñáhnú nū nūū ndivíi naciōn yáhá, chi

vīi ndasí cáá. Chi maá nī tūn ndihi, de cuu cuāha nī nūū ní-ni iin cúní ní.

⁷ Túsaá de tú cuiñí jítí nú chiñúhún nú nduhū, de cuāha ndihi nī nūū nū, ncachí tächí.

⁸ De nī ncāhān Jesús jín: Satanás, cujiyo cuāhān, chi yósó nūū tutū já chiñúhún nchiví maá Jētohō ji Yāa Dios, de nūū mátúhún-ni yá satíñú ji, ncachí yá.

⁹ Ñúcuán de cuāhān tächí cúñáhnú jín yá jondé Jerusalén. De nī jani yá xíní torre templo. De nī ncāhān jín yá: De tú Sēhe Yāa Dios cúu nú, de squincava nú maá nú jondé nūū ñuhún, chi scácu yá ndóhó.

¹⁰ Chi yósó nūū tutū: Tetíñú yá ndá ángel yá já coto ndóhó.

¹¹ De canee ndá yá ndóhó, tácu mā scáchihi nú jēhé nū nūū yúū. Cáchi tutū. Cáchi tächí.

¹² De nī ncāhān Jesús: Nduú chi suni yósó nūū tutū já má cōtó túní nchiví Jētohō ji Yāa Dios, á scácu yá ji á nduú, ncachí yá.

¹³ De nduú cá ní nīhīn tächí cúñáhnú modo já coto túní ji Jesús quívi ñúcuán, de nī ncujiyo cuāhān jacū tiempo.

Jā ní nquijéhé Jesús nacani yá tūhun región Galilea

(Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15)

¹⁴ De nī ncuuú fuerza Espiritu Santo iní Jesús, de cuānohōn yá Galilea. De níi región ñatin ñúcuán nī jítē nuu tūhun yá.

¹⁵ De nī stéhēn yá tūhun iní ndá vehe ñi sinagoga, de ndihi nchiví ní jetúhún ji yá.

*Jā cuānohōn yá ñuū Nazaret
(Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6)*

¹⁶ De nī nenda yá ñuū Nazaret nūū ní jahnu yá. De quívi nátátú nī nquívi yá iní vehe ñi sinagoga, tá-ni sáhá yá. De nī nacuíñi yá já cahvi yá tutū ñi.

¹⁷ De nī jēhe ndá dē tutū já ní ntee Isaías, tēe nī nacani tūhun Yāa Dios janahán. De nī nacune yá tutū, de nī nanihīn yá nūū yósó iin tūhun, nī ncahvi yá:

¹⁸ Espiritu maá Jētohō ō Yāa Dios iyó yá jín nī,

chi nī ntee yá tiñu nduhū já nacani nī tūhun váha nūū ndá nchiví ndáhví.

De nī ntají yá nduhū vaji nī jín tūhun já nduváha iní nchiví cúcuécá iní.

De cachi tūhun nī nūū nchiví já yíhi ndahá tächí já coo libre ji.

De sáhá ní já ndunijñ iní anō nchiví jáá nduú jícūhun iní,

de scácu nī nchiví já ndóho ji sáhá táhán ji.

¹⁹ De nacani nī tūhun já ní nquenda tiempo já sáhá Jētohō ō Yāa Dios já váha nchiví.

Cáchi tutū já ní ncahvi yá.

²⁰ De nī nacasi yá tutū, de nī nacuíha yá nūū tēe sátfíñ iní sinagoga, de nī núcundeé

yā jā stéhēn yā tūhun nū nchivī iyó inī sinagoga. De ndihī ji ndéhé vāha ji nūū yā.

²¹ De nī nquijéhé yā cáhān yā jíin ndá ji: Mitān de nī nquee ndāā tūhun cáhān tutū ī yáhā, nī jini ndá nū, ncachī yā.

²² De ndivī ji nī jetúhūn ji yā, de sáhvi inī ndá ji nini ji ndācā tūhun vī jī cáhān yā. De nī jīcā tūhūn táhān ji: ¿A nsūū sēhe José cúu tēe yáhā?

²³ De nī ncāhān yā jíin ndá ji: Jini vāha nī jā jāni inī ndá nū de suni cáhān nū tūhun yátā yáhā jíin nī: Tēe tátān, sáhā tátān nū maá nū tūsaá. De tūhun yáhā cáhī jā tá cúu nūū ní nasáhā vāha nī cuāhā nchivī cúhū inī űūū Capernaum nī nīhīn nū tūhun, suni sūcuán cúni nū jā sáhā nī űūū ō yáhā, tácuā candíja ndá nū jāni inī nū, ncachī yā jíin ji.

²⁴ De nī ncāhān cā yā: Ndāā cáhān nī jíin ndá nū, nī iin ndá tēe nācāni tūhun Yāā Dios, chí nduú jétáhvi nchivī űūū maá dē nūū dē.

²⁵ De suni ndāā cáhān nī jíin ndá nū jā ní iyo cuāhā űāhan jā ní nquendōo ndáhvi inī naciōn maá ó Israel, tiempo jā ní iyo Elías, tēe nī nacāni tūhun Yāā Dios. De tiempo űūcuán nduú ní ncuūn cuitī sāvī űni cuiyā yósāva, de ní iyo iin tāmā xēēn ní cáhnū naciōn.

²⁶ De nduú ní ntájī Yāā Dios Elías quīhīn dē nūū nī iin űāhan viuda naciōn maá ó Israel, chí sa nūū iin űāhan viuda jā ndēē űūū Sarepta ndānūū Sidón, nī jēhēn dē nī jito dē jā nī nchajī űā.

²⁷ De inī naciōn maá ó Israel suni ní iyo cuāhā tēe nī ndoho cuēhē stéhyū, tiempo jā ní iyo Eliseo, tēe nī nacāni tūhun Yāā Dios. De nī iin tēe űūcuán nduú ní ncándíja dē jā nduvāha dē sáhā Eliseo, chí sa Naamán, tēe naciōn Siria, nī nduvāha, ncachī yā.

²⁸ űūcuán de ndá nchivī ndēē inī sinagoga, nī nquīti ndasī inī ji jā ní jini ji tūhun cáhān yā.

²⁹ De nī nacuiñī ndá ji, de nī ntavā ji yā yātā űūū, de cuāhān ji jíin yā xīnī yūcú nūū iyó űūū ji, chí cúni ji jā chindahā ji yā nincava yā cava űūcuán.

³⁰ Sochi nduú ní ncuū sáhā ji, chí nī nchāha yā-ni mähñū ji cuāhān yā.

Jā ní ntavā yā tächī inī iin tēe
(Mr. 1.21-28)

³¹ űūcuán de cuāhān Jesús űūū Capernaum región Galilea. De quivī nātātū nī stéhēn yā tūhun nūū ndá nchivī.

³² De nī nsáhvi inī ji nī jini ji tūhun stéhēn yā. Chí stéhēn vāha yā nūū ji, chí maá yā ndíso tíñū síquī ndihī.

³³ De inī vehe sinagoga iyó iin tēe jā űūhūn tächī inī dē, de nī ncāna cóhó dē:

³⁴ Cuijiyo ní. ¿Nūcu vāji ní nūū ndá sá, Jesús tēe űūū Nazaret? ¿A vāji ní jā snáā ní ndá sá, á naá cúu? Ja jíin sá ní iin cúu ní, chí Sēhe ī Yāā Dios cúu ní, ncachī dē.

³⁵ De Jesús nī ncāhān xēēn yā nūū tächī: Casī yuhú nū de quee nū inī tēe yáhā, ncachī yā. De nī jicó cáva-ni tēe űūcuán nūū ndá nchivī, nī nsáhā tächī. De nī nquee-ni inī dē cuāhān, de nduú nā cuā ní nsáhā cā jíin dē.

³⁶ De ndihī nchivī nī nchūhū ji, de nī ncāhān ji jíin táhān ji: ¿Nā tūhun cúu yáhā jā ní ncuū sūcuán? Chí cúñāhnū tēe yáhā jā ndācu nīhīn dē nūū ndá tächī, de quēe-ni cuāhān, ncachī ji.

³⁷ De tūhun yā nī jītē nuu ní cáhnū región űūcuán.

Jā ní nasáhā vāha yā nanā chíso Simón Pedro

(Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31)

³⁸ űūcuán de nī nquee Jesús inī vehe ī sinagoga, de cuāhān yā nī nquenda yā vehe Simón. De nanā chíso Simón yíhī ndasī quíji űā. De nī ncāhān ndáhvi ndá dē jíin yā jēhē űā.

³⁹ De nī jaquūn nūū yā nūū űā, de nī ncāhān yā jā ná ndíco quíji. De nī nquee-ni quíji űā, de nī nacōo űā-ni, de nī nsáhā űā jā ní nchajī yā jíin ndá dē.

Jā ní nasáhā vāha yā cuāhā nchivī

(Mt. 8.16-17; Mr. 1.32-34)

⁴⁰ De tá nī nquēe nandīū, de ndá nchivī jā iyó táhān ji jā cúhū ndācā nūū cuēhē, nī nquisiáha ndá ji nūū yā. De nī ntee yā ndahā yā iin iin ji, de sūcuán nī nasáhā vāha yā ji.

⁴¹ De suni cuāhā nchivī nī nquee tächī inī ji, de cána cóhó ndá tächī: Maá ní cúu Sēhe Yāā Dios, cáhī. De nī ncāhān xēēn yā nūū ji, de nduú ní jēhe yā tūhun cáhān cā ji sūcuán, chí ja jíin ndá ji jā maá yā cúu Cristo, Yāā jā ní ntájī Yāā Dios.

Jā ní nacāni yā tūhun región Galilea

(Mr. 1.35-39)

⁴² De tá nī ntūu, de nī nquee yā cuāhān síin yā yātā űūū nūū nduú nchivī. De ndá nchivī nānducú ji yā, de nī nquenda ji nūū iyó yā. De jécāni ji yā tácuā mā cújiyo yā nūū jī.

⁴³ De nī ncāhān yā jíin ji: Suni cánuū jā nacāni nī tūhun vāha nūū ndá cā űūū síquī nāsa tátūnī Yāā Dios, chí suu cúu jā ní ntájī yā nduhū vāji nī, ncachī yā.

⁴⁴ De nī jica nuu yā níi región Galilea, nī nacāni yā tūhun inī ndá vehe ī sinagoga.

5

Jā ní nīhīn ndá dē cuāhā tiacā nī nsáhā yā
(Mt. 4.18-22; Mr. 1.16-20)

¹ De iin quivī de ífī Jesús yuhú mar Genesaret. De nī nquenda cuāhā nchivī, nī nchitū nīhīn ji nūū yā, chí cúni ji cunini ji tūhun Yāā Dios.

² De nī jíin yā jā ífī űū barco űātin yuhú mar. De ndá tēe tíin tiacā, ja nī nquee dē inī barco, náquete dē űūnu dē.

³ De nī nquīvi yā inī iin barco jā cúu barco Simón. De nī ncāhān yā jín dē jā ná scāca yátá dē quihīn jacū cā ichi inī ndute. De nī jécundeē yā, de jondē inī barco nī stéhēn yā tūhun nūū nchivī cuāhā jā íyó ji yuhú nduté.

⁴ De tá nī jīnu nī stéhēn yā, de nī ncāhān yā jín Simón: Scāca barco nū ná cōhōn nūū cūnū ndute, de squée ndá nū űunu nū, de tiin nū tiacá, ncachī yā.

⁵ De nī ncāhān Simón: Maestro, ní niñū nī squée ndá sá űunu jā tiin sá tí, de nduú nī nīhīn cuitī sá ni iin tí. De jā cáchī maá ní, de ná squée tucu sá űunu, ncachī dē.

⁶ De nī squée ndá dē, de nī nquīvi cuāhā ndasí tiacá, chí jondē ndúcú tēhdē űunu dē.

⁷ De nī nsāhā ndahá ndá dē nūū ndá cā táhán dē jā űuhún inī incā barco, jā ná quíji chindeé táhán jín dē. De nī nguenda ndá dē, de nī nchuhun chítú ndá dē tí ndúū barco, de jondē ndúcú quēe barco.

⁸ De nī jīnī Simón Pedro jā sūcuán nī ncuu. De nī jécuiñī jítí dē nūū Jesús, de nī ncāhān dē: Vāha cā cujiyo ní Señor, chí tēe íyó cuāchi cúu sá, ncachī dē.

⁹ Chí maá dē jín ndá tēe íyó jín dē, nī nchúhú dē jā ní nīhīn cuāhā dē tiacá nī nsāhā yā.

¹⁰ De suni nī nchúhú Jacobo jín Juan, ndúū sēhe Zebedeo, chí tēe chindeé táhán jín Simón cúu ndúū dē. De nī ncāhān Jesús jín Simón: Mā cūyúhú nū, chí jondē mitan de sáhā nī jā nīhīn nū cuāhā nchivī jā candíja nduhú, tá cúu nūū ní nīhīn nū cuāhā tiacá, ncachī yā.

¹¹ űúcuán de tá nī nenda ndá dē jín barco nūū űuhun yíchi, de nī sndóo ndá dē ndihī ndatíñú dē, de nī jécuniquin dē yā cuāhān dē.

Jā ní nasāhā vāha yā iin tēe ndóho cuēhē stéhyū

(Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-45)

¹² űúcuán de íyó Jesús inī iin űuū, de nī nguenda iin tēe jā ndóho cuēhē stéhyū. De nī jīnī dē nūū Jesús, de nī jécuiñī jítí dē nī ntuu dē nūū dē nūū űuhún, de nī ncāhān ndāhvī dē jín yā: Señor, jīnī sá jā cuu nasāhā vāha ní sáán de tú cūnī ní, ncachī dē.

¹³ űúcuán de nī ntee yā ndahá yā dē, de nī ncāhān yā: Cūnī ní nasāhā vāha nī ndóhó, de ná ndúvāha nū, ncachī yā. De tá nī ncāhān yā sūcuán, de nī nduvāha-ni tēe ndóho cuēhē stéhyū.

¹⁴ De nī ndacu yā nūū dē jā má cáchī cuitī dē nūū ni iin. De nī ncāhān yā: Quístéhēn nū maá nū nūū sūtú, de cundahá nū jā sōcō nū nūū Yāā Dios síquī jā ní ndundoo nū nūū yā, tá cúu nūū ní ntatūnī Moisés janahán. De sūcuán de cunī nchivī jā ní nduvāha nū, ncachī yā.

¹⁵ Sochi víhí cā nī jītē nuu tūhun yā cuāhān. De nī ncutútú cuāhā nchivī jā cunini ji tūhun

jā stéhēn yā, jín jā nasāhā vāha yā ji nūū ndácá cuēhē jā ndóho ji.

¹⁶ Sochi maá yā chí cuāhān sīn yā nūū nduú nchivī, de nī jīcān táhvī yā.

Jā ní nasāhā vāha yā iin tēe nī nduvehlé
(Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12)

¹⁷ De iin quīvi de stéhēn yā tūhun, de jacū tēe grupo fariseo jín tēe stéhēn ley janahán, ndéē ndá dē űúcuán. De nī nguenda dē nūū yā jā vāji dē ndácá ndáñúū Galilea, jín ndáñúū Judea, jín ciudad Jerusalén. De poder maá Yāā Dios íyó jín yā jā násāhā vāha yā nchivī cúhū.

¹⁸ űúcuán de nī nguenda jacū tēe, de ndíso ndá dē iin tēe nī nduvehlé, yosō dē nūū iin camilla. De ndúcú ndá dē squivi dē tēe űúcuán inī vehe jā caquín dē nūū íyó yā.

¹⁹ De nduú ní nīhīn ndá dē modo jā quīvi dē jín tēe űúcuán, chí íyó chítú nchivī. De nī ncaa ndá dē síquī vēhē, de nī nacune dē teja. De nī scūdn dē tēe cúhū jín camilla dē jondē nūū íyó Jesús máhñū nchivī.

²⁰ De nī jīnī Jesús jā candíja ndá dē jā cuu nasāhā vāha yā tēe cúhū. De nī ncāhān yā jín tēe cúhū: Lílú, ja née cáhnú inī ní nūū ndá cuāchi nū, ncachī yā.

²¹ űúcuán de ndá tēe stéhēn ley janahán jín tēe grupo fariseo, nī nquijéhé ndá dē jāni inī dē síquī yā: ¿Ní iin cā cúu tēe yáhā jā cāhān dē tūhun nāvāha jā quítí inī Yāā Dios? Chí nduú cā nā incā cuu cune cáhnú inī nūū cuāchi, chí mátúhún-ni Yāā Dios.

²² De nī jīnī Jesús jā sūcuán jāni inī ndá dē, de nī ncāhān yā: ¿Núcu jāni inī ndá nū jā cāhān ní tūhun nāvāha?

²³ De jā ndúū tūhun yáhā, ¿ní iin cúu jā vjín cā? ¿A jā cāhān ní jín tēe cúhū: Née cáhnú inī ní nūū ndá cuāchi nū? ¿A vjín cā jā cāhān ní: Nacōo de caca nū, chí ja ní nduvāha nū, cachī ní?

²⁴ De mitan de ná stéhēn ní jā maá ní, Yāā ní nduu tēe, ndíso tíñú ní inī űayivī yáhā jā cune cáhnú inī ní nūū cuāchi. Sá de nī ncāhān yā jín tēe nī nduvehlé: Cāhān ní jín nū, nacōo de naquehen nū camilla nū de quínohōn nū vehe nū, ncachī yā jín dē.

²⁵ De nī nacōo-ni tēe űúcuán, nī jīnī jínúū nchivī. De nī naquehen dē camilla jā ní nchosō dē, de cuānohōn dē vehe dē. De nácutatáhvī dē nūū Yāā Dios.

²⁶ De nī nsāhvi ndasí inī ndácá nchivī ní jīnī ji, de nī ncāhān ndá ji jā vāha ndasí Yāā cúu Yāā Dios. De suni yúhú ndasí ji de cāhān ji: Mitan de nī jīnī ó tíñu űáhnú ndasí, ncachī ji.

Jā ní ncana yā Leví
(Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17)

²⁷ űúcuán de nī nquee yā cuāhān yā, de nī jīnī yā nūū iin tēe stútú xúhún renta, nání dē Leví, ndéē dē nūū nástútú dē xúhún renta.

De nī ncāhān yā jīn dē: Cuniquīn nduhū nā cōhōn, ncachī yā.

²⁸ De nī nacuiñī dē, de nī sndóo dē ndihi ndatīñú dē, de cuāhān dē jīn yā.

²⁹ Sá de nī nsáhá Leví iin vico cáhnú inī vehe dē jā cūsū inī dē jīn Jesús. De cuāhā tēe stútú xūhún renta jīn sava cā tēe, ndéé ndá dē mesa yáji dē stāā jīn yā.

³⁰ De ndá tēe grupo fariseo jīn tēe stéhēn ley janahán, nī nquijéhé ndá dē cáhān dē sīquī ndá tēe scuáha jīn yā, de nī jīcā tūhún dē: ¿Nūcu yáji ndá nú jīhi ndá nú jīn ndá tēe stútú xūhún renta jīn ndá cā tēe sáhá cuāchi? ncachī dē.

³¹ De nī ncāhān Jesús: Ndá nchivī iyó vāha, nduú jīni ñūhún ji tēe tátán, chí nchivī cūhū cúu jā jīni ñūhún.

³² De nduhū chí nduú vāji nī jā cana nī nchivī jāá nduú cuāchi, jā cúu ji tá cúu nchivī iyó vāha. Chí sa vāji nī jā cana nī nchivī iyó cuāchi, jā ná nácani inī ji de sndóo ji cuāchi ji, ncachī yā.

Jā ní jīcā tūhún ndá dē yā sīquī jā conditē inī

(Mt. 9.14-17; Mr. 2.18-22)

³³ Ñūcuán de nī ncāhān ndá dē jīn yā: Ndá tēe scuáha jīn Juan, jīn ndá tēe scuáha jīn grupo fariseo, cuāhā vuelta iyó nditē inī dē de jīcān táhvi dē. De ndá tēe scuáha jīn maá ní, ¿nūcu nduú sáhá dē sūcuán? Chí yáji ndá dē jīhi dē.

³⁴ De nī ncāhān yā jīn dē: ¿A cuu conditē inī dē juni iyó cā nī jīn dē? ¿A cuu sáhá nú jā conditē inī nchivī iyó vico tándāhá juni ndéé tēe tándāhá jīn ji?

³⁵ Sochi quiji quīvī jā cujiyo tēe tándāhá, de quīvī ñūcuán chí conditē inī ji, ncachī yā.

³⁶ De suni nī ncāhān yā iin tūhun yátá sīquī jāá nduú quétáhán tūhun jeé jā stéhēn yā jīn ndá tūhun janahán. Ncachi yā: Nī iin nchivī nduú jéhdē ji iin pedazo sahma jéé, de nachuhun ji nūu iin sahma tūhú. Chí tú sūcuán, de stívī ji sahma jéé, de suni nduú quétáhán jā jéé jīn jā tūhú.

³⁷ De nduú nī iin chūhun vino jeé inī ñii tūhú. Chí tú sūcuán, de vino jeé ndatá ñii, de naā vino jīn ñii.

³⁸ Chí sa cánuú jā chuhun ji vino jeé inī ñii jéé, de sūcuán de quendōo vāha ndúu.

³⁹ De nchivī chí nduú cúni ji sndóo ji tūhun janahán, modo jāá nduú cúni ji coho ji vino jeé, chí jā tūhú cúu jā vāha cā, jáni inī ji, ncachī yā.

6

Jā ní jéhdē ndá dē xīnī trigo quīvī nátātú

(Mt. 12.1-8; Mr. 2.23-28)

¹ De iin quīvī nátātú nī nchāha Jesús cuāhān yā nūu cáá trigo. De ndá tēe scuáha jīn yā nī jéhdē dē xīnī trigo, de nī ncavā ndáhá dē, de nī nchajī dē.

² De sava tēe grupo fariseo nī ncāhān dē: ¿Nājéhē cúu jā sáhá ndá nú tiñu jāá nduú iyó vāha jā sáhá nú quīvī nátātú, cáchi ley Moisés? ncachī dē.

³ De nī ncāhān Jesús jīn dē: ¿A nduú ní ncáhvi ndá nú tutú nāsa nī nsáhá David iin quīvī jā ní jīhi dē sóco jīn ndá tēe jā ní iyo jīn dē?

⁴ De nī nquīvī dē inī vehe Yāā Dios. De nī nquehen dē pan ī jā yósó nijīn nūu Yāā Dios. De nī nchajī dē, de suni nī jéhe dē nī nchajī ndá tēe iyó jīn dē. De nduú nā ley jā caji nī iin tēe, chí maá-nī ndá sūtú cúu jā yáji. De visó sūcuán de nduú nā cuāchi ní iyo sīquī dē, ncachī yā.

⁵ De nī ncāhān cā yā jīn dē: Nduhū, Yāā nī nduú tēe, maá nī cúu jā tátúni sīquī nāsa sáhá nchivī quīvī nátātú, ncachī yā.

Jā ní nduvāha tēe nī nchīchī ndahá

(Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6)

⁶ De incā quīvī nátātú suni nī nquīvī yā inī vehe ī sinagoga, de nī stéhēn yā tūhun. De ñūcuán iyó iin tēe nī nchīchī ndahá cuáhá dē.

⁷ De ndá tēe stéhēn ley janahán jīn tēe grupo fariseo, ndéhé yuhú dē yā tú nasáhá vāha yā tēe ñūcuán quīvī nátātú, tácuca ñīhīn dē cuāchi sīquī yā.

⁸ De maá yā chí jīnī yā nāsa jáni inī ndá dē. De nī ncāhān yā jīn tēe nī nchīchī ndahá: Nacuiñī de cuiñi nú mähñú yáhá, ncachī yā. De nī nacuiñī dē, de nī jēcuñī dē mähñú.

⁹ Ñūcuán de nī ncāhān yā jīn ndá dē: Jīcā tūhún nī ndá nú iin tūhun: ¿Nāsa cáhān ley sīquī quīvī nátātú? ¿A jā sáhá vāha ó, á jā sáhá nēhén ó? ¿A jā nasáhá vāha ó nchivī ja ñatin cuú, á sáhá ó jā cuú ji? ncachī yā.

¹⁰ De ndéhé yā nūu ndá dē jā inī dē ní xiin yā, de nī ncāhān yā jīn tēe cūhū: Scāā ndahá nú, ncachī yā. De nī scāā dē, de nī nduvāhani ndahá dē.

¹¹ De ndá tēe ñūcuán nī nquītī ndasí inī dē, de nī nquijéhé ndá dē nátúhún dē sīquī Jesús, nāsa cahñī dē yā.

Jā ní nacāji yā ūxī ūū tēe apóstol

(Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19)

¹² De nī ncuu jacú quīvī, de nī nquee yā cuācācān táhvi yā yucu. De níi ñiñū nī jīcān táhvi yā nūu Yāā Dios.

¹³ De tá nī ntūu, de nī ncana yā ndá tēe scuáha jīn yā. De nī nacāji yā ūxī ūū dē, de nī ncachī yā jā cuu ndá dē apóstol, chí cundiso tiñú dē jā nacani dē tūhun yā.

¹⁴ De yáhá cúu sívī ndá dē: Simón jā ní nascunani yā dē Pedro, jīn ñani dē Andrés, de saá-ni Jacobo jīn Juan, Felipe jīn Bartolomé,

¹⁵ Mateo, Tomás, Jacobo sēhe Alfeo, Simón tēe grupo cananista,

¹⁶ Judas ñani Jacobo, jīn Judas Iscariote, tēe jā ní nastúu dē yā.

Jā ní stéhēn yā nūū nchivī cuāhā

(Mt. 4.23-25)

¹⁷ De nī nuu yā yucu jíin ndá tēe ñúcuán já scuáha jíin yā, de nī jencuñi yā iin nduhā jíin dē. De cuāhā nchivī níi región Judea jíin ciudad Jerusalén, jíin nchivī jondē yuhú mar ñuū Tiro jíin ñuū Sidón, nī nguenda ndá jíi já cunini jíi tūhun stéhēn yā, jíin já nduvāha jíi cuēhē ndóho jíi.

¹⁸ De ndācā nchivī já ñúhún tächī inī, suni nī nduvāha jíi nī nsāhā yā.

¹⁹ De ndivīi nchivī cúnī jíi já quehé jíi yā, chíi sūcuán ndúvāha jíi sáhā yā jíin poder yā.

Tūhun nchivī nācā ndetū jíin nchivī já xēēn cundoho

(Mt. 5.1-12)

²⁰ De nī nūcūndēhé yā nūū ndá tēe scuáha jíin yā, de nī ncāhān yā: Nācā ndetū ndá ndóhó já ndóho ndáhvi, chíi quivī nū ñuū nūū tátúnī Yāā Dios.

²¹ Nācā ndetū ndá nū já jíhī nū sōco mitan, chíi quiji quivī já ndahā chíjin nū. Nācā ndetū ndá nū já jácu nū mitan, chíi quiji quivī já cuācū nū.

²² Nācā ndetū ndá nū de tú quítī inī nchivī nūū nū já síquī nduhū, Yāā nī nduu tēe, de tú squéne yichī jíi ndóhó, de tú cáhān nāvāha jíi nūū nū, de cáhān jíi já nchivī sáhā tíñu néhén cūū ndá nū.

²³ De sáhā sīi nū inī nū quivī já sáhā jíi sūcuán, de sa víhī cā cusii inī nū, chíi cáhnú ndasí coo táhvī nū jondē andivī. Chíi suni sūcuán nī nsáhā ūhvī ndá tatá jíi ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán.

²⁴ De nācā xēēn cundoho ndá nū nchivī cuicá, chíi mitan-ni cūū já íyó sīi inī nū.

²⁵ Nācā xēēn cundoho ndá nū já ní ndahā chíjin nū mitan, chíi quiji quivī já cuū nū sōco. Nācā xēēn cundoho ndá nū já jácū nū mitan, chíi quiji quivī já nducuécā inī nū de cuacu nū.

²⁶ Nācā xēēn cundoho ndá nū já jétúhún ndá nchivī ndóhó, chíi suni sūcuán nī jetúhún ndá tatá jíi ndá tēe nī nacani tūhun stáhvi jondē janahán.

Tūhun já cundáhvi inī ō nchivī já jíinī ūhvī yóhó

(Mt. 5.38-48; 7.12)

²⁷ De cáhān nī jíin ndá nū já níni: Cundáhvi inī nū ndá nchivī já jíinī ūhvī ndóhó, de sáhā vāha nū jíin nchivī já quítī inī jíinī ndóhó.

²⁸ De cācān nū já vāha cuu nchivī já cáhān nāvāha síquī nū, de cācān táhvī nū jēhē nchivī já cáhān néhén nūū nū.

²⁹ De tú ní tēe cani dē iin lado cūñu nūū nū, de vāha cā suni cuāha nū incā lado cani dē, nsūū cā já nacuāha nū já ndutahví dē. De tú ní tēe cúnī dē candē dē sōo nū, de suni cuāha nū tūhun já quíhīn dē jíin jondē camisa nū.

³⁰ De nā-ni nchivī jíicān nūū nū de cuāha nū nūū jíi. De nchivī quehen ndatíñú nū, de mā nācān nū.

³¹ De tá cūū nūū cúnī nū já sáhā vāha nchivī jíin nū, suni sūcuán sáhā vāha nū jíi.

³² De tú íyó mānī nū jíin maá-ni nchivī já mānī jíin nū, ¿de nā tíñu vāha cūū já sáhā nū sūcuán túsaa? Chíi jondē ndá tēe sáhā cuāchi, suni íyó mānī dē jíin tēe íyó mānī jíin maá dē.

³³ De tú sáhā vāha nū jíin maá-ni nchivī já sáhā vāha jíin maá nū, ¿de nā tíñu vāha cūū já sáhā nū sūcuán túsaa? Chíi jondē ndá tēe sáhā cuāchi, suni sūcuán sáhā ndá dē.

³⁴ De tú cuāha nūū nū nūū maá-ni nchivī já ñúhún inī nū já nacuāha jíi nūū nū, ¿de nā tíñu vāha cūū já sáhā nū sūcuán túsaa? Chíi jondē ndá tēe sáhā cuāchi, suni jéhe nūū dē nūū ndá cā tēe sáhā cuāchi, tácuva nanihīn tucu dē.

³⁵ Túsaa de cundáhvi inī ndá nū nchivī já jíinī ūhvī ndóhó, de sáhā vāha nū jíi, de cuāha nūū nū nūū jíi. De mā cuāha nū maá síquī já cani inī nū já suni nacuāha jíi nūū nū. De sūcuán de cáhnú coo táhvī nū, de stéhēn nū já cūū nū sēhe Yāā cūñáhnú ndasí. Chíi maá yā vāha inī yā jíin nchivī jáa nduu nácuuetáhvi nūū yā jíin nchivī já sáhā néhén.

³⁶ Túsaa de cundáhvi inī nū nchivī, tá cūū nūū cundáhvi inī maá Tatá nū nchivī.

Mā cáhān ō síquī cuāchi táhán ō

(Mt. 7.1-5)

³⁷ Mā cáhān ndá nū síquī cuāchi nchivī nāsa sáhā jíi, tácuva suni mā cáhān Yāā Dios cuāchi síquī nū já sáhā nū sūcuán. Mā cáhān xēēn nū síquī jíi jáa nduú vāha sáhā jíi, tácuva suni mā cáhān Yāā Dios sūcuán síquī nū. Cune cáhnú inī nū nūū jíi, de suni cune cáhnú inī yā nūū nū.

³⁸ Cuāha nū nūū nchivī, de suni sūcuán cuāha Yāā Dios nūū nū. Chíi vāha ndasí cuāha yā nūū nū, chíi modo já chicuāha vāha yā, quisi yā, sáhā níhin yā, de jondē scāa yā cuāha yā nūū nū. Chíi medida já jéhe ndá nū nūū nchivī, suni medida ñúcuán cuāha yā nūū nū, ncachi yā.

³⁹ De nī ncāhān yā iin tūhun yátá jíin jíi: Ndá tēe já stéhēn tūhun jáa nduu ndāā, cūū dē tá cūū tēe cuāá. De iin tēe cuāá, ¿á cuu stéhēn dē ichi nūū incā tēe cuāá? ¿A nduú nincava nduú dē inī xēhvā?

⁴⁰ Iin tēe scuāha, nduú cūñáhnú dē nūū maestro dē. De tēe scuāha, tá já nī ncutūha vāha dē, de jíin dē cuu dē tá nūū cūū maestro dē.

⁴¹ De cuāchi táhán nū cūū modo já ñúhún iin yācá lúli tñuū jíi. ¿De nūcu sáhā nū cuenta já sūcuán, de nduú sáhā nū cuenta cuāchi maá nū já cūū modo já ñúhún iin vitū tñuú máá nū?

⁴² ¿De nūcu cáhān ndá nū jíin táhán nū: Cundetū, de ná távā nī yācá já ñúhún tñuū

nú, de nduú sáhá nú cuenta já ñúhún iin vītū tīnūú máá nú? Tēe stáhvi-ni cúu ndá nú túsaa. Xihna cá tīnūú máá nú tavā nū vītū, sá de cuu cūndēhé vāha nú já tavā nū yācá tīnūú táhán nú.

Jíin tiñu já sáhá nchivī de cunī ō nāsa nchivī cúu ji

(Mt. 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ Nduú iyó ñutun váha já jéhe jávixī nēhén, de ni nduú iyó ñutun nēhén já jéhe jávixī váha.

⁴⁴ Chi jíin jávixī já jéhe iin iin ñutun de jíin ō tú ñutun váha cúu. Chi nduú cándeē ō higo xīnī ñutun íñú, de ni nduú cándeē ō uva xīnī yūcū zarza.

⁴⁵ De saá-ni cúu tēe váha, chi cáhán de tūhun váha, chi váha ánō dē. De tēe nēhén cáhán de tūhun nēhén, chi cánehén ánō dē. Chi nāsa iyó ánō nchivī, de cúsa ñúcuán cúu já cáhán ji.

Tūhun síquī ūū vehe

(Mt. 7.24-27)

⁴⁶ ¿Nājēhé cúu já cáhán yíñúhún ndá nú jíin nī: Jētoho sá, cáchī nū, de nduú squíncuu ndá nú tiñu já ndácu nī?

⁴⁷ Ndácá nchivī já vāji nūū ni de níni ji tūhun cáhán ni de squíncuu ji, ná stéhén ni nūū nū nāsa cúu ji:

⁴⁸ Cúu ji tá cúu iin tēe já ní jaquín dē vehe dē, de ní jete cúnú dē jondē ní níhin dē toto, de ní nchisó dē síquī. De tá ní ndaa ndute yúte, de ní nchindahá vehe ñúcuán, de nduú ní ncándá cuitī sáhá, chi síquī toto yósó.

⁴⁹ Sochi ndá nchivī já jíni tūhun já cáhán ni, de nduú squíncuu ji, cúu ji tá cúu iin tēe já ní jaquín dē vehe dē nūū ñúhún, de nduú yítuu jēhé. De tá ní ndaa ndute yúte, de ní nchindahá vehe ñúcuán, de ní scócaá-ni, de ní naā ndihi-ni vehe, ncachī yá jíin ndá ji.

7

Já ní nasáhá váha yā mozo capitán

(Mt. 8.5-13)

¹ De tá ní jínu nī ncāhān yā ní jíni nchivī, de cuāhān yā ñuū Capernaum.

² De iin tēe naciōn Roma já cúu capitán, iyó iin mozo dē já mānī ndasí dē jíin. De mozo ñúcuán cúhū ji de ja ñatin cuū ji.

³ De ní jíni capitán tūhun Jesús. De ní ntají dē jacū tēe ñáhnú já ndácu nūū nchivī hebreo, cuāhān dē nūū yá já cáhán ndáhvī dē jíin yá já ná quíji yá nasáhá váha yá mozo dē.

⁴ De ní nquenda ndá tēe ñúcuán nūū Jesús, de ní ncāhān ndáhvī ndasí dē jíin yá: Chindeé ní tēe cúu capitán, chi tēe váha cúu dē.

⁵ Chi mānī dē jíin naciōn maá ó, de maá dē ní ndacu tiñu já ní ncuváha iin vehe ñi sinagoga já cuu ndácá ó, ncachī ndá dē.

⁶ Ñúcuán de cuāhān Jesús jíin ndá dē. De tá ní ncuñatin yá vehe capitán, de ní ntají dē

jacū amigo dē cuātahān dē yá. De ní ncāhān ndá dē jíin yá: Cáchī capitán jáá nduú cúni dē já sáhá tēúú dē ní, Señor, chi nduú cúñáhnú dē já quíhin ní quívi ní vehe dē.

⁷ Já ñúcuán nduú ní nsáhá ñáhnú dē maá dē já quíji dē nūū ní, cáchī dē. De maá já cáhān ní-ni, de ná ndúvāha mozo dē, cáchī dē.

⁸ Chi maá dē suni ndíso tíñú dē ní nsáhá ndá tēe cúñáhnú cá. De cúñáhnú dē nūū ndá soldado dē, cáchī dē. De tú cáhān dē jíin iin tēe já ná quíhin dē, de cuāhān dē. De tú cáhān dē jíin incā tēe já ná quíji dē, de quíji dē. De tú ndácu dē iin tiñu nūū mozo dē, de sáhá ji, cáchī dē, ncachī ndá tēe ñúcuán jíin yá.

⁹ De tá ní jíni Jesús tūhun yáhá, de ní nsáhvi inī yá. De ní ndicó cóto yá, de ní ncāhān yá jíin ndá nchivī cuāhā já níquín yāta yá: Ndāá cáhān ní jíin ndá nūū já júni naciōn maá ó Israel, nduú ní níhin ní ni iin nchivī já cándíja níhin súcuán, tá cúu nūū cándíja tēe yáhá, víso tēe naciōn jáá nduú jíni tūhun Yāa Dios cúu dē, ncachī yá.

¹⁰ De ndá tēe já ní ntají capitán nūū yá, ní nenda ndá dē vehe, de ní jíni dē ja ní nduvāha mozo ñúcuán.

Já ní nastécū yā sēhe yíi ñahan viuda

¹¹ Ñúcuán de cuāhān yá iin ñuū nání Naín. De ndá tēe scuáha jíin yá, jíin nchivī cuāhā, suni cuāhān ji jíin yá.

¹² De tá ní ncuñatin yá yuhú ñuū, de ñúcuán ní nquēe nchivī já quichuhū ji iin tēe suchí já ní jíhī. De mátúhún ji-ni nūū naná ji, de ñahan viuda cúu ña. De cuāhā nchivī ñuū ñúcuán vāji jíin ña.

¹³ De tá ní jíni maá Jētoho ō nūū ña, de ní ncundáhvī inī yá ña, de ní ncāhān yá jíin ña: Mā cuácú ní, ncachī yá.

¹⁴ Ñúcuán de ní jíin yá jondē nūū ndíyi, de ní ntiin yá jātūn. De ní jencuiñī ndá tēe ndíso. De ní ncāhān yá jíin sūchí já ní jíhī: Cáhān ni ndóhó, nacōo lílú, ncachī yá.

¹⁵ Ñúcuán de ní nūcundeē-ni sūchí já ní jíhī, de ní nquijéhé ji nacāhān ji. De ní nasiáha yá ji nūū naná ji.

¹⁶ De ndivíi nchivī ní nchúhú ji ní jíni ji, de ní ncāhān ji já váha ndasí Yāa cúu Yāa Dios. De cáhān ji: Māhñú ndácá ó ní nquenda iin tēe cúñáhnú já nácani tūhun Yāa Dios. De suni cáhān ji: Maá Yāa Dios ní nquijéhé yá chíndeé yá nchivī yá, ncachī ji.

¹⁷ De ní jītē nuu tūhun yá níi cáhnú región Judea jíin ndácá región ñatin ñúcuán.

Já ní ntají Juan ūū tēe nūū yá

(Mt. 11.2-19)

¹⁸ De yíhí Juan vecāa, de ndá tēe scuáha jíin dē ní ncachí tūhun nūū dē já súcuán ní ncuu ndá tiñu yáhá.

¹⁹ De ní ncana Juan ūū tēe scuáha jíin dē, de ní ntají dē tēe ñúcuán cuāhān dē nūū Jesús, tácuca cātúhún dē yá tú maá yá cúu

ndija Cristo já ní ncachí Yāa Dios já tají yā, á já cundetu dē quiji incā tēe cuu Cristo.

²⁰ De nī nquenda ndúú dē nūū yā, de nī ncāhān dē: Juan tēe scuéndutē nī ntají dē ndúú sá vāji sá cātuhún sá ní tú maá ní cúu Cristo já cáchí tutú já quiji, á cundetu ó incā tēe já quiji, ncachí dē.

²¹ De maá hora ñúcuán nī nasáhá vāha yā cuāhā nchiví cūhū, jíin nchiví ndóho ndá cuēhē xēen, jíin nchiví ñúhún táchí iní. De suni cuāhā nchiví cuāá, nī ndunijín tūnūú ji nī nsáhá yā.

²² De nī ncāhān yā jíin ndúú dē: Cuáhán de cachí tūhun nū nūū Juan ndacá tíñu já ní jini nū jíin já ní jini nū. De cachí nū já nchiví cuāá nūne tūnūú ji, de nchiví cojo nácaca ji, de nchiví ndóho cuēhē stéhyū ndúvāha ji, de nchiví sōho nūne sōho ji, de nchiví jíin nátecū jí sáhá nī. De suni nácani nī tūhun nūū nchiví ndáhvi já scácu Yāa Dios ánó ji.

²³ De nācā ndetú tēe já má nácani yátá iní dē já nduhú cúu Cristo. Súcuán cachí nū nūū Juan, ncachí yā jíin ndúú dē.

²⁴ De tá cuānohōn ndúú tēe já ní ntají Juan, de nī nquijehé Jesús cáhān yā tūhun Juan jíin nchiví: ¿Nā cuá cúu já ní jendehé ndá nū nūū ñuhun tíhá? ¿A iin tēe jáni iin jáni ūū iní já cúu tá cúu itē já cándá sáhá táchí?

²⁵ De tú nduú, ¿de nā cuá cúu já ní jendehé ndá nū túsáá? ¿A iin tēe nácani tūhun Yāa Dios? Cáhān ní jíin nū já suu nī jendehé nū. De cúnáhnú cá Juan yáhá nsúū cá ndá cá tēe já ní nacani tūhun Yāa Dios.

²⁶ ¿De nā cuá cúu já ní jendehé ndá nū túsáá? ¿A iin tēe nácani tūhun Yāa Dios? Cáhān ní jíin nū já suu nī jendehé nū. De cúnáhnú cá Juan yáhá nsúū cá ndá cá tēe já ní nacani tūhun Yāa Dios.

²⁷ Chi tūhun Juan cúu já yósō nūū tutú ī: Tají nī tēe nacani tūhun nī, cosō nūū dē ichi nūū Cristo,

tácua coo tūha nchiví já quenda yā.

Ncachí Yāa Dios, cáchí tutú.

²⁸ De cáhān ní jíin ndá nū já iní ñayívi yáhá cúnáhnú cá Juan tēe scuéndutē nsúū cá ndá cá tēe já íyó iní ñayívi. De visō súcuán de ndá nchiví já nūū cá iní ñuū nūū tátúní Yāa Dios, cúnáhnú cá ji nsúū cá Juan, ncachí yā.

²⁹ De ndacá nchiví jíin ndá tēe stútú xūhún renta, tá nī jini ji tūhun cáhān yā, de nī jetáhvi ji já Yāa ndāá cúu Yāa Dios, chí ja nī jendutē ji nūū Juan.

³⁰ Sochi ndá tēe grupo fariseo jíin tēe stéhēn ley janahán, nduú ní jetáhvi dē tūhun já cúni Yāa Dios sáhá yā já váha dē, chí nduú ní jendutē ndá dē nūū Juan.

³¹ De nī ncāhān cá maá Jēthōō ō: Yáhá cáchí nī iin tūhun yátá tácua cuní ndá nū nāsa íyó nchiví tiempo mitan.

³² Cúu ji tá cúu ndá sūchí lúli já ndéē ji nūū yáhvi cásiquí ji. De cána jee ji nūū táhán ji:

Nī ntivi ndá nī tūyōō nūū ndá nū, de nduú ní jita jéhé nū. De nī jita ndá nī yāá já cuécá jita, de nduú ní jácu nū, cáchí ndá ji. De tá cúu ndá sūchí ñúcuán jáá nduú ní jetáhān iní ji nī iin nī incā, súcuán cúu ndá nū.

³³ Chi nī nquiji Juan tēe scuéndutē, de cuāhā vuelta nī iyo nditē iní dē, chí nduú ní nchájī dē stāā de nduú ní jíhi dē vino. De nduú ní jetáhān iní ndá nū, chí nī ncāhān nū já ñúhún táchí iní dē.

³⁴ De nī nquenda maá nī, Yāa nī nduū tēe, de yájī nī jíhi nī, de suni nduú jetáhān iní ndá nū, de scāa nū cá chí cáhān nū já maá-ni já yájī nī jíhi nī vino. De quetáhān nī jíin ndá tēe stútú xūhún renta jíin ndá cá tēe sáhá cuāchi, cáchí ndá nū.

³⁵ De tú cúndichí iin tēe jíin tūhun Yāa Dios, de jíin tíñu sáhá dē de jíin ndá cá tēe ndichí já ndichí dē, ncachí yā.

Jā íyó Jesús vehe Simón tēe fariseo

³⁶ De iin tēe grupo fariseo nī ncana dē Jesús já cají yā stāā jíin dē. De nī jēhēn yā vehe dē, de nī jēcundeē yā mesa já cají yā stāā.

³⁷ Ñúcuán de iin ñahan sáhá cuāchi, ndéē ña ñuū ñúcuán, de nī jini ña já ní jinu Jesús vehe tēe fariseo, yájī yā stāā. De nī nquiji ña jíin iin frasco yūū luu já ñúhún chitú aceite perfume.

³⁸ De nī jēcuiñi jíti ña nūū jéhē yā, de jácu ña. De nī nquijehé ña sáchí ña jéhē yā jíin ndute tūnūú ña, de nī nasichí ña jíin ixi xini ña. De nī ntechuhú ña jéhē yā, de nī nchihí ña perfume.

³⁹ De tēe fariseo já ní ncana dē yā, nī jini dē já súcuán ní nsáhá ña, de nī jani iní dē: Tú tēe nácani tūhun Yāa Dios cúu tēe yáhá, de cuní dē nāsa ñahan cúu ñahan yáhá já quéhé ña dē, chí ñahan sáhá cuāchi cúu ña, jáni iní dē.

⁴⁰ Núcuán de nī ncāhān Jesús jíin dē: Simón, cúni nī cáhān nī jíin nū iin tūhun. De nī ncāhān maá dē: Cáhān ní Maestro.

⁴¹ De nī ncāhān Jesús: Iin tēe jēhe nūū xūhún, nī iyo ūū tēe ndita nūū dē. Iin dē ndita ūhūn ciento xūhún já nání denario, de incā dē ndita ūū xico ūxi denario.

⁴² De nduú nā cuá névāha ndúú tēe ñúcuán já nachunáá dē. De tēe jēhe nūū xūhún nī nee cáhnú iní dē nūū ndúú tēe ñúcuán. Túsáá de cachí nū: Já ndúú tēe ñúcuán, ¿ní iin dē cúu já coo maní cá jíin dē? ncachí yā.

⁴³ De nī ncāhān Simón: Jáni iní sá já tēe nī ndita cuāhā cá, ncachí dē. De nī ncāhān yā: Ndāá cáhān nū, ncachí yā.

⁴⁴ De ndéhé yā nūū ñahan ñúcuán, de nī ncāhān cá yā jíin Simón: ¿A ndéhé nū tá sáhá ñahan yáhá? Já nī nquenda nī vehe nū, de nduú ní jēhe nū ndute já ndundoō jéhē nī, tá cúu nūū íyó costumbre. De ñahan yáhá nī nsáhá chí ña jéhē nī jíin ndute tūnūú ña, de nī nasichí ña jíin ixi xini ña.

⁴⁵ De nduú ní ntéchuúhú nú nduhú, tá cúu núu iyó costumbre. De ñahan yáhá, jondé nī nquívī nī vehe nú, de nduú jéncuifī ña já téchuúhú ña jēhē nī.

⁴⁶ De nduú ní nchihī nú aceite xīnī nī, tá cúu núu iyó costumbre. De ñahan yáhá nī nchihī ña aceite perfume jēhē nī.

⁴⁷ Túsaá de cáhān nī jīn nú já ní stéhēn ña já ndasí iyó mānī ña jīn nī síquī já nēe cáhnú inī nī núu ndácá cuāchi ña, visó cuāhā cúu. Sochi tú nēe cáhnú inī nī núu nchivī já iyó jacū-nī cuāchi, de jacū-nī stéhēn jī já mānī jī jīn nī, ncachī yā.

⁴⁸ De nī ncāhān yā jīn ña: Ja nēe cáhnú inī nī núu ndácá cuāchi nú, ncachī yā.

⁴⁹ Ñúcuán de ndá nchivī yájī stāā jīn yā, nī nquijéhé ndá jī cáhān jī: ¿Nī iin cá cúu tēe yáhá jī cáhān dé já nēe cáhnú inī dé núu cuāchi? ncachī jī.

⁵⁰ Sochi Jesús nī ncāhān cá yā jīn ñahan ñúcuán: Nī ncandíja nú nduhú, de já ñúcuán cúu já ní scácu nī ndóhó núu cuāchi nú. Cuáhān de ndusí inī nú, ncachī yā.

8

Tūhun ndá ñahan já jito ña yā

¹ Ñúcuán de nī ncuu jacū quívī, de nī jica nuu Jesús ndácá ñuú náhnú jīn ñuú lulí. De nácani yā tūhun váha, de cáchi yā nāsa tátúnī Yāā Dios. De ndihúxī uú tēe cúu apóstol, suni jáca dé jīn yā.

² De suni iyó jacū ñahan jáca jīn yā, já ní ntavā yā táchī inī sava ña, de nī nasáhá váha yā sava ña já ndóho cuéhē. De iin ña cúu María ñuú Magdala, de inī ñahan ñúcuán nī ntavā yā táca táchī.

³ De incā ña cúu Juana, ñasíhī Chuza, tēe ndíso tíñú inī vehe Herodes. De incā ña cúu Susana, jīn cuāhā cá ñahan já chindeé ña yā jēhe ña ndácá já jīn ñuhun yā jīn ndá de.

*Tūhun yátá tēe jité tatá
(Mt. 13.1-9; Mr. 4.1-9)*

⁴ De cuāhā nchivī ndácá ñuú ñúcuán nī nguenda jī núu Jesús. De nī ncutútú cuāhā ndasí nchivī, de nī ncāhān yā iin tūhun yátá núu ndá jī:

⁵ Iin tēe jité tatá, nī nquee dé já cuté dé. De tá nī nquijéhé dé jité dé, de jacū tatá nī jité yuhú íchí, de nī jáñu nchivī síquī, de nī nchajī-nī ndá saā.

⁶ De jacū cá nī jité núu ñuhun yúu. De nī ntāhvī, de nī nchíhī-nī, chí nduú iyó cuāhā cōhyo.

⁷ De jacū cá tatá nī jité máhñú núu cáá niqun inū. De iin nuú-nī nī ntāhvī inū jīn, de nī jasí núu.

⁸ De sava nī jité núu ñuhun váha. De tá nī ntāhvī, de nī jēhe cuāhā nūnī, chí iin iin tatá nī jēhe jondé ciento, ncachī yā. Ñúcuán de nī ncāhān jee yā: Ndá ndóhó já níni, tee sōho váha nú, ncachī yā.

*Nājēhē cúu já cáhān yā maá-ni tūhun yátá
(Mt. 13.10-17; Mr. 4.10-12)*

⁹ De ndá tēe scuáha jīn yā nī jicā tūhún dé yā ná cuá cáchi tūhun yátá yáhá.

¹⁰ De nī ncāhān yā: Ndá ndóhó, chí sáhá Yāā Dios já cuu jícūhun inī nú tūhun já ní nchiyuhú yáhá, nása quívī nchivī ndahá Yāā Dios já tatúnī yā núu jī. Sochi sava cá nchivī chí maá-ni jīn tūhun yátá cáhān nī jīn jī, tácuca visó ndéhé jī de quéndōo jī modo jáá nduú jínī jī. De visó jínī jīn sóho jī, de mā jícūhun inī jī.

*Jā ní ncachī cājī yā tūhun yátá tēe jité tatá
(Mt. 13.18-23; Mr. 4.13-20)*

¹¹ De súcuán cúu já cáhān tūhun yátá yáhá: Tatá ñúcuán cúu tūhun Yāā Dios.

¹² De tatá já ní jité yuhú íchí cúu tá cúu ndá nchivī já jínī tūhun, sochi quéndā-nī táchī cúñáhnú, de cándeé tūhun inī áno jī, tácuca mā cándíja jī de má cácu jī sáhá yā.

¹³ De tatá já ní jité núu ñuhun yúu cúu tá cúu ndá nchivī já jínī tūhun, de jétáhvī jī de cúsi inī jī jīn. Sochi nduú cúcutú tūhun inī áno jī, de jacū-nī quívī cándíja jī. De tá quíji tūndóhó síquī jī, de jáca yátá jī.

¹⁴ De tatá já ní jité máhñú niqun inū cúu tá cúu nchivī jínī tūhun, de cuāhān ndá jī de cutéñú jī jínī tíñu jī de cúnī jī cucucá jī de cusí inī jī. De nduú jíja jī jínī tūhun yā.

¹⁵ De tatá já ní jité núu ñuhun váha cúu tá cúu ndá nchivī jínī tūhun, de tūn váha jī, chí iyó váha iyó ndāā áno jī. De jíja jī jínī tūhun yā, chí cándíja váha jī.

*Tūhun yátá síquī lámpara
(Mr. 4.21-25)*

¹⁶ Tá scuíquín nchivī iin lámpara, de nduú jasí jī nī iin síquī, de nī nduú chíhī jī chíjīn jito. Chí sa jáni jī núu súcún, tácuca cutūu núu ndá nchivī já quívī vehe.

¹⁷ De suni súcuán, nduú iyó nī iin tūhun yíyuhú já má cúnī nchivī, chí ndihī-nī tūhun já cáhān jī natūu nijīn de cunī nchivī.

¹⁸ Túsaá de cuninī váha ndá nú, chí nchivī já jícūhun inī, stéhēn cá yā núu jī. Sochi nchivī jáá nduú cándíja, chí maá jacū já jáni inī jī já jínī jī, de sa naā, ncachī yā.

*Tūhun naná yā jínī ñanī yā
(Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35)*

¹⁹ Ñúcuán de nī nguenda naná yā jínī ndá ñanī yā núu iyó yā. De nduú ní ncuu quívī ndá ña núu yā, síquī já iyó chítú nchivī.

²⁰ De nī ncachī tūhun iin nchivī núu yā: Naná ní jínī ndá ñanī ní inī ña távehé, de cáhān ña jínī ní cúnī ña, ncachī jī.

²¹ De nī ncāhān maá yā: Suni naná nī jínī ñanī ní cúu ndá nchivī níni tūhun Yāā Dios de squíncuu jī, ncachī yā jínī jī.

*Jā ní jencuifī táchī níhin jínī mar nī nsáhá yā
(Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41)*

²² De iin quívi ní nquívi yá iin barco jíin ndá tēe scuáha jíin yá, de ní ncāhān yá jíin dē: Ná yáha ó cōhōn incā lado mar. De ní scāca ndá dē barco cuāhān dē.

²³ De juni scāca dē barco de ní nquixīn yá. De ní jíquihī iin tāchī níhin nūū mar. De ja ñatin chitú ndute inī barco, de ndúcú quēe barco.

²⁴ De ní sndóto ndá dē yá, de ní ncāhān dē: Maestro, Maestro, mitan de quēe ó chījin ndute de naā ó, ncachī dē. De ní nacuiñi yá, de ní ncāhān yá nūū tāchī níhin jíin nūū mar. De ndihī ní jencuiñi, de ní ncuu nañií-ni.

²⁵ De ní ncāhān yá jíin ndá tēe scuáha jíin yá: ¿Nūcu nduú cándija ndá nū? De ndá máa dē chí ní nchūhú ndasí dē, de sáhvi inī dē, de cáhān dē jíin ndá táhān dē: ¿Ní iin cá cuu tēe yáhá já jondé nūū tāchī níhin jíin nūū nduté tátúni dē, de jétáhvi já cáhān dē? ncachī ndá dē.

*Tēe ñuū Gadara já ndóho tāchī
(Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20)*

²⁶ Ñúcuán de ní nquenda yá jíin ndá dē región Galilea, de cuāhān yá región Gadara já iyó incā lado mar Galilea.

²⁷ De tá ní nuu yá nūū ñuhun yíchí, de iin tēe ñuū ñúcuán ní nquenda dē nūū yá. De ja ní ncuu cuāhā cuiyā já ñuhún cuāhā tāchī inī dē. De nduú ñuhún cuiñi dē sahma, de ní nduú ndéé dē vehe, chí sa máhñú nūū yíyuhú ndíyi ndéé dē.

²⁸ De tá ní jiní dē nūū Jesús, de ní jécuiñi jiti dē nūū yá, de ní ncana cóhó dē: ¿Nūcu vāji ní nūū sá, Jesús Sēhe Yāā Dios, Yāā cúñáhnú ndasí? Cáhān ndáhvi sá jíin ní já má sndóho ní sáán.

²⁹ Súcuán ní ncāhān dē, chí ja ní ndacu yá nūū ndá tāchī já ná quēe inī dē. De ja ní ncuu cuāhā vuelta já ní nsahá xēen tāchī dē. De ní nuhñi ndahá dē jēhē dē jíin cadena ní nsahá nchivi, tácuu nduú ná cuá sáhá dē. De ndihī-ni jéhdē dē, de jínu dē jēhēn dē nūū ñuhun tihá sáhá ndá tāchī.

³⁰ De Jesús ní jicā tūhún yá dē: ¿Nā cuá nāni nú? De ní ncāhān dē: Legión nání sá. De ní ncāhān dē já súcuán nání dē, chí ñuhún cuāhā tāchī inī dē.

³¹ De ní ncāhān ndáhvi ndá tāchī ñúcuán jíin yá já má táji yá jíi cundasí jíi máa yavi cūnú ndasí.

³² De yucu ñúcuán iyó cuāhā quini jitu tí. De ndá tāchī ní ncāhān ndáhvi jíin yá já ná cuāha yá tūhun quívi ndá inī quini. De ní jēhe yá tūhun.

³³ De ní nquēe ndá tāchī inī tēe ñúcuán, de ní nquívi inī quini. De ndá quini ní jinu tí ní nincava tí iin yuhú cává, de ní nquēe tí inī mar, de ní jihí tí nūū nduté.

³⁴ De ndá tēe jito tí, ní jiní dē já súcuán ní ncuu, de ní nchūhú ndá dē. De ní jinu dē

cuācachī tūhun dē nūū ndá nchivi ñuū jíin ndá rancho.

³⁵ De ní jēhēn ndá nchivi ní jēndēhē jíi nāsa ní ncuu. De ní nquenda jíi nūū iyó Jesús. De ní jiní jíi nūū tēe já ní nquēe ndá tāchī inī, ndéé dē nūū jēhē Jesús, de ñuhún dē sahma, de ja ní nducáji xīnī dē. De ní nchūhú ndá nchivi.

³⁶ De ndá tēe já ní jiní, ní nacani dē tūhun nūū nchivi, nāsa ní ncuu já ní nduvāha tēe já ní ñuhun tāchī inī.

³⁷ Ñúcuán de ndá nchivi ní región Gadara, ní nquijéhe jíi cáhān ndáhvi jíi jíin yá já ná cújiyo yá quihín yá, chí yuhú ndasí jíi. De ní ndivi yá inī barco já quinohōn yá.

³⁸ De tēe já ní nquēe tāchī inī, ní ncāhān ndáhvi dē jíin yá já cuāha yá tūhun quihín dē jíin yá. Sochi Jesús ní ncāhān yá já ná quēndōo dē, de ncachī yá:

³⁹ Cuānohōn vehe nú, de nacani nú tūhun nāsa ñáhnú ndasí tiñu ní nsahá Yāā Dios ndóho, ncachī yá jíin dē. De cuāhān dē, de ní nacani dē tūhun nú ñuū ñúcuán já nāsa ñáhnú ndasí tiñu ní nsahá Jesús jíin dē.

Tūhun sēhe síhī Jairo jíin ñahan já ní nquēhé sahma yá

(Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43)

⁴⁰ De tá ní nenda Jesús incā lado mar, de ndá nchivi ní ncusií inī jíi já ní nenda yá, chí ndihí jíi ndétu jíi yá.

⁴¹ De ní nquenda iin tēe cúñáhnú inī vehe íi sinagoga, nání dē Jairo. De ní jécuiñi jiti dē nūū jēhē yá, de ní ncāhān ndáhvi dē já ná quihín yá jíin dē vehe dē.

⁴² Chí iyó iin sēhe síhí dē já mátúhún jíi-ni nūū dē, de iyó jíi tá úxi úu cuiyā. De súchí ñúcuán ja ñatin cuú jíi. De cuāhān yá jíin dē, de cuāhā nchivi níquin jíi yá, de ní nchitú níhin jíi ní xiin yá cuāhān jíi.

⁴³ De máhñú ndá nchivi cuāhān iin ñahan cúhú, de ja ní ncuu úxi úu cuiyā ndóho ña cuēhē játi níñi ña. De ní jāxīn ña ndihí já névāha ña jíin tēe tátán, de nduú ní nduvāha ña sáhá ní iin dē.

⁴⁴ De ní nquenda ña ichi chátá Jesús, de ní nquēhé ña yuhú sáhmá yá. De ní jencuiñi-ni já játi níñi ña.

⁴⁵ Ñúcuán de ní ncāhān Jesús: ¿Ní iin ní nquēhé sahma ní? ncachī yá. De ndivíi jíi ní ncāhān jáá nduú ní nquēhé jíi. De Pedro jíin ndá tēe iyó jíin dē, ní ncāhān dē: Maestro, ndéhe ní já nchivi cuāhā yáhá ní nchitú níhin jíi xiin ní, de cáquihí jíi níhín, de mitan jíicā tūhún ní ní iin ní nquēhé sahma ní.

⁴⁶ De ní ncāhān Jesús: Nduú chí iin nchivi ní nquēhé sahma ní, chí ní jiní ní já jíin fuerza ní de ní nduvāha iin nchivi, ncachī yá.

⁴⁷ De ní jiní ñahan ñúcuán jáá nduú ní ncuu coo yuhú já ní nsahá ña. De quisi ña ní nquenda ña, de ní jécuiñi jiti ña nūū jēhē yá.

De jíni jínúú ndá nchiví, de ní ncachí cájí fá ña njehé cúu já ní nquehé ña yuhú sáhmá yá, jíin já ní nduváha ña-ni.

⁴⁸ De ní ncáhán yá jíin ña: Tíhí, ní ncardíja nú já cuu nasáhá váha ní ndóhó, de já ñúcuán ní nduváha nú. Cuáhán de ndusií iní nū, ncachí yá.

⁴⁹ De juni cáhán cā yá súcuán, de ní nguenda iin tē ndē vehe Jairo, tē cúñáhnú iní vehe í sinagoga. De ní ncachí dē nūú Jairo: Ja ní jíhí sēhe síhí ní. De mā sátéñú ní cā Maestro, ncachí dē.

⁵⁰ De ní jini Jesús tūhun yáhá, de ní ncáhán yá jíin Jairo: Mā cúyuhú nú, chí candíja nú-ni, de nastécú ní sēhe nú, ncachí yá.

⁵¹ De ní jínú yá vehe, de nduú ní jéhe yá tūhun já quívi ndá nchiví jíin yá, chí maá-ni Pedro jíin Jacobo jíin Juan, jíin tatá naná sūchí ñúcuán.

⁵² De cúcuécá iní ndá nchiví ndē iní vehe, de jácu jí jēhé sūchí ñúcuán. Sochi ní ncáhán yá: Mā cuácú ndá nú. Chí ñahan lúli ñúcuán nduú ní jíhí jí, chí quíxín ji-ni, ncachí yá.

⁵³ De ní jácú catá ndá jí já ní ncáhán yá, chí jíni jí já ní jíhí sūchí ñúcuán.

⁵⁴ De ní ntiin yá ndahá jí, de ní ncáhán jee yá jíin jí: Tíhí, nacuíñi, ncachí yá.

⁵⁵ De ní natecú jí de ní nacuíñi jí-ni. De ní ndacu yá já ná cuáha ndá já caji jí.

⁵⁶ De ní nsáhvi ndasí iní tatá jí naná jí ndéhé dē. De ní ndacu nihin yá nūú dē já má cáhí dē nūú ní iin já súcuán ní ncuu.

9

Jā ní ntají yá ndihúxi úú dē cuānacani dē tūhun

(Mt. 10.5-15; Mr. 6.7-13)

¹ De ní nastútú Jesús ndihúxi úú tē scuáha jíin yá, de ní nsáhá yá já cundiso tíñú dē de coo poder dē já tava dē ndá tachi iní nchiví, jíin já nasáhá váha dē nchiví cúhú.

² De ní ntají yá ndá dē já nacani dē tūhun nása tátúni Yáa Dios, jíin já nasáhá váha dē nchiví cúhú.

³ De ní ncáhán yá jíin dē: Mā cuísó nú já cuetíñú nú ichi, ní garrote, ní ñunu, ní stāa, ní xúhún. De quíhín nū jíin iin-ni camisa, de mā cuísó nú inca.

⁴ De nā-ni vehe quívi ndá nú, de ñúcuán cundeē nū jondē quee tucu nú quíhín nū inca ñuú.

⁵ De tú iin ñuú nduú jétáhví jí ndóhó, de quee ndá nú ñúcuán, de scóyo nú ticáchāa jēhé nū, chí suu cúu já stēhēn nū já iyó cuáchi jí jáá nduú ní jétáhví jí, ncachí yá.

⁶ De ní nquee ndá dē cuáhán dē, ní jicó nūú dē ndácá ñuú. De ní nacani dē tūhun váha nása scácu Yáa Dios nchiví, de ní nasáhá váha dē nchiví cúhú.

Jā ní jíhí Juan tē scuénduté
(Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29)

⁷ De Herodes, tē cúu gobernador, ní ñihín dē tūhun ndácá tíñú já sáhá Jesús. De ní ncunéhēn iní dē, chí jáni iní sava nchiví cáhán jí já Juan ní natecú dē.

⁸ De sava cā nchiví cáhán já ní nenda Elías, tē ní nacani tūhun Yáa Dios janahán. De sava cā jí cáhán já ní natecú inca tē ní nacani tūhun Yáa Dios janahán.

⁹ De ní ncáhán Herodes: Juan chí ní ndacu ní já tēhndē xini dē. ¿Túsaá de nā tēe cúu yáhá já nihin ní tūhun já sáhá dē cuáhá tíñú ñáhnú? ncachí dē. De ní nducú dē modo nása cuní dē nūú Jesús.

Jā ní scájí yá úhūn mil tēe

(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Jn. 6.1-14)

¹⁰ De ní nenda ndá tēe cúu apóstol já ní ntají yá dē ní nacani dē tūhun. De ní ncachí ndá dē nūú yá ndácá tíñú já ní nsáhá dē. De ní jeca yá ndá dē cuáhán sūn yá jíin dē iin lugar nūú nduú nchiví, ñatin ñuú Betsaida.

¹¹ De ní jini ndá nchiví, de suni cuáhán ndá jí. De ní jétáhví yá jí, de ní nacani yá tūhun nása tátúni Yáa Dios, de ní nasáhá váha yá nchiví cúhú.

¹² De tá cuáñini, de ní nguenda ndihúxi úú apóstol, de ní ncáhán dē jíin yá: Tají ní nchiví cuáhá yáhá ná quíhín jí ndácá ñuú jíin ndácá rancho ñatin yáhá, de nducú jí nūú quendóo jí de cuen jí já caji jí, chí nduú ná cuá iyó yáhá, ncachí ndá dē.

¹³ De ní ncáhán Jesús: Cuáha ndá máá nú já caji jí, ncachí yá. De ní ncáhán ndá dē: Nduú ná névaha sá, chí úhūn-ni stāa jíin úú-ni tiacá. De visó tú quícuēen sá stāa caji ndihi nchiví cuáhá yáhá, de ní mā cúu, ncachí dē.

¹⁴ Chí iyó tá úhūn mil tēe. De ní ncáhán yá jíin ndá tēe scuáha: Cáhán ndá nú jíin nchiví já ná cúndeē sīn cincuenta cincuenta jí, ncachí yá.

¹⁵ De súcuán ní nsáhá ndá dē, de ní jécundeē ndihi nchiví.

¹⁶ De ní nquehen yá ndihúhūn stāa jíin nduú tiacá ñúcuán, de ní núcundéhé yá ichi andiví, de xihna cā ní nacuetáhví yá nūú Tatá yá. De ní scuáchi yá, de ní jēhe yá nūú ndá tēe scuáha jíin yá, de ní nsaji dē nūú ndá nchiví cuáhá.

¹⁷ De ndivíi jí ní nchaji, de ní ndahá chíjin jí. De ní nastútú ndá dē pedazo já ní nguendóo, de ní nchítú úxi úú ticá.

Jā ní ncachí Pedro já Jesús cúu Cristo
(Mt. 16.13-19; Mr. 8.27-29)

¹⁸ De iin quívi ní ncusiín Jesús, jícān táhví yá, de maá-ni ndá tēe scuáha jíin yá iyó dē jíin yá. De ní jicá tūhún yá ndá dē: De nduhú, ¿ní iin cúu ní cáhí ndá nchiví?

¹⁹ De ní ncáhán ndá dē: Sava jí cáhán já cúu ní Juan, tēe já ní scuénduté. De sava cā jí cáhán já cúu ní Elías, tēe ní nacani tūhun Yáa Dios jondē janahán. De sava cā jí cáhán

jā cúu ní incā tēe nī nacani tūhun yā, de nī natecū dē, ncachī ndá dē.

²⁰ Ńúcuán de nī jīcā tūhún yā dē: De ndá maá nú, ¿ní iin cúu nī cáchī ndá nú? De nī ncāhān Pedro: Maá ní cúu Cristo, Yāā jā nī ntajī Yāā Dios, ncachī dē.

*Jā ní ncachī tūhun Jesús jā cuū yā
(Mt. 16.20-28; Mr. 8.30-9.1)*

²¹ Ńúcuán de nī ndacu nīhin yā nūū ndá dē jā má cáchī dē tūhun yáhá nūū nī iin nchivī.

²² De nī ncāhān yā: Nduhū, Yāā nī nduu tēe, cánuú jā ndoho ndasí nī. De ndá tēe ñáhnú jín ndá sūtū cuñáhnú jín ndá tēe stéhēn ley janahán, squéne yichī dē nduhū. De cahní dē nduhū, de nūū únī quívi de natecū nī, ncachī yā.

²³ Ńúcuán de nī ncāhān yā jín ndihi dē: Nā-nī nchivī tú cúnī jī cuniquín jī nduhū jā scuáha nī jī, de ná cásī jī jā cúnī maá jī, de ná cúniquín jī nduhū ndacá quívi, de cuāha jī tūhun cundoho jī tündóhó jā síquī nī, visó ná cúū jī.

²⁴ Chi tú ní nchivī cúnī jī cácu jī nūū tündóhó jā quívi nūū jī jā síquī nduhū, túsaá de tánū táhvi jī níí cánī. De tú ní nchivī visó ná cúū jī jā síquī nduhū, sochī cutecū jī níí cánī.

²⁵ ¿Chi ní cuetifnú visó ná cundeé nchivī nīhīn jī níí ñayivī, de tú quívi jī nūū tánū táhvi jī?

²⁶ Chi tú nā-nī nchivī cúcanoō jī jā síquī nduhū, Yāā nī nduu tēe, jín síquī tūhun cáhān nī, suni sūcuán cucanoō nī jā síquī maá jī, quívi nenda nī. De quívi Ńúcuán chí vii ndasí cuñáhnú nī, tá cúu nūū cuñáhnú Tatá nī, de suni cúñáhnú ndacá ángel ndoo yā sáhá yā.

²⁷ De ndāā cáhān nī jín ndá nú jā sava tēe iyó yáhá, mā cúū dē chí jondē cunī dē nāsa tátūnī Yāā Dios jín poder yā, ncachī yā.

*Jā tucu nī nduu yā
(Mt. 17.1-8; Mr. 9.2-8)*

²⁸ Ńúcuán de tá únā quívi jā ní ncāhān yā ndá tūhun yáhá, de nī ncaa yā iin yucu, cuacacān táhvi yā. De Pedro jín Jacobo jín Juan cuāhān ndá dē jín yā.

²⁹ De juni jīcān táhvi yā, de tucu nī nduu yā, de sahma yā nī nduyaa ndasí, de jéndütē.

³⁰ Ńúcuán de nī nquenda ūū tēe, nátúhún dē jín yā, de cúu dē Moisés jín Elías, tēe jā nī Iyo janahán.

³¹ De vii ndasí jéndütē níí tēe Ńúcuán, de cáhān ndūū dē jín yā síquī jā ní ncuñatin jā cuū yā Jerusalén.

³² De Pedro jín ndūū cā tēe iyó jín dē, jīhī ndasí dē māhná, sochī nduú ní nquixín dē. De nī jín ndá dē jā vii jéndütē maá yā jín ndūū tēe íñī jín yā.

³³ De tá nī ncujjiyo-nī ndūū tēe Ńúcuán nūū yā, de nī ncāhān Pedro jín yā: Maestro, nācā vāha jā iyó ndá sá yáhá. De ná sáhá ndá sá

únī vehe ramadā, iin cuu maá ní, de incā cuu Moisés, de incā cuu Elías, ncachī dē. De nduú sáhá dē cuenta nā cuá cúu jā cáhān dē.

³⁴ De juni cáhān dē sūcuán, de nī nquiji iin vícō nūhún, de nī jasi-nī nūū ndá dē. De nī nchūhú ndá dē jā iyó dē chíjin vícō nūhún.

³⁵ De nūū vícō Ńúcuán nī ncāhān iin tūhun: Yáhá cúu Sēhe nī jā mānī ndasí nī jín. De cuninī ndá nú tūhun cáhān yā, ncachī.

³⁶ De tá nī ncuu nī ncāhān tūhun Ńúcuán, de mátúhún-nī cā Jesús íñī yā nūū ndá dē. De nduú ní ncāhān cuitī cā ndá dē, de ndá quívi Ńúcuán nduú ní ncachī dē nūū nī iin jā sūcuán nī jín dē.

*Jā ní nasáhá vāha yā iin sūchī Ńúhún táchī
inī*

(Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29)

³⁷ De quívi tēen nī nuu yā jín ndá dē yucu. De cuāhā nchivī nī jētahān jī yā.

³⁸ De máhñū nchivī cuāhā nī ncana jee iin tēe: Maestro, jīcān táhvi sá nūū nī jā cūndéhé ní sēhe yíi sá, chí mátúhún jī-nī iyó nūū sá.

³⁹ De maá-nī jā sáhá xēen táchī jín jī, de cána cohó jī sáhá, de jáhnī yíhī jī, de jée tíñū yuhú jī. De sndóho jī, de úhvi ndasí siáa jī.

⁴⁰ De nī ncāhān ndāhvi sá jín ndá tēe scuáha jín nī jā ná távā dē táchī, de nduú ní ncuú sáhá dē, ncachī dē.

⁴¹ Ńúcuán de nī ncāhān Jesús: Nchivī nīhin ndasí inī cúu ndá nú, chí nduú cándija nú jā cuu nduvāhaji. ¿Nāsa cā quívi cundeē nī jín ndá nú jā cuandeē inī nī jín nú? Cuáquēhen sēhe nú ná quíji jī, ncachī yā.

⁴² De juni vāji jī nūū yā, de nī jicó cáva jī nūū Ńúhún nī nsáhá táchī, de nī jahní yíhī jī. De nī ncāhān xēen Jesús nūū táchī, de nī nasáhá vāha yā sūchī Ńúcuán, de nī nasiáha yā jī nūū tatá jī.

⁴³ De ndivīi nchivī nī nsāhvi inī jī nī jín jī jā ñáhnú ndasí tíñū sáhá Yāā Dios.

*Jā ní ncāhān tucu yā jā cuū yā
(Mt. 17.22-23; Mr. 9.30-32)*

De juni sáhvi inī jī ndéhé jī ndacá tíñū jā ní nsáhá Jesús, de nī ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā:

⁴⁴ Chuhun vāha inī nūū tūhun cáhān nī yáhá, de mā nāā inī nūū, chí nduhū, Yāā nī nduu tēe, nastúu jī nduhū jā quívi nī ndahá ndá tēe xēen.

⁴⁵ Sochī nduú ní jícūhun inī ndá dē jā ní ncāhān yā, chí nduú ní ncuú cuitī jícūhun inī dē. De nī nchūhú ndá dē cātúhún dē yā síquī tūhun jā ní ncachī yā.

*Nī nchivī cúu jā cuñáhnú cā
(Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37)*

⁴⁶ Ńúcuán de ndá tēe scuáha jín yā nī nquijéhé dē cáhān dē síquī ní iin dē cuñáhnú cā.

47 De nī jini Jesús jā sūcuán jāni inī ndá dē. De nī ntiin yā ndahá iin sūchí lúli, de nī jani yā ji xiín yā.

48 De nī ncāhān yā jín ndá dē: Nā-ni nchivī tú jā sīquī nduhū jétáhvī ji sūchí lúli yáhá, de nduhū jétáhvī ji. De nchivī jā jétáhvī nduhū, suni jétáhvī ji Yāā jā ní ntají nduhū vāji nī. De nchivī nūu cā māhñū ndá nú, suu ji cūñáhnū cā, ncachī yā.

Nchivī jāá nduú cāhān sīquī yā, inī ji jín yā (Mt. 9.38-40)

49 Nūcuán de nī ncāhān Juan: Maestro, nī jini ndá sá iin tēe jā jín sivi ní táva dē tāchī inī nchivī. De nī jasi ndá sá jā sáhá dē, chi nduú jica dē jín ó, ncachī dē.

50 De nī ncāhān Jesús jín dē: Mā cāsī nū jā sáhá dē, chi tēe jāá nduú cāhān contra sīquī ó, inī dē jín ó, ncachī yā.

Jā ní ncāhān yā nūu Jacobo jín Juan

51 De nī ncuñatin quīvi jā quínohōn yā andivī, de nī jani téyú inī yā jā quihīn yā Jerusalén.

52 De nī ntají yā sava tēe nī jecōsō nūu dē jín tūhun jā vāji yā. De cuāhān ndá dē iin ñuū Samaria tácuā nducú dē nūu quendōo yā.

53 Sochi nchivī Samaria nduú ní jēhe ji vehe ndōo yā, chi nī jini ji jā jondē Jerusalén quihīn yā.

54 De Jacobo jín Juan, nduú tēe scuáha jín yā, nī jini dē jā sūcuán cúu, de nī ncāhān dē jín yā: Señor, ¿á cúnī ní jā ndacu ó tiñu jā quiji ñuhūn ichi andivī, de naā nchivī yáhá, tá cúu nūu ní nsáhá Elías, tēe nī nacani tūhun janahán? ncachī dē.

55 Nūcuán de nī ndicó coto Jesús nūu nduú dē, de nī ncāhān yā nūu dē: Nduú jini ndá nú nā nūu vāji tūhun cāhān nū.

56 Chi nduhū, Yāā nī nduú tēe, nduú vāji nī jā snáa nī nchivī, chi sa vāji nī jā scácu nī nchivī, ncachī yā. Sá de cuāhān yā jín ndá dē incā ñuū.

Tūhun nchivī jā cúnī ji cuniquīn ji yā (Mt. 8.19-22)

57 De juni jica ndá dē jín yā ichi, de nī ncāhān iin tēe jín yā: Señor, cuniquīn sá ní cōhōn ní-ni cúu nūu quihīn ní, ncachī dē.

58 De nī ncāhān Jesús jín dē: Ndácá xūncuii chi íyó yavi cava ti, de ndá saā suni íyó tacā ti. Sochi maā nī, Yāā nī nduú tēe, nduú nūu cūsūn nī, ncachī yā.

59 De nī ncāhān yā jín incā dē: Cuniquīn nduhū ná cōhōn. De nī ncāhān dē: Señor, cundetu ní de ná quichuhū sá tatá sá xihna cā, ncachī dē.

60 De nī ncāhān Jesús jín dē: Sndóo ndá ndīyi, ná chūhū ndá cā ndīyi, chi ndīyi cúu ndá nchivī jāá nduú cándija. De maā nú, chi quihīn nū nacani nū tūhun nāsa tátúni Yāā Dios, ncachī yā.

61 Nūcuán de suni nī ncāhān incā dē: Señor, cúnī sá cuniquīn sá ní, de cuāha ní tūhun jā xihna ná quicāhān sá jín nchivī vehe sá, ncachī dē.

62 De nī ncāhān Jesús jín dē: Tú nā-ni tēe quijéhe dē cuniquīn dē nduhū, de tú maā-ni jā nácani cuécá inī dē sīquī ndácá jā ní sndóo dē, túsaá de cúu dē tá cúu iin tēe sátiñū jín arado, de jícó coto dē ndéhé dē ichi vehe dē. Túsaá de nsūu tēe vāha cúu dē jā cuniquīn dē nduhū sīquī tiñu tátúni Yāā Dios, ncachī yā.

10

Jā ní ntají yā ūni xico ūxi dē

1 De tá nī ncuu ndácá tiñu yáhá, de maā Jētohō ó nī nacāji yā ūni xico ūxi cā dē. De nī ntají yā ndihuū ndihuū dē jā cosō nūu dē nūu yā quihīn dē ndácá ñuū jín ndácá lugar nūu jā ñatin quihīn maā yā.

2 De nī ncāhān yā: Ndá nchivī yáhá chi cúu ji tá cúu trigo jā tēhndē, de ndāā jā cuāhā cúu, de tēe jā quehndē chi jacū dē-ni cúu. Túsaá de cācān táhvī ndá nú nūu maā Jētohō nū Yāā Dios jā ná tētiñū yā cuāhā tēe quehndē dē trigo, cúu jā nacani dē tūhun yā nūu nchivī.

3 De cuāhān ndá nú, de ná cāchi tūhun nī nūu nū jā tētiñū nī ndá nú quihīn nū tá cúu ticāchí lúli māhñū yhi.

4 De mā cuīsó nū ñuun, ni itīn xūhún, ni nījān. De ichi mā cúcuéé nú jā natúhún nū jín ni iin nchivī.

5 De nā-ni vehe quīvi ndá nú, de xihna cā cāhān nū: Ná quiji tūhun ndeé tūhun sī inī nūu ndá nú, nchivī vehe yáhá, cachī nū.

6 De tú vehe ñūcuán íyó nchivī vāha, de tūhun ndeé jā ní ncāhān nū jín sīquī ji. De tú nduú, de tūhun ndeé jā ní ncāhān nū mā jín sīquī ji.

7 De suni vehe ñūcuán cundeé nū, de caji nū coho nú jā cuāha nchivī nūu nū. Chi sīquī tiñu jā nácani nū tūhun nūu nchivī, de cánuú coto ji ndá nú. De mā cundeé nū quehén vehe, chi iin-ni vehe.

8 De nā-ni ñuū quīvi ndá nú, de tú cuetáhvi ji ndóhó, de caji nū nā-ni cúu jā cuāha ji nūu nū.

9 De nasáhá vāha nū ndá nchivī cúhū ñuū ñūcuán. De cachī nū nūu ji: Ja nī ncuñatin jā tátúni Yāā Dios nūu ndá nú, cachī nū.

10 De nā-ni ñuū quīvi ndá nú, de tú mā cuetáhvi ji ndóhó, de quee nú inī calle ñūcuán de cāhān nū:

11 Jondē ticācháā ñuū ndá nú yáhá jā ní ntiin jēhē ni, ná scóyo nī jā cúu seña jā íyó cuāchi ndá nú jāá nduú ní jétáhvī nū. De cunahán ndá nú jā Yāā Dios jā nī ncuñatin yā jā tátúni yā nūu nū nícu. Cachī ndá nú.

12 De cāhān ni jín ndá nú jā quīvi juicio de xēen cā coo castigo sīquī ñuū jā sáhá sūcuán nsūu cā jā coo sīquī ñuū Sodoma nūu ní nsáhá ndasi nchivī cuāchi.

Jā ní ncāhānyā nūū sava űuū nīhin inī
(Mt. 11.20-24)

¹³ Nācā xēēn cundoho ndá nú, nchivī űuū Corazin. De nācā xēēn cundoho ndá nú, nchivī űuū Betsaida. Chi tú inī űuū Tiro jíin űuū Sidón ní nsáhá ní tiūū űáhnú já ní nsáhá ní inī űuū maá nú, de űamā nacani inī nchivī űuū űúcuán já sndóo ji cuāchi ji nícu. De sáhá ji seña já stéhēn já nācani inī ji síquī cuāchi ji, chi cahun ji sahma túún de chihi ji yāā xīnī ji nícu.

¹⁴ Túsaá de quivī juicio de xēēn cā coo castigo síquī ndá nú nsūū cā já coo síquī űuū Tiro jíin űuū Sidón.

¹⁵ De ndá ndóhó nchivī űuū Capernaum, ¿á jáni inī nū já cuñáhnú nū tá cúu iin já cāa cuāhān ichi andiví? Nduú chi sa cuun nū quihñ nū jondē lugar nūū iyó ndá ánó ndiyi, ncachī yā.

¹⁶ De nī ncāhān cā yā jíin ndá tēe já tajī yā quihñ: Nchivī já tee sōho tūhun já cáhān ndá nú, suni tee sōho ji já cáhān maá nī. De nchivī já squéne yichī ndóhó, suni nduhū squéne yichī ji. De nchivī já squéne yichī nduhū, suni squéne yichī ji Yāā já ní ntajī nduhū vāji nī, ncachī yā.

Jā ní nenda ndá tēe já ní ntajiyā

¹⁷ De nī nenda ndihúni xico úxi tēe űúcuán, de cúsi inī ndá dē, de cáhān dē jíin Jesús: Señor, jondē ndá táchi jétáhvī ji nūū sá já jíin sívī maá ní, ncachī ndá dē.

¹⁸ De nī ncāhān yā jíin dē: Súcuán cúu, chi nī jíin nī já modo iin taja nī nincava Satanás ichi andiví, chi nī ncandē nī ndihi poder.

¹⁹ De mitan de ja nī jēhe nī poder nūū ndá nú já cuāñū nū síquī ndácá cōo jíin tishumā, cúu já cundeé nū síquī ndacá fuerza maá já jíin űhvi yóhó, de nduú nā cuá sáhá jíin nū.

²⁰ Sochi mā cúsi inī ndá nú maá-ni já jétáhvī ndá táchi nūū nū, chi sa cúsi cā inī nū já yósó sívī nū jondē andiví, ncachī yā.

Jā ní ncusi inī Jesús
(Mt. 11.25-27; 13.16-17)

²¹ De suni hora űúcuán nī ncusi inī Jesús ní nsáhá Espiritu Santo, de nī ncāhān yā: Nā cútahví sá nūū ní Tatá, já cúu ní Jétohó andiví jíin űayiví. Chi nī jasi ní ndacá tūhun ndichí ní, já má cūni nchivī ndichí jíin nchivī tūha cuenta űayiví yáhá. De nī stéhēn nī nūū ndá nchiví cúu tá cúu súchí lúli. Chi súcuán nī jétahān inī ní Tatá, ncachī yā.

²² De nī ncāhān cā yā: Ndiví nī jēhe Tatá nī nūū nī. De nduú jíin ndá nchiví ní iin cúu nduhū, Sēhe Yāā Dios, chi maá-ni Tatá ní cúu já jíin yā nduhū. De nī nduú jíin nchiví nāsa Yāā cúu maá Tatá, chi maá-ni Sēhe cúu já jíin. De iyó nchiví já cūni maá Sēhe stéhēn yā nūū ji nāsa Yāā cúu Tatá yā, de maá ji suni cunī ji, ncachī yā.

²³ űúcuán de nī ndéhé yā nūū ndá tēe scuáha jíin yā, de nī ncāhān yā jíin ndá máa

dē-ni: Nācā ndetū ndá nchiví já ndéhé tiūū űáhnú já ndéhé ndá máa nú.

²⁴ Chi cáhān nī jíin nū já cuāhā ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios, jíin cuāhā ndá rey, nī ncuu inī dē cūndēhé dē já ndéhé ndá máa nú, de nduú ní jíin dē. De nī ncuu inī dē cunini dē já níni ndá máa nú, de nduú ní jíin dē, ncachī yā.

Tūhun tēe Samaria, tēe vāha inī

²⁵ űúcuán de iin tēe stéhēn ley janahān, nī nacuiñī dē, de nī jēcāhān dē jíin Jesús já coto túni dē yā. De nī jíicá tūhún dē: Maestro, ¿nā cuá sáhá sá de nīhin táhvī sá cutecū sá níi cání andiví? ncachī dē.

²⁶ De nī ncāhān yā jíin dē: ¿Nāsa yósó nūū tutū ley? ¿Nāsa cáhān já cáhvi nū? ncachī yā.

²⁷ De tēe űúcuán nī ncāhān dē nāsa cáhān nūū tutū: Coo manī ndasi nū jíin maá Jétohó nū Yāā Dios, jondē jíin inī jíin ánó nū, jíin níi fuerza nū, jíin níi jáá ntūni nū. De cundáhvī inī nū táhān nū tá cúu nūū cundáhvī inī nū maá nú, cáchī tutū, ncachī dē.

²⁸ De nī ncāhān yā jíin dē: Vāha nī ncāhān nū. De tú cuu sáhá nū súcuán de nīhin táhvī nū cutecū nū níi cání, ncachī yā.

²⁹ De tēe űúcuán cūni dē já quendōo ndāā dē nūū yā jíin tūhun já ní jíicá tūhún dē, de nī ncāhān dē: ¿De ní nchiví cúu ndá táhān sá? ncachī dē.

³⁰ űúcuán de nī ncāhān Jesús: Iin tēe nī nquee dē Jerusalén, nī ncuun dē cuāhān dē űuū Jericó. De ichi nī nguenda ndá tēe cuñhá nūū dē, de nī ncandēē ndihi ndatínú dē, de jondē sahma űūhún dē. De nī ncani nāvāha ndá tēe űúcuán dē, jondē já űatin cuū dē nícu. De ní sndóo ndá, de cuāhān ndá.

³¹ De ichi űúcuán nī ncāhā iin sutū cuāhān dē, de nī jíin dē nūū tēe űúcuán, de nī nsáhá jíyo dē-ni cuāhān dē.

³² De saá-ni iin tēe grupo levita já sátínú inī templo, vāji dē ichi űúcuán, de suni ní jíin dē nūū tēe űúcuán, de nī ncāhā jíicá dē-ni cuāhān dē.

³³ De iin tēe nación Samaria, suni jíicá dē ichi űúcuán. De nī jíin dē nūū tēe űúcuán, de nī ncundáhvī inī dē.

³⁴ De nī nguenda dē nūū cáá tēe űúcuán, de nī nchuhun dē aceite jíin vino nūū ní ntacuehé, de nī juhni dē sahma nūū. De nī nchisó dē tēe űúcuán síquī quiti dē, de cuāhān dē jíin tēe űúcuán iin mesón, de nī jito dē.

³⁵ De quiví téen, hora já quihñ dē, de nī ntavá dē űū xūhún cāa, de nī jēhe dē nūū tēe xíi mesón, de nī ncāhān dē: Coto ní tēe yáhá, de tú cāxín ní cā xūhún jíin dē, de tá nenda sá de nachunáá sá, ncachī dē.

³⁶ ¿Túsaá de nāsa jáni inī nū? Já ndinúni tēe űúcuán, ¿nī iin dē ní nsáhá cuenta já táhān dē cúu tēe já ní nguenda jácuñhá nūū? ncachī yā jíin tēe stéhēn ley janahān.

³⁷ De nī ncāhān dē: Tēe jā nī ncundāhvī inī tēe jā nī ntačuēhé, visō tēe űūū jīcā cúu dē, ncachī dē. űūcuán de nī ncāhān Jesús jīn dē: Cuáhān túsáá, de suni sūcuán cundāhvī inī nū ndacá nchivī, ncachī yā.

Jā ní űō yā vehe Marta jīn María

³⁸ Sá de nī nquehen tucu yā ichi cuāhān yā, de nī jīnū yā iin űūū lulí. De iin űāhan nānī Marta nī ncana űā yā nī jēhēn yā vehe űā.

³⁹ De Marta, íyō iin cūhū űā nānī María. De María nī jēcundeē űā nūū jēhé Jesús, nīnī űā ndacá tūhun jā cāhān yā.

⁴⁰ De Marta chí cútēñū űā jīn cuāhā tiñū sáhā űā. De nī nquenda űā nūū yā, de nī ncāhān űā: Señor, ¿á nduú sáhā ní cuenta jā cūhū sá ní sndóo űā sáán nūū tiñū? De cāhān ní jīn űā ná chíndeē táhān űā jīn sá, ncachī űā.

⁴¹ De nī ncāhān Jesús jīn űā: Marta, nācā ndīhvī ndasí inī nū jīn cuāhā tiñū, de ndasí sndóho nú maá nú jīn.

⁴² De íyō iin-nī tiñū cánuú. De María chí nī nacāji űā tiñū cánuú, suu jā ndīhvī inī űā síquī tūhun Yāā Dios, de mā cāndeē űā nūū tiñū űūcuán, ncachī yā.

11

*Jā ní stēhēn yā nāsa cācān táhvī dē
(Mt. 6.9-13; 7.7-11)*

¹ De iin quīví íyō Jesús iin lugar, jīcān táhvī yā. De tá nī ncuu nī jīcān táhvī yā, de iin tēe scuáha jīn yā, nī ncāhān dē: Señor, stēhēn ní nūū ndá sá nāsa cācān táhvī sá, tá cúu nūū ní stēhēn Juan nūū ndá tēe nī scuáha jīn dē, ncachī dē.

² De nī ncāhān yā jīn ndá dē: Jā cācān táhvī ndá nú, de suha cāhān nū: Tatá ndá sá jā ndēē ní andiví, nīnī ná cóo yīñúhún sá nūū ní, chí Yāā ī cúu ní.

De űūhún inī sá jā űāmā ná quíji quīví tatúní ní ní űāyíví yáhā.

De ná cóo ndacá tiñū jā jētāhān inī maá ní, tá cúu nūū íyō inī andiví, suni sūcuán ná cóo inī űāyíví.

³ Stāā jā tēcū ndá sá ndacá quīví, cuāha ní nūū sá mitan.

⁴ De cune cāhnú inī ní nūū cuāchi jā sáhā ndá sá nūū ní, tá cúu nūū nēe cāhnú inī ndá sá nūū nchivī jā sáhā cuāchi nūū sá.

De mā cuāha ní tūhun jā coto tūñí tāchī sáán, chí sa scācu ní sáán nūū ndacá jānehén. Cachī ndá nú, ncachī yā.

⁵ De nī ncāhān cā yā: Tú ní iin nú íyō iin amigo nū, de quīhīn nū vehe dē sava űūú de cāhān nū jīn dē: Amigo, tanúú nū űnī stāā nūū ní.

⁶ Chí iin amigo ní jā jīca viaje, ní nquenda dē vehe ní, de nduú ná cuá névāha ní jā cuāha ní cají dē, cachī nū.

⁷ De cāhān tēe ndēē inī vehe: Mā stāhān nū nduhū, chí jā ndasí viéhé ní, de ja quixīn ní jīn ndá sēhe ní, de mā cúu nacōo ní jā taji ní nūū nū, cachī dē.

⁸ De cāhān ní jīn ndá nú, visō mā nácōo dē taji dē nūū nū síquī jā cúu dē amigo nū, sochī síquī jā stāhān ndasí nú dē, jā űūcuán nacōo dē taji dē ndihī jā jīnī űūhún nū.

⁹ Túsáá de cāhān ní jīn ndá nú jā suni sūcuán cācān táhvī nū nūū Yāā Dios, de taji yā nūū nū. De nducú nú ndacá jā váha jā íyō nūū yā, de nīhīn nū. De cācān táhvī nū jondē nīhīn nū, tá cúu nūū sáhā nchivī jā scájān viéhé jondē nune quīví jī.

¹⁰ Chí ndacá nchivī jā jīcān, cuāha yā nūū jī. De nchivī nducú, chí nīhīn jī. De nchivī cāhān, nune yā ichi jā nīhīn jī jā cúni jī.

¹¹ ¿De ní iin nú cúu tatá, de tú sēhe nú jīcān jī stāā nūū nū, de á cuāha nū iin yūū nūū jī? De tú jīcān jī iin tiacá, ¿de á cuāha nú iin cóo nūū jī?

¹² De tú jīcān jī iin ndiví, ¿de á cuāha nú iin tīsumā nūū jī? Nduú cuití jā sūcuán.

¹³ Túsáá de ndá máá nú visō nchiví íyō cuāchi cúu nú, de jīnī ndá nú cuāha nú jā váha nūū sēhe nú. De nā oncá cúu maá Tatá nú andiví jā má cuāha yā Espiritu Santo nūū nchiví jīcān nūū yā, ncachī yā.

Jā ní ncāhān ndá dē jā sātīñū yā jīn fuerza Satanás

(Mt. 12.22-30; Mr. 3.19-27)

¹⁴ De távā yā iin tāchī inī iin tēe, jā ní ncuñihín dē ní nsáhā. De tá nī nquee tāchī, de ní nacāhān tēe jā ní ncuñihín. De ní nsāhvi inī ndá nchiví ndéhé jī.

¹⁵ Sochī sava nchiví ní ncāhān jī: Jīn fuerza Satanás jā cūñāhnú nūū ndá tāchī, de távā tēe yáhā ndá tāchī inī nchiví, ncachī jī.

¹⁶ De sava cā jī cúni jī coto tūñí jī yā, de ní jīcān jī jā sáhā yā jā coo iin seña ichi andiví.

¹⁷ De maá yā chí jīnī yā jā sūcuán jāni inī ndá jī, de ní ncāhān yā: Ndacá nación jā sáhā síin maá de cānāā maá, túsáá de snāā jā íyō váha maá. De tú nchiví iin vehe sáhā síin maá de cānāā maá, de mā cúu cā cundee cāhnú jī.

¹⁸ De saá-nī Satanás, tú sáhā síin maá jīn ndá táhān tāchī, ¿de nāsa cuiñī nīhīn jā tatúní túsáá? Chí cāhān ndá nú jā jīn fuerza Satanás távā ní ndá tāchī.

¹⁹ De tú sūcuán cúu de ndá nchiví scuáha jīn ndá nú, ¿nā jīn fuerza távā maá jī tāchī? Túsáá de ndá máá jī cachī jī jā ní stívī ndasí nú ní ncāhān nū jā távā ní tāchī jīn fuerza Satanás.

²⁰ De nduú chí jīn fuerza Yāā Dios cúu jā távā ní tāchī. Túsáá de ja ndēē Yāā Dios māhñū ndá nú jā tátúní yā.

²¹ De tú iin tēe ndacuí jito dē vehe dē jīn tūjī dē, túsáá de ní iin ndatīñū dē mā ndóñúhún.

²² De tú quiji incā tēe ndacuī cā, de cundeē jīn tēe ñúcuán, túsaá de candeē tūjī dē jā jīto dē vehe dē, de sáhá dē nāsa cúnī maá dē jīn ndatūñū jā candeē dē. De tá nūū cūū tēe ndacuī cā ñúcuán, sūcuán cūū maá nī nūū Satanás.

²³ De nchivī jāá nduú iyó māñī jīn nī, túsaá de jīnī ūhvī jī nduhū. De nchivī jāá nduú nāstútū jīn nī, túsaá de sa scútē nuu jī nchivī jā vāji nūū nī.

*Tāchī jā nāstúú táhān ndīvi inī nchivī
(Mt. 12.43-45)*

²⁴ Tú nī nquee iin tāchī inī iin tēe jāá nduú cándija, de jīca nuu nūū ñuhun tihá, ndúcú nūū natátú, de nduú ñihīn, sá de jāni inī maá: Ná quínohōn nī vehe nūū nī nquee nī.

²⁵ De tá nī nenda tucu, de jīnī jā tēe jāá nduú cándija, cūū dē tá cūū iin vehe jā nī ndundo.

²⁶ Ñúcuán de jéhēn jénacuēca ūjā cā tāchī nēhén cā nsūū cā maá. De quívi ndá inī tēe ñúcuán de jécundeē ndá. Túsaá de xēēn cā cundoho tēe ñúcuán jā sándihī nsūū cā jā xīhna ñuhún, ncachī yā.

Nācā ndetū nchivī nīni tūhun yā

²⁷ De junī cáhān yā tūhun yáhá, de iin ñahan inī māñū nchivī cuāhā, nī ncāhān jee ña jīn yā: Nācā ndetū ñahan jā nī scácu ña nī de nī scáxīn ña nī, ncachī ña.

²⁸ De nī ncāhān yā: Sa ndetū ndasí cā ndá nchivī nīni tūhun Yāā Dios de squíncuū jī, ncachī yā.

*Jā nī jīcān ndá nchivī jāá nduú cándija iin
tiñū ñáhnū*

(Mt. 12.38-42; Mr. 8.12)

²⁹ De nī ntacá cuāhā cā nchivī nūū Jesús, de nī nquijéhe yā cáhān yā: Nchivī tiempo mitan chí maá-nī jā sáhá nēhén jī. De jīcān jī iin tiñū ñáhnū jā stéhēn tú Yāā jā nī ntají Yāā Dios cūū nī. De nduú nā incā tiñū ñáhnū stéhēn nī nūū jī, chí maá-nī tiñū ñáhnū tá cūū nūū nī ncuu jīn Jonás, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán.

³⁰ Chí tá cūū nūū nī jīnī nchivī ñuū Nínive jā nī ncuu iin tiñū ñáhnū jīn Jonás, suni sūcuán cunī nchivī tiempo yáhá jā coo iin tiñū ñáhnū jīn nduhū, Yāā nī nduū tēe, jā quetáhān jīn modo jā nī ndoho Jonás.

³¹ De reina jā nī ncuñáhnū nación ichi sur, natecū ña jīn nchivī tiempo yáhá, quívi juicio jā sáhá ndāā yā cuāchi, de cáhān ña cuāchi siquī jī. Chí jondé jicá ndasí nī nquiji ña nī nīni ña ndá tūhun ndíchí jā nī ncāhān rey Salomón, de nī ncandija ña. De mitan chí cuñáhnū cā nduhū, Yāā iyó yáhá, nsūū cā Salomón, de nduú cándija ndá nū nduhū.

³² De ndá nchivī ñuū Nínive nūū nī nacani Jonás tūhun, natecū jī jīn nchivī tiempo yáhá, quívi juicio jā sáhá ndāā yā cuāchi, de cáhān jī cuāchi siquī nchivī yáhá. Chí ndá

maá jī nī nacani inī jī nī sndóo jī cuāchi jī quívi jā nī nacani Jonás tūhun nūū jī. De mitan chí cuñáhnū cā nduhū, Yāā iyó yáhá, nsūū cā Jonás, de nduú cándija ndá nū nduhū.

*Tūhun yátá siquī lámpara
(Mt. 5.15; 6.22-23)*

³³ Tá nāstīn nchivī iin lámpara, de nduú chíyuhū jī, nī nduú chíhī jī chíjin iin cajón. Chí sa jāni jī nūū sūcún, tácuu cutūū nūū ndá nchivī jā quívi vehe.

³⁴ De tīnūū ndá nūū cūū tá cūū lámpara nūū yiqui cūñū nū. Túsaá de tú tīnūū nū iyó nijīn, de nī-nī yiqui cūñū nū cunijīn. Sochi tú nduú iyó nijīn tīnūū nū, de nī-nī yiqui cūñū nū iyó neē.

³⁵ De suni sūcúán cūū ánō nū, de coto ndá nū jā má cāñī nēhén inī nū, tácuu mā cōo neē inī ánō nū.

³⁶ Chí tú sáhá ndá nū maá-nī tiñū váha, de nduú nā tiñū nēhén sáhá nū, túsaá de luz yā cunijīn váha inī ánō nū, tá nūū cūū iin lámpara jā sáhá jā cunijīn váha, ncachī yā.

Jā nī ncāhān yā jā iyó cuāchi ndá dē

(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 20.45-47)

³⁷ De tá nī ncuu nī ncāhān yā, de iin tēe grupo fariseo nī ncana dē yā jā caji yā stāā vehe dē. De nī nquívi yā, de nī jécundeē yā mesa jā caji yā stāā.

³⁸ De tēe fariseo nī nsáhvi inī dē ndéhé dē jāá nduú squíncuū yā costumbre jā nandahá yā de caji yā stāā.

³⁹ De nī ncāhān maá Jētoho ō jīn dē: Ndá ndóho tēe fariseo, chí modo jā náquete nū yātá vásō jīn cōho, cūū jā nándahá nū. De ichi inī ndá nū chí ñuhún maá-nī tūhun cuñhá jīn tūhun nēhén.

⁴⁰ Tēe naā cūū ndá nū. ¿A nduú jīnī nū jā Yāā jā nī nsáhá yiqui cūñū nū, suni nī nsáhá yā ánō nū?

⁴¹ De jā jéhe ndá nū caridad nū nchivī ndáhvi, de sáhá nū siquī jā cundáhvi ndija inī nū jī. De sūcuán de coo ndāā ánō nū.

⁴² De nācā xēēn cundoho ndá nū tēe fariseo, chí squíncuū nū ndācá tiñū lúli, de nduú squíncuū nū tiñū cānuú. Chí sáhá ndá nū ūxī ūxī nuhnī mīnu jīn ruda jīn ndācá yuvá, de sócō nū iin iin jā ūxī nū Yāā Dios. Sochi nduú sáhá cuitī nū tiñū ndāā, nī nduú iyó māñī nū jīn Yāā Dios. Ndācá yáhá cānuú jā sáhá nū nīcu, de suni mā sndóo nū jā sócō nū ndá ytūcū ñúcuán.

⁴³ De nācā xēēn cundoho ndá nū tēe fariseo, chí jétahān inī nū cundeē nū nūū silla yíñuhún cā inī vehe īi sinagoga, de jétahān inī nū jā cáhān yíñuhún nchivī jīn nū nūū yáhvi.

⁴⁴ De nācā xēēn cundoho ndá nū tēe stéhēn ley janahán, jīn ndá nū tēe fariseo, chí tēe stáhvi-nī cūū nū. Chí cūū nū tá cūū iin yaví

ndiŷi jāá nduú nijīn, chi snáá nū ánō nchivī, de nduú jīnī ji jā sūcuán sáhá nū ji, ncachī yā.

⁴⁵ De nī ncāhān iin tēe stéhēn ley janahán: Maestro, jā cāhān ní ndácá tūhun yáhá, de suni síquī ndá máá sá nī ncāhān ní, ncachī dē.

⁴⁶ De nī ncāhān yā: Suni nācā xēēn cundoho ndá nū tēe stéhēn ley janahán. Chi suni stéhēn nū ndácá ley jā ní ntavá maá nū jā vjín sáhá, de nduú cūndeē nchivī squincuu ji. De ndá máá nū chi ní iin xīnī ndāhá nū nduú scāndā nū jā squincuu nū.

⁴⁷ Nācā xēēn cundoho ndá nū. Chi sáhá ndá nū namā ndá ndiŷi tatā nū, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán. De suni ndá tatā nū nī jahní ndá tēe űūcuán.

⁴⁸ De jā sáhá nū sūcuán cúu jā quétáhān nū jīn ndá dē síquī tiñu jā ní nsáhá dē. Chi ndá máá dē nī jahní ndá tēe űūcuán, de ndá máá nū chi sáhá nū namā síquī dē.

⁴⁹ Jā űūcuán cúu jā jondē janahán nī ncāhān Yāā Dios iin tūhun ndichí: Tají nī ndá tēe nacani tūhun nī jīn ndá tēe cúu apóstol quihín dē nū ndá ji. De sava dē cahní ji, de sava cā dē cunī űhvi ji, ncachī Yāā Dios.

⁵⁰ De sūcuán de síquī nchivī tiempo yáhá ná cūndeē cuāchi jā ní jahní tatā ji ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios, jondē tá nī jēcāva űayiví jīn jondē mitan,

⁵¹ jondē Abel jīn jondē Zacarías, tēe jā ní jahní ndá dē sava máhñu altar jīn cuarto ī inī templo. Túsaá de cāhān nī jīn ndá nū jā síquī nchivī tiempo mitan cundeē ndácá cuāchi űūcuán.

⁵² Nācā xēēn cundoho ndá nū, tēe stéhēn ley janahán, chi jásī nū ichi jā jicūhun inī nchivī tūhun yā. De nī ndá máá nū nduú cūnī nū jicūhun inī nū, de nī nduú jéhe nū tūhun jā jicūhun inī nchivī jā cūnī, ncachī yā.

⁵³ De jā ní ncāhān yā ndá tūhun yáhá, de ndá tēe stéhēn ley janahán jīn ndá tēe fariseo, nī nquiti ndasí inī dē nī jinī dē yā. De nī nquijéhē dē stíchī dē yā síquī cuāhá cā tūhun.

⁵⁴ De ndúcú ndá dē modo tú sanaá de stívī yā tūhun cāhān yā, tácuā nīhín dē cuāchi síquī yā.

12

Siqui tūhun stáhvi jā cāhān ndá tēe fariseo (Mt. 10.26-27)

¹ De juni sūcuán cúu, de nī ncutútú cuāhá ml nchivī, chí jondē jáñu ji síquī jéhē táhān ji. De xihna cā nī nquijéhē yā cāhān yā jīn ndá tēe scuáha jīn yā: Coto má cándija ndá nū levadura ndá tēe grupo fariseo, chi suu cúu tūhun stáhvi jā cāhān ndá dē. Chi jitē nuu nū ndá nchivī tá cúu nū sndāa levadura űujan.

² Chi ndácá tūhun stáhvi mā quéndōo yuhū cuiŷi, chi ndihī natūu nijin de cunī nchivī.

³ Túsaá de suni ndá ndóhó, ndácá tūhun jā ní ncāhān nū jāá nduú ní jīnī nchivī, iin quivī de cunī vāha ji. De ndácá tūhun jā ní ncāhān yuhū nū jā ndásī viéhē, iin quivī de cāhān jee nchivī yātā ndácá vehe.

Jā ní ncachī yā ní iin cúu jā cuyūhú ó (Mt. 10.28-31)

⁴ Cāhān nī jīn ndá nū, amigo: Mā cuyūhú nū nchivī jā cahní yiqui cúñu nū, chí tá nī jahní ji ndóhó, de nduú nā cuá cuu cā sáhá ji.

⁵ De ná cáchī nī nū nū ní iin cúu jā cuyūhú nū: Jā cuyūhú nū cúu Yāā Dios jā tú sáhá yā jā cuū nū, de iyó poder yā jā chuhun yā ndóhó infierno. Suu maá yā cúu jā cuyūhú nū jā má stívī nū nū yā.

⁶ De ndácá saā chí nduú yāhvi ndéē tī, chí jondē űhūn tī jā űū centavo. De nī iin tī nduú náā inī Yāā Dios jāá nduú jito yā tī.

⁷ De nā oncā cúu ndá máá nū, chí jondē ndihī ixi xīnī nū jā nī ncahvi yā. Túsaá de mā cuyūhú ndá nū, chí cānuú ndasí cā ndá máá nū nū yā nsūū cā cuāhá ndá saā.

Nchivī jā jétuhún ji Jesucristo nū incā nchivī

(Mt. 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ De cāhān nī jīn ndá nū jā ndácá nchivī jā cuetūhūn nduhū nū incā nchivī, de saā-ni nduhū, Yāā nī nduū tēe, cuetūhūn nī ji nū ndá ángel Yāā Dios.

⁹ De ndácá nchivī jā má cuetūhūn nduhū nū incā nchivī, suni sūcuán mā cuetūhūn nī ji nū ndá ángel Yāā Dios.

¹⁰ De tú nā-nī nchivī cāhān ji síquī nduhū, Yāā nī nduū tēe, de cune cáhnū inī Yāā Dios nū ji. Sochi tú nā-nī nchivī cāhān nāvāha ji síquī Espiritu Santo, de mā cūne cáhnū inī Yāā Dios nū ji.

¹¹ De tú quisiáha ndá ji ndóhó ndácá vehe ī sinagoga nū justicia jīn nū ndá cā tēe tátūnī, de mā nacani ndasí inī nū nāsa scócoo nū tūhun jīn nāsa cāhān nū.

¹² Chi maá hora űūcuán de Espiritu Santo stéhēn yā nū nū nāsa cāhān nū, ncachī yā.

Siqui jā má cutóo ó ndatñū cuićá

¹³ űūcuán de iin tēe iñī máhñu nchivī cuāhá, nī ncāhān dē jīn Jesús: Maestro, cāhān ní jīn űani sá jā ná táhvi sáva dē táhvi ndúū sá, ncachī dē.

¹⁴ De nī ncāhān yā jīn dē: Lílū, nduú ní jáni yā nduhū jā sáhá ndāā ní tiñu nū jā tahví sáva nī táhvi nū, ncachī yā.

¹⁵ De nī ncāhān cā yā: Coto vāha ndá nū maá nū jā má cutóo cuiŷi nū xūhūn jīn ndá cā. Chi vísō cuāhá ndasí ndatñū névāha iin tēe, de nsūū űūcuán sáhá jā quendōo ndetu dē űayiví yáhá, ncachī yā.

¹⁶ űūcuán de nī ncāhān yā iin tūhun yātá jīn ji: Nī iyo iin tēe cuićá jā névāha űuhun jā vāha ndasí cúu itū.

17 De tēe cuicá ñúcuán nī nacani inī dē: ¿Nāsa sáhá nī? Chi nduú cá núne nūū cuhun niñi nī. Ncachī dē.

18 De nī jani inī dē: Suha ná sáhá nī: Cani ni ndá yacá nī, de nasáhá nī jā náhnú cá. De ñúcuán natañ nndihi nī niñi nī jíin ndácá ndatíñú nī.

19 Ñúcuán de cani inī ni: Mitan de cuāhá ndasí névāha ó jā quenda cuāhá cuīyā. Ná nātātú ó, de cajī ó coho ó, de ná cúsi inī ó, nī jani inī dē.

20 Sochi nī ncāhān Yāa Dios jíin dē: Tēe naā cúu nú, chi jacuāa mitan de cuū nú, de ndácá jā nī nchuvāha nú, ¿nī tēe cuu? Ncachī Yāa Dios jíin dē.

21 De suni súcuán cundoho ndácá tēe jā sáhá cuicá dē maá dē, de nduú ndúcú dē jā quendōo ndetū dē nūū Yāa Dios, ncachī yā.

Yāa Dios jito yā yóhó

(Mt. 6.25-34)

22 De nī ncāhān yā jíin ndá tēe scuáha jíin yā: Túsaá de cáhān nī jíin ndá nú: Mā nācani ndasí inī nū síquī jā cutecū nú, tú nása cajī nū, nī síquī sahma nú, tú nása cuhun nú.

23 Chi Yāa Dios nī nsáhá yā jā tēcū nū jíin yiqui cúñu nú, de nā oncá cúu jā má cuáha yā jā cajī nū jíin jā cuhun nú.

24 Cūndéhé ndá nú nása tēcū ndá tīcācá, de nduú jáquín tī, nī nduú nástútú tī, nī nduú nūū tavāha tī nī yacá tī. De visó súcuán de maá Yāa Dios scájī yā tī. ¿De á nduú cánuú ndasí cá ndá ndóhó nsūū cá ndá quiti ñúcuán?

25 ¿De ní iin nú, á cuu chisó nú iin yiquí cá maá nú, visó ná nācani ndasí inī nū?

26 De tú má cúū sáhá nú iin tiñu lúli súcuán, ¿de nājēhé cúu jā nācani ndasí inī nū síquī jā cajī nū jā cuhun nú?

27 Cūndéhé ndá nú nása jée ndá itā yucú. Chi nduú sátíñú nī nduú quēhen. De cáhān nī jíin ndá nú jā juni rey Salomón, quivī jā ní ñúhūn dē sahma váha ndasí, de nī nduú ní ñúhūn dē sahma víi súcuán tá cúu nūū íyó ndá itā.

28 De tú súcuán jéhe Yāa Dios sahma víi nūū itā yucú jā íyó nūū ñúhūn mitan de teēn de cāyū nūū ñúhūn, de nā oncá cúu ndá ndóhó jā má cuáha yā sahma. ¿De nūcu nduú cándija niñin ndá nú jā jito yā ndóhó?

29 Túsaá de mā nācani cuécá inī nū nása cajī nū nása coho nú.

30 Chi maá-ni síquī yáhá cúu jā ndíhvī inī nchivī ñayivī jáá nduú cándija. Sochi ndá máa nū chí íyó Tatá nū andiví, de jíin yā jā jíin ñúhūn nú ndácá yáhá.

31 De sa cánuú cá jā cundihvī inī nū síquī tiñu jā ndácu Yāa Dios nūū nū. Ñúcuán de sáhá yā jā niñin nū ndácá yáhá.

Nāsa coo cuicá ó jondē andiví

(Mt. 6.19-21)

32 Mā cúyūhú ndá nú chí cúu nú tá cúu tīcāchī nī. Chi visó jacū nchivī ndá nú-ni cúu, de maá Tatá nú cúsi inī yā jā quivī nú ñuū nūū tátúñi yā.

33 Xicó ndá nú jā névāha nú, de cuāha nú xúhūn ñúcuán nūū nchivī ndáhvī. De súcuán de scáyā nū táhvī nū jondē andiví nūū má cútúhú, tá cúu nūū tavāha nú xúhūn inī itān. Chi jondē andiví de mā náa jā váha jā cunevāha nú. Chi ñúcuán mā quivī jácuñhá, nī mā cúū stívī tīquixín.

34 Chi jondē nūū niñin nū táhvī váha nú, ñúcuán cúu nūū cundihvī inī nū síquī.

Jā ná cóo tūha ó jā nenda yā

35 Coo tūha ndá nú jā nenda Jētoho nū, de sáhá nú tá sáhá ndá mozo jā náscuiquín jíi lámpara jíi.

36 Chi íyó tūha jíi de ndétu jíi jā nenda patrón jíi jā cuāhān dē vico tándáhá. Chi tá nenda dē de cáhān dē, de nacune nī ndá jíi viehé.

37 De nācā ndetū ndá mozo ñúcuán jā tá nenda patrón jíi, de cunī dē jā ndíto jíi. De ndāā cáhān nī jíin nú jā maá patrón sáhá tūha dē maá dē, de tenee dē jíi nūū mesa jā cani dē cōhó jíi.

38 De visó cucuécé dē nenda dē jondē sava ñuú, á ja nī nchāha ñuú, de tú cunī dē jā súcuán ndíto ndá mozo dē, de nācā ndetū ndá jíi túsaá.

39 De chuhun inī ndá nú jā cáhān tūhun yátá yáhá: Tēe xivéhe, tú ní jíin dē ná hora quíji jácuñhá, de cundito dē, de má cuáha de tūhun sacuíñhá vehe dē nícu.

40 De saá-ni ndá ndóhó, coo tūha nú, chí tú nduú, de maá hora jáá nduú ná jáni inī nū, de nenda nduhū, Yāa nī nduū tēe, ncachī yā jíin ndá dē.

Tūhun mozo vāha jíin mozo nduú squíncuu

(Mt. 24.45-51)

41 Ñúcuán de Pedro nī jíicā tūhún dē yā: Señor, ¿á jíin ndá máá sá-ni cáhān ní tūhun yátá yáhá, á suni cáhān ní jíin ndihī cá nchiví? ncachī dē.

42 De nī ncāhān maá Jētoho ó: Cáhān nī jíin ná-ni nchiví jā cúu tá cúu mozo jā ndito xīnī de squíncuu vāha. De maá patrón nī jani dē jíi jā coto jíi nchiví vehe dē, tácuu scájī jíi maá hora.

43 De nācā ndetū mozo ñúcuán jā tá nenda patrón jíi, de cunī dē jā súcuán squíncuu vāha jíi.

44 De ndāā cáhān nī jíin ndá nú jā cani dē mozo ñúcuán jā coto jíi ndihī ndatíñú dē.

45 Sochi tú jáni inī jíi jā má nēndá ñamā patrón jíi, de quijéhé jíi cani jíi ndá tēe jíin ñahan jā cúu táhān mozo jíi, de cajī jíi coho jíi de jíin jíi.

46 Tú súcuán de nenda-ni patrón jíi quiví jáá nduú ndétu jíi jíin hora jáá nduú ná jáni inī jíi. De sndóho ndasí dē jíi, de chíhi dē jíi cundoho jíi nūū yihī ndá nchiví jáá nduú squíncuu.

⁴⁷ De mozo já jíni nāsa jétahān inī patrón ji, de tú nduú sātūha ji de nduú squíncuu ji já cúnī dē, de cundoho xēēn ji jíni ntuxíi.

⁴⁸ De mozo jáá nduú jíni nāsa jétahān inī patrón ji, de tú sáhá ji tíñu já canī dē ji ntuxíi, túsaá de jacū-ni canī dē ji. Chi ndá nchivī já stéhēn cuāhā yā nūū ji, suni cuāhā nācān yā nūū ji. De ndá nchivī já cuāhā cā tíñu ní ntee yā ji, suni cuāhā cā nācān yā nūū ji.

*Jā síquī Jesús de cusíin inī nchivī
(Mt. 10.34-36)*

⁴⁹ Nī nquenda nī já modo já scuíquīn nī ñuhūn inī ñayiví, de suu cúu já cusíin inī nchivī já síquī nduhū. De cúnī nī já ñamā coo súcuán, tácuā quívi ndá nchivī ndahá Yāā Dios.

⁵⁰ De iyó iin tūndóhó já cánuú cundoho nī, de cúcuécá ndasí inī ní chi jondē jínu cundoho nī, sá de ndusiī inī nī.

⁵¹ ¿De á jáni inī ndá nū já vāji nī já cundeē māni nchivī ñayiví? Cáhān nī jíni ndá nū jáá nduú, chi sa cusíin inī nchivī já síquī nduhū.

⁵² Chi jondē mitan de quijéhé já ūhūn nchivī iin vehe cusíin inī ji. De nenda ūni síquī ūū, de ūū síquī ūni.

⁵³ Chi tatá cusíin inī jíni sēhe yíi, de sēhe yíi jíni tatá, de naná jíni sēhe síhí, de sēhe síhí jíni naná, de naná chíso jíni sēhe jānū, de sēhe jānū jíni naná chíso, ncachī yā.

*Jā ní ncāhān yā síquī seña andiví
(Mt. 16.1-4; Mr. 8.11-13)*

⁵⁴ De suni ní ncāhān yā jíni nchivī cuāhā: Tá jíni ndá nū já nénda vícō ichi nūū quée ncanđiī, de cáhān nū já cuun sāvī, de súcuán cúu.

⁵⁵ De tá vāji tāchī ichi sur, de cáhān nū já nandīi, de súcuán cúu.

⁵⁶ Vāchi tēe stáhvi-ni cúu ndá nū. Ja jícūhun inī nū nāsa stéhēn seña andiví jíni inī ñayiví, ¿de nūcu nduú jícūhun inī nū ní iin cúu nduhū já sáhá ní ndacá tíñu ñáhnū tiempo yáhá?

*Jā cundihvī inī ō jā má cundeē cuāchi síquī
ō
(Mt. 5.25-26)*

⁵⁷ ¿De nūcu nduú sáhá ndá máá nū cuenta ní iin cúu tíñu ndāā já sáhá nū?

⁵⁸ De tú iin nchivī quíhīn ji jíni nū nūū justícia já cāhān ji cuāchi síquī nū, túsaá de juni cuāhān nū jíni ji ichi de cundihvī inī nū sáhá ndāā nū jíni ji. Chi tú nduú, de squívi ji ndóhó nūū juez, de juez síaha dē ndóhó nūū policía, de policía chíhi dē ndóhó vecāa.

⁵⁹ De ndāā cāhān ní jíni nū já má quée cuiti nū ñúcuán chi jondē chunáá nū ndihi cuiti xūhūn já jícan ndá dē, ncachī yā.

13

Jā cánuú nacani inī ō jā sndóo ó cuāchi ó

¹ De iin quívi ñúcuán ní nquenda jacū tēe, ní nacani dē túhun nūū yā nāsa ní ndoho sava tēe Galilea. Chi tá jáhnī ndá dē quiti já sōcō dē, de ní nquenda-ni ndá mozo Pilato ní jáhnī tēe ñúcuán.

² De ní ncāhān Jesús: Ndá tēe Galilea ñúcuán, ¿á jáni inī ndá nū já súcuán ní ndoho dē síquī já ndasí cā ní iyo cuāchi dē nsúū cā ndá cā nchivī Galilea?

³ Cáhān ní jíni ndá nū jáá nduú. De ndá máá nū suni tñū tāhvī nū de tú mā nācani inī nū já sndóo nū cuāchi nū.

⁴ De xāhōn ūni tēe já ní jícō cáva torre Siloé síquī dē, de ní jíni ndá dē, ¿á jáni inī nū já ndasí cā ní nsáhá ndá dē cuāchi nsúū cā ndá cā nchivī Jerusalén?

⁵ Cáhān ní jíni ndá nū jáá nduú. De ndá máá nū suni tñū tāhvī nū de tú mā nācani inī nū já sndóo nū cuāchi nū.

Tūhun yátá ñutun higo

⁶ Ñúcuán de ní ncāhān yā tūhun yátá yáhá já stéhēn yā tá cúu nchivī jáá nduú squíncuu tūhun ndácu Yāā Dios: Cúu ji tá cúu iin ñutun higo já íñi nūū ñuhun iin tēe. De ní jēndéhé dē tú iyó jávíxi xīnī, de nduú nā cuá iyó.

⁷ De ní ncāhān dē jíni mozo já sátíñū nūū ñuhun dē: Mitan de ja iyó ūni cuiyā já quínductū ní jávíxi xīnī ñutun higo yáhá, de nduú nā cuá cúun. Túsaá de quehndē nū, chi vāchi sátēñū nūū ñuhūn, ncachī dē.

⁸ De ní ncāhān mozo jíni dē: Señor, sndóo ní ná cuiñi iin cuiyā yáhá cā, de ná nāstāyā sá jēhé de chuhun sá jēhen.

⁹ De cūndéhé ó tú cuun jávíxi incā cuiyā. De tú nduú, de tēhndē, ncachī mozo, ncachī yā.

Jā ní nasáhá vāha yā iin ñahan quívi nātátū

¹⁰ De iin quívi nātátū de stéhēn Jesús tūhun inī vehe īi sinagoga.

¹¹ De iyó iin ñahan já ní ncuu xāhōn ūni cuiyā cúhū ña. Chi iin tāchī ní nsáhá já jíca tihí ña, de nduú cā cúu cuiti caca tuun ña.

¹² De ní jíni Jesús nūū ña, de ní ncana yā ña, de ní ncāhān yā jíni ña: Nánā, mitan de nduvāha ní já cúhū ní, ncachī yā.

¹³ De ní ntee yā ndahá yā ña, de ní nūcuiñi tuun ña-ni, de ní nacuetáhvi ndasí ña nūū Yāā Dios.

¹⁴ De tēe cúñáhnū inī vehe īi sinagoga, ní nquiti inī dē ní jíni dē Jesús já ní nasáhá vāha yā ñahan ñúcuán quívi nātátū. De ní ncāhān dē jíni ndá nchivī: Iyó íñi-ni quívi sátíñū ó, de ndá quívi ñúcuán quíni ndá nū já nduvāha nū. De quívi nātátū chi mā cúu, ncachī dē.

¹⁵ Ñúcuán de ní ncāhān máá Jētohō ō jíni dē: Vāchi tēe stáhvi-ni cúu ndá nū. De quívi nātátū, ¿á nduú nāndají ndá nū stíquī nū jíni burro nū já quíscóho nū tī ndute?

¹⁶ De ñahan yáhá já cúu ña tatā Abraham, chi modo já ní nuhnī ña xāhōn ūni cuiyā ní nsáhá Satanás. ¿De á nduú iyó vāha já ní

mandají nī ña nūū cuēhē ña quívi nátátú? ncachí yā.

¹⁷ De já ní ncāhān yā súcuán, de nī ncu-canoō ndá tēe já jíni ūhvi dē yā. De ndihi nchivi nī ncusi ndasí iní ji nī jíni ji ndá tiñu ñáhnú sáhá yā.

Tūhun yátá sīquī niquin yuvá mostaza
(Mt. 13.31-32; Mr. 4.30-32)

¹⁸ De nī ncāhān yā: Ná cáhān ni iin tūhun yátá tácu cunī ndá nú nāsa cúu já ndúcuahā nchivi já tátúni Yāā Dios nūū.

¹⁹ Ndúcuahā jí tá cúu nūū jáhnu iin niquin yuvá mostaza já ní jaquin iin tēe nūū ñuhun dē. De nī jahnu, de nī ncuu iin ñutun cáhnú, de ndá saā chí sáhá tí tacá tí chijin ndahá yúcú, ncachí yā.

Tūhun yátá sīquī levadura
(Mt. 13.33)

²⁰ De nī ncāhān tucu yā: Súcuán cúu já ndúcuahā nchivi já tátúni Yāā Dios nūū:

²¹ Cúu tá cúu levadura já ní nquehen iin ñahan, de nī nsacā ña jíin ūni kilo harina, de nī ndaa ndihi ñujan nī nsáhá, ncachí yā.

Sīquī já quívi ó viéhé tūū
(Mt. 7.13-14, 21-23)

²² De ñúhún Jesús ichi cuahān yā Jerusalén, de yāha yā ndácá ñuū náhnú jíin ñuū lúli, de stēhēn yā tūhun.

²³ De iin nchivi nī jíicā tūhún jí yā: Señor, ¿á jacu-ni nchivi cúu já scácu Yāā Dios, á naá cúu? ncachí dē. De nī ncāhān yā jíin ndá jí:

²⁴ Cundihi iní ndá nú quívi nú ndahá Yāā Dios. Chí cúu tá cúu iin viéhé tūū. De cáhān nī jíin ndá nú já iin quívi de cuahā nchivi nducú jí quívi jí, de mā cūū cā quívi jí.

²⁵ De quívi ñúcuán chí sáhá nī tá cúu nūū sáhá iin tēe xívéhe, já nacuíñi dē de nacasí dē viéhé. De távéhé cuiñi ndá nú, de scáján nū viéhé, de cáhān nū: Señor, nacune ní viéhé ná quívi ndá sá. De cáhān dē jíin nú: ¿Ní nūū vājí ndá nú? Chí nduú jíni ní ndóhó, cachí dē.

²⁶ Ñúcuán de quijéhe ndá nú cáhān nū jíin dē: Ní nchaji ndá sá ní jíhi sá jíin ní, de nūū yáhvi ñuū sá ní stēhēn ní tūhun, cachí nū.

²⁷ De cáhān maá dē: Cáhān nī jíin ndá nú jáá nduú jíni ní ní jondē vājí nū. Cuijyo ndá nú quíhīn nū, chí nchivi já sáhá tiñu néhēn cúu nū, cachí dē.

²⁸ De quívi ndá nú nūū cuacu nú de nacayhí nū ñii yúhú nú já ndoho xēēn nū. De cunī nū nūū Abraham jíin Isaac jíin Jacob jíin ndácá tēe ní nacani tūhun Yāā Dios, iyó ndá dē ñuū nūū tátúni Yāā Dios. De ndá ndóhó, visó cúu nú tatá ndá dē, sochi quívi nū nūū ndoho nū.

²⁹ Sochi cuahā nchivi, visó nduú cúu jí tatá ndá dē, de quíji ndá jí ichi nūū quēnda ncandii jíin nūū quēe ncandii, jíin ichi norte

jíin ichi sur. De cundeē jí mesa já cají jí stāā ñuū nūū tátúni Yāā Dios.

³⁰ De sava nchivi já mitan cúu jí já sándihí, de ichi ñúcuán nduú jí nūū. De sava nchivi já mitan cúu jí nūū, de ichi ñúcuán nduú jí já sándihí, ncachí yā.

Jā ní ncuucéca iní yā ní ndéhé yā Jerusalén
(Mt. 23.37-39)

³¹ De maá quívi ñúcuán nī nguenda jacú tēe fariseo, de nī ncāhān dē jíin yā: Cuijyo ní quíhīn ní incá lado, chí cunī Herodes cahni dē ní, ncachí ndá dē.

³² De nī ncāhān yā: Cuahán ndá nú de cachí tūhun nú nūū tēe stáhvi ñúcuán jáá ncháha ca quenda quívi cuū ní, chí mitan jíin tēēn tavā ní táchi iní nchivi, de nasáhá vāha nī nchivi. De quívi ūni de jínu tiñu sáhá nī, cachí nū.

³³ Chí cánuú já caca nī quíhīn ní mitan jíin tēēn jíin isá, de jíin ní Jerusalén. Chí ndá tēe nácani tūhun Yāā Dios, nduú jíhi dē incá lado, chí maá-ni iní Jerusalén jáhni jí ndá dē.

³⁴ Ndá ndóhó nchivi Jerusalén, jáhni nū ndá tēe nácani tūhun Yāā Dios, de cáni nú yūū xīni ndá tēe já táji Yāā Dios vājí nūū nū. De cuahā vuelta nī ncuu iní ní nastútú ní sēhe nú, tá cúu nūū sáhá iin ñihín já nastútú tí sēhe tí chijin níjin tí, sochi nduú ní ncunī ndá nū.

³⁵ Túsaá de mitan de sndóo uun nī ndóhó jíin ndá sēhe nú. Chí cáhān nī jíin nú já jondē mitan de mā cunī cuiti cá nū nūū ní, chí jondē quenda quívi já cáhān ndá sēhe nú: Vāha ndasí Yāā cúu Yāā jí ní nenda jíin tiñu maá Jētohó ó Yāā Dios, cachí nū, ncachí yā.

14

Jā ní nasáhá vāha yā iin tēe cúhū cuēhé cuiñi

¹ De iin quívi nátátú ní jēhēn yā vehe iin tēe fariseo já cúháhnú, ní jēcají yā stāā jíin dē. De ndá cá tēe fariseo chí ndéhé yuhú dē yā tú stívi yā.

² De ñúcuán iyó iin tēe cúhū cuēhé cuiñi, íñi dē nūū yā.

³ De nī jíicā tūhún yā ndá tēe stēhēn ley janahān jíin ndá tēe grupo fariseo: ¿A iyó ley já nasáhá vāha nī nchivi cúhū quívi nátátú, á nduú? ncachí yā.

⁴ Sochi nduú ní ncāhān cuiti ndá dē. De nī ntiin yā tēe cúhū, de nī nasáhá vāha yā dē, de nī ncāhān yā já ná quínohōn dē.

⁵ De nī ncāhān yā jíin ndá dē: ¿Ní iin nú de tú burro nú á stīquī nū nincava tí iní iin pozo, de á nduú ñamā natavá nū tí, visó quívi nátátú cúu? ncachí yā.

⁶ De nduú ní ncuu scócoo ndá dē ní iin tūhun nūū yā já súcuán nī ncāhān yā.

Tūhun sīquī nchivi já jēhēn vico tándāhā

7 De nī jinī Jesús jā ndá tēe jā ní ntacá, nácaji dē silla yíñúhún cā nūū mesa jā cundeē dē. De nī ncāhān yā tūhun yáhá jíín ndá dē:

8 Tú cana iin tēe jā quihīn nū vico tándāhá, de mā cundeē nū lugar yíñúhún cā. Chi tú sūcuán de sanaā de ja nī ncana dē iin tēe cūñáhnú cā nsūū cā ndóhó.

9 De quiji tēe jā ní ncana ndóhó, de cāhān dē jíín nū: Nacuiñi, chi jíín cundeē tēe yáhá. Nūcuán de cucanoō nū de quihīn nū jondē jā sándihí.

10 Chi tú cana iin tēe ndóhó, de sa cundeē nū jondē lugar jā sándihí. De tá quiji tēe jā ní ncana ndóhó, de cāhān dē jíín nū: Amigo, nehēn cundeē nū iin lugar nūū yíñúhún cā, cachī dē. Nūcuán de ndá nchivī ndēē jíín nū nūū mesa, cunī ji jā sáhá ñáhnú dē ndóhó.

11 Sūcuán nī ncāhān nī tūhun yáhá tácuca cunī ndá nū jā ndácá nchivī jā sáhá ñáhnú ji maá ji, sa nuu ji sáhá Yāā Dios. De nchivī jā sáhá nūū ji maá ji, sa nduñáhnú ji sáhá yā, ncachī yā.

12 De suni nī ncāhān yā jíín tēe jā ní ncana dē yā jā cajī yā stāā: Tú sáhá nū jā cusamá nchivī á jā cuxíní ji, de mā cāná nū ndá nchivī cúu amigo nū jíín ñani nū jíín táhán nū jíín ndá nchivī cuicá. Chi tú sūcuán de suni nacana ndá maá ji ndóhó, de sūcuán nanihīn nū jā ní jēhe nū.

13 Chi tá sáhá nū vico, de sa cana nū ndá nchivī ndáhvī, nchivī cuhlu, nchivī cojo, nchivī cuáá.

14 De sūcuán de quendōo ndetū nū, chi mā cúū nacuáha ji nūū nū. De nihīn nū táhvī nū quívi jā natecū ndá nchivī ndāā, ncachī yā.

Tūhun yátá síquī vico cúxíní

15 De iin tēe jā yáji stāā jíín yā, nī jinī dē tūhun yáhá, de nī ncāhān dē jíín yā: Nācā ndetū ndá tēe jā cajī stāā inī ñuū nūū tátúnī Yāā Dios, ncachī dē.

16 Nūcuán de nī ncāhān Jesús iin tūhun yátá jā stéhēn yā jā cána Yāā Dios nchivī jā quívi ji inī ñuū nūū tátúnī yā: Iin tēe nī nsáhá dē iin vico cáhnú jā cuxíní, de nī ntaji dē mozo dē jā cana cuāhā nchivī.

17 De maá quívi jā cuxíní, de nī ntaji dē mozo dē cuācāna ndá nchivī ñūcuán jā ná quíji ji cuxíní ji: Nehēn ndá ní, chi ja íyó tūha ndihī, ncachī mozo.

18 De ndihī nchivī nī ncāhān ji jā ná cúne cáhnú inī dē chi mā quihīn ji. Iin tēe nī ncāhān dē: Cáta nī jeen nī iin ñuhun de cánuu quíndéhé nī, de ná cúne cáhnú inī dē chi mā cuéē nī, ncachī dē.

19 De incā dē nī ncāhān: Nī jeen nī ūhūn yunta síquī, de quihīn nī coto túnī nī tī, de ná cúne cáhnú inī dē chi mā cuéē nī, ncachī dē.

20 De incā dē nī ncāhān: Cáta nī ntandāhá nī, de jā ñūcuán mā cúū cuéē nī, ncachī dē.

21 De cuānohōn mozo, de nī ncachī tūhun dē nūū patrón dē nāsa nī ncāhān ndá nchivī. Nūcuán de nī nquiti inī patrón, de nī ncāhān dē jíín mozo dē: Namā quihīn nū ndá calle nāhnú jíín calle lulí, de cana nū ndá nchivī ndáhvī, nchivī cuhlu, nchivī cojo, jíín nchivī cuáá, ná quíji ndá ji vico, ncachī dē.

22 De nī jēhēn mozo, de nī nenda dē, de nī ncāhān dē: Señor, ja nī nsáhá sá tá ncachī ní, de cúmanī cā nchivī de chitū vehe ní, ncachī dē.

23 De nī ncāhān tucu patrón: Quihīn tucu nū ndácá calle jíín ichi, de cana fuerza nū nchivī ná quíji ji, tácuca cuchitū vehe nī.

24 Chi cāhān nī jíín nū jā ní iin nchivī jā ní ncana nī jā xihna ñúhún, mā cuáha cuitī nī tūhun jā cuxíní ji vehe nī, ncachī dē, ncachī yā.

Tūhun jā cánuú nacani vāha inī ō de cuniquīn ō Cristo
(Mt. 10.37-39)

25 De cuāhā ndasí nchivī níquīn ji Jesús cuāhān ji jíín yā, de nī ndicó cóto yā, de nī ncāhān yā jíín ji:

26 Tú nā-nī nchivī cúni ji cuniquīn ji nduhū jā scuáha nī ji, de tú mānī cā ji jíín tatá ji, naná ji, ñasihī ji, sēhe ji, ñani ji, cuáha ji, nsūū cā jíín nduhū, de mā cúū cuu ji nchivī scuáha jíín nī. De tú ndihī cā inī ji síquī jā coo vāha maá ji nsūū cā jā cuniquīn ji nduhū, de suni mā cúū tucu.

27 De nā-nī nchivī tú mā cuáha ji tūhun cundoho ji tūndóhó visó jondē cuū ji síquī jā cuniquīn ji nduhū, de mā cúū cuu ji nchivī scuáha jíín nī.

28 Chi tú ní iin nū cúni nū caquīn nū iin vehe cáhnú, ¿de á nduū cánuú jā xihna cā cundeē nū tava nū cuenta tú quenda xūhún jā sínu nū vehe?

29 Chi tú nduū, de tá ja nī ntavā nū cimientó, de mā quēndá xūhún sínu nū, de ñūcuán de ndá nchivī chi sáhá catá ji nūū nū.

30 De cāhān ji: Tēe yáhá chi nī nquijéhé dē sáhá dē vehe, de nduū ní ncúndéé dē sínu dē, cachī ji.

31 De saá-ni tú iin rey quīcanāá dē jíín incā rey jā vāji síquī dē, ¿de á nduū cánuú jā xihna cā cundeē dē nacani inī dē tú cundeē dē jíín ūxī mil soldado jā canāá dē jíín incā rey jā vāji síquī dē jíín ōcō mil soldado?

32 Chi tú mā cúndéé dē, de juni jíicā cā vāji incā rey, de tajī dē sava tēe ndíso tíñū jā quihīn ndá dē cātūhūn dē nā cuá cúni incā rey jā cuáha dē, de jencuiñi-ni.

33 De ndá maá nū, suni sūcuán cánuú jā xihna cā nacani inī nū de quehndē inī nū jā sndóo nū ndihī jā névāha nū, chi tú nduū dē mā cúū cuu nū nchivī scuáha jíín nī.

Tūhun yátá síquī ñī
(Mt. 5.13; Mr. 9.50)

³⁴ De nchiví cándija cúu ji tá cúu ñií. Váha iyó ñií, de tú ñií ná náá já úhguá, ¿de nása nduu uhguá tucu?

³⁵ Nduú cá tiñu cuití cá, ni já chuhun nchiví nū itū, ni já nduu jēhen, chí sa cutē-ni nchiví. Ndá ndóhó já níni, tee sóho váha nū, ncachí yá.

15

*Tūhun yátá sīquí ticáchí já ní nsana
(Mt. 18.10-14)*

¹ De ndá tee stútú xūhún renta jíin ndá cá tee sáhá cuáchi, ní nguenda de nūú Jesús já cunini de tūhun cáhān yá.

² De ndá tee grupo fariseo jíin ndá tee stéhēn leyjanahān, ní ncāhān de sīquí yá: Tee yáhá chí jétáhví de ndá tee sáhá cuáchi de yáji de jíin, ncachí de.

³ De ní ncāhān yá tūhun yátá yáhá jíin ndá de:

⁴ ¿Ní iin nú de tú névāha nú iin ciento ticáchí, de tú scuita nú iin tí, de á nduú sndóo nú cūmí xico xāhōn cūmí cá tí yucu, de quīnanducú nú quití já ní nsana jondē nanihīn nū tí?

⁵ De tá ní nanihīn nū tí, de chí só nú tí nūú chíyó nū, de cusī inī nū.

⁶ De tá nenda nú vehe nú de nastútú nú ndácá amigo nū jíin nchiví ndéé ñatin jíin nú, de cáhān nū jíin ji: Ná cusī inī ó, chí ní nanihīn ní ticáchí ní já ní nsana, cachí nū.

⁷ De cáhān ní jíin ndá nú já suni sūcuán cúu jondē andiví. Chí cusī cá inī yá jíin iin nchiví já iyó cuáchi de nācani inī ji já sndóo ji cuáchi ji, nsúú cá jíin cūmí xico xāhōn cūmí nchiví iyó ndāá jáá nduú cá cánuú nācani inī ji, ncachí yá.

Tūhun yátá sīquí ñahan já ní scuíta xūhún

⁸ De tú iin ñahan névāha ña úxī xūhún plata, de tú scuíta ña iin, ¿de á nduú scuíquín ña lámpara, de nastáá ña vehe, de nanducú váha ña jondē nanihīn ña?

⁹ De tá ní nanihīn ña, de nastútú ña ndácá amíga ña jíin nchiví ndéé ñatin jíin ña, de cáhān ña jíin ji: Ná cusī inī ó, chí ní nanihīn ní xūhún já ní scuita ní, cachí ña.

¹⁰ De cáhān ní jíin ndá nú já suni sūcuán cusī inī ndá ángel Yāá Dios sīquí iin nchiví já iyó cuáchi de nācani inī ji já sndóo ji cuáchi ji, ncachí yá.

Tūhun yátá sūchí já ní snáá cáhá xūhún

¹¹ De ní ncāhān tucu yá: Iin tee ní iyo úú sehe yí de.

¹² De tee suchí cá ní ncāhān ji jíin tatá ji: Tatá, tahví sáva ní ndatíñú ní, de taji ní sava cuu táhví sá, ncachí ji. De ní ntahví sáva de táhví ndúú ji.

¹³ De ní ncuu jacū-ni quívi, de tee suchí ñúcuán ní stútú ndihí ji ndatíñú ji, de ní nquee ji cuāhān ji iin ñuú jicá. De ñúcuán ní snáá cáhá ji táhví ji chí ní jāxīn nāvāha ji.

¹⁴ De tá ní ndihí ní jāxīn ji, de ní nquiji iin tāmā xéēn inī ñuú ñúcuán, de ní nquijéhé cúmani já caji ji.

¹⁵ De cuānducú tíñú ji nūú iin tee ñuú ñúcuán. De ní ntaji de ji cuāhān ji rancho de já coto ji quini de.

¹⁶ De cūni ji caji ji sōó ndúchí já yáji quini tácuā ndahá chjīn ji. De ní iin nchiví nduú ná jéhe nūú ji.

¹⁷ Ñúcuán de ní nācani inī ji, de ní ncāhān ji: Ndácá mozo já sátíñú vehe tatá ní, iyó cuāhā stāá yáji ji. De nduhū jíhí ní sóco yáhá.

¹⁸ Ná quínohōn ní nūú tatá ní, de cáhān ní jíin de: Tatá, ní nsáhá sá cuáchi nūú Yāá Dios jíin nūú maá ní.

¹⁹ Mitān de nsúú cá tee váha cúu sá já cunani sá sehe ní. De cuāha ní tūhun cuu sá tá cúu iin mozo ní, cachí ní.

²⁰ Sá de ní naquehen ji ichi cuānōhōn ji nūú tatá ji. De cáta jicá cá vāji ji, de ní jíin tatá ji nūú ji, de ní ncundáhví inī de ji. De jínu de cuāhān de ji, de ní numi táhān de jíin ji, de ní nchitú de nūú ji.

²¹ Ñúcuán de ní ncāhān ji jíin de: Tatá, ní nsáhá sá cuáchi nūú Yāá Dios jíin nūú maá ní. Mitān de nsúú cá tee váha cúu sá já cunani sá sehe ní, ncachí ní.

²² Sochi maá tatá ji ní ncāhān de jíin ndá mozo de: Cuāquehen nūú iin sahma váha cá de chuhun nūú ji. De chuhun nūú iin xehe ndahá ji, de chíhi nūú njān jēhé ji.

²³ De quícuēca nú becerro já ní neñu, de cahní nūú ní ná cáji ó, chí sáhá ó vico.

²⁴ Chí sehe yí ní yáhá, modo ja ní jíhí ji, de ní natecú ji. Chí nduú ní jíin ní ní ichi ní jēhēn ji, de ní nenda ji, ncachí de. De ní nquijéhé ndá de sáhá de vico.

²⁵ De sūchí ñāhnú cá, ndéé ji jondē rancho, de vāndiji ji, de ní nduñatin ji vehe. De ní jíin ji já tívi música de jita jéhé nchiví.

²⁶ De ní ncana ji iin mozo, de ní jicá tūhún ji ná cuá cúu.

²⁷ De ní ncachí mozo nūú ji: Ní nenda ñani nū, de tatá nú ní jahní de becerro já ní neñu, chí ní nenda váha ji nūú de, ncachí mozo.

²⁸ Ñúcuán de ní nquiti inī sūchí ñāhnú, de nduú ní ncuní ji ndivi ji. De ní nquee tatá ji, de ní ncāhān ndāhví de jíin ji já ná ndivi ji.

²⁹ De ní ncāhān ji jíin tatá ji: Níni sáhá sá tíñu ndácu ní, de nduú táji ní visó iin lítú nūú sá já sáhá sá vico já caji sá jíin ndá amígo sá.

³⁰ De ní nenda sehe ní yáhá já ní jāxīn cáhá ji xūhún ní jíin ndá ñahan ndi. De ní jahní ní becerro já ní neñu já caji ji, ncachí ji jíin tatá ji.

³¹ Ñúcuán de ní ncāhān de: Séhé, ndóhó chí níni ndéé nū jíin ní, de ndihí já névāha ní chí suni cuenta maá nú cúu.

³² De mitān de iyó váha já sáhá ó vico de cusī inī ó. Chí ñani nū yáhá, modo ja ní jíhí

ji, de nī natecū ji. Chi nduú ní jínī ō ní ichi nī jēhēn ji, de nī nenda ji, ncachī dē, ncachī yā.

16

Tūhun yátá mozo já ní stáhvī dē patrón dē (Mt. 6.24)

¹ De suni nī ncāhān Jesús jíin ndá tēe scuáha jíin yā: Iin tēe cuicá nī Iyo iin mozo dē já ndiso tíñu nūú ndá cā mozo. De nī ncāhān ndá jíin patrón já mozo ñúcuán snāá cāhá ndatíñú dē.

² De nī ncana dē mozo ñúcuán, de nī ncāhān dē jíin: ¿Nā tūhun cúu yáhá já ní nīhīn nī síquī nū? Nacuáha nú cuenta tíñu ndiso nú, chí mā cūndiso tíñu nú cā nūú ndá mozo ní, ncachī dē.

³ Ñúcuán de nī jani inī mozo: ¿Nāsa sáhá nī mitan? Chi patrón nī candē dē tíñu ndiso nī. Chí nduú ndacuú nī já quete nī ñuhun, de já cācān nī caridad chí cucanoō nī.

⁴ Túsaá de jíin nī nāsa sáhá nī jíin ndá nchivī já jēen nūú patrón nī, tácuca taji jíi vehe cundēe ní tá quenda quívi candēe dē tíñu nī. Ncachi dē.

⁵ De nī ncana dē tá iin iin tēe já ndíta nūú patrón dē. De nī ncāhān dē jíin iin: ¿Nāsa ndíta nú nūú patrón ní?

⁶ De nī ncachī tēe ñúcuán: Ciento barril aceite. De nī ncāhān mozo: Yáhá ná táji nī vale nū, de ñamā cundēe nū sáhá nú incā vale já ūú xico ūxī-ni, ncachī dē.

⁷ Ñúcuán de nī ncāhān dē jíin incā tēe: ¿De ndóhó, nāsa ndíta nú? De nī ncāhān tēe ñúcuán: Ciento cajón trigo, ncachī dē. De nī ncāhān dē jíin: Yáhá ná táji nī vale nū, de sáhá nú incā vale já cūmī xico-ni, ncachī dē.

⁸ Sá de nī ncāhān maá patrón já ndichí ndasí nī nsáhá tēe nēhén ñúcuán jíin nchivī já ndíta nūú patrón dē, tácuca cuáha jíi vehe cundēe dē. De cāhān nī jíin ndá nú já nchivī ñayiví yáhá, ndito cā sáhá jíi já quendōo vāha jíi nūú táhán jíi, nsūú cā ndá nchivī já cándíja Yāá Dios.

⁹ Túsaá de cāhān nī jíin ndá nú já ndichí cā sáhá nú nsūú cā já ní nsáhá mozo ndichí ñúcuán. Chí inī ñayiví yáhá nūú íyó cuāchi, sáhá ndá nú tíñu vāha jíin xūhūn nū, chí cuáha nú nūú nchivī ndáhvī, tácuca vísō tú ndihī xūhūn nú ñayiví yáhá, de quívi nú andiví nūú coo vehe nú ní cáni.

¹⁰ Nchivī já squíncuu vāha jíin iin tíñu lúli-ni, suni squíncuu vāha jíi jíin tíñu cáhnú. De nchivī já stáhvī jíin iin tíñu lúli-ni, suni stáhvī jíi jíin tíñu cáhnú.

¹¹ Túsaá de tú nduú squíncuu vāha nú jíin xūhūn já íyó ñayiví yáhá nūú íyó cuāchi, de mā cuáha yā já vāha já cuu nú ní cáni andiví.

¹² De tú nduú squíncuu vāha nú jíin ndatíñú já ní jēhe núú yā nūú nū ñayiví yáhá, de mā cuáha yā táhvī já cuu nú ní cáni.

¹³ Nī iin mozo mā cúu satíñú dē nūú ūú patrón. Chí quítī inī dē nūú iin de coo manī dē jíin incā, á squíncuu vāha dē nūú iin de sáhá jēhe inī dē nūú incā. De suni súcuán mā cúu satíñú nú nūú Yāá Dios de tú maá-ni síquī xūhūn ndíhvī inī nū, ncachī yā.

¹⁴ De ndá tēe fariseo nī nsáhá catá dē nūú yā já ní jini dē ndacá tūhun cāhān yā, chí tēe cútóó xūhūn cúu ndá dē.

¹⁵ De nī ncāhān yā jíin dē: Ndá máá nú chí sáhá nú já tēe ndāá cúu nú nūú nchivī. Sochi Yāá Dios chí jíin yā nāsa cáá ánō ndá nú. Chí tíñu já jáni inī nchivī já tíñu ñáhnú cúu, de nūú Yāá Dios chí tíñu nēhén cúu.

Síquī ley Yāá Dios jíin síquī já tátúnī yā

¹⁶ Jondē nchāha ca quíji Juan tēe scuénduté, de nī Iyo ley já ní jēhe Yāá Dios nūú Moisés, de suni nī stēhēn ndá tēe nī nacani tūhun yā. Ñúcuán de tá nī nquíji Juan, de nī nquíjéhé jíte nuu tūhun vāha nāsa tátúnī Yāá Dios. De ndá nchivī chí ndúcu ndéé jíi quívi jíi ndahá yā.

¹⁷ De víjin cā cúu já naá iin letra nūú tutú ley yā nsúú cā já naá andiví jíin ñayiví, chí quee ndaá ndihī tūhun já cāhān.

Tūhun já má sndóo táhán tēe jíin ñahan (Mt. 5.31-32; 19.3-12; Mr. 10.2-12)

¹⁸ De tú nā-ni tēe sndóo dē ñasihí dē de nacueca dē incā ñahan, túsaá de cásíquí ndéé dē ña. De tú iin tēe nacueca ñahan já ní ndusíin, suni cásíquí ndéé dē ña, ncachī yā.

Tūhun tēe cuicá jíin Lázaro

¹⁹ De nī ncāhān cā yā: Nī Iyo iin tēe cuicá, nī ñuhun dē sahma fino ndasí. De ndiquívī nī Iyo vāha ndasí já ní nchaji dē.

²⁰ De suni nī Iyo iin tēe ndáhvī, nání dē Lázaro, de ndéé dē viéhé tēe cuicá ñúcuán, de níi dē nī nquene ndihyi.

²¹ De cúní dē já ndahā chījin dē jíin pedazo stāá já cóyo yuhú mesa tēe cuicá. De quéndā ndá tinā de náyuú tí nūú ndihyi dē.

²² De nī jíhi tēe ndáhvī ñúcuán, de ndá ángel Yāá Dios nī nacueca yā dē cuāhān yā jíin ánō dē jondē andiví nūú íyó Abraham. De suni nī jíhi tēe cuicá, de nī jíquiyuhū dē.

²³ De tēe cuicá ñúcuán ndóho ndasí dē íyó dē lugar nūú íyó ánō ndá ndīyi jáá nduú ní ncándíja. De nī nūcūndehé dē, de jondē jíicá ní jíin dē nūú Abraham, de ndéé iin ncáá Lázaro jíin dē.

²⁴ Ñúcuán de nī ncana cóhó dē: Tatá Abraham, cundáhvī inī ní saán, de táji ní Lázaro, ná quíchundaji dē xínī ndáhá dē nūú nduté, de ná quíji dē sndáji dē yáá sá. Chí xēen ndóho sá nūú yáñuhūn yáhá, ncachī dē.

²⁵ De nī ncāhān Abraham jíin dē: Lílú, nūcūhun inī nū já ní nīhīn nū ndacá já vāha tá ní ntecū nū, de Lázaro chí sa tūndóhó nī nīhīn dē. De mitan de ja nī ndundēe inī dē yáhá, de ndóhó chí ndóho nú jíñā.

²⁶ De suni iyó iin já cūnú ndasi iyó mǎhñú ó jín ndá nú. De nchivi iyó yáhá, visó cūni ji já yáha ji cuēē ji nū nū, de mā cūú. De suni mā cūú yáha ndá máá nú quiji nú yáhá. Ncachī Abraham.

²⁷ Ñúcuán de nī ncāhān tēe cuicá: Túsaá de cāhān ndāhvī sá jín ní, tatá Abraham, tají ní dē ná quihīn dē vehe tatá sá.

²⁸ Chi iyó tūhūn cā ñani sá, de ná quicachī dē nū ndá ji já ná nacani inī ji de sndóo ji cuāchi ji, tácuā mā quívi ndá ji nū ndóho sá yáhá, ncachī dē.

²⁹ De nī ncāhān Abraham jín dē: Ja névāha ji tutú já ní ntee Moisés jín ndá cā tēe nī nacani tūhun Yāa Dios janahān. Ñúcuán ná chūhūn inī ji, ncachī Abraham.

³⁰ De nī ncāhān tucu tēe cuicá: Nduú, tatá Abraham, chi tú iin nchivi ja nī jīhī quihīn nū ndá ji, ñúcuán de nacani inī ji já sndóo ji cuāchi ji, ncachī dē.

³¹ De nī ncāhān Abraham jín dē: Tú mā chūhūn inī ji tūhun já ní nacani Moisés jín ndá cā tēe nī nacani tūhun Yāa Dios, de suni mā cándija cuitī ji tú natecū iin ndīyi quihīn nū ji, ncachī dē, ncachī yá.

17

Xēen coo sīqui nchivi já squívi táhán nūú cuāchi

(Mt. 18.6-7, 21-22; Mr. 9.42)

¹ De nī ncāhān Jesús jín ndá tēe scuáha jín yá: Maá-ni iyó já ndúcú squívi nchivi nūú cuāchi. De náca xēen cundoho nchivi já squívi táhán nūú cuāchi.

² Vāha cā de tú ní nūhni iin yōsó cáhnú sūcūn ji, de quēe ji chíjin ndute mar, nsūú cā já squívi ji iin sūchí lūlī yáhá nūú cuāchi.

³ Coto má sáhá ndá nú sūcuán túsaá. De tú táhán nú sáhá de cuāchi sīqui nū, de cāhān nū nū dē. De tú nacani inī dē, de cune cáhnú inī nū nū dē.

⁴ De tú ūjā vuelta sáhá dē cuāchi sīqui nū já iin quívi, de tú ūjā vuelta nacani inī dē de cāhān dē jín nū já cune cáhnú inī nū chi mā sáhá cā dē, cáchī dē, de cánuú cune cáhnú inī nū nū dē, ncachī yá.

Jā cúñáhnú ndasi tūhun cándija

⁵ De ndá tēe cúu apóstol nī ncāhān dē jín Jētoho ó: Sáhá ní já ná cándija nihin cā ndá sá já sáhá Yāa Dios já jicān sá nūú yá, ncachī dē.

⁶ De nī ncāhān Jētoho ó jín ndá dē: Tú cándija ndá nú visó iin lūlī-ni, tá cúu iin niquin yuvā mostaza já lūlī-ni, de cuu cachī nū já tūhndú yáhá ná quēe de nūcūhun jondē nūú mar, de coo tá cúu nūú cáchī nū.

Jā ná squíncuu vāha ó nūú yá

⁷ Tú ní iin nú iyó mozo já jítu dē á já scájī dē ndá quiti nú, de tá nenda dē vehe nú já ní jēhēn dē yucu, de nduú cāhān nū jín dē já cundēe dē caji dē stāa.

⁸ Chi sa cāhān nū: Sáhá nú ndeyu cuxinī nī, de cani nú cōhō nī. De tá nī ncuu nī nchaji nī nī jīhī nī, sá de caji maá nú coho nú, cáchī ndá nū.

⁹ De cáchī ndá nú jáá nduú cánuú nacuetáhvī nū nūú mozo tá nī nsáhá dē tíhu já ní ndacu nú, chi já cánuú sáhá dē cúu.

¹⁰ De saá-ni ndá máá nú, cúu nú mozo Yāa Dios. De tú nī squíncuu nú ndacá tíhu já ní ndacu yá nūú nū, de cachī nū: Nduú cánuú nacuetáhvī yá nūú nī, chi sūcuán cánuú já squíncuu nī, cachī nū, ncachī yá.

Jā ní nasáhá vāha yá ūxī tēe ndóho cuēhē stéhyū

¹¹ De ñúhūn Jesús ichi cuāhān yá ciudad Jerusalén, de nī nchāha yá cuāhān yá mǎhñú región Samaria jín Galilea.

¹² De nī jín yá iin ñuú, de ūxī tēe ndóho cuēhē stéhyū nī nquenda dē, de jícá nī jencuñi dē.

¹³ De nī ncana jee ndá dē: Jesús, Maestro, cundáhvī inī ní ndá sáán, ncachī dē.

¹⁴ De tá nī jín Jesús nūú ndá dē, de nī ncāhān yá: Cuáhán ndá nú de stēhēn nū maá nú nūú ndá sūtū já ní nduvāha nú, ncachī yá. De juni cuāhān ndá dē de nī nduvāha dē-ni.

¹⁵ Ñúcuán de iin dē nī ndicó cóo dē nūú Jesús, de nácana jee dē, nacuetáhvī dē nūú Yāa Dios já ní nduvāha dē.

¹⁶ De ní jēcuñi jítī dē nūú yá, de nī ntuu dē nūú dē nūú ñuhūn, de nī nacuetáhvī dē nūú yá. De tēe Samaria cū dē.

¹⁷ De nī ncāhān Jesús: ¿A nsúú ndihúxī dē ní nduvāha? De iin cā dē, ¿nūcu nduú ní ndicó dē já nacuetáhvī dē?

¹⁸ ¿A mátúhūn-nī tēe ñuú jícá yáhá cúu já ní ndicó já nacuetáhvī dē nūú Yāa Dios?

¹⁹ De nī ncāhān yá jín dē: Nacuiñi de quínohōn nū. Chi nī ncandija nú já cuu nasáhá vāha nī ndóhó, de já suu cúu já ní nduvāha nú, ncachī yá.

Nāsa coo quívi tá nenda yá já tátunī yá

(Mt. 24.23-28, 36-41)

²⁰ De ndá tēe fariseo nī jicā tūhūn dē Jesús ná quívi quijéhá já tátunī Yāa Dios inī ñayívi. De nī ncāhān yá jín dē: Mā quíji niñin já tátunī Yāa Dios.

²¹ Ni mā cūú cachī nchivi: Cūndéhé chi yáhá ndéē yá já tátunī yá, á: Ñúcuán ndéē yá, cachī ji. Chi já tátunī Yāa Dios mǎhñú ndá nú, ncachī yá.

²² Ñúcuán de nī ncāhān yá jín ndá tēe scuáha jín yá: Quiji tiempo já cuu ndasí inī nū cūndéhé nú nūú nduhū, Yāa nī nduú tēe, de mā cūni ndá nū.

²³ De cāhān nchivi jín nú: Yáhá ndéē yá, á: Ñúcuán ndéē yá, cachī ji. De mā quíndéhé ndá nú, ní mā cūniquin nū ji.

²⁴ Chi tá cúu nūú sáhá taja já jéndūtē iin lado andiví de nátūu jondē incá lado, de

suní sūcuán coo quíwī jā nenda nduhū, Yāā nī nduu tēe, chí ndíhi nchivī cunī.

²⁵ Sochi cánuú jā xihna cā cundoho xēēn nī, de nchivī iyó mitan chí squéne yichī jī nduhū.

²⁶ De tá cúu nūū ní ncuu ndá quíwī jā ní Iyo Noé, suní sūcuán coo quíwī nenda nduhū, Yāā nī nduu tēe.

²⁷ Chí quíwī űúcuán nī nchajī ndá jī, nī jihī jī, nī ntandáhá jī, nī jēhe jī sēhe síhī jī jā tandáhá, jondē nī nguenda quíwī jā ní nquívī Noé inī barco cáhnú jā nání arca. De nī ncuun sāvī xēēn, de nī ndaa ndute de nī jihī jī.

²⁸ De suní sūcuán nī ncuu quíwī tá ní Iyo Lot. Nī nchajī jī, nī jihī jī, nī jeen jī, nī yícó jī, nī jaquín jī itū, nī nsáhá jī vehe.

²⁹ De quíwī jā ní nquee Lot inī űūū Sodoma cuāhān de, de nī ncuun űuhūn jīn azufre ichi andiví, de nī snáá ndíhi nchivī.

³⁰ De suní sūcuán coo quíwī jā nenda nduhū, Yāā nī nduu tēe.

³¹ De quíwī űúcuán de nchivī ndēē yātā vēhé, de ndatīűū jī űuhún inī vehe, cáhān nī jīn jī jā má ndívī jī naquehen jī, chí cánuú cunu űamā jī jā cácu jī. De saá-nī nchivī satīűū nūū itū, má quínohōn jī vehe jī jā naquehen jī ndatīűū jī.

³² De nūcūhun inī nū nāsa nī ndoho űasíhī Lot jā ní jihī űa.

³³ De tú ní nchivī cúni jī cácu jī nūū tūndóhó jā quíjī nūū jī jā síquī nduhū, túsaá de tánū táhvi jī ní cání. De tú ní nchivī vísō ná cúū jī jā síquī nduhū, túsaá de cutecū jī ní cání.

³⁴ De cáhān nī jīn ndá nú jā quíwī nenda nī de cūsūn űū tēe nūū iin jito jacuáá, de iin de naquehen nī, de incā de ndōo, chí nduú ní ncándija de.

³⁵ De coo űū űahan jā ndico cáhnú, de iin űa naquehen nī, de incā űa ndōo.

³⁶ De űū tēe satīűū de nūū itū, de iin de naquehen nī, de incā de ndōo, ncachī yā.

³⁷ De jā ní jini ndá de tūhun yáhá, de nī jīcā tūhún de yā: Señor, ¿ní cúu nūū coo sūcuán ndācā jā ní ncāhān ní? ncachī de. De nī ncāhān yā jīn de: Tá cúu nūū cútútú ndá tiōcō ní-nī cúu nūū cáá quiti jā ní jihī, suní sūcuán coo ndācā jā ní ncāhān nī, ní-nī cúu nūū iyó nchivī.

18

Tūhun yátá síquī juez jīn űahan viuda

¹ De nī ncāhān yā iin tūhun yátá jīn ndá de jā cánuú jā níni cācān táhvi de, de mā nūū inī de jīn.

² De nī ncāhān yā: Nī Iyo iin juez inī iin űūū. De nī nduú yúhú de Yāā Dios, de nī nduú sáhá de cuenta nī iin nchivī.

³ De suní űūū űúcuán iyó iin űahan jā ní nguendōo ndáhvi. De jēhēn jēhēn űa nūū de,

jīcān űa jā ná sáhá ndāā de síquī iin nchivī jā jīnī űhvi jī űa.

⁴ De cuāhā quíwī nduú ní ncúnī de sáhá ndāā de, sá de nī jani inī de: Vísō nduú yúhú nī Yāā Dios nī nduú sáhá nī cuenta nī iin nchivī,

⁵ sochi űahan viuda yáhá, ndasí stáhān űa nduhū, de jā űúcuán ná sáhá ndāā nī síquī nchivī jā jīnī űhvi jī űa. Chí tú nduú de mā cúndéé cā inī nī sáhá űa jā quíjī quíjī űa, ncachī de, ncachī maá Jētohō ō.

⁶ De nī ncāhān cā yā: Sūcuán cúu jā ní ncāhān juez, tēe jāá nduú iyó ndāā.

⁷ De Yāā Dios chí nsūū sūcuán sáhá yā, chí sáhá ndāā yā síquī tiűu nchivī jā ní nacāji yā jā nduú űūū cáhān ndáhvi jī jīn yā. Chí scácu yā jī nūū ndācā jā jīnī űhvi nūū jī. ¿De á cuéé scácu yā jī, á naá cúu?

⁸ Cáhān nī jīn ndá nú jā űamā. De quíwī nenda nduhū, Yāā nī nduu tēe, ¿de á nihīn cā nī nchivī cándija nihīn inī űayīvī? ncachī yā.

Tūhun yátá síquī tēe fariseo jīn tēe stútú xūhún renta

⁹ De suní nī ncāhān yā tūhun yátá yáhá jīn jacū nchivī jā jani inī jī jā nchivī ndāā cúu jī, de jani inī jī jā sava cā nchivī nduú iyó ndāā:

¹⁰ Iin tēe fariseo cuāhān de templo jā cācān táhvi de. De iin tēe stútú xūhún renta suní cuāhān de jā cācān táhvi de templo.

¹¹ De íűī tēe fariseo, de nī jīcān táhvi de tūhun yáhá: Tátā Yāā Dios, ná cútahvi sá nūū ní, chí nduú cúu sá tá cúu nūū cúu sava cā tēe, tēe cuíhná, tēe nēhén, tēe cásiquí ndēē táhān cúu ndá de. De nī nduú cúu sá tá cúu nūū cúu tēe stútú xūhún renta űúcuán jā scāa cā de jīcān de nūū nchivī.

¹² De űū vuelta jā semana iyó nditē inī sá nūū ní, de suní jēhe sá nūū ní iin iin síquī ndācā jā űxī ndatīűū jā níhīn sá, ncachī de.

¹³ Sochi tēe stútú xūhún renta, nī jēcuíűī jīcā de nūū templo, de nī nduú ní ncúndéé inī de jā nane nuū de, chí sa nī ncani de ndahá de ndica de jā cúcuécā inī de. De nī ncāhān de: Tátā Yāā Dios, cundáhvi inī ní sáán, chí tēe iyó cuāchi cúu sá, ncachī de.

¹⁴ De cáhān nī jīn ndá nú jā tēe stútú xūhún renta, nī nee cáhnú inī yā nūū cuāchi de, de cuānohōn de vehe de. Sochi tēe fariseo, chí nduú. Chí nchivī jā sáhá űahnú jī maá jī, sa nuu jī. De nchivī jā sáhá nūu jī maá jī, sa nduñahnú jī, ncachī yā.

Jā ní jīcān táhvi Jesús jēhē ndá sūchī lúli
(Mt. 19.13-15; Mr. 10.13-16)

¹⁵ De nī nguenda ndá nchivī jīn ndá sūchī lúli nūū Jesús, jā tee yā ndahá yā xīnī jī. De tá nī jīnī ndá tēe scuáha jīn yā, de nī ncāhān de nūū nchivī jā vāji jīn ndá jī.

¹⁶ De nī ncana Jesús ndá de, de nī ncāhān yā: Cuāha tūhun ná quíjī ndá sūchī lúli jīűā nūū nī, de mā cāsī ndá nú jā quíjī jī. Chí nchivī jā ndicó cōo inī jī jā canī inī jī modo

ndá süchí yáhá, suu ji cúu ja quívi ndahá Yāa Dios jā tatúni yā nūu ji.

¹⁷ De ndāā cāhān ni jín ndá nú, tú iin nchivi nduú jétáhví ji jā tatúni Yāa Dios nūu ji, tá cúu nūu jétáhví iin süchí lúli, de mā quívi cuití ji ndahá yā, ncachí yā.

Tūhun tēe cuicá
(Mt. 19.16-30; Mr. 10.17-31)

¹⁸ De iin tēe cúñáhnú nī jīcā tūhún dē yā: Tēe vāha cúu ní Maestro. De cachí ní, ¿nā tiñu vāha sáhá sá de nīhīn táhví sá cutecū sá ní cání andiví? ncachí dē.

¹⁹ De nī ncāhān Jesús jín dē: ¿A jāni inī nū jā iin tēe-ni cúu nī jā cāhān nū tēe vāha jín nī? Chi nduú nī iin tēe vāha íyó, chi mátúhún-ni Yāa Dios.

²⁰ Ja jín nū ndá tūhun jā ní ndacu yā: Mā cásquí ndēe táhān nū. Mā cāhni nū ndíyi. Mā sácúhñá nū. Mā cāhān nū tūhun tūhún. Cuetáhví nū nūu tatá nū nūu naná nū, ncachí yā.

²¹ De nī ncāhān dē: Ndacá tiñu yáhá ja nī squíncuu sá jondē tá lúli sá, ncachí dē.

²² De nī jini Jesús tūhun yáhá, de nī ncāhān yā jín dē: Ín-ni cā tiñu cúmani sáhá nū túsaa. Xicó ndihí jā névāha nū, de cuāha nū nūu nchivi ndáhví. De jondē andiví cuāha yā jā vāha ndasí nūu nū. Nūcuán de quiji nū cuniquín nū nduhū cōhōn, ncachí yā.

²³ De tá nī jini dē tūhun yáhá, de nī ncu-cuécá ndasí inī dē, chi cuicá ndasí dē.

²⁴ De nī jini Jesús jā nī ncu-cuécá ndasí inī dē, de nī ncāhān yā: Nchivi cuicá chi tūhví ndasí quívi ji ndahá Yāa Dios jā tatúni yā nūu ji.

²⁵ Namā cā yāha iin camello yaví yitícu nstú cā jā quívi iin nchivi cuicá inī ndahá Yāa Dios jā tatúni yā nūu ji, ncachí yā.

²⁶ De ndá tēe jā ní jini tūhun yáhá, nī ncāhān dē: ¿De ní nchivi cúu jā cācu túsaa? ncachí dē.

²⁷ De nī ncāhān yā: Nchivi chi mā cūu squívi ji maá ji ndahá Yāa Dios, sochi maá yā chi cuu sáhá yā, ncachí yā.

²⁸ Nūcuán de nī ncāhān Pedro: Señor, de ndá sáán chi nī sndóo sá ndihí jā névāha sá, de níquín sá nīhín, ncachí dē.

²⁹ De nī ncāhān yā jín ndá dē: Ndāā cāhān ni jín ndá nū, tú nā-ni nchivi sndóo ji vehe, á tatá, á naná, á ñani, á ñasíhí, á sēhe, jā síquí jā scāca ji tūhun jā tátúni Yāa Dios nūu nchivi,

³⁰ túsaa de nanihīn cuāhā cā ji inī ñayívi yáhá, de tiempo jā quiji de cutecū ji ní cání, ncachí yā.

Jā ní ncāhān tucu Jesús jā cuú yā
(Mt. 20.17-19; Mr. 10.32-34)

³¹ De nī ncana síin yā ndihúxi ūu tēe scuáha jín yā, de nī ncāhān yā jín ndá dē: Mitān de ja cuāhān ō Jerusalén. De nūcuán quee ndaā ndihí tūhun nāsa ndoho nduhū,

Yāa nī nduu tēe, tá cúu nūu ní ntee ndá tēe nī nacani tūhun Yāa Dios jondē janahān.

³² Chi nastúu nchivi nduhū nūu ndá tēe nación Roma jā tátúni jā ndēe Jerusalén. De sáhá catá ndá dē nūu ni, de sáhá návāha dē nduhū, de tiví síi dē nūu ni.

³³ De caní dē nduhū, de sá de cāhni dē nduhū. Sochi nūu úní quívi de natecū nī, ncachí yā.

³⁴ De nduú ní jícūhun cuití inī ndá dē ndá tūhun yáhá. Chi tūhun víjin cúu, de nduú ní ncuú jícūhun inī dē jā cāhān yā.

Jā ní nasáhá vāha yā iin tēe cuáá ñuū
Jericó

(Mt. 20.29-34; Mr. 10.46-52)

³⁵ De nī ncuñatin yā cuāhān yā ñuū Jericó. De iin tēe cuáá ndēe dē yuhú íchi, jicān dē caridad.

³⁶ De nī jini dē jā yāha cuāhā nchivi cuāhān ji, de nī jicā tūhún dē nā cuá cúu jā cuāhān ndá ji.

³⁷ De nī ncāhān ndá ji jín dē jā Jesús, tēe ñuū Nazaret, yāha yā cuāhān yā.

³⁸ Nūcuán de nī ncana cohó dē: Jesús, maá ní jā cúu ní tatá rey David, cundáhví inī ní sáán, ncachí dē.

³⁹ De ndá nchivi jā cuāhān ichi nūu, nī ncāhān ji nūu dē jā ná cásí dē yuhú dē. Sochi víhí cā nī ncana jee de: Maá ní jā cúu ní tatá rey David, cundáhví inī ní sáán víi, ncachí dē.

⁴⁰ De nī jencuñi Jesús, de nī ncachí yā jā ná quívi nchivi jín dē. De tá nī nquenda dē, de nī jicā tūhún yā dē:

⁴¹ ¿Nā cúu cúní nū jā sáhá nī ndóhó? ncachí yā. De nī ncāhān dē: Jā ná ndúnijín tñuú sá cúní sá, Señor, ncachí dē.

⁴² De nī ncāhān Jesús jín dē: Ná ndúnijín tñuú nū túsaa. Chi nī ncandíja nū jā cuu nasáhá vāha nī ndóhó, de suu cúu jā ní nduvāha nū, ncachí yā.

⁴³ De nī ndunijín-ni tñuú dē, de nī jécuniquín dē yā, de nācuetáhví dē nūu Yāa Dios. De ndihí nchivi jā ní jini, suní nī ncāhān ji jā vāha ndasí Yāa cúu Yāa Dios.

19

Tūhun Zaqueo

¹ De nī nquívi Jesús inī ñuū Jericó, de nī nchāha yā-ni cuāhān yā.

² De nūcuán íyó iin tēe cuicá, nání dē Zaqueo, de cúñáhnú dē nūu ndá tēe stútú xūhún renta.

³ De cúní dē cūndéhé dē ní iin cúu Jesús. Sochi nduú ní ncuú, chi cuāhā nchivi ní jasi ji nūu yā, de liquí dē-ni.

⁴ De jinu dē ní jecósó nūu dē. De nī ncaa dē xīnī iin tūhndú tácuā cuní dē nūu yā, chi nūcuán yāha yā quíhīn yā.

⁵ De tá nī nquenda yā ñúcuán, de nī núcúndehé yā nūū dē, de nī ncāhān yā: Zaqueo, ñamā nuu nú, chí cánuú já quendōo nī vehe nú mitan, ncachī yā.

⁶ Ñúcuán de ñamā-ni nī nuu dē, de nī ncusī ndasī inī dē, de nī jeca dē yā cuāhān dē jíin yā vehe dē.

⁷ De nī jíiní ndá nchivī já sūcuán nī ncuu, de nī ncāhān jí sīquī yā já cuāhān yā ndōo yā vehe iin tēe sáhá cuāchī.

⁸ Ñúcuán de nī núcúñī Zaqueo, de nī ncāhān dē jíiní maá Jētoho ō: Señor, mitan de ndihī ndatīñú já névāha sá, cuāha sá sava nūū nchivī ndāhvi, de tú ní scāa cā sá nī jíicān sá xūhún nūū nchivī, de nacuaāha sá cūmī já sūcuán nūū jí, ncachī dē.

⁹ De nī ncāhān Jesús: Mitan de vehe yáhá ja nī ncācu iin tēe já má tánú táhvi dē, chí nī ncandíja dē tá cúu nūū ní ncandíja tatá dē Abraham.

¹⁰ Chí nduhū, Yāā nī nduu tēe, vāji nī nánducú nī nchivī já ní ntānū táhvi, de scácu nī jí, ncachī yā.

Tūhun yátá sīquī ūxī mozo jíin xūhún

¹¹ De nūū ndá nchivī já ní jíiní ndá tūhun yáhá nī ncāhān Jesús iin tūhun yátá já stéhēn yā nāsa coo quīvi nenda yā. Chí ja nī ncuñatin yā Jerusalén, de jáni inī ndá jí já mitan ñúhún quijéhé já tatúní yā sáhá Yāā Dios.

¹² De nī ncāhān yā: Iin tēe cúñáhnú nī jēhēn jícá dē incā nación, tácuca nīhīn tíñú dē já cuu dē rey, de nenda dē já tatúní dē.

¹³ De jondē ncháha ca quīhīn dē, de nī ncācu dē ūxī mozo dē, de nūū iin jíin jíi néhe dē iin xūhún já ndēe yāhvi ndasí. De nī ncāhān dē jíin jí: Satīñú ndá nú tácuca nducuaāh xūhún yáhá juni quīhīn ní de nenda ní, ncachī dē.

¹⁴ De ndá nchivī nación dē, quítí inī jí jíiní jí dē, de nī ntají jí sava tēe ndíso tíñú, cuāhān yátá dē já cāhān: Nduú jétahān inī nchivī ñuū sá já cuāha ní tíñú nūū tēe yáhá já cuu dē rey ndá sá, ncachī.

¹⁵ De visó sūcuán de nī nīhīn tíñú dē já cuu dē rey, de nī nenda dē ñuū dē. De tá ní nenda dē de nī ndacu dē já ná quijí ndá mozo já ní jēhe dē xūhún nūū, tácuca cuní dē nāsaa nī nīhīn iin jí sīquī.

¹⁶ De nī nquenda iin mozo nūū dē, de nī ncāhān jí: Señor, iin xūhún já ní ntají ní nūū sá, ní nduu ūxī, ncachī jí.

¹⁷ De nī ncāhān maá rey: Vāha mozo cúu nú, de vāha nī nsáhá nú. Chí nī squīncuu vāha nú jíin iin tíñú lúli-ni, de mitan de sáhá nī já cuñáhnú nú tatúní nū nūū ūxī ñuū já tíin ní, ncachī dē.

¹⁸ De nī nquenda incā mozo, de nī ncāhān jí: Señor, iin xūhún já ní ntají ní nūū sá, ní nduu ūhūn, ncachī jí.

¹⁹ De suni nī ncāhān dē jíin mozo ñúcuán: De ndóho, suni cuñáhnú nú tatúní nū nūū ūhūn ñuū já tíin ní, ncachī dē.

²⁰ De nī nquenda incā mozo, de nī ncāhān jí: Señor, yáhá ntají sá xūhún ní, chí nī nchuvāha sá inī iin pañito.

²¹ Chí nī nchūhú sá ní, chí tēe xēēn cúu ní. Chí cuāhā cā náquehen ní nsūū cā já ní ntají ní, de cuāhā cā cūnī ní nsūū cā já cuu sáhá mozo ní, ncachī dē.

²² Ñúcuán de nī ncāhān rey: Mozo nēhēn cúu nú túsaa, de jíin tūhun já ní ncachī nū yáhá de sáhá ndāā ní já iyó cuāchí nū jáa nduu ní nsatīñú nū jíin xūhún ní. Chí jáni inī nū já tēe xēēn cúu ní, de cuāhā cā náquehen ní nsūū cā já ní ntají ní, de cuāhā cā cūnī ní nsūū cā já cuu sáhá mozo ní.

²³ ¿Túsaa de nūcu nduu ní nchíhi nú xūhún ní visó nūū banco? De tá nenda ní de nanihīn ní xūhún ní jondē jíin sēhe xūhún nícu, ncachī dē.

²⁴ Ñúcuán de nī ncāhān dē jíiní ndá nchivī íñí ñúcuán: Candee nū xūhún jíñā nūū jí, de cuāha nú nūū mozo ja névāha ūxī, ncachī dē.

²⁵ De nī ncāhān nchivī ñúcuán jíin dē: Señor, nduu chí ja névāha dē ūxī, ncachī jí.

²⁶ De nī ncāhān tucu rey: Cāhān ní jíiní ndá nú já nchivī ja névāha, sa quijí cā nūū jí, de cuāhā cā cunevāha jí. Sochí nchivī jáa nduu névāha, sa cujiyo-ni jacú já névāha jí.

²⁷ De ndá tēe já jíiní ūhvi nduhū, jáa nduu ní jétahān inī dē já cuu ní rey dē, cuācuēca ndá nú dē quijí dē yáhá. De cahni nū ndá dē cuní ní, ncachī dē, ncachī Jesús.

Jā ní nquivi Jesús Jerusalén

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Jn. 12.12-19)

²⁸ De tá ní ndihī ní ncāhān yā ndá tūhun yáhá, de nī jica cā yā já cuāhān yā ciudad Jerusalén.

²⁹ De tá ní ncuñatin yā ñuū Betfagē jíin ñuū Betania, ñatin nūū iyó yucu nání Olivos, de nī ntají yā ūū tēe scuāha jíin yā já quīhīn dē.

³⁰ De nī ncachī yā nūū dē: Cuāhān ñuū lúli já iyó ichi nūū. De tá ní nquivi nú de cuní nū iin burro núhni tí, já ní iin tēe ncháha ca cosó dē tí. De nandají nú tí quijí nú jíin tí.

³¹ De tú ní iin carūhún nūcu nándají nú tí, de cachí nū: Maá Jētoho ō jíiní ñúhún yā tí, cachí nū, ncachī yā.

³² De cuāhān nduū tēe já ní ntají yā, de nī nīhīn dē tá ní ncachī yā.

³³ De tá nándají dē tí, de nī ncāhān ndá jētoho tí jíin nduū dē: ¿Nūcu nándají nú burro ní? ncachī jí.

³⁴ De nī ncāhān nduū dē: Maá Jētoho ō jíiní ñúhún yā tí.

³⁵ De ní nenda nduū dē jíin tí nūū Jesús. De nī nchisó ndá dē sōo dē sīquī burro, de nī nchisó dē Jesús sīquī tí.

³⁶ De juni jíca yā cuāhān yā jíin tí, de scāā ndá nchivī sahama jí inī ichi.

³⁷ De tá nī ncuñatin yā nūū cúun ichi yucu Olivos, de ndihi nchivī cándija jā níquín ji yā, nī nquijéhé ji cúsi inī ji, de nácana jee ji Yāā Dios síquī ndácá tiñu ñáhnú jā ní jinī ji nī nsáhá yā.

³⁸ De cáhān ndá ji: Vāha ndasí Yāā cúu Rey jā vāji jíin tiñu maá Jētohō ō Yāā Dios. Chī sáhá yā jā ndúmanī ō jíin Yāā Dios jā ndéē andiví, de vīi ndasí cúñáhnú Yāā Dios, ncachī ndá ji.

³⁹ Ñúcuán de sava tēe fariseo jā iyó máhñú nchivī cuāhā, nī ncāhān dē jíin yā: Maestro, cáhān ní nūū ndá nchivī jā níquín ji níhín jā ná cásí ji yuhú ji, ncachī dē.

⁴⁰ De nī ncāhān Jesús: Cáhān ní jíin ndá nú jā tú ndá nchivī yáhá casí ji yuhú ji, de ndácá yūū chí cana jee, ncachī yā.

⁴¹ De tá nī ncuñatin yā Jerusalén, de nī ndéhé yā, de nī jacu yā síquī.

⁴² De nī ncāhān yā: Ndá ndóhó nchivī Jerusalén, ndasí nī ncuu inī ní jā ná jíicūhun inī nū jā cuu ndumanī nū jíin Yāā Dios sáhá nī. De síquī jáá nduú cándija ndá nú, de mitan chí mā cúū jíicūhun inī nū.

⁴³ Chī quiji quiví jā coo tūndóhó, de ndá nchivī jā jíin ūhvī ndóhó, cuicó ndúū ji ñūū nū, de casí cutú ji jíin yūū, de ndácá lado nenda ji síquī nū.

⁴⁴ De ndihi vehe scúnúu ji, de cahñī ji ndá nú. De mā sndóo ji ní iin vehe jā cosó táhān cā yūū. Chī ní nquiji ní jondé nūū Yāā Dios jā scácu ní ndá nú, de nduú ní ncándija nú, ncachī yā.

*Jā ní ntavā yā nchivī inī templo
(Mt. 21.12-17; Mr. 11.15-19; Jn. 2.13-22)*

⁴⁵ De nī nquiví yā inī patio templo cáhnú, de nī nquijéhé yā táva yā ndá nchivī jā jéen quiti de náxicó nūū nchivī jā sóco ji.

⁴⁶ De nī ncāhān yā jíin ji: Yósó nūū tutú īī jā cáhān Yāā Dios: Vehe ní chí vehe nūū jíicān táhvī cúu, cáchī Yāā Dios. Sochī ndá ndóhó chí modo yaví cava jācuíhná ní nasáhá nú, ncachī yā.

⁴⁷ De ndiquiví nī stéhēn yā tūhun inī templo. De ndá sūtū cúñáhnú jíin ndá tēe stéhēn ley janahán jíin ndá tēe cúñáhnú nūū nchivī ciudad, ndúcú ndá dē modo nāsa cahñī dē yā.

⁴⁸ De nduú ní níhín dē modo sáhá dē, chí ndivíi nchivī jétáhvī ndasí ji níni ji tūhun cáhān yā.

20

*Síquī jā ndíso tíñú Jesús
(Mt. 21.23-27; Mr. 11.27-33)*

¹ De iin quiví stéhēn yā tūhun nūū ndá nchivī inī templo, de nácana yā tūhun jā scácu Yāā Dios nchivī. De ndá sūtū cúñáhnú, jíin tēe stéhēn ley janahán, jíin tēe ñáhnú jā ndácu tiñu, ní nquenda ndá dē nūū yā.

² De nī jíicā tūhún dē yā: Cachī, ¿ní jondé ní níhín tíñú ní jā sáhá nú tíñu yáhá? ¿De ní iin ní ntee tíñu ndóhó jā sáhá nú súcuán? ncachī ndá dē.

³ De nī ncāhān Jesús: Saá-ni nduhū suni cáthūhún ní ndá nú iin tūhun. Cachī nūū ní:

⁴ ¿Ní iin ní ntee tíñu síquī Juan jā ní scuénduté dē? ¿A Yāā Dios, á ndá tēe? ncachī yā.

⁵ Ñúcuán de nī natúhún ndá máá dē: ¿Nāsa cáhān ō? Tú cachī ō jā Yāā Dios ní ntee tíñu ñúcuán síquī Juan, de cáhān dē jíin ó: ¿Túsaá de nájhéhe cúu jáá nduú ní ncándija ndá nú jā ní ncāhān dē?

⁶ De tú cáhān ō jā nchivī ní ntee tíñu síquī dē, de ndihi nchivī cahñī ji yóhó jíin yūū, chí cándija ji jā tēe ní nacani tūhun Yāā Dios ní ncuu ndija Juan, ncachī ndá dē jíin táhān dē.

⁷ De nī ncāhān dē jíin Jesús jáá nduú jíin dē ní iin ní ntee tíñu síquī Juan jā ní scuénduté dē.

⁸ Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: De saá-ni nduhū, suni mā cáchī ní nūū ní ní iin ní ntee tíñu síquī ní jā sáhá ní tíñu yáhá, ncachī yā.

*Tūhun yátá síquī ndá tēe nēhén jā sátiñú
nūū yūcú uva
(Mt. 21.33-44; Mr. 12.1-11)*

⁹ De nī nquijéhé Jesús cáhān yā tūhun yátá yáhá jíin nchivī: Iin tēe ní nchuhun dē cuāhā yūcú uva nūū ñuhun dē. De ní sndóo dē nūū sava tēe jā sátiñú nūū, de cuu sava dē ndihā jíin. De ní nquehen dē ichi jā cuāhān nahán dē incā ñūū.

¹⁰ De maá tiempo jā ndututú uva, de ní ntají dē iin mozo cuāhān nūū ndá tēe sátiñú ñúcuán, tácuca naquehen dē sava ndihā uva. De ndá tēe ñúcuán ní ncani dē mozo, de ní natakí uun dē ji cuānohōn ji.

¹¹ De tēe xíí uva ní ntají dē incā mozo cuāhān. De ndá tēe sátiñú, suni ní ncāhān návaha dē nūū ji, de ní ncani dē ji, de ní natakí uun dē ji cuānohōn ji.

¹² De tēe xíí uva ní ntají tucu dē incā mozo cuāhān. De ndá tēe sátiñú suni ní stácuéhé dē mozo ñúcuán, de ní scúnu dē.

¹³ Ñúcuán de nī ncāhān tēe xíí uva: ¿Nāsa sáhá ní? Ná tájī ní sēhe ní, súchī jā mānī ní jíin, chí sanaā de cuetáhvī ndá dē ji, ncachī dē.

¹⁴ Sochī ndá tēe sátiñú, tá ní jinī dē jā vāji ji, de ní ncāhān ndá dē: Tēe xíí táhvī cúu jā vāji ñúcuán. Ná cáhñī ō ji, de ndóo táhvī ji coo ó, ncachī ndá dē.

¹⁵ De nī ntavā ndá dē ji yuhú ñúhún, de ní jahñī dē ji, ncachī yā. Ñúcuán de nī jíicā tūhún yā ndá dē: ¿Túsaá de nāsa sáhá tēe xíí uva jíin ndá tēe sátiñú?

¹⁶ Nenda dē de cahñī dē ndá tēe ñúcuán, de cuāha dē ñuhun jā cáá uva nūū sava cā tēe sátiñú nūū, ncachī yā. De tá ní jinī ndá

nchiví tūhun yáhá, de ní ncāhān jī: Aī, vāha de tú mā cōo cuitī sūcuán vī, ncachī jī.

¹⁷ De ndéhé maá yā nūū jī, de ní ncāhān yā: ¿Túsaá de á jīcūhun inī ndá nú tūhun yáhá jā yósó nūū tutū ī, jā nduhū cúu tá cúu iin yūū? Chī cáchī tutū:

Yūū jā ní squéne yichī ndá tēe jā sáhá vehe, yūū yáhá nduū jā quituu squinā vehe. Cáchī tutū.

¹⁸ De nchiví jāá nduū cándija, ndoho jī tá cúu nūū ndóho nchiví jā jícó cáva síquī yūū de táhnū jī. De quīvī jā sáhá ndāā Yāā Dios cuāchi, de nchiví jāá nduū ní ncāndija, cundoho jī tá cúu nūū ndóho nchiví jā nīncava iin yūū síquī jī de cūndihī jī sáhá, ncachī yā.

Sīquī xūhún renta

(Mt. 21.45-46; 22.15-22; Mr. 12.12-17)

¹⁹ Nūcuán de ndá sūtū cūñáhnū jīn ndá tēe stéhēn ley janahán, cūnī de tiin de yā maá hora nūcuán. Chī ní jīcūhun inī ndá de jā síquī ndá máá de cúu jā ní ncāhān yā tūhun yátá síquī ndá tēe jā sátiñū nūū uva jīn ndá tēe sáhá vehe. Sochī nduū ní ncúu tiin de yā, chí yuhú de jā quītī inī nchiví.

²⁰ Nūcuán de ní ntají ndá de sava tēe cuāhān jā cūndéhé yuhú de yā. De tēe nūcuán chí sáhá-nī ndá de jā tēe ndāā cúu de. De ndúcú de sáhá de jā cāhān yā iin tūhun jā nīhīn de cuāchi síquī yā, de quisiáha de yā nūū tēe cúu gobernador.

²¹ De ní ncāhān ndá de jīn yā: Maestro, jīnī ndá sá jā cāhān vāha ní, de ndāā stéhēn ní. De nduū sáhá ní cuenta nāsa cúu iin iin nchiví, chí inuū-nī sáhá ní jīn ndá jī. De stéhēn ndāā ní nāsa squíncuu nchiví nūū Yāā Dios.

²² Túsaá de cachī ní: ¿A iyó vāha jā chunāá ó xūhún renta nūū rey nación Roma jā tīn nación maá ó, á nduū? ncachī ndá de.

²³ De ní jīnī yā jā cūnī ndá de stáhí de yā, de ní ncāhān yā jīn de: ¿Nājēhē cúu jā jīto tūnī ndá nú nduhū?

²⁴ Stéhēn iin xūhún ná cūndéhé ní. ¿Nā tēe cúu jā ndéē nūū xūhún yáhá, de ná sívī cúu jā ndéē yáhá? De ní ncāhān ndá de: Rey nūcuán cúu.

²⁵ Nūcuán de ní ncāhān yā jīn ndá de: Túsaá de nacuāha nú nūū rey nūcuán jā cúu cuenta de, de nacuāha nú nūū Yāā Dios ndācá jā cúu cuenta maá yā, ncachī yā.

²⁶ De ndá tēe nūcuán nduū ní ncúu nīhīn de cuāchi síquī yā jīn ní iin tūhun jā cāhān yā, ní jīnī ndá nchiví. De ní nsáhvi inī ndá de jā ndíchī ní scócóo yā tūhun nūcuán, de nduū cá ní ncāhān de.

Jā ní jīcā tūhún ndá de síquī jā natecū ndiyi
(Mt. 22.23-33; Mr. 12.18-27)

²⁷ Nūcuán de sava tēe grupo saduceo ní nguenda de nūū yā. De ndá tēe nūcuán cáchī de jāá nduū nátecū cuitī ndiyi.

²⁸ De ní ncāhān de jīn yā: Maestro, de Moisés ní ntee de nūū tutū jā névāha ó: Tú iin tēe cuū de, de ndōo ñasíhī de, de tú nduū ní iyó sēhe de jīn ña, túsaá de cánuū jā ñanī de nacueca ñasíhī de, de sēhe de jā coo jīn ña nūcuñī jī nūū ndiyi ñanī de, cáchī tutū.

²⁹ Túsaá de ní iyó ūjā ñanī. De tēe xíhna nūhún ní jeca de iin ñahan. De ní jīhī de, de nduū ná sēhe de ní iyó.

³⁰ De tēe uū ní nacueca de ña. De suni ní jīhī de, de nduū ná sēhe de ní iyó.

³¹ De saá-nī tēe unī ní nacueca de ña, de jondē jīn ndihūjā de, de ní jīhī ndá de, de ní iin de nduū ná sēhe de ní iyó.

³² De jā sándihī de ní jīhī ñahan nūcuán.

³³ Túsaá de quīvī natecū ndiyi, ¿de ní iin de cuu ña ñasíhī de? Chī ndihūjā de ní ndeē jīn ña, ncachī ndá tēe saduceo.

³⁴ Nūcuán de ní ncāhān Jesús jīn ndá de: Ñayiví yáhá chí quetáhān tēe jīn ñahan.

³⁵ De ndá nchiví vāha jā natecū jī de quīvī jī andiví, mā cuēcá cá jī táhān jī nūcuán, chí nduū cá ná tūhun jā quetáhān tēe jīn ñahan coo.

³⁶ De ní mā máa cúu cuitī cá jī, chí coo jī tá cúu ndá ángel Yāā Dios. De sēhe Yāā Dios cuu jī, chí ja ní natecū jī.

³⁷ De suni maá Moisés cāhān de jā natecū ndiyi, chí ní ntee de nūū tutū nāsa ní ncāhān yā jīn de máhñū yūcū jā cáyū ñuhūn. Chī ní ncāhān de jā cúu yā Yāā Dios ndiyi Abraham jīn Isaac jīn Jacob. De jā ní ncāhān de sūcuán cúu jā cáchī de jā tēcū ndá ndiyi.

³⁸ Chī visó jā ní jīhī ndá jī, sochī tēcū jī nūū iyó maá yā, chí cúu yā Yāā jā sáhá jā tēcū nchiví ní cánī, ncachī yā jīn ndá de.

³⁹ De jacū tēe stéhēn ley janahán ní ncāhān de: Vāha ní ncāhān ní Maestro, ncachī de.

⁴⁰ De nduū cá ní nchūndeē inī ndá de jā cātūhún de yā.

Sīquī jā cúu Cristo tatā David

(Mt. 22.41-46; Mr. 12.35-37)

⁴¹ De ní ncāhān yā jīn ndá de: ¿Nāsa cúu jā cáchī nchiví jā Cristo cúu tatā rey David?

⁴² Chī maá David sūcuán ní ncāhān de tūhun yā nūū tutū Salmo:

Maá Jētohō ō Yāā Dios ní ncāhān yā jīn Jētohō ní, Yāā quiji:

Cundeē nū lado cuáhá ní nūū cuñáhnū ní, ⁴³ de ná sáhá ní jā candee nū poder ndācá jā jīnī ūhvī ndóhó.

Ncachī Yāā Dios. Ncachī David.

⁴⁴ Túsaá de visó chíjin tatā David cacu Cristo, de ní ncāhān de Jētohō de yā, chí jondē nūū Yāā Dios vāji yā, ncachī yā.

Jā ní ncāhān yā jā iyó cuāchi ndá de

(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54)

⁴⁵ De ní ncāhān yā jīn ndá tēe scuáha jīn yā, de suni ní jīnī ndá nchiví:

⁴⁶ Coto má cándija ndá nú ndá tēe stéhēn ley janahán. Chī cūsī inī ndá de jīca nuu

dē jíin sahma caní já stéhēn já cúñáhnú dē, jíin já cāhān yíñúhún nchiví dē nūū yáhví. De jétahān iní ndá dē cundeē dē nūū silla yíñúhún cā iní vehe ī sinagoga, jíin silla yíñúhún cā nūū íyó vico já yáji nchiví.

⁴⁷ De cándeē dē vehe ndá ñahan quéndōo ndáhví. De nahán jícān táhví dē tácuca caní iní nchiví jáá nduú ná cuāchi dē. Ndá tēe yáhá chi sa víhi cā ndoho dē castigo, ncachí yā.

21

Tūhun já ní nsōcō ñahan viuda xūhún
(Mr. 12.41-44)

¹ De íyó yā iní templo, de nī jini yā nūū ndá nchiví cuicá já chūhun ji cuāhā xūhún iní ndá jātūn nūū sócō ji.

² De suni nī jini yā nūū iin ñahan viuda já ndóho ndáhví. De nī nchuhun ña ūū centavo lulí iní iin jātūn.

³ De nī ncāhān yā: Ndāā cāhān nī jíin ndá nú já cuāhā cā nī nsōcō ñahan viuda ndáhví yáhá nsūū cā já nī nsōcō ndá cā nchiví.

⁴ Chi ndá máá ji nī nsōcō ji já nī ndōo nūū xūhún cuāhā ji. De ñahan yáhá, visō ndáhví ndóho ña, de nī nchuhun ña ndihi já cutecū ña, ncachí yā.

Jā ní ncachí yā já naā templo
(Mt. 24.1-2; Mr. 13.1-2)

⁵ De sava dē nī ncāhān dē já víi cáá templo cāhnú, chí nī ncuvāha jíin ndācā yūū víi jíin ndācā já nī nsōcō nchiví. Nūcuán de nī ncāhān yā:

⁶ Ndihi já ndéhé ndá nú yáhá, quiiji quívi já má cóso táhān cā nī iin yūū, chí ndihi tāni, ncachí yā.

Nā seña coo tá cuācuñatin jīnu ñayívi
(Mt. 24.3-28; Mr. 13.3-23; Lc. 17.22-25,

31)

⁷ De nī jicā tūhún ndá dē yā: Maestro, ¿nā quívi coo ndācā já ní ncachí ní já coo? ¿De nā seña coo tá ja ñatin squíncuu ndá já ní ncachí ní? ncachí dē.

⁸ De nī ncāhān yā: Coto má stáhví ndá nchiví ndóhó. Chí quiiji cuāhā tēe jíin sívi nī já stáhví, de cāhān dē: Maá nī cúu Cristo. De suni cāhān dē: Ja nī nguenda quívi ndihi ñayívi, cachí dē. De má cándija ndá nú dē.

⁹ De tá nihin nū tūhun já ndācā lado íyó guerra jíin já nénda nchiví síqui ndá tēe ndíso tíñú, de má cūyūhú nú, chí cánuú já xihna cā sūcuán coo, de nī má jínu ñamā quívi já ndihi ñayívi, ncachí yā.

¹⁰ De nī ncāhān cā yā: Nenda nación síqui incā nación, de nenda ñuū síqui incā ñuū já canāā.

¹¹ De cháhá chúcuán tāan ndasí, de coo tamā jíin cuēhē xēen. De coo ndá seña cāhnú ichi andiví já cuyūhú ndasí nchiví cuní ji.

¹² De jondē ncháha ca coo ndá tiñu yáhá, de cuní ūhví ji ndá nú, de tiin ji ndóhó. De

quísíaha ji sava nú ndācā vehe ī sinagoga já cāhān ji cuāchi síqui nū. De chíhi ji sava nú vecāa. De quísíaha ji sava nú nūū ndá rey jíin gobernador, de cāhān ji cuāchi síqui nū síqui já cándija nú nduhú.

¹³ De já sūcuán coo, de cūte nuu cā tūhun nī, chí nacani nū nūū ndá ji.

¹⁴ Túsaá de cuhun iní ndá nú já má nācani tūha iní nū nāsa scócōo nū tūhun nūū ndá dē já cācu nū.

¹⁵ Chi maá nī taji nī tūhun ndíchi já cāhān nū, tácuca nchiví já jíni ūhví ndóhó, má cūndéé ji jíin nū nī má cūū cāhān ji síqui nū.

¹⁶ De jondē tatá ndá nú, naná nú, ñani nū, táhān nú, jíin amigo nū, nastúu ji ndóhó nūū nchiví xēen. De sava nú cahni ji.

¹⁷ De ndācā nchiví chí quíti iní ji nūū nū já síqui nduhú.

¹⁸ Sochi nī iin íxi xíní nū má náā, chí coto yā ndá nū.

¹⁹ De tú cuiñi nihin nū jíin tūhun nī, de cutecū nū ní caní.

²⁰ De tá nī jini nū já ní jicō ndúū ndá soldado yūñúū Jerusalén, de jíicuhun iní nū já ja ñatin náá ciudad ñūcuán.

²¹ Nūcuán de nchiví ndéé Judea, ná cūnu ji caa ji yucu quíhín ji. De nchiví ndéé Jerusalén, ná queé ji quíhín ji. De nchiví ndéé jondē rancho, má nándicō ji ciudad.

²² Chi ndá quívi ñūcuán cuāha Yāā Dios castigo nūū nchiví já síqui cuāchi ji, tácuca quee ndaā ndá tūhun já yósō nūū tutú.

²³ De quívi ñūcuán nācā ndáhví ndoho ndá ñahan ñúhún sēhe, jíin ñahan ndéca ñiquín, chí má cūū cunu ñamā ña. Chí xēen ndasí coo tūndóhó iní ñayívi, de quiiji castigo xēen síqui nchiví yáhá.

²⁴ De sava ji cuū nūū guerra, de sava ji quíhin preso jondē ndá cā nación. De nchiví ndá cā nación tatúní nihin ji nūū nchiví Jerusalén, jondē ndihi tiempo já jéhe Yāā Dios tūhun já tatúní ji.

Nāsa coo quívi tá nenda Yāā nī nduu tēe
(Mt. 24.29-35, 42-44; Mr. 13.24-37)

²⁵ Nūcuán de coo seña nūū ncandíi jíin nūū yōó jíin nūū tiūūn. De iní ñayívi de quiiji tūndóhó xēen síqui nchiví ndācā nación. De cunehén iní ji de cuyūhú ji já nihin xēen mar de scuíso ndasí ndute mar.

²⁶ De cuū sóo sava nchiví já cuyūhú ji já ndétu ji ndācā tūndóhó já quiiji síqui ñayívi. De jondē ndācā já jica andiví chí quisi.

²⁷ Nūcuán de cuní ndá nchiví nūū maá nī, Yāā nī nduu tēe, nenda nī jíin vícō, de cundiso nī cuāhā poder, de víi ndasí cuñáhnú nī.

²⁸ De tá nī nguíjéhé ndá tiñu yáhá, de ndéé coo iní ndá nú, de cunuū nū andiví, chí ja ñatin scācu yā ndá nú, ncachí yā jíin ndá dē.

²⁹ De suni nī ncāhān yā tūhun yátá yáhá: Cūndéhé ndá nú nāsa sáhá űutun higo jín ndá cā űutun.

³⁰ Tá jíní ndá nú já ní nquijéhé nácōco yūcū ji, de ja jíní nú ja ní ncuñatin tiempo ihní.

³¹ De suni sūcuán tá cuní ndá nú já ní nquijéhé ndá tiñu yáhá, űúcuán de jicūhun iní nú ja ní ncuñatin quívi tatúní Yāā Dios.

³² De ndāā cāhān ní jíní ndá nú já má cúu ndihi nchiví já cuní ndá tūndóhó yáhá, chí jondé quee ndāā ndihi tá ncachí ní.

³³ Andiví jíní űayívi chí naā, sochi ndācá tūhun cāhān ní mā nāā, chí quee ndāā ndihi.

³⁴ De coto má stíví ndá nú maá nú já sáhá nú ndá cuāchi, jíní já jíní nú, jíní já cutéñú nú jíní ndācá já cutecū nú, tácuā mā quíjī quívi űúcuán iin sanaā-ni síquí nú.

³⁵ Chí tá cúu núu núu iin trampa, sūcuán jíní tūndóhó síquí nchiví já ndéé ní cāhnú űayívi.

³⁶ Tú sūcuán de ndito coo nú, de níni cācān táhví nú, tácuā cuu cācu nú núu ndācá tūndóhó já quíjī, de cuu cuiñí nú núu maá ní, Yāā ní nduu tēe, ncachí yā.

³⁷ De ndiquíví stéhēn yā tūhun iní templo, de ndācá jacuāā ní jēndōo yā yucu nání Olivos.

³⁸ De ndācá stēēn nehēn quíjī ndá nchiví núu yā iní templo já cunini ji tūhun stéhēn yā.

22

Jā ní scāni táhān ndá dē tūhun jā tiin dē Jesús

(Mt. 26.1-5, 14-16; Mr. 14.1-2, 10-11; Jn. 11.45-53)

¹ űúcuán de ní ncuñatin vico pascua já yáji nchiví stātílā jáá nduú ná levadura yíhi.

² De ndá sūtū cūñáhnú jíní ndá tēe stéhēn ley janahān, ní nducú yuhū dē modo nāsa cāhní dē Jesús, chí yuhū ndá dē já quítí iní nchiví.

³ De ní nquívi Satanás iní ánō Judas já nastúu dē yā. De suni nání dē Iscariote, de cúu dē iin táhān ndihúxí űū tēe apóstol.

⁴ De ní jēhēn dē ní natúhún dē jíní ndá sūtū cūñáhnú jíní ndá tēe ndíso tiñú iní templo já nāsa nastúu dē yā núu ndá tēe űúcuán.

⁵ De ní ncusií iní ndá dē, de ní nquee yuhū dē já cuāha dē xūhún núu Judas.

⁶ De ní jetáhví Judas, de ní nducú dē modo nāsa nastúu yuhū dē yā hora jáá nduú ná nchiví iyó.

Jā ní jaquín yā Cena yā

(Mt. 26.17-29; Mr. 14.12-25; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

⁷ De ní nquenda maá quívi vico já yáji nchiví stātílā jáá nduú ná levadura yíhi, de suni quívi űúcuán jáhní ji ticāchí lúlí tá cúu núu ní ndacu Yāā Dios já sáhá ji vico pascua.

⁸ De Jesús ní ntají yā Pedro jíní Juan quíhín dē, de ní ncāhān yā jíní dē: Cuáhān de sáhá tūha nú já cuxíní ó vico pascua, ncachí yā.

⁹ De ní jicá tūhún ndúu dē yā: ¿Ní cúu núu cúní ní já quísáhá tūha sá? ncachí dē.

¹⁰ De ní ncāhān yā jíní dē: Cuáhān ndúu nú űúu űúcuán de tá ní nquívi nú de jēcutáhān nú jíní iin tēe ndíso quívi ndute. De cuniquín nú dē quíhín nú jíní dē vehe núu ndívi dē.

¹¹ De cāhān nú jíní tēe xívēhe űúcuán: Váji sá cáchí Maestro: ¿Ní iin cuarto vehe ní cuāha núu ní já cuxíní yā vico pascua jíní ndá tēe scuāha jíní yā? cachí nú.

¹² űúcuán de stéhēn dē iin cuarto cāhnú jondé xini véhē núu ja iyó tūha, de űúcuán sáhá tūha nú já cuxíní ó, ncachí yā.

¹³ De cuáhān ndúu dē, de ní nñhín dē tá cúu núu ní ncachí yā. De ní nsáhá tūha dē já cuxíní yā vico pascua.

¹⁴ űúcuán de ní nquenda hora já cuxíní, de ní nquenda Jesús, de ní jēcundeē yā núu mesa jíní ndá tēe cúu apóstol.

¹⁵ De ní ncāhān yā jíní ndá dē: Ní ncuu ndasí iní ní já cuxíní ní jíní ndá nú vico pascua yáhá, mitan ncháha ca cuū ní.

¹⁶ Chí cāhān ní jíní nú já má cājí cuití cā ní vico pascua, chí jondé tá quenda quívi já tatúní Yāā Dios ní űayívi, sá de cají tucu ní, ncachí yā.

¹⁷ De ní nquehen yā iin vaso ndúxi uva, de xihna cā ní nacuetáhví yā núu Tatá yā, de ní ncāhān yā: Quehen ndá nú vaso yáhá, de coho nú jíní táhān nú.

¹⁸ Chí cāhān ní jíní ndá nú já jondé mitan de má cōhó cā ní ndúxi uva, chí jondé quenda quívi já tatúní Yāā Dios ní űayívi, sá de coho tucu ní, ncachí yā.

¹⁹ De ní nquehen yā stātílā, de ní nacuetáhví yā, de ní scuáchi yā, de ní jēhe yā núu ndá dē. De ní ncāhān yā: Yáhá cúu yiqui cúñu ní já sōcō ní já chunáá ní cuāchi ndá nú. De níni cājí ndá nú sūcuán já nūcūhun iní nú já ní jihí ní já jéhé nú, ncachí yā.

²⁰ De suni sūcuán ní nsáhá yā jíní vaso ndúxi uva, tá ní ncuu ní ncuxíní yā. De ní ncāhān yā: Yáhá cúu níñi ní já sōcō ní já cúu trátū jēe, de cati já ndundoon cuāchi ndá nú.

²¹ De mitan chí tēe nastúu nduhū, ndéé dē jíní ní núu mesa yáhá.

²² Chí nduhū, Yāā ní nduu tēe, jāndāā cúu já quíhín ní cuū ní, tá cúu núu ní nsáhá ndāā Yāā Dios já sūcuán coo. De nācā xēēn cundoho tēe já nastúu nduhū, ncachí yā.

²³ űúcuán de ní nquijéhé ndá dē jicá tūhún táhān dē ní iin dē cúu já nastúu dē yā.

Jā ní ncāhān ndá dē síquí ní iin dē cūñáhnú cā

²⁴ űúcuán de ní ncāhān ndasí ndá dē síquí ní iin dē cūñáhnú cā núu táhān dē.

²⁵ De ní ncāhān Jesús jíní ndá dē: Rey ndācá nación chí ndácu nñhín ndá dē tiñu

nū nchiví jā tíin dē, de cáhān ndá ji jā tēe sáhá vāha cúu ndá tēe jā cúñáhnú nūu ji.

²⁶ Sochi ndá maá nú, chi mā cōó nú sūcuán. Chi tú ní iin nú cúñáhnú cā, de sa nasáhá lulí nú maá nú. De tú ní iin nú ndácu tíñu, de sa nasáhá nú maá nú tēe jā jétíñú táhān.

²⁷ ¿De ní iin cúu jā cúñáhnú cā, á tēe yáji nūu mesa, á tēe jáni cōhō? ¿A nsūu tēe jā yáji nūu mesa cúu jā cúñáhnú cā? Sochi nduhū, nsūu sūcuán cúu ní, chí ní nasáhá ní maá ní tá cúu tēe jā jétíñú nchiví, chí vāji ní sáhá ní jā níñin táhvī jī.

²⁸ De ndá maá nú cúu tēe jā níni íyó jíin ní ndácá quívi jā ndóho ní tūndóhó.

²⁹ Túsaá de tá cúu nūu ní nsáhá Tatá ní jā tatúní ní, suni sūcuán sáhá ní jā tatúní ndá nú.

³⁰ De cají ndá nú coho nú jíin ní iní ñūu nūu tatúní ní. De cundeē nū iin mesa jā sáhá ndāa nū tíñu ndihúxi ūu tatá Israel, ncachí yā.

Jā ní ncachí yā jā yūhū Pedro cáhān dē jā jñí dē yā

(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Jn. 13.36-38)

³¹ De suni ní ncāhān maá Jētohō ō jíin Simón Pedro: Simón, cunini nú, chí ní jicān Satanás ndá nú jā coto túni jí ndóhó tá cúu nūu síjin trigo, de stúu ní iin nú cúu modo paja jā nayuhú nú, de ní iin nú cúu modo trigo jā cándija níhīn nú.

³² De ní jicān táhvī ní jēhē nū, tácuā mā náyūhú nú jā má cándija cā nū. De tá ní nacani tucu iní nū, de scúja nú iní ndá táhān nú jíin túhun ní, ncachí yā.

³³ De ní ncāhān dē jíin yā: Señor, ja íyó túha sá jā quíñin sá jíin ní vecāa visó ná cúu sá jíin ní, ncachí dē.

³⁴ De ní ncāhān yā: Pedro, cáhān ní jíin nú jā jondē ncháha ca cana lohlo mitan, de yūhú nú jā tíin nchiví ndóhó, de cachí nū ūni vuelta jāá nduú jíin nū nduhū, ncachí yā.

Jā ní ncuñatin cuní yā tūndóhó

³⁵ Ñúcuán de ní jicā túhún yā ndá dē: Tá ní ntají ní ndá nú ní jēhēn nū jāá nduú ní ndiso nú ñunu ní itñ xuhún ní níñān, ¿de á ní íyo iin jā ní ncuñatí nūu nū? ncachí yā. De ní ncāhān ndá dē: Ní iin nduú ní ncuñatí.

³⁶ De ní ncāhān yā: Sochi mitan de sa cáhān ní jā cundiso nú ñunu nú, de saá-ni itñ xuhún. De tēe jāá nduú névāha espada jā coto dē maá dē, ná xícó dē sōo dē de quehen dē.

³⁷ Chí cáhān ní jíin ndá nú jā quíji quívi jā cundoho ó tūndóhó, chí cánuu quee ndāa túhun yáhá jā cáhān nūu tutú síqui ní: Sáhá nchiví jíin yā tá cúu nūu sáhá jí jíin ndá tēe sáhá cuachi xēen, cáchi tutú. Chí ndácá túhun yósó ñúcuán jā cáhān síqui ní, quee ndāa ndihí, ncachí yā.

³⁸ Ñúcuán de ní ncāhān ndá dē: Señor, yáhá íyó yó espada, ncachí dē. De ní ncāhān yā jíin ndá dē: Ja ndóo cā yáhá-ni, ncachí yā.

Jā ní jicān táhvī yā nūu huerto Getsemaní
(Mt. 26.36-46; Mr. 14.32-42)

³⁹ De ní nquee yā cuāhān yā yucu Olivos, tá-ni sáhá yā. De ndá tēe scuáha jíin yā, ní jécuniquin dē yā cuāhān dē jíin yā.

⁴⁰ De tá ní nquenda yā ñúcuán, de ní ncāhān yā jíin dē: Cácan táhvī ndá nú jā chindee yā ndóhó ná má sáhá nú cuachi tá coto túni jānehén ndóhó, ncachí yā.

⁴¹ De ní jica yā jacú nūu ndá dē, tá iin medida jā quenda yūu jā squēne ó. De ní jécuníñi jiti yā, de ní jicān táhvī yā suha:

⁴² Tatá, tú cuní ní de sáhá jíyo ní tūndóhó yáhá jā má quíji síqui sá. Sochi nsūu jā cuní maá sá, chí jā cuní maá ní ná cōo, ncachí yā.

⁴³ De ní nquenda iin ángel andiví nūu yā, de ní jēhe fuerza nūu yā.

⁴⁴ De ndóho yā chí cúcuécá ndasí iní yā jā quíji tūndóhó síqui yā, de ní nducú ndeé cā yā ní jicān táhvī yā. De ní jēhe tāan yā, de tóo nūu níhún modo yuyú náhnú níñi.

⁴⁵ De tá ní nacuíñi yā jí ní jicān táhvī yā, de ní nenda yā nūu ndá tēe scuáha jíin yā. De ní jíin yā jā quíxin ndá dē, chí nduú cā íyó ndeé iní dē cácan táhvī de síqui jā cúcuécá ndasí iní dē.

⁴⁶ De ní ncāhān yā jíin dē: ¿Nūcu quíxin ndá nú? Nacōo de cácan táhvī nū jā chindee yā ndóhó jā má sáhá nú cuachi jā coto túni jānehén ndóhó, ncachí yā.

Jā ní ntiin ndá dē Jesús

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Jn. 18.2-11)

⁴⁷ De juni cáhān cā yā sūcuán, de ní nquenda cuāhā nchiví. De tēe nání Judas, iin táhān jā úxi ūu tēe scuáha jíin yā, yósó nūu dē nūu nchiví vāji dē. De ní nquenda dē jondē nūu Jesús, de ní ntechuhú dē yā, de sūcuán ní nastúu dē yā.

⁴⁸ De ní ncāhān Jesús jíin dē: Judas, ¿á jíin jā téchuhú nū nduhú cúu jā nastúu nū nduhú, Yāá ní nduú tēe? ncachí yā.

⁴⁹ De ndá tēe íyó jíin yā, ní jíin dē jā sūcuán ní nquijéhé cúu, de ní ncāhān dē jíin yā: Señor, ¿á nenda ndá sá síqui ndá dē jíin espada? ncachí dē.

⁵⁰ De iin dē ní stácuéhé dē mozo maá sūtú cúñáhnú cā, chí ní jehndé dē sōho lado cuáhá.

⁵¹ De ní ncāhān Jesús: Siáá, ná jécuníñi, ncachí yā. De ní ntee yā ndahá yā sōho mozo, de ní nasáhá vāha yā dē.

⁵² Sá de ní ncāhān yā jíin ndá sūtú cúñáhnú jíin ndá tēe ndiso tíñú iní templo jíin ndá tēe ñáhnú jā ní nquenda ndá dē jā tíin dē yā: ¿De va tēe cuíhná cúu ní jā vāji ndá nú síqui ní jíin machete jíin ñutun, á naá cúu?

⁵³ Ndácá quívi ní íyo ní jíin ndá nú iní templo cáhnú, de nduú ní ntíin ndá nú nduhū.

De mitan de nī nquenda hora jā tiin nū nduhū jīn jā sáhá nū ndá tiñu jā ndácu jánéhēn jā ndēē nū neē, ncachī yā.

Jā ní ncachī Pedro jāá nduú jini dē yā

(Mt. 26.57-58, 69-75; Mr. 14.53-54, 66-72; Jn. 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ De nī ntiin ndá dē yā cuāhān dē jīn yā vehe sūtū cūñáhnū cā. De Pedro chí jicá-ni níquín dē yā.

⁵⁵ De ndá policia nī stáhān dē ñuhūn inī patio, de nī jicó nduú dē yūñuhūn ndēē dē. De suni nī jécundeē Pedro jīn ndá dē.

⁵⁶ De iin ñahan sátiñū vehe ñúcuán, nī jini ña nū dē jā ndēē dē yūñuhūn. De nī ndéhé vāha ña nū dē, de nī ncāhān ña: Tēe yáhá chí suni nī jica dē jīn tēe ñúcuán, ncachī ña.

⁵⁷ De maá dē nduú ní ncachī dē, chí nī ncāhān dē: Nduú jini nī tēe ñúcuán tíhī, ncachī dē.

⁵⁸ De nī ncuunú jacū cā, de nī jini tucu incā dē nū Pedro, de nī ncāhān dē: Ndóhó chí suni táhān ndá tēe ñúcuán cúu nū, ncachī dē. De nī ncāhān Pedro: Nsúú cúu nī lílū, ncachī dē.

⁵⁹ De nī ncuu tá iin hora cā, de nī ncāhān nihin incā dē: Jándáa ndija jā tēe yáhá nī jica dē jīn tēe ñúcuán, chí suni tēe región Galilea cúu dē, ncachī dē.

⁶⁰ De nī ncāhān Pedro: Nduú jini cuitī nī nā tūhun cāhān nū lílū, ncachī dē. De juni súcuán cāhān cā dē, de nī ncana-ni lohló.

⁶¹ Ñúcuán de nī ndicó cóto maá Jethō ō, de nī ndéhé yā nū Pedro. De nī nūcūhūn inī dē tūhun jā nī ncāhān yā jīn dē: Jondē tá nchāha ca cana lohló, de yūhú nū de cachī nū ūnī vuelta jāá nduú jini nū nduhū.

⁶² De nī nquee dē cuāhān dē, de nī jacu ndasí dē jā nī ncachī dē jāá nduú jini dē yā.

Jā ní nsāhá catá ndá dē nū yā

(Mt. 26.67-68; Mr. 14.65)

⁶³ De ndá tēe jā jito Jesús, nī nsāhá catá dē nū yā, de nī ncani dē yā.

⁶⁴ De nī jasi ndá dē nū yā, de nī ncani dē nū yā, de nī ncāhān dē: Cachī, ní iin cúu jā ní ncani ndóhó, ncachī dē.

⁶⁵ De cuāhā cā tūhun súcuán nī ncāhān nāvāha ndá dē nū yā.

Jā ní ñi Jesús nū junta ndá tēe cūñáhnū cā

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Jn. 18.19-24)

⁶⁶ De tá nī ncuinjīn, de nī ncutútú ndá tēe ñáhnū jā ndácu nū nchivī hebreo, jīn ndá sūtū cūñáhnū, jīn ndá tēe stéhēn ley janahán. De cuāhān ndá dē jīn yā nū junta, de ñúcuán de nī jicá tūhūn dē yā:

⁶⁷ Cachī, ¿á maá nū cúu Cristo jā ní ntaji Yāá Dios? ncachī dē. De nī ncāhān yā jīn dē: Vísó ná cáhī nī jā suu nī cúu, de mā cándija cuitī ndá nū.

⁶⁸ De saá-ni tú cātūhūn maá nī ndá ndóhó, de suni mā scócoo nū nū nī, nī mā siáá nū nduhū.

⁶⁹ De nduhū, Yāá nī nduú tēe, ndácá quivī jā quiji de cundeē ni lado cuáhá maá Yāá iyó poder, ncachī yā.

⁷⁰ Ñúcuán de ndihi dē nī jicá tūhūn dē yā: ¿De á maá nū cúu Sēhe Yāá Dios túsaá? ncachī dē. De nī ncāhān yā jīn dē: Suu cúu nī, tá cúu nū cāhān ndá nū, ncachī yā.

⁷¹ Ñúcuán de nī ncāhān ndá dē: ¿Nā testigo cā jini ñuhūn ó túsaá? Chí nī jini ndácá ó jīn yuhú maá dē jā cāhān nāvāha dē jā cúu dē Sēhe Yāá Dios, ncachī ndá dē.

23

Jā ní ñi Jesús nū Pilato

(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5;

Jn. 18.28-38)

¹ Ñúcuán de nī nacuiñi ndihi ndá dē, de cuāhān dē jīn yā nū Pilato.

² De ñúcuán nī nquijéhé ndá dē cāhān tūhūn dē cuāchi síqui yā: Nī nihin ndá sá tēe yáhá jā snénda dē nchivī síqui ndá tēe cūñáhnū. De cāhān dē jāá nduú vāha jā cuāha ndá sá xūhūn renta nū rey nación Roma jā tátūnī nū nación sá. De suni cāhān dē jā maá dē cúu Cristo, Rey jā ní ntaji Yāá Dios, ncachī ndá dē.

³ Ñúcuán de Pilato nī jicá tūhūn dē yā: ¿A maá nū cúu Rey nchivī hebreo? De nī ncāhān yā: Suu cúu nī, tá cúu nū cāhān nū, ncachī yā.

⁴ De nī ncāhān Pilato jīn ndá sūtū cūñáhnū jīn ndá nchivī cuāhā: Nduú nī iin tūhun stivī cāhān tēe yáhá jā nihin nī cuāchi síqui dē, ncachī dē.

⁵ De víhī cā nī ncāhān ndá dē: Tēe yáhá snénda ndasí dē nchivī síqui ndá tēe cūñáhnū jīn tūhun jā stéhēn dē ní Judea. Chí nī nquijéhé dē stéhēn dē jondē Galilea de mitan de jondē yáhá, ncachī dē.

Jā ní ñi Jesús nū Herodes

⁶ De tá nī jini Pilato jā Galilea cāhān ndá dē, de nī jicá tūhūn dē tú tēe región Galilea cúu yā.

⁷ De tá nī ncachī ndá dē jā cúu yā tēe Galilea, de nī ndacu dē jā ná quihīn ndá dē jīn yā nū Herodes, tēe cúu gobernador Galilea. Chí quivī ñúcuán suni iyó Herodes Jerusalén.

⁸ De tá nī jini Herodes nū Jesús, de nī ncusiī ndasí inī dē, chí ja nī ncuu cuāhā tiempo jā cūnī dē cūndéhé dē yā. Chí nī nihin dē tūhun yā, de ñuhūn inī dē jā sáhá yā iin tiñu ñáhnū cūnī dē.

⁹ De nī jicá tūhūn dē yā cuāhā tūhun, de nduú ní scócoo yā nī iin tūhun nū dē.

¹⁰ De suni ifí ndá sūtū cūñáhnū jīn ndá tēe stéhēn ley janahán, de nihin nī ncāhān ndá dē cuāchi síqui yā.

11 Ñúcuán de Herodes jíin ndá soldado dē nī ncāhān nēhén dē jíin yā, de nī nsáhá catá dē nūū yā, chí nī nchuhun dē yā iin sahma fino jā cúu sahma rey. De Herodes nī ndacu dē jā ná quínasiáha dē yā nūū Pilato.

12 De maá quíiví ñúcuán nī ndumaní tǎhán Pilato jíin Herodes, chí quíiví yātá nī nquiti nūū tǎhán iní ndúú dē.

*Jā ní nsáhá ndāā ndá dē jā cahni dē yā
(Mt. 27.15-26; Mr. 15.6-15; Jn. 18.38-19.16)*

13 Ñúcuán de nī ncana Pilato ndá sūtú cúǎhnmú jíin ndá tēe ndíso tíñú jíin ndá cǎ nchiví, nī ndutútú jí.

14 De nī ncāhān dē: Nī nquisiáha ndá nú tēe yáhá nūū nī, jā cáchí ndá nú jā snénda dē nchiví síquí gobierno. De jā nī stíchi nī dē, nī jiní jíinú ndá nú. De nduú ní níhīn nī nī iin cuáchi síquí dē tá cúu nūū cáhān ndá nú.

15 De nī Herodes nduú ní níhīn dē, chí nī natají tucu dē tēe yáhá nūū nī. Chí nduú nī nsáhá cuití dē nī iin cuáchi jā cuú dē.

16 Túsaá de ná cuáha nī castigo dē de siáa nī dē quihīn dē, ncachí Pilato.

17 De iyó costumbre jā ndácá vico pascua siáa Pilato iin preso, ná-nī tēe cúní nchiví.

18 De ndá nchiví cuáhā, iin nuú nī ncana jee jí: Ná cúu tēe jíñā, de siáa ní Barrabás, ncachí jí.

19 De Barrabás yíhí dē vecāa síquí jā ní snénda dē nchiví síquí gobierno nī ncanáá jí iní ciudad, de nī jahní dē ndíyi.

20 De Pilato cúní dē siáa dē Jesús, de nī ncāhān tucu dē jíin nchiví.

21 De víhí cǎ nī ncana jee ndá jí: Cata caa ní dē yícá cruz, ná cúu dē, ncachí jí.

22 De nī ncāhān tucu dē jíin jí vuelta ũnī: ¿Nā cuáchi nī nsáhá dē túsaá? Nduú ní níhīn cuití nī nī iin cuáchi síquí dē jā cuú dē. Túsaá de ná cuáha nī castigo dē, de siáa nī dē quihīn dē, ncachí Pilato.

23 Sochi víhí cǎ nī ncana jee ndá nchiví, de nī ncāhān níhīn jí jā ná cúu yā yícá cruz. De ndá maá jí jíin ndá sūtú cúǎhnmú, nī ncana jee ndasí jí. De nī ncundeé jí nī scáhān jí Pilato jā ná cúu yā.

24 Ñúcuán de nī ndacu Pilato jā ná cóo tá cúu nūū cúní ndá jí.

25 De nī nsiáa dē tēe jā jícān ndá jí, tēe jā yíhí vecāa síquí jā ní snénda dē nchiví síquí gobierno, de nī jahní dē ndíyi. De nī jēhe dē tūhun jā ná cúu Jesús tá cúu nūū cúní jí.

*Jā ní jata caa dē yā yícá cruz
(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Jn. 19.17-27)*

26 De cuáhān ndá soldado jíin yā jā cahni dē yā yícá cruz. De nī níhīn ndá dē iin tēe ñuū Cirene, nání dē Simón, vándjij dē jā ní jēhén dē rancho. De nī ntee ndá dē tíñu tēe ñúcuán jā cuiso dē cruz yā quihīn dē yātá yā.

27 De cuáhā ndasí nchiví níquín jí yātá yā cuáhān jí. De suni cuáhā ñahan níquín ña yā de jácu cóhó ña jā cúcuécá iní ña jēhē yā.

28 De nī ndicó cóto Jesús nūū ndá ña, de nī ncāhān yā: Ndá ndóhó ñahan Jerusalén, mā cuácú nūū jēhē nduhū, chí sa jēhē maá nú jíin ndá sēhe nú cuacu nú.

29 Chí quíijí quíiví jā coo tūndóhó xēén síquí nū, de cáchí ndá nú: Nācā ndetú ndá ñahan nūmā, jíin jāá nduú ní scácu sēhe, jíin jāá nduú ní ndéca ñiquín, chí nduú sēhe ña jā tahúhví iní ña jā ndoho jí, cáchí ndá nú.

30 De quíiví ñúcuán de quíjéhé nchiví cáhān jí jíin ndá yucu: Ndicó cáva síquí ndá ní tácuca cuú nī. De saá-ní jíin ndá lómō: Casí síquí ndá nī, cáchí jí.

31 Chí tú sáhá xēén ndá jí nduhū jāá nduú ná cuáchi ní, de ná oncá cúu ndá nchiví ñúcuán jā má cóo xēén síquí jí, chí ndihí jí iyó cuáchi, ncachí yā.

32 De suni cuáhān ndá dē jíin ũū tēe jā ní nsáhá cuáchi xēén, jā suni cuú dē jíin yā.

33 De nī nquenda ndá dē lugar jā nání Yiquí Xíní, de ñúcuán nī jata caa dē yā yícá cruz. De suni nī jata caa dē ndúú tēe jā ní nsáhá cuáchi xēén yícá ũū cǎ cruz, iin dē lado cuáhá yā, de incá dē lado sátín yā.

34 De juní jata caa ndá dē yā, de nī ncāhān Jesús: Tatá, cune cáhnú iní ní nūū ndá dē, chí nduú jíin dē ná cuá cúu jā sáhá dē, ncachí yā. De nī ntavá ndá soldado suerte síquí sahma yā, nása níhīn iin iin dē.

35 De íñí ndá nchiví ñúcuán, ndéhé jí nūū yā. De ndá tēe ndíso tíñú suni nī ncāhān yíchi dē nī jiní dē yā: Tú incá nchiví ní scácu dē, de ná scácu dē maá dē mitan, de tú ndāā jā Cristo jā ní nacáji Yāa Dios cúu dē, ncachí ndá dē.

36 De saá-ní ndá soldado, nī nsáhá sácá dē yā, chí nī ntandee dē nūū yā, de nī jēhe dē vinagre iyá jā coho yā.

37 De nī ncāhān dē jíin yā: Tú maá nú cúu Rey nchiví hebreo, de scácu nú maá nú, ncachí ndá dē.

38 De suni nī Iyo iin tūhun jā ndéé xíní cruz yā jā cáhān ná síquí ní jíhí yā, de suha yósó jíin letra griego jíin latín jíin hebreo: Yáhá cúu Rey nchiví hebreo, cáchí.

39 De iin tēe jā ndíta caa jíin yā jā ní nsáhá cuáchi xēén, nī ncāhān návaha dē nūū yā: Tú maá nú cúu Cristo, de scácu nú maá nú de suni scácu nú ndúú nī, ncachí dē.

40 Sochi incá dē nī ncāhān dē nūū tǎhán dē: ¿A nduú yúhú nú Yāa Dios? Chí iin nuú-ní ndóhó ó jíin Yāa yáhá.

41 De maá ó chí vātu-ní ndóhó ó, chí yáhá níhīn ó castigo síquí tíñu nēhén jā ní nsáhá ó. Sochi Yāa yáhá chí nī iin cuáchi nduú ní nsáhá yā, ncachí dē.

42 De nī ncāhān dē jíin yā: Jesús, nūcūhun iní ní sáán tá quenda quíiví jā tatúní ní, ncachí dē.

⁴³ Nūcuán de nī ncāhān Jesús jíin dē: Jándáá cáhān nī jíin nū jā mitan de cundeē nū jíin nī andiví nūū vii ndasí cáá, ncachī yā.

Jā ní jīhī Jesús

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Jn. 19.28-30)

⁴⁴ De nī ncuu tá cahūxī ūū, de nī ncunee ní cáhnú jondē cahūnī.

⁴⁵ De nī ncutuún ncandī. De sahma jā ndíta caa jā ndásí cuarto ī inī templo cáhnú, nī ndātā-ni sava sava.

⁴⁶ Nūcuán de nī ncana jee Jesús: Tatá, naquehen ní ánō sá. De sūcuán nī ncāhān yā, de nī jīhī yā-ni.

⁴⁷ De tēe naciún Roma jā cúu capitán, nī jíinī dē jā sūcuán nī ncuu, de nī ncāhān dē jā cúñáhnú ndasí Yāā Dios, de ncachī dē: Jándáá ndija jā tēe nduú nā cuāchi cúu tēe yáhá, ncachī dē.

⁴⁸ De ndivī nchivī jā íñí nūcuán nī jíinī jí ndacá jā ní ncuu, de nī ncani jí ndahá jí ndīca jí jā táhúhvi inī jí, de nī ndicó cóo ndá jí cuāhōhōn jí.

⁴⁹ De ndá nchivī jā jíinī tāhán jíin yā, jíin ndá ñahan Galilea jā ní jica jíin yā, íñí jíicá ña ndéhé ña ndacá jā ní ncuu.

Jā ní nchiyuhū dē Jesús

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Jn. 19.38-42)

⁵⁰ De nī iyo iin tēe vāha tēe ndāā, nání dē José. De tēe ñuū Arimatea ndáñuū Judea cúu dē. De cúu dē iin tāhán ndá tēe hebreo jā sáhá junta cúñáhnú cá.

⁵¹ De suni nūhún inī dē jā quiji quiví jā tatúní Yāā Dios, de nduú ní jétahān inī dē jā ní nsáhá ndāā junta jā cuū Jesús.

⁵² De tēe nūcuán nī jēhēn dē nūū Pilato, de nī jíicān dē yiquí cúñu Jesús.

⁵³ De nī snúu dē yā yīcā cruz, de nī nchuscún dē yā iin sahma cuijín. De nī nchiyuhū dē yā inī iin yaví jā ní ncaān yīcā iin cava, nūū ncháha ca quihí ndiyi.

⁵⁴ De quiví nūcuán cúu jā sātūha nchiví, chí jañíni nūcuán cúu jā quijéhé quiví nátátú.

⁵⁵ De ndá ñahan jā ní nquiji jíin yā jondē Galilea, nī jēhēn ña jíin José, de nī jíinī ña yaví cava nūcuán, jíin nāsa nī nchiyuhū ndá dē yā.

⁵⁶ De cuāhōhōn ndá ña vehe ña, de nī nsáhá tūha ña ndá perfume jíin aceite yūcū jēhēn āsīn. De nī natátú ña quiví nátátú, tá cúu nūū ndácu ley Yāā Dios.

24

Jā ní natecū Jesús

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Jn. 20.1-10)

¹ De nehēn ndasí quiví domingo de nī jēhēn ndá ñahan nūcuán nūū yiyuhū Jesús, de nēe ña ndá perfume jíin aceite jā ní nsáhá tūha ña. De suni cuāhān sava cá ñahan jíin ña.

² De tá nī nquenda ndá ña, de nī jíinī ña jā ní ncujio yūū jā ndásí yuhú yaví ndiyi.

³ De nī nquiví ndá ña yaví, de nduú cá ní jíinī ña yiquí cúñu jētōhō ō Jesús.

⁴ De nī ncunehēn inī ña ndéhé ña jāá nduú cá ndiyi. Sá de nī jíinī ña ūū ángel Yāā Dios jā cáá tá cáá tēe, nī jēcuñī yā xiín ña, de nūhún yā sahma jā jéndūtē.

⁵ De nī nchūhú ndasí ndá ña, de nī jíquindeyi ña nūū nūhún. De nī ncāhān nduū ángel nūcuán jíin ña: ¿Nūcu sa nūū yiyuhū ndiyi nánducú ndá nū Yāā tēcú?

⁶ Nduú cá yā yáhá, chí jā nī natecū yā. De nūcūhun inī ndá nū nāsa nī ncāhān yā jíin nū tá ní iyo cá yā jíin nū región Galilea.

⁷ Chí nī ncachī yā jā maá yā, Yāā nī nduu tēe, cánuú natūu yā nūū ndá tēe íyó cuāchi, jā tiin dē yā cahní dē yā yīcā cruz, de nūū úní quiví de natecū yā, ncachī nduū ángel.

⁸ Nūcuán de nī nūcūhun inī ña ndá tūhun jā ní ncāhān Jesús.

⁹ De nī nquee ndá ña nūū ní nchiyuhū yā, de cuāhōhōn ña. De nī nacani ña ndacá tūhun yáhá nūū ndihūxī iin apóstol jíin nūū ndá cá dē.

¹⁰ De ndá ñahan jā ní nacani tūhun yáhá nūū ndá tēe apóstol, cúu ña María ñuū Magdala, jíin Juana, jíin María naná Jacobo, jíin sava cá ña.

¹¹ Sochí ndá tēe apóstol chí jáni inī dē jā tūhun naā cúu jā cáhān ña, de nduú ní ncándíja dē.

¹² De visó sūcuán de nī nquee Pedro, de jíinu dē cuāndéhé dē nūū ní nchiyuhū yā. De nī jito nihni dē inī yaví, de nī jíinī dē jā maā-ni cá sahma cuijín cáá. De cuāhōhōn dē vehe dē, de sáhvi inī dē ní jíinī dē jāá nduú cá yā.

Jā ní natúhún yā jíin ūū dē ichi cuāhān Emaús

(Mr. 16.12-13)

¹³ De suu quiví nūcuán cuāhān ūū tāhān dē iin ñuū nání Emaús, jā nēe tá ūxī iin kilómetro jíin ciudad Jerusalén.

¹⁴ De natúhún nduū dē síquī ndacá tiñu jā ní ncuu nūcuán.

¹⁵ De juni natúhún dē de jíicā tūhún tāhān de, de maá Jesús nī ncuñatin yā yātā dē, de jíca yā cuāhān yā jíin dē.

¹⁶ De nī nsáhá jíin dē jāá nduú ní nácuní dē yā visó ndéhé dē nūū yā.

¹⁷ De nī ncāhān yā jíin dē: ¿Nā tūhun cúu jā natúhún nduū nū juni jíca nū? ¿De nājēhē cúu jā cúcuéca inī nū? ncachī yā.

¹⁸ De iin dē jā nání Cleofas nī ncāhān jíin yā: Ndihi cuiti nchiví jíin jí ndacá tiñu jā ní ncuu inī Jerusalén ndá quiví yáhá. ¿De á mátúhún-ni ní cúu jā ní nquenda ní yáhá jāá nduú jíin ní nā cúu cúu jā ní ncuu? ncachī dē.

¹⁹ De nī jíicā tūhún yā dē: ¿De nā cuá cúu jā ní ncuu? ncachī yā. De nī ncāhān nduū dē jíin yā: Jesús tēe ñuū Nazaret, nī nacani yā tūhun Yāā Dios, de jíin poder Yāā Dios

nī nsáhá yá ndá tíñu ñáhnú de nī nacani yá tūhun, nī jíní Yāā Dios jíin ndá nchiví.

²⁰ De ndá sūtū cúñáhnú jíin ndá tēe cúñáhnú nūū sá, nī nastúu ndá dē yá nūū ndá tēe Roma, de nī nsáhá ndāā ndá tēe ñúcuán já cuū yá yícá cruz.

²¹ De ndá máá sá chí nī ñūhun iní sá já maá yá scácu nchiví nación maá sá Israel nūū nchiví Roma nícu. De síquí ndá tíñu yáhá, de íyó incá tūhun. Chí mitan ja íyó ūnī quívi já ní jíhi yá.

²² De sava ñahan já jíin táhán sá jíin, nī nacani ña iin tūhun já sáhvi ndasí iní sá, chí nī ncachí ña já ní natecū yá. Chí nehēn ndasí ní jēhēn ndá ña yaví ndiyi ñúcuán.

²³ De nduú cá ní jíin íñi yiquí cúñu yá. De nī nenda ndá ña nūū ndá sá, de nī ncachí ña já ní jíin ña ūū ángel Yāā Dios ní nquenda nūū ña, de nī ncachí ángel já ní natecū Jesús.

²⁴ Sá de nī jēhēn sava táhán sá yaví ndiyi, de nī jíin dē já sūcuán íyó tá cúu nūū ní ncāhān ndá ña, sochí nduú ní jíin cuití ndá dē nūū yá, ncachí ndúū dē.

²⁵ Ñúcuán de nī ncāhān maá yá jíin dē: Tēe jáá nduú jíicūhun cuití iní cúu ndúū nū. Nācā ūhvi cándija nū ndācá tūhun Cristo já ní ncāhān ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán.

²⁶ ¿A nduú cánuú já sūcuán ndoho Cristo ndācá tūndóhó yáhá, de sá de quínohōn yá nūū víi ndasí nduñáhnú yá? ncachí yá.

²⁷ De nī nacani cájí yá ndá tūhun já yósō nūū tutú íi já cáhān síquí maá yá. De nī nquijéhé yá jíin tūhun já ní ntee Moisés, de nī ncāhān cá yá tūhun já ní ntee ndá cá tēe nī nacani tūhun yá janahán.

²⁸ De tá ní jíin ndá dē ñuū nūū cuāhān dē, de Jesús ní nsáhá yá-ni já quíhīn cá yá.

²⁹ De nī ndeē tuu ndúū dē yá, nī ncāhān dē jíin yá: Ndōo ní vehe sá, chí ja ní ñini de ja ñatin cuaa, ncachí dē. Ñúcuán de nī nquívi yá já quendōo yá jíin dē.

³⁰ De tá ní jēcundeē yá nūū mesa já caji yá jíin dē, de nī nquehen yá stāā, de nī nacuetáhvī yá, de nī scuáchi yá, de nī jēhe yá nūū ndúū dē.

³¹ De já sáhá yá sūcuán, de modo já ní nune tūnū dē, de nī nacuní dē yá. De nī ndoñúhūn yá-ni nūū dē cuāhān yá.

³² De nī ncāhān ndúū maá dē: Jāndāā já ní ncusíi ndasí iní ō tá ní nacani yá tūhun nūū ō ichi, de nī ncachí tūhun cájí yá nāsa cáhān tutú íi, ncachí dē.

³³ Ñúcuán de ñamā ní naquehen ndúū dē ichi cuānohōn dē Jerusalén. De nī naquetáhán de jíin ndihúxi iin apóstol, íyó tutú dē jíin sava cá táhán dē.

³⁴ De nī ncāhān ndá tēe íyó tutú: Jāndāā ndija já ní natecū Jētohō ō, de ní nenda níjīn yá nūū Simón, ncachí ndá dē.

³⁵ Sá de ndúū tēe ñúcuán nī nacani dē tūhun nāsa ní nquetáhán dē jíin yá ichi, jíin nāsa ní nacuní dē yá tá ní scuáchi yá stāā.

Jā ní nenda yá nūū ndá tēe scuáha jíin yá (Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Jn. 20.19-23)

³⁶ De júni sūcuán cáhān cá dē ndá tūhun yáhá, de ní jēcuíñi ndeē-ni maá Jesús máhñú ndá dē. De ní ncāhān yá jíin dē: Coo ndeē coo síi iní ndá nú, ncachí yá.

³⁷ De nī nchúhú ndasí ndá dē ní jíin dē yá, chí ní jani iní dē já ánō cúu yá.

³⁸ De nī ncāhān yá jíin ndá dē: ¿Nūcu yúhú ndá nú, de nūcu jáni síquí iní nū sūcuán?

³⁹ Cūndehé ndahá ní jíin jēhē ní, de cuní nū já maá ní cúu. Tiin nduhú de cuní nū, chí iin ánō nduú névaha cúñu ní yiquí tá cúu nūū ndehé nú já névaha maá ní, ncachí yá.

⁴⁰ De tá ní ncāhān yá sūcuán, de nī stéhēn yá ndahá yá jíin jēhē yá nūū ní nchihī ndūyu cáa.

⁴¹ De ndasí ní ncusíi iní ndá dē, de sáhvi iní dē. Sochí ncháha ca cándija váha dē já maá yá cúu. De nī ncāhān yá jíin ndá dē: ¿A névaha nū jacú já caji ní yáhá? ncachí yá.

⁴² Ñúcuán de nī jēhe ndá dē iin pedazo tiacá távi jíin iin yōcō já ñūhūn ndúxi.

⁴³ De nī nquehen yá, de nī nchaji yá nūū ndá dē.

⁴⁴ De nī ncāhān yá jíin dē: Ndācá já ní ndoho ní cúu já ní ncāhān ní tá ní iyo ní jíin ndá nú saá, já cánuú quee ndāā ndācá tūhun ní já yósō nūū tutú ley Moisés, jíin nūū tutú ndá cá tēe ní nacani tūhun Yāā Dios, jíin nūū tutú salmo, ncachí yá.

⁴⁵ De nī nacune yá jáá ntúní ndá dē, tácuca cuu jíicūhun iní dē já cáhān tutú íi.

⁴⁶ De nī ncāhān yá: Sūcuán yósō nūū tutú já sūcuán cánuú cundoho nduhú já cúu ní Cristo, de nūū úní quívi de natecū ní.

⁴⁷ De cūtē nuu tūhun ní já cánuú nacani iní nchiví já sndóo jíi cuáchi jíi, tácuca cune cáhnú iní Yāā Dios nūū cuáchi jíi. De Jerusalén quijéhé cūtē nuu tūhun yáhá, de quíhīn nūū nchiví ndācá nación.

⁴⁸ De ndá máá nú cúu tēe já nacani tūhun síquí ndācá já ní jíin nūū.

⁴⁹ De tetíñú ní Espiritu Santo quiji yá nūū ndá nú, tá cúu nūū ní nquee yuhú Tatá ní. De quendōo ndá nú Jerusalén cundetu nú jondē níhīn nū poder Espiritu Santo já quiji jondē andiví, ncachí yá.

Jā ní ndaa yá cuānohōn yá andiví (Mr. 16.19-20; Hch. 1.9-11)

⁵⁰ Ñúcuán de nī nquee yá Jerusalén cuāhān yá jíin ndá dē jondē ñuū Betania. De ní naneeyá ndúū ndahá yá, de ní jícān táhvi yá jēhē ndá dē.

⁵¹ De júni jícān táhvi yá jēhē dē, de nī ncujiyoyá-ni nūū ndá dē, ní ndaa yá cuānohōn yá andiví.

⁵² De ndá máá dē chi nī nchiñúhún dē yā.
Sá de cuānohōn dē Jerusalén, de cúsiī ndasí
inī dē.

⁵³ De níní íyó ndá dē inī templo, jícān táhvi
dē de nácuētáhví dē nūū Yāā Dios. De nī
ncuu. Amén.

TUHUN VAHA JA NI NTEE SAN JUAN

Yāa nání Tuhun Yāa Dios nī nduu yā tēe

¹ Jondē jā xihna ñúhún tá ní jécōo ndihi jā iyó, de ja iyó Yāa jā nání Tuhun Yāa Dios, chi stéhēn yā ndihi tuhun nāsa Yāa cúu Yāa Dios. De Yāa jā nání Tuhun ndéē yā jín Yāa Dios, de Yāa Dios cúu yā.

² Maá yā ndéē yā jondē jā xihna ñúhún jín Yāa Dios.

³ De nī nsáhá Yāa Dios jā jín maá yā nī jécōo ndihi ndácá jā iyó. De mā jécōo nī iin jā iyó de tú nduú ní nsáhá maá yā.

⁴ Maá yā sáhá jā tēcū ndihi-ni, de maá yā cúu luz jā stúu iní ánō nchiví, cúu jā sáhá yā jā jicūhun iní ji sīquí Yāa Dios.

⁵ De Yāa cúu luz ñúcuán stúu iní ánō nchiví jáá nduú jica ndaá, de modo jā iyó ji nūu neē. De nchiví jā iyó nūu neē nduú cúu sndáhvā ji luz yā.

⁶ De nī iyo iin tēe jā ní ntají Yāa Dios, nání dē Juan.

⁷ Tēe ñúcuán nī nquiji dē nī nacani cájī dē tuhun maá Yāa cúu luz, tácuā candija ndácá nchiví jín tuhun cáhān dē.

⁸ Nsúu maá Juan cúu luz ñúcuán, chi cúu dē iin jā ní nacani cájī tuhun maá Yāa cúu luz.

⁹ De Yāa cúu luz ndāá jā stúu iní ánō ndácá nchiví, nī nquiji yā iní ñayiví.

¹⁰ De Yāa ñúcuán jā cúu Tuhun Yāa Dios nī ndéē yā iní ñayiví, de visó jín maá yā nī nsáhá Yāa Dios ñayiví, sochi nchiví ñayiví nduú ní ncúní ji cuetáhví ji jā maá yā cúu.

¹¹ Nī nquiji yā nūu nchiví maá yā nacióñ hebreo, de nchiví ñúcuán nduú ní jétáhví ji yā.

¹² De visó súcuán de sava nchiví chi ní jétáhví ji yā, de nī ncandíja ji jā sáhá yā jēhē ji. De nūu maá ji ní jēhe yā tuhun jā nduu ji sēhe Yāa Dios.

¹³ De jā nduu ji sēhe Yāa Dios, nsúu jín modo jā cácu nchiví iní ñayiví, nī nsúu sīquí jā cúní ndá tēe, chi maá Yāa Dios sáhá yā jā nduu ji sēhe yā.

¹⁴ Maá Yāa jā cúu Tuhun Yāa Dios nī nduu yā tēe, de nī ndéē yā jín ó. De nī jíní ó jā víi ndasí cúñáhnú yā, chi mátúhún-ni yā cúu Sēhe Yāa cúu Tatá, Yāa cúñáhnú súcuán. De maá-ni jā váha sáhá yā yóhó, de maá-ni tuhun ndāá cáhān yā.

¹⁵ De Juan nī nacani dē tuhun yā, de nī ncāhān dē: Yāa yáhá cúu jā ní ncāhān ni tá nī ncachí ni jā Yāa quiji chi cúñáhnú cá yā nsúu cá nduhū, chi ja iyó yā jondē ncháha ca cacu ní, ncachí dē.

¹⁶ De ndihi ó nī nīhīn ó cuāhā ndasí jā váha jā iyó nūu yā, chi maá-ni jā váha sáhá sáhá yā yóhó.

¹⁷ Moisés nī stéhēn dē ley Yāa Dios nūu nchiví janahán, de Jesucristo chi sa sáhá yā jā váha yóhó de stéhēn yā ndácá tuhun ndāá Yāa Dios nūu ó.

¹⁸ Nduú ní jíní cuití nī iin nchiví nūu Yāa Dios. De mátúhún-ni Sēhe yā jā ndéē yā jín Tatá yā, suu yā nī stéhēn nūu ó nāsa Yāa cúu Yāa Dios.

Tuhun Jesús jā ní ncāhān Juan tēe scuénduté

(Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

¹⁹ De nchiví hebreo ciudad Jerusalén, nī ntají ji jacú sūtú jín ndá tēe grupo levita jā ndiso tíñú iní templo cáhnu. De nī nquenda ndá dē nūu Juan tácuā cātúhún dē ní iin cúu Juan de ná tíñu ndiso dē.

²⁰ De Juan cájī nī ncachí de: Nsúu nduhū cúu Cristo, ncachí dē.

²¹ De nī jicā tūhún tucu ndá dē: ¿Túsaá de ní iin cúu nú? ¿A cúu nī Elías, tēe nī nacani tuhun Yāa Dios jondē janahán, á naá cúu? ncachí dē. Nsúu dē cúu nī, ncachí Juan. De nī jicā tūhún tucu ndá dē: ¿Túsaá de á cúu nú tēe nacani tuhun Yāa Dios jā cáhí tutú íi jā quiji? Nduú, ncachí tucu Juan.

²² De nī ncāhān tucu ndá dē: ¿De ní iin cúu nú túsaá? Cachí nūu ndá nī, chi jíní ñúhún jā cachí tuhun nī nūu ndá tēe jā ní ntají nduhū vāji nī. Cachí ná tíñu ndiso nú víi.

²³ De nī ncāhān Juan: Maá ní cúu tēe jā ní ncāhān Isaias, tēe nī nacani tuhun Yāa Dios jondē janahán, jā quiji ní cana jee ní jondē nūu ñuhun tíhā. De cáhān nī jín nchiví jā ná sáhá túha ji maá ji, chi quiji maá Jētohō ó, ncachí Juan.

²⁴ De ndá tēe grupo fariseo cúu jā ní ntají dē ndá tēe jā ní nquiji nūu Juan.

²⁵ De nī jicā tūhún ndá dē Juan: ¿Túsaá de nūcu scuénduté nú de tú nsúu Cristo ní Elías ní maá tēe jā quiji jā nacani tuhun Yāa Dios cúu nú?

²⁶ De nī ncāhān Juan: Nduhū chi jín ndute scuénduté nī. Sochi máhñú ndá nú iyó iin Yāa jáá nduú jíní ndá nú.

²⁷ De Yāa ñúcuán cúu jā ní ncāhān ni jā quiji yā de cúñáhnú cá yā nsúu cá nduhū. Chi nduú cúñáhnú cuití nī nūu yā, ní jā cuetiñú yā nduhū visó iin tíñu lúli cá jā nandají ní Correa njān yā, ncachí dē.

²⁸ Súcuán nī ncuu jā ní natúhún ndá dē jín Juan jondē Betábara jā iyó ichi nūu quenda ncandí yūte Jordán, nūu scuénduté Juan.

Sīquí jā cúu yā Tīcāhí lúli Yāa Dios

²⁹ De quívi tēen de nī jíní Juan nūu Jesús jā vāji yā nūu dē. De nī ncāhān dē jín nchiví: Cúndehé ndá nú, chi yáhá vāji maá Yāa jā cúu Tīcāhí lúli jā ní ntají Yāa Dios, de cuu yā jā sáhá ndoo yā cuāchi nchiví ñayiví.

³⁰ Yāá yáhá cúu já ní ncachī ni já quiji iin Yāá cūñáhnú ndasí, chí ja iyó yá jondē ncháha ca cacu nī.

³¹ De jondē saá de ncháha ca cunī ni ní iin cúu yá, sochí nī nquiji nī já scuénduté nī nchiví nación maá ó jíin ndute, tácuu stéhén ni yá nūū jī.

³² De suni nī ncāhān cā dē tūhun yā: Nī jini ni Espiritu Santo, nī ncuun yā ichi andiví, cáá yá tá cáá paloma, de nī jécōsō yā xīnī Jesús.

³³ De jondē saá de ncháha ca cunī ni já suu yá cúu. De maá Yāá Dios já ní nteitínú yá nduhū já scuénduté nī jíin ndute, nī ncāhān yā jíin nī: Tá cunī nū já cuun Espiritu Santo de jécōsō xīnī iin tēe, suu tēe űucúan cúu Yāá já cuāha Espiritu Santo já cundeē inī áno nchiví, ncachī Yāá Dios.

³⁴ De ja nī jini ni, de nācani cájí nī tūhun já maá yá cúu Sēhe Yāá Dios, ncachī Juan.

Tūhun űū tēe já ní ncana Jesús xihna cā

³⁵ De incā quiví tēen de Juan iyó tucu de űucúan jíin űū tēe jíca jíin dē.

³⁶ De nī jini dē nūū Jesús já jíca yā űucúan. De nī ncāhān dē: Cūndéhé ndá nú, chí űucúan cúu maá Yāá já cúu Ticāchí lúli já ní ntají Yāá Dios.

³⁷ De ndúú tēe jíca jíin Juan nī jini dē tūhun yáhá, de nī jēcuniquín dē Jesús.

³⁸ De nī ndicó cóto Jesús, de nī jini yá já niqúin ndúú dē yātá yá. De nī ncāhān yā jíin dē: ¿Nā cuá ndúcú ndúú nū? De nī ncāhān dē: Maestro, ¿ní cúu nūū ndéé ní?

³⁹ De nī ncāhān yā: Ná cōhōn de cunī nū, ncachī yá. De nī jēhēn ndúú dē, de nī jini dē nūū ndéé yá. De nī nquendoō dē jíin yá quiví űucúan, chí ja iyó tá cacūmī jañini.

⁴⁰ De Andrés, ñanī Simón Pedro, cúu iin dē já nī jini dē tūhun nī ncāhān Juan de nī jēcuniquín dē Jesús.

⁴¹ De Andrés, ñamā nī jēnanducú dē ñanī dē Simón, de nī ncāhān dē jíin: Nī nquetáhán ndá nī jíin Mesías, ncachī dē. De tūhun yáhá cáhān: Cristo, Yāá nī ntají Yāá Dios.

⁴² űucúan de cuānohōn dē nūū Jesús jíin ñanī dē Simón. De tá nī jini Jesús nūū Simón, de nī ncāhān yā: Maá nú cúu Simón sēhe Jonás. De jondē mitan de cunaní nū Cefas, ncachī yá. De tūhun yáhá cáhān: Pedro, de suu cúu yūū.

Jā ní ncana yā Felipe jíin Natanael

⁴³ De incā quiví tēen de cúnī Jesús quihīn yá región Galilea. De nī jēcutáhán yā jíin Felipe, de nī ncāhān yā jíin dē: Cuniqúin nduhū ná cōhōn.

⁴⁴ De Felipe cúu tēe űūū Betsaida, já cúu űūū Andrés jíin Pedro.

⁴⁵ De nī jēnanducú dē Natanael, de nī ncāhān dē jíin: Nī nquetáhán ndá nī jíin Yāá já yósō tūhun yá nūū tutú ley já ní ntee Moisés, jíin nūū tutú já ní ntee ndá tēe nī

nacani tūhun Yāá Dios janahán. De Jesús sēhe José űūū Nazaret cúu yá, ncachī dē.

⁴⁶ De nī ncāhān Natanael jíin dē: ¿De nāsa cúu cūñáhnú iin tēe já nī ncacu űūū ndáhví Nazaret? De nī ncāhān Felipe: Ná cōhōn de cunī nū, ncachī dē.

⁴⁷ De nī jini Jesús já váji Natanael, de ncāhān yā: Yáhá váji iin tēe ndāā já cúu ndija tata Israel, chí ndúú stáhví cuiti dē, ncachī yá.

⁴⁸ De nī ncāhān Natanael jíin yā: ¿Nāsa jíin ní sāán? De nī ncāhān Jesús: Ja nī jini ní ndóhó jondē ncháha ca cana Felipe ndóhó, tá nī Iyo nú jēhē űutum higo, ncachī yá.

⁴⁹ űucúan de nī ncāhān Natanael jíin yā: Maestro, maá ní cúu Sēhe Yāá Dios, maá ní cúu Rey nación maá ó Israel, ncachī dē.

⁵⁰ De nī ncāhān Jesús: ¿A já ní ncāhān ni já ní jini ní ndóhó tá nī Iyo nú jēhē űutum higo, á suu cúu já ní ncandíja nū nduhū, á naá cúu? Sochí coo tiñu ñáhnú cā cunī nū nsúú cā yáhá, ncachī yá jíin dē.

⁵¹ De nī ncāhān cā yā: Jándāá cáhān ni jíin ndá nú já jondē mitan de cunī nū já nune nūū ndéé Yāá Dios andiví, de ndá ángel yā ndaa yá nuu yá nūū nduhū, Yāá nī nduu tēe, ncachī yá.

2

Jā ní jēhēn yā iin vico tándāhá űūū Caná

¹ De nī ncháha űnī quiví, de nī Iyo iin vico tándāhá űūū Caná ndáñúū Galilea. De űucúan iyó naná Jesús.

² De suni nī ncana nchiví Jesús jíin ndá tēe scuáha jíin yá, nī jēhēn yā vico jíin ndá dē.

³ De nī ndoco vino. De naná Jesús nī ncāhān ña jíin yā: Nī ndoco vino ndá jí, ncachī ña.

⁴ De nī ncāhān Jesús jíin ña: ¿De nūcu cáhān ní sūcuán jíin sá, naná? Chi ncháha ca quenda quiví já sáhá sá tiñu ñáhnú, ncachī yá.

⁵ De naná yá chí nī ncāhān ña jíin ndá nchiví jíco ndíso cōhō: Sáhá ndá nú ndácá já cáchí yá nūū nū, ncachī ña.

⁶ De űucúan iyó iñū tinaja yūū já űūhun ndute nándahá ndá nchiví hebreo já ndúndoo jí nūū Yāá Dios. De iin iin tinaja quénda cūhūn cūmī xico á ciento litro ndute.

⁷ De nī ncāhān Jesús jíin nchiví jíco ndíso cōhō: Chuhun chitú ndá nú ndute tinaja yáhá. De nī nchuhun chitú ndá jí.

⁸ De nī ncāhān yā: Mitan de tavā ndá nú jacú de quisiáha nú coto túni tēe cúu encargado vico, ncachī yá. De nī jésiáha jí nūū dē.

⁹ De nī jito túni dē ndute já ní nduu vino, de ndúú jíni dē ní cúu nūū ní nīhīn ndá jí. Chí maá-ni ndá mozo cúu já jíni, chí maá jí ní ntavā ndute. űucúan de tēe encargado nī ncana dē tēe tándāhá.

¹⁰ De nī ncāhān dē: Ndācā nchivī chi xihna cā vino vāha jéhe ji, de tá nī jihī vāha nchivī iyó vico, de sá de jéhe ji vino jā iyó núu cā. Sochi maá nú tucu nī nsáhá nú, chí jā sándhí de jéhe nú vino jā vāha ndasí cā, ncachī dē.

¹¹ Tiñu yáhá já ní nsáhá Jesús inī ñuū Caná ndáñúu Galilea cúu tiñu ñáhnú jā xihna ñúhún já ní nsáhá yā jā stéhēn yā poder yā. De súcuán nī stéhēn yā jā cúñáhnú ndasí yā. De ndá tēe scuáha jíin yā ní ncandíja dē yā.

¹² De sá de cuáhān yā ñuū Capernaum jíin naná yā jíin ndá ñanī yā jíin ndá tēe scuáha jíin yā. De nī ndeē yā ñúcuán jacū quivī.

Jā ní ntavā yā nchivī inī templo

(Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

¹³ De jā cuacuñatin vico pascua jā sáhá ndá táhān yā hebreo, de cuáhān yā Jerusalén.

¹⁴ De inī patio templo cāhnú nī jinī yā ndá nchivī jā xícó stīquī jíin ticāchī jíin paloma, jíin ndá nchivī sáma xúhún, ndeē ndá ji núu mesa ji.

¹⁵ De jā súcuán nī jinī yā, de nī nsáhá yā iin cuarta ñii. De nī ntají yā ndācá ji inī templo, jondē jíin ticāchī jíin stīquī ji. De nī jítē yā xúhún nchivī sáma. De nī scócáva yā ndá mesa ji.

¹⁶ De nī ncāhān yā jíin nchivī xícó paloma: Tavā ndá quití yáhá. De mā sáhá nú yāhvi inī vehe Tatá nī, ncachī yā.

¹⁷ Ñúcuán de ndá tēe scuáha jíin yā, nī núcūhun inī de tūhun yósó núu tutú ii: Ja ñatin cuū sá jā ndíhvi ndasí inī sá síquī vehe ní, cáchi yā jíin Tatá yā, cáchi tutú.

¹⁸ De ndá táhān yā hebreo nī jicā tūhún dē yā: ¿De ná tiñu ñáhnú sáhá nú jā stéhēn nū poder nū, de cucáhnú inī ní jā ndiso tíñú nū jā sáhá nú súcuán? ncachī dē jíin yā.

¹⁹ De nī ncāhān yātá yā: Scócáva ndá nū templo yáhá, de núu únī quivī de nacani nī, ncachī yā.

²⁰ Ñúcuán de nī ncāhān ndá tēe hebreo: Uū xico iñu cuiyā de nī jinu templo yáhá. De ndóhó, ¿á núu únī-nī quivī de nacani nú, á naá cúu? ncachī dē.

²¹ Sochi templo jā ní ncāhān Jesús cúu maá yiqui cúñu yā, chí cahñi nchivī yā de natecū yā núu únī quivī.

²² Jā ñúcuán cúu já tá nī natecū yā jā ní jihī yā, de ndá tēe nī scuáha jíin yā nī núcūhun inī dē jā ní ncāhān yā tūhun yáhá. De nī ncandíja ndá dē tūhun jā yósó núu tutú ii, jíin tūhun yáhá jā ní ncāhān Jesús.

Jā jíinī Jesús nāsa cáa inī áno nchivī

²³ De tá iyó Jesús Jerusalén maá vico pascua, de cuáhā nchivī ní ncandíja ji jā cúu yā Cristo, chí nī jinī ji ndācá tiñu ñáhnú jā sáhá yā jā stéhēn yā poder yā.

²⁴ Sochi maá Jesús nduú ní jétáhvī yā ji, chí ja jíinī yā nāsa cáa inī áno ndá ji.

²⁵ De nduú jíinī ñúhún jā cachī ní iin nchivī núu yā nāsa iyó ndá nchivī, chí maá yā ja jíinī yā nāsa cáa inī áno ji.

3

Jā ní natúhún Jesús jíin Nicodemo

¹ De iyó iin tēe grupo fariseo, nání dē Nicodemo, de cúñáhnú dē núu nchivī nació n dē hebreo.

² Tēe yáhá nī nquiji dē núu Jesús iin jacuáa, de nī ncāhān dē jíin yā: Maestro, ja jíinī ndá sá ja maá Yāa Dios ní ntaji yā níhín jā stéhēn ní tūhun yā núu ndá sá. Chí tú nduú iyó Yāa Dios jíin ní, de mā cúu sáhá ní ní iin tiñu ñáhnú tá cúu núu sáhá ní jā stéhēn ní poder ní, ncachī dē.

³ De nī ncāhān Jesús: Jándāa cáhān ní jíin nú jā tú mā nácacu jeé iin nchivī, de mā cúu quivī ji ndahá Yāa Dios jā tatúni yā núu ji, ncachī yā jíin dē.

⁴ De nī ncāhān Nicodemo jíin yā: ¿De nāsa cuu nacacu iin tēe de tú ja ní jahnu dē? ¿A cuu núcūhun tucu dē chíjin naná dē de nacacu tucu dē? ncachī dē.

⁵ De nī ncāhān Jesús: Jándāa cáhān ní jíin nú jā tú mā nácacu iin nchivī, de mā cúu quivī ji ndahá Yāa Dios jā tatúni yā núu ji. De jā nácacu ji cúu jā ndúndo cuachi ji tá cúu núu sáhá ndute, de cundeē Espíritu Santo inī áno ji.

⁶ Já cácu sáhá nchivī, chí sēhe nchivī cúu. Sochi jā cácu sáhá Espíritu yā, chí sēhe yā cúu.

⁷ Mā sáhvi inī nū canī inī nū nāsa cúu tūhun nī ncāhān ní jíin nú jā cánuu nacacu jeé ndá nú.

⁸ De táchī chí quéne ní-ni cúu núu cúnī maá, de jíinī nú jā cáyu, sochi nduú jíinī nū ní jondē vāji ní jondē quihín. De suni súcuán cúu ndācá nchivī jā nácacu sáhá Espírítu, chí nduú jíinī nū nāsa sáhá yā tiñu ñúcuán, ncachī yā.

⁹ De nī jicā tūhún tucu Nicodemo: ¿De nāsa cúu túsaá?

¹⁰ De nī ncāhān Jesús: Maá nú cúu iin maestro jíi cúñáhnú núu ndá táhān ó Israel, ¿de á nduú jíicūhun inī nū tūhun yáhá, á naá cúu?

¹¹ Jándāa cáhān ní jíin nú jā tūhun jā jíicūhun inī ní cúu jā cáhān ní jíin nú. De nácani cáji ní síquī tiñu jā ní jinī ní. Sochi nduú cándíja ndá nū tūhun jā cáhān ní.

¹² Chí nī ncāhān ní tūhun nāsa sáhá Yāa Dios inī ñayiví, de nduú cándíja ndá nú. ¿Túsaá de nāsa cuu cándíja nú de tú cáhān ní tūhun nāsa sáhá yā jondē andiví?

¹³ Chí ní iin nduú ní ncāa andiví jā cunī nāsa iyó ñúcuán, chí mátúhún-ni nduhū, Yāa ní nduú tēe. Chí andiví ndéē ní, de nī ncuun ní vāji ní.

¹⁴ De tá cúu núu ní jata caa Moisés iin cōo cáa, tá ní jica ndá nchivī núu ñuhun thá, suni

súcuán maá nī, Yāā nī nduu tēe, cánuú já cundita caa nī yicā cruz.

¹⁵ De súcuán cánuú tácuā ndācá nchivī já candíja jí já scácu nī jí, mā tánū táhvi jí, chí sa cutecū jí níí cání andiví.

Ndasí nī ncundáhvī iní yā nchivī ñayiví

¹⁶ Chi Yāā Dios nī ncundáhvī ndasí iní yā nchivī ñayiví. De já ñúcuán nī ntají yā Sēhe yā nī nquiji, vísō mātúhún-nī yā iyó, tácuā ndācá nchivī já cándíja jí já scácu yā jí, mā tánū táhvi jí chí sa cutecū jí níí cání andiví.

¹⁷ Chi nduú ní ntají Yāā Dios Sēhe yā iní ñayiví já stánū táhvi yā nchivī, chí sa já scácu yā jí.

¹⁸ Nchivī já cándíja jí já scácu yā jí, mā tánū táhvi jí. Sochi nchivī nduú cándíja, ja nī ntānū táhvi jí, chí nduú ní ncándíja jí maá Sēhe Yāā Dios, já mātúhún-nī yā iyó.

¹⁹ Maá Yāā já stúu iní ánō nchivī, ja nī nquenda yā iní ñayiví. Sochi nchivī nī jétahān cā iní jí caca jí modo nūū neē nsūú cā já stúu yā iní ánō jí, chí tiñu sáhá jí cúu tiñu néhén. Já ñúcuán cúu já tánū táhvi nchivī jáá nduú cándíja.

²⁰ Chi ndācá nchivī já sáhá tiñu néhén, nduú jétahān cuiti iní jí luz yā. De nduú jéhe jí tūhun já stúu yā iní ánō jí, chí nduú cúu ní jí já natūu tiñu néhén já sáhá jí.

²¹ Sochi nchivī já sáhá tiñu ndāā, jéhe jí tūhun já stúu yā iní ánō jí, tácuā natūu já ndācá tiñu sáhá jí cúu tiñu jétahān iní Yāā Dios, ncachī yā.

Jā ní ncāhān tucu Juan tūhun Jesús

²² Ñúcuán de Jesús jíin ndá tēe scuáha jíin yā, cuāhān yā región Judea. De ní ndeē yā ñúcuán jacū tiempo jíin ndá dē, de scuénduté ndá dē nchiví.

²³ De suni scuénduté Juan, ndeē dē lugar já nání Enón ñatin ñuū Salim, chí ñúcuán iyó cuāhā ndute. De ní nquiji ndá nchiví nūū dē, de ní scuénduté dē jí.

²⁴ Súcuán nī nsáhá dē jondē ncháha ca quívi dē vecāa.

²⁵ Ñúcuán de sava tēe scuáha jíin Juan ndasí ní ncāhān ndá dē jíin sava táhān dē hebreo síquī ní iin cúu modo vāha cā já cuenduté nchiví já ndundoó jí nūū Yāā Dios.

²⁶ De ní nquiji ndá dē nūū Juan, de ní ncāhān dē: Maestro, tēe já ní Iyo jíin ní yūte Jordán ichi nūū quēnda ncandī, já ní nacani ní tūhun dē nūū sá, mitan de scuénduté maá dē, de ndiví nchiví jéhēn jí nūū dē.

²⁷ De ní ncāhān Juan: Ní iin tēe mā cúu sáhá dē tiñu Yāā Dios de tú mā tétiñu yā dē.

²⁸ Ndá máá nú chí ní jini nú já ní ncāhān cājí ní jáá nsūú maá ní cúu Cristo, chí cúu ní iin já ní ntají Yāā Dios já cosō nūū nacani tūhun já quiji yā.

²⁹ De tá sáhá nchiví vico tándāhá, de maá tēe tándāhá cúu já ndéca ñasihí. De amigo tēe tándāhá chí iyó jíin dē, de níni tūhun cáhān

dē. De cúsi ndasí iní dē já níni dē tūhun cáhān tēe tándāhá. De saá-ni nduhū, chí cúu ní tá cúu amigo tēe tándāhá. Chí ní nquenda maá Cristo, de cúsi ndasí iní ní já níni ní tūhun cáhān yā.

³⁰ De cánuú já nduáhnú cā maá yā de nuu cā maá ní, ncachī Juan.

Jā ní nquiji yā jondē nūū súcūn

³¹ De Yāā já vājí jondē andiví, cúñáhnú yā nūū ndihi. Chí ndācá já ní ncacu iní ñayiví yáhá, sēhe ñayiví cúu, de maá-ni tūhun ñayiví cáhān. Sochi Yāā já vājí ichi andiví, chí cúñáhnú yā nūū ndihi nchiví.

³² De nācani yā tūhun já ní jini yā jíin já ní jini yā. De nchiví chí nduú cándíja jí tūhun cáhān yā.

³³ Sochi tú iin nchiví cándíja jí tūhun cáhān yā, suu cúu já jétúhún jí já Yāā ndāā cúu Yāā Dios.

³⁴ Chi Yāā já ní ntají Yāā Dios vājí, chí maá-ni tūhun Yāā Dios cáhān yā. Chí Yāā Dios nduú jéhe yícuāhá yā Espiritu yā nūū Yāā já ní ntají yā.

³⁵ Maá yā já cúu yā Tatá, ndasí māni yā jíin Sēhe yā, de ndiví ní nchiví yā ndahá Sēhe yā já tatúni yā nūū.

³⁶ Nchiví já cándíja maá Sēhe yā já scácu yā jí, cutecū jí níí cání andiví. De nchiví jáá nduú cúu candíja sēhe yā, mā cutecū jí, chí sa cuāha Yāā Dios castigo já ndoho jí níí cání.

4

Jā ní ncāhān Jesús jíin ñahan Samaria

¹ De ndá tēe grupo fariseo, ní níhīn dē tūhun já iyó cuāhā cā nchiví scuáha jíin Jesús nsūú cā jíin Juan, jíin já cuāhā cā nchiví scuénduté yā nsūú cā Juan.

² Sochi nsūú maá yā cúu já scuénduté, chí ndá tēe scuáha jíin yā cúu já scuénduté.

³ De tá ní jini Jesús já súcuán ní níhīn ndá dē tūhun, de ní nquee yā región Judea, de cuānohōn yā región Galilea.

⁴ De ichi já nóhōn yā chí yáha región Samaria.

⁵ De ní nquenda yā iin ñuū región Samaria já nání Sicar, ñatin ñuhun já ní jéhe Jacob nūū sēhe dē José jondē janahān.

⁶ De ñúcuán iyó pozo já nání pozo Jacob. De ní jécundeē Jesús xiin pozo ñúcuán, chí ní ncuítá yā já cuāhān yā ichi. De cúu tá cahūxi ūū.

⁷ De ní nquenda iin ñahan Samaria, vājí ña já quehen ña ndute. De ní ncāhān Jesús jíin ña: Cúni māni ní ndute coho sá, ncachī yā.

⁸ De ndá tēe scuáha jíin yā, ja cuāhān ndá dē ñuū cuācuēen dē já cājí dē jíin yā.

⁹ De ñahan Samaria ní ncāhān ña jíin yā: ¿Nūcu jícān ní ndute nūū sá coho ní? Chí tēe hebreo cúu ní, de ñahan Samaria cúu sá, ncachī ña. Súcuán ní ncāhān ña, chí

nchivi hebreo nduú cáhān ndá ji jín nchivi Samaria.

¹⁰ De nī ncāhān Jesús: Tú jā jīnī ní nāsa cūnī Yāā Dios sáhá yā jā váha nīhīn, jín ní iin cúu sáān jā jīcān sá ndute nūū ní, ñúcuán de maá ní cācān ní nūū sá, de cuāha sá ndute jā cutecū ní níí cání sáhá, ncachī yā.

¹¹ De nī ncāhān ña jín yā: Señor, cūnú ndasí pozo yáhá, de nduú ná nēe ní jā tava ní ndute. ¿Túsaá de ní nīhīn ní ndute jā cutecū sá sáhá?

¹² ¿De á cúñáhnú cā maá ní nsūū cā tatá ó Jacob, á naá cúu? Chi maá dē ní sndóo dē pozo yáhá nūū ó. De yáhá ní jihī maá dē ndute, jín ndá sēhe dē, jín ndá quiti ndéca dē, ncachī ña.

¹³ De nī ncāhān Jesús: Ndácá nchivī jā jihī ndute yáhá, chí yíchī tucu ji.

¹⁴ Sochi nchivī jā coho ndute jā cuāha sá nūū ji, chí mā yíchī cuitī cā ji. Chi ndute jā cuāha sá quene inī ji tá cúu ndute jā quēne nūū ñūhūn, de sáhá jā cutecū ji níí cání, ncachī yā jín ña.

¹⁵ De maá ña nduú ní jícūhun inī ña, de nī ncāhān ña jín yā: Señor, cuāha ní ndute ñúcuán coho sá, tácuā mā yíchī cuitī cā sá, de ní nduú cā jīnī ñūhūn quiquehen sá ndute pozo yáhá, ncachī ña.

¹⁶ De nī ncāhān Jesús jín ña: Cuácāna ní yīi ní de quiji ní jín dē, ncachī yā.

¹⁷ Nduú ná yīi sá iyó, ncachī ña. De nī ncāhān Jesús: Ndāā cáhān ní jāā nduú ná yīi ní iyó.

¹⁸ Chi jā ní iyo ūhūn yīi ní, de tēe ndéca ní mitan chí nsūū yīi ní cúu dē. Yáhá cúu jā ní ncāhān ndāā ní, ncachī yā.

¹⁹ De jā súcuán nī ncāhān yā, de nī ncāhān ña: Señor, iin tēe nācāni tūhun Yāā Dios cúu ní, jāni inī sá.

²⁰ Ndá ndīyi tatá sá nchivī Samaria, yucu yáhá ní nchīñūhūn ji Yāā Dios. Sochi ndá máá ní nchivī hebreo, cáhān ní jā Jerusalén cúu nūū cánuú chíñūhūn ó yā, ncachī ña.

²¹ De nī ncāhān Jesús jín ña: Nānā, candíja ní tūhun cáhān sá, chí quiji quīvi jāā nsūū yucu yáhá ní nsūū Jerusalén cúu nūū chíñūhūn ní maá Yāā cúu Tatá, chí ndihī-ni lugar de cuu chíñūhūn ní yā.

²² Ndá máá ní nchivī Samaria chí nduú jīnī ní ní iin cúu jā chíñūhūn ní. Sochi ndá máá sá chí jīnī sá ní iin cúu jā chíñūhūn sá. Chí jondē nūū ndá máá sá nchivī hebreo cúu nūū vāji Yāā jā scācu nchivī.

²³ De jā nī nquenda quīvi jā ndá nchivī jā chíñūhūn Yāā cúu Tatá, mitan de vīhī cā chíñūhūn ndija ji yā, chí jondē jín inī jín ánó ji. Chí maá Tatá súcuán cūnī yā jā chíñūhūn nchivī yā.

²⁴ Yāā Dios cúu Espírītu, de nchivī jā cūnī ji chíñūhūn ji yā, cánuú jā chíñūhūn ndija ji yā jondē jín inī jín ánó ji, ncachī yā.

²⁵ De nī ncāhān tucu ña: Jīnī sá jā quiji Mesas jā cúu Cristo, Yāā jā tajī Yāā Dios. De tá quenda maá yā, de stéhēn cāji yā ndácá tūhun nūū ó.

²⁶ De nī ncāhān Jesús: Maá sá jā cáhān sá jín ní, suu sá cúu Yāā ñúcuán.

²⁷ De jūni cáhān cā yā súcuán, de nī nenda ndá tēe scuáha jín yā. De sáhvi inī ndá dē ndéhé dē jā nátūhūn yā jín ñahan ñúcuán. De ní iin dē nduú ní jīcā tūhūn dē yā naá cúu jā jīcā tūhūn yā ña á naá cúu jā nátūhūn yā jín ña.

²⁸ Ñúcuán de nī sndóo ña quīyi ña, de cuāhān ña jondē ñuū. De nī ncāhān ña jín ndá nchivī ñúcuán:

²⁹ Nehēn ndá nú ná cóhōn de cūnī nū iin tēe jā ní ncachī ndihī ndácá jā ní nsáhá ní. Sanaā de maá yā cúu Cristo jā ndétu ó jā quiji, ncachī ña.

³⁰ Ñúcuán de nī nquee ndá ji ñuū, de cuāhān ji nūū iyó Jesús.

³¹ De jūni cuāhān ndá ji nūū yā, de ndá tēe scuáha jín yā ní ncāhān ndáhvi dē jín yā: Maestro, caji ní stāā vii, ncachī dē.

³² De nī ncāhān yā jín ndá dē: Iyó stāā caji ní jāā nduú jīnī ndá nú nāsa cúu, ncachī yā.

³³ Ñúcuán de ndá tēe scuáha jín yā ní jīcā tūhūn táhān ndá de: ¿A jā ní nquisiáha iin nchivī jā ní nchaji yā, á naá cúu? ncachī dē.

³⁴ De nī ncāhān Jesús: Jā ní ncachī ní jā iyó jā caji ní cúu jā cūsī inī ní sáhá ní tiñu cūnī Yāā ní ntaji nduhū vāji ní, jín jā sínu ní tiñu jā ní jēhe yā nūū ní.

³⁵ De cáhān ndá nú jā cúmanī cūmī cā yōó de tēhndē trigo. Sochi nduhū chí cáhān ní jín ní: Cūndéhé ndá nú, chí nchivī cuāhā cúu ji tá cúu trigo jā ní ncuāān jā tēhndē, chí jā iyó tūha ji candíja ji nduhū.

³⁶ De ndá tēe scándíja nchivī, cúu dē tá cúu tēe jēhndē trigo, de nīhīn dē yáhvi dē. De jā nástútú ndá dē nchivī cúu jā cutecū ji níí cání andivī. De ndá tēe jā scútē nuu tūhun ní xihna cū, cúu dē modo tēe jítē trigo, de inuú-ni cusū inī dē jín ndá cā tēe jā stéhēn cā síquī ñúcuán.

³⁷ Chí ndāā cáhān iin tūhun: Iin tēe jítē, de incā tēe nástútú, cáchi.

³⁸ De jā suu cúu jā ní ntaji ní ndá ndóhó jā scándíja nū nchivī yā ní jīnī tūhun ní ní nacani incā tēe. Chí ndá cā tēe chí jā ní nacani dē tūhun nūū nchivī, de ndá máá nú chí modo jā nástútú nú ji cúu jā scándíja nū ji, ncachī yā.

³⁹ De cuāhā nchivī Samaria jā ndéē ñuū ñúcuán, ní ncandíja ji Jesús jā ní jīnī ji tūhun jā ní ncāhān ñahan ñúcuán. Chí ní ncāhān ña jā ní ncachī yā ndihī ndácá jā ní nsáhá ña.

⁴⁰ Jā suu cúu jā ndá nchivī Samaria ñúcuán ní nquenda ji ní nūū yā, de nī ncāhān ndáhvi ji jín yā jā ná quéndóo yā ñuū ji. De ní ndóo yā ñúcuán ūū quīvi.

⁴¹ De cuahā cā ji nī ncandija ji yā jín tūhun cāhān maá yā.

⁴² De nī ncāhān ndá ji jín ñahan ñúcuán: Nduú cā jini ñúhún jā cāhān maá nú de candija nī yā, chi ja nī jini ndá nī tūhun jā cāhān maá yā. De jini ndácá ó jā maá yā cúu ndija Cristo, Yāā jā scácu nchiví ñayiví, ncachí ndá ji.

Jā ní nasahá vāha yā sēhe tēe ndiso tíñú nūū rey

⁴³ De tá nī nchāha ūū quiví, de Jesús nī nquee yā Samaria, de nī naquehen yā ichi cuānohōn yā región Galilea.

⁴⁴ Chi ja nī ncāhān maá yā jā ndá tēe nācani tūhun Yāā Dios, nduú iyó yinúhún nchiví ñuū dē jín dē, de saá-ni jín maá yā.

⁴⁵ De tá nī nenda yā Galilea, de nchiví ñúcuán nī jetáhví ji yā, chi suni maá ji nī jēhēn ji vico pascua Jerusalén, de nī jini ndá ji ndácá tíñú nī nsahá yā quiví jā ní iyo vico ñúcuán.

⁴⁶ Ñúcuán de nī jēhēn tucu yā ñuū Caná ndáñú Galilea, nūū ní nsahá yā jā ndute nī nduu vino. De iní ñuū Capernaum nī iyo iin tēe cúnáhnú jā ndiso tíñú nūū rey. De cūhū sēhe dē.

⁴⁷ Tēe ñúcuán nī nīhīn dē tūhun jā ní nguenda tucu Jesús región Galilea jā ní jēhēn yā región Judea. De nī jēndēhé dē yā, de nī ncāhān ndáhví dē jā ná quihīn yā jín dē vehe dē, de nasahá vāha yā sēhe dē, chi ja ñatin cuū ji.

⁴⁸ De nī ncāhān yā jín dē: Tú mā cūnī nú ndá tíñú ñáhnú jā sáhvī iní nū sáhá, de mā cándija cuiñí ndá nū, ncachí yā.

⁴⁹ De tēe ndiso tíñú nūū rey, nī ncāhān dē: Señor, sáhá ní favor ná cóhōn, chi tú ná cúcuéé ní de cuū sēhe sá, ncachí dē.

⁵⁰ Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: Cuānohōn vehe nú, chi cutecū sēhe nú. De nī ncandija dē tūhun nī ncāhān Jesús, de cuānohōn dē-ni.

⁵¹ De juni jica dē cuānohōn dē vehe dē, de nī nguenda ndá mozo dē nī nquitahān ji dē, de nī ncāhān ji: Ja nī nduvāha sēhe ní, ncachí ji.

⁵² De nī jicá tūhún dē nā hora cúu jā ní nquijéhé nī nduvāha ji. De nī ncāhān ndá ji jín dē: Cahiiñ icu nī nquee cahni ji.

⁵³ Ñúcuán de maá tatá ji nī nsahá dē cuenta jā hora ñúcuán cúu jā ní ncāhān Jesús jín dē jā cutecū sēhe dē. De nī ncandija dē jín ní vehe dē jā cúu yā Yāā jā ní ntaji Yāā Dios.

⁵⁴ Yáhá cúu vuelta ūū jā ní nsahá Jesús tíñú ñáhnú jā ní stēhēn yā poder yā región Galilea, tá nī nenda yā jā ní jēhēn yā región Judea.

5

Jā ní nasahá vāha yā iin tēe jā cáá nūū pila Betesda

¹ Ñúcuán de cuahān tucu Jesús Jerusalén, chi iyó tucu vico jā sáhá ndá táhān yā hebreo.

² De Jerusalén iyó iin pila ndute ñatin maá viéhé jā nání viéhé ticachí. De yuhú hebreo nání Betesda. De nūū iyó pila ñúcuán iyó ūhūn corredor.

³ De ndá corredor ñúcuán cáá cuahā nchiví cūhū, jā cuaá, jā cojo, jā vehlé. De ndétu ndá ji jā candá ndute ñúcuán.

⁴ Chi iyó quiví jā cúun iin ángel yā nūū pila, de scándá yā ndute. De nchiví jā quiví xihna cā iní pila tá scándá yā ndute, de nduvāha ji nā-ni cuéhē ndóho ji.

⁵ De ñúcuán cáá iin tēe jā ní ncuu ócō xāhōn ūñi cuīyā cūhū dē.

⁶ De nī jini Jesús jā cáá dē, de nī jini yā jā ní ncuu cuahā cuīyā cūhū dē. De nī ncāhān yā jín dē: ¿A cūnī nū nduvāha nú? ncachí yā.

⁷ De nī ncāhān tēe cūhū: Señor, nduú nīhīn sá ní iin tēe squiví sáan iní pila tá cándá ndute. Chi ndácá vuelta jā cūnī sá quiví sá, de quiví-ni incá nchiví xihna cā, ncachí dē.

⁸ De nī ncāhān Jesús: Nacōo de naquehen nú camilla nú de caca nú, ncachí yā.

⁹ De tēe ñúcuán nī nduvāha dē-ni. De nī naquehen dē camilla dē, de nī nquijéhé dē jica dē. De quiví nátátú cúu quiví ñúcuán.

¹⁰ De nī ncāhān ndá táhān dē hebreo jín dē: Quiví nátátú cúu mitan. De cáchi ley jā má cúu cuiso nú camilla nū.

¹¹ De nī ncāhān tēe nī nduvāha: Tēe jā ní nasahá vāha nduhū, nī ncāhān dē jín nī jā naquehen nī camilla ní de caca ní, ncachí dē.

¹² Ñúcuán de nī jicá tūhún ndá dē: ¿Ní tēe nī ncāhān jín nū jā naquehen nú camilla nū de caca nú?

¹³ De tēe nī nduvāha, nduú jini dē ní iin tēe cúu jā ní nasahá vāha dē. Chi iní cuahā nchiví ñúcuán, de Jesús ja cuahān yā.

¹⁴ De cuéé cā de nī naquetáhn Jesús jín dē iní templo cāhnú. De nī ncāhān yā: Mitan chi nī nduvāha nú. De mā sáhá cā nū cuāchi, chi tú nduú, de quiji iin tūndóhó xéén cā síqui nū, ncachí yā.

¹⁵ Sá de cuahān tēe ñúcuán de nī ncachí tūhun dē nūū ndá táhān dē hebreo jā Jesús cúu jā ní nasahá vāha yā dē.

¹⁶ De síqui jā ní nsahá Jesús tíñú yáhá quiví nátátú, jā ñúcuán cúu jā ndá tēe hebreo jini ūhví dē yā, de cūnī ndá dē cahni dē yā.

¹⁷ De nī ncāhān Jesús jín ndá dē: Maá Tatá nī chi ní cáni sáhá yā tíñú vāha, de suni súcuán sáhá maá ní tíñú vāha.

¹⁸ De síqui jā ní ncāhān yā súcuán, de ndá tēe hebreo vhi cā cūnī dē cahni dē yā. Chi nsúú maá-ni jáá nduú squíncuu yā jā cāhān ley síqui quiví nátátú, chi suni jā ní ncāhān yā jā Tatá yā cúu Yāā Dios de súcuán sáhá inuú yā maá yā jín Yāā Dios.

Siqui já ndiso tíñú Sêhe Yāā Dios

¹⁹ De nī ncāhān Jesús: Jāndāā cāhān nī jīn ndá nú: Nduhū já cūu Sêhe Yāā Dios, nī iin mā cūu sáhá nī já maá nī, chí sáhá nī maá-ni tíñu já jīnī nī já sáhá Tatá nī. Chí ndacá já sáhá Tatá nī, suni sáhá nduhū já cūu nī Sêhe yā.

²⁰ Chí Tatá nī mānī yā jīn nduhū já cūu nī Sêhe yā, de stéhēn yā nūu nī ndihī já sáhá yā. De coo tíñu ñáhnū cā já stéhēn cā yā nsūu cā já nī ncuu mitan, já sáhvi inī ndá nú cunī nū.

²¹ Chí tá cūu nūu nástécū Tatá nī ndiyyi de cutecū tucu ji, saá-ni nduhū já cūu nī Sêhe yā, suni sáhá nī já cutecū nī-ni cūu já cunī maá nī.

²² De maá Tatá nī, nduu sándaā yā siquī nī iin nchivī, chí nī jêhe yā tūhun já sándaā maá nī siquī ndacá nchivī, chí Sêhe yā cūu nī.

²³ De sūcuán de coo yíñúhún ndihī nchivī nūu nī, tá cūu nūu íyó yíñúhún ji nūu Tatá nī. De nchivī jáá nduu íyó yíñúhún nūu nī, tūsaá de suni nduu íyó yíñúhún ji nūu maá Tatá nī, Yāā já nī ntají nduhū vāji nī.

²⁴ Jāndāā cāhān nī jīn ndá nú: Tú iin nchivī chuhun inī ji tūhun cāhān nī, de candija ji já Yāā ndāā cūu Yāā já nī ntají nduhū vāji nī, nchivī ñūcuán cutecū ji níí cání andivī, de mā tánū táhvi ji. Chí mā cóo cā ji tá cūu ndiyyi, chí sa cutecū ji níí cání.

²⁵ Jāndāā cāhān nī jīn ndá nú já quiji quívi, de mitan de ja nī nquiéhé, já ndacá nchivī já cūu tá cūu ndiyyi, cunī ndá ji tūhun já cāhān nduhū, Sêhe Yāā Dios. De nchivī cuetáhvi chí cutecū ji níí cání.

²⁶ Chí tá cūu nūu íyó poder maá Tatá nī já sáhá yā já técu ndacá-ni, suni sūcuán nī jêhe yā poder nūu maá nī já sáhá nī já cutecū ndacá-ni.

²⁷ De suni nī nsáhá yā já ndiso tíñú nī já sándaā nī siquī nchivī, chí cūu nī Yāā nī nduu tēe.

²⁸ Mā sáhvi inī ndá nú canī inī nū siquī tūhun cāhān nī. Chí quiji quívi já ndacá ndiyyi cunī ji tūhun cāhān nī,

²⁹ de quee ji nūu yíyuhū ji. De ndá ndiyyi já ní nsáhá tíñu váha, natecū ji já cutecū ji níí cání. De ndá ndiyyi já ní nsáhá tíñu néhén, natecū ji de quívi ji nūu tánū táhvi ji.

Jā ní stéhēn yā já nī nteitíñú Yāā Dios yā

³⁰ Nī iin mā cūu sáhá nī já maá nī. Chí nāsa ndacū Yāā Dios nūu nī, sūcuán sándaā nī tíñu nchivī. De ndāā sándaā nī, chí nduu sáhá nī já cūnī maá nī, chí sáhá nī já cūnī maá Tatá nī, Yāā nī ntají nduhū vāji nī.

³¹ Tú maá nī cāhān já cūu nī Sêhe Yāā Dios, de cachī nchivī jáá nduu jétíñú tūhun cāhān nī.

³² Sochi íyó incá já cāhān já cūu nī Sêhe yā. De jīnī nī já tūhun cāhān yā, chí níñin tíñú.

³³ Ndá maá nú nī ntají nú ndá tēe já ní jīcā tūhún dē Juan. De Juan chí ndāā nī ncāhān dē tūhun nī.

³⁴ De visó sūcuán de nsūu nduhū cūu já jīnī ñúhún já stéhēn iin tēe já Sêhe Yāā Dios cūu nī. Chí ndá maá nú cūu já jīnī ñúhún, tácuca candija ndá nú de cācu nú. Já ñūcuán nī ncāhān nī já íyó ndāā tūhun nī já ní nacani Juan.

³⁵ Maá Juan nī ncuu dē tá cūu iin lámpara já cáyū de cútūu, cūu já ní nacani dē tūhun nī. De ndá maá nú chí jacū-ni quívi nī jētāhān inī nū já ní stéhēn dē nūu nū.

³⁶ Sochi íyó já stéhēn cāji cā já cūñáhnū nī nsūu cā já ní ncāhān Juan. Maá tíñu sáhá nī, suu stéhēn cāji já Tatá nī nī ntají ndiyyi yā nduhū vāji nī, chí tíñu yáhá nī nteitíñú yā nduhū já sáhá nī.

³⁷ De Tatá nī já ní ntají yā nduhū vāji nī, suni maá yā cāhān nūu tutū Ī já cūñáhnū nī, visó nduu ní jīnī jīn sóho ndá nú já cāhān yā, de ní nduu ní jīnī jīnūu nū yā.

³⁸ Sochi nduu nī nchúhūn inī ndá nú tūhun já ní ncāhān Tatá nī, chí nduu cándija ndá nú nduhū, Yāā já ní ntají yā.

³⁹ De nānducū vīi ndá nú ndacá tūhun cāhān tutū Ī, chí jāni inī nū já ñūcuán níñin nū tūhun já cutecū nū níí cání sáhá. De siquī maá nī cūu já cāhān tutū Ī.

⁴⁰ Sochi nduu cūnī ndá nú cuetáhvi nú nduhū já quívi nú ndahá nī tácuca cutecū nū níí cání.

⁴¹ Nduu sáhá nī cuenta tūhun já cāhān ndá nchivī já cūñáhnū nī.

⁴² Chí já jīnī nī nāsa cūu ánō ndá nú jáá nduu íyó mānī nū jīnī Yāā Dios.

⁴³ Nduhū vāji nī jīnī tíñu cūnī Tatá nī, de nduu jétáhvi ndá nú nduhū. Sochi tú incá tēe quenda dē jīnī tíñu cūnī maá dē, de sa tēe ñūcuán ñamā cuetáhvi nú dē.

⁴⁴ ¿Nāsa cuu candija ndá nú? Chí máni já cūnī ndá nú já cuñáhnū nī sáhá ndá táhān nū, de nduu ndúcū nú já cuñáhnū nú sáhá Yāā Dios, já íyó mátúhún-ni yā.

⁴⁵ Mā cání inī ndá nú já cāhān nī cuāchi siquī nū nūu Tatá nī. Chí íyó iin já cāhān cuāchi siquī nū, suu Moisés, tēe já ñúhún inī ndá nú já quendōo ndāā nū jīnī ley já ní ntee dē.

⁴⁶ Chí tú ní ncándija ndá nú já ní ntee Moisés, de suni candija nú nduhū nícu, chí tūhun maá nī cūu já ní ntee dē.

⁴⁷ Te tú nduu cándija ndá nú tūhun nī já ní ntee dē, ¿de nāsa candija nú tūhun cāhān maá nī tūsaá? ncachī yā jīnī ndá dē.

6*Jā ní scāji yā ūhūn mīl nchivī
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)*

¹ Ñūcuán de cuāhān Jesús incá lado mar Galilea, já cūu mar Tiberias.

² De cuahā ndasí nchiví nī jēcuniquín ji yā, chi nī jini ji ndacá tiñu ñáhnú já stéhén yā poder yā já ní nasahá vāha yā nchiví cúhu.

³ De nī ncaa yā iin yucu, de nī jēcundeē yā ñúcuán jín ndá tēe scuáha jín yā.

⁴ De ja nī ncuñatin vico pascua já núcūhun iní ndá táhān yā hebreo já ní ncacu ji nūu nchiví naciōn Egipto.

⁵ De nī núcūndehé yā, de nī jini yā já vāji cuahā ndasí nchiví. De nī ncāhān yā jín Felipe: ¿Ní jondē cuen ó já cají ndá nchiví yáhá?

⁶ De sūcuán nī ncāhān yā já jito túní yā de tú nāsa cāhān dē. Chi ja jini maá yā nāsa sáhá yā.

⁷ De nī ncāhān Felipe jín yā: Ni mā quēndá ūu ciento denario stāā já cají ndá ji visō jacū-ni, ncachī dē.

⁸ Ñúcuán de nī ncāhān incā tēe scuáha jín yā, já cúu Andrés, ñani Simón Pedro:

⁹ Yáhá iyó iin tēe lulí já ndiso ji ūhūn stāā cebada jín ūu tiacá. ¿De ní quenda ñúcuán, chi nchiví cuahā ndasí cúu? ncachī dē.

¹⁰ Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: Cāhān ndá nú jín nchiví ná cūndēē ji, ncachī yā. De ñúcuán iyó cuahā itē, de nī jēcundeē ndá ji, de tá ūhūn mil tēe cúu.

¹¹ De nī nquehen Jesús stāā ñúcuán, de xihna cā nī nacuetáhví yā nūu Yāā Dios. De nī jēhe yā nūu ndá tēe scuáha jín yā, de ndá máá dē nī nsaji dē nūu ndá nchiví ndēē ñúcuán. De suni sūcuán nī nsáhá yā jín tiacá, de nī nchaji ndá ji nāsa cūnī ji cají ji.

¹² De tá nī ndahā chījin ji, de nī ncāhān yā jín ndá tēe scuáha: Nastútú ndá nū ndá pedazo já ní nguendōo, tácuca mā náa cuiñí.

¹³ De nī nastútú ndá dē, de nī nchitú ūxí ūu tíca pedazo já ní nguendōo cā siquí ndihūhūn stāā cebada.

¹⁴ De ja ní jini ndá nchiví tiñu ñáhnú já ní nsáhá Jesús já stéhén yā poder yā, de nī ncāhān ji: Jāndāā ndija já tēe yáhá cúu já cāhān tutú já quiji iní ñayiví já nacani tūhun Yāā Dios, ncachī ndá ji.

¹⁵ De nī jini Jesús já cūnī ndá ji sáhá ji fuerza já cuu yā rey ji nícu. De nī ncujiyo tucu mátuhún yā-ní, nī ncaa yā cuahān yā nūu sūcún cā yucu.

*Jā ní jica jéhe yā nūu mar
(Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)*

¹⁶ De ja cuácuneē, de ndá tēe scuáha jín yā nī nuu dē yucu cuahān dē nūu mar.

¹⁷ De nī ndivi ndá dē iní barco, de nī scáca dē já quihín dē incā lado mar jondē ñuñ Capernaum. De ja nī ncuneē, de ncháha ca nenda Jesús nūu ndá dē.

¹⁸ Ñúcuán de nī jiquihí iin táchí níhin, de jisō ndute mar sáhá.

¹⁹ De tá nī ncuu tá cúu ūhūn á iñū kilómetro jica ndá dē jín barco, de nī jini dē já jica Jesús

nūu mar, de nī ncuñatin yā nūu barco. De nī nchūhú ndá dē.

²⁰ De maá yā nī ncāhān yā jín dē: Maá nī cúu, de mā cūyūhú ndá nú.

²¹ De nī ncuñi iní ndá dē já ná quivi yā iní barco. De nī nsáhá yā já ñamā-ní nī nguenda barco nūu ñuhun yíhí nūu cuahān ndá dē.

Jā ní nanducú ndá nchiví Jesús

²² De quiví téen de ndá nchiví já ní nguendōo incā lado mar, nī jini ji já ndá tēe scuáha jín yā cuahān dē jín mátuhún-ni barco já ní iyo ñúcuán, jín jáá nduú ní nguivi Jesús já quihín yā jín dē.

²³ Sá de sava cā barco já vāji ichi ñuñ Tiberias, nī nguenda ñatin lugar nūu ní nchaji ndá ji stāā já ní nacuetáhví máá jētohō ō jēhe.

²⁴ De ja ní jini nchiví jáá nduú cā Jesús iyó yā ñúcuán, de nī ndá tēe scuáha jín yā, de nī nguivi ji ndá barco ñúcuán, de cuahān ji ñuñ Capernaum cuānanducú ji yā.

Jesús cúu stāā já cutecū ō ní cání

²⁵ De tá nī nguenda ji jondē incā lado mar, de nī nanihín ji Jesús. De nī jicā tūhún ji yā: Maestro, ¿ná hora nī nguenda ní yáhá?

²⁶ De nī ncāhān Jesús: Jāndāā cāhān nī jín ndá nú já nānducú nú nduhú siquí já ní nchaji nū jondē ní ndahā chījin nú, de nsūu siquí já ní jini nū ndacá tiñu ñáhnú já ní stéhén nī poder nī.

²⁷ Mā cūndihví iní nū maá-ní siquí já cají nū já ñamā nataxín, chi sa cūndihví iní nū já nihín nū stāā já cutecū nū ní cání sáhá. De nduhū, Yāā nī nduu tēe, taji nī maá stāā já cutecū nū ní cání. Chi Tatá nī Yāā Dios nī jani yā nduhū já sáhá nī sūcuán, ncachī yā jín ndá ji.

²⁸ Ñúcuán de nī jicā tūhún ji yā: ¿Nāsa sáhá ndá sá tácuca squincuu sá tiñu cūnī Yāā Dios?

²⁹ De nī ncāhān Jesús: Tiñu já cūnī Yāā Dios cúu já candíja ndá nú nduhū, Yāā já ní ntaji yā vāji.

³⁰ Ñúcuán de nī ncāhān ndá ji: ¿Túsaá de nā tiñu ñáhnú sáhá ní cūnī ndá sá de candíja sá já ní ntaji yā nihín? ¿Nā tiñu cúu já sáhá ní?

³¹ Chi ndá tatá ō janahān nī nchaji dē maná já ní ncuun ichi andiví jondē nūu ñuhun tíhā, tá cúu nūu yosō nūu tutú i: Yāā Dios nī jēhe yā stāā nī ncuun ichi andiví nī nchaji ndá ji, cachi tutú, ncachī ndá ji jín yā.

³² De nī ncāhān Jesús: Jāndāā cāhān nī jín ndá nú: Nsūu Moisés nī jēhe stāā ñúcuán nūu ndá dē já ní ncuun ichi andiví, chi maá Tatá nī nī jēhe. De maá yā jēhe stāā andiví já cutecū nū ní cání sáhá.

³³ Chi stāā já jēhe Yāā Dios cúu maá Yāā já ní ncuun ichi andiví, de sáhá yā já nchiví ñayiví cutecū ji ní cání andiví, ncachī yā.

³⁴ De nī ncāhān ndá ji: Señor, níni cuāha nī stāā ñúcuán cají ndá sá túsaá.

³⁵ De nī ncāhān Jesús: Maá nī cúu maá stāā jā cutecū nū ní cání sáhá. Nā-ni nchivī quívi ndahá nī, mā cōcón cuitī cā ji. De nā-ni nchivī cándíja nduhū, mā yichī cuitī cā ji.

³⁶ Sochi ndá ndóhó ja nī ncāhān nī jín nū jáá nduú cándíja nū nduhū, vísō nī jín nū nū nī.

³⁷ Ndācá nchivī jā sáhá Tatá nī jā candíja ji nduhū, maá ji quívi ndahá nī. De jétáhvi nī ndācá ji jā cúnī ji quívi ji ndahá nī, chí mā tají cuitī nī ji.

³⁸ Chí nī nquiji nī jondē andiví tácuá sáhá nī tínu jā cúnī Yāā jā ní ntaji nduhū, de nsūú jí sáhá nī jā cúnī maá nī.

³⁹ De tínu jā cúnī Tatá nī, Yāā nī ntaji nduhū, cúu jā má scuíta nī nī iin nchivī jā jéhe yā nūú nī, chí coto nī ji de nastécū nī ji quívi jīnu ñayívi.

⁴⁰ De Yāā nī ntaji nduhū, cúnī yā jā ndācá nchivī jā níhīn ji tūhun nduhū de candíja ji nduhū jā cúu nī Sēhe Yāā Dios, cutecū ji ní cání andiví. Chí nastécū nī ji quívi jīnu ñayívi, ncachī yā.

⁴¹ Ñúcuán de nī nquijéhé ndá táhān yā hebreo cáhān ji contra síquī yā, chí nī ncāhān yā jā maá yā cúu stāā jā nī ncuun ichi andiví.

⁴² De nī ncāhān ji: ¿A nsūú tēe yáhá cúu Jesús sēhe José? De jínī ó tatá dē naná dē. ¿De nāsa cúu jā cáhān dē jā nī ncuun dē ichi andiví túsaá?

⁴³ De nī ncāhān Jesús jín ndá ji: Mā cáhān ndá nū síquī nī.

⁴⁴ Nī iin nchivī mā cúu quívi ji ndahá nī de tú mā sáhá Tatá nī jā cuu inī ji quívi ji, chí maá yā nī ntají nduhū vāji nī. De nastécū nī ji quívi jīnu ñayívi.

⁴⁵ De suha yósō nūú tutū jā ní ntee ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán: Ndācá ji chí stéhēn Yāā Dios nūú ji, cáchī. Túsaá de ndācá nchivī jā jínī tūhun jā cáhān Tatá nī de jétáhvi ji jā stéhēn yā nūú ji, nchivī ñúcuán chí quívi ji ndahá nī.

⁴⁶ Nī iin nchivī nduú ní jínī cuitī ji nūú maá Tatá nī. Chí mátúhún-ni nduhū cúu jā ní jínī nūú yā, chí jondē nūú maá yā vāji nī.

⁴⁷ Jāndāā cáhān nī jín ndá nū jā nchivī jā candíja jā scácu nī ji, maá ji cutecū ji ní cání.

⁴⁸ Maá nī cúu stāā jā cutecū nū ní cání sáhá.

⁴⁹ Ndá tatá nū janahán, nī nchají dē stāā maná jí ní ncuun ichi andiví jondē nūú ñuhun tíhā, sochi nduú ní nsáhá jā cutecū dē ní cání.

⁵⁰ De stāā jā cáhān nī jā vāji ichi andiví, chí nā-ni nchivī cají, de cutecū ji ní cání andiví.

⁵¹ De suu maá nī cúu stāā ñúcuán jā ní nquiji ichi andiví jā sáhá jā cutecū nū ní cání. De nchivī jā cají stāā yáhá, cutecū ji ní cání andiví. De stāā jā cuáha nī cúu yiqui cúu nī, de cuáha nī tácuá nchivī ñayívi cutecū ji ní cání, ncachī yā.

⁵² Ñúcuán de ndá táhān yā hebreo nī ncāhān ji jín táhān ji: ¿Nāsa cuu cuáha tēe yáhá yiqui cúu dē cají ó? ncachī ji.

⁵³ De nī ncāhān Jesús jín ji: Jāndāā cáhān nī jín ndá nū: Tú mā cándíja nū jā yiqui cúu nduhū, Yāā nī nduu tēe, cúu tá cúu stāā, de níñī nī cúu tá cúu ndute, túsaá de mā cutecū nū ní cání sáhá.

⁵⁴ Chí ndá nchivī jā candíja jā yiqui cúu nī cúu tá cúu stāā de níñī nī cúu tá cúu ndute, maá ji cutecū ní cání. De nastécū nī ji quívi jā jīnu ñayívi.

⁵⁵ Chí yiqui cúu nī jín níñī nī cúu ndija jā sáhá jā cutecū ji ní cání.

⁵⁶ De ndá nchivī jā candíja jā yiqui cúu nī jín níñī nī cúu tá cúu stāā jín ndute jā cutecū ji ní cání sáhá, maá ji íñī níñī nī jín nī, de íyó nī jín ji.

⁵⁷ Maá Tatá nī, Yāā tēcū, nī ntají yā nduhū vāji nī, de tēcū nī sáhá maá yā. De saá-ni ndá nchivī jā candíja jā cúu nī tá cúu stāā ji jín ndute ji, suni súcuán cutecū ji ní cání sáhá nī.

⁵⁸ Maá nī cúu stāā jā ní nquiji ichi andiví. De stāā jā cáhān nī nduú cúu tá cúu stāā maná jā ní nchají ndá tatá nū janahán, chí nduú ní nsáhá jā cutecū ji ní cání. Chí stāā jā cáhān nī, de nchivī jā cají, cutecū ji ní cání sáhá, ncachī yā.

⁵⁹ Ndá tūhun yáhá nī stéhēn Jesús nūú nchivī jā ní ndutútú inī vehe íi sinagoga ñuú Capernaum.

Tūhun jā cutecū ó ní cání

⁶⁰ De cuáha nchivī scuáha jín yā, nī jini ji tūhun yáhá jā ní stéhēn yā, de nī ncāhān ndá ji: Vjín ndasi tūhun yáhá. ¿Nāsa cuu cuetáhvi ó túsaá?

⁶¹ De nī jini Jesús jā cáhān ndá ji jā vjín cúu tūhun yáhá, de nī ncāhān yā: ¿A vjín sáhá tūhun yáhá jín ndá nū?

⁶² ¿De nāsa sáhá nū de tú cunī nū jā nduhū, Yāā nī nduu tēe, ndaa nī quínohōn nī nūú ní ndeē nī xihna ñuhún?

⁶³ Maá ánō nchivī cúu jā sáhá jā tēcū ji. Chí yiqui cúu ji nduú jétíñū cuitī súcuán. De ndá tūhun jā ní ncāhān nī jín nū cúu jā quendō vāha ánō nū, de cutecū nū ní cání sáhá.

⁶⁴ Sochi sava nū chí nduú cándíja nū, ncachī yā. Chí jondē jā xihna ñuhún ja jínī Jesús nā nchivī cúu jā má cándíja, jín nī iin dē cúu jā nastúu dē yā.

⁶⁵ De nī ncāhān cā yā: Já ñúcuán nī ncāhān nī jín ndá nū jā má cúu quívi nī iin nchivī ndahá nī de tú mā sáhá Tatá nī ja cuu inī ji quívi ji, ncachī yā.

⁶⁶ De jondē quívi ñúcuán de cuáha nchivī scuáha jín yā, nī sndóo ji yā, de nduú cā ní jica ji jín yā.

⁶⁷ Ñúcuán de nī ncāhān yā jín ndihúxī ūū tēe scuáha jín yā: ¿A suni cúnī ndá máá nú quihīn nū, á naá cúu?

⁶⁸ De nī ncāhān Simón Pedro: Señor, ¿nā nūū cā quihīn sá? Chi máá ní cúu jā nācani tūhun jā cutecū sá ní cánī sáhá.

⁶⁹ De nī ncañdija ndá sá de jinī sá jā maá ní cúu Cristo, Sēhe Yāa Dios, Yāa tēcū, ncachī dē.

⁷⁰ De nī ncāhān Jesús: De visō nī nacāji nī ndihúxī ūū ndá nú, de iyó iin nú jā ní nquivi tächī inī, ncachī yā.

⁷¹ De sūcuán nī ncāhān yā sīquī Judas Iscariote, sēhe Simón. Chi máá dē nastúu dē yā, visō iin táhán jā ūxī ūū tēe scuáha jín yā cúu dē.

7

Jāa nduú ní ncándija ndá ñanī Jesús

¹ Ñúcuán de jica nuu Jesús región Galilea. Chi nduú cúnī yā caca nuu yā región Judea, chi ndá táhán yā hebreo jā ndéé ñúcuán, cúnī dē cahñī dē yā.

² De cuacuñatin vico jā sáhá ndá táhán yā hebreo vehe ramádá jā cundeé ji.

³ De ndá ñanī yā nī ncāhān dē jín yā: ¿Nūcu maá yáhá-nī iyó nú? Vāha cā quihīn nū región Judea, tácuā ndá tēe ñúcuán jā cándija dē ndóhó, suni cúnī dē tiñu ñáhnú jā sáhá nú.

⁴ Chi tú cúnī iin tēe jā cütē nuu tūhun dē, de mā sáhá yuhū dē tiñu. De tú sáhá nú ndácá tiñu ñáhnú, vāha cā sáhá nú jā cunī ndivīi nchivī túsaa.

⁵ Súcuán nī ncāhān ndá ñanī yā jín yā, chi ní ndá máá dē nduú cándija dē yā.

⁶ Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: Ncháha ca quenda maá quivi jā quihīn nī. De ndá máá nú chi nā-nī quivi de cuu quihīn nū.

⁷ Chi mā quiti inī nchivī ñayivi cunī ji ndóhó, de maá nī chi quiti inī ji jínī ji, chi cáhān nī jā maá-nī tiñu néhén sáhá ndá ji.

⁸ Cuáhán ndá máá nú vico. De maá nī chi mā quihīn nī mitan, chi ncháha ca quenda maá quivi jā cánuú quihīn nī, ncachī yā.

⁹ Súcuán nī ncāhān yā tūhun yáhá jín ndá dē, de nī nquendoo yā Galilea.

Jā ní jēhēn Jesús vico vehe ramádá

¹⁰ De tá nī ncháha ndá ñanī yā cuāhān dē vico ñúcuán, de sá de suni cuāhān maá yā. De nduú ní jēhēn nijin yā, chi nduú ní stúu yā maá yā.

¹¹ De ndá táhán yā hebreo nānducú ji yā vico ñúcuán, de cáhān ndá ji: ¿Ní cúu nūū iyó tēe ñúcuán? ncachī ji.

¹² De ndasí nī ncāhān nchivī jā sīquī yā, chi sava ji cáhān: Tēe vāha cúu dē. De sava cā ji cáhān: Nduú chi stáhvi dē nchivī.

¹³ De yuhū-ni nī ncāhān ji tūhun yā, chi yuhú ji jā quiti inī ndá táhán ji hebreo.

¹⁴ De tá nī ncuu sava vico, de nī nquenda Jesús, nī nquivi yā templo cáhnú, de nī nquijéhe yā stéhēn yā tūhun.

¹⁵ De nī nsáhvi inī ndá táhán yā hebreo níni ji, de nī ncāhān ji: ¿Nāsa jínī tēe yáhá cuāhá tūhun ndíchi? Chi nduú ní jica dē escuela, ncachī ji.

¹⁶ Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: Tūhun jā stéhēn nī chi nsúu tūhun maá ní cúu, chi tūhun jā ní jēhe maá Yāa jā ní ntají nduhū cúu.

¹⁷ Tú iin nchivī cúnī ji sáhá ji tiñu cúnī Yāa Dios, nchivī ñúcuán chi jicūhun inī ji á jondé nūū Yāa Dios vāji tūhun stéhēn nī, á tūhun jā jáni inī maá ní cúu.

¹⁸ Tēe jā cáhān tūhun jáni inī maá dē, tēe ñúcuán ndúcú dē jā sáhá ñáhnú nchivī dē. De tú iin tēe ndúcú dē sáhá ñáhnú dē Yāa jā ní ntají dē, tēe ñúcuán cúu tēe ndāā, de nduú nā tūhun stáhvi iyó jín dē.

¹⁹ ¿A nsúu jā ní jēhe Moisés ley yā nūū nū jā squíncuu nú? De ní iin nū nduú squíncuu. Chi sa jā cúnī ndá nú cahñī nū nduhū, ¿de nājēhē cúu? ncachī yā.

²⁰ De nī ncāhān ndá nchivī ñúcuán: Tächī ndóhó nú. ¿Ní iin cúnī cahñī ndóhó?

²¹ De nī ncāhān Jesús: Nī nasáhá vāha nī iin tēe quivi nátátú, de ndivīi nū nī nsáhvi inī nū ní jinī nū jā quivi nátátú nī nsáhá ní tiñu ñúcuán.

²² De Moisés nī jēhe dē ley jā cúu circuncidar nūū ndá nú. De sáhá ndá nú circuncidar sūchí yíi nūū unā quivi jā ní ncacu ji, visō quivi nátátú cúu. (Sochi nsúu maá Moisés ní jáquīn ley ñúcuán, chi ja ní iyo nūū ndácá tatá dē.)

²³ Túsaa de tú sáhá ndá nú circuncidar visō quivi nátátú cúu, tácuā squíncuu nú ley Moisés, ¿de nūcu quiti inī ndá nú jā ní nasáhá vāha ndasí nī iin tēe quivi nátátú?

²⁴ Mā cánī ñamā inī nū jā cuāchi sáhá nī. Chi sa canī vāha inī nū sīquī ndácá tiñu vāha, ncachī yā.

Jā ní ncachī Jesús ní jondé vāji yā

²⁵ Ñúcuán de sava nchivī Jerusalén nī jicā tūhún táhán ji: ¿A nsúu tēe yáhá cúu jā nānducú ndá tēe cúñáhnú jā cahñī dē, á naá cúu?

²⁶ De yáhá cáhān nijin dē nūū chitú, de nduú ní iin jásí jā sáhá dē. ¿A sanaā de nī ncundaā inī ndá tēe cúñáhnú jā tēe yáhá cúu Cristo jā cáchī tutú jā quiji, á naá cúu?

²⁷ De nduú chi ja jínī ō ní nūū vāji tēe yáhá. De tá quiji Cristo, chi ní iin ó mā cúnī ō ní jondé quiji yā, ncachī ji.

²⁸ Ñúcuán de nī ncāhān jee Jesús jā stéhēn yā tūhun inī templo: Jínī ndá nú nduhū, de jínī nū nā ñuū vāji nī. De visō sūcuán de maá Yāa ndāā cúu jā ní ntají nduhū vāji nī, de nduú vāji nī jā cúnī maá nī. De nduú jínī ndá nú nāsa Yāa cúu yā.

²⁹ De maá nī chi jíni ni yā, chi jondē nūu maá yā vāji nī, de maá yā nī ntají nduhū, ncachī yā.

³⁰ Ñúcuán de nī nducú ndá dē tiin dē yā. De nī iin dē nduú nī ncúu tiin dē yā, chi ncháha ca quenda maá quívi jā tiin dē yā.

³¹ Sochi cuāhā nchivī nī ncañdija ji yā, de nī ncāhān ji: ¿A nsúu tēe yáhá cúu Cristo, Yāā ndétu ó jā quíji? Chi cuāhā ndasi tiñu ñáhnú sáhá yā jā stéhēn yā poder yā, ncachī ji.

Jā ní ntají ndá dē policia jā tiin dē Jesús

³² De nī jíni ndá tēe fariseo jā súcuán cáhān ndá nchivī tūhun yā. De ndá maá dē jíin ndá sūtū cúñáhnú, nī ntají dē ndá policia jā jito templo, vāji dē jā tiin dē yā.

³³ De nī ncāhān Jesús: Jacú-ni cá quívi coo nī jíin ndá nú. Ñúcuán de quínohōn ni nūu Yāā nī ntají nduhū vāji nī.

³⁴ De nanducú ndá nū nduhū, sochi mā nánihīn nū nduhū. Chi mā cúu cuēē nū nūu cundeē nī, ncachī yā.

³⁵ Ñúcuán de ndá táhān yā hebreo nī jíca tūhún táhān dē: ¿De ní cúu nūu quíhīn tēe yáhá jā mā nánihīn ó dē? ¿A quíhīn dē nūu ndá táhān ó hebreo jā ní jíte nuu jā ndéē naciōn Grecia? ¿De á stéhēn dē tūhun nūu nchivī Grecia, á naá cúu?

³⁶ ¿De nā tūhun cúu jā ní ncāhān dē jā nanducú ó dē de mā nánihīn ó dē, jā má cúu cōhōn nūu cundeē dē? ncachī ndá dē.

Síqui ndute jā cutecū ó níí cáni sáhá

³⁷ De quívi sándihí vico ñúcuán de íyo vico cáhnú cá. De quívi ñúcuán nī nacuíñi Jesús, de nī ncāhān jee yā: Tú nā-nī nchivī cúu ndasí inī ji ndácá jā váha jā sáhá nī jēhē ji, jondē tá cúu nūu yichí ndasí ji ndute, túsáá de ná quívi ji ndahá nī de coho ji ndute, cúu jā nīhīn ji ndácá jā váha ñúcuán.

³⁸ De nchivī jā candija jā sácuu nī ji, chi inī ánō ji cundeē Espíritu Santo, de cuu yā tá cúu iin yūte jā quēne de níí cáni jíca ndute. De suu cúu jā sáhá yā jā cutecū ji níí cáni, tá cúu nūu cáhān tutū ī, ncachī yā.

³⁹ De súcuán nī ncāhān yā jā nchivī candija jā scácu yā ji, nīhīn ji Espíritu Santo. Chi ncháha ca quenda maá Espíritu, chi ncháha ca ndaa Jesús quínohōn yā nūu nduñáhnú yā.

Jā ní ncusín inī nchivī jā síqui yā

⁴⁰ De sava ndá nchivī cuāhā, tá nī jíni ji tūhun yáhá, de nī ncāhān ji: Jāndáá jā tēe yáhá cúu jā cáchi tutū jā quíji dē nacani dē tūhun Yāā Dios, ncachī ji.

⁴¹ De sava cá ji nī ncāhān: Tēe yáhá cúu Cristo, Yāā nī ntají Yāā Dios. Sochi sava cá ji nī ncāhān ji: Nduú chi nsúu Galilea quíji Cristo.

⁴² Chi cáchi tutū ī jā chíjin tatā rey David cacu Cristo, de cacu yā ñuū Belén, ñuū nūu ní ncacu maá David, ncachī ji.

⁴³ De súcuán nī ncusín inī ndá nchivī jā síqui yā.

⁴⁴ De sava ji cúni ji tiin ji yā jā chindasi ji yā, de ni iin ji nduú ní ntíin ji yā.

Jāā nduú ní ncánáija ndá tēe cúñáhnú

⁴⁵ Ñúcuán de ndá policia jā jito templo, nduú ní ntíin ndá dē Jesús, de cuānohōn ndá dē nūu ndá tēe fariseo jíin ndá sūtū cúñáhnú. De ndá tēe ñúcuán nī jíca tūhún dē policia: ¿Núcu nduú ní nquíji ndá nū jíin dē?

⁴⁶ De nī ncāhān ndá policia: Nduú cuiti nī iin tēe cáhān váha ndasí tá cúu nūu cáhān tēe ñúcuán, ncachī dē.

⁴⁷ De nī ncāhān ndá tēe fariseo: ¿De á suni jondē ndá maá nū nī stáhvī dē, á naá cúu?

⁴⁸ Ni iin táhān nī ndá sūtū cúñáhnú jíin tēe fariseo, nduú cándija ndá nī tūhun cáhān tēe ñúcuán, ¿de nūcu cándija ndá maá nú?

⁴⁹ De ndá nchivī cuāhā ñúcuán jāā nduú jícuhun inī ji ley Moisés, chi tánū táhvī ji, ncachī ndá dē.

⁵⁰ De nī ncāhān Nicodemo, tēe jā ní jēhēn nūu yā iin jacuāā, de suni iin tēe fariseo cúu dē:

⁵¹ Cáchi ley jā má cúu tee ó cuāchi síqui iin tēe, de tú mā cúnini ó xihna cá nása cáhān dē, tácuca cucáhnú inī ó nā cuāchi nī nsáhá dē, ncachī dē.

⁵² De nī ncāhān ndá dē: De ndóhó, ¿á suni jondē Galilea vāji nū jā cáhān nū jēhe tēe ñúcuán? Nanducú víi nū nūu tutū ī de cunī nū jā Galilea nduú quēe cuiti nī iin tēe nácani tūhun Yāā Dios, ncachī ndá dē.

⁵³ De cuānohōn ndá dē tá vehe tá vehe dē.

8

Tūhun ñahan jā ní ncasiquí ndéē táhān

¹ De nī ncaa Jesús cuāhān yā yucu Olivos.

² De jā cuácunijin incá quívi, de nī nquenda tucu yā templo. De ndihí nchivī nī nquenda ji nūu yā. De nī jēcundeē yā, de nī stéhēn yā tūhun nūu ndá ji.

³ Ñúcuán de ndá tēe stéhēn ley janahán jíin ndá tēe grupo fariseo, nī nquíji ndá dē jíin iin ñahan jā ní nīhīn dē ña jā casíquí ndéē ña. De nī jani dē ña máñú.

⁴ De nī ncāhān dē jíin yā: Maestro, nī nīhīn ndá sá ñahan yáhá jā casíquí ndéē ña.

⁵ De ley Moisés ndácu nūu ó jā cuāha ó yūū xīnī ndá ñahan sáhá súcuán tácuca cuū ña. De maá ní, ¿nása cáchi nī?

⁶ De súcuán nī ncāhān ndá dē jā jito túni dē yā tú cuetáhvī yā jā cáhān ley ñúcuán, chi tú nduú de cáhān dē cuāchi síqui yā. De Jesús nī jíquindeyi yā, de nī ntee yā nūu ñuhún jíin xīnī ndáhá yā.

⁷ De jā cáhān cáhān ndá dē, de nī nūcuñī yā, de nī ncāhān yā jíin dē: Tú ní iin ndá maá nū nduú nā cuāchi nú, de xihna cá ndóhó cuāha yūū xīnī ña túsáá, ncachī yā.

⁸ De nī jiquindeyi tucu yā, de nī ntee tucu yā nūū űuhūn.

⁹ De tá nī jini ndá dē jā sūcuán nī ncāhān yā, de nī jicūhun inī dē jā suni iyó cuāchi dē. De tá iin tá iin dē nī nquee dē cuāhān dē, de xihna cá tēe űáhnū cá nī nquee, de jondē nī ndihi. De nī nquendōo maá-ni cá Jesús jín űahan jā inī űúcuán.

¹⁰ De nī nūcuānī tucu yā, de nduú cá nī iin tēe űúcuán nī jini yā, chí maá-ni cá űahan inī. De nī ncāhān yā jín űa: ¿Ní cuāhān ndá tēe jā ní ncāhān cuāchi siquī nū? ¿A nduú cá ní ndé nī iin dē jā cáhān dē cuāchi siquī nū?

¹¹ De nī ncāhān űa: Nduú nī iin dē, Señor. űúcuán de nī ncāhān Jesús jín űa: Ni nduhū, mā cáhān nī cuāchi siquī nū. De cuáhān de mā sáhá cá nū cuāchi, ncachī yā.

Jesús cúu maá luz jā stúu inī áno nchivī

¹² De incá vuela nī ncāhān Jesús jín nchivī: Maá nī cúu tá cúu luz jā stúu inī áno nchivī űayivī, jā sáhá nī jā jicūhun inī ji siquī Yāa Dios. De nchivī jā candija nduhū, mā cáca cá ji modo nūū nee, chí sa cnevāha ji luz inī áno ji jā sáhá jā cutecū ji ní cáni.

¹³ űúcuán de nī ncāhān ndá tēe fariseo jín yā: Ndóhó chí cáhān nū jēhē maá nū, de nduú jētíñū tūhun cáhān nū.

¹⁴ De nī ncāhān yā jín ndá dē: Visó cáhān nī jēhē maá nī, de iyó ndāā tūhun cáhān nī. Chí jini nī ní jondē vāji nī ní jondē quihūn nī. Sochi ndá ndóhó nduú jín nū ní jondē vāji nī ní jondē quihūn nī.

¹⁵ Ndá ndóhó chí modo nchivī űayivī sándaā nū siquī tūhun cáhān nī. De nduhū chí nduú sándaā mátúhūn nī-ni siquī nī iin nchivī.

¹⁶ De tú sáhá ndāā nī siquī ji, de ndāā sándaā nī, chí nduú sáhá mátúhūn nī-ni, chí sándaā nī jondē jín maá Tatá nī, Yāa nī ntají nduhū vāji nī.

¹⁷ De yósó nūū tutú ley jā névāha ndá nū jā tú inuú cáhān űū testigo, de cánuú cuetáhvi nū jā cáhān dē, chí iyó ndāā tūhun cáhān dē.

¹⁸ Túsaá de nduhū cúu iin jā cáhān ndāā nī jēhē nī. De incá jā cáhān ndāā jēhē nī cúu maá Tatá nī, Yāa nī ntají nduhū, ncachī yā.

¹⁹ De nī ncāhān ndá dē jín yā: ¿Ní cúu nūū ndéé Tatá nū túsaá? De nī ncāhān yā: Nduú jini ndá nū ní iin cúu nduhū nī Tatá nī. De tú jā jini nū nduhū, de suni cunī nū Tatá nī nícu.

²⁰ Ndá tūhun yáhá nī ncāhān Jesús jā stéhēn yā inī templo nūū iyó ndá jātūn nūū sócō nchivī xūhūn. De nduú ní ntīn nī iin dē yā, chí ncháha ca quenda quivī jā tiin dē yā.

Jā ní ncāhān yā jā má cúu quihūn ji nūū cundeéyā

²¹ De nī ncāhān tucu Jesús jín ndá dē: Nduhū chí quihūn nī, de nanducú ndá nū nduhū, de mā nánihūn nū nduhū, chí quendōo cuāchi nū siquī nū tá cuū nū. De

jā űúcuán mā cúu cuēē nū nūū quihūn nī, ncachī yā.

²² űúcuán de ndá tēe hebreo nī ncāhān dē jín táhān dē: ¿A cahni tēe yáhá maá dē, de á suu űúcuán cúu jā cáhān dē jā má cúu cōhōn nūū quihūn dē, á naá cúu? ncachī ndá dē.

²³ De nī ncāhān yā: Ndá maá nū chí űayivī yáhá vāji nū, sochi nduhū chí jondē andivī vāji nī. Ndá maá nū cúu nchivī űayivī yáhá, de nduhū chí nsūū tēe űayivī yáhá cúu nī.

²⁴ Já űúcuán cúu jā nī ncāhān nī jā quendōo cuāchi nū siquī nū tá cuū nū. Chí tú mā cándija nū jā maá nī cúu Cristo, de quendōo ndija cuāchi nū siquī nū tá cuū nū, ncachī yā.

²⁵ De nī jica tūhūn ndá dē yā: ¿Túsaá de ní iin cúu nū? De nī ncāhān yā: Já nī ncachī nī nūū nū jondē jā xihna űuhūn nī iin cúu nī.

²⁶ De iyó cuāhā cá tūhun jā cuu cáhān nī jín nū de sáhá ndāā nī siquī nū. Sochi mā cáhān nī, chí inī űayivī yáhá cáhān nī maá-ni tūhun jā ní jini nī nī ncāhān Yāa nī ntají nduhū vāji nī. De maá-ni tūhun ndāā cáhān yā, ncachī yā.

²⁷ De nduú ní jicūhun inī ndá dē jā cáhān yā tūhun Tatá yā andivī.

²⁸ Já űúcuán nī ncāhān cá yā: Tá nī ncháha jā ní jata caa ndá nū nduhū, Yāa nī nduú tēe, yicā cruz, űúcuán de cunī nū ní iin cúu nī. De cunī nū jāá nduú nā cuá sáhá nī jā cunī maá nī, chí cáhān nī maá-ni tūhun jā ní stéhēn Tatá nī nūū nī.

²⁹ Chí maá Tatá nī, Yāa nī ntají nduhū, iyó yā jín nī. De nduú sndōo mátúhūn yā nduhū, chí níni sáhá nī tiñū jā jétahān inī maá yā, ncachī yā.

³⁰ De jā ní ncāhān yā tūhun yáhá, de cuāhā nchivī nī ncandija ji yā.

Siquī ní-ni nchivī cúu sēhe Yāa Dios jín sēhe tachi cūñáhnū

³¹ űúcuán de nī ncāhān Jesús jín ndá táhān yā hebreo jā ní ncandija ji yā: De tú cuiñi nūhin nū jín tūhun stéhēn nī nūū nū, de cuu ndija nū nchivī scuáha jín nī.

³² De jicūhun inī nū tūhun ndāā, de tūhun ndāā sáhá jā nduú libre nū nūū maá jā yihí nū ndahá.

³³ De nī ncāhān ndá ji jín yā: Nduú yihí cuiti ní ndahá nī iin, chí tatá Abraham cúu ndá nī. ¿De nūcu cáhān nū jā nduú libre ní túsaá?

³⁴ De nī ncāhān Jesús: Jāndaā cáhān nī jín ndá nū jā ndácá nchivī jā sáhá cuāchi, nduú iyó libre ji, chí yihí ji chíjin cuāchi jā sátiñú cáhá ji nūū.

³⁵ De nchivī jā sátiñú cáhá, chí nduú cúu ji iin táhān nchivī vehe nūū sátiñú ji. Sochi iin sēhe chí sa cúu ndija ji táhān nchivī vehe ji.

³⁶ Túsaá de maá nī jā cúu Sēhe Yāa Dios, tú sáhá nī jā má sátiñú cáhá nū cá nūū cuāchi, túsaá de nduú libre ndija ndá nū, de cuu nū sēhe yā.

³⁷De jíni ní já tatá Abraham cúu ndá nú, de visó súcuán de cúni ndá nú cahni nú nduhú, chi nduú jétáhví nú tühun cáhān ni.

³⁸Nduhú chi cáhān ní tühun já ní stéhēn Tatá ní nūu ni. De ndá ndóhó chi sáhá nú tiñu já ní ncāhān tatá ndá máá nú, táchi cúñáhnú, ncachí yā.

³⁹De ní ncāhān ndá ji: Tatá Abraham cúu ndá ní. De ní ncāhān Jesús: Tú já candíja ndá nú tá cúu nūu ní ncandíja Abraham, tácuu cuu ndíja nú tatá dē, ñúcuán de tiñu váha já ní nsáhá dē suni sáhá ndá máá nú nícu.

⁴⁰De mitan chi cúni ndá nú cahni nú nduhú, visó ní ncāhān ní jíin nú ndácá tühun ndāá já ní stéhēn Tatá ní nūu ni. De Abraham chi nduú ní nsáhá cuiti dē tá sáhá ndá máá nú.

⁴¹Chi inuú-ni sáhá ndá nú tá sáhá maá tatá nú, ncachí yā. Ñúcuán de ní ncāhān ndá ji: Ndá máá ní chi nduú cúu ní sēhe ndáhví jáá nduú tatá. Chi íyó iin-ni tatá ní, de Yāa Dios cúu yā.

⁴²Ñúcuán de ní ncāhān Jesús: Tú Yāa Dios cúu ndíja tatá nú, de coo maní nū jíin ní nícu. Chi jondē nūu Yāa Dios ní nquee ní vāji ní. De nduú vāji ní já cúni maá ní, chi maá yā ní ntají nduhú.

⁴³¿De nājēhē cúu jáá nduú jíicuhun iní ndá nú tühun cáhān ní túsaa? Suu síquí jáá nduú cúni nū chuhun iní nū tühun cáhān ni.

⁴⁴Ndá máá nú chi tatá nú cúu táchi cúñáhnú. De cúni ndá nú sáhá nú tiñu já cúni tatá nú ñúcuán. Maá táchi cúñáhnú ní jahni ndíyi jondē já xíhna ñúhún. De nduú cuiti ná tühun ndāá íñi jíin, de nduú cuiti ná tühun ndāá cáhān. De cáhān táchi cúñáhnú tühun stáhví síquí já súcuán cáá maá. Chi maá táchi cúu já ndíso tühun stáhví, de ní squíjéhé ndihi tühun stáhví.

⁴⁵Sochi nduhú chi cáhān ní tühun ndāá, de já ñúcuán cúu jáá nduú cándíja ndá nú nduhú.

⁴⁶De ní iin nú má ñihñ nū cuāchi síquí ní, chi nduú cuiti ná cuāchi ní. De maá-ni tühun ndāá cáhān ní, ¿de nūcu nduú cándíja ndá nú nduhú?

⁴⁷Ndá nchiví já cúu sēhe Yāa Dios, chi chühun iní ji tühun Yāa Dios. De ndá ndóhó chi nduú cúu nú sēhe Yāa Dios, de já ñúcuán nduú cúni nū chuhun iní nū, ncachí yā jíin ndá dē.

Iyó Jesús jondē ncháha ca coo Abraham

⁴⁸Ñúcuán de ní ncāhān ndá táhān yā hebreo: Ndāá cáhān ndá ní já cáneē nū tá cúu nchiví Samaria, de ndóho nú táchi.

⁴⁹De ní ncāhān Jesús: Nduú ndóho ní táchi, chi íyó yíñúhún ní nūu Tatá ní. De ndá ndóhó chi nduú íyó yíñúhún nú nūu ni.

⁵⁰Nduhú chi nduú ndúcu ní já cuñáhnú ní. Iyó iin já sáhá já cúñáhnú ní, de maá yā sándaá síquí tühun cáhān ndá nú.

⁵¹Jándáá cáhān ní jíin nú, tú ní nchiví squíncuu tühun cáhān ni, de má cúu cuiti jí, ncachí yā.

⁵²De ndá tēe hebreo nduú ní jíicuhun iní dē, de ní ncāhān dē: Mitan de ní ncucáhnú iní ndá ní já ndóho ndíja nú táchi. Chi Abraham jíin ndá tēe ní nacani tühun Yāa Dios jondē janahán, ní jíihí ndá dē. De ndóhó chi cáhān nú, tú ní iin squíncuu tühun cáhān nú, de má cúu cuiti jí, cáchi nū.

⁵³¿De á cúñáhnú cá maá nú nsuú cá tatá o Abraham, á maá cúu? Chi ní jíihí dē, de suni ní jíihí ndá tēe ní nacani tühun yā. ¿De ní iin cá sáhá nú maá nú túsaa? ncachí ndá dē.

⁵⁴De ní ncāhān Jesús: Tú nduhú sáñáhnú ní maá ní, de nduú ñihñ tiñú. Maá Tatá ní cúu já sáñáhnú nduhú. De cáhān ndá nú já maá yā cúu Yāa Dios maá nú.

⁵⁵De visó súcuán de nduú jíin nū nása Yāa cúu yā. De nduhú chi jíin ní yā. De tú cáhān ní jáá nduú jíin ní yā, de cuu ní tēe stáhví tá cúu ndá máá nú. De nduú chi jíin ndíja ní yā, de squíncuu ní tühun cáhān yā.

⁵⁶De tatá o Abraham ní ncusií iní dē já cuni dē quívi quenda ní. De ja ní jíin dē, de ní jíin ní já ní ncusií ndasi iní dē, ncachí yā.

⁵⁷Ñúcuán de ní ncāhān ndá tēe hebreo jíin yā: Va ncháha ca coo nú tū xico úxi cuyā, ¿de nása cúu já cáhān nū já ní jíin nū nūu Abraham? ncachí dē.

⁵⁸De ní ncāhān Jesús: Jándáá cáhān ní jíin ndá nú já jondē ncháha ca cacu Abraham de ja íyó ní, ncachí yā.

⁵⁹Ñúcuán de ní nquehen ndá dē yūu já cuāha dē yā. Sochi ní nquee yuhú yā-ni, ní ncháha yā máhñú ndá dē, de ní nquee yā iní templo cuāhān yā.

9

Já ní nasáhá váha yā iin tēe ní ncacu cuáá

¹De já jíca Jesús cuāhān yā, de ní jíin yā nūu iin tēe ní ncacu cuáá.

²De ndá tēe scuáha jíin yā ní jíicá tühún dē yā: Maestro, ¿nūcu ní ncacu cuáá tēe yáhá? ¿A cuāchi tatá dē naná dē cúu, á cuāchi maá dē cúu?

³De ní ncāhān Jesús: Nsūu cuāchi maá dē, ní nsūu cuāchi tatá dē naná dē cúu já ní ncacu dē súcuán, chi sa ní ncacu dē súcuán tácuu cuni nchiví tiñu ñáhnú já sáhá Yāa Dios jíin dē.

⁴Juni cúu iní ñayíví tá nūu cúu nduú, de cánuú sáhá ní tiñu Yāa já ní ntají nduhú. Chi quíji tiempo ja cuu tá nūu cúu jacuáá, jáá nduú cá ní tiñu cuu sáhá ní iin.

⁵Juni ndéé ní iní ñayíví, de cúu ní luz já cútūu iní ánó nchiví ñayíví, tácuu jíicuhun iní ji síquí Yāa Dios, ncachí yā.

⁶De tá ní ncuu ní ncāhān yā súcuán, de ní jati yā ntesí yā nūu ñúhún, de ní nsáhá yā

ndēhyū jín ntesí yā, de nī ntee yā sīquī tīnūú tēe cuáá.

⁷ De nī ncāhān yā jín dē: Cuáhán nūū pila Siloé de naquete nú tīnūú nú, ncachī yā. De tūhun Siloé cáhān: Ndute jā ní scáca ndá dē nī nquenda. Ñúcuán de cuáhān dē, de nī naquete dē tīnūú dē, de nī ndunijīn-ni, de cuāhōhōn dē.

⁸ Ñúcuán de ndá nchivī ndéē ñatin jín dē, jín ndá nchivī jā ní jinī jā ní ncuu dē tēe cuáá, nī jīcā tūhún táhān jī: ¿A nsūú tēe yáhá cúu jā jīcān caridad jā ndéē yáhá?

⁹ De sava jī nī ncāhān: Suu dē cúu. De sava cá jī nī ncāhān: Nsūú dē cúu, sochi súcuán cáá dē. De maá dē chí nī ncāhān dē: Suu nī cúu.

¹⁰ Ñúcuán de nī jīcā tūhún ndá jī: ¿De nāsa cúu jā ní nune tīnūú nú túsáá?

¹¹ De nī ncāhān dē: Tēe nání Jesús nī nsáhá dē ndēhyū, de nī ntee dē tīnūú nī, de nī ncāhān dē jín nī: Cuáhán nūū pila Siloé de naquete nú tīnūú nú. De nī jēhēn nī, de nī naquete nī, de nī nune-ni tīnūú nī, ncachī dē.

¹² Ñúcuán de nī jīcā tūhún jī dē: ¿Ní cúu nūū iyó tēe ñúcuán? ncachī jī. Nduú jinī nī, ncachī dē.

Jā ní stíchī ndá tēe fariseo tēe nī ncacu cuáá

¹³ Ñúcuán de nī jēsíaha ndá jī tēe nī ncacu cuáá nūū ndá tēe fariseo.

¹⁴ De quívī nátátú cúu jā ní nsáhá Jesús ndēhyū jā ní nacune yā tīnūú dē.

¹⁵ De ndá tēe fariseo nī jīcā tūhún tucu dē nāsa nī nune tīnūú dē. De nī ncāhān dē: Nī ntee dē ndēhyū sīquī tīnūú sá, de nī naquete sá, de nī ndunijīn-ni tīnūú sá, ncachī dē.

¹⁶ Ñúcuán de nī ncāhān sava tēe fariseo: Tēe ñúcuán chí nsūú jondē nūū Yāa Dios vāji dē, chí nduú néē ī dē quívī nátátú. Sochi sava cá dē nī ncāhān: ¿Nāsa cuu sáhá tēe ñúcuán ndá tīñu ñáhnú de tú tēe iyó cuāchi cúu dē? De nī ncsúsín inī ndá dē sīquī yā.

¹⁷ De nī jīcā tūhún tucu ndá dē tēe nī ncacu cuáá: Ndóhó, ¿nāsa cáhān nū sīquī tēe jā ní nacune tīnūú nú túsáá? De maá dē nī ncāhān dē: Iin tēe nācani tūhun Yāa Dios cúu dē, ncachī dē.

¹⁸ Sochi ndá tēe hebreo ñúcuán nduú ní ncándija dē jā ní Iyo cuáá tēe ñúcuán de nī ndunijīn tīnūú dē. De nī ncana ndá dē tatá naná tēe cuáá.

¹⁹ De nī jīcā tūhún ndá dē: ¿A yáhá cúu sēhe nú jā ní ncacu cuáá cáchī nū? ¿Túsáá de nāsa nī ndunijīn tīnūú dē mitan?

²⁰ De nī ncāhān tatá dē jín naná dē: Suu sēhe ní cúu tēe yáhá jā ní ncacu cuáá.

²¹ Sochi nduú jinī nī nāsa nī ndunijīn tīnūú dē mitan, de nī nduú jinī ní nī tēe nī nacune tīnūú dē. Cātuhún ndá nú maá dē, chí jā ñáhnú dē, de ná cáchī maá dē.

²² Súcuán nī ncāhān tatá dē jín naná dē, chí yúhú dē ndéhé dē ndá táhān dē tēe hebreo. Chí jā ní nsáhá ndāá ndá tēe ñúcuán jā tú ní iin nchivī cachī jī jā Jesús cúu Cristo, Yāa nī ntají Yāa Dios, de tavá dē jī jā má cúu cá quívī jī inī vehe ī sinagoga.

²³ Jā ñúcuán nī ncāhān tatá dē jín naná dē: Cātuhún ndá nú maá dē, chí jā ñáhnú dē.

²⁴ Ñúcuán de ndá tēe hebreo nī ncana tucu dē tēe nī Iyo cuáá. De nī ncāhān dē jín: Cachī cájī nú nūū nī jā cunī jinūú Yāa Dios. Chí jinī ndá nī jā tēe iyó cuāchi cúu tēe nī nacune tīnūú nú.

²⁵ Ñúcuán de nī ncāhān dē: Nduú jinī sá tú iyó cuāchi dē, á naá cúu. De iyó iin jā jinī sá, cúu jā tēe cuáá nī ncuu sá, de mitan chí nī ndunijīn tīnūú sá, ncachī dē.

²⁶ De nī jīcā tūhún tucu ndá dē: ¿Nāsa nī nsáhá dē jín nū? ¿Nāsa nī nacune dē tīnūú nú túsáá?

²⁷ De nī ncāhān dē: Jā nī ncachī tūhun sá nūū ndá ní, de nduú cunī ní cuetáhvi ní. ¿De nūcu cunī ndá ní jā cachī tucu sá nūū ní? ¿De á suni cunī ndá ní candija ní dē, á naá cúu?

²⁸ Ñúcuán de nī ncāhān nēhēn ndá jín dē, sá de nī ncāhān cá: Maá nú chí cándija nú tēe ñúcuán, sochi ndá máá nī chí cándija nī Moisés.

²⁹ De jinī ndá nī jā ní ncāhān Yāa Dios jín Moisés. Sochi tēe ñúcuán, nī nduú jinī ní ní jondē vāji dē.

³⁰ De nī ncāhān tēe nī Iyo cuáá: Sáhvi inī sá jā cáhān ndá ní jāá nduú jinī ní jā vāji dē nūū Yāa Dios, visó nī nacune dē tīnūú sá.

³¹ De jinī ó jā Yāa Dios nduú nīnī yā jā jīcān táhvi nchivī iyó cuāchi. Chí nīnī yā jā cáhān ndá máa-nī nchivī jā chíñuhún nūū yā de sáhá jī jā cunī yā.

³² De ní tiempo vāji ó, de nduú ní jinī cuiti ó jā nacune iin tēe tīnūú incá tēe nī ncacu cuáá.

³³ De tú nsūú jondē nūū Yāa Dios vāji tēe ñúcuán, de mā cúu cuiti sáhá dē iin tīñu súcuán, ncachī dē.

³⁴ De nī ncāhān ndá tēe hebreo: Ndóhó chí iyó ndasí cuāchi nú jondē quívī nī ncacu nú, ¿de á maá nú stēhēn nūū nī, á naá cúu? ncachī dē. De nī ntavā ndá dē tēe ñúcuán yātā vehe ī sinagoga.

Sīquī nchivī jā iyó cuáá áno

³⁵ De nī nihñ Jesús tūhun jā ní ntavā ndá dē tēe ñúcuán. De nī naquetáhān yā jín dē, de nī ncāhān yā: ¿A cándija nú Sēhe Yāa Dios?

³⁶ De nī ncāhān dē: Señor, ¿ní iin cúu yā tácuca cándija sá yā?

³⁷ De nī ncāhān Jesús: Jā nī jinī nū nūū yā, de suu cúu nduhū jā cáhān ní jín nú, ncachī yā.

³⁸ Ñúcuán de nī jēcunīñ jítí dē nūū yā, de nī ncāhān dē: Cándija sá jā maá ní cúu Jētohó sá.

³⁹ De nī ncāhān Jesús: Vāji nī inī űayiví yáhá já sáhá ndāā ni sīquī nchivī. Chi nchivī iyó cuáá ánō, ndunijīn inī ánō ji já jícūhun inī ji sīquī nī. De nchivī já jāni inī ji já jícūhun inī ji, sochi nduú, chi sa nducuaá ánō ji, ncachī yā.

⁴⁰ De sava tēe fariseo já űnī jīn yā, tá nī jini dē tūhun yáhá, de nī ncāhān ndá dē: ¿De á jāni inī nū já suni tēe nduú jícūhun inī cúu ndá máá nī túsáá?

⁴¹ De nī ncāhān Jesús: Tú já cúu ndá nū tēe nduú jícūhun inī, de mā cōō cuāchi nū. De sīquī já nī ncāhān ndá nū já jícūhun inī nū, sochi nduú jétáhvī nū, já űncuán cúu já cundeē cuāchi nū sīquī nū, ncachī yā.

10

Tūhun yátá sīquī ticāchí

¹ De nī ncāhān cā yā: Jāndāā cāhān ni jīn ndá nū, tá yíhí ndá ticāchí inī corral já névaha cáhnú nchivī, de tú iin tēe nduú quívi dē ichi viéhé corral, chí sa incā lado corral cáa dē quívi dē, tēe űncuán cúu jācuíhná, chí vāji já sacuíhná.

² Sochi tēe quívi ichi viéhé, tēe űncuán cúu pastor já jito ticāchí.

³ De tēe jito viéhé, nácune dē já quívi tēe űncuán. De ticāchí dē nácunī tī tāchī dē. De cána dē sivi ticāchí maá dē, de táva dē tī.

⁴ De tá nī ntavá dē ndihī ticāchí maá dē, de yósō nūú dē nūú tī cuāhān dē. De ndá ticāchí chí níquīn tī dē, chí nácunī tī tāchī dē.

⁵ De mā cúniquīn tī yátá incā tēe, chí sa cunu tī cunī tī dē, chí nácunī tī jāá nsūú jétohō tī cúu.

⁶ Tūhun yátá yáhá nī ncāhān Jesús jīn nchivī, de nduú ní jícūhun inī ji ná tūhun cúu já ní ncāhān yā.

Jesús cúu maá pastor vāha

⁷ űncuán de nī ncāhān cā Jesús jīn nchivī: Jāndāā cāhān ni jīn ndá nū: Maá nī cúu tá cúu viéhé corral nūú quívi ndá nchivī já cúu tá cúu ticāchí nī.

⁸ Ndácá tēe jāá nduú ní ntájí Yāa Dios, já ní nquiji ndá dē jondē ncháha ca quenda nī, cúu ndá dē tá cúu jācuíhná, chí nduú ní stéhēn dē tūhun ndāā. De nchivī já cúu tá cúu ticāchí nī, nduú ní jétáhvī ji ndá dē.

⁹ Maá nī cúu tá cúu viéhé. De nchivī já jīn maá nī quívi ji, scácu nī ji. De cúu ji tá cúu ticāchí já ndívi ndá tī nūú yíhí vāha tī, de quēe tucu tī nūú cají vāha tī.

¹⁰ Tēe cuíhná chí maá-ni já vāji dē já sacuíhná dē ticāchí, de cahní dē, de snáa dē tī. De nduhū chí vāji nī tácuu cutecū nchivī cúu tá cúu ticāchí nī, de jondē ndetū ndasi coo ji ní cání.

¹¹ Maá nī cúu maá pastor vāha. De pastor vāha chí jito vāha dē ticāchí dē, vísō jondē cuú dē já jéhé tī.

¹² Sochi iin tēe já quēhen yāhvi, nsūú pastor tī cúu dē, chí nsūú ticāchí maá dē cúu tī. De tú jīnī dē já vāji yíhí, de sndóo dē ticāchí, de jīnu dē cuāhān dē. De yíhí chí tīn tī ticāchí, de sáhá tī já jítē nuu ticāchí.

¹³ De tēe quēhen yāhvi chí jīnu dē cuāhān dē sīquī já ticāchí tátú cúu já jito dē, de já űncuán nduú cundáhvī inī dē tī.

¹⁴ Maá nī cúu maá pastor vāha. De jīnī nī ndácá nchivī já cúu tá cúu ticāchí nī, de ndá máá ji jīnī ji nduhū.

¹⁵ De yáhá cúu tá cúu já Tatá nī jīnī yā nduhū, de maá nī jīnī nī Tatá nī. De cuú nī já sīquī nchivī cúu ticāchí nī.

¹⁶ De suni iyó cā nchivī cúu ticāchí nī, de sīn sīn nchivī cúu ndá ji. De cánuú já suni quícuēca nī ndá nchivī űncuán. De cuetáhvī ji tūhun já cāhān nī. De cundeē cáhnú-ni ndihī nchivī cándija, de coo iin-ni pastor ji.

¹⁷ De Tatá nī mānī ndasí yā jīnī nī sīquī já jéhe nī maá nī já cuú nī já jéhé nchivī, de natecū tucu nī.

¹⁸ Nī iin mā cuú cahní nduhū, chí maá nī cúu já jéhe tūhun já cuú nī. Já cáchí maá nī de cuú nī, de já cáchí maá nī de natecū nī, chí sūcuán iyó poder nī. Sūcuán nī ncāhān Tatá nī já sáhá nī, ncachī yā.

¹⁹ De já ní jini ndá táhān yā hebreo tūhun yáhá, de nī ncusín tucu inī ji.

²⁰ De cuāhā ji nī ncāhān: ¿Nūcu níni ndá nū tūhun já cāhān dē? Chí ndóho dē tāchí, de nī ntívī xīnī dē.

²¹ Sochi sava gā ji nī ncāhān: Nsūú sūcuán cāhān tēe ndóho tāchí, tá cúu nūú cāhān tēe yáhá. De iin tēe ndóho tāchí, ¿á cuu nacune dē tīnūú tēe cuáá? ncachí ndá ji.

Jā nī ncuyichí inī ndá ji Jesús

²² De tiempo vījin cúu, de ciudad Jerusalén násáhá ndá nchivī vico já nūcūhun inī ji quívi já ní ncuhī templo cáhnú.

²³ De jīca nuu Jesús inī templo, inī corredor já nání Salomón.

²⁴ De ndá táhān yā hebreo nī ncutútú ji nūú yā, de nī ncāhān ji: ¿Nāsaa cā quívi sáhá nū já má cūcáhnú inī ndá nī? Chí tú maá nū cúu Cristo, de cachí cají nū nūú ndá nī.

²⁵ De nī ncāhān Jesús: Ja nī ncachí tūhun nī nūú ndá nū, de nduú ní ncándija nū. Ndácá tiñū já ní nteñū Tatá nī nduhū já sáhá nī, űncuán cúu já stéhēn cají já maá yā nī ntájí nduhū.

²⁶ De nduú cándija ndá nū, chí nsūú ticāchí nī cúu nū, tá cúu nūú ní ncāhān ni jīn nū.

²⁷ Ndá nchivī já cúu ticāchí nī, chí nácunī ji já maá nī cúu já cāhān jīn ji. De jīnī nī ji, de níquīn ndá ji nduhū.

²⁸ De cutecū ji ní cání sáhá nī, de mā tánū táhvī cuiti ji. De nī iin mā cuú nacandeē ji inī ndahá nī.

²⁹ Maá Tatá nī nī squívi yā ji ndahá nī. De cúñáhnú cá maá yā nsúu cá ndacá cá. De ní iin má cúu nacandéé ji iní ndahá yā.

³⁰ Maá nī jín Tatá nī, chí iin-ni cúu nī, ncachí yā.

³¹ Nūcuán de ndá táhán yā hebreo nī nquehen tucu dé yūu já cuáha dé yā.

³² De ní ncāhān yā jín dē: Nī stéhēn nī cuāhā tíñu váha núu nū já ní nsáhá nī jín poder Tatá nī. ¿De á síquí já ní nsáhá nī ndá tíñu váha cúu já cuáha nú yūu nduhū, á naá cúu? ncachí yā.

³³ De ní ncāhān ndá dē: Nsúu síquí já ní nsáhá nū tíñu váha cúu já cuáha nī yūu ndohó, chí síquí já cáhān nū tūhun návāha já quítí iní Yāá Dios, chí cáchí nū já inuú cúu nū jín Yāá Dios. Chí tēe-ni cúu nū, de sáhá nū já inuú cúu nū jín Yāá Dios, ncachí ndá dē.

³⁴ De ní ncāhān Jesús: Yósō núu tutú ley já névāha ndá nū já ní ncāhān Yāá Dios: Tá cúu yāá cúu ndá nchiví cándíja, cáchí Yāá Dios, cáchí tutú.

³⁵ De jíní ō já má cúu cáhān ō jáá nduú cáhān ndáá tutú ī. Chí ní ncāhān yā já ndá nchiví já ní ncandíja tūhun yā, cúu ji tá cúu yāá. De víhí cá cúu nduhū.

³⁶ ¿Túsaá de nūcu cáhān ndá nū já tūhun návāha cúu já ní ncāhān nī já Sēhe Yāá Dios cúu nī? Chí maá Yāá Dios nī jani yā nduhū síquí tíñu ī, de ní ntaji yā nduhū vāji nī iní ñayívi.

³⁷ Tú nduú sáhá nī tíñu sáhá Tatá nī, túsaá de má cándíja ndá nū nduhū.

³⁸ Sochi tú sáhá nī, de visō nduú cándíja nū nduhū, de candíja nū síquí ndá tíñu sáhá nī. De súcuán de cucáhnú iní nū já iin-ni cúu Tatá nī jín nī, de iin-ni cúu nī jín Tatá nī, ncachí yā.

³⁹ Nūcuán de ndúcú tucu ndá dē tiin dē yā. Sochi ní ndoñuhún yā-ni núu ndá dē cuāhān yā.

⁴⁰ De cuānohōn yā yūte Jordán ichi núu quēnda ncandí, núu ní Iyo Juan nī scuēnduté dē. De ní ndeé yā nūcuán.

⁴¹ De ní nquenda cuāhā nchiví núu yā, de ní ncāhān ndá ji jín táhán ji: Ndāá chí visō nduú ní nsáhá Juan nī iin tíñu ñáhnú, de ní ncundaá ndihí tūhun já ní ncāhān dē síquí nása sáhá tēe yáhá, ncachí jī.

⁴² De cuāhā nchiví nūcuán nī ncandíja jī yā.

³ De ndúu cuāha dē nūcuán nī ntefínú ña tūhun cuāhān núu Jesús: Señor, tēe já mání ní jín, cúhū dē, cáchí ña, ncachí mozo.

⁴ De tá nī jini Jesús tūhun, de ní ncāhān yā: Cuēhē yáhá chí nsúu cuēhē já cuu de cúu. Chí sa sáhá Yāá Dios já cuní nchiví nása cúñáhnú yā. Chí nduhū, Sēhe Yāá Dios, jín cuēhē yáhá de stéhēn nī já suni cúñáhnú maá nī, ncachí yā.

⁵ De mání Jesús jín Marta jín cúhū ña jín Lázaro.

⁶ De visō súcuán de tá nī nīhīn yā tūhun já cúhū dē, de ní nquendōo yā ūu cá quívi núu ndeé yā.

⁷ Nūcuán de ní ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā: Ná cóhōn quīnohōn ō región Judea.

⁸ De ní ncāhān ndá tēe scuáha jín yā: Maestro, cáta ñatin-ni quívi cúu já ndúcú ndá táhán ō hebreo cuāha dē yūu ní. ¿De á cúní ní quíhīn tucu ní nūcuán, á naá cúu? ncachí dē.

⁹ De ní ncāhān Jesús: Má cúu cahní nchiví nduhū de tú ncháha ca quenda maá quívi cúu nī. Chí já íyó ní ñayívi yáhá cúu tá cúu já íyó ūxí ūu hora iin nduú. De já sáhá nī já cuní Yāá Dios, de súcuán cúu ní tá cúu tēe já jíca nduú, de nduú scáchihi dē jēhē dē, chí nijin núu dē ñayívi yáhá.

¹⁰ Sochi tēe jáá nduú sáhá já cuní Yāá Dios, chí modo já jíca dē jacuáá, de modo já scáchihi dē jēhē dē, chí nduú cútūu iní ánō dē, ncachí yā.

¹¹ Nūcuán de ní ncāhān tucu yā: Amigo ō Lázaro quíxin dē, de quíhīn nī já sndóto nī dē, ncachí yā.

¹² Nūcuán de ndá tēe scuáha ní ncāhān dē: Señor, tú quíxin dē de jíní ō já nduvāha dē.

¹³ Sochi Jesús chí súcuán ní ncāhān yā já ní jihí dē. De jáni iní ndá tēe scuáha já quíxin ndíja dē.

¹⁴ Nūcuán de ní ncāhān cáji yā: Ja ní jihí Lázaro.

¹⁵ De cúsi iní ní jáá nduú ní íyo ní nūcuán, tácuva váha cá candíja ndá nū tá cuní nū tíñu ñáhnú já sáhá nī. Túsaá de ná cóhōn núu ndíyi nūcuán, ncachí yā.

¹⁶ Nūcuán de Tomás, tēe cúu cuátí, ní ncāhān dē jín ndá táhán dē já scuáha jín yā: Suni ná cóhōn tácuva cuu ō jín yā, ncachí dē.

Jesús cúu já sáhá já natecū de cutecū ní cáni

¹⁷ De tá ní nquenda Jesús, de jíní yā ja ní ncuu cūmí quívi já ní ncuuyuhū Lázaro.

¹⁸ De ñatin-ni íyó ñuū Betania jín ñuū Jerusalén, chí tá ūu kilómetro yósāvá.

¹⁹ De Marta jín María, ní nquenda cuāhā táhán ña hebreo já cáhān ji tūhun ndeé iní jín ña já ní jihí cuāha ña.

11

Jā ní jihí Lázaro

¹ De ní Iyo iin tēe cúhū, nání dē Lázaro. De maá dē jín cuāha dē María jín Marta, cúu ndá dē nchiví ñuū Betania.

² De María já cúu cuāha Lázaro, suu ña cúu já ní nchihí aceite perfume jēhē Jētoho ō, de ní nasichí ña jín xixí xíní ña.

²⁰ De tá nī nhīn Marta tūhun jā vāji Jesús, de nī nquee ña cuātahān ña yā. De María chi nī ndōo ña vehe.

²¹ De nī ncāhān Marta jíin Jesús: Señor, tú ní íyo ní yáhá, de mā cūu cuāha sá nīcu.

²² De visō sūcuán de jíin sá jā ndácá jā cācān ní nūu Yāa Dios, de sáhá yā, ncachī ña.

²³ De nī ncāhān Jesús jíin ña: Natecū cuāha nū, ncachī yā.

²⁴ De nī ncāhān Marta: Jíin sá jā natecū de quívi jā natecū ndácá ndiyi jondē quívi jíinu ñayívi.

²⁵ De nī ncāhān Jesús: Maá nī cūu Yāa jā sáhá jā natecū nchivi jíin jā cutecū ji ní cáni. Nchivi cándija jā scācu ní jí, visō ná cūu jí, de natecū jí.

²⁶ De nchivi jā tēcū de candija ji nduhū, cutecū ji ní cáni andiví. ¿A cándija nū tūhun yáhá? ncachī yā.

²⁷ De nī ncāhān ña: Señor, cándija sá jā maá ní cūu Cristo Sēhe Yāa Dios, jā cáchī tutū jā quíji iní ñayívi, ncachī ña.

Jā ní jacu Jesús nūu yíyuhū Lázaro

²⁸ De tá nī ncāhān ña sūcuán, de cuāhān ña-ni, cuācana yuhū ña cūhū ña María: Maá Maestro nī nquenda yā, de cána yā ndóhó, ncachī ña.

²⁹ De jā ní jíin María tūhun yáhá, de ñamā nī nacuíñi ña, de cuāhān ña nūu yā.

³⁰ De ncháha ca quívi Jesús ñūu, chi nī nquendōo yā nūu ní jētahān Marta yā.

³¹ De nchivi hebreo jā ndéē iní vehe jíin María jā cāhān jí tūhun ndeē iní jíin ña, ní jíin jí jā ñamā nī nacuíñi ña cuāhān ña. De nī jēcuniqūin ndá jí ña, chí jāni iní jí jā cuāhān ña cuacu ña jondē nūu yíyuhū ndiyi.

³² Nūcuán de nī nquenda María nūu íyo Jesús, de nī jēcuiñi jíití ña nūu jéhē yā, de nī ncāhān ña: Señor, tú ní ndéē ní yáhá, de mā cūu cuāha sá nīcu, ncachī ña.

³³ De nī jíin Jesús jā jácu ña jíin jā jácu ndá nchivi jā vāji jíin ña. De nī ncuucécá ndasí iní yā, de nī ntahúhvi iní yā jā cundáhvi iní yā jí.

³⁴ De nī jíicā tūhun yā ña: ¿Ní cūu nūu ní nchiyuhū ndá nū de? De nī ncāhān ña jíin yā: Ná cóhōn de cuní ní, Señor, ncachī ña.

³⁵ De nī jacu Jesús.

³⁶ Nūcuán de nī ncāhān ndá nchivi hebreo jíin táhān jí: Cundéhé nācā māni ndasí ní íyo de jíin ndiyi nūcuán.

³⁷ De sava jí chi nī ncāhān jí: Tēe yáhá jā ní nacune de tīnūu tēe cuáá, ¿á mā cūu sáhá de jā má cūu Lázaro nīcu? ncachī jí.

Jā ní nastécū yā Lázaro

³⁸ De nī ntahúhvi ndasí tucu iní Jesús, de nī nquenda yā nūu yíyuhū ndiyi. De iin yavi cava cūu, de yíyávi nūcuán ndasí iin yūu.

³⁹ De nī ncāhān yā: Sáhá jíyo ndá nū yūu jíñā, ncachī yā. De Marta, cuāha ndiyi

ñūcuán, nī ncāhān ña: Señor, jā jéhēn xicō de, chí jā ní ncuu cūmī quívi yíyuhū de.

⁴⁰ De nī ncāhān Jesús jíin ña: ¿A nsūu jā ní ncāhān ní jíin nū jā tū candija nū de cuní nū jā cūñáhnū ndasí Yāa Dios jíin poder yā? ncachī yā.

⁴¹ Nūcuán de nī nsáhá jíyo ndá de yūu jā ndasí yíyávi ndiyi. De nī nūcundéhé-ni Jesús ichi andiví, de nī ncāhān yā: Tatá, ná cútahvi sá nūu ní jā sáhá ní jā jíicān sá.

⁴² De jíin sá jā níin sáhá ní jā jíicān sá. De jā quendōo vāha nchivi íñi yáhá cūu jā sūcuán cāhān sá, tácuca ná cándija jí jā maá ní ní ntají sáan.

⁴³ De tá nī ncāhān yā sūcuán, de nī ncāhān jee yā: Lázaro, quee quíji nū, ncachī yā.

⁴⁴ De nī nquee-ni tēe jā ní jíhí, de nūsúcūn ndahá de síhin de jíin tira sahma. De nūu de nūsúcūn iin sahma. De nī ncāhān Jesús jíin ndá nchivi: Nandaji ndá nū sahma nūsúcūn de, tácuca cuu caca de, ncachī yā.

Jā ní scáni táhān ndá de tūhun jā cahni de Jesús

(Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

⁴⁵ Nūcuán de cuāhā nchivi hebreo jā ní nquenda nūu María, ní ncandija jí Jesús, chí ní jíin jí tíñu jā ní nsáhá yā.

⁴⁶ Sochi sava jí cuāhān jí nūu ndá tēe fariseo, de nī ncachī tūhun jí nāsa nī nsáhá Jesús.

⁴⁷ Nūcuán de ndá tēe fariseo jíin ndá sūtū cūñáhnū ní ndutūtū de junta jíin ndá cā tēe cūñáhnū. De nī ncāhān ndá de: ¿Nāsa sáhá ó? Chí tēe nūcuán sáhá ndasí de tíñu ñáhnū.

⁴⁸ De tū cuāha ó tūhun jā sáhá cā de sūcuán, de ndiví nchivi candija jí de. De quíji ndá tēe nación Roma jā cūñáhnū, de caní de templo cāhnū ó, de scútē nuu de nchivi nación ndácá ó, ncachī ndá de.

⁴⁹ De iin táhān de jā nání Caifás, jā cūu maá sūtū cūñáhnū cā cuíyā nūcuán, ní ncāhān de: Ndá ndóhó chí nduú jíin cuití nū,

⁵⁰ ní nduú jíicūhun iní nū jā vāha cā jā cuū iin tēe jā jéhē nchivi nación ndácá ó nsūu cā jā naā ndiví o, ncachī de.

⁵¹ De nduú ní ncāhān de tūhun yáhá jā jāni iní maá de. Chí síqui jā cūu de sūtū cūñáhnū cā cuíyā nūcuán, de nī nsáhá Yāa Dios jíin de jā ní nacani de tūhun jā cuū Jesús jā jéhē nchivi nación hebreo.

⁵² De nsūu maá-ni jā jéhē nación hebreo, chí suni jā jéhē ndiví nchivi jā cūu sēhe Yāa Dios jā ní jíitē nuu ndácá nación, tácuca inuú-ni cuu ndá jí.

⁵³ De jondē quívi nūcuán de ndácá tēe hebreo jā cūñáhnū, ní scáni táhān ndá de tūhun jā cahni de Jesús.

⁵⁴ De jā nūcuán nduú cā ní jíca níjin yā nūu ndá táhān yā hebreo, chí ní nquee yā región Judea, de cuāhān yā iin ñuú nání Efraín, nūu

íyó ñatin ñuhun tihá. De ñúcuán nī ndeē yá jíin ndá tēe scuáha jíin yá.

⁵⁵ De nī ncuñatin vico pascua já násahá ndá nchiví hebreo. De cuáhā nchiví ndácá ñuū ñúcuán cuáhān ji Jerusalén, tácuá squíncuū ji já cáhān ley já cuchi ji ndundoo ji nūū Yāā Dios, de sá de quijéhé vico pascua.

⁵⁶ De nánducú ndá ji Jesús, de jíicā tūhún táhān ji iní templo: ¿Nāsa jáni iní ndá nú? ¿A quíji dē vico, á nduú? ncachí ji.

⁵⁷ De ndá sūtū cūñáhnú jíin ndá tēe fariseo nī ndacu dē tiñu já tú ní iin nchiví jíin ji ní nūū íyó yá, de ná cáchí tūhun ji, tácuá tiin ndá dē yá.

12

*Jā ní nchihí María perfume jēhé Jesús
(Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9)*

¹ De cúmaní iñū cā quiví de coo vico pascua. De nī jēhēn tucu Jesús ñuū Betania nūū ndéē Lázaro, tēe já ní jíihí de ní nastécú yá dē.

² De nī nsáhá ndá ji iin vico já cuxíní ji jíin yá já íyó yíñuhún ji jíin yá. De Marta ní jani ñā cōhō. De Lázaro yájí dē stāā jíin yá nūū mesa jíin ndá cā nchiví.

³ Ñúcuán de María nī nquenda ñā jíin tá sava litro aceite perfume já cúu ndinuhun itá nardo, já yáhvi ndasí ndéē. De nī nchihí ñā jēhé Jesús, de nī nasichí ñā jíin xíi ñā. De ní iní vehe nī nchitú xicō perfume.

⁴ Ñúcuán de nī ncāhān Judas Iscariote sēhe Simón, iin tēe scuáha jíin yá, de suu dē cúu já nastúu dē yá:

⁵ ¿Núcu nduú ní ncúyáhvi perfume yáhá já ũnī ciento denario, de cuáha ó nūū nchiví ndáhvi nícu?

⁶ Súcuán nī ncāhān dē, nsūū já cúndáhvi ndija iní dē nchiví ndáhvi, chí sa já cúu dē tēe cuíhná. Chí maá dē néē itín xūhún, de quéhen cuíhná dē já jáquín ndá tēe ñúcuán.

⁷ Sá de nī ncāhān Jesús: Mā stāhān nū ñā. Chí já ní nsáhá ñā yáhá cúu já ní nsáhá tūha ñā nduhū jōndē quiví já quiyuhū ní.

⁸ Chí ní cání ndéē nchiví ndáhvi jíin nú, sochí nduhū chí mā cūndeē ní cā jíin nú, ncachí yá.

Jā ní scání táhān ndá dē tūhun já cahñí dē Lázaro

⁹ De cuáhā nchiví hebreo nī jini ji tūhun já ndéē yá ñuū Betania. De nī nquenda ndá ji, de nsūū maá-ni já cúni ji cūndéhé ji nūū Jesús, chí suni cúni ji cūndéhé ji nūū Lázaro, tēe já ní nastécú yá.

¹⁰ Ñúcuán de ndá sūtū cūñáhnú nī scání táhān dē tūhun já suni cahñí dē Lázaro.

¹¹ Chí já síquí Lázaro de nī ncujiyo cuáhā táhān dē hebreo nūū dē, de cándija ji Jesús.

*Jā ní nquíví Jesús Jerusalén
(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)*

¹² De incá quiví, de ndá nchiví cuáhā já ní nquenda vico pascua, ní jini ji tūhun já vají Jesús Jerusalén.

¹³ De nī jahnú ji ndahá ñuū, de nī nquee ji cuātahān ji yá. De nī ncana jee ndá ji: Cūñáhnú ndasi Yāā Dios. Vāha ndasi Yāā cúu Yāā já vají jíin tiñu maá Jētohō ō Yāā Dios. Vāha ndasi Yāā cúu Rey maá ō nchiví Israel, ncachí ji.

¹⁴ De nī nīhīn Jesús iin burro, de nī jēcōsō yá tī, tá cúu nūū cáhān tutū īī.

¹⁵ Nchiví Jerusalén já suni nání Sión, mā cúyuhú ndá nú.

Yáhá cūndéhé nú já vají Rey nū, de yósó yá iin burro. Cáchí tutū.

¹⁶ De quiví ñúcuán de ndá tēe scuáha jíin yá nduú ní jíicūhun iní dē já súcuán quēe ndāā ndácá já yósó nūū tutū īī. De jōndē tá nī nduñáhnú Jesús já cuānohōn yā andiví, de sá de nī núcūhun iní dē ndá tūhun já yósó síquí yá, jíin já súcuán nī nsáhá ndá dē jíin yá.

¹⁷ De ndá nchiví já ní íyo jíin yá tá ní ncana yá Lázaro nūū yíyuhū dē, de nī nastécú yá dē, ní nacani ji tūhun nása ní nsáhá yá.

¹⁸ Já ñúcuán cúu já ní nquee nchiví cuáhā, ní jētahān ji yá, chí ní jini ji tūhun já ní nsáhá yá tiñu ñáhnú já ní stēhēn yá poder yá.

¹⁹ Ñúcuán de nī ncāhān ndá máá tēe fariseo: Mitan de ja ní jini ō já má cúu cuití cā casi ō. Chí ndéhé ō já ndiví cuití nchiví cuáhān ji jíin dē, ncachí ndá dē.

Nchiví nación Grecia nánducú ji Jesús

²⁰ De sava nchiví nación Grecia, suni ní nquenda ji Jerusalén vico pascua já chíñuhún ji Yāā Dios.

²¹ De nī nquenda ndá ji nūū Felipe, tēe ñuū Betsaida ndáñuū Galilea. De nī ncāhān ji jíin dē: Señor, cúni ndá sá cáhān sá jíin Jesús, ncachí ji.

²² De nī jēhēn Felipe, ní ncachí tūhun dē nūū Andrés. De nduú dē cuācachí tūhun dē nūū Jesús.

²³ De nī ncāhān Jesús jíin dē: Já ní nquenda quiví já nduñáhnú maá Yāā ní nduú tēe.

²⁴ De ndāā cáhān ní jíin ndá nú, iin nūnī trigo tú mā níncava nūū ñuhún já quiyuhū, túsaá de coo mátuhún-ni. Sochí tú quiyuhū, de nacayá cuáhā ndasi. De suni súcuán cánuú já cuū ní de quiyuhū ní, tácuá coo cuáhā nchiví já nduú ji sēhe Yāā Dios.

²⁵ De nā-ni nchiví tú nduú jēhe ji tūhun cundoho ji já síquí nduhū, de tánū táhvi ji. De nchiví já jēhe ji tūhun cundoho ji já síquí nduhū iní ñayíví yáhá, cutecú ji ní cání andiví.

²⁶ De tú ní nchiví cúni ji satíñú ji nūū ní, de ná cúniquín ji nduhū. De nūū cundeē maá ní, suni ñúcuán cundeē nchiví satíñú nūū ní. De nchiví já satíñú nūū ní chí sáhá Tatá ní já cuñáhnú ji.

Jā ní ncāhān Jesús jā cuū yā

²⁷ De mitan de cúcuécá ndasi iní ní sáhá tündóhó jā quiji síquí ní. ¿De nāsa cāhān ní? ¿A cāhān ní jín Tatá ní: Scácu ní sáan nūū tündóhó jā quiji síquí sá, cachí ní? Mā cūū, chí jā síquí ñúcuán cúū jā ní nquiji ní ñayíví.

²⁸ Tatá, stéhēn ní jā cúñáhnú ndasi ní jín poder ní, ncachí yā. Ñúcuán de ichi andiví ní ncāhān iin tūhun: Ja ní stéhēn ní jā cúñáhnú ní, de stéhēn tucu ní incá vuelta, ncachí yā.

²⁹ De ní jini ndá nchiví iní ñúcuán, de ní ncāhān jí jā taja cána. De sava cá jí ní ncāhān: Iin ángel Yāā Dios ní ncāhān jín yā.

³⁰ De ní ncāhān Jesús jín jí: Nduú ní ncāhān Yāā Dios tūhun yáhá jā síquí nduhū, chí sa síquí ndá máá nú tácuca cuní nū jā ní ncāhān yā jín ní.

³¹ Mitan cúū jā sándaā Yāā Dios síquí cuāchi nchiví ñayíví yáhá. Mitan cúū jā scūnu yā jānēhén jā tátúní iní ñayíví yáhá.

³² De nduhū, tá jinu cundita caa ní cuū ní iní ñayíví, de sáhá ní jā cuu iní ndá nchiví quíví jí ndahá ní, ncachí yā.

³³ Súcuán ní ncāhān yā jā stéhēn yā nāsa modo cuū yā.

³⁴ De ní ncāhān nchiví jín yā: Ní jini ndá sá tūhun jā cāhān tutū ley Yāā Dios jā névaha ó, jā Cristo cutecū yā ní cání. ¿De nūcu cāhān ní jā Yāā ní nduu tēe, cánuú cundita caa yā cuū yā? ¿Ní iin cúū maá Yāā ní nduu tēe túsáá? ncachí jí.

³⁵ Ñúcuán de ní ncāhān Jesús: Jacū-ni cá quíví cundeē ní jín ndá nú jā cúū ní luz jā cúnijín iní áno nū. Túsáá de mitan juni iyó cá luz ní jín nú, de caca nú jín, chí iin sanaā-ni de cuāhān ní, de quendōo nú modo nūū neē. Chí nchiví jíca modo nūū neē, nduú jín jí ní cúū nūū quíhín jí.

³⁶ Túsáá de juni ndēē cá ní jín nú, de candíja nú nduhū jā cúū ní luz, tácuca nduu nú nchiví jíca jín luz, ncachí yā. Súcuán ní ncāhān yā ndá tūhun yáhá, de cuāhān yā-ni, de nduú cá ní stéhēn yā maá yā nūū jí.

Jāá nduú ní ncándíja nchiví hebreo jā cúū yā Cristo

³⁷ De visó cuāhā tíñu ñáhnú ní nsáhá Jesús jā stéhēn yā poder yā nūū nchiví, de nduú ní ncándíja jí yā.

³⁸ Chí cánuú quee ndaā tūhun jā ní ncāhān Isaías, tēe ní nacani tūhun Yāā Dios janahán: Tatá Yāā Dios, nduú ní ncándíja ndá nchiví tūhun jā ní nacani sá, de nduú ní ncándíja jí tíñu ñáhnú jā ní stéhēn ní poder ní nūū jí.

Ncachí Isaías.

³⁹ Já ñúcuán nduú ní ncūcu candíja ndá jí, chí ní ncāhān tucu Isaías:

⁴⁰ Ní nsáhá Yāā Dios modo jā cuáá áno ndá jí,

jín jā cúnihín iní jí,

tácuca coo modo jā má cúní ndá jí,

de ní mā jícuūhun iní jí,

ní mā nāsama iní jí quíví jí nūū ní, jā nasáhá vaha ní áno jí nūū cuāchi jí. Ncachí Cristo, cáchi tutū.

⁴¹ Ndá tūhun yáhá ní ncāhān Isaías, chí ja ní jini de nāsa cúñáhnú ndasi Jesús, de ní ncāhān de nāsa coo quíví jí quiji yā.

⁴² De visó súcuán de cuāhā nchiví hebreo chí ní ncandíja jí yā, de suni jondé jín sava tēe tátúní. Sochi nduú ní ncáchí ndá de jā cándíja de yā, chí síquí jā yúhú de tēe fariseo. Chí tú súcuán de mā cuāha cá ndá tūhun jā quíví de vehe í sinagoga.

⁴³ Chí ndá tēe tátúní cúsi cá iní de jā cúñáhnú de sáhá nchiví, nsuú cá jā cúñáhnú de sáhá Yāā Dios.

Tūhun jā cāhān Jesús cúū jā sáhá ndaā síquí nchiví

⁴⁴ De ní ncāhān jee Jesús: Nchiví cándíja nduhū, de nsuú mátúhún-ni nduhū cándíja jí, chí suni cándíja jí jondé maá Tatá ní, Yāā ní ntají nduhū.

⁴⁵ De nchiví jín nūū ní, suni jín jí nūū Yāā ní ntají nduhū.

⁴⁶ Maá ní jā cúū luz jā cúnijín iní áno nchiví, ní nquiji ní iní ñayíví tácuca ndá nchiví cándíja nduhū, mā cáca jí modo nūū neē.

⁴⁷ De tú iin nchiví jín jí tūhun cāhān ní, de tú nduú jétáhví jí, de nsuú nduhū cúū jā sáhá ndaā síquí jí. Chí nduú vají ní jā nacunehen ní cuāchi síquí nchiví ñayíví, chí sa jā scácu ní jí.

⁴⁸ De nchiví jā squéne yichí nduhū, de nduú jétáhví jí tūhun cāhān ní, iyó iin jā sáhá ndaā síquí jí. Suu ndacá tūhun jā ní ncāhān ní, tūhun ñúcuán cúū jā nacunehen cuāchi síquí jí quíví jín ñayíví.

⁴⁹ Chí nduú cāhān ní jā cúū iní maá ní, chí Tatá ní, Yāā ní ntají nduhū, maá yā ní ndacu nūū ní nāsa cāhān ní jín nāsa stéhēn ní.

⁵⁰ De jín ní jā tūhun ndacu Tatá ní sáhá jā cutecū nchiví ní cání. Túsáá de ndá tūhun jā cāhān ní, chí maá-ni tūhun jā ní ncachí Tatá ní cúū, ncachí yā.

13

Jā ní naquete yā jehē ndá tēe scuáha

¹ De jañíni incá quíví de quijéhé vico pas-cua. De jā jíní Jesús jā ní nquenda quíví jā quee yā ñayíví yáhá quínohón yā nūū Tatá yā. De níni cundáhví iní yā nchiví maá yā jā iyó iní ñayíví. De mitan jā ní ndihí quíví jā iyó yā ñayíví, de sáhá yā iin tíñu jā stéhēn cájí yā jā cundáhví iní yā jí.

² De táchi cúñáhnú ja ní scūu iní áno Judas Iscariote sēhe Simón, jā mitan nastúu de yā.

³ De jíní Jesús jā vají yā jondé nūū Yāā Dios, de quínohón yā nūū Yāā Dios. De jíní yā jā ní nsáhá Tatá yā jā cúñáhnú yā síquí ndihí-ni.

⁴ De cúxíní yā jíin ndá tēe scuáha jíin yā, de nī nacuíñí yā. De nī stáá yā sahma níjin yā, de nī juhní yā iin toalla chíjin yā.

⁵ De nī nchuhun yā ndute iní iin tíjēhēn. De nī nquijéhé yā náquete yā jēhé ndá tēe scuáha. De násíchí yā jíin toalla já núhní chíjin yā.

⁶ De nī nguenda yā nūu Simón Pedro. De nī ncāhān Pedro jíin yā: Señor, ¿á sa maá nī naquete ní jēhé sá?

⁷ De nī ncāhān Jesús: Nduú jíicūhun iní nū já sáhá nī mitan, de cúcuéé cá de jíicūhun iní nū.

⁸ De nī ncāhān Pedro jíin yā: Mā náquete cuití ní jēhé sá. De nī ncāhān Jesús: Tú mā náquete nī jēhé nū, de mā cúu coo inuú iní nū jíin nī.

⁹ De nī ncāhān Simón Pedro: Señor, tú súcuán cúu de nsúu mátúhún-ni jēhé sá, chí saá-ni ndahá sá jíin xíní sá naquete ní, ncachí dē.

¹⁰ De nī ncāhān Jesús jíin dē: Tēe já cáta nī jichi, nduú jíini nūhún ndundoo ní dē, chí maá-ni jēhé dē, chí ja iyó ndoo ní dē. De ndá ndóhó, chí ja nī ndundoo nū. Sochi nsúu ndíhi ndá nū iyó ndoo, ncachí yā.

¹¹ Chí ja jíini yā ní iin dē cúu já nastúu dē yā, de já nūcuán nī ncāhān yā: Nsúu ndíhi ndá nū iyó ndoo.

¹² De tá nī ncuu nī naquete yā jēhé ndá dē, de nī naquehen yā sahma níjin yā, de nī nūcundeé yā nūu mesa. De nī ncāhān yā: ¿A jíicūhun iní ndá nū ná cuá cúu já ní nsáhá nī jíin nū?

¹³ Cáhān ndá nū já Maestro nū jíin Jētohō nū cúu nī, de ndáá cáhān ndá nū, chí suu cúu ndija nī.

¹⁴ Túsaá de visō Maestro nū jíin Jētohō nū cúu nī, de nī naquete nī jēhé ndá nū, de suni súcuán cánuú já naquete ndá máá nū jēhé táhán nū.

¹⁵ Chí tíñu yáhá nī nsáhá nī já stéhēn nī nū nū já suni súcuán cánuú sáhá nū maá nū mozo nūu táhán nū, tá cúu nūu ní nsáhá nī maá nī mozo nūu ndá nū.

¹⁶ Jándáá cáhān nī jíin nū já iin mozo nduú cúñáhnú dē nūu patrón dē, de tēe jíca tíñu nduú cúñáhnú dē nūu tēe já ní ntají dē. Túsaá de ndá máá nū cúu mozo nī, de suni súcuán cánuú sáhá nū maá nū nūu táhán nū tá cúu nūu ní stéhēn nī nūu nū.

¹⁷ De tú nī jíicūhun iní ndá nū ndá tūhun yáhá, de nācā ndetū táhvī nū tú squínacu nū.

¹⁸ Sochi nduú cáhān nī já ndíhi nū ndetū, chí ja jíini nī ndá nū já ní nacáji nī. De cánuú quee ndaá tūhun yáhá já cáhān tutú ii: Tēe yáji stáá jíin nī, nī ndicó cóo dē síquī nī, cáchí tutú.

¹⁹ De mitan de ja cáchí tūhun nī nūu nū ndacá já coo jondē ncháha ca coo, tácuá tá coo, de candíja nū já maá nī cúu Yāá nī ntají Yāá Dios.

²⁰ Jándáá cáhān nī jíin ndá nū já nā-ni nchiví cuetáhví jíi ndacá já tají nī, de nduhū cuetáhví jíi. De nchiví jétáhví nduhū, suni jétáhví jíi Yāá nī ntají nduhū vāji nī, ncachí yā.

*Jā ní ncachí yā já nastúu Judas yā
(Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)*

²¹ De tá nī ncāhān Jesús ndá tūhun yáhá, de nī ncucuéé cá ndasi iní yā. De nī ncāhān cáji yā: Jándáá cáhān nī jíin ndá nū já iin nū nastúu nduhū, ncachí yā.

²² Nūcuán de ndá tēe scuáha jíin yā, nī nūcúndehé nūu táhán dē, jáni iní ndá dē ní iin dē cúu já ní ncāhān yā.

²³ De iin tēe scuáha já mání cá yā jíin, ndéé dē xíin yā nūu mesa já cúxíní ndá dē jíin yā.

²⁴ De nī nsáhá Simón Pedro seña nūu dē já ná cántúhún dē yā ní iin dē cúu já ní ncāhān yā.

²⁵ De tēe nūcuán nī scáyí dē maá dē nūu Jesús, de nī jíicá tūhún dē yā: Señor, ¿ní iin dē cúu? ncachí dē.

²⁶ De nī ncāhān Jesús: Ná chúndaji nī stáá de cuáha nī nūu iin dē, de suu tēe nūcuán cúu, ncachí yā. De nī nchundaji yā stáá, de nī jēhe yā nūu Judas Nchariote sehe Simón.

²⁷ De tá nī nquehen dē stáá nūcuán, de nī nquívī-ni Satanás iní ánó dē. Nūcuán de nī ncāhān Jesús jíin dē: Tíñu já sáhá nū, de ñamā sáhá nū, ncachí yā.

²⁸ De ní iin tēe yáji stáá jíin yā, nduú ní jíicūhun iní dē nūcu cáhān yā súcuán jíin dē.

²⁹ Chí sava deen dē já ní ncāhān yā jíin Judas já cueen dē já jíini nūhún yā vico, á já cuáha dē jacū xūhún nūu nchiví ndáhví. Chí maá dē ndíso itín xūhún.

³⁰ De tá nī nchaji dē stáá nūcuán, de nī nquee dē-ni cuáhān dē. De ja nī ncuáa.

Jā ní ndacu yā tíñu jéé

³¹ Nūcuán de tá cuáhān Judas, de nī ncāhān Jesús: Mitan de nduhū, Yāá nī nduú tēe, stéhēn nī nāsa cúñáhnú nī, de suni jíin nduhū de cuní nchiví nāsa cúñáhnú Yāá Dios.

³² De tú jíin nduhū cuní nchiví nāsa cúñáhnú Yāá Dios, túsaá de suni stéhēn Yāá Dios nāsa cúñáhnú nduhū já cúu nī Séhe yā. De ñamā-ni stéhēn yā.

³³ Séhé, nduú cá nahán cundeé ní jíin ndá nū. De nanducú nū nduhū, de tá cúu nūu ní ncāhān nī jíin ndá táhán ó hebreo, suni súcuán cáhān nī jíin ndá nū mitan já mā cúu cuéé nū nūu quíhín nī.

³⁴ De mitan de ndacu nī iin tíñu jéé nūu ndá nū, já cundáhví iní nū táhán nū. Tá cúu nūu cundáhví iní nī ndá máá nū, suni súcuán cundáhví iní nū táhán nū.

³⁵ De tú cundáhví iní nū táhán nū, de súcuán de cuní ndacá nchiví já cúu nū tēe scuáha jíin nī, ncachí yā.

Jā ní ncachī yā jā yūhú Pedro cachī dē jā jīnī dē yā

(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34)

³⁶ De nī ncāhān Simón Pedro jīnī yā: Señor, ¿nī cūu nūū quihīn ní tūsaá? De nī ncāhān Jesús: Nūū quihīn ní chí mā cūū cuniquīn nū nduhū mitan, de cūcuéé cā de cuēē nū.

³⁷ De nī ncāhān Pedro: Señor, ¿nūcu mā cūū cuniquīn sá nīhīn mitan? Nduú yūhú sá visō cūū sá jā jēhē ní, ncachī dē.

³⁸ De nī ncāhān Jesús: ¿A jānī inī nū jā mā cūyūhū nū cūū nū jā jēhē ní? Jāndāā cāhān nī jīnī nū jā jondē nchāha ca cana lohló, de ūnī vuelta cūyūhū nū de cāhān nū jāā nduú jīnī nū nduhū, ncachī yā.

14

Jesús cūu ichi jā jīnū ō nūū Tatá yā

¹ De nī ncāhān cā yā: Mā cūcuéá inī ndá nū sīquī ndācā tūndóhō. Candīja nū jā sáhā Yāā Dios jēhē nū, de suni candīja nū jā sáhā nī jēhē nū.

² Chí nūū ndēē Tatá nī, íyó cuāhā vehe jā cundeē ndá nū. De tú nsūū sūcuán íyó, de ja nī ncachī tūhun nī nūū nū nícu. Tūsaá de quihīn nī sáhā tūha nī nūū cundeē ndá nū.

³ De jā quihīn nī sáhā tūha nī, de ndiji nī quinacueca nī ndá nū cōhōn, tácuca suni cundeē nū nūū cundeē maá nī.

⁴ De ja jīnī ndá nū ní jondē quihīn nī, de ja jīnī nū nāsa cuēē nū űūcuán, ncachī yā.

⁵ De nī ncāhān Tomás jīnī yā: Señor, nduú jīnī ndá sá ní jondē quihīn nī, ¿de nāsa cunī sá ichi cuēē sá űūcuán tūsaá?

⁶ De nī ncāhān Jesús jīnī dē: Maá nī cūu ichi jā jīnū nū andivī, de maá nī cūu tūhun ndāā jīnī tūhun jā cutecū nū níf cānī. De nī iin mā cūū jīnū nūū Tatá nī de tú nduú nduhū.

⁷ De tú ja nī jīnī nū nduhū, de suni ja nī jīnī nū Tatá nī tūsaá. De mitan de ja jīnī ndá nū yā, chí ja nī jīnī nū nūū nī, ncachī yā.

⁸ De nī ncāhān Felipe jīnī yā: Señor, stéhēn ní Tatá ní nūū sá, de ná cūvāha inī ndá sá, ncachī dē.

⁹ De nī ncāhān Jesús: Felipe, ja nī ncuu cuāhā quīvī jīca nī jīnī ndá nū, ¿de á nchāha ca cunī nū ní iin cūu nduhū? Tēe jā ndéhe nūū nī, suni ndéhe dē nūū Tatá nī. ¿Tūsaá de nūcu cāhān nū jā stéhēn nī Tatá nī nūū nū?

¹⁰ ¿A nduú candīja nū jā iin-ni cūu nī jīnī Tatá nī, de Tatá nī iin-ni cūu yā jīnī nī? Ndācā tūhun jā cāhān nī jīnī nū, nsūū tūhun maá nī cūu. Chí Tatá nī jā iin-ni cūu yā jīnī nī, maá yā sáhā ndācā tiñū jā sáhā nī.

¹¹ Candīja ndá nū jā iin-ni cūu nī jīnī maá Tatá nī, de Tatá nī iin-ni cūu yā jīnī nī. De tú nduú cūu candīja ndá nū, sochī candīja nū maá sīquī ndācā tiñū sáhā nī.

¹² Jāndāā cāhān nī jīnī ndá nū, tú ní iin nchivī candīja jī nduhū, de tiñū űāhnú jā sáhā nī yáhā, suni sáhā jī. De űāhnú cā tiñū

sáhā jī nsūū cā yáhā, chí quīnohōn nī nūū ndēē Tatá nī.

¹³ De ndācā nā-ni cūu jā cācān nū nūū Tatá nī sīquī jā candīja nū jā cūu nī Sēhe yā, de sáhā nī jā cācān nū, de sūcuán stéhēn nī jā cūűāhnú ndasi Tatá nī.

¹⁴ Chí nīnī sáhā nī ndācā nā-ni cūu jā cācān nū sīquī jā candīja nū nduhū.

Jā ní nquee yuhú yā jā tetīñú yā Espiritu Santo

¹⁵ De tú mānī ndá nū jīnī nī, de squīncuu nū tiñū ndācu nī nūū nū.

¹⁶ De cācān táhvī nī nūū Tatá nī, de tetīñú yā incā Yāā jā chindeē chituu ndá ndóhō, de sáhā yā jā coo sī inī nū. De Yāā űūcuán cūu maá Espiritu Santo jā stéhēn tūhun ndāā, de coo yā jīnī nū níf cānī.

¹⁷ De nchivī űayivī mā cūū cuetáhvī jī yā, chí nduú cūu cūndéhē jī nūū yā, nī nduú cūu cunī jī nāsa Yāā cūu yā. Sochī ndá maá nū chí ja jīnī nū nāsa Yāā cūu yā, chí ndēē yā jīnī nū, de cundeē yā inī ánō nū níf cānī.

¹⁸ Mā sndóo uun nī ndá nū, chí ndiji nī nūū nū.

¹⁹ Jacū-ni cā quīvī de mā cūnī cā nchivī űayivī nūū nī. Sochī ndá maá nū chí cunī nū nūū nī, chí cutecū nī níf cānī, de jā űūcuán suni cutecū ndá maá nū.

²⁰ De quīvī űūcuán de cunī nū jā iin-ni cūu nī jīnī Tatá nī, de ndá maá nū suni iin-ni cūu nū jīnī nī jā ndēe nī inī ánō nū.

²¹ Tú nā-ni nchivī űūhūn inī jī tiñū ndācu nī, de squīncuu jī, suu nchivī űūcuán cūu jā mānī ndīja jīnī nī. De nchivī jā mānī jīnī nī, suni coo manī Tatá nī jīnī jī. De saá-ni nduhū coo manī nī jīnī jī, de stéhēn nī maá nī nūū jī jā íyó nī jīnī jī, ncachī yā.

²² De nī ncāhān Judas jīnī yā (de nsūū tēe cūu Iscariote): Señor, ¿nūcu stéhēn ní maá ní nūū ndá maá sá, de nūū nchivī űayivī chí nduú?

²³ De nī ncāhān Jesús: Nchivī jā mānī jīnī nī, chí squīncuu jī tūhun jā cāhān nī. De coo manī Tatá nī jīnī jī. De Tatá nī jīnī maá nī quījī nī coo nī jīnī jī.

²⁴ De nchivī jāā nduú mānī jīnī nī, chí nduú squīncuu jī jā cāhān nī. De tūhun níni ndá nū jā cāhān nī, nsūū tūhun maá nī cūu, chí tūhun maá Tatá nī jā ní ntajī nduhū nū.

²⁵ Ndācā tūhun yáhā cāhān nī jīnī nū juni ndēē nī cā jīnī nū.

²⁶ De Tatá nī chí tetīñú yā Espiritu Santo, quījī nūcuñī nūū nī. De maá yā chindeē chituu yā ndá ndóhō, de sáhā yā jā coo sī inī nū. De stéhēn yā ndācā tūhun nūū nū, de nacachī yā ndācā jā ní ncāhān nī jīnī nū.

²⁷ De jā quihīn nī, de sáhā nī jā coo ndēē coo sī inī ndá nū. Tá cūu nūū íyó ndēē íyó sī inī maá nī, suni sūcuán coo ndēē coo sī inī ndá nū sáhā nī. De jā sáhā nī jā coo ndēē coo sī inī nū, nduú quítāhān jīnī tūhun ndēē inī

jā cāhān nchivī ñayivī. Mā cúcuécá inī ndá nū síquī ndácá tündóhó, de ní mā cūyūhú nū.

²⁸ Ja ní jini ndá nū jā ní ncāhān ni jā quihīn ni, de ndiji ní coo tucu ní jín nū. De tú iyó mānī váha nū jín ni, de cusii inī nū jā ní ncāhān ni jā quínohōn ni nū Tatá nī. Chi cúñáhnú cá Tatá ní nsūú cá nduhū.

²⁹ Ja ní ncachī tūhun ní nū nū ndácá tūhun yáhá jondē ncháha ca coo, tácuca tá ja ní ncuu, de candíja ndá nū nduhū.

³⁰ Mā cāhān ní cuahā cá jín ndá nū, chi ja vāji jānehén jā tátunī inī ñayivī yáhá. De ní iin mā cūú sáhá síquī ní nícu.

³¹ Sochi mitan de ná cóo tá cúu nūú ní ndacu Tatá ní nūú ní, tácuca cunī nchivī ñayivī jā mānī ní jín Tatá nī, de sáhá ní tiñu jā ní ndacu yá. Nacuiñī ndá nū ná cóhōn túsaá, ncachī yá.

15

Jesús cúu tá cúu yoho yūcū uva

¹ De ní ncāhān cá yá: Maá ní cúu tá cúu yoho yūcū uva ndāá, de Tatá ní cúu tá cúu tēe jā jito yoho yūcū.

² De ndá máá nū chi cúu nū tá cúu ndahá yūcū, de tú nduú jéhe nū ndihā de candēe yá ndóhó. De tú cúu ndá nū modo ndahá jā jéhe ndihā, de naquehndē yá nasáhá ndoo yá ndóhó modo jā cúu nū ndahá ñúcuán, tácuca cuāha nū cuahā cá ndihā.

³ De ndá máá nū chi ja ní ndundoo ánō nū jín tūhun ní stéhēn ní nūú nū, tá cúu nūú ndundoo ndahá uva.

⁴ De cuiñī nīhin nū jín nī, de suni maá ní coo ní jín nū. Iin ndahá yūcū mā cūú cuāha ndihā jā maá-ni, de tú nduú tīin yīcā yoho. De saá-ni ndá ndóhó, mā cūú sáhá nū tiñu váha de tú mā cuiñī nīhin nū jín nī.

⁵ Maá ní cúu yoho yūcū ñúcuán, de ndá máá nū cúu ndahá nī. Nchivī jā íñī nīhin jín nī, de iyó ní jín ji, maá ji cúu tá cúu ndahá jā ndēe cutú jín yoho yūcū jā jéhe cuahā ndihā. Chi tú nduú íñī nīhin nū jín nī, de nduú cuiñī nā tiñu váha cuu sáhá nū.

⁶ Nchivī jāá nduú íñī nīhin jín nī, candēe yá ji modo iin ndahá yūcū uva, de yīchī. De cuu ji modo ndahá yūcū uva jā ndutútú de cāyū nūú ñúhūn.

⁷ Tú íñī nīhin ndá nū jín nī, de tú ñúhūn inī nū ndá tūhun cāhān ni, ñúcuán de cācān nū nā-ni cúu jā cūnī nū, de sáhá ní jā cācān nū.

⁸ De tú sáhá ndá nū cuahā tiñu váha, tá cúu nūú jéhe ndahá yūcū cuahā ndihā, súcuán stéhēn nū jā cúu ndija nū nchivī scuáha jín nī, de súcuán cunī nchivī jā cúñáhnú ndasi Tatá nī.

⁹ De tá cúu nūú mānī Tatá ní jín nī, suni súcuán mānī ní jín ndá nū. Túsaá de mā siáá nū tūhun jā mānī ní jín nū.

¹⁰ Tú squíncuu nū tiñu ní ndacu ní nūú nū, de níni coo manī ní jín nū, tá cúu nūú squíncuu maá ní tiñu ní ndacu Tatá ní nūú nī, de níni iyó mānī yá jín nī.

¹¹ Súcuán ní ncāhān ni jín ndá nū tácuca coo sīi inī nū tá cúu nūú iyó sīi inī ni, chi jondē cusii ndasi inī nū.

¹² De yáhá cúu tiñu jā ndácu ní nūú ndá nū: Já cundáhvī inī nū táhān nū, tá cúu nūú cundáhvī inī ní ndá máá nū.

¹³ Tú iin tēe cuú dē jā jéhe amigo dē, túsaá de nduú cá nā cuá cúmanī cá sáhá dē jā cundáhvī inī dē amigo dē.

¹⁴ De ndá máá nū cúu amigo ni de tú squíncuu nū ndá tiñu jā ndácu ní nūú nū.

¹⁵ Mā cāhān cá ní mozo jín ndá nū, chi iin mozo nduú cáchī tūhun patrón nūú ji nása jáni inī dē sáhá dē. Chi sa amigo cāhān ní jín ndá nū, chi ja ní ncachī tūhun ní nūú nū ndácá tūhun jā ní ncāhān Tatá ní jín nī.

¹⁶ Maá ní ní nacāji ndá ndóhó jā scácu ní ndóhó, de nsūú ndá máá nū ní nacani inī xihna cá jā cuniquin nū nduhū. De ní jani ní ndá ndóhó jā caca ndāá nū de scándíja nū cuahā nchivī jā cuu ji sehe ní ní cāni. De súcuán de ndihī jā cācān nū nūú Tatá ní síquī jā cándíja nū nduhū, sáhá yá jā cācān nū.

¹⁷ De yáhá cúu tiñu jā ndácu ní nūú nū: Já cundáhvī inī nū táhān nū.

Jā quítī inī nchivī ñayivī nūú Jesús jín nūú nchivī cándíja

¹⁸ De tú quítī inī nchivī ñayivī jín ji ndá nū, de ja jín nū jā xihna cá nūú maá ní ní nquítī inī ji.

¹⁹ De tú jā cúu cá nū cuenta ñayivī, de coo manī nchivī ñayivī jín nū nícu, tá cúu nūú mānī ji jín táhān ji. Sochi ní nacāji ní ndá ndóhó jā má sáhá cá nū tá sáhá nchivī ñayivī. De jā ñúcuán cúu jā quítī inī ji nūú ndá nū, chi nduú cá cúu nū cuenta ñayivī.

²⁰ Núcūhun inī ndá nū tūhun jā ní ncāhān ni jín nū: Tú nduú iyó yíñúhūn nchivī nūú patrón, de nā oncá cúu nūú mozo dē. Tú ní jín ūhvī ji nduhū, de suni súcuán cunī ūhvī ji ndá ndóhó jā cúu nū mozo ní. De tú ní jetáhvī ji tūhun stéhēn ni, de suni cuetáhvī ji tūhun stéhēn ndá nū.

²¹ De ndácá tiñu yáhá sáhá ji jín ndá nū jā síquī nduhū, chi nduú jín ji Yáá jā ní ntají nduhū vāji ní.

²² Tú nduú ní nquíji ní jā nacani ní tūhun nūú ndá ji, de mā cóo cuāchi ji nícu. De mitan de mā cūú cá cāhān ji jāá nduú jín ji jā iyó cuāchi ji.

²³ Nchivī jā quítī inī jín nduhū, suni nūú Tatá ní quítī inī ji.

²⁴ Tú nduú ní nsáhá ní tiñu ñáhnú nūú ji jā ní iin tēe nduú sáhá dē súcuán, de mā cóo cuāchi ji nícu. De mitan de ja ní jín ji tiñu ñúcuán, de visó súcuán de quítī inī ji nūú ní jín nūú Tatá nī.

²⁵ De súcuán sáhá ji tácuá quee ndaā tūhun jā yósó nūū tutú ley Yāā Dios jā névāha ji: Nī nquiti inī ji nūū nī, vísó nduú nā cuāchi nī, cáchi.

²⁶ De tetiñú nī maá Yāā jā chindeé chituu ndá ndóhó de sáhá yā jā coo siī inī nū. De Yāā ñúcuán cúu maá Espíritu Santo jā stéhēn tūhun ndāā, de quiji yā jondē nūū Tatá nī, de nacani cáji yā tūhun nī.

²⁷ De saā-ni ndá maá nū nacani nū tūhun nī, chí ja iyó nū jíin nī jondē tá nī nquijéhé nī nacani nī tūhun.

16

¹ Ndá tūhun yáhá nī ncāhān nī jíin ndá nū tácuá mā náyūhú nū tá quiji tūndóhó.

² Chi tavá ji ndá nū jā má cuāha cá ji tūhun cundeē nū ndácá vehe īī sinagoga. De quenda quívi jā cahni ji ndóhó, de cani inī ji jā iin tiñu váha nī nsáhá ji nūū Yāā Dios.

³ De súcuán sáhá ji jíin nū, chí nduú jíiní cuiti ji maá Tatá nī de juni maá nī.

⁴ De nī ncāhān nī ndá tūhun yáhá jíin nū, tácuá tá quenda quívi jā súcuán coo, de nūcūhun inī nū jā súcuán nī ncāhān nī jíin nū.

Tiñu jā sáhá Espíritu Santo

De nduú nī ncāhān nī ndá tūhun yáhá jíin nū jondē jā xihna ñúhún, chí iyó maá nī jíin ndá nū.

⁵ De mitan chí quínohōn nī cundeē nī jíin Yāā nī ntají nduhú vāji nī. De nī iin nū nduú jíicá tūhún nduhú nī nūū quíhīn nī.

⁶ Chi sa jā cúcuécá ndasí inī nū jā nī ncāhān nī súcuán.

⁷ Jándáā cáhān nī jíin nū: Jā váha ndá ndóhó cúu jā quíhīn nī. Chí tú mā quíhīn nī, de mā quiji Yāā jā chindeé chituu ndá ndóhó de sáhá yā jā coo siī inī nū. Sochi tá quíhīn nī, de tetiñú nī yā quiji yā nūū nū.

⁸ De tá quenda yā, de stéhēn yā nūū nchivi ñayívi jā iyó cuāchi ji, jíin nāsa quívi ji ichi ndāā, jíin jā sáhá ndāā Yāā Dios síqui cuāchi ji.

⁹ Stéhēn yā jā iyó cuāchi ji, chí nduú cándija ji nduhú.

¹⁰ De stéhēn yā nāsa quívi ji ichi ndāā, chí maá nī quínohōn nī nūū Tatá nī, de mā cūni cá nū nūū nī.

¹¹ De stéhēn yā síqui jā sáhá ndāā Yāā Dios cuāchi nchivi, chí ja nī ncundaā jā tánú táhvi maá jānehén jā cúñáhnú inī ñayívi yáhá.

¹² De iyó cuāhá cá tūhun jā cūni nī cáhān nī jíin ndá nū, de mā cúū jíicūhun inī nū mitan.

¹³ De tá quenda maá Espíritu jā stéhēn tūhun ndāā, suu maá yā stéhēn ndácá tūhun ndāā nūū nū. Chí mā cáhān yā jā maá yā, chí cáhān yā ndácá jā níni yā jā cáhān Yāā Dios. De stéhēn yā síqui ndácá tiñu jā coo.

¹⁴ De stéhēn yā jā cúñáhnú nī, chí nacachi tūhun yā nūū nū ndácá tūhun ja nī ncāhān nī, de sáhá yā jā jíicūhun inī nū.

¹⁵ Ndihi nāsa cúñáhnú Tatá nī, suni súcuán cúñáhnú maá nī. Jā ñúcuán cúu jā nī ncāhān nī jā Espíritu Santo nacachi tūhun yā nūū nū ndácá tūhun ja nī ncāhān nī, de sáhá yā jā jíicūhun inī ndá nū.

Vísó cúcuécá inī nū, sochi ndusiī inī nū

¹⁶ Iin luli-ni cá de mā cūni cá ndá nū nūū nī. De suni iin luli-ni cá de nacuni tucu nū nūū nī, chí quínohōn nī nūū ndéē Tatá nī, ncachi yā.

¹⁷ Ñúcuán de sava tēe scuáha jíin yā, nī jíicá tūhún táhān de: ¿Nā tūhun cúu yáhá jā nī ncāhān yā jíin ó? Chí cáchi yā jā iin luli-ni cá de mā cūni cá ó nūū yā, de suni iin luli-ni cá de nacuni tucu ó nūū yā, chí síqui jā quínohōn yā nūū ndéē Tatá yā.

¹⁸ ¿Nā tūhun cúu yáhá jā nī ncāhān yā, iin luli-ni cá? Nduú jíicūhun inī ó nā cuá cúu jā cáhān yā, ncachi ndá dē.

¹⁹ De nī jiní Jesús jā cūni ndá dē cātūhún dē yā. De nī ncāhān yā jíin dē: ¿A jíicá tūhún táhān ndá nū nā cuá cúu jā nī ncāhān nī jā iin luli-ni cá de mā cūni cá nūū nī, de suni iin luli-ni cá de nacuni tucu nū nūū nī?

²⁰ Jándáā cáhān nī jíin nū jā cuacu ndá nū de cucuécá inī nū, sochi nchivi ñayívi chí sa cusii inī ji. De vísó cucuécá inī ndá nū, sochi ndusiī inī nū jā cūni tucu nū nūū nī.

²¹ Iin ñahan tá cuācuñatin scácu ña, de téhndē chíjin ña, chí ja nī nquenda hora jā scácu ña. De tá ja nī ncacu sūchí lúli, de nduú cá náhān ña jā nī ndoho ña, chí cusii inī ña jā nī ncacu sēhe ña.

²² De suni súcuán cúu jā ndóho ndá nū mitan, chí cúcuécá inī nū jíin nū. Sochi iin luli-ni cá de nacuni táhān tucu ó, de cusii ndasí inī nū. De nī iin mā cási jā cusii inī nū.

²³ De quívi ñúcuán de nduú nā cuá cácan cá ndá nū nūū nī. Chí jándáā cáhān nī jíin nū jā nūū maá Tatá nī cácan nū, de sáhá yā ndihi jā jíicān ndá nū, síqui jā cándija nū nduhú.

²⁴ Jondē mitan de ncháha ca cácan nū nūū Tatá nī jā jíin sívi nī. De mitan de quijéhé nū cácan nū jíin sívi nī, de níhīn nū, tácuá cusii ndasí inī nū.

Ja nī ncandēē yā poder ndihi jānehén jā iyó inī ñayívi

²⁵ Ndá tūhun yáhá nī ncāhān yātá nī jíin ndá nū. De quiji quívi jā má cáhān yātá cá nī jíin nū, chí sa cachí tūhun cáji nī nūū nū síqui Tatá nī.

²⁶ De quívi ñúcuán chí cácan ndá nū nūū Tatá nī síqui jā cándija nū nduhú. De nduú cáhān nī jíin nū jā cácan táhvi nī jēhé nū nūū Tatá nī.

²⁷ Chí maá Tatá nī ja cundáhvī inī yā ndá nū síqui jā iyó mānī nū jíin nī, de nī ncandija nū jā jondē nūū maá yā vāji nī.

²⁸ Nī nquee nī jondē nūū Tatá nī, de nī nquenda nī inī ñayívi. De mitan de quee nī

inĩ ñayivĩ, de quĩnohõn tucu nĩ nõũ Tatá nĩ, ncachĩ yá.

²⁹ De nĩ ncáhãn ndá tẽe scuáha jíin yá: Mitã de cáhãn cãjí ní, de nduú cá cáhãn yátã ní.

³⁰ Mitã de jíin ndá sã já jíin ní ndivĩ cuitĩ, de nduú cá jíin ñũhún já cãtũhún ndá sã nihín. Já ñũcuãn cúu já cándija sã já vãji ní jondẽ nõũ Yãã Dios, ncachĩ ndá ðe.

³¹ De nĩ ncáhãn Jesús jíin ðe: ¿A jondẽ mitã de cándija ndá nõũ, á naá cúu?

³² De quiji quĩvĩ, de ja nĩ nquenda, já cõtẽ nuu ndá nõũ quĩnohõn nõũ tá vehe tá vehe nõũ, de sndõo ndá nõũ mátũhún-ni cá nduhũ. Sochi nsũũ já quendõo mátũhún nĩ, chi Tatá nĩ iyó yá jíin nĩ.

³³ Ndácã tũhun yáhã nĩ ncáhãn nĩ jíin ndá nõũ tácuã coo ndeẽ coo siĩ inĩ nõũ siqui já cándija nõũ nduhũ. Inĩ ñayivĩ chi cãnuu cunĩ ndá nõũ tũndõhõ. De visõ sũcuãn de ná cóo siĩ inĩ nõũ, chi ja nĩ ncandeẽ ni poder ndácã jãnehẽn já iyó inĩ ñayivĩ, ncachĩ yá.

17

Jã ní jicãn táhvi yã jehẽ nchivĩ cándija

¹ De tá nĩ ncuu nĩ ncáhãn Jesús ndá tũhun yáhã, de nĩ nõcũndehẽ yã ichi andivĩ, de nĩ ncáhãn yá: Tatá, ja nĩ nquenda quĩvĩ já cundoho sã. Mitã de stéhẽn ní já cũñãhnũ sã já cúu sã Sehe ní, tácuã suni maá sã stéhẽn sã já cũñãhnũ maá ní.

² Chi nĩ nsáhã ní já ndĩso tíñũ sã siqui ndácã nchivĩ, tácuã ndácã nchivĩ já ní jehẽ ní nõũ sã, cutecũ jíi ní cãní sáhã sã.

³ De suha cúu tũhun cutecũ jíi ní cãní: Suu já cunĩ jíi nihín já mátũhún ní cúu Yãã ndãã, jíin já cunĩ jíi sããn já cúu sã Jesucristo, Yãã nĩ ntãjí ní.

⁴ Ja nĩ stéhẽn sã nõũ nchivĩ ñayivĩ já cũñãhnũ ní, de ja nĩ nsĩnu sã tíñũ já ní ndacu nĩ nõũ sã.

⁵ De mitã, Tatá, sãhá ní já nduñãhnũ tucu sã jondẽ nõũ ndeẽ ní, tá cúu nõũ cũñãhnũ sã jíin ní jondẽ ncháha ca jẽcãva ñayivĩ.

⁶ Nchivĩ já ní nacãji ní inĩ ñayivĩ, ní jehẽ ní jíi nõũ sã, de nĩ stéhẽn sã nõũ jíi nãsa Yãã cúu ní. Cuenta maá ní cúu jíi, de nĩ jehẽ ní jíi nõũ sã. De nĩ jetáhvi ndá jíi tũhun ní, de nĩ squĩncuu jíi.

⁷ De mitã de jíin jíi já jondẽ nõũ maá ní vãji ndácã já iyó jíin sã.

⁸ Chi ndácã ndá tũhun já nĩ ncáhãn ní jíin sã, nĩ ncachĩ tũhun sã nõũ ndá jíi, de nĩ jetáhvi jíi. De nĩ jíin jíi já ní nquẽ ndija sã jondẽ nõũ maá ní, de nĩ ncãndija jíi já maá ní nĩ nteitĩnũ sããn.

⁹ De jicãn táhvi sã jehẽ ndá maá jíi. Nduú jicãn táhvi sã jehẽ nchivĩ ñayivĩ jáã nduú cándija, chi sã jehẽ maá nchivĩ já ní jehẽ ní nõũ sã, chi cuenta maá ní cúu jíi.

¹⁰ Chi ndácã jíi já yihĩ ndahã maá sã, suni cuenta maá ní cúu. De ndácã jíi já nõũ cuenta maá ní, suni cuenta maá sã cúu. De stéhẽn ndá jíi nãsa cũñãhnũ sã.

¹¹ De mã cũndeẽ cá sã inĩ ñayivĩ. Sochi ndá maá jíi chi quendõo jíi inĩ ñayivĩ, de mã sã chi cuẽẽ nãjẽ sã cũndeẽ sã jíin ní. Tatá, cúu ní Yãã ñ Yãã iyó ndoo. De jíin poder ní coto ní ndácã nchivĩ já ní jehẽ ní nõũ sã, tácuã inuú ná cóo inĩ ndá jíi, tá cúu nõũ iyó maá ó.

¹² De tá nĩ iyo sã jíin jíi inĩ ñayivĩ, de jíin poder ní ní jito sã jíi. Ndá nchivĩ já ní jehẽ ní nõũ sã, ní jito ñuncũnũ sã jíi. De nduú ní jehẽ sã tũhun já nãã ní iin jíi, chi mátũhún-ni tẽe já cúu ðe tẽe tãñũ táhvi, tácuã quee ndãã tũhun yósõ nõũ tutũ ñ.

¹³ De mitã de cuẽẽ nãjẽ sã nõũ ní, de juni iyó cá sã inĩ ñayivĩ de cáhãn sã ndá tũhun yáhã jíin jíi, tácuã ná cũsiĩ ndasi inĩ jíi tá cúu nõũ cũsiĩ inĩ maá sã.

¹⁴ Nĩ ncachĩ tũhun sã tũhun ní nõũ ndá jíi. De nĩ nquĩtĩ inĩ nchivĩ ñayivĩ nõũ jíi, chi nduú cá cúu jíi cuenta ñayivĩ, tá cúu nõũ cúu maá sã jáã nduú cúu sã cuenta ñayivĩ.

¹⁵ De nduú jicãn táhvi sã já tavã ní jíi inĩ ñayivĩ, chi sã já coto ní jíi nõũ tãchĩ cũñãhnũ.

¹⁶ Nsũũ cuenta ñayivĩ cúu ndá jíi, tá cúu nõũ cúu maá sã jáã nsũũ cuenta ñayivĩ cúu sã.

¹⁷ Jíin tũhun ndãã ní de sãhá ní já ná cóo ndoo coo ñ jíi nõũ ní. Ndá tũhun cáhãn maá ní cúu tũhun ndãã.

¹⁸ De tá cúu nõũ ní nteitĩnũ ní sããn nĩ nquĩjíi sã inĩ ñayivĩ, suni sũcuãn tẽitĩnũ sã ndá jíi nacani jíi tũhun ní nõũ nchivĩ ñayivĩ.

¹⁹ De já jehẽ ndá jíi cúu já sócõ sã maá sã cuũ sã, tácuã suni maá jíi coo ndoo coo ñ jíi nõũ ní já jíin tũhun ndãã.

²⁰ De nsũũ iin-ni jehẽ ndá nchivĩ yáhã jicãn táhvi sã, chi suni jehẽ ndá cá nchivĩ já cándija jíi sããn tá cunini jíi tũhun já nacani ndá maá jíi.

²¹ De jicãn táhvi sã já inuú ná cóo inĩ ndá jíi. Tá cúu nõũ iin-ni cúu ní jíin sã, Tatá, de iin-ni cúu sã jíin maá ní, suni sũcuãn ná cóo inuú ndá jíi jíin ó. De cunĩ sã já inuú ná cóo inĩ jíi, tácuã cándija nchivĩ ñayivĩ já maá ní nĩ nteitĩnũ ní sããn.

²² Nĩ nsáhã ñãhnũ sã ndá jíi tá cúu nõũ ní nsáhã ñãhnũ ní sããn, tácuã inuú ná cóo inĩ jíi, tá cúu nõũ iyó inuú maá ó.

²³ De iyó inuú sã jíin ndá jíi, de suni iyó inuú ní jíin sã, de sũcuãn de inuú cuitĩ coo inĩ ndá jíi. Ñũcuãn de cunĩ nchivĩ ñayivĩ já maá ní nĩ nteitĩnũ sããn, jíin já mãni ndasi ní jíin ndá jíi, tá cúu nõũ mãni ní jíin sã.

²⁴ Tatá, maá ní nĩ jehẽ ní jíi nõũ sã. De cunĩ sã já cundeẽ jíi jíin sã nõũ cundeẽ sã, tácuã cunĩ jíi nãsa vĩi cũñãhnũ sã ní nsáhã ní. Chi iyó mãni ndasi ní jíin sã jondẽ ncháha ca jẽcãva ñayivĩ de jondẽ mitãn.

²⁵ Yāā ndāā cúu ní, Tatá, de nchiví ñayiví nduú jíní ji nihín, de maá sá chí jíní sá nihín. De ndá nchiví yáhá chí jíní ji já maá ní ní nteitínú sáán.

²⁶ Ní stéhēn sá nūū ndá ji nāsa Yāā cúu ní. De stéhēn cā sá súcuán nūū ji, tácuá ná cóo maní ndasí ji jíní táhán ji, tá cúu nūū íyó mānī ndasí ní jíní sá, de tácuá cundeē sá iní áno ji, ncachí yā.

18

Jā ní ntiin ndá dē Jesús

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)

¹ De tá ní ncuu ní ncāhān Jesús ndá tūhun yáhá, de ní nquee yā jíní ndá tēe scuáha jíní yā, cuāhān yā incā lado yuū Cedrón. De ñúcuán íyó iin huerto nūū ní nquíví yā jíní ndá tēe scuáha jíní yā.

² De Judas, tēe já nastúu dē yā, suni jíní dē lugar ñúcuán, chí cuāhā vuela ní ndutútú Jesús ñúcuán jíní ndá tēe scuáha jíní yā.

³ De ní nquenda dē ñúcuán jíní iin grupo soldado jíní jacú policia já jito templo, já ní ntají ndá sūtú cúñáhnú jíní ndá tēe fariseo. De ndiso ndá dē espada, de nēe dē linterna jíní iti.

⁴ De Jesús ja jíní yā ndacá tūndóhó já vaji síquí yā. De ní nquenda yā ichi nūū ndá dē, de ní ncāhān yā: ¿Nā tēe nánducú ndá nú?

⁵ De ní ncāhān ndá dē jíní yā: Jesús tēe ñuū Nazaret. De ní ncāhān yā: Maá ní cúu. De Judas, tēe já nastúu dē yā, suni íñí dē jíní ndá tēe ñúcuán.

⁶ De já súcuán ní ncāhān yā, maá ní cúu, de ní jicá yátá ndá dē, de ní jicó cava ndá dē-ni.

⁷ Ñúcuán de ní jicá tūhún tucu yā dē: ¿Nā tēe nánducú ndá nú? Jesús tēe ñuū Nazaret, ncachí ndá dē.

⁸ De ní ncāhān Jesús: Ja ní ncachí ní já maá ní cúu. De tú nduhú nánducú ndá nú, de maá ní-ni tiin nú, de ndá tēe yáhá ná quihín dē, ncachí yā.

⁹ Súcuán ní ncuu tácuá quee ndaā tūhun já ní ncāhān yā jíní Tatá yā: Nduú ní jēhe sá tūhun já naā ní iin tēe já ní jēhe ní nūū sá, ncachí yā.

¹⁰ De Simón Pedro ndiso dē iin espada. De ní ntavá dē, de ní jehndē dē soho lado cuáhá iin tēe nání Malco. De tēe ñúcuán cúu mozo maá sūtú cúñáhnú.

¹¹ De ní ncāhān Jesús jíní Pedro: Nachuhun espada nū iní cubierta. ¿A nduú cánuú já cundoho ní tūndóhó yáhá já ní nsáhá ndaā Tatá ní já cundoho ní? ncachí yā.

Jā ní ññi Jesús nūū sūtú cúñáhnú

(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54)

¹² Ñúcuán de ndá soldado jíní capitán dē, jíní ndá policia tēe hebreo, ní ntiin ndá dē Jesús, de ní juhní dē yā.

¹³ De xihna cā vehe Anás cuāhān ndá dē jíní yā. De tatá chíso Caifás cúu Anás. De Caifás cúu maá sūtú cúñáhnú cā cuíyā ñúcuán.

¹⁴ De suu dē ní ncachí nūū ndá táhán dē hebreo já cánuú já cuú iin tēe já jéhē nación dē.

Jā ní ncachí Pedro jáá nduú jíní dē yā

(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)

¹⁵ De Simón Pedro jíní incā tēe scuáha, níquín nduú dē Jesús cuāhān dē yátá yā. De incā tēe scuáha ñúcuán chí jíní táhán dē jíní sūtú cúñáhnú. Já ñúcuán cúu já ní nquíví dē jíní Jesús iní patio vehe sūtú cúñáhnú.

¹⁶ Sochi Pedro ní nquendoo dē yátá viéhé patio. De maá tēe scuáha já jíní táhán jíní sūtú cúñáhnú, ní nquee dē ní ncāhān dē jíní ñahan jito viéhé, de ní squíví dē Pedro iní patio.

¹⁷ Ñúcuán de ñahan jito viéhé, ní jicá tūhún ña Pedro: ¿A nsuú iin tēe scuáha jíní tēe já íñí nūū sūtú ñúcuán cúu nú? ncachí ña. Nsuú cúu ní, ncachí dē.

¹⁸ De ndá mozo jíní ndá policia ñúcuán ní stáhán ndá dē ñuhún jíní ticāyi, chí vijin sáhá. De íñí ndá dē násaā dē. De suni íñí Pedro, násaā dē jíní ndá tēe ñúcuán.

Jā ní stíchí sūtú cúñáhnú Jesús

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

¹⁹ De sūtú cúñáhnú ñúcuán ní stíchí dē Jesús ná tēe cúu ndá tēe já scuáha jíní yā, jíní ná tūhun cúu já stéhēn yā.

²⁰ De ní ncāhān yā: Níní ní ncāhān ní nūū íyó chítu nchiví, de ní jini ndihí nchiví. De ní ní ní stéhēn ní tūhun iní ndá vehe ñi sinagoga jíní iní templo cáhnú nūū ndutútú ndiví táhán ó hebreo. De ní iin tūhun nduú ní ncāhān yuhú ní.

²¹ ¿De nūcu jicá tūhún nú nduhú? Cātūhún nú ndá nchiví já ní jini tūhun ní ncāhān ní, de maá ji cachí nāsa ní ncāhān ní. Chí jíní ndá ji nāsa ní ncāhān ní.

²² De já ní ncāhān Jesús súcuán, de iin policia jito templo já íñí ñúcuán, ní ncani dē nūū yā. De ní ncāhān dē jíní yā: ¿A súcuán cáhān nū jíní sūtú cúñáhnú, á naá cúu?

²³ De ní ncāhān Jesús: Tú ní ncāhān ní iin tūhun nēhén, de cachí ná tūhun nēhén cúu já ní ncāhān ní. Sochi tú nduú ní ncāhān ní iin tūhun nēhén, ¿de nūcu cáni nú nduhú? ncachí yā.

²⁴ Ñúcuán de Anás já cúu sūtú cúñáhnú, ní ntají dē yā, núhni yā cuāhān yā nūū Caifás, tēe cúu sūtú cúñáhnú cā.

Jā ní ncachí tucu Pedro jáá nduú jíní dē yā

(Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62)

²⁵ De juni súcuán cúu, de íñí Pedro násaā dē yuúñhún. De ní ncāhān ndá ji jíní dē: ¿A nsuú iin tēe scuáha jíní tēe ñúcuán cúu nú?

De maá dē nduú ní ncáchī dē: Nsūú nduhū cúu, ncachī dē.

²⁶ Ñúcuán de iin mozo sūtū cúñáhnú já cúu táhán tēe já ní jehndē Pedro sōho, ní ncāhān jíin dē: ¿A nsūú maá nú cúu já ní jinī ní jíin dē inī huerto?

²⁷ De Pedro nduú ní ncáchī tucu dē. De ní ncana-ni lohló.

Jā ní tñi Jesús nūu Pilato

(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Lc. 23.1-5)

²⁸ Ñúcuán de ní nquee ndá dē jíin Jesús inī vehe Caifás, de cuáhān dē jíin yā palacio tēe nación Roma já cúu gobernador. De ja cuācunijin. De ndá nchivī hebreo nduú ní nquívī jī inī palacio, tácuu má stívī jī ley jī já cáhān já má quívī jī inī vehe nchivī jáá nsūú hebreo cúu. Chi tú súcuán de mā cúu cuxíní jī vico pascua já coo quívī tēen.

²⁹ Ñúcuán de ní nquee Pilato, tēe cúu gobernador, ní ncāhān dē jíin ndá jī: ¿Nā cuāchi cáhān ndá nú síquī tēe yáhá?

³⁰ De ní ncāhān jī: Tú nsūú tēe nēhén cúu tēe yáhá, de mā quisiáha ndá sá dē nūú ní nícu, ncachī jī.

³¹ De ní ncāhān Pilato: Cuáhān ndá máá nú jíin dē, de sáhá ndāá nū síquī dē jíin ley já névāha ndá nú. De ní ncāhān ndá nchivī hebreo ñúcuán: Ndá saán nchivī hebreo, nduú ná permiso já cahní sá ní iin nchivī.

³² Súcuán ní ncāhān ndá jī tácuu quee ndāá tūhun já ní ncachī Jesús já quívī yā ndahá ndá tēe Roma de cahní dē yā yicá cruz.

³³ De ní ndivī Pilato inī palacio, de ní ncana dē já ná quíjī Jesús. De ní jíicá tūhún dē yā: ¿A maá nú cúu Rey nchivī hebreo, á naá cúu?

³⁴ De ní ncāhān Jesús jíin dē: ¿A jíicá tūhún nú nduhū já súcuán jáni inī maá nú, á já ní ncachī nchivī hebreo nūú nū?

³⁵ De ní ncāhān Pilato: Nsūú tēe hebreo cúu ní já cumī ní. Chi nchivī nación maá nú jíin ndá sūtū cúñáhnú ní nchihī ndá dē ndóhó ndahá ní. ¿Nā cuá cúu já ní nsáhá nú túsaa? ncachī dē.

³⁶ De ní ncāhān Jesús: Nsūú já tátúnī ní modo tá cúu nūú tátúnī ndá rey ñayivī yáhá. Chi tú já nchivī ñayivī ní nsáhá já cúu ní rey, ñúcuán de ndá tēe níquín nduhū canaá dē tácuu má quívī ní ndahá ndá táhán ní hebreo nícu. Sochi nsūú nchivī ñayivī yáhá cúu já tátúnī ní nūú mitan, ncachī yā.

³⁷ Ñúcuán de ní ncāhān Pilato jíin yā: ¿De á iin rey cúu nú já súcuán? De ní ncāhān Jesús: Rey cúu ní, tá cúu nūú cáhān nū. Ní nquijī ní ní ncacu ní inī ñayivī yáhá tácuu nacani ní tūhun ndāá. De ndācá nchivī já jétáhvī tūhun ndāá, chí níni jī tūhun cáhān ní, ncachī yā.

³⁸ De ní ncāhān Pilato: ¿Nāsa cumī ó ní inī cúu maá tūhun ndāá? ncachī dē.

Jā ní ncundaá já cuū yā

(Mt. 27.15-31; Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25)

De tá ní ncāhān dē tūhun yáhá, de ní nquee tucu dē nūú nchivī hebreo. De ní ncāhān dē jíin jī: Nduú cuitī ná cuāchi níhín ní síquī dē.

³⁹ De iyó costumbre ndá máá nú já vico pascua de siáá ní iin tēe yihí vecāa nūú nū. ¿De á nduú cúni ndá nú já siáá ní Rey ndá nú nchivī hebreo? ncachī dē.

⁴⁰ Ñúcuán de ndivī jī ní ncana jee tucu jī: Mā siáá ní tēe jíin, chí Barrabás siáá ní, ncachī jī. De tēe cuíhná cúu Barrabás.

19

¹ Ñúcuán de ní ncāhān Pilato já ná tñin ndá soldado Jesús, de cani dē yā jíin cuarta ñii.

² De ní nsáhá ndá dē iin corona iñu, de ní nchuhun dē xīnī yā. De ní nchuhun dē yā iin sahma cuahá ndihí já cúu sahma rey.

³ De ní jēcuñī dē nūú yā, de ní ncāhān sácá ndá dē: Nācá vāha rey cúu Rey nchivī hebreo. De ní ncana ndá dē nūú yā.

⁴ Ñúcuán de ní nquee Pilato incá vuelta, de ní ncāhān dē jíin nchivī: Yáhá cūndehé nú já távā ní dē nūú ndá nú, tácuu cumī nú jáá nduú ná cuāchi níhín ní síquī dē.

⁵ De ní nquee Jesús, ñúhún yā corona iñu jíin sahma cuahá ndihí ñúcuán. De ní ncāhān Pilato jíin jī: Yáhá cūndehé ndá nú nūú dē.

⁶ De tá ní jinī ndá sūtū cúñáhnú jíin ndá policía nūú yā, de ní ncana jee ndá dē: Cata caa ní dē yicá cruz, ná cúu dē. De ní ncāhān Pilato: Túsaa de natiin ndá máá nú dē de cahní nū dē. Chi nduhū nduú ná cuāchi níhín ní síquī dē.

⁷ De ní ncāhān ndá nchivī hebreo ñúcuán: Névāha ndá sá iin ley, de síquī ley ñúcuán cánuú já cuū dē, chí sáhá dē maá dē já Sēhe Yāa Dios cúu dē.

⁸ De tá ní jinī Pilato tūhun yáhá, de víhí cá ní nchuhú dē.

⁹ De ní ndivī tucu dē inī palacio, de ní jíicá tūhún dē Jesús: ¿Ní jondē vāji nú? Sochi nduú ní ncāhān cuitī Jesús jíin dē.

¹⁰ Ñúcuán de ní ncāhān Pilato jíin yā: ¿Nūcu nduú cáhān nū já cáhān ní? ¿A nduú jinī nū já ndiso tíñú ní já cahní ní ndóhó yicá cruz, de suni ndiso tíñú ní já siáá ní ndóhó quíhín nū?

¹¹ De ní ncāhān Jesús: Tú nduú ní nsáhá Yāa Dios já ndiso tíñú nú, de nduú ná cuá cuu sáhá nú síquī ní. De já ñúcuán cúu já tēe já ní nquisiáha nduhū nūú nū, xēen cá coo cuāchi síquī dē nsūú cá síquī maá nú, ncachī yā.

¹² De sá de jondē hora ñúcuán de nducú ndéé Pilato já siáá dē yā. Sochi ndá nchivī hebreo chí cána jee jī: Tú siáá ní tēe jíin, túsaa de nduú cúu ní amigo rey Roma já ndácu tíñu. Chi ndáca tēe já sáhá dē rey maá dē, túsaa de cúu dē enemigo síquī rey ñúcuán, ncachī jī.

¹³ De tá nī jini Pilato tūhun yáhá, de nī ndacu dē tiñu jā ná quée Jesús inī vehe quiji yá. De nī jécundeē dē silla nūū cúndaā tiñu, nūū maá-ni yūū nī jécáva, de lugar ñúcuán nání Gabata yuhú hebreo.

¹⁴ De cuacuu cahūxī ūū, de jañíni quiví ñúcuán quijéhé vico pascua. De nī ncāhān Pilato jíin ndá nchiví hebreo: Yáhá íñí maá rey nū.

¹⁵ De nī ncana jee ji: Cata caa ní dē yīcā cruz, chí cánuū jā cuū dē, ncachī ji. De nī ncāhān Pilato jíin ji: ¿A jā cata caa nī rey nū yīcā cruz, á naá cúu? De nī ncāhān ndá sūtū cúñáhnú: Nduú ná incá rey nēváha ndá sá, chí maá-ni rey Roma jā tátúnī nūū sá.

¹⁶ Ñúcuán de Pilato nī nacuaáha dē yá nūū ndá jí jā ná cúu yá yīcā cruz. De nī ntiin jí Jesús cuāhān jí jíin yá.

Jā ní jata caa ndá dē yá yīcā cruz

(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43)

¹⁷ De nī nquee Jesús, ndiso yá cruz yá, cuāhān ndá dē jíin yá iin lugar nūū nání Yiqui Xíní, de yuhú hebreo nání Gólgota.

¹⁸ De ñúcuán nī jata caa ndá dē yá yīcā cruz. De suni nī jata caa dē ūū tēe nūū ūū cā cruz, iin iin dē iin lado yá, de maá Jesús máñhū.

¹⁹ De suni nī ndacu Pilato jā ná cúndeē tūhun xīnī cruz yá, jā cáhān: Tee yáhá cúu Jesús ñuū Nazaret, Rey nchiví hebreo, cáchī.

²⁰ De cuāhā nchiví hebreo nī ncahvi jí tūhun yáhá, chí maá ñatin yuhú ñuū cúu nūū ní jata caa dē yá. De tūhun yáhá yósō jíin yuhú hebreo jíin griego jíin latín.

²¹ De ndá sūtū cúñáhnú nūū nchiví hebreo, nī ncāhān dē jíin Pilato: Mā téé ní jā cúu dē Rey nchiví hebreo, chí sa tee ní jā maá dē nī ncāhān jā cúu dē Rey nchiví hebreo.

²² De nī ncāhān Pilato: Mā násāma nī jā ní ntatúnī ní jā cundeē.

²³ De ndá soldado ñúcuán, tá nī ncuu nī jata caa dē Jesús yīcā cruz, de nī nquehen dē sahma yá, de nī jehndé dē nī nduu cūmī parte, de iin iin parte ní ncuu iin iin soldado. De suni nī nquehen dē camisa yá. De camisa ñúcuán nduú ní nquicu, chí ní ncuu ní.

²⁴ De nī ncāhān ndá dē: Mā quéhndé ō, chí váha cá ná sáhá ó suerte síquī, de cúndéhé ó ní iin ó nūhīn, ncachī dē. De súcuán nī nquee ndaā tūhun yósō nūū tutū íi jondé janahán jā cáhān Jesús: Nī nquehen dē sahma ní cuu ndá maá dē. De nī nsáhá dē suerte síquī camisa ní. Cáchī tutū. Súcuán cúu jā ní nsáhá ndá soldado ñúcuán.

²⁵ De ñatin nūū íyó cruz nūū ndíta caa Jesús íñí naná yá jíin cūhū ña María ñasihí Cleofas, jíin María ñuū Magdala.

²⁶ De nī ndéhé Jesús nūū naná yá jíin nūū tēe scuáha jíin yá jā mānī cá yá jíin, chí suni íñí dē ñúcuán. De nī ncāhān yá jíin naná yá:

Naná, jondé mitan de maá dē nūcuíñí dē cuu dē sēhe ní.

²⁷ Sá de nī ncāhān yá jíin tēe scuáha ñúcuán: Jondé mitan de cuu ña modo naná nū, ncachī yá. De jondé hora ñúcuán ní ncana dē ña jā cundeē ña vehe dē jā coto dē ña.

Jā ní jihí Jesús

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49)

²⁸ Ñúcuán de nī jini Jesús jā ní jíin ndacá tiñu jā cánuū cundoho yá. De tácuá quee ndaā tūhun cáhān tutū íi, de nī ncāhān yá: Yíchi ní ndute, ncachī yá.

²⁹ De ñúcuán íyó iin tūndōhō jā ñúhún chitú vinagre íyá. De nī nchundaji ndá dē iin cáchī nūū vinagre ñúcuán, de nī ntee dē xīnī iin ndahá ñutun hisopo, de nī ntee dē yuhú yá jā coho yá.

³⁰ De tá ní jihí yá vinagre, de nī ncāhān yá: Jā ní jíin, ncachī yá. De nī jécuita-ni xīnī yá, de ní jihí yá-ni.

Jā ní nquiní soldado lanza yīcā yá

³¹ De quiví téen coo vico pascua. De ndá tēe hebreo nduú cúni dē jā cundita caa ndá ndiyi ñúcuán yīcā cruz quiví natátú. Chí quiví natátú jā cúu vico pascua, íi ndasí cá nsúú cá ndá cá quiví natátú. De nī ncāhān dē jíin Pilato jā ná ndácu dē jā táhnū sihin ndá tēe ndíta caa, de ná cújiyo dē yīcā cruz.

³² De nī nquenda ndá soldado, de nī jáhnū dē sihin iin tēe jā ndíta caa jíin yá, de saá-ni incá dē.

³³ De tá ní nquenda ndá dē nūū Jesús, de nī jini dē jā ní jihí yá. Jā ñúcuán cúu jáá nduú ní jáhnū ndá dē sihin yá.

³⁴ Sochi iin soldado chí ní nquiní dē lanza yīcā yá, de nī nquee-ni níñí jíin ndute.

³⁵ De nduhú jā tēe tutū yáhá, ní jini ní jā súcuán ní ncuu, de nácani ndaā ní tūhun nása ní ncuu. De jini ní jā íyó ndaā tūhun cáhān ní, tácuá suni candíja ndá maá nū.

³⁶ Chí súcuán ní ncuu tácuá quee ndaā tūhun jā cáhān tutū íi: Mā cáhnū dē ní iin yiqui yá, cáchī.

³⁷ De suni incá tūhun cáhān tutū íi: Iin quiví de cúndéhé ndá jí nūū Yáa jā ní nquiní jíi lanza, cáchī.

Jā ní nchiyuhú dē Jesús

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

³⁸ De nī ncuu ndacá tiñu yáhá. De íyó iin tēe ñuū Arimatea jíi nání José, de cúu dē tēe candíja Jesús. Sochi candíja yuhú dē, chí yuhú dē táhān dē hebreo. De nī ncāhān ndáhní dē jíin Pilato jā ná cuáha dē tūhun jā quehen dē yiqui cúu Jesús. De ní jehe Pilato tūhun. Ñúcuán de cuāhān José, de nī snúu dē yiqui cúu Jesús.

³⁹ De suni ní nquenda Nicodemo, tēe jā ní nquiji nūū Jesús iin jacuaá. De ndíso dē

tá ȳcȳ ūxī kilo sūja ūguā jā ní nsacā nuu jíin yūcū áloe.

⁴⁰ De ndúu dē nī nquehen dē yiqui cúñu Jesús, de nī nchusúcún dē jíin tira sahma jā ní nquívī yūcū jā jēhēn āsīn űúcuán, tá cúu nūu íyȳ costumbre maá nchivī hebreo jā chúhū jī ndīyi.

⁴¹ De ñatin nūu ní jīhī Jesús íyȳ iin huerto. De nūu huerto űúcuán ndēē iin yavī jā ní ncaān jeé yīcā iin cava, nūu ncháha ca quiyuhū ndīyi.

⁴² De űúcuán nī nchiyuhū ndá dē Jesús, chí íyȳ ñatin yavī ndīyi űúcuán. Chí ja ñatin quijéhe quívī nátatū dē jā cúu dē nchivī hebreo, de cáhān ley jā má cúu chiyuhū dē ndīyi tá quijéhe quívī űúcuán.

20

Jā ní natecū Jesús

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)

¹ De jānehēn quívī domingo nī nquenda María űūu Magdala nūu ní nchiyuhū Jesús, de cáta yīneē cā. De nī jīnī űā jā ní ncujiyo yūu jā ndāsī yuhú yāvī ndīyi.

² űúcuán de jíinu űā cuāhān űā nūu Simón Pedro jíin nūu incā tēe scuáha jā ní íyo mānī cā Jesús jíin. De nī ncāhān űā jíin dē: Nī ntavā ndá dē Jētohō ō nūu ní nchiyuhū yā, de nduú jíin ō ní cúu nūu ní jēchūhun dē yā, ncachī űā.

³ De nī nquee Pedro jíin incā tēe űúcuán, cuāhān ndúu dē cuāndēhé dē yavī ndīyi.

⁴ De jínu iin ncaá ndúu dē. De incā tēe scuáha űúcuán, nihin cā nī jínu dē nsúu cā Pedro. De xīhna cā dē nī nquenda yavī ndīyi.

⁵ De nī jaquīn nūu dē, nī ndēhé dē inī yavī. De nī jīnī dē jā ndá tira sahma cáa maá-nī cā. Sochī nduú ní nquívī dē.

⁶ De sá dē nī nquenda Simón Pedro jā níquīn dē vāji dē. De nī nquívī dē nūu ní nchiyuhū Jesús. De suni nī jīnī dē jā tira sahma cáa maá-nī cā.

⁷ De nī jīnī dē sahma jā ní űusúcún xīnī Jesús, nduú cáa jíin tira sahma, chí nī natuū de cáa síin.

⁸ űúcuán de suni nī nquívī incā tēe scuáha jā ní nquenda xīhna cā nūu ní nchiyuhū yā. De nī jīnī dē nāsa íyȳ, de nī ncandīja dē jā ní natecū yā.

⁹ Chí tá ncháha ca quenda dē yavī ndīyi, de nduú ní jíicūhun inī dē tūhun cáhān tutū īī, jā cánuu natecū yā tá ja nī jīhī yā.

¹⁰ űúcuán de ndúu tēe scuáha űúcuán, cuānohōn dē vehe dē.

Jā ní nenda yā nūu María űūu Magdala

(Mr. 16.9-11)

¹¹ De María íñī űā jácu űā nūu ní nchiyuhū yā. De juni jácu űā, de nī jaquīn nūu űā, nī ndēhé űā inī yavī ndīyi.

¹² De nī jīnī űā ūū ángel, űūhún yā sahma cuijīn. De iin yā ndēē ichi xīnī, de incā yā

ndēē ichi nūu jēhé nūu ní ncāa yiqui cúñu Jesús.

¹³ De nī ncāhān yā jíin űā: Tíhī, ¿nūcu jácu nú? De nī ncāhān űā: Nī ntavā ndá dē Jētohō sá, de nduú jíinī sá ní cúu nūu ní jēchūhun dē yā.

¹⁴ De tá nī ncāhān űā sūcuán, de nī ndicȳ cȳto űā, de nī jīnī űā nūu Jesús jā íñī yā űúcuán. Sochī nduú ní nácunī űā jā maá yā cúu.

¹⁵ De nī ncāhān yā jíin űā: Tíhī, ¿nūcu jácu nú? ¿Nī iin nānducú nú? ncachī yā. De maá űā jānī inī űā jā tēe jito huerto cúu yā. De nī ncāhān űā jíin yā: Señor, de tú maá ní nī nsáhā jíyo ní yā, de cachī ní ní cúu nūu ní nchuhun ní yā, de ná quīnāquēhen sá yā, ncachī űā.

¹⁶ De nī ncāhān Jesús jíin űā: María, ncachī yā. De tá nī ncāhān yā sūcuán, de nī nacunī űā yā, de nī ndicȳ cȳto űā, de nī ncāhān űā jíin yuhú hebreo: Rabonī, ncachī űā. De tūhun űúcuán cáhān: Maestro.

¹⁷ De nī ncāhān Jesús jíin űā: Mā quēhé nū nduhū, chí ncháha ca ndaa nī quīnohōn nī nūu Tatá nī. De cuāhān nūu ndá hermano nī, tēe nī scuáha jíin nī, de cachī nū nūu dē jā ndaa nī quīnohōn nī nūu Tatá nī, jā suni Tatá ndá máa nū cúu. De cúu yā Yāa Dios maá nī jíin Yāa Dios ndá máa nū, ncachī yā.

¹⁸ űúcuán de María űūu Magdala, cuāhān űā, de nī ncachī tūhun űā nūu ndá tēe scuáha jā ní jīnī űā nūu maá Jētohō ō jíin jā ní ncāhān yā ndá tūhun yáhā jíin űā.

Jā ní nenda yā nūu ndá tēe scuáha jíin yā

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

¹⁹ De jā nī ncauā maá quívī domingo űúcuán, de íñī tútu ndá tēe scuáha inī iin vehe. De ndāsī viéhé, chí yúhū ndá dē ndá táhān dē hebreo jā cunī ūhvī jī dē. De nī nquenda-nī Jesús, nī jēcuñī yā māhñú ndá dē, visȳ ndāsī viéhé, de nī ncāhān yā jíin dē: Coo ndeē coo síi inī ndá nū, ncachī yā.

²⁰ De tá nī ncāhān yā sūcuán, de nī stēhēn yā ndahā yā jíin yīcā yā nūu ndá tēe scuáha. De nī ncusīi inī ndá dē jā ní jīnī dē nūu maá Jētohō ō.

²¹ űúcuán de nī ncāhān tucu Jesús: Coo ndeē coo síi inī ndá nū. De tá cúu nūu ní ntajī Tatá nī nduhū inī ñayívī, suni sūcuán tajī nī ndá ndóhȳ nacani nū tūhun nī nūu nchivī, ncachī yā.

²² űúcuán de nī ntivī táchī yā nūu ndá dē. De nī ncāhān yā: Mitan de nī nīhīn ndá nū Espírītu Santo.

²³ De ndácā nchivī jā cune cáhnū inī nū nūu cuáchi jī, túsaa de coo tūhun cáhnū inī nūu cuáchi jī. De tú mā cúne cáhnū inī nū nūu cuáchi jī, de mā cóo tūhun cáhnū inī nūu cuáchi jī, ncachī yā.

Jā ní nenda yā nūu Tomás

²⁴De Tomás, tēe jā ní ncacu cuatī, iin táhān jā ūxī ūū tēe scuáha jíin yā, nduú ní íyo dē quíwī jā ní nenda nijīn Jesús nūū ndá cā tēe scuáha.

²⁵Ŋúcuán de sava cā ndá tēe scuáha, ní ncāhān dē jíin Tomás: Ní jīnī ndá ní nūū maá Jētoho ō. De ní ncāhān Tomás: Tú mā cūnī ní nūū ní ntacuehé ndahá yā ní nsáhá ndūyu cāa, de tú mā chíhī ní xīnī ndahá ní nūū ní nchīhī ndūyu cāa, de tú mā chíhī ní ndahá ní yīcā yā, de mā cándija cuitī ní, ncachī dē.

²⁶De nūū ūnā quíwī, de ndá tēe scuáha íyo tutú tucu dē inī iin vehe. De íyo Tomás jíin dē. Ŋúcuán de ní nquenda tucu Jesús, ní jēcuīnī yā máhñū ndá dē, visō ndási viéhé. De ní ncāhān yā jíin dē: Coó ndeé coo síi inī ndá nū.

²⁷De ní ncāhān yā-ni jíin Tomás: Chíhī xīnī ndahá nū inī ndahá ní yáhá de cunī nū. De chíhī nū ndahá nū yīcā ní nūū ní ntacuehé. De mā cánī síquī cā inī nū, chí sa cándija nū, ncachī yā.

²⁸Ŋúcuán de ní ncāhān Tomás jíin yā: Aī, Jētoho maá sá jíin Yāā Dios maá sá cúu ní, ncachī dē.

²⁹De ní ncāhān Jesús jíin dē: Tomás, jondē ní jīnī nū nduhū, de ní ncandija nū. De nācā ndetū ndá nchivī jā cándija jíi nduhū visō nduú ní jīnī jíi nduhū, ncachī yā.

Nājēhē ní ntee Juan libro yáhá

³⁰De suni ní nsáhá Jesús cuahā cā tíñu űáhñú jā ní stéhēn yā poder yā nūū ndá tēe scuáha jíin yā, jāá nduú yósō nūū tutú yáhá.

³¹Sochī ndá tíñu yáhá ní ntee ní tácuca cándija ndá nū jā Jesús cúu Cristo, maá Sēhe Yāā Dios. De jā cándija nū yā, de cutecū nū ní cánī sáhá yā.

21

Jā ní nenda yā nūū ūjā tēe scuáha jíin yā

¹De ní ncuu jacū quíwī, de incā vuelta ní nenda Jesús nūū ndá tēe scuáha jíin yā, jā íyo dē yuhú mar Tiberias. De súcuán cúu jā ní stéhēn yā maá yā nūū dē:

²Íyo tutú Simón Pedro, jíin Tomás, tēe ní ncacu cuatī, jíin Natanael, tēe űuū Caná ndáñūū Galilea, jíin nduū sēhe Zebedeo, jíin ūū cā tēe scuáha.

³De ní ncāhān Simón Pedro jíin ndá dē: Ná quítīin ní tiacá. De ní ncāhān ndá dē: Suni cōhōn jíin nū. De cuahān ndá dē, de ní nquíwī dē iin barco. Sochī nduú ní níhīn cuitī ndá dē tí jacuáá űúcuán.

⁴De tá cuācunijīn, de íñī Jesús yuhú mar. Sochī ndá tēe scuáha, nduú ní nācunī dē jā maá yā cúu.

⁵Ŋúcuán de ní ncāhān yā jíin ndá dē: Lílū, zá ní níhīn ndá nū tiacá cajī ō? Nduú cuitī, ncachī ndá dē.

⁶Ŋúcuán de ní ncāhān yā jíin dē: Chuhun űunu nū ichi lado cuahá barco, de níhīn nū

tī. De ní nchuhun ndá dē űunu, de nduú cā ní ncuu cuitī natavā dē, jā ní nquíwī cuahā ndasí tiacá.

⁷Ŋúcuán de tēe scuáha jā mānī cā Jesús jíin, ní ncāhān dē jíin Pedro: Maá Jētoho ō cúu tēe jā ní ncāhān ō jíin, ncachī dē. De tá ní jīnī Simón Pedro jā maá Jētoho ō cúu, de ní nūcūhun dē sahma dē, chí ní ntavā dē jā sáttīñ dē. De ní ndava dē-ni nūū mar, cuahān dē nūū yā.

⁸De ndá cā tēe scuáha űúcuán, vājí dē jíin barco yuhú nduté, stáá dē űunu űúhūn chitú tiacá. Chí nduú jíicā íyo dē jíin űuhun yíchī, chí tá ciento-ni metro cúu.

⁹De tá ní nquee ndá dē inī barco, de ní jīnī dē jā nduhá tícāyī űuhūn, de cáá stāā jíin iin tiacá jā ní nchohō.

¹⁰De ní ncāhān Jesús jíin ndá dē: Cuáquēhen ndá ní jacū tiacá jā cáta ntiin nū, ná scásūn ō, ncachī yā.

¹¹De ní nquíwī Simón Pedro inī barco, de ní stáá dē űunu, ní nquenda dē jíin nūū űuhun yíchī. De űuhūn chitú tiacá náhnū, iin ciento ūū xico ūxī ūnī tí cúu. De visō iin súcuán tí űuhūn, de nduú ní ntēhndē űunu.

¹²De ní ncāhān Jesús jíin ndá dē: Nehēn ndá nū ná cajī ō stāā. De ní iin ndá tēe scuáha űúcuán nduú ní ncūndeé inī dē jā cáttuhūn dē yā tú ní iin cúu yā. Chí jā jíinī ndá dē jā maá Jētoho ō cúu yā.

¹³De ní ntandēé Jesús yuhú űuhūn, de ní nquehen yā stāā, de ní jēhe yā nūū ndá dē, de saá-ni tiacá.

¹⁴Yáhá cúu vuelta ūnī jā ní nenda Jesús nūū ndá tēe scuáha jíin yā, tá ní natecū yā.

Jā ní natúhūn Jesús jíin Simón Pedro

¹⁵De tá ní ncuu ní nchasi inī dē, de Jesús ní jíicā túhūn yā Simón Pedro: Simón sēhe Jonás, zá mānī cā nū jíin ní nsūū cā ndá cā tēe yáhá? De ní ncāhān dē: Señor, ja jíinī ní jā mānī sá jíin ní. De ní ncāhān yā jíin dē: Túsaá de coto nū ndá nchivī cúu tá cúu tícāchī lúlī ní, ncachī yā.

¹⁶De ní jíicā túhūn yā dē vuelta ūū: Simón sēhe Jonás, zá mānī nū jíin ní? De ní ncāhān dē jíin yā: Ja jíinī ní jā mānī sá jíin ní. De ní ncāhān yā: Coto nū ndá nchivī cúu tá cúu tícāchī ní túsaá.

¹⁷De ní jíicā túhūn tucu yā dē vuelta ūnī: Simón sēhe Jonás, zá mānī nū jíin ní? De ní ncuu cā inī Pedro jā ní jíicā túhūn yā dē vuelta ūnī tú mānī dē jíin yā. De ní ncāhān dē: Maá ní jíinī ní ndihī, de jíinī ní jā mānī sá jíin ní, Señor. De ní ncāhān yā: Túsaá de coto nū ndá nchivī cúu tá cúu tícāchī ní.

¹⁸De jāndāá cáhān ní jíin nū jā jondē tá suchī nū de ní nquehen maá nū sahma nū, de ní jica nū ní jondē ní ncuu inī maá nū. Sochī tá yii nū, de nsūū jā cúu inī maá nū, chí incā nchivī cueca jíi ndóhó nūū nduú cúu inī

nū quihīn nū, de scāā nū ndūū ndahá nú jā cuū nū.

¹⁹ Tūhun yáhá nī ncāhān yā jā ní stéhēn yā jā cundita caa dē yicā cruz cuū dē, de jā súcuán cuetáhvi dē cúu jā stéhēn dē jā cúñáhnú ndasí Yāā Dios. Nūcuán de nī ncāhān cā yā: Cuniquīn nduhū jā sáhá nú tiñu nī ndacu nī nūū nū, ncachī yā.

Tūhun tēe scuáha jā mānī cā yā jíin

²⁰ De nī jicó cóto Pedro, de nī jini dē nūū tēe scuáha jā mānī cā Jesús jíin, níquīn dē vāji dē yātā. Tēe nūcuán cúu jā ní ndeē xiin Jesús tá nī ncuxíní ndá dē jíin yā, de nī jicā tūhún dē yā: Señor, ¿nī iin dē cúu jā nastúu dē níhín?

²¹ De jā ní jini Pedro nūū tēe nūcuán, de nī jicā tūhún dē Jesús: Señor, ¿de tēe yáhá, nāsa coo dē?

²² De nī ncāhān Jesús: Tú cúnī nī jā cutecū dē jondē quivī nenda nī, de ndóhó mā cúndihvi inī nū. Maá nú chi cuniquīn nū nduhū jā sáhá nú tiñu nī ndacu nī nūū nū, ncachī yā.

²³ Nūcuán de tūhun yáhá nī jītē nuu nūū ndācá hermano, jā tēe scuáha nūcuán mā cúu dē. Sochi nduú ní ncāhān Jesús jā má cúu dē, chi sa nī ncāhān yā: Tú cúnī nī jā cutecū dē jondē quivī nenda nī, de ndóhó mā cúndihvi inī nū.

²⁴ De tēe scuáha nūcuán jā mānī cā Jesús jíin, suu cúu nduhū jā nácani tūhun ndācá tiñu yáhá, de suu nī tēe ndācá tūhun yáhá. De jíiní ndá nú jā íyó ndāā tūhun nácani nī.

²⁵ De suni íyó cuāhā ndasí cā tiñu jā ní nsáhá Jesús. De tú tee ó tá iin tá iin, de mā quendá níí ñayiví jā cuhun tutū jā cosó tūhun nūcuán, jáni inī nī. De nī ncuu. Amén.

TIÑU JA NI NSAHA NDA TEE APOSTOL

Jā ní nqee yuhú yā jā quiji Espíritu Santo

¹ Señor Teófilo, nū tūtú jā ní ntee sá jā xihna ñuhún, ní ntee sá ndácá tiñu jā ní nsáhá Jesús jíin ndácá tūhun jā ní stéhēn yā jondē quívi jā ní nquijéhé yā sáhá yā

² jíin jondē quívi jā ní ndaa yā cuānohōn yā andiví. De tá nchāha ca ndaa yā quihín yā de quívi ñúcuán de ní nsáhá Espíritu Santo jā ní ndacu Jesús nū ndá apóstol jā ní nacāji yā.

³ De tá ní jinu ní ndoho yā ní jihí yā, de sá de ní nenda yā tēcū yā nū ndá tēe ñúcuán, de quéhén vuelta ní jini ndá dē jā tēcū ndija yā. Chi ūu xico quívi ní stéhēn nijín yā maá yā nū ndá dē, de ní ncāhān yā jíin ndá dē nása tátúní Yāa Dios.

⁴ De juni iyó tūtú ndá dē de ní ncāhān yā: Mā queé ndá nú ciudad Jerusalén, chi cundetu nú jondē quiji Espíritu Santo jā ní nqee yuhú maá Tatá ní Yāa Dios. De ja ní jini ndá nú jā súcuán ní ncāhān ní jíin nú, ncachí yā.

⁵ De Juan chi jāndáā jā ndute-ni ní scuéndutē dē nchiví. De ndá ndóhó chi jacū-ni cā quívi de cuāha ní Espíritu Santo cundee iní ndá nú, de ñúcuán cúu modo jā scuéndutē ní ndá nú, ncachí yā.

*Jā ní ndaa Jesús cuānohōn yā andiví
(Mr. 16.19-20; Lc. 24.50-53)*

⁶ Ñúcuán de ndá apóstol jā ní ndutútú dē nū Jesús, ní jicá tūhún dē yā: Señor, ¿á jondē mitan de nasáhá ñáhnú ní nchiví nación maá ó Israel jā tatúní nū nación maá ó, á náa cúu? ncachí dē.

⁷ De ní ncāhān yā: Mā cúu cuní nū quívi á cuiyá jā ní jani maá Tatá ní, chí mátúhún maá yā-ni cúu Yāa jā cúñáhnú ndasí jā cuu sáhá ndāa vāha síqui ndácá tiñu yáhá.

⁸ Sochi tá ja ní nquíví Espíritu Santo iní ánó nū, sá de ñihín nū poder yā, de nacani nú tūhun ní nū ndá nchiví ciudad Jerusalén jíin ní Judea jíin ní Samaria jíin jondē ní cáhnú ñayíví, ncachí yā jíin ndá dē.

⁹ De tá ní ncuu ní ncāhān yā ndácá tūhun yáhá, de juni ndéhé ndá dē de ní ndaa yā-ni cuānohōn yā andiví. De ní nquiji-ni iin vícō, de ní jasí-ni nū cuāhān yā, de nduú cā ní jíin ndá dē yā.

¹⁰ De juni ndéhé ndá dē andiví nū ní ndaa yā cuāhān yā, de ní nquenda-ni ūu ángel yā jā ñuhún yā sahma cuijín de cáa yā tá cáa tēe. De ní jecuñí ndee yā xiín ndá dē.

¹¹ De ní ncāhān yā jíin ndá dē: Ndá ndóhó tēe Galilea, ¿nūcu ndéhé ndá nú ichi andiví? Chi Yāa Dios ní nacueca yā maá Jesús cuānohōn yā andiví, de suni súcuán ndiji

tucu yā tá cúu nū ndéhé ndá nú mitan jā cuāhān yā, ncachí nduú ángel.

Jā ní nacāji ndá dē Matías jā nūcuñí yúnú Judas

(Mt. 27.3-10)

¹² Ñúcuán de ní nuu ndá dē lómō jā nání Olivos cuānohōn ndá dē ciudad Jerusalén. De ñatin-ni iyó lómō ñúcuán jíin Jerusalén, chí nēe tá iin kilómetro, jā cúu medida jā cáhān ley tá cuu caca nchiví quívi nátátú.

¹³ De ní nenda ndá dē ciudad, de ní ndaa ndá dē cuarto xini vēhé nū ndéē nū dē. De cúu ndá dē Pedro jíin Jacobo jíin Juan jíin Andrés jíin Felipe jíin Tomás jíin Bartolomé jíin Mateo jíin Jacobo sēhe Alfeo, jíin Simón táhán grupo jā nání cananista, jíin Judas ñani Jacobo.

¹⁴ De níni ndutútú inuú ndá dē jíin ndá ñani Jesús, jíin María jā cúu naná yā, jíin ndá cā ñahan, de inuú-ni jicān táhvi ndá dē.

¹⁵ De iin quívi de ní nacuiñí Pedro nū ndá hermano cándija. De iyó tá ciento ōcō nchiví jā ní ndutútú. De ní ncāhān dē:

¹⁶ Mitan de cáhí tūhun ní, hermano, jā níni ní nqee ndaa tūhun jā yósō nū tutú ií jā ní ncāhān David jondē janahán ní nsáhá Espíritu Santo. De tūhun ñúcuán cúu tūhun Judas, tēe jā ní nchosō nū nū ndá tēe jā ní ntiin Jesús.

¹⁷ De Judas chí suni táhán ó ní ncuu dē nícu, de ní nchindeé táhán ó jíin dē síqui tiñu jā ní jani yā yóhō.

¹⁸ De ní jee dē ñuhun jíin xūhún jā ní ñihín dē síqui tiñu néhén jā ní nsáhá dē. De ní nincava ndeyi dē, de ní ncāhān-ni chíjin dē, de ní jite-ni jiti dē.

¹⁹ De ní jite nuu-ni tūhun yáhá nū ndácá nchiví Jerusalén. De jā suu cúu jā ní scūnani ndá jí ñuhun ñúcuán Acéldama yuhú maá jí, jā cáhān: Ñuhun jā cúu Ñuhun Niñi.

²⁰ Chí súcuán cáhān nū tutú Salmo síqui Judas:

Vehe dē, ná quéndōo súcuán-ni,
de ní iin mā cūndeē cā vehe ñúcuán.

De suni cáhān:

Tiñu jā ní ndiso dē ná nácuiso incā tēe.
Cáchi.

²¹ Túsaá de cúni jā nacāji ó iin tēe máhñú ndá tēe jā ní jica ó jíin ní tiempo tá ní jica maá Jēthōhō ó Jesús jíin ó.

²² De ná nacāji ó iin tēe jā ní jica jíin ó jondē quívi jā ní scuéndutē Juan yā, de jondē quívi jā ní ndaa yā cuānohōn yā andiví. De ná nūcuñí dē cuu de testigo jíin ndácá ó jā ní natecū yā, ncachí Pedro.

²³ De ní nacāji ndá dē ūu tēe jā cúu Matías jíin José jā nání Barsabás, de suni nání dē Justo.

²⁴ De ní jicān táhvi ndá nchiví cándija: Tatá Yāa Dios, maá ní chí jíin ní nása iyó ánó ndá

nchivī. Túsaa de jā ndúu tēe yáhá, stéhēn ní ní tēe cúu jā ní nacāji ní.

²⁵ De cuiso tíñú dē jā cuu dē apóstol. De nacuiso dē tíñu jā ní sndóo Judas, chí ní nsáhá dē cuāchi, de cuāhān dē maá lugar xēēn nūū cánuú quihín dē, ncachí ndá dē.

²⁶ Nūcuán de ní ntavā ndá dē suerte ndúu tēe nūcuán. De ní nquee suerte Matías, de ní ncuu dē iin táhán ndihúxi iin cá apóstol.

2

Jā ní nquiji Espiritu Santo

¹ De quívi vico Pentecostés ní iyo tútú ndá nchivī cándija ciudad Jerusalén.

² De sanaā-ni de ní nihin andiví modo jā yihí ndasi táchī. De ndá nchivī jā ndéē iní vehe, ní jini ndá ji jā nihin.

³ De ní jini ndá ji modo yáñuhūn, de ní ncuuín jacū jacū ní jécōo xīnī iin iin ji.

⁴ De ndacá ji ní nchitú iní ji jín Espiritu Santo. De ní nquijéhé ndá ji cáhān ji síin síin yuhú, nása ní stéhēn maá Espiritu Santo jā cáhān iin iin ji.

⁵ De Jerusalén iyo ndá nchivī hebreo jā chíñuhūn nūū Yāā Dios jā ní nquiji ndá ji ndacá nación ní cáhnú ñayiví.

⁶ De jā ní nihin súcuán de ní ncututú cuāhā nchivī nūcuán. De ní ncunehén iní ndá ji, chí iin iin ji ní jini ji jā ndá tēe jā ní nihin Espiritu Santo cáhān yuhú ñūū ndá nchivī jā vāji jícá.

⁷ De ní nsáhvi iní ndá ji ní jini ji, de ní ncāhān ji: ¿A nsúu tēe Galilea cúu ndacá tēe yáhá jā cáhān ndá dē yuhú ñūū ō, á naá cúu?

⁸ ¿De nása cúu túsaa? Chí tá iin tá iin ō níni ó jā cáhān ndá dē yuhú ñūū ō jā ní ncau ō jín.

⁹ Chí vāji sava ó jondē región Partia jín Media jín Elam. De sava ó vāji ó jondē región Mesopotamia jín Judea jín Capadocia jín Ponto jín Asia.

¹⁰ De suni jondē región Frigia jín Panfilia jín Egipto jín ndacá ndáñūū Africa jā iyo incā lado ñūū Cirene vāji sava ó. De sava cá ō vāji ó jondē ciudad Roma, de ndéē nūū ó yáhá mitan. De maá ó jā vāji ó ciudad Roma, de sava ó cúu nchivī hebreo de sava ó cúu incā nchivī jā ní ncandíja ley nchivī hebreo.

¹¹ De suni sava cá ō vāji ó región Creta jín Arabia. De níni ndacá ó jā yuhú ñūū ō nacani ndá tēe yáhá ndacá tíñu ñáhnú nása ní nsáhá Yāā Dios, ncachí ndá ji.

¹² De ndacá ji sáhvi ndasi iní ji de cúnēhén iní ji ndéhé ji. De nátuhún ndá ji jín táhán ji: ¿De nása cúu cáhān ndá dē ndá nūcuán túsaa? ncachí ji.

¹³ De sava cá ji ní ncāhān yīchī ji jín táhán ji: Nduú chí jā jini ndá dē, ncachí ji.

Tūhun jā ní nacani Pedro nūū nchivī

¹⁴ Nūcuán de ní nacuiñi Pedro jín ndihúxi iin cá apóstol. De ní ncāhān jee dē jín ndá nchivī: Ndá ní táhán maá ó hebreo jín ndá

ní nchivī Jerusalén, tūhun yáhá chuhun iní ndá ní de cunini váha ndá ní tūhun jā cáhān sá.

¹⁵ Chí ndá sáán, nsúu jā jini ndá sá tá cúu nūū jāni iní ndá ní. Chí nsúu hora jā jini nchivī cúu, chí cáta cahīn jānehēn cúu.

¹⁶ Chí sa tíñu yáhá cúu jā squíncuu tá cúu nūū ní ncāhān Joel, tēe ní nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán. Chí súcuán ní ncāhān dē:

¹⁷ Cáchi Yāā Dios: Ndá quívi sándihí de tetíñú ní Espiritu ní cuēē nūū ndacá nchivī.

De sēhe yíi nū jín sēhe síhí nū, nacani ndá ji tūhun ní.

De ndá tēe suchí, chí sáhá ní jā scóto nūū ji, de ndá tēe ñáhnú, chí scóto jāni nūū dē.

¹⁸ De jāndāā chí ndá quívi nūcuán de cuāha váha ní Espiritu ní nūū ndá mozo ní, cúu tēe cúu ñahan, de nacani ndá ji tūhun ní.

¹⁹ De sáhá ní tíñu ñáhnú ichi andiví jā sáhvi iní nchivī cuní ji,

de suni sáhá ní seña iní ñayiví de cuní nchiví jā cúñáhnú ní,

chí coo níñi jín ñuhūn jín ñuhmā modo vicō.

²⁰ De ncandíi chí cutuún de mā cútūu cá, de yōo cucuáhá modo níñi.

De nūcuán de quenda quívi jā nenda maá Jētohō ndá nū Jesús.

De cuní ndacá nchiví jā quívi cáhnú cuu quívi nūcuán.

²¹ De ndacá nchiví jā cáhān ndáhvi ji jín yā, chí scácu yā ji, ncachí Yāā Dios.

Ncachí Joel jondē janahán.

²² De ní ncāhān cá Pedro: Mitan de ndá ní nchivī nación maá ó Israel, cunini ní jā cáhān sá tūhun Jesús, tēe ñūū Nazaret. Chí maá Yāā Dios ní jehe yā poder yā nūū Jesús jā ní nsáhá yā ndá tíñu ñáhnú máhñú ndá ní jín tíñu jā stéhēn jā iyo poder yā, jín tíñu jā sáhvi iní nchiví sáhá, tá cúu nūū ní jini ndá ní jā súcuán ní ncuu. Súcuán ní stéhēn Yāā Dios nūū ō jā maá yā ní ntetíñú Jesús.

²³ Sochi ní ntiin ndá ní yā, de ní nasiáha ndá ní yā ndahá ndá tēe nēhén. De ní jahñi ndá dē yā yīcā cruz ní nsáhá ndá ní. De ja ní jini Yāā Dios jā súcuán sáhá ndá ní, chí ja ní nsáhá ndāā yā jā súcuán coo.

²⁴ Sochi ní nastécū Yāā Dios Jesús, de nduú ní ncuu cá yā ndíyi, chí tūndóhó xēēn jā jīhī nchiví, nduú cá ní ncuu sáhá jín yā.

²⁵ Chí jondē janahán de ní ntee rey David tūhun nása cáhān Jesús jín Yāā Dios: Jētohō sá, jini sá jā níi cáni iyo ní jín sá.

Chí iyo ní lado cuáhá sá jā chíndéé ní sáán, tácuu mā cúyūhú sá.

²⁶ Já nūcuán cúu jā cúsi iní sá, de cáhān sīi sá. De suni ñuhún iní sá jā nastécū maá ní yiqui cúñu sá.

²⁷ Chí mā squéndōo ní ánō sá nūū iyo ánō ndá ndíyi,

de ni mā cuáha ní tūhun jā tēhyū sá, chi sáhá sá tiñu jā cúnī maá ní de iyó mānī ní jín sáan.

²⁸ Ní stéhēn ní nūū sá nāsa natecū sá de sáhá ní jā cusii ndasí iní sá siquí jā cundeē sá jín ní ní cánī.

Cachī Jesús, ncachī David jondē janahán.

²⁹ Ndá ní amigo, ná cáchī cājī sá nūū ndá ní tūhun tatá ō David, tēe ní ncuñáhnú jondē janahán, chi nduú ní ncáhān dē ndá tūhun yáhá siquí maá dē. Chi ní jihī dē, de ní jiquiyuhú dē. De jínī ō nūū yiyuhú dē jondē mitan.

³⁰ Chi ní ncuu dē tēe ní nacani tūhun Yāa Dios jondē janahán. De ní jini dē jā ní ncáhān téyí yā jín dē jā chíjin tatá maá dē quiji Cristo, de cundeē yā tatúnī yā nūū mesa dē tá-ni ní ntatúnī maá dē jā ní ncuu dē rey.

³¹ Jondē tá ncháha ca quiji Cristo, de ja ní jini dē jā cuú yā de natecū yā. De ní ncachī dē jā má quéndōo ánō yā nūū iyó ánō ndá ndiyi, de juni yiqui cúñu yā má téhyū.

³² Chi Yāa Dios ní nastécū yā Jesús, de ndá maá sá cúu testigo jā sucuán ní ncuu jā ní natecū yā.

³³ De ní nduñáhnú tucu yā ní nsáhá Yāa Dios jín poder yā. De ní jēhe Tatá yā Yāa Dios tūhun jā tetiñú Jesús Espiritu Santo, chi sucuán ní nquee yuhú yā jā sáhá yā. De suu Espiritu Santo ñucuán cúu jā sáhá ndácá jā ndéhé ndá ní de níni ní mitan.

³⁴ De David nsūū tūhun maá dē cúu jā ní ncáhān dē, chi nduú ní ndáa yiqui cúñu dē andiví. Chi sa tūhun Jesús ní ncáhān dē jā cáhān sucuán:

Maá Jētoho ō Yāa Dios ní ncáhān yā jín Jētoho ní, Yāa jā quiji:

Cundeē nū lado cuáha ní nūū cuñáhnú nú, ³⁵ de ná sáhá ní jā candeē nū poder ndácá jā jínī ūhvī ndóhó, ncachī Yāa Dios jín Cristo.

Ncachī David.

³⁶ Túsaá de ndácá ní jā cúu ō tatá Israel, ná cúnī ndáa ní jā visó ní jahnī ndá ní yā yicá cruz, sochí Yāa Dios ní jani yā maá Jesús jā cúu yā Jētoho ō de suni cúu yā Cristo, Yāa jā scácu yóhó, ncachī Pedro jín nchiví.

³⁷ De sucuán ní jini ndá jí tūhun yáhá, de ní ntahúhvī iní ndá jí. De ní ncáhān ndá jí jín Pedro jín ndá cá apóstol: Ndá ní amigo, cachī ní znāsa sáhá ndá sá túsaá? ncachī jí.

³⁸ De ní ncáhān Pedro: Nacani iní ndá ní jā sndóo ní cuáchi ní, de cuenduté ndá ní jā ní ncandija ní Jesucristo, tácuca cune cáhnú iní Yāa Dios nūū cuáchi ní. De ñucuán de taji yā Espiritu Santo yā cundeē iní ánō ndá ní.

³⁹ Chi sucuán ní nquee yuhú maá Tátá Yāa Dios nūū ndá maá ō jín nūū séhe ō jín nūū ndá nchiví ndá cá nación, nā-ni nchiví cana yā jā candija jí.

⁴⁰ De cuáhā cá tūhun ní ncáhān cājī Pedro jā sndihví iní dē ndá jí: Nducú ndéé ndá ní jā ná cácu ní, chi ndá nchiví sáhá tiñu néhēn chi tñū táhvī jí, ncachī dē.

⁴¹ Ñucuán de sava jí ní jetáhvī jí tūhun jā ní ncáhān dē, de ní jenduté ndá jí. De quiví ñucuán ní ncuucahā cá nchiví cándija, chi ní ncuu tá ūnī cá mil jí.

⁴² De iní nihin ndá jí siquí tūhun jā stéhēn ndá apóstol, de iyó ñuncuún ndá jí, de jicān táhvī ndá jí. De yáji cáhnú ndá jí státílā tá cúu nūū ní stéhēn maá Jētoho ō jā nūcūhun iní ō yā.

Nāsa ní iyo ndá nchiví jā ní ncandija jā xihna ñúhún

⁴³ De ndihí nchiví sáhvi iní jí de yuhú jí. Chi ní nsáhá ndá apóstol cuáhā tiñu ñáhnú jā stéhēn jā cúñáhnú yā.

⁴⁴ De inuú-ni ní iyo ndá nchiví cándija, de ndácá ndatíñú jā névaha jí cúu cáhnú ndá jí-ni.

⁴⁵ De ní yicó ndá jí ñuhun jí jín nā-ni ndatíñú névaha jí, de ní nsají jí xuhún nūū ndá táhán jí, nāsa jini ñúhún iin iin ndá táhán jí.

⁴⁶ De ndiquiví ndútútú ndá jí iní templo. De sī-ni yáji cáhnú ndá jí státílā vehe táhán jí, tá cúu nūū ní stéhēn maá Jētoho ō jā nūcūhun iní ō yā. De iyó mānī ndá jí.

⁴⁷ De cáhān jí jā cúñáhnú ndasí Yāa Dios. De ní jetúhún ndihí ndá nchiví ciudad ñucuán ndá nchiví cándija. De ndiquiví ní scácu cá maá Jētoho ō ndá cá nchiví, de ní nduu inuú-ni ndá jí jín nchiví cándija.

3

Jā ní nduvaha tēe cojo

¹ De iin quiví de cahūnī jañini ní ncaa Pedro jín Juan cuáhān ndúū dē templo, chi maá hora jā jicān táhvī ndá táhán dē hebreo cúu.

² De ñucuán iyó iin tēe cojo jā sucuán iyó dē ní ncacu dē. Chi ndiquiví jiso nchiví dē jésíaha jí dē viéhé templo jā nání Viéhé Hermosa, de jicān dē caridad nūū ndá nchiví jā quiví templo.

³ De ní jini tēe ñucuán jā vaji Pedro jín Juan jā quiví dē templo. De ní jicān dē caridad nūū Pedro jín Juan.

⁴ De ní ndéhé vaha Pedro jín Juan nūū dē, de ní ncáhān Pedro: Cündéhé vaha nú nūū ndúū ní, ncachī dē.

⁵ De iyó tūha tēe cojo ñucuán, chi jani iní dē jā nihin dē jacú xuhún nūū ndúū dē.

⁶ De ní ncáhān Pedro: Nduú ná xuhún plata ní oro nduú ná névaha ní. Sochí iyó iin jā vaha cá jā sáhá ní jín nú. Jín poder maá Jesucristo ñuū Nazaret cáhān ní jín nú, nacuiñi de caca nú, ncachī dē.

⁷ De nī ntiin dē ndahá cuáhá tēe cojo ñúcuán, de nī stácuñi dē. De jēhé dē jíin sūcūn jēhé dē nī nduvāha-ni.

⁸ De nihin nī nacuiñi dē de ñni dē. De nī nquiéhé dē jíca dē-ni, de nī nquiñi dē iní templo jíin Pedro jíin Juan, jíca dē cuáhān dē, de cándava dē, de nácana jee dē Yāā Dios.

⁹ De nī jinī ndácá nchivī jā jíca dē cuáhān dē, de nácana jee dē Yāā Dios.

¹⁰ De nī nacunī ndá ji nūū dē jā suu dē cúu jā ní ndee viéhé templo jā nání Viéhé Hermosa, nī jícan dē caridad. De sáhvi iní ndá ji, de yúhú ji jā sūcuán nī nduvāha tēe cojo.

Jā ní nacani Pedro tūhun yā iní corredor jā nání Corredor Salomón

¹¹ De tēe jā ní Iyo cojo jā ní nduvāha, chi nduú siáā dē ndahá Pedro jíin Juan, de ndihi nchivī nī jinū ji nī nquenda ji nūū ndá dē iní corredor templo jā nání Corredor Salomón. De sáhvi ndasí iní ndá ji ndéhé ji ndá dē.

¹² De nī jinī Pedro jā váji ndá nchivī ñúcuán, de nī ncāhān dē jíin ndá ji: Ndá ní táhān maá ó Israel, ¿nā síquī cúu jā sáhvi iní ndá ní ndéhé ní tiñu yáhá? ¿Nā síquī cúu jā ndéhé vāha ndá ní nūū nduú sá? ¿A jáni iní ndá ní jā íyó poder nduú sá á jā cúu sá tēe vāha, de suu cúu jā ní nacaca tēe yáhá nī nsáhá sá, á naá cúu?

¹³ De nduú chi maá Yāā Dios jā ní nchiñúhūn tatā ó Abraham, Isaac, Jacob jíin ndá cá tatā ó, maá yā nī nsáhá tiñu yáhá tácuca cuni nchivī jā cúñáhnū ndasí Sehe yā Jesús. De suu maá Jesús ñúcuán cúu jā ní nasiáha ndá ní yā nūū ndá tēe cúñáhnū. De nduú ní jétúhūn ndá ní yā nūū Pilato visó cúnī dē jā siáā dē yā nícu.

¹⁴ Sochi ndá maá ní nī ncuyichī iní ndá ní Yāā ñ, Yāā ndāā ñúcuán. De nī ncāhān ndá ní jā ná siáā Pilato iin tēe jā ní jahñi ndiñi lugar maá yā.

¹⁵ De nī ncāhān ndá ní jā ná cúu maá Yāā jā sáhá jā tēcū ndácá-ni. Sochi Yāā Dios nī nastēcū yā Jesús jā ní ncuu yā ndiñi. De ndá maá sá cúu testigo jā ní natecū yā.

¹⁶ De tēe yáhá jā ndéhé ndá ní de nácunī ndá ní dē, chi nī ncandíja ndá sá jā íyó poder Jesús jā nasáhá vāha yā dē, de jā suu cúu jā ní nduvāha dē-ni nī nsáhá yā tá cúu nūū ndéhé ndá ní mitan.

¹⁷ De mitan amigo, jā jinī sá jā síquī jáā nduú ní jícūhun iní ndá ní cúu jā ní jahñi ní yā, de saā-ni nī nsáhá ndá tēe jā tátúnī nūū ó.

¹⁸ De jondē tá ncháha ca cuu, de ja nī nsáhá Yāā Dios jā ní ncāhān ndá tēe jā ní nacani tūhun yā jondē janahán jā suu sūcuán cundoho Cristo. De mitan chi jā ní nquee ndāā nī nsáhá yā.

¹⁹ Túsaā de nacani iní ndá ní jā sndóo ní cuāchi ní mitan, de quívi ndá ní ndahá Yāā Dios tácuca ná sndáhvā yā cuāchi ndá ní, de

quiji quívi jā ndusiñi iní ndá ní sáhá maá Jētohó ó.

²⁰ De suni tetiñū tucu Yāā Dios Jesús ndiñi yā, chi cúu yā Cristo jā ní jani Yāā Dios jā scácu yā yóhó.

²¹ Sochi cánuú jā cundeē Jesús andiví jondē quívi jā nasáhá jeé Yāā Dios ndácá-ni tá cúu nūū ní nacani ndá tēe jondē janahán nī nsáhá Yāā Dios. De tēe nī Iyo ndoo ánō nūū Yāā Dios nī ncuu ndá dē.

²² De Moisés nī ncāhān dē jíin ndá tatā ó: Maá Jētohó ó Yāā Dios cani yā iin Yāā jā nacani tūhun Yāā Dios nūū ndácá ó tá cúu nūū ní jani yā nduhū. De cuu yā iin táhān ó. De ndácá tūhun jā chāhān yā, de chuhun iní ndá nū.

²³ De tú nā-ni nchivī mā chūhūn iní ji tūhun jā chāhān maá Yāā jā nacani tūhun ñúcuán, de tñū táhvi ji de mā cúu cá ji nchivī Israel, jā cúu nchivī maá yā, ncachī Moisés.

²⁴ De ndá cá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē tiempo jā ní nquiñi Samuel jíin jondē mitan, suni nī nacani ndá dē tūhun nāsa coo ndá quívi yáhá.

²⁵ De ndá maá ó cúu tatā ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán. De suni síquī ndá maá ó ní nsáhá yā trátu jíin ndá tatā ó, chi nī ncāhān yā jíin Abraham: Chijin tatā nū quiji iin Yāā jā sáhá jā quendóo ndetū ndá nchivī ní cáhnū ñayiví, ncachī yā.

²⁶ De tá nī nastēcū Yāā Dios Sēhe yā, de sá de xihna cá nūū ndá yóhó ní nteñiñū yā Jesús tácuca quendóo ndetū ó. Chi sáhá yā jā nasāma iní ó de mā sáhá cá ó tiñu néhén, ncachī Pedro.

4

Jā ní jēsíaha nchivī Pedro jíin Juan nūū ndá tēe cúñáhnū

¹ De Pedro jíin Juan juni cáhān cá nduú dē jíin ndá nchivī, de ndá sūtū jíin ndá tēe grupo saduceo jíin tēe cúñáhnū nūū ndá tēe jā jito templo, nī nquenda ndá dē.

² De nī nquitiñi ndasí iní ndá dē nī jinī dē jā sūcuán stēhēn Pedro jíin Juan nūū ndá nchivī, jā nácani nduú dē tūhun jā natecū ndiñi, chi Jesús de ja nī natecū yā jā ní jihí yā.

³ De nī ntiin ndá dē Pedro jíin Juan, de nī nchihí dē nduú tēe ñúcuán vecāa jā quendóo dē jondē quívi tēēn, chi ja nī ñini.

⁴ Sochi cuáhā nchivī jā ní jinī tūhun nī ncāhān Pedro jíin Juan, nī ncandíja ndá ji. De nī jinū tá uhūn mīl tēe jā ní ncandíja, de síin cá cúu ndá ñahan jíin sūchí lúli.

⁵ Ñúcuán de quívi tēēn de ndá tēe ndíso tiñú nūū nchivī hebreo, jíin ndá tēe cúñáhnū, jíin ndá tēe stēhēn ley Moisés, nī ndutútu ndá dē iní ciudad Jerusalén.

⁶ De saá-ni Anás já cúu sūtū cúñáhnú cá, jín Caifás jín Juan jín Alejandro jín ndá nchiví já cúu táhán sūtū cúñáhnú cá ñúcuán.

⁷ De nī ncana ndá dē Pedro jín Juan, de nī jani ndá ndúú dē mähñú ndá, de nī jicá tühún ndá: ¿Ní iin cúu já nī nteñíú ndóhó de nī jondē nī nihñ tñú ndúú nū tiñu yáhá? ncachí ndá.

⁸ De Pedro nī nchitú iní dē jín Espíritu Santo, de nī ncāhān dē jín ndá tēe ñúcuán: Ndá nihñ tēe ndiso tñú jín tēe ñáhnú já ndiso tñú nū maá ó nchiví Israel,

⁹ mitan de ¿á stíchí ndá ní saán síquí iin tiñu váha já ní nsáhá sá já ní nduváha tēe cūhú yáhá?

¹⁰ Túsaá de ndá maá ní jín ndá cá nchiví táhán maá ó Israel, jicūhun iní ndá ní já jín poder maá Jesucristo ñú Nazaret cúu já ní nduváha tēe íñí nū ndá ní yáhá. De suu yá cúu já ní jahní ndá ní yicá cruz, sochí maá Yāa Dios ní nastécū yá Jesucristo.

¹¹ Sochí ndá maá ní chí nī squéne yichí ndá ní yá tá cúu nū squéne yichí ndá ní iin yūú já quituu iin squínā vehe, chí ndúú ní ncándija ndá ní yá. De yūú ñúcuán cúu maá yūú já yítuu squínā vehe mitan.

¹² Chí nī iin cá ndúú cá ná iyó já cuu scácu yóhó, chí ndúú cá ní iin cá sivi já cáhān nchiví iní ñayiví yáhá já cuu scácu yóhó, ncachí Pedro.

¹³ Ñúcuán de nī jiní ndá tēe ñúcuán já iyó ndeé iní Pedro jín Juan já cáhān ndúú dē. De ja jiní ndá jáá ndúú túha Pedro jín Juan, chí tēe súcuán-ni cúu ndúú dē. De nī nsáhvi iní ndá, de nī nsáhá ndá cuenta já ní jica ndúú dē jín Jesús.

¹⁴ De suni ndéhé ndá nū tēe já ní nduváha ñúcuán, íñí dē jín Pedro jín Juan. De ní iin tühun ndúú ní ncúu cuiñí cá nascócóo ndá nū Pedro jín Juan.

¹⁵ Ñúcuán de nī ncachí ndá já ná quihñ Pedro jín Juan távehé tácu natúhún ndá maá dē.

¹⁶ De ní ncāhān ndá: ¿Nāsa sáhá ó jín ndúú tēe yáhá túsaá? Chí ja ní jitē nuu tühun cuāhān nū ndá nchiví ní cáhnú ciudad Jerusalén yáhá já súcuán ní nsáhá ndúú dē iin tiñu ñáhnú. De má cúu cáhān ó jáá ndúú ndā.

¹⁷ Túsaá de cáhān xēen ó nū dē já má cāchí cuiñí cá dē tühun Jesús nū ní iin cá nchiví, tácu má cutē nuu cá tühun yáhá quihñ nū ndá cá nchiví, ncachí ndá.

¹⁸ De ní nacana ndá dē Pedro jín Juan. De ní ncāhān xēen ndá nū ndúú dē já má cāchí cuiñí cá dē de ní má stéhēn cuiñí cá dē tühun Jesús nū ní iin nchiví.

¹⁹ Sochí ní ncāhān Pedro jín Juan: Cani váha iní ndá ní de tú jéahān iní Yāa Dios já sndóo sá tiñu já ní ndacu yá de sáhá sá tiñu já ndácu ndá maá ní.

²⁰ Chí má cúu sndóo ndá sá tiñu já ní jiní sá jín já ní jiní sá, chí cánuú já nacani sá nū ndá nchiví, ncachí ndúú dē.

²¹ Ñúcuán de ní ncāhān xēen tucu ndá nū ndúú dē, de ní nsíāa-ni ndá ndúú dē. Chí ndúú ní nihñ cuiñí ndá ní iin modo já sndóo ndá Pedro jín Juan, chí yúhú ndá ndéhé ndá ndá cá nchiví, chí ndihí ji-ni cáhān ji já cúñáhnú ndasi Yāa Dios já ní nsáhá yá tiñu ñáhnú ñúcuán.

²² Chí tēe já ní nduváha jín tiñu ñáhnú ñúcuán, iyó dē víhí cá ūu xico cuiyā.

Jā ní jicān táhvi ndá nchiví cándija

²³ De tá ní nsíāa ndá Pedro jín Juan cuāhān ndúú dē, de ní nenda dē nū ndá táhān dē. De ní nacani dē ndácá tühun já ní ncāhān ndá sūtū cúñáhnú jín ndá tēe ñáhnú já ndiso tñú.

²⁴ De já súcuán ní jiní ndá ji, de inuu-ni ní jicān táhvi ndá ji nū Yāa Dios: Tátā Yāa Dios, maá ní cúu Yāa Dios já ní nsáhá andiví jín ñayiví jín mar jín ndácá cá já iyó.

²⁵ De já jín Espíritu Santo ní ní nsáhá ní já ní ncāhān mozo ní David jondē janahān:

¿Nājhē cúu já quiti ndasi iní nchiví ndá cá naciún?

¿De nājhē cúu já jáni cáhá iní ndá ji?

²⁶ Ní ncututú ndá tēe já cúu rey iní ñayiví, de ní nataká ndá tēe já ndiso tñú, de inuu-ni ní nenda ndá dē síquí maá ní já cúu ní Jētohō ndá sá,

jín síquí Cristo, Yāa já ní jani ní. Ncachí David.

²⁷ Chí jándāa cúu já Herodes jín Poncio Pilato jín ndá nchiví táhān maá sá Israel jín ndá nchiví incā naciún, ní ncututú ndá ji iní ciudad Jerusalén yáhá, de ní nenda ji síquí Sehe ñ ní Jesús. Yāa já ní jani ní.

²⁸ De súcuán ní ncuu tácu ná queé ndā ndácá tiñu já ní nsáhá ndāa maá ní jondē janahān já súcuán coo.

²⁹ De mitan, Tátā Yāa Dios, cūndéhé ní já ní ncāhān xēen ndá dē nū ndá sá. De cuāha ní fuerza ní nū ndá sá já cúu sá mozo ní, tácu coo ndeé iní sá já nacani sá tühun ní.

³⁰ De jín poder maá ní de sáhá ní já nsáhá váha ndá sá nchiví cūhū, de sáhá ndá sá tiñu já stéhēn já iyó poder ní, jín tiñu já sáhvi iní nchiví sáhá. De ndácá ñúcuán sáhá ní jín poder Sehe ñ ní Jesús, ncachí ndá nchiví cándija.

³¹ De tá ní ncuu ní jicān táhvi ndá ji de ní nsáhá yá já ní ntāan nū iyó tūtú ndá ji. De ní nchitú ndá ji jín Espíritu Santo, de víhí cá ní nchundeé iní ndá ji ní nacani ji tühun Yāa Dios.

Jā ní iyo cáhnú ndatíñú ndá ji

³² De ndá nchiví cuāhā já ní ncándija, chí inuu-ni iyó iní ndá ji. De ní iin ji ndúú ní nsáhá ji já cúu ndatíñú maá ji ndácá ndatíñú

jā névaha ndá ji, chi ndihi-ni ndatiñú névaha cánhú ndá ji.

³³ De nihin ndasí nácani ndá apóstol tūhun jā ní jiní dē jā ní natecū Jētohō ō Jesús. De vaha ndasí nī nchindee yā ndá nchivi cándija.

³⁴ Chi ni iin ji nduú ná cúmaní cuití nūū ji, chi ndácá nchiví jā xiñúhun jā xivéhe chi ní yícó ji.

³⁵ De jesiáha ndá ji xūhún ñúcuán nūū ndá apóstol. De sáji ndá apóstol xūhún nūū ndá cá nchiví cándija nāsa jini ñúhún iin iin ji.

³⁶ De súcuán nī nsáhá José jā cúu tata Leví, nī ncacu dē Chipre jā cúu iin pedazo ñuhun jā ñúhún máhñú ndute. De ndá apóstol nī nascúnaní dē tēe ñúcuán Bernabé. De síví ñúcuán cáhān jā tēe cáhān tūhun ndeé iní cúu dē.

³⁷ De ní yícó dē iin ñuhun dē, de ní jesiáha dē xūhún ñúcuán nūū ndá apóstol.

5

Cuāchi jā ní nsáhá Ananías jín Safira

¹ De incā tēe jā nání Ananías jín ñasíhí dē jā nání ña Safira, nī yícó ndúū dē iin ñuhun dē.

² De ní nacoo dē sava xūhún jā cuu ndúū dē jín ña, de suni ní jiní ña jā súcuán nī nsáhá dē. De ní jesiáha dē sava xūhún dē nūū ndá apóstol, sochi sáhá dē-ni jā ñúcuán cúu ndihi.

³ De ní ncāhān Pedro: Ananías, ¿nājēhē cúu jā ní nquívi Satanás ánō nū jā stáhví nū Espiritu Santo cúni nū? Chi ní nacoo nú jacū xūhún ñuhun jā cuu maá nú, de stáhví nú chí sáhá nú-ni jā váji ndihi nú-ni jín xūhún.

⁴ De tá ncáhā ca xicó nú ¿de á nsūū cuenta maá nú ní ncúu ñuhun ñúcuán? De tá ní yícó nú ¿de á nsūū xūhún maá nú cúu? ¿De nājēhē cúu jā ní jani iní nū jā stáhví nū? Chi nsūū maá-tēe ñayiví cúu jā ndúcú nū stáhví nū, chí suni jondé Yāā Dios, ncachí Pedro.

⁵ De tá ní jiní Ananías ndá tūhun yáhá de ní ndicó cáva dē, de ní jihí dē-ni. De ndácá nchiví jā ní jiní tūhun ñúcuán, nī nchúhú ndasí ndá ji.

⁶ Ñúcuán de ní nacuiñi ndá tēe suchí, de ní nchuscún ndá dē sahma ndiyi ñúcuán, de cuāchuhú ndá dē.

⁷ De ní ncuu tá ūnī cá hora, de ní nquenda ñasíhí ndiyi ñúcuán, nī nquívi ña vehe nūū iyó Pedro. De nduú jiní ña jā súcuán ní ncuu.

⁸ De ní jicā tūhun Pedro ña: Cachí nūū ní, ¿á iin tanto suha ní nihin ndúū nū jā ní yícó nú ñuhun, á naá cúu? ncachí dē. De ní ncāhān ña: Suu iin tanto súcuán ní yícó ndúū sá, ncachí ña.

⁹ De ní ncāhān Pedro jín ña: ¿De nūcu ní squetáhān ndúū nū tūhun jā stáhví nū Espiritu maá Jētohō ō? ¿De á mā nihin ndúū nū castigo jáni iní nū? De cunini de cuní nū chí ja cátin távehé jā ní nenda ndá tēe jā ní

jēchuhū yíi nú, de suni súcuán tavā dē ndóhó jā cuyuhú nū, ncachí dē.

¹⁰ De ní ndicó cáva ña-ni nūū jēhē Pedro, de ní jihí ña-ni. De ní ndivi-ni ndá tēe suchí ñúcuán. De ní jiní ndá dē jā ní jihí tucu ñahan ñúcuán, de ní ntavā tucu dē ña távehé, de ní nchiyuhú dē ña xiín yíi ña.

¹¹ De ní nchúhú ndasí ndá nchiví cándija jín ndá cá nchiví jā ní jiní tūhun nāsa ní ncuu.

Jā ní nsáhá ndá apóstol cuāhā tiñu ñáhnú

¹² De ní nsáhá ndá apóstol cuāhā tiñu ñáhnú nūū ndá nchiví, jín tiñu jā stēhēn jā iyó poder Yāā Dios. De ndútútú ndá nchiví cándija iní corredor templo jā nání Corredor Salomón.

¹³ De ndá nchiví jāá nduú cándija chí nduú ní ncúndeé iní ní iin ji jā tandee táhān jī jín ndá nchiví cándija, visó jétúhun ndasí jī.

¹⁴ Sochi ní ncandija cuāhā cá nchiví nūū maá Jētohō ō, cúu tēe cúu ñahan.

¹⁵ De ní nquiji ndá nchiví jín ndá táhān jī nchiví cúhū, de ní jaquin jī iní ndá calle, yosó ndá jī nūū yúū jín nūū camilla tú sanaā de yāha Pedro de visó cōndáhví dē ná yāha síqui jī de nduvāha jī.

¹⁶ De saá-ni ndá nchiví ndá ñuū ñatin ñúcuán, suni ní nquenda cuāhā jī ciudad Jerusalén, ní nquisiáha jī ndá jā cúhū jín jā ndóho táchí. De ndihi-ni ndá jī ní nduvāha.

Jā ní sndóho ndá jī ndá apóstol

¹⁷ Ñúcuán de ní ncucuásún iní maá sūtū cúñáhnú cá ní jiní dē ndá apóstol, de saá-ni ndá cá táhān dē jā scuáha sahān saduceo. De ní nenda ndá dē síqui ndá apóstol.

¹⁸ De ní ntiin ndá dē, de ní nchihí ndá dē ndá apóstol vecāa.

¹⁹ Sochi iin ángel maá Jētohō ō ní nacune yā viéhé cáa jacuāā. De ní ntavā yā ndá dē, de ní ncāhān yā:

²⁰ Cuáhān, de cuiñi nú iní templo. De ñúcuán nacani nú ndácá tūhun nūū ndá nchiví nāsa nihin táhví jī jā cutecū jī ní cáni, ncachí ángel.

²¹ De ní jiní ndá dē tūhun yáhá. De tá ní ncunijin de ní nquívi ndá dē iní templo, de ní stēhēn ndá dē tūhun yā nūū nchiví. De juni stēhēn ndá dē de sutú cúñáhnú cá jín ndá táhān dē ní nastútú dē ndá tēe sáhá junta cúñáhnú cá nūū nchiví Israel. De ní ntaji dē ndá policía jā cuátavā dē ndá apóstol jā yíhí dē vecāa.

²² Sochi tá ní nquenda ndá policía viéhé cáa de nduú cá ndá apóstol yíhí vecāa. De ní ndicó cóo ndá dē, de ní ncachí tūhun dē nūū ndá tēe sáhá junta:

²³ Maá jāndáā jā ní jiní ndá sá jā ndásí vāha viéhé cáa de íñí ndá tēe jā jito, sochi tá ní nacune ndá sá de nduú ní jiní cuití cá ndá sá nūū ní iin tēe ñúcuán, ncachí ndá dē.

²⁴ De sūtū cūñáhnú cā jíin ndá cā sūtū cūñáhnú jíin tēe cūñáhnú nūū ndá tēe jā jito templo, tá nī jini ndá dē tūhun yáhá de jáni inī ndá dē nāsa cā coo tiñu ndá apóstol.

²⁵ Ñúcuán de nī nguenda-nī iin tēe nī ncachī tūhun dē: Ndá tēe jā nī nchihi ndá nī vecāa, iyó ndá dē inī templo, de stéhēn ndá dē nūū nchivī, ncachī dē.

²⁶ Ñúcuán de maá tēe cūñáhnú nūū ndá tēe jā jito templo, nī jēhēn dē jíin ndá policia, de nī nacueca ñuncuúin tucu ndá dē ndá apóstol, chí yúhú ndá dē ndéhé dē nchivī jā cuun jíi yūū ndá dē de tú sahá xēēn dē jíin ndá apóstol.

²⁷ De tá nī nenda ndá dē jíin ndá apóstol de nī jani dē nūū ndá tēe cūñáhnú jā sahá junta. De nī ncāhān sūtū cūñáhnú cā nūū ndá apóstol:

²⁸ ¿A nsūū ja nī ndacu nihin nī nūū ndá nū jā má stéhēn cuiitī nū cā tūhun tēe nání Jesús? De mitan chí ja nī scútē nuu nū cā tūhun Jesús ní ciudad Jerusalén yáhá. ¿A cúní nū jā tee nū cuāchi níñī tēe ñúcuán siquī ndá nī? ncachī sūtū cūñáhnú cā.

²⁹ Ñúcuán de Pedro jíin ndá cā apóstol nī ncāhān ndá dē: Cánúú cā jā squincuu ndá sá jā cúní maá Yāa Dios nsūū cā jā cúní ndá tēe.

³⁰ Yāa Dios jā nī nchiñúhún ndá ndiyi tata ó, nī nastécú yā Jesús, Yāa jā nī jahní ndá máá ní, chí nī jata caa ndá ní yā yicā cruz.

³¹ De Yāa ñúcuán nī nduñáhnú tucu yā nī nsáhá Yāa Dios, chí ndéē yā ichi ndahá cuáhá Yāa Dios. De cúu yā Yāa jā tátúní jíin Yāa jā scácu yóhó, tácuu nacani inī ndácá ó jā cúu ó nchivī Israel siquī cuāchi ó de cune cáhnú inī yā nūū ndácá cuāchi ó.

³² De ndá máá sá cúu testigo siquī ndácá tūhun yáhá. De saá-nī Espiritu Santo suni sūcuán stéhēn cājí yā, chí jēhe Yāa Dios Espiritu Santo nūū ndácá nchivī jā jétáhvī jíi yā, ncachī Pedro jíin ndá cā apóstol.

³³ De tá nī jini ndá tēe cūñáhnú tūhun yáhá de nī nquītī ndasí inī ndá dē, de cúní ndá dē jā cahní dē ndá apóstol.

³⁴ Sochi iyó iin dē jā stéhēn ley yā jā nání Gamaliel jā cúu grupo fariseo, de ndácá nchivī jétáhvī jíi tēe ñúcuán. De nī nacuiñī dē nūū junta, de nī ncachī dē jā ná quihín ndá apóstol iin nūū nūū távehé.

³⁵ De nī ncāhān Gamaliel: Ndá níhín jā cúu ó nchivī nación Israel, caní vāha inī ní nāsa sahá ndá ní jíin ndá tēe yáhá.

³⁶ De nūcūhun inī ndá ní nāsa nī ncuu quivī yātá jā nī nenda Teudas contra siquī gobierno, de nī ncachī dē jā tēe téyíí cúu dē. De nī ncutútú tá cūmī ciento tēe nūū dē. Sochi nī jahní nchivī dē, de ndácá jā ní jétáhvī tūhun jā ní ncāhān dē, nī nacutē nuu ndá dē cuāhān dē-ni, de nī jencuiñī-ni tiñu ñúcuán.

³⁷ Ñúcuán de quivī jā ní Iyo censo de Judas tēe Galilea, suni sūcuán nī nenda dē contra

siquī gobierno, de cuāhā nchivī nī ncutútú jíi nūū dē de ní jétáhvī jíi dē. De suni nī jahní nchivī tēe ñúcuán, de ndácá nchivī jā ní jétáhvī tēe ñúcuán, suni nī jītē nuu-ni ndá jíi.

³⁸ De yáhá ná cáchī tūhun sá nūū ndá ní. Mā stáhān cā ní ndá tēe yáhá. Siáá ndá ní dē ná quihín dē. Chí tú iin tēe cúu jā ní squijéhé tiñu yáhá de naā-ni.

³⁹ Sochi tú Yāa Dios nī squijéhé, de mā cúu cuiitī casí ndá ní, chí sanaā de cuéé cā de cunī ndá ní jā tiñu Yāa Dios cúu jā ndúcú ní casí ní, ncachī Gamaliel.

⁴⁰ De ní jétáhvī ndá dē tūhun jā ní ncāhān Gamaliel. De ní nacana ndá dē ndá apóstol. De nī ncani ndá dē jíin cuarta ñii, de nī ncāhān xēēn ndá dē nūū ndá apóstol jā má cáhān cā dē tūhun Jesús, de nī nsiáā ndá dē-ni.

⁴¹ De nī nquee ndá apóstol nūū junta cuāhān dē, de cúsi inī ndá dē jā ní jēhe Yāa Dios tūhun jā ní ndoho ndá dē tūhun canoó jā siquī jā cándija dē Jesús.

⁴² De ndiquivī nācani ndá dē tūhun Jesucristo inī templo jíin inī ndácá vehe, chí nduú ní jencuiñī ndá dē jā stéhēn dē.

6

Jā ní jani ndá dē ūjā cā tēe jā satíñū jēhe nchivī cándija

¹ De ní ncucuahā cā nchivī cándija. De ndá quivī ñúcuán de ndá tēe hebreo jā cáhān yuhú griego, ní ncāhān soó dē siquī táhān dē jā cáhān yuhú hebreo, chí cáchī dē jā ndá ñahan viuda jā cáhān yuhú griego nduú níhín vāha ña tá sáji dē stāā ndiquivī jā yáji ndá ñahan viuda.

² Ñúcuán de ndihúxī ūū tēe cúu apóstol, ní nastútū dē ndácá nchivī cándija, de ní ncāhān ndá dē: Nduú vāha jā jencuiñī ndá ní jā nācani ní tūhun Yāa Dios jā sáji ní stāā nūū nchivī.

³ Túsaá de ndá ndóhó hermano, nacāji nú ūjā táhān ndá máá ó, tēe jā jétúhún nchivī dē, de ñúhún chitú Espiritu Santo inī dē, de tú tēe jíin vāha cā cúu dē. De ndá máá dē cuiso tíñū jā sáji dē stāā.

⁴ De ndá nduhú chí cúsa máá jā cācān táhvī ndá ní jíin jā nacani ní tūhun yā, ncachī ndá dē.

⁵ De ní jétahān inī ndihi nchivī tūhun jā ní ncāhān ndá dē. De ní nacāji ndá jíi Esteban, chí tēe cándija níhín cúu dē, de iyó chitú Espiritu Santo inī dē. De suni ní nacāji jíi Felipe jíin Prócoro jíin Nicanor jíin Timón jíin Parmenas jíin Nicolás. De Nicolás cúu tēe ñuū Antioquía jā ní ntiin ley hebreo jonde ncháha ca cándija dē Cristo.

⁶ De ndá tēe yáhá ní jani ndá nchivī dē nūū ndá apóstol, de ní jicān táhvī ndá apóstol siquī

tiñu jā sāhá ndá dē. De nī ntee ndá dē ndahá dē xīnī tá iin iin dē.

⁷ De tūhun Yāā Dios nī jītē nuu cā cuāhān ní cáhnú. De ndá nchivī cándija nī ncuuahā ndasí ji inī ciudad Jerusalén. De suni cuahā sūtū nī ncandija dē yā.

Jā ní ntiin ndá dē Esteban

⁸ De nī nchindeé nī nchituu yā Esteban, de nī jēhe yā poder nūū dē de vāha nī nsāhá dē tiñu űáhnú ndasí nūū ndá nchivī, jīn tiñu jā stēhēn jā íyó poder Yāā Dios.

⁹ De íyó ndá tēe jā ní ncuayahvi de nī nduu libre dē, de nī íyo vehe nī sinagoga ndá dē. De sava ndá dē jīn sava tēe űūū Cirene jīn űūū Alejandría jīn región Cilicia jīn Asia, nī nqujéhé ndá dē stíchī dē Esteban.

¹⁰ Sochi nduú nī ncúndéé ndá dē jīn Esteban, chí ndíchí nī ncāhān dē nī nsāhá maá Espiritu Santo.

¹¹ űúcuán de nī scāhān ndá dē jacū tēe nī ncāhān tūhun stáhvi sīquī Esteban, chí nī ncāhān dē jā ní jini dē jā ní ncāhān nāvāha Esteban sīquī Moisés jīn sīquī Yāā Dios.

¹² De jā sūcuán nī ncāhān dē, de nī nquítī inī ndá nchivī jīn ndá tēe űáhnú jā ndíso tíñu jīn ndá tēe jā stēhēn ley janahán. De nī nenda ndá dē sīquī Esteban, de nī ntiin ndá dē, de cuāhān ndá dē jīn Esteban nūū junta cúñáhnú cā.

¹³ De nī jani ndá dē testigo tūhún jā ní ncāhān sūcuán: Tēe yáhá, ndiquivī cáhān nāvāha dē sīquī templo nī yáhá jīn sīquī ley Yāā Dios.

¹⁴ Chí nī jini ndá sá jā ní ncāhān dē jā Jesús tēe űūū Nazaret, canī dē templo yáhá, de nasāma dē ndá costumbre jā ní sndóo Moisés nūū ō jā sāhá ō, ncachī testigo tūhún.

¹⁵ űúcuán de ndácá tēe jā ndéé nūū junta, nī ndéhé vāha ndá dē nūū Esteban, de nī jini ndá dē jā cáá nūū dē tá cáá nūū iin ángel Yāā Dios.

7

Tūhun jā ní nacani Esteban

¹ De maá sūtū cúñáhnú cā nī ncāhān jīn Esteban: ¿A ndāā jā sūcuán nī ncāhān nū tá cúu nūū cáhān tēe yáhá? ncachī dē.

² De nī ncāhān Esteban: Ndá ní tátā, señor, cunini ndá ní tūhun yáhá jā cáhān sá. Maá Yāā Dios, Yāā jā vīi ndasí cúñáhnú, nī nquiji yā nūū ndiyi tátā ō Abraham tá nī ndéé dē inī región Mesopotamia de jondē tá ncháha ca quīhīn dē cundeé dē inī űūū Harán.

³ De nī ncāhān yā jīn dē: Quee inī űūū nū jīn mǎhñū táhán nū, de quīhīn nū iin űūū jā stēhēn nī nūū nū cundeé nū, ncachī yā.

⁴ űúcuán de nī nquee dē inī región Caldea, de nī ndeé dē inī űūū Harán. De tá nī jīhī tátā dē, sá de nī nsāhá Yāā Dios jā ní nquiji dē yáhá nūū ndéé ō mitan.

⁵ De nī iin lulī űūhun nduú ní jēhe cuitī yā jā cuu táhvi dē, sochi nī nquee yuhú yā jā cuāha yā níi űūhun yáhá nūū dē jondē jīn nūū ndácá tátā dē jā quiji, visō ncháha ca coo sēhe dē jondē sáa.

⁶ De sūcuán nī ncāhān Yāā Dios jīn dē: Cundeé jīcá tátā nū incā nación. De cūmī ciento cuiyā satíñú cáhá ji nūū nchivī de sndóho ndá nchivī ji.

⁷ De sīquī jā sūcuán sáhá ji jīn sēhe nū de nenda nī cuāchi sīquī ndá nchivī űúcuán nūū satíñú cáhá ji, de sá de quee ji inī nación űúcuán quiji ji ichi cháhá cundeé ji, de chíñúhún ji nduhú, ncachī yā.

⁸ De nī ncāhān yā jīn Abraham jā ná cúu dē circuncidar, jā cúu iin tunī jā stēhēn jā ní nsāhá yā trátū jīn dē. De tá nī ncacu sēhe dē Isaac, de nī nsāhá dē circuncidar ji nūū úná quivī ji. De suni sūcuán nī nsāhá Isaac jīn sēhe dē Jacob, de saá-ni nī nsāhá Jacob jīn ndihúxī űūū sēhe yīi dē. De ndá tēe űúcuán nī ncuu ndihúxī űūū tátā xīhna űúhún nación maá ō Israel.

⁹ De ndácá sēhe tátā ō Jacob nī ncuacuásún inī ndá dē nī jini dē űāni dē José. De nī yícó ndá dē José nūū ndá tēe jā cuāhān jīn dē jondē nación Egipto jā satíñú cáhá dē nūū iin tēe űúcuán. Sochi Yāā Dios nī jito yā dē.

¹⁰ De nī scácu yā dē nūū ndácá tūndóhó jā ní nquiji sīquī dē. De nī ncundíchí dē nī nsāhá yā. De Faraón, tēe cúu rey inī nación Egipto, nī ncusii inī dē jīn José nī nsāhá yā. De nī scuiso tíñu dē José jā cuu dē gobernador, de nī ntatúnī José inī nación Egipto jīn nūū ndá nchivī vehe Faraón.

¹¹ De nī nquiji quivī jā ní íyo iin tāmá níi Egipto jīn níi jondē Canaán. Iin tūndóhó xēen nī ncuu inī nduú nación űúcuán. De ndá ndiyi tátā ō, nduú cā ná cajī ndá dē ndá tiempo űúcuán.

¹² De nī nīhīn Jacob tūhun jā íyó trigo nación Egipto, de nī ntajī dē ndá sēhe dē jā cúu tátā ō, nī jēhēn Egipto jā xīhna űúhún nī jēcuēen ndá dē trigo.

¹³ De jā cuāhān ndá dē vuelta űū, sá de nī nastúu José jā maá dē cúu űāni ndá dē. De sá de nī jini vāha Faraón nā tátā cúu José.

¹⁴ De nī ncachī José nūū ndá űāni dē jā ná quīcuēca ndá dē tátā dē jīn ndá nchivī vehe dē. De nī íyo űnī xico xāhōn ji.

¹⁵ Sūcuán nī ncuu jā ní nquee Jacob cuāhān dē jondē Egipto. De nī ndeé dē űúcuán jondē nī jīhī dē. De suni űúcuán nī ndeé ndihúxī űūū sēhe dē jā cúu tátā ō de jondē nī jīhī ndihī ndá dē.

¹⁶ De tá nī nquenda quivī jā ní ntavā yā ndá tátā dē inī nación űúcuán, de nī jiso ji yiqui ndá ndiyi tátā ō űúcuán nī jēhēn ji jīn jondē űūū Siquem. De nī nchiyuhú ndá ji inī iin yavī ndiyi jā ní jeen Abraham nūū ndá sēhe Hamor űūū Siquem.

¹⁷ De tá cáta ndeē cá ndá ji inī naci6n Egipto de nī ncuñatin quivī jā quee ndá ji. Chi sūcuán ja nī ncāhān téyí Yāā Dios jíin tatā ō Abraham jā iin quivī de quee ji inī Egipto. De ndá nchivī Israel ñūcuán chi nī ncāyā ndá ji de nī ncucuahā ji inī naci6n Egipto.

¹⁸ Ñūcuán de nī ncuñānī incā rey inī Egipto, de nduū ní jinī dē jā vāha tiñu nī nsāhá José jondē janahán.

¹⁹ De rey ñūcuán nī stáhvī dē ndá ndīyī tata ō, de sunī nī nsāhá nāvāha dē ndá ji, chi nī nsāhá dē fuerza jā má cotō cá ji ndá sēhe ñiquín ji tácuā ná cúu ndá ji.

²⁰ De tiempo ñūcuán nī ncacu Moisés, de nī ncusiī inī Yāā Dios jíin ji. De ūnī yōō nī iyo yuhū ji inī vehe tatá ji.

²¹ De tá nduū cá ní ncúu coo yuhū ji de nī jēsíaha dē ji iin lugar nūū ní nanihīn sēhe síhī rey jā tátúnī ní naci6n Egipto. De nī naquehen ña ji, de nī scuáhmu ña ji tá cúu nūū cúu sēhe maá ña.

²² De nī ncutūha Moisés ndācá tūhun ndíchī inī naci6n Egipto. De vāha ndasi tūhun dē, de vāha sáhá dē ndācá tiñu.

²³ De tá ní ncuu ūū xico cuiyā dē, de nī jēndéhē dē ndācá táhán dē jā cúu tatá Israel.

²⁴ De ñūcuán nī jinī dē nūū iin tēe Egipto jā sáhá nāvāha jíin iin táhán dē Israel. De nī nchindeē Moisés táhán de, chi nī jahni dē tēe Egipto, de sūcuán nī nacuahā dē jā ní ndutahví tēe ñūcuán.

²⁵ De jāni inī Moisés jā jíicūhun inī ndācá táhán dē jā ní ntetiñū Yāā Dios maá dē jā scácu dē jí jā ndóho ji, sochi nduū ní jíicūhun cuiñī inī ndá ji.

²⁶ De quivī téen nī nquenda dē nūū ūū táhán dē jā cánāá. De cūnī dē jā má cánāá ndūū tēe ñūcuán, de nī ncāhān dē jíin ndūū dē: ¿Nājēhé cúu jā sáhá nāvāha nū táhán nū? Chi modo ñanī ndūū nū, ncachī dē.

²⁷ Sochi maá tēe jā cáni táhán ñūcuán nī nchindahá dē Moisés, de nī ncāhān dē: ¿Ní iin nī jani ndóho jā cúñáhnú nū jā sáhá ndāá nū tiñu ndá ní?

²⁸ ¿De á sunī cūnī nū jā cahni nū nduhū tá cúu nūū ní jahni nū tēe Egipto icu, á naá cúu? ncachī dē.

²⁹ De tá ní jini Moisés tūhun yáhá, de nī jinu dē cuāhān dē incā naci6n. De jondē Madián nī ndeē jíicá dē, de ñūcuán nī scácu ñasíhī dē ūū sēhe yíi dē.

³⁰ De tá ní ncuu ūū xico cuiyā jā ndeē dē Madián, sá de nī nquenda iin ángel Yāā Dios nūū dē jondē nūū ñuhun tíhá ñatin nūū íyó yucu súcún Sinaí. De nī nquenda yā xīnī iin yūcū cahni jā cáyū jíin itā ñuhūn sochi nduū cáyū maá yūcū.

³¹ Ñūcuán de nī ndéhé Moisés, de nī nsāhvi inī dē ndéhé dē ñuhūn jā ní jinī dē. De ní ntandē dē tácuā cunī vāha dē nājēhé cúu jāá

nduū cáyū. Ñūcuán de nī ncāhān maá Jētohō ō jíin dē:

³² Maá nī cúu Yāā Dios jā ní nchíñuhūn ndá ndīyī tatā nū Abraham jíin Isaac jíin Jacob, ncachī yā. Sochi Moisés chi quisi dē jā yúhū dē, de nduū cá ní ncúndeē inī dē cūndéhé dē nūū cáyū ñuhūn.

³³ De maá Jētohō ō ní ncāhān yā jíin Moisés: Tavā nījan nū, chi lugar nūū íñī nū jíñā, lugar ñī cúu síquī jā ñī maá ní.

³⁴ Ja ní jinī vāha ní jā ndóho ndasi ndá nchivī maá ní jā íyó inī naci6n Egipto, de sunī jinī ní jā jācu ndá ji síquī jā ndóho ji tūndóho, de ní nuu ní vāji ní jā scácu ní ndá ji. Túsaá de mitan de cuninī nū, chi taji ní ndóho quīnohōn nū jondē Egipto tácuā scácu nū ndá táhán nū, ncachī yā.

³⁵ De jondē tá nchāha ca quee Moisés inī naci6n Egipto, de ja ní ncuyichī inī ndá táhán dē Israel, chi ní ncāhān ji: ¿Ní iin nī jani ndóho jā cuñáhnú nū jā sáhá ndāá nū tiñu ndá ní? ncachī ji. De víso sūcuán sochi nūū maá dē ní nquijí ángel yā nūū yūcū jā cáyū jíin itā ñuhūn, de sūcuán ní ntetiñū Yāā Dios dē jā quīnohōn dē tatúnī dē nūū ndá ji, de scácu dē ji.

³⁶ De maá Moisés ní natavā dē ndá ji inī naci6n Egipto, de nī nchāha ndá dē Mar Rojo, de ní jica nuu ndá dē nūū ñuhun tíhá ūū xico cuiyā. De ní tiempo ñūcuán nī nsāhá Moisés cuāhá tiñu ñáhnú jíin tiñu jā stēhēn jā íyó poder yā.

³⁷ De maá Moisés cúu jā ní ncāhān tucu jíin ndá tatā ō Israel: Maá Yāā Dios sáhá yā jā máhñū tatā ndācá ō quiji iin Yāā jā nacani tūhun Yāā Dios nūū ndācá ō tá cúu nūū ní jani yā nduhū. De chuhun inī ndá nū tūhun jā cáhān Yāā ñūcuán, ncachī Moisés.

³⁸ De sunī maá Moisés cúu jā ní ndeē cahni jíin ndá ndīyī tatā ō tá ní jica nuu ndá ji nūū ñuhun tíhá. De ní ncāhān iin ángel yā jíin maá dē xīnī yucu súcún Sinaí, de ní nacani dē nūū ndá tatā ō, chi ñūcuán ní nihīn dē tūhun nāsa cutecū ō, de ní nquendoō ō jíin tūhun ñūcuán jondē mitan.

³⁹ Sochi ndá ndīyī tatā ō chi nduū ní ncúni ndá ji cuetáhvī ji Moisés, chi sa ní ncuyichī inī ndá ji dē, de cūnī ndá ji jā sa ndicō cóo ji quīnohōn ji naci6n Egipto nícu.

⁴⁰ De ní ncāhān ndá ji jíin Aarón: Sáhá ní ndá yāā jā cosō nūū nūū ō. Chi Moisés jā ní natavā dē yóhó inī naci6n Egipto vāji ō, nduū jíin ō naá cúu jā ní ndoho dē mitan jāá nduū nénda dē jā cuāhān dē xīnī yucu súcún Sinaí, ncachī ndá ji.

⁴¹ Ñūcuán de nī nsāhá ji iin ídolo jā cáá tá cáá becerro. De nūū ídolo ñūcuán ní nsocō ndá ji quiti, de ní ncusiī inī ji jíin ídolo jā ní nsāhá ndá ji.

⁴² De ní ncuiyo-ni Yāā Dios nūū ndá ji cuāhān yā. De ní sndóo yā ji-ni jā ná

chíñúhún ndá ji nū ndācā jā jíní ō jā yíhí andiví tá cúu nū cāhān tutū jā ní ntee ndá tēe jā ní nacani tūhun Yāa Dios jondē janahán: Ní ncāhān yā: Ndá ndóhó nchiví Israel, ¿á jāni iní ndá nú jā nū nduhū ní nsōcō nū quiti

tá ní nica nú nū ñuhun tihá ū xico cuiyā, á naá cúu?

43 Nduú, chi sa ní jicó núu ndá nú jín nicho jā ñúhún yāa jā nání Moloc

jín figura tiūn jā nání Renfán, ndá yāa jā ní nsáhá maá nú jā chíñúhún nú. Túsaa de siáha ní ndá ndóhó quihín jicá nú jondē yātā ñúu Babilonia, ncachí yā. Cáchi tutū.

44 De ní ntatúní Yāa Dios nū Moisés jā sáhá dē vehe ñii nū chíñúhún ndá dē yā, jā cáá tá cáá jā ní stéhēn yā nū dē. De ndíyi tatā ō ní nevāha ndá dē vehe ñii ñúcuán jondē nū ñuhun tihá, de iní vehe ñúcuán ní nchuhun ndá dē tabla yūu nū ní ntee yā ley yā.

45 De cuéé cā de ní sndóo ndá dē vehe ñúcuán nū ndá sēhe dē jā cúu tatā ō. De ní nquíví Josué jín ndá tatā ō iní nación Israel yáhá, de suni ní jetúñú ndá dē vehe ñii ñúcuán. De ní ncundeé ndá dē jín ndá nchiví jā ní iyo nación yáhá, de ní scúnu dē ji ní nsáhá Yāa Dios. De yáhá ní iyo vehe ñii jondē tiempo jā ní ncuu David rey.

46 De ní ncusií iní Yāa Dios jín David. De ní ncuu iní dē jā sáhá dē iin vehe ñii maá yā nícu. De maá yā cúu Yāa Dios jā ní nchíñúhún tatā ō Jacob.

47 Sochi Salomón sēhe David cúu jā ní nsáhá vehe ñii yā.

48 De visó súcuán de maá Yāa cúñáhnú ndasí, nsúu maá-ni vehe jā sáhá ndá tēe cúu nū ndéé yā. De suni súcuán ní ncāhān tēe jā ní nacani tūhun Yāa Dios jondē janahán:

49 Chi ní ncāhān yā:

Andiví cúu modo mesa nū tātúní ní, de ñayiví cúu modo nū yósó jēhē ní.

¿Nāsa cā coo vehe jā sáhá ndá nú jā cundeé ní túsaa?

¿A ní cúu nū sáhá nú nū natātú ní?

50 ¿A nsúu maá ní ní nsáhá ndíhi jā íyó? ncachí Yāa Dios.

Ncachí tēe jā ní nacani tūhun yā jondē janahán, ncachí Esteban.

51 De cāhān cā Esteban: Níhin ndasí iní ndá ní. De cúu ní tá cúu nchiví ndācā nación jāá nduú cándija tūhun yā, chí sóhó ndasí ndá ní. Chí cúsá maá jā jásí ndija ndá ní nū Espíritu Santo, de tá-ni ní nsáhá ndíyi tatā ō jondē janahán suni súcuán sáhá ñii cā ndá ní jondē mitan.

52 ¿A ní iyo tēe jā ní nacani tūhun yā jondē janahán jāá nduú ní nsáhá nāvāha ndá tatā ō, á naá cúu? Nduú chí ní jahní ndá dē ndá tēe jā ní nacani tūhun nāsa quiji maá Yāa ndāa. De tá ní nquiji Yāa ñúcuán de ní

nastúu ndá ní yā nū ndá tēe jā ní jahní ndá dē yā.

53 De visó ndá ángel yā ní jēhe ley Yāa Dios nū ndācā ō de nduú ní squíncuu ndá ní, ncachí Esteban.

Jā ní jahní ndá dē Esteban

54 Ndācā tūhun yáhá ní jini ndá dē, de ní nquiti ndasí iní ndá dē, de ní nacayihí ndá dē ñii yúhú dē ní jini ndá dē Esteban.

55 Sochi maá Esteban chí ní nchitú Espíritu Santo iní ánō dē. De ní ndéhé vāha dē andiví, de ní jini dē jā jéndutē ndasí nū ndéé Yāa Dios, de Jesús íñi yā ichi lado cuáhá Yāa Dios.

56 De ní ncāhān Esteban: Mitan de ndéhé sá jā nūne andiví, de ndéhé sá nū maá Yāa jā ní nduu tēe, de íñi yā ichi lado cuáhá Yāa Dios, ncachí dē.

57 Ñúcuán de ní jasi ndá dē sóho dē, de ní ncana cóhó ndá dē, de ndíta-ni ní ntiin ndá dē Esteban.

58 De ní ntavā ndá dē Esteban cuāhān ndá dē jín dē yātā ñúu. De ndá tēe jā cúu testigo tūhún ñúcuán ní jaquin ndá dē sóo dē nū iin tēe suchí jā nání Saulo, de ní ncuun ndá dē yūu Esteban.

59 De juni cúun ndá dē yūu Esteban de ní jicān táhvi dē nū maá Jētohō ō: Tātá Jesús, mitan de naquehen ní ánō sá, ncachí dē.

60 De ní jēcuñi jiti dē, de ní ncāhān jee dē: Tātá Yāa Dios, mā tēé ní cuāchi yáhá síqui ndá ji jā sáhá nāvāha ji sáan mitan, ncachí dē. Súcuán ní ncāhān dē, de ní jihí dē-ni.

8

Jā ní nsáhá nāvāha Saulo ndá nchiví cándija

1 De ní jetúhún Saulo jā ní jahní ndá dē Esteban. De quiví ñúcuán ní nquijéhé ndá ji sáhá nāvāha ndasí ndá ji ndá nchiví cándija iní ciudad Jerusalén. De jā suu cúu ní jité nuu ndá nchiví ñúcuán cuāhān ji ní región Judea jín ní región Samaria. Sochi ndá tēe cúu apóstol chí nduú ní nquée ndá dē.

2 De ndá tēe jā íyó yíñúhún nū Yāa Dios ní nchiyuhū ndá dē Esteban, de ní jacu ndasí ndá dē jā ní jihí Esteban.

3 De Saulo chí sáhá nāvāha dē ndá nchiví jā cándija nū Jesús. Chí quiví dē ndá vehe, de tñin dē nchiví cúu tēe cúu ñahan, chíhi dē vecāa.

Jā ní jité nuu tūhun Yāa Dios iní iin ndáñúu Samaria

4 De ndācā nchiví ñúcuán jā ní jité nuu, de ní-ni cuāhān ndá ji de nācani ndá ji tūhun Yāa Dios nāsa scācu yā nchiví.

5 De ní nquenda Felipe iin ñuu jā íyó iní Samaria, de nū nchiví ñúcuán ní nacani dē tūhun Cristo jā cúu Yāa jā ní jani Yāa Dios jā scācu ndá yóhó.

6 De ní ndutútú ndá nchiví, de ndíhi ndá ji ní nchuhun vāha iní ji ndācā tūhun jā ní

ncāhān Felipe. Chi nī nini jī, de nī jinī jī ndācā tiñu ñāhnú jā ní nsáhá dē.

⁷ Chi cuāhā nchivī jā ndóho tāchī nī nasáhá vāha dē jī, de tā quée tāchī inī ndá nchivī de cána cóhó de cuāhān. De cuāhā nchivī jā nī nduvēhlé jín nchivī cojo nī nduvāha nī nsáhá dē.

⁸ De nī ncusiī ndasí inī ndá nchivī ñuū ñúcuán.

⁹ De inī ñuū ñúcuán iyó iin tēe nání Simón, de scuáha dē mágica. De tā ncháha ca quihīn Felipe inī ñuū ñúcuán, de sáhvi ndasí inī ndá nchivī región Samaria ndéhé jī jā sáhá Simón. De stáhvi dē ndá jī chi cáchī dē jā iin tēe cúñāhnú ndasí cúu dē.

¹⁰ De ndācā nchivī chūhun vāha inī jī tūhun jā cáhān dē, cúu nchivī cúñāhnú cúu nchivī jāá nduú. De nī ncāhān ndá jī: Tēe yáhá nī jēhe ndasí Yāā Dios poder nūū dē, ncachī ndá jī.

¹¹ De chūhun vāha inī ndá jī tūhun cáhān dē, chi cuāhā ndasí quivī nī nsáhá dē ndá tiñu stáhvi ñúcuán, de nī nsáhvi inī ndá jī nī ndéhé jī.

¹² De tá nī nquenda Felipe de nī nacani dē tūhun vāha nāsa tátúnī Yāā Dios, jín tūhun maá Jesucristo nūū ndá jī. Ñúcuán de nī ncardija ndá jī, de nī jenduté ndá jī, cúu tēe cúu ñahan.

¹³ De suni nī ncardija maá Simón, de nī jenduté dē. De nī jica dē jín Felipe, de nī nsáhvi inī dē ndéhé dē jā ní nsáhá Felipe ndācā tiñu ñāhnú jín tiñu jā stéhēn jā iyó poder Yāā Dios.

¹⁴ De ndá apóstol jā iyó Jerusalén, nī nhīn dē tūhun jā ní ncardija ndá nchivī Samaria tūhun Yāā Dios. Ñúcuán de nī ntají ndá dē Pedro jín Juan nī jēhēn ndúū dē Samaria.

¹⁵ De nī nquenda ndúū dē ñúcuán. De nī jicān táhvi ndúū dē jēhé ndá nchivī ñúcuán tácuca ná nhīn ndá jī Espiritu Santo.

¹⁶ Chi ncháha ca quivī yā inī ánō nī iin jī, chi maá-nī jā ní jenduté ndá jī jā ní ncardija jī Jētoho ó Jesús.

¹⁷ Ñúcuán de nī ntee ndúū dē ndahá dē xīnī ndá jī, de nī nquivī Espiritu Santo inī ndá jī.

¹⁸ De nī jinī Simón jā súcuán tēe ndúū apóstol ndahá dē xīnī ndá nchivī ñúcuán de quivī Espiritu Santo inī ánō jī. De cúni dē jā cuāha dē xūhún nūū apóstol nícu, tácuca nhīn dē poder jā sáhá dē súcuán.

¹⁹ De nī ncāhān dē: Suni taji ní poder yáhá nūū sá tácuca nā-nī nchivī tee sá ndahá sá xīnī jī de quivī Espiritu Santo inī ánō jī, ncachī Simón.

²⁰ Ñúcuán de nī ncāhān Pedro jín dē: De xūhún nú ná náá jín nú siquī jā jáni inī nū jā jín xūhún de cuu cueen nú poder jā jín māni Yāā Dios nūū nchivī.

²¹ Nsúú táhvi nū cúu jā cuiñi nú siquī tiñu yáhá, chi nduú iyó ndāā ánō nū nūū Yāā Dios.

²² Tūsaá de jini ñúhún jā nacani inī nū siquī jā jáni nēhēn inī nū yáhá. De nacān táhvi nū nūū Yāā Dios, cúndéhé ó á sanaá de cune cáhnú inī yā siquī jā jáni nēhēn inī nū jā ní ncāhān nū súcuán.

²³ Chi jinī nī jā cúcuásún inī nū siquī jā sáhá nī tiñu yáhá. De ndācā jā nēhēn jā jáni inī nū cúu jā tiin nhīn ndóhó, ncachī Pedro jín Simón.

²⁴ Ñúcuán de nī ncāhān Simón jín dē: Cácan táhvi ndúū ní jēhé sá nūū maá Jētoho ó tácuca nī iin tūhun jā cáhān ní jínā mā quijí siquī sá, ncachī dē.

²⁵ De nī nacani Pedro jín Juan tūhun Yāā Dios nūū ndá nchivī. De nī ndicó cóo ndúū dē cuānohōn dē ciudad Jerusalén, de juni cuāhān ndúū dē de nacani dē tūhun vāha Yāā Dios inī cuāhā cá ndāñúū Samaria.

Felipe jín tēe nación Etiopía

²⁶ Ñúcuán de iin ángel maá Jētoho ó nī ncāhān yā jín Felipe: Quehen ichi de quihīn nū ichi sur; ichi jā quée inī ciudad Jerusalén jā cúu cuāhān jondē ñuū Gaza, ncachī yā. De maá-nī ñuhun tihá cúu ñúcuán.

²⁷ De nī nquehen Felipe ichi cuāhān dē. De iin tēe eunuco nī nquee dē Jerusalén. De tēe nación Etiopía cúu dē, de ndiso tiñú dē jā cúu dē tesorero nūū ñahan cúu reina jā tátúnī nūū nación Etiopía, de nání ña Candace. De tēe ñúcuán nī jēhēn dē ciudad Jerusalén nī jēchiñúhún dē Yāā Dios.

²⁸ De ñúhún dē inī carreta dē cuānohōn dē, de cáhvi dē tutú jā ní ntee Isaías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán.

²⁹ De maá Espiritu nī ncāhān yā jín Felipe: Cuāhān, de quetáhān nū jín tēe jā cuāhān jín carreta ñúcuán, ncachī yā.

³⁰ Sá de cuāhān Felipe de nī nquetáhān dē jín tēe jā ñúhún inī carreta. De nī jini dē jā cáhvi tēe ñúcuán tutú jā ní ntee Isaías, tēe nī nacani tūhun yā jondē janahán. De nī jicā tūhún dē tēe ñúcuán: ¿A jicūhun inī ní ndá jā cáhvi ní jínā, á nduú? ncachī dē.

³¹ De nī ncāhān dē jín Felipe: ¿De nāsa jicūhun inī sá de tú mā stéhēn iin tēe nūū sá? ncachī dē. De nī ncāhān dē jín Felipe jā ná cáa dē nūū carreta quihīn ndúū dē.

³² De maá nūū tutú jī jā cáhvi dē yósó tūhun jā cáhān:

Tá cúu iin ticachī jā cuāhān nchivī jín tí jā cuū tí, suni súcuán nī nsáhá ndá nchivī maá yā.

De tá cúu iin ticachī lúli jā sété dē tí de nduú ndáhyū tí, suni súcuán nī nsáhá maá yā,

chi nduú ní ncāhān cuiñi yā tá nī nsáhá návaha jī yā.

³³ De hora jā nī jēhe ji tūhun canoō yā, de nduū nī nsáhā ndāā ji tiñu yā. De ni iin nchivī mā cūū cāhān ji tūhun tatā yā
chi nī jahnī ndá ji yā de nduū nā tatā yā. Cāchī tutū.

³⁴ Ñúcuán de nī ncāhān tē Etiopía: De sáhā nī favor cāchī nī nūū sá, ¿nī síquī cāhān tē nī nacani tūhun yáhá? ¿A síquī maá de, á síquī incá tē? ncachī de.

³⁵ De jín tūhun jā nī ncahvi tē Etiopía ñúcuán, nī nguījéhe Felipe cāchī tūhun de ndacá tūhun vāha Jesús nūū de.

³⁶ De juni ñúhún ndúū de ichi cuāhān de de nī nquenda de nūū ñúhún ndute. De nī ncāhān tē Etiopía: Yáhá ñúhún ndute, ¿de á cuu cuenduté sá? ncachī de.

³⁷ De nī ncāhān Felipe: Cuu de tú cándija nī jā nī nsáhá Jesús jēhē ō jondē jín inī jín ánō nī, ncachī de. De nī ncāhān tē Etiopía: Cándija sá jā Jesucristo cúu maá Sēhe Yāā Dios, ncachī de.

³⁸ De nī jecani de carreta de. De nī nuu de jín Felipe, de nī nchunuu de cuāhān de nūū ñúhún ndute, de nī scuénduté Felipe tē Etiopía.

³⁹ De tá nī nquee ndúū de inī ndute de Espíritu maá Jētohō ō nī nsáhá jíyo yā-ni Felipe cuāhān de, de tē Etiopía nduū cā nī jín de nūū Felipe. De nī naquehen de ichi cuāhōhōn de ñuū de, de cúsi ndasi inī de.

⁴⁰ Sochi Felipe nī nquenda de jondē Azoto, de sá de cuāhān tucu de, de ndacá ñuū nī nacani de tūhun vāha yā. De sá de nī nquenda de ciudad Cesarea.

9

Jā nī nasāma inī Saulo nī nsáhá Jesucristo (Hch. 22.6-16; 26.12-18)

¹ De Saulo nduū jéncuñī de jā cāhān nihin de jā cahni de ndá nchivī jā cándija ji maá Jētohō ō. De jā ñúcuán cúu jā nī jēhēn de nūū sūtū cúñáhnū cā.

² De nī jicān de órden nūū tē ñúcuán jā cuu quihñ de ndacá vehe īī sinagoga ñuū Damasco tácuā cuu tiin de cúu tē cúu ñahan jā inī síquī tūhun yā, de quinasíaha de ji ciudad Jerusalén cúni de.

³ De nī nquehen de ichi cuāhān de, de nī ncuñatin de yuhū ñuū Damasco. De sanaā-ni de nī jēnduté ndasi ní nūū de jā vāji jondē andivī.

⁴ De nī ndicó cáva de-ni nūū ñúhún. De nī jini de jā cāhān iin tūhun jín de: Saulo, Saulo, ¿nājēhe cúu jā sáhá nāvāha nū nduhū? ncachī.

⁵ Ñúcuán de nī ncāhān de: ¿Nī iin cúu nī, Señor? ncachī de. De nī ncāhān yā: Maá nī cúu Jesús, de jā sáhá nāvāha nū ndá nchivī cándija cúu jā sáhá nāvāha nū nduhū. De jā sáhá nū sūcuán cúu jā sndóho nū maá nū

modo stíquī jā jáñū yātā tī punta garrocha, de suu cúu jā sndóho tī maá tī, ncachī yā.

⁶ De quisí de chi yúhū de, de nī ncāhān de: Señor, ¿naá cúu jā sáhá sá cúni nī túsáá? ncachī de. De maá Jētohō ō nī ncāhān yā jín de: Nacōo, de quívi nū inī ñuū, de ñúcuán iyó iin tē jā cāchī de nūū nū naá cúu jā jini ñúhún sáhá nū, ncachī yā.

⁷ De ndá tē jā cuāhān jín Saulo, nī nsāhvi inī ndá de níni de jā cāhān, de nduū nī jini de nūū jā cāhān.

⁸ Ñúcuán de nī nacōo Saulo, de tá cúni de jā nūcūndehé de de nduū nī ncúu cuiti cā cūndehé de. De tīn ndá tē ñúcuán-ni cā ndahá Saulo de cuāhān ndá de ñuū Damasco.

⁹ De ñúcuán nī ndeē Saulo ūnī quívi. De nduū nī ncúu cuiti cūndehé de, nī nduū nā nchájī cuiti de de nī nduū ná jíhi de.

¹⁰ De inī Damasco iyó iin tē jā cándija, de nání de Ananías. De nī stéhēn maá Jētohō ō nūū de, de nī ncāhān yā jín de: Ananias, ncachī yā. De nī ncāhān de: Señor, ¿á jā cāhān ní? ncachī de.

¹¹ De nī ncāhān maá Jētohō ō jín de: Quehen ichi de quihñ nū calle jā nání Calle Derecha. De vehe Judas cātūhún nū iin tē nání Saulo, tē ñuū Tarso, chi mitan de jicān táhvi de.

¹² De nī stéhēn nī nūū de jā nī nguívi iin tē nání Ananías, jā cúu maá nū, de nī ntee de ndahá de xīnī Saulo, de nī ndunijin tīnūū de. Súcuán nī stéhēn nī nūū Saulo, ncachī yā.

¹³ Ñúcuán de nī ncāhān Ananías: Señor, jā nī jini sá jā cuāhā nchivī cāchī jā tē ñúcuán sáhá nāvāha de ndá nchivī jā cándija ji nī jā iyó Jerusalén.

¹⁴ De mitan nī nquenda de yáhá ndiso tīñū de nūū ndá sūtū cúñáhnū jā tiin de ndacá nchivī jā chíñúhún ji nī, ncachī Ananías.

¹⁵ De nī ncāhān maá Jētohō ō: Cuáhān, chi tē jā nī nacāji maá nī cúu Saulo, tácuā ná quihñ de nacani de tūhun nī nūū ndá táhān nū Israel jín nūū nchivī ndá cā nación jín nūū ndá rey.

¹⁶ De stéhēn nī nūū de jā cánuū cúu jā cundoho ndasi de tūndóhó jā síquī nī, ncachī yā.

¹⁷ Ñúcuán de cuāhān Ananías, de tá nī nquenda de vehe nūū iyó Saulo, de nī nguívi de de nī ntee de ndahá de xīnī Saulo, de nī ncāhān de: Hermano Saulo, maá Jētohō ō Jesús, Yāā jā nī nquenda nijin nūū nū ichi nūū vāji nū, suu yā nī ntají nduhū vāji nī nūū nū tácuā ndunijin tīnūū nū, de chitū Espíritu Santo yā inī nū, ncachī de.

¹⁸ De ndañúhún-ni nī ndunijin tīnūū Saulo, chi modo jā nī ncōyo-ni jā nī ndasi tīnūū de. De nī nacuiñī de, de nī jenduté de-ni.

¹⁹ Ñúcuán de nī nacajī dē stāā, de nī nanihīn inī dē. De nī iyo dē jacū quivī jīin ndá nchivī jā cándija inī ñuū Damasco.

Jā ní nacani Saulo tūhun inī ñuū Damasco

²⁰ De nī nquijéhé dē-ni nácani dē tūhun Jesús inī ndá vehe ī sinagoga, cáchī dē jā Jesús cúu Sēhe Yāā Dios.

²¹ De ndācá nchivī jā ní jinī tūhun jā cáhān dē, sáhvi inī jī níni jī. De nī ncāhān ndá jī: ¿A nsūū tēe yáhá cúu jā sáhá nāvāha dē ndá nchivī Jerusalén jā chíñúhún nūū Jesús? De suu cúu jā ní nquiji dē yáhá jā tiin dē ndá nchivī quihīn dē jīin jī nūū ndá sūtū cúñáhnú cúnī dē, ncachī jī.

²² Sochi Saulo chí sa víhī cā nácani dē tūhun jā Jesús cúu ndija Cristo, Yāā jā ní jani Yāā Dios jā scácu yóhó. De ndá táhán dē hebreo jā ndéē Damasco ní iin tūhun nduú ní ncuú scócoo jī jā cachī jī jāá nduú íyo ndāā tūhun jā cáhān Saulo.

Jā ní ncācu Saulo nūū ndá táhán dē hebreo

²³ De nī ncuu cuahā cā quivī. De nī squétáhán ndá táhán dē hebreo tūhun jā cahñī ndá dē Saulo.

²⁴ De nī nīhīn Saulo tūhun jā súcuán ní squétáhán ndá dē tūhun. De nduú ñuú jito dē viéhé namā jā ndási yuhú ñuū, chí cahñī dē Saulo cúnī ndá dē.

²⁵ Ñúcuán de ndá tēe cándija, ní nchuhun dē Saulo inī iin ticá iin jacuáā, de nī snúu ndá dē yicā namā jā ndási yuhú ñuū, de súcuán ní ncācu Saulo.

Jā ní nenda Saulo inī ciudad Jerusalén

²⁶ De tá ní nenda dē ciudad Jerusalén de cúnī dē jā naquetáhán dē jīin ndá nchivī cándija. Sochi ní nchúhú ndá jī ní jinī jī Saulo, chí nduú ní ncándija ndá jī jā ní nduú dē tēe cándija.

²⁷ De Bernabé ní jeca dē Saulo cuāhān dē jīin nūū ndá apóstol. De nī nacani dē tūhun nūū ndá tēe ñúcuán nāsa ní jinī Saulo nūū maá Jētohō ō ichi nūū ní jēhēn dē, jīin nāsa ní ncāhān yā jīin dē, jīin nāsa ní iyo ndéē inī dē ní nacani dē tūhun Jesús inī ñuū Damasco.

²⁸ De nī ndéē Saulo inī ciudad Jerusalén de ní jica dē jīin ndá apóstol.

²⁹ De vāha ní iyo ndéē inī dē ní nacani dē tūhun maá Jētohō ō. De jā síqui Jesús de ní stíchī táhán dē jīin ndá tēe hebreo jā cáhān yuhú griego. Sochi ndá tēe ñúcuán cúnī dē jā cahñī dē Saulo nícu.

³⁰ De ní jinī ndá hermano cándija jā súcuán cúnī dē sáhá dē, de ní jeca ndá dē Saulo cuāhān dē jīin jondē ciudad Cesarea. De ñúcuán de ní nachuhun ichi ndá dē Saulo cuāhōhōn dē jondē ñuū maá dē Tarso.

³¹ De nduú cā ní nsáhá nāvāha ndá jī ndá nchivī cándija ní inī región Judea jīin Galilea jīin Samaria. De ní jija cā ndá jī jīin tūhun yā, de ní iyo yifúhún ndá jī nūū maá Jētohō ō. De

nī ncucuahā cā ndá jī, chí ní nchindeé maá Espíritu Santo ndá jī.

Jā ní nduvāha Eneas

³² De Pedro jéndehé dē ndá nchivī cándija ndācá lado, de suni ní jéndehé dē nchivī jā ndéē ñuū Lida.

³³ De ñúcuán ní jinī dē nūū iin tēe nání Eneas jā ní ncuu ūnā cuiyā cáá dē, chí ní nduvehlé dē.

³⁴ De ní ncāhān Pedro jīin dē: Eneas, ná ndúvāha ní sáhá Jesucristo. Nacōo ní de nastúu ní yuu ní, ncachī dē. De ní nacōo-ni tēe ñúcuán.

³⁵ De ní jinī ndācá nchivī ñuū Lida jīin nchivī jā ndéē nduhvá Sarón, de ní nasāma inī ndá jī de ní ncandija ndá jī maá Jētohō ō.

Jā ní natecū Dorcas

³⁶ De suni ní iyo iin ñahan jā cándija inī ñuū Jope, nání ña Tabita, de yuhú griego nání ña Dorcas. De sáhá ndási ña tiñu vāha, de sáhá ña caridad nchivī ndáhvi.

³⁷ De tiempo ñúcuán ní ncuuhú ña, de ní jīhī ña. De ní scúchi ndá jī ndiyi ñúcuán, de ní jaquín jī ña iin cuarto xīnī vehé.

³⁸ De ñuū Lida chí ñatin-ni íyo jīin Jope. De ndá nchivī cándija jā ndéē ñuū Jope, ní nīhīn jī tūhun jā ndéē Pedro ñuū Lida. De ní ntají ndá jī ūū tēe jā cuácāna dē Pedro. De ní ncāhān ndúū dē: Mā cúcué ní, de cōhōn ñuū Jope, ncachī ndúū dē.

³⁹ Ñúcuán de ní nquehen Pedro ichi cuāhān dē jīin ndúū tēe ñúcuán. De tá ní nenda ndúū dē jīin Pedro de ní ncaā ndá dē cuarto nūū cáá ndiyi ñúcuán. De ndá ñahan viuda ní jicó ndúū ndá ña Pedro, de jacu ndá ña. De stēhēn ndá ña ndá xiquín jīin ndá páñū jā ní nsáhá ndiyi Dorcas chí ní jinī mání ña nūū ndá ñahan ñúcuán tá ní ntecū ña.

⁴⁰ Ñúcuán de ní ncāhān Pedro jīin ndá nchivī jā ná queé ndá jī távehé. De ní jēcuñī jítī dē, de ní jīcān táhvi dē. De ní ndicó cóto dē nūū cáá ndiyi ñúcuán, de ní ncāhān dē: Tabita, nacōo, ncachī dē. De ní núcūndehé ña-ni, de ní jinī ña nūū Pedro. De ní nacōo ña-ni ní núcūndéē ña.

⁴¹ De ní ntiin dē ndahá ña, de ní stácuñī dē ña. Ñúcuán de ní nacana dē ndācá nchivī cándija jīin ndācá ñahan viuda, de ní stēhēn dē ña nūū ndá jī jā ní natecū ña.

⁴² De tūhun yáhá ní jītē nuu ní ñuū Jope cuāhān. De cuāhā nchivī ní ncandija nūū maá Jētohō ō.

⁴³ De cuāhā quivī ní ndéē Pedro inī ñuū Jope, ndéē dē vehe iin tēe sátíñū ñi jā nání Simón.

10

Pedro jīin Cornelio

¹ De inī ciudad Cesarea íyo iin tēe nání Cornelio, de cúu dē iin capitán grupo soldado jā nání Italiano.

² Tēe chíñúhún vāha nū Yāa Dios cúu dē, de saá-ni ndácá nchiví vehe dē. De sáhá ndasí dē caridad nchiví hebreo visō nsūú tēe hebreo cúu dē, de níni jícān táhvi dē nū Yāa Dios.

³ De iin quívi ní stéhēn iin ángel Yāa Dios nū dē tá cahūni jañini, de caji ní jiní dē ja ní nquívi ángel ñúcuán nū ndéē dē. De ní ncāhān yā jíin dē: Cornelio, ncachí yā.

⁴ De ní nūcūndéhé vāha dē nū yā, de yuhú dē. De ní ncāhān dē: ¿A já cāhān ní, Señor? ncachí dē. De ní ncāhān yā jíin dē: Ja née Yāa Dios cuenta nása jícān táhvi nū nása sáhá nū caridad ndá nchiví hebreo.

⁵ Mitān de tetíñú nū mozo ná quíhīn ndá jí ñuū Joep de cana jí Simón, tēe nání Pedro, quíji dē.

⁶ Chí ndéē nū dē vehe iin tēe nání Simón, tēe sátíñú ñii. De ñatin-ni yuhú mar cáa vehe dē. De cachí maá Pedro nū ná incā cúu já cánuú sáhá nū, ncachí yā jíin Cornelio.

⁷ De tá cuāhān ángel já ní ncāhān jíin dē, de ní ncana dē ūu mozo dē jíin iin soldado já squícuu vāha nū dē, de suni tēe chíñúhún vāha nū Yāa Dios cúu dē.

⁸ De ní nacani Cornelio ndácá tūhun ñúcuán nū ndá dē, de ní ntají dē ndá cuāhān jondē ñuū Joep.

⁹ De quívi tēen de ñúhún ndá dē ichi cuāhān dē, de ní ncuñatin dē ñuū Joep. De ja ñatin cuu cahūxi ūu, de hora ñúcuán ní ncaa Pedro cuācācān táhvi dē xīni vhe.

¹⁰ De caji dē stāā cūni dē, chí cōcon ndasí dē. De juni sáhá ndá ña já caji dē de ní stéhēn nū dē já ní nune-ni andiví.

¹¹ De ní jiní dē iin já cáa tá cáa manta cāhnú ní ncuun vāji ichi andiví jondē nū ñúhún, de modo já nūhni ndicūmí squinā, de ní ncuun.

¹² De iní ñúcuán ñúhún ndá quiti jíca ndicūmí jíin cōō jíin quiti ndáva.

¹³ De ní jiní dē já ní ncāhān iin tūhun: Pedro, nacuiñi de cahni nū quiti jíñā, de caji nū tí, ncachí.

¹⁴ De ní ncāhān Pedro: Mā caji sá, Señor, chí nduú yáji cuiñi sá ndá quiti já cāhān ley Moisés jáa nduú vāha caji sá tí chí modo jáa nduú iyó ndoo tí nū ní, ncachí dē.

¹⁵ De ní ncāhān tucu: Já cáchi ní cúu já iyó vāha caji nū ndá quiti jíñā, chí ní nsáhá ndoo maá ní, de mā cāhān nū jáa nduú iyó ndoo tí, ncachí.

¹⁶ De súcuán ní ncāhān tūhun yáhá ūni vuelta. De sahma ñúcuán ní ndaa-ni cuānohōn andiví.

¹⁷ De juni jáni ndasí iní Pedro síquí ndá já ní stéhēn nū dē de ní nquenda-ni ndá mozo já ní nteñíñú Cornelio, chí jícā tūhún jícā tūhún ndá jí vehe Simón jondē ní nquenda jí viéhé nū ndéē dē.

¹⁸ De ní ncāhān jee ndá jí ní jícā tūhún ndāā jí de tú ñúcuán ndéē Simón, tēe nání Pedro.

¹⁹ De juni nácani iní Pedro síquí ndá já ní stéhēn nū dē de ní ncāhān maá Espiritu Santo jíin dē: Ní nquenda ūni tēe já nānducú ndá dē ndóhó.

²⁰ Nacuiñi, de nuu nū, de mā cāni iní nū jáa nduú vāha quíhīn nū jíin ndá dē, visō nsūú táhān nū hebreo cúu dē. Chí maá ní ní nteñíñú ndá dē vāji dē, ncachí yā. Já suu cúu já ní stéhēn yā nū dē já cuu caji dē ná-ni quiti, de tūhun ñúcuán cāhān já cuu quíhīn dē nū nchiví incā naciōn.

²¹ Ñúcuán de ní nuu Pedro ní nquenda dē nū mozo já ní nteñíñú Cornelio, de ní ncāhān dē: Maá sá cúu tēe já nānducú ndá ní. ¿Nā tíñu cūni ndá ní já vāji ní nū sá túsaa? ncachí dē.

²² Ñúcuán de ní ncāhān ndá mozo: Cornelio, tēe cúu capitán, ní ntají dē ndá saán vāji ndá sá. Chí cúu dē tēe ndāā, de chíñúhún vāha dē nū Yāa Dios. De saá-ni nchiví hebreo suni cāhān ndá jí já tēe vāha cúu dē. De ní ncāhān iin ángel yā jíin dē já cana dē ní quíhīn ní vehe dē, de cunini dē tūhun já cāhān ní jíin dē, ncachí mozo.

²³ Ñúcuán de ní squívi Pedro ndá mozo iní vehe ní nquendōo ndá jí. De quívi tēen de ní nquehen dē ichi jíin ndá mozo cuāhān dē. De suni cuāhān jacú hermano cándija já ndéē ñuū Joep jíin dē.

²⁴ De incā quívi ní nquenda ndá dē ciudad Cesarea. De ndétu Cornelio ndá dē, chí ní nastútú dē ndá táhān dē jíin ndá amigo vāha dē.

²⁵ De tá ní nquenda Pedro de ní nquee Cornelio já cāhān dē jíin Pedro. De ní jécuiñi jíití dē já chíñúhún dē Pedro nícu.

²⁶ De ní stācuiñi Pedro dē, de ní ncāhān dē: Nacuiñi ní, chí saá-ni saán suni iin tēe-ni cúu sá, ncachí dē.

²⁷ De juni súcuán nátúhún ndúu dē de ní nquívi-ni ndúu dē iní vehe. De ní jiní Pedro já ní ncutútú cuāhā nchiví ndéē jí iní vehe.

²⁸ De ní ncāhān Pedro jíin ndá nchiví ñúcuán: Já jíin ndá ní nása cúu ley ndá saán nchiví hebreo já má cúu quetáhān ndá sá jíin ndá ní já cúu nchiví incā naciōn de ní mā cúu quívi sá vehe ndá ní. Sochi ní stéhēn Yāa Dios nū sá já má cōō cā súcuán, chí mā cúu cujéhe iní sá nū nchiví ndá cā naciōn.

²⁹ De já suu cúu já tá ní ncana ní saán de vāji sá-ni, chí nduú ní nsáhá jéhe iní sá visō cúu ndá ní nchiví incā naciōn. De mitān de jícā tūhún sá ní ¿ñā síquí cúu já cána ní saán? ncachí Pedro.

³⁰ Ñúcuán de ní ncāhān Cornelio: Já ní ncuu cūmí quívi já ní iyo nditē iní sá maá hora yāhā já cúu cahūni jañini, de jícān táhvi sá iní vehe sá. De ní nquenda iin ángel

yā nūū sá já cáá tá cáá tēe, de xífū sahma ñúhún yā.

³¹ De nī ncāhān yā: Cornelio, ja née Yāā Dios cuenta nāsa jícān táhvi nū nāsa sáhá nū caridad nchivī.

³² Túsaá de tetífū nū ndá mozo ná quihīn ñuū Jope cana ji Simón, tēe nání Pedro, quiiji dē nūū nū. De tēe ñúcuán ndēē dē vehe Simón, tēe sátífū ñii, de ñatin yuhú mar cáá vehe dē. De quiiji tēe ñúcuán de cachī tūhun dē nūū nū nāsa cánuú sáhá cá nū, ncachī yā jíin sá.

³³ Já suu cúu jā ní ntetífū sá-ni ndá mozo sá jā ní jēcāna ji ní. De ná cútahvī ō nūū ní jā vāji ní, chí vāha nī nsáhá ní. De mitan íyó tūtú ndácá sá nūū Yāā Dios tácuca cunini ndá sá ndihī tūhun jā cāhān ní nāsa nī ntatúnī yā nūū ní, ncachī dē.

Jā ní nacani Pedro tūhun yā vehe Cornelio

³⁴ Ñúcuán de nī ncāhān Pedro: Mitan de nī jíinī ndāá sá jā Yāā Dios inuú-ni sáhá yā cuenta ndácá-ni nchivī, cúu nchivī hebreo jíin nchivī ndá cá naciōn.

³⁵ De nā-ni nchivī ndácá-ni naciōn tú íyó yífūhún ji nūū yā de sáhá vāha ji, de cúsiī inī yā jíin ji.

³⁶ Nī ncāhān yā jíin ndá sá nchivī Israel, chí nī ntetífū yā tūhun vāha nī nquiiji nūū sá jā ndumanī ō jíin yā sáhá maá Jesucristo. De maá yā cúu Jētohō ndácá ō.

³⁷ De ja jíinī ndá ní nāsa nī ncuu. Chí nī nacani Juan tūhun yā de nī scuéndutē dē nchivī, de ñúcuán de nī nquiijéhé Jesús nācani yā tūhun jondē región Galilea, de nī jítē nuu tūhun yā ní nūū ndá sá nchivī hebreo.

³⁸ De jíinī ndá ní jā ní jēhe Yāā Dios Espiritu Santo jíin poder nūū Jesús, Yāā jā ní jahnu Nazaret. De jíinī ndá ní jā ní jica nuu yā nī nsáhá yā tiñu vāha, de nī nasáhā vāha yā ndácá nchivī jā ndóho ji sáhá táchi cúñáhnú. Chí Yāā Dios nī nchindeé nī nchituu yā Jesús.

³⁹ De ndá maá sá cúu jā ní jíinī ndácá tiñu jā ní nsáhá Jesús inī ciudad Jerusalén jíin ndá cá ñuū jā íyó inī Judea, de nācani sá nūū nchivī. Ñúcuán de nī jahni ndá ji yā chí nī jata caa ndá ji yā yīcā cruz.

⁴⁰ Sochi Yāā ñúcuán chí nī natecū yā nūū únī quivī nī nsáhá Yāā Dios, de nī stéhēn nijin yā maá yā nūū ndá sá ní nsáhá Yāā Dios.

⁴¹ Sochi nduú ní stéhēn nijin yā maá yā nūū ndá cá nchivī, chí nūū ndá maá sá-ni. De jondē tá ncháha ca coo ndá tiñu ñúcuán de nī nacāji Yāā Dios ndá sáán jā cuu ndá sá testigo yā, chí nī nchajī ndá sá ní jihī ndá sá jíin yā tá ní natecū yā.

⁴² De ní ndacu yā nūū ndá sá jā ná nācani ndá sá tūhun yā nūū ndá nchivī, de ná cāhān ndāá sá jā ní jani Yāā Dios Jesús jā sáhá ndāá yā tiñu ndá nchivī tēcū jíin nchivī ja ní jíhī.

⁴³ Chí tūhun Jesús nī ncāhān ndácá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán. Chí nī

ncāhān ndá dē jā ndácá nchivī jā cándija ji Jesús de cune cáhnú inī Yāā Dios nūū cuáchi ji, ncachī Pedro.

Jā ní nquiivi Espiritu Santo inī ánō ndá nchivī incā naciōn

⁴⁴ De juni cāhān cá Pedro ndácá tūhun yáhá de nī nquiivi-ni Espiritu Santo inī ánō ndá nchivī nini tūhun jā cāhān dē.

⁴⁵ De ndá tēe hebreo jā cándija jā ní jēhēn jíin Pedro, ní nsáhvi inī ndá dē ní jíinī dē jā suni ní nquiivi Espiritu Santo inī ánō nchivī incā naciōn.

⁴⁶ Chí nī jíinī ndá dē jā cāhān ndá nchivī ñúcuán síin síin yuhú, de cāhān ndá ji jā cúñáhnú ndasí Yāā Dios.

⁴⁷ Ñúcuán de nī ncāhān Pedro: Ni iin mā cúu casi jā cuéndutē ndá nchivī yáhá. Chí suni ní nquiivi Espiritu Santo inī ánō ndá ji tá-ni ní nquiivi yā inī ánō maá ō, ncachī dē.

⁴⁸ De ní ncachī dē jā ná cuéndutē ndá ji síquī jā ní ncandija ji Jesucristo. Ñúcuán de nī ncāhān ndáhvi ndá ji jíin Pedro jā ná quéndōo dē jíin ndá ji jacū quivī.

11

Jā ní nacani Pedro tūhun Cornelio nūū ndá nchivī cándija inī ciudad Jerusalén

¹ De ndá tēe apóstol jíin ndá hermano cándija jā ndēe región Judea, ní jíinī ndá dē tūhun jā suni ní ncandija ndá nchivī incā naciōn tūhun Yāā Dios.

² De tá ní nenda Pedro ciudad Jerusalén de sava tēe hebreo jā cándija ní ncāhān dē nūū Pedro.

³ Chí nī ncachī ndá dē: ¿De nūcu nī nquiivi nū inī vehe ndá tēe jāá nsúú nchivī naciōn maá ō cúu? De ní nchajī nū stāā jíin ndá dē, ncachī dē.

⁴ Ñúcuán de nī nacani cáji Dios nāsa nī nquiijéhé yā sáhá yā jíin nchivī ndá cá naciōn:

⁵ De ndēe ní ñuū Jope de juni jícān táhvi ní de ní stéhēn yā iin jā ní jíinī ní. De ní jíinī ní iin jā cáá tá cáá manta cáhnú de nūhni ndicúmi squinā, de jondē ichi andivī ní ncuun vāji nūū ní.

⁶ De ní ndēhé vāha ní inī sahma ñúcuán, de ní jíinī ní jā ñúhún ndá quiti jca ndicúmi jíin quiti xéēn jíin cōō jíin quiti ndáva.

⁷ De ní jíinī ní iin tūhun jā ní ncāhān: Pedro, nacuiñi de cahni nū quiti jíin, de cajī nū tí, ncachī.

⁸ De ní ncāhān ní: Mā cáji sá, Señor, chí nduú yáji cuiití sá ndá quiti jā cāhān ley Moisés jāá nduú vāha cajī sá tí chí modo jāá nduú íyó ndoo tí nūū ní, ncachī ní.

⁹ Sochi tūhun ñúcuán ní ncāhān tucu jondē andivī: Já cáchi ní cúu jā íyó vāha cajī nū ndá quiti jíin, chí ní nsáhá ndoo maá ní, de mā cāhān nū jāá nduú íyó ndoo tí, ncachī.

¹⁰ De súcuán nī ncāhān ūnī vuelta, sá de nī ndaa-nī sahma cuānohōn ichi andiví.

¹¹ De hora űúcuán nī nguenda-nī ūnī tēe vehe nūū ndéé nī jā nānducú ndá dē nduhū. De iin tēe jā ndéé ciudad Cesarea nī ntetífú dē ndá tēe űúcuán jēē dē nūū nī.

¹² De maá Espírítu nī ncāhān yā jún nī jā quihīn nī jún ndá dē, chi mā cānī inī nī jāá nduú vāha quihīn nī jún dē visō cúu dē nchiví incā naciōn. De suni nī jēhēn iñū hermano yáhá jún nī, de nī nquívī ndá nī inī vehe tēe űúcuán jā nání Cornelio.

¹³ De tēe űúcuán nī nacani dē tūhun nūū ndá nī jā ní jini dē iin ángel yā iñí yā inī vehe dē, de nī ncāhān yā jún dē: Tetífú nú mozo ná quihīn jī űūū Jope de cana jī Simón, tēe nání Pedro, quiji dē.

¹⁴ De tēe űúcuán nacani dē tūhun nūū nū nāsa cācu nú jún nū nchiví vehe nú, ncachí ángel jún Cornelio.

¹⁵ De tá nī nquijéhé nī cáhān nī de nī nquívī Espírítu Santo inī ánō ndá jī tá cúu nūū nī nquívī yā inī ánō maá ó jā xihna űūhún.

¹⁶ űúcuán de nī nūcūhun inī nī tūhun jā ní ncāhān maá Jētohō ō: Jāndāā jā jún ndute-nī nī scuēnduté Juan nchiví, sochí ndá ndóhó chí cuāha nī Espírítu Santo inī ánō ndá nú, de űúcuán cúu jā cuēnduté ndá nú sáhá nī, ncachí yā, ncachí Pedro.

¹⁷ De cáhān cā Pedro: De síqui jā ní jēhe Yāā Dios Espírítu Santo yā inī ánō ndá jī tá-nī nī jēhe yā inī ánō maá ó jā cándija ó Jētohō ó Jesucristo ¿de nūcu casí nī jā sáhá maá yā túsaa? ncachí Pedro.

¹⁸ Súcuán nī jini ndá dē tūhun yáhá, de nduú cā ní ncāhān ndá dē nūū Pedro, chí sa nī ncāhān dē jā cúhāhnú ndasí Yāā Dios. Chí nī ncāhān ndá dē: Suni nī jēhe Yāā Dios tūhun jā nacani inī nchiví incā naciōn jā sndóo jī cuāchi jī tácu cutecū jī ní cání túsaa, ncachí ndá dē.

Ndá nchiví cándija űūū Antioquía

¹⁹ De quívī jā ní jahní ndá dē Esteban inī ciudad Jerusalén de nī nquijéhé dē sáhá nāvāha dē nchiví cándija. De jā űúcuán cúu jā ní jītē nuu ndá jī cuāhān jī ndá cā űūū de nī nguenda jī región Fenicia jún isla Chipre jún űūū Antioquía. De nūū maá-nī táhān jī hebreo nī nacani ndá jī tūhun yā, chí nduú nī nācani jī nūū ndá cā nchiví.

²⁰ Sochí māhñú ndá nchiví jā ní jītē nuu nī iyo jacú tēe cándija jā ní nquiji isla Chipre jún jondē űūū Cirene. De nī nguenda ndá dē Antioquía, de suni nī nacani ndá dē tūhun vāha maá Jētohō ō Jesús nūū nchiví jāá nsūū nchiví hebreo cúu.

²¹ De maá Jētohō ō nī nchindeé nī nchituu yā ndá dē. De nī nasāma inī cuāhā nchiví nī ncandija jī maá Jētohō ō Jesús.

²² De ndá nchiví cándija ciudad Jerusalén nī nihīn ndá jī tūhun yáhá, de nī ntají ndá jī Bernabé cuāhān dē jondē Antioquía.

²³ De Bernabé tá nī nguenda dē űūū űúcuán de nī jini dē jā vāha ndasí nī nsáhá Yāā Dios jī, de nī ncusíi ndasí inī dē. De nī ncāhān nihīn dē jún ndá nchiví űúcuán jā jondē jún inī jún ánō jī ná cuñíi nihīn jī jún maá Jētohō ō, de mā náyūhú jī.

²⁴ Chí tēe vāha cúu Bernabé, de nī nchitú Espírítu Santo inī ánō dē, de cándija nihīn dē yā. De nī ncandija cuāhā nchiví nūū maá Jētohō ō nī nsáhá dē.

²⁵ űúcuán de nī nquee Bernabé cuāhān dē jondē űūū Tarso cuānanducú dē Saulo. De nī nanihīn dē Saulo, de ndéca dē tēe űúcuán nī nenda nduú dē űūū Antioquía.

²⁶ De ní iin cuíyā nī natakā nduú dē jún ndá nchiví jā cándija űūū űúcuán, de nī stéhēn nduú dē tūhun yā nūū cuāhā nchiví. De xihna űūhún Antioquía nī jicunani jī cristiano síqui jā ní ncandija jī Cristo.

²⁷ De ndá quívī űúcuán nī nquee ndá tēe nācani tūhun Yāā Dios ciudad Jerusalén, nī nguenda dē jondē Antioquía.

²⁸ De iin táhān dē jā nání Agabo nī nacuiñí dē nūū ndá hermano cándija. De nī stéhēn Espírítu Santo nūū dē, de nī ncachí tūhun dē jā quiji iin tamā xéēn ní cāhnú ñayiví. De tamā űúcuán nī nquiji tiempo jā ní ntatúni rey Claudio.

²⁹ űúcuán de nī natúhún ndá nchiví cándija űūū Antioquía jā tetífú jī jā cutecū ndá hermano cándija jā iyo ichi Judea, tú nāsaa quenda cuāha iin jī.

³⁰ De súcuán nī nsáhá jī, de nī ntetífú ndá jī Bernabé jún Saulo cuāhān nduú dē región Judea cuāsíáha nduú dē nūū ndá tēe ñāhnú jā ndíso tñú nūū nchiví cándija.

12

Jā ní jahní Herodes Jacobo, de nī nchihi dē Pedro vecāa

¹ De maá tiempo űúcuán de nī nquijéhé rey Herodes nī nsáhá nāvāha dē sava nchiví cándija.

² De nī ndacu dē jā Jacobo ñani Juan ná cúu dē jún espada.

³ De tá nī jini dē jā ní ncusíi inī ndá nchiví hebreo jā ní nsáhá dē súcuán de jā suu cúu jā ní ntiin dē Pedro. De ndá quívī űúcuán nī iyo vico jā yáji nchiví hebreo státílā jāá nduú nā levadura yíhi.

⁴ De tá nī ntiin dē Pedro, de nī nchihi dē tēe űúcuán vecāa. De nī jani dē cūmí grupo soldado jā jito Pedro, de iin iin grupo íñí cūmí cūmí soldado. De cūni Herodes jā tavā dē Pedro vecāa nūū ndá nchiví tá nī nchāha vico pascua űúcuán.

⁵ Súcuán nī ncuu jā yíhi Pedro vecāa, de jito vāha jī dē. Sochí ndá nchiví cándija nī jicān

táhvi ndasí ji nūū Yāā Dios jēhē Pedro jā yíhí dē vecāa.

Nāsa nī ntavā Yāā Dios Pedro vecāa

⁶ De jāni inī Herodes jā incā quívi de tava dē Pedro vecāa nūū ndá nchivī cuāhā. De jacuāā űūcuán quixín Pedro inī vecāa máhñú űū soldado, nūhñí dē űū cadena. De suni inī soldado viéhé cāa jito ndá dē Pedro.

⁷ De jacuāā űūcuán de sanaā-ni de nī nquenda iin ángel maá Jētohō ō, de nī nduni-hñi ndasí inī vecāa. De nī scándā yā Pedro nī sndóto yā dē, de nī ncāhān yā: Nāmā nacōo nū, ncachī yā. De ndúū cadena jā nūhñi ndahá dē űūcuán, nī nandaji-ni de nī nincava-ni.

⁸ De nī ncachī ángel yā jín dē: Nachihi vāha chijin nū, de nūquihí nū nījān nū, ncachī yā. De sūcuán nī nsáhá dē, de nī ncāhān tucu ángel: Cunijin sōo nū, de cuniquín nduhū ná cohōn, ncachī yā.

⁹ De nī jēcuniquín dē yā cuāhān dē jín yā. De jāni inī dē jāá nsūū jāndāā cúu jā ní nsáhá ángel yā jín dē, chí jāni inī dē jā iin jā stéhēn nūū dē cúu.

¹⁰ De nī nchāha yā jín dē űū űūcūn soldado jā jito viéhé cāa. De nī nquenda dē viéhé cāa sándihí, de ī-ni nī nune, de nī nquee dē jín yā. De nī nchāha yā jín dē iin calle cuāhān dē. űūcuán de nī ndoñúhún-ni ángel yā nūū dē cuāhān yā.

¹¹ De nī nducájí vāha Pedro, de nī ncāhān maá nī ncāhān iin dē: Mitān de nī jini ndāā ní jā ní ntají maá Jētohō ní ángel yā ní nquiji, de nī scācu yā nduhū nūū Herodes jín nūū ndā tāhān ní hebreo jā cúni ndá ji jā sáhā nāvāha ji nduhū nícu, ncachī dē.

¹² De tá nī jini dē jā ní ncācu ndija dē de nī nquehen dē ichi cuāhān dē vehe María naná Juan, tēe nání Marcos. De űūcuán íyó tútú cuāhā nchivī jicān táhvi ji jēhē Pedro.

¹³ De nī ncāhān Pedro viéhé távehé, de cuāhān iin ñahan lúli nání Rode jā cuáacunini ji cūndéhé ō ní iin nchivī cúu jā cáhān.

¹⁴ De nī nacuní ji tāchī Pedro. De jā cúsi inī ji de nduú ní nácupe ji viéhé, chí jinu ji ní ndicó cóo ji cuānohōn ji inī cuarto nūū ndéē ndá nchivī, de nī ncachī tūhun ji jā inī Pedro viéhé távehé.

¹⁵ De nī ncāhān ndá jín ji: Jā cáhān naā nū, ncachī ndá nchivī. Sochi maá ji chí nīhin nī ncāhān ji jā maá dē cúu, ncachī ji. űūcuán de nī ncāhān tucu ndá ji: Anō Pedro cúu túsáa, ncachī ndá ji.

¹⁶ Sochi Pedro vīhí cā cáhān dē. De tá nī nacune ndá ji viéhé de nī nacuní ndá ji nūū dē, de nī nsāhvi inī ndá ji.

¹⁷ De nī nsáhá maá dē seña jā má cáhān cā ji. De nī nacani dē nāsa nī nsáhá maá Jētohō ō jā ní ntavā ángel yā dē vecāa. De nī ncāhān dē: Cachī tūhun ndá nū ndá tūhun yáhā nūū Jacobo jín nūū ndá cā hermano

cándija, ncachī dē. Sá de nī nquee dē cuāhān dē incā lugar.

¹⁸ De tá nī ncunijin quívi űūcuán de nī ncu-vaā ndasí ndá soldado jāá nduú cā Pedro.

¹⁹ De Herodes nī ndacu dē nūū ndá soldado jā ná nānducú vāha ndá dē Pedro, sochi nduú ní nānihin ndá dē Pedro. De sá de nī stíchī Herodes ndá soldado de nī ncachī dē jā ná cúu ndá soldado. űūcuán de nī nquee Herodes inī Judea cuānohōn dē ciudad Cesarea jā cundee dē.

Jā ní jihī Herodes

²⁰ De nī nquiti ndasí inī rey Herodes nī jini dē ndá nchivī űūū Tiro jín nchivī űūū Sidón. De nī natúhún ndá nchivī űūcuán jā quihín ji nūū Herodes, chí jondē űūū maá Herodes jécueen ndá ji jā yājí ji. De nī nsáhá ndá nchivī űūcuán amigo ji jín Blasto, tēe cúñáhnú jā sátifú nūū Herodes, de nī ncāhān ndāhvi ndá ji jín dē jā ná cáhān dē jēhē ji jín Herodes jā ná cóo vāha inī dē jín ji.

²¹ De nī jani Herodes iin quívi jā natacā ndá ji nūū dē. De nī nūcūhun dē sahna jā űūhūn dē tá tátúni dē, de nī jécundeē dē nūū mesa nūū tátúni dē, de nī ndacu dē tiñu tácuca cunini ndá nchivī űūcuán.

²² Sá de nī ncāhān jee ndá ji: Nsūū iin tēe-ni cúu jā cáhān yáhá, chí iin yāā cúu, ncachī ndá ji.

²³ De maá hora űūcuán jā cáhān ji, de nī nquehen-ni iin cuéhē xēen Herodes nī nsáhá iin ángel Yāā Dios, de nī nchaji-ni tīndacú dē, de nī jihí dē, chí nī nsáhá vixí dē maá dē, chí nduú ní ncáchī dē jā cúñáhnú Yāā Dios, chí sa ní nsáhá dē jā maá dē cúu jā cúñáhnú.

²⁴ De nī jītē nuu cā tūhun Yāā Dios cuāhān, de nī ncandija cuāhā cā nchivī ndácā-ni lugar.

²⁵ De Bernabé jín Saulo nī squíncuu ndúū dē tiñu jā ní jesiáha dē jā cutecú ndá hermano cándija jā íyó ciudad Jerusalén. De nī ndicó cóo ndúū dē cuānohōn dē űūū Antioquia, de nī jeca dē Juan, tēe nání Marcos, cuāhān dē jín.

13

Jā ní nquijéhé Bernabé jín Saulo jica nuu dē nācani dē tūhun yā

¹ De máhñú grupo nchivī cándija inī űūū Antioquia ní iyo ndá tēe nācani tūhun Yāā Dios jín ndá tēe stéhēn tūhun yā. De sūcuán nání ndá dē: Bernabé, Simón tēe nání Negro, Lucio űūū Cirene, Saulo, jín Manaén tēe ní jahnu jín incā Herodes jā ní ncuu gobernador Galilea.

² De iin quívi de íyó nditē inī ndá dē, de chíñúhún ndá dē nūū maá Jētohō ō, de nī ncāhān maá Espiritu Santo: Cúni ní jā sáhá

síin nú Bernabé jíin Saulo já ná quíhín dē iin tiñu já ní jani ní dē já sáhá dē, ncachí yá.

³ De ní jicān táhvi tucu-ni ndá dē juni íyó nditē ini dē. De ní ntee ndá dē ndahá dē xini Bernabé jíin Saulo. Sá de ní nacuetáhvi ndá dē núu ndúu tēe ñucuán de cuāhān ndúu dē.

Já ní nacani Bernabé jíin Saulo tūhun yá ini isla Chipre

⁴ De ní nsáhá maá Espiritu Santo já cuāhān ndúu dē ichi ñuu Seleucia já íyó yuhú mar. De ñucuán ní nquivi ndúu dē ini barco, de cuāhān dē jondē isla Chipre já cúu iin pedazo ñuhun já ñuhún máhñú ndute.

⁵ De ní nquenda ndúu dē puerto Salamina. De ní nacani dē tūhun Yāa Dios ini ndá vehe ñi sinagoga táhān dē hebreo. De suni cuāhān Juan, chí tēe jétifñú ndúu dē cúu dē.

⁶ De ní nchāha ndá dē níi isla Chipre cuāhān dē ní nquenda dē jondē ñuu Pafos já íyó yuhú isla Chipre. De ñucuán ní jini ndá dē núu iin táhān dē hebreo já nání dē Barjesús, de tēe scuáha mágica cúu dē. De cáhān dē tūhun stáhvi já cáhí dē já tēe nácani tūhun Yāa Dios cúu dē.

⁷ De tēe scuáha mágica ñucuán sátifñú dē núu gobernador Sergio Paulo. De gobernador ñucuán chí ndichí dē. De ní ncana dē Bernabé jíin Saulo chí cúní dē cunini maá dē tūhun Yāa Dios.

⁸ De tēe scuáha mágica ñucuán suni nání dē Elimas. De ndúcú dē já casí dē já má cándíja gobernador tūhun já nácani Saulo jíin Bernabé.

⁹ De Saulo já suni nání Pablo, ní nchitú Espiritu Santo ini áno dē. De ní ndéhé váha dē núu tēe scuáha mágica ñucuán.

¹⁰ De ní ncāhān dē: Tēe sáhá tiñu néhén já stáhvi ndasí cúu nú, de sehe táhí cúñáhnú cúu nú, chí jásí nú núu ndácá tiñu váha. De násāma nú tūhun ndāa maá Jētoho ní tácuca mā cándíja nchivi. ¿De nājēhē cúu jáá ndúu jēcuifñi cuiti nú já sáhá nú sūcuán?

¹¹ De mitan de maá Jētoho ní de sndóho yá ndóhó chí cucuáá nú, de mā cúní nú cá ncandíi jacú quívi, ncachí Pablo. De ní jasí-ni núu dē, de tiñi íyú tiñi suha dē-ni cá ndúcú dē iin nchivi já tiñi ndahá dē quíhín dē jíin cúní dē.

¹² Ñucuán de ní jini gobernador já sūcuán ní ncuu, de ní ncandíja dē tūhun maá Jētoho ó, de sáhvi ini dē níni dē.

Já ní íyo Pablo jíin Bernabé ini ñuu Antioquia ndañúu Písidia

¹³ Ñucuán de Pablo jíin ndá táhān dē ní nquee ndá dē ñuu Pafos. De ní nquivi ndá dē ini barco de cuāhān ndá dē ñuu Perge já cúu ndañúu Panflia. De ñucuán ní ncusíin Juan cuānohōn dē ciudad Jerusalén.

¹⁴ De ndá máá dē chí ní nquee tucu dē ini Perge cuāhān dē, de ní nquenda dē Antioquia já cúu ndañúu Písidia. De iin quívi

nátátú ní nquivi ndá dē ini vehe ñi sinagoga, de ní jécundeē ndá dē.

¹⁵ De tá ní ncuu ní nchivi nchivi ley Moisés jíin tutú já ní ntee ndá tēe ní nacani tūhun Yāa Dios jondē janahán, sá de ndá tēe cúñáhnú ini vehe ñi sinagoga ní ncāhān ndá dē jíin iin tēe já cuácāhān jíin Pablo jíin ndá táhān dē: Cáhān sá jíin ndá ní, tátá, tú íyó jacú tūhun já cáhān ní já sndíhvi ini ní ndá nchivi yáhá, de cáhān ní, ncachí dē.

¹⁶ Ñucuán de ní nacuíñi Pablo ní nsáhá dē seña já coo nañíi nchivi, de ní ncāhān dē: Ndá ní táhān ó Israel jíin ndá ní já suni chíñuhún ní Yāa Dios, cunini ndá ní ná cáhān sá.

¹⁷ Maá Yāa Dios já chíñuhún ndácá ó já cúu ó nchivi nación Israel, ní nacáji yá ndácá tátá ó já ní ntecú janahán. De ní ndeē tátú ndá jí ini nación Egipto de ní ncāyá jí ní nsáhá yá. Ñucuán de jíin poder yá ní ntavā yá ndá jí ini Egipto cuāhān jí.

¹⁸ De tá úu xico cuíyá ní jica ndá jí núu ñuhun tñhá, de maá Yāa Dios ní jendeē ini yá jíin jí.

¹⁹ De ní nsáhá yá já ní snāa ndá jí úja nación já ní iyo ini Canaan, de ndá ñuhun ñucuán ní jēhe yá núu ndá jí cuu táhvi jí.

²⁰ De ní jani yá ndá tēe já ní ntatúni núu jí tá cūmí ciento úu xico úxí cuíyá jondē quívi já ní ntatúni Samuel, tēe ní nacani tūhun yá jondē janahán.

²¹ Ñucuán de ní jicān ndá jí iin rey. De ní jani Yāa Dios Saúl já ní ncuu dē rey ní ntatúni dē núu ndá jí úu xico cuíyá. De sehe Cis ní ncuu Saúl já cúu tátá Benjamín.

²² De ní ncandēē yá-ni tiñu ndíso Saúl, de ní jani yá David ní ncuu dē rey núu ndá jí. De ní ncāhān yá tūhun David: Cúsí ini ní jíin David sehe Isai, chí sáhá dē ndácá já cúní ní, ncachí yá.

²³ De ní ncāhān cá Pablo: De chíjin tátá David ní nquiji Jesús, Yāa já ní jani Yāa Dios já scácu ndá táhān ó Israel, chí sūcuán ní nquee yuhú yá.

²⁴ De jondē tá nchāha ca quijéhé Jesús nacani yá tūhun de ní nacani Juan tūhun núu ndácá táhān ó Israel já ná nacani ini ndá jí já sndóo jí cuāchi jí, de cuenduté jí.

²⁵ De tá cuacuafatin quívi já cuú Juan de ní ncāhān dē: ¿De á jáni ini ndá ní já sáán cúu Cristo? Nduú chí nsúu sá cúu. Sochi cáta quiji yá, de cúñáhnú ndasí yá. Sochi sáán chí ndúu cúñáhnú cuiti sá já tavá sá visó ñijān yá, ncachí Juan, ncachí Pablo.

²⁶ De ní ncāhān cá Pablo: Tátá, ndácá ní já cúu ó tátá Abraham jíin ndácá ní já suni íyó yíñuhún núu Yāa Dios, cúní Yāa Dios já ná cúní maá ó tūhun yá já cáhān nása scácu yá yóhó.

²⁷ Chí ndá nchivi Jerusalén jíin ndá tēe cúñáhnú núu jí, ndúu ní jíicūhun ini ndá jí

jā Jesús cūo Cristo, Yāā jā ní jani Yāā Dios jā scācu yóhó. De ndá quívi nātátú ní nini ndá ji tūhun jā ní ntee ndá tēe ní nacani tūhun yā jondē janahán nāsa quíji Cristo. De visó súcuán de nduú ní jícūhun inī ndá ji visó ja ní nquíji yā, chi sa ní nenda ndá ji síquí yā jā ní jīhi yā. De súcuán ní squíncuu ndá ji tūhun jā ní ncāhān ndá tēe ní nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán.

²⁸ De visó nduú ní níhīn ndá ji ní iin cuāchi síquí yā jā cuū yā sochi ní ncāhān níhin ndá ji jín Pilato jā ná cúu yā.

²⁹ De tá ní nqee ndāā ndācā tūhun yā jā cāhān nūū tūtú ī de ní snū nduū dē yā yīcā cruz, de ní nchíyuhū dē yā inī iin yaví jā ní jete yīcā iin cava.

³⁰ Sochi ní natecū yā ní nsáhā Yāā Dios.

³¹ De tá tēcū cā yā de ní jēhēn ndá nchívi Galilea jín yā jondē ciudad Jerusalén. De tá ní natecū yā de cuāhā quívi ní nenda níjīn yā nūū ndá máá ji. De ndá nchívi űúcuán cúu jā nācāni ji tūhun yā nūū ndá cā táhān ó hebreo mitan.

³² De suni súcuán nācāni ndá sá tūhun vāha űúcuán nūū ndá ní, de suu tūhun űúcuán cúu jā ní nqee yuhú yā nūū ndá ndíyī tatá ó.

³³ De tūhun űúcuán ní squíncuu Yāā Dios jā ní jīnī jīnūū maá ó jā cúu ó tatá dē, chí ní nastēcū yā Jesús. Chi suni súcuán cāhān salmo űū nūū cāhān yā jín Sēhe yā Jesús: Maá nú cúu Sēhe ní, de mitan ní nsáhā űáhnū ní ndóhó jā cúu ní Tatá nú, cāchī.

³⁴ De ní nastēcū yā Jesús tácuā mā téhyū cuítī yā, chí súcuán yósō nūū tūtú jā ní ncāhān yā jín Sēhe yā jondē janahán: Maá nú níhin ndíja ndācā jā váha jā ní nqee yuhú ní jā cuāha ní nūū David, ncachī yā.

³⁵ Chi suni súcuán cāhān tucu incā salmo jā ní ntee David, jā cāhān Jesús jín Yāā Dios: Mā cuāha ní tūhun jā téhyū sá, chí sáhā sá tīñu ní de mānī ní jín sá, cāchī.

³⁶ De ndāā chí David ní nsáhā dē tīñu jā ní iñi dē jēhē nchívi jā ní iyo tiempo dē, tá nūū cūnī maá yā. De sá de ní jīhi dē, de ní jīquiyuhū dē tá-ni ní jīquiyuhū ndācā tatá dē, de ní téhyū ndíja yīquí cūñu dē.

³⁷ Sochi Jesús, jā ní nastēcū Yāā Dios, chí nduú ní ntēhyū cuítī yā.

³⁸ Tātā, túsāā de cānuú jā ná jícūhun inī ndá ní jā Jesús cúu Yāā jā cune cāhnū inī yā nūū ndá cuāchi ní.

³⁹ Chí ní jani inī ndá ní jā jín ley cúu jā ndahvā cuāchi ndá ní nícu, sochi nduú ní ncuu. Sochi maá Jesús cúu jā sndāhvā ndíja cuāchi ndá nchívi jā cándíja jí yā.

⁴⁰ Túsāā de coto vāha ndá ní maá ní jā má quíjí ndá castigo síquí ní jā ní ncāhān ndá tēe jā ní nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán. Chí súcuán ní ncāhān yā:

⁴¹ Ndá ndóhó jā jácū catá síquí tūhun yā, chí cūndéhé nú jā quíji castigo xēen síquí nū,

de sáhvi inī nū cunī nū de cuū nū.

Chí tiempo maá nú sáhā ní iin tīñu űáhnū de mā cándíja cuítī nū jā súcuán sáhā ní visó ná nācāni ndá nchívi tūhun nūū nū.

Ncachi yā, ncachī Pablo.

⁴² De Pablo jín ndá tēe jīca jín dē, tá ní nqee ndá dē inī vehe ī sinagoga táhān dē hebreo, de nchívi ndá cā nación ní ncāhān ndáhvi jí jín dē jā incā quívi nātátú nacani tucu dē tūhun Jesús nūū jí.

⁴³ De ní nacutē nuu ndá nchívi űúcuán cuānohōn jí. De ní iyo cuāhā nchívi hebreo, jín nchívi ndá cā nación jā ní tiin ley hebreo de chíñúhún jí Yāā Dios. De ní nchínquín ndá jí Pablo jín Bernabé cuāhān ndá jí jín nduú dē. De ní ncāhān níhin dē jín ndá jí jā ná cuítī níhin jí jín tūhun jā mānī Yāā Dios jín ndá jí.

⁴⁴ De quívi nātátú incā semana de ja űatin ndívi nchívi űuū űúcuán ní ncutútú ndá jí jā cunini jí tūhun Yāā Dios.

⁴⁵ De tá ní jīnī ndá táhān dē hebreo jā ní ncutútú cuāhā ndá nchívi űúcuán, de ní ncucuásún inī dē. De ní ncachī ndá jāá nsūū tūhun vāha cúu jā stēhēn Pablo, de ní ncāhān návāha ndá nūū Pablo.

⁴⁶ űúcuán de ní nchundē cā inī Pablo jín Bernabé ní ncāhān dē: Cānuú jā xihna cā nūū ndá máá ní jā cúu ní táhān ó hebreo nacani sá tūhun Yāā Dios. Sochi nduú ní jétáhvi ní, de cuāchi ndá máá ní cúu jā má quívi ní nūū cutecū ní níí cānī túsāā. De mitan de quínacani sá tūhun yā nūū ndá nchívi ndá cā nación.

⁴⁷ Chí súcuán ní ntatúnī maá Jētohō sá nūū ndá sá:

Ní jani ní ndóhó jā cuu nú modo iin luz jā stúu inī ánó nchívi ndá cā nación,

chí nacani nú tūhun ní nūū nchívi níí űayíví jā scācu ní jí.

Ncachi yā, ncachī Pablo.

⁴⁸ De nchívi ndá cā nación, tá ní jini jí tūhun yáhā de ní ncusiī ndasí inī jí, de ní ncāhān jí jā tūhun vāha cúu tūhun maá Jētohō ó. De ndācā nchívi jā ní nacāji Yāā Dios jā cutecū jí níí cānī, ní ncandíja ndá jí.

⁴⁹ De ní jītē nuu tūhun maá Jētohō ó cuāhān níí ndāñū űúcuán.

⁵⁰ De inī űuū Antioquia íyó ndá űahan cūñáhnū jā chíñúhún űa Yāā Dios. De ndá tēe hebreo ní scāhān dē ndá űahan űúcuán jín suni ndá tēe cūñáhnū űuū űúcuán. De ní nquíjéhé ndá dē sáhā návāha dē Pablo jín Bernabé, de jondē ní scūnu ndá nduú dē cuāhān dē.

⁵¹ De ní scóyo nduú dē ticāchā jēhē dē jā cúu seña jāá nduú ní jétáhvi jí tūhun Yāā Dios, de cuāhān nduú dē űuū Iconio.

⁵² De ndá nchívi cándíja jā íyó inī Antioquia, ní nchítú Espírítu Santo inī ánó jí, de cúsíī ndasí inī ndá jí.

14

Jā ní Iyo Pablo jín Bernabé iní ñuū Iconio

¹ De ñuū Iconio nī nguivi ndúú dē iní vehe ñ ñinagoga táhán dē hebreo. De jín tūhun jā ní nacani ndúú dē de nī ncandíja cuāhā táhán dē hebreo de saá-ni cuāhā nchiví ndá cá naciōn.

² Sochi ndá táhán dē hebreo jáá nduú ní ncandíja, nī scáhān ndá ji ndá cá nchiví jáá nsúú nchiví hebreo cúu, chí cáchí ji jáá nsúú nchiví vāha cúu ndá nchiví cándíja.

³ De cuāhā cá quiví ní Iyo Pablo jín Bernabé ñuū ñucuán. De nī nchundeé iní ndúú dē nī ncāhān nīhin dē tūhun yā, chí cándíja vāha dē jā chindeé maá Jētohō ō dē. De maá yā chí nī stēhēn yā jā iyó ndāā tūhun jā vāha iní yā jín nchiví jā nācani ndúú dē, chí nī jēhe yā fuerza jā sáhá dē tiñu ñáhnú jín tiñu jā stēhēn jā iyó poder yā.

⁴ De nchiví ñuū ñucuán nī ncusín-ni iní ndá ji, de sava ji nī ñiñi jín ndá tēe hebreo jáá nduú cándíja, de sava cá ji nī ñiñi jín ndá apóstol.

⁵ De ndá nchiví hebreo jín nchiví ndá cá naciōn jín ndá tēe cuñáhnú ñuū ñucuán, nī squetáhān ndá dē tūhun jā nenda ndá dē síquī Pablo jín Bernabé jā cuun ndá dē yūu ndúú tēe ñucuán nícu.

⁶ De nī nīhin ndúú dē tūhun jā sūcuán cúni ndá tēe ñucuán sáhá dē, de nī nsáhá jíyo-ni ndúú dē cuāhān dē ñuū Lистра jín ñuū Derbe jā cúu ndáñúú Licaonia, jín ndá cá ñuū iyó ñatin ñucuán.

⁷ De ní ñucuán nī nacani ndúú dē tūhun vāha maá yā nāsa scácu yā yóhō.

Jā ní ncuun ndá ji yūu Pablo iní ñuū Lистра

⁸ De iní ñuū Lистра ndéé iin tēe jáá nduú cúu caca dē, chí nduú jíca cuiú dē jondé quiví jā ní ncau dē.

⁹ De tēe ñucuán nī jini dē tūhun jā cáhān Pablo. De nī ndēhē vāha Pablo nūū tēe ñucuán, de nī jiní dē jā cándíja vāha tēe ñucuán jā nduvāha dē.

¹⁰ De nī ncāhān jee Pablo jín dē: Nacuiñi de cuiñi nú, ncachí dē. De nīhin nī nacuiñi tēe ñucuán, de nī jica dē-ni.

¹¹ De nī jiní ndá nchiví tiñu ñáhnú jā ní nsáhá Pablo, de nī ncāhān jee ji jín yuhú maá ji jā cúu tūhun Licaonia: De mitan de nī jiní nijín ō jā ní ncuun ūū yāā vāji yā nūū ō, de tá cáá tēe cáá ndúú yā, ncachí ndá ji.

¹² De nī ncāhān ndá ji jā Bernabé cúu yāā ndá ji nání Júpiter, de Pablo cúu yāā ndá ji nání Mercurio, chí Pablo cúu tēe nācani tūhun.

¹³ De ñatin yuhú ñuū ñucuán iyó veñūhun yāā nání Júpiter. De sūtū jā sátiñū veñūhun ñucuán nī scútú dē itā ndá síquī, de cahni dē tī jín ndá cá nchiví nūū Bernabé jín Pablo jā chíñúhún dē cúni dē nícu.

¹⁴ De nī jiní ndúú tēe cúu apóstol ñucuán jā sūcuán cúni ndá nchiví jā sáhá ji, de nī ndatá dē sahma dē, de ñucuán cúu iin seña jáá nduú jétahān iní dē jā sáhá ndá ji sūcuán. De nī ndava-ni ndúú dē nī nguivi ndúú dē máhñú ndá nchiví cuāhā ñucuán, de nīhin nī ncana ndúú dē:

¹⁵ Tātā, mā sáhá ndá ní sūcuán, chí suni tēe-ni cúu ndúú sá tá cúu nūū cúu ndá máá ní. De vāji ndúú sá jā cáchí tūhun ndúú sá tūhun vāha Yāā Dios nūū ndá ní. De cáhān sá jā má sáhá ní cá tiñu jáá nduú tiñu yáhá, chí sa Yāā Dios chíñúhún ní, Yāā técū, Yāā jā ní nsáhá andiví jín ñayiví jín mar jín ndácá cá jā iyó níí cáhnú.

¹⁶ Chí jondé janahān chí nī jēhe yā tūhun jā sáhá ndá nchiví tiñu jā cúni ndá máá ji.

¹⁷ De visó sūcuán sochi nī stēhēn ndāā yā nūū ji nāsa Yāā cúu yā, chí ndácá-ni tiñu vāha nī nsáhá yā jín ndácá ō, de sūcuán cúu jondé mitan. Chí scúun yā sāvī, de sáhá yā jā vāha cúu itū, de jēhe yā jā yáji ō de cúsiñ iní ō, ncachí dē.

¹⁸ De visó sūcuán nī ncāhān dē, sochi ūhvī ndasi ní jasi ndúú dē jā chíñúhún ndá nchiví dē nícu.

¹⁹ Ñucuán de jacū tēe hebreo nī nguenda dē Lистра jā vāji dē ichi Antioquia jín Iconio. De nī scáhān ndá dē ndá nchiví cuāhā ñucuán. De nī ncuun ndá ji yūu Pablo, de nī ñuhun ndá ji Pablo ní ntava ji de yata nūū, chí nī jani iní ndá ji jā nī jhí dē.

²⁰ Sochi ndá tēe cándíja ñuū ñucuán nī jicó ndúú ndá dē Pablo, de nī nacōo dē-ni, de nī ndvī dē iní ñuū. De quiví tēen de nī nquehen dē ichi cuāhān dē jín Bernabé ñuū Derbe.

²¹ De iní ñuū ñucuán nī nacani ndúú dē tūhun vāha maá Jētohō ō jā scácu yā nchiví, de cuāhā nchiví nī ncandíja nī nsáhá dē. Sá de nī nōhōn tucu ndúú dē Listra jín Iconio jín Antioquia.

²² De nī jija cá iní ndá nchiví cándíja nī nsáhá ndúú dē ní nūū ní jēhēn dē. De nī sndíhvī iní ndúú dē ndá ji jā ná cuiñi nīhin ndá ji jín tūhun yā jā cándíja ji. De nī ncāhān ndúú dē jā níni cúu jā quiji ndá tūndóhō síquī ō, de sá de quiví ō nūū tátúni Yāā Dios.

²³ De ndácá ñuū nī jani ndúú dē sava tēe ñáhnú jā cundiso tiñū dē coto dē nchiví cándíja. De nī jicān táhvī nditē ndúú dē nūū maá Jētohō ō jā ná coto yā ndá nchiví ñucuán, chí ndihi jí cándíja ji nūū yā.

Jā ní nōhōn tucu Pablo jín Bernabé ñuū Antioquia ndáñúú Siria

²⁴ De nī nayāha ndúú dē Pisidia cuāhān dē, de nī nguenda dē ndáñúú Panfilia.

²⁵ De nī nacani ndúú dē tūhun yā iní Perge jā iyó iní Panfilia, de sá de cuāhān dē ñuū Atalia.

²⁶ De ñucuán nī nguivi ndúú dē barco de nī nenda tucu dē Antioquia. De ñuū ñucuán

cúu nūū ní jīcān táhvi ndá nchivī nūū Yāā Dios jēhē ndūū dē jā ná chíndēé ná chítuu yā dē jīín tíñu jā nacani dē tūhun yā. De nī nenda ndūū dē jā ní squíncuu dē tíñu ñúcuán.

²⁷ De tá nī nenda ndūū dē Antioquia de nī nastútú dē ndá nchivī cándija. De nī nacani dē tá tíñu ñáhnú nī nsáhá Yāā Dios jīín ndūū dē, chí nī jēhe yā tūhun jā suni cándija ndá cá nchivī visō nsūū nchivī hebreo cúu.

²⁸ De cuāhā tiempo nī iyo ndūū dē Antioquia jīín ndá nchivī cándija.

15

Siqui junta ciudad Jerusalén

¹ Ñúcuán de jacú tēe región Judea nī nguenda dē ñūū Antioquia, de nī stēhēn ndá dē nūū ndá hermano jā tú mā sáhá ji circuncidar tá cúu nūū iyó costumbre jā ní jēhe Moisés nūū nchivī hebreo, de mā cácu cuiti ndá ji, ncachī ndá dē.

² De Pablo jīín Bernabé nī ntetáhán ndasí ndūū dē jīín ndá tēe ñúcuán siqui tūhun jā ní ncāhān ndá dē de nduú ní ncúndaā. De jā suu cúu jā ní nsáhá ndāā ndá dē jā quihīn Pablo jīín Bernabé jīín sava cā dē jondē ciudad Jerusalén, de ñúcuán natúhún ndá dē siqui tūhun yáhá jīín ndá cá apóstol jīín ndá tēe ñáhnú jā ndiso tíñú nūū nchivī cándija.

³ Ñúcuán de ndá nchivī cándija nī nachuhun ichí ji ndá dē. De nī nchāha ndá dē cuāhān dē ichi Fenicia jīín Samaria, nácani dē tūhun nāsa nī nasāma inī nchivī jáā nsūū nchivī hebreo cúu, chí nī ncandija ji tūhun yā. De nī ncusiī ndasí inī ndá hermano ñúcuán.

⁴ De nī nguenda ndá dē Jerusalén. De ndá nchivī cándija ñúcuán jīín ndá tēe cúu apóstol jīín ndá tēe ñáhnú jā ndiso tíñú nūū ji, nī ncusiī inī ndá dē jā ní nguenda Pablo jīín ndá cá dē. De nī nacani Pablo jīín Bernabé ndācá tūhun nāsa nī nsáhá Yāā Dios jīín ndūū dē tá nī jica nuu dē nī nacani dē tūhun yā.

⁵ Sochi nī nacuiñi sava tēe grupo fariseo jā cándija, de nī ncāhān ndá dē: Nchivī ndá cá nación jā cándija ji Jesús, cánuú jā cuu ndá ji circuncidar, de ndacu ó nūū ji jā ná squíncuu ji ley Moisés, ncachī ndá dē.

⁶ De nī ndutútú ndācá tēe cúu apóstol jīín ndācá tēe ñáhnú jā ndiso tíñú jā sáhá ndāā dē siqui tíñu yáhá.

⁷ De tá cuājīnu jā ní ncāhān ndihī ndá dē de nī nacuiñi Pedro nī ncāhān dē: Hermano, ja jīni vāha ndá ní jā ja cuacunahān nī nacāji Yāā Dios sáan jā ní nacani sá tūhun vāha yā nūū nchivī incá nación, de nī ncandija ji.

⁸ De Yāā Dios chí jīni yā nāsa iyó ánō ndá nchivī, de nī stēhēn yā jā ní jetáhvi yā ji, chí suni nī jēhe yā Espiritu Santo nūū ndá ji tá-ni nī ntaji yā nūū maá ó.

⁹ De nduú ní nsáhá síin yā yóhó jīín ndá ji, chí suni nī nsáhá ndoo yā ánō ji siqui jā ní ncandija ndá ji Jesús.

¹⁰ De mitan ¿de nājēhē cúu jā cūni ndá ní squivi ní ji chíjin ley jā má cúndēé ji jīín? Chí nduú jétahān inī Yāā Dios jā súcuán. Chí cūni ndá ní jā tee ní tíñu víjin yáhá siqui ndá nchivī cándija ñúcuán, de nī ndá tatá ó nduú ní ncúndēé dē squíncuu dē, de nī maá ó.

¹¹ Chí sa cándija ndācá ó jā siqui jā vāha inī Jētohō ó Jesús cúu jā ní scácu yā yóhó súcuán-ni, de suni súcuán-ni scácu yā ndá cá nchivī, de nsūū siqui jā squíncuu ji ley, ncachī Pedro.

¹² De nī ncāhān Pablo jīín Bernabé, de nī ncunañiī ndá nchivī níni ji jā cáhān ndūū dē, chí nī nacani dē jā ní jēhe yā poder nūū ndūū dē jā ní nsáhá dē ndá tíñu ñáhnú jīín tíñu jā stēhēn jā iyó poder yā nūū nchivī ndá cá nación.

¹³ De tá nī jīnu nī ncāhān ndūū dē de nī ncāhān Jacobo: Hermano, cunini ndá ní ná cáhān sá.

¹⁴ Nī nacani Simón Pedro tūhun nāsa nī nquijéhé Yāā Dios cána yā nchivī ndá cá nación, chí nánducú maá yā ndá ji jā nduu ji nchivī maá yā.

¹⁵ De inuú-ni cáhān ndá tūhun yáhá jīín tūhun jā ní nacani ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahān tá cúu nūū ní ntee dē nūū tutú ī:

¹⁶ Cáchi Yāā Dios:

Vehe nūū ní nchifúhún David nduhū chí nī ndicó cáva.

De iin quivi de nenda nī de nasáhá nī vehe ñúcuán,

jā chíñúhún tucu ndá nchivī hebreo nduhū.

¹⁷ Súcuán sáhá nī tácuu cuu nanducú ndá cá nchivī nduhū, jondē jīín nchivī ndá cá nación, ndācá ji jā cana nī ji jā candija ji nduhū.

¹⁸ Súcuán nī ncāhān maá Jētohō ó, de jondē janahān ndasí jā stēhēn yā nūū nchivī jā súcuán scácu yā ji.

Cáchi tutú ī.

¹⁹ De cáhān cá Jacobo: De jā ñúcuán cúu jā jáni inī sá jā má tēé ó ley víjin ñúcuán siqui nchivī ndá cá nación jā nándicó cóo inī nūū Yāā Dios.

²⁰ Chí sa carta tee-ó quihīn nūū ji jā má quivi nduú cá ji jīín ídolo, de mā cacá ndiī ji, de mā cāji ji cūñu quiti jéhnē chí nduú ní játi niñi ī, de nī iin niñi ndá cá quiti mā cāji ji.

²¹ Tūhun yáhá-ni tee ó quihīn nūū ji. Chí jā iyó ndá tēe nácani ley Moisés jondē janahān de jondē mitan. De ndācá quivi nátátú cáhvi ndá dē ndá tūhun ñúcuán inī ndá vehe ī sinagoga ndācá ñūū, ncachī Jacobo.

²² De súcuán nī ncucáhnú inī ndá apóstol jīín ndá tēe ñáhnú jā ndiso tíñú jīín ndihī nchivī cándija jā súcuán sáhá dē, de nī nacāji ndá dē sava tēe quihīn jīín Pablo jīín Bernabé, chí quinoñōn ndūū dē Antioquia. De tēe

nī nacāji dē űūcuán cū Silas jīn Judas, de incā sīvī dē cū Barsabás. De iin tēe cūñáhnú cū ndúú dē nūú ndá hermano.

²³ De ndá tēe űūcuán nēe dē carta, de sūcuán cáhān: Ndá maá sá cū apóstol jīn ndá tēe űáhnú já ndíso tíñú jīn ndá cā hermano, de tēe ndá sá tūhun yáhá cuēē nūú ndá ní, hermano ndá cā nación já ndēē ndá ní inī űūú Antioquía jīn región Siria jīn Cilicia. Sáhá ndēē inī ndá ní.

²⁴ Nī nīhīn sá tūhun já ní nquee sava táhān sá yáhá nī nquenda dē nūú ndá ní já cū ní nchivī cándija Cristo. De nī ndacu dē já cuu ndá ní circuncidar jīn já cuetáhvī ní ley Moisés. De jīn tūhun já ní ncāhān ndá dē űūcuán de jáni ndasi inī ndá ní de cúcuécá inī ní sáhá dē. Sochi nsūú ndá sáán ní ntetífú ndá tēe űūcuán já cuēē dē nūú ní.

²⁵ De mitan nī nsáhá ndāá ndá sá, de inuú-ni jáni inī ndá sá. De nī nacāji sá tēe já tetífú sá cuēē nūú ní jīn hermano já māni ō jīn já cū Bernabé jīn Pablo.

²⁶ De ndúú tēe yáhá ja nī jēhe dē tūhun já visō ná cūú dē já síquī Jētohō ō Jesucristo.

²⁷ Túsaá de tetífú ndá sá Judas jīn Silas cuēē dē nūú ní tácu suni inuú-ni cachī tūhun ndúú dē nūú ndá ní tá-ni cáhān carta yáhá.

²⁸ Chi sūcuán jētāhān inī Espiritu Santo, de saá-ni ndá maá sá suni mā téē ndá sá ní iin tiñu vījín síquī ndá ní, chi maá-ni tiñu já cánuú cā yáhá:

²⁹ Mā cāji ní cā já ní nsōcō nūú ídolo, ní mā cāji ní niñi, ní quiti jēhnē chi nduú ní játi niñi tí, de mā cācá ndiú ndá ní. Tú sndóo ní ndācá yáhá de vāha squíncuu ní. Sáhá ndēē inī ndá ní túsaá, cáchī carta.

³⁰ De ndá tēe já ní ntetífú ndá dē űūcuán, cuāhān ndá dē Antioquía. De nī nastútú ndá dē ndá nchivī cándija, de ní jēhe dē carta űūcuán nūú ji.

³¹ De nī ncahvi ndá ji, de nī ncusi inī jī jīn tūhun ndēē inī já cáhān carta.

³² De suni tēe nacani tūhun Yāá Dios cū Judas jīn Silas, de jīn ndācá cā tūhun já ní ncāhān ndúú dē de nī ndundeē inī ndá hermano űūcuán, de nī jija cā inī ndá ji ní nsáhá ndúú dē.

³³ De nī Iyo ndá dē űūcuán jacū quivī. Sá de nī nacuetáhvī ndá hermano nūú ndá dē já quínohōn dē nūú ndá tēe já ní ntetífú ndá dē.

³⁴ Sochi nī jētāhān inī Silas já quendōo dē űūcuán.

³⁵ De suni nī nquendōo Pablo jīn Bernabé Antioquía, de stēhēn ndúú dē jīn cuāhā cā tēe űūú űūcuán, de nācani ndá dē tūhun vāha maá Jētohō ō.

Jā quínacani tucu Pablo tūhun yā vuela ūú

³⁶ De nī ncuu cā quivī, de Pablo ní ncāhān dē jīn Bernabé: Mitan de quíndēhé ō ndācá hermano ō ndācá űūú nūú ní nacani ō tūhun

maá Jētohō ō nūú ji, cúndēhé ō nāsa íyó ndá ji, ncachī dē.

³⁷ De cūni Bernabé já quíhīn dē jīn Juan, tēe nání Marcos.

³⁸ Sochi nduú ní jētāhān inī Pablo já quíhīn tēe űūcuán jīn dē, chi jondē Panfilia ní ncusiín Marcos nūú Pablo jīn Bernabé, de nduú ní ncūni cā Marcos já chindeē táhān dē jīn ndúú dē saá.

³⁹ De nahān ní natúhūn Pablo jīn Bernabé, de nduú ní ncūndaā inī ndúú dē já síquī Marcos. De nī ncusiín ndúú dē, de Bernabé ní jeca dē Marcos cuāhān ndúú dē jīn barco jondē isla Chipre.

⁴⁰ De Pablo ní nacāji dē Silas já quíhīn dē jīn. De ndá cā hermano ní jicān táhvī nūú maá Jētohō ō já ná chindeē chituu yā Pablo, chi vāha inī yā. De cuāhān ndúú dē.

⁴¹ De ní jicó nūú dē ní Siria jīn Cilicia. De ní jija cā inī ndá nchivī cándija űūcuán ní nsáhá dē.

16

Jā cuāhān Timoteo jīn Pablo jīn Silas

¹ űūcuán de ní nenda Pablo jīn Silas űūú Derbe jīn Lистра. De iin űūú űūcuán íyó iin tēe cándija, nání dē Timoteo. De cūú dē sēhe yí iin űāhan hebrea já cándija Jesús. De tatá dē cūú tēe griego.

² De ndācá hermano űūú Lистра jīn űūú Iconio ní ncāhān ndá dē já tēe vāha cūú Timoteo.

³ De cūni Pablo já cueca dē Timoteo quíhīn dē jīn. De ní nsáhá Pablo já cuu ji circuncidar, chi nduú cūni dē já cáhān ndá nchivī hebreo jáá nduú ní squíncuu Timoteo costumbre űūcuán, chi ndihī ji jīni jáá nsūú tēe hebreo cūú tatá ji.

⁴ De ndācá űūú ní jēhēn ndá dē ní stēhēn ndá dē nūú ndá nchivī cándija já ná squíncuu ji tiñu já ní ntatūni ndá apóstol jīn ndá tēe űáhnú Jerusalén já ndíso tíñú nūú nchivī cándija.

⁵ De ndá nchivī cándija ní jija cā inī ji. De ndiquivī ní ncāyā cā ndá ji.

Jā ní stēhēn yā iin tēe región Macedonia nūú Pablo

⁶ De nduú ní jēhe Espiritu Santo tūhun já nacani dē tūhun yā inī región Asia, de já űūcuán cūú já ní nchāha ndá dē cuāhān dē ichi región Frigia jīn Galacia.

⁷ De ní nquenda dē nūú quétáhān región Misia jīn Bitinia. De cūni dē já quíhīn dē Bitinia nícu, sochi Espiritu Jesús nduú ní jēhe yā tūhun já quíhīn dē.

⁸ De ní nchāha ndá dē iin lado Misia cuāhān dē puerto Troas.

⁹ De iin jacuáá ní stēhēn yā nūú Pablo já íñi iin tēe región Macedonia cáhān ndáhvī jīn dē: Nehēn ní Macedonia yáhá, de chindeē ní ndá sáán, ncachī.

¹⁰ Súcuán nī stéhēn nūū dē. Nūcuán de sáán já cūu Lucas, nī nquetáhán sá jín Pablo. De nī nsáhá tūha ndá sá já quíhín ndá sá Macedonia, chí nī jini cájí sá já maá Yāa Dios cúní yā já nacani ndá sá tūhun vāha yā nūū ndá nchivī űūcuán.

Jā ní iyo Pablo jín Silas inī ciudad Filipos

¹¹ De jín barco nī nquee ndá sá űūū Troas cuāhān ndāā sá isla Samotracia. De quivī téen nī nquenda sá űūū Neápolis.

¹² De űūcuán nī nquee tucu ndá sá de nī nquenda ndá sá Filipos já cūu űūū cūñáhnú cā inī Macedonia, chí nchivī ciudad Roma nī nsáhá jī űūū jī űūcuán. De nī iyo ndá sá űūcuán jacū quivī.

¹³ De iin quivī nátátú nī nquee ndá sá űūū űūcuán, de nī jéhēn ndá sá iin yuhú yúte. De űūcuán cūu iin lugar nūū jicān táhvī ndá nchivī. De nī jécundeē ndá sá, de nī nacani ndá sá tūhun yā nūū ndácá űāhan já ní natakā űūcuán.

¹⁴ De iin űāhan nání Lidia já vāji jondē űūū Tiatira, xícó űā sahama cuahā ndíhí já yāhvī ndē. De chíűūhún ndija űā Yāa Dios. De nī nini űā tūhun nácani ndá sá, de nī nsáhá maá Jētohō ō já nī ncandíja űā tūhun yā já cáhān Pablo.

¹⁵ De tá nī jenduté űā jín ndácá nchivī já ndēē vehe űā de nī ncāhān ndáhvī űā jín sá: Tújāni inī ndá ní já cándíja ndija sá nūū maá Jētohō ō, de cuēē ndá ní vehe sá cundeē ní, ncachī űā. De nī ncana fuerza űā ndá sáan.

¹⁶ Sá de iin quivī cuāhān tucu ndá sá nūū jicān táhvī ndá jī űūcuán. De nī nquetáhán sá jín iin sūchí síhí já űūhún tāchī inī, de maá sáhá já cūu cáhān jī tūhun nása coo ichi nūū, de queē ndaā já cáhān jī. De sūchí yáhá nī jeen ndá patrón jī tácuā nīhín dē cuāhā xūhún síquī já cáchí tūhun jī nūū ndá nchivī nása coo ichi nūū.

¹⁷ De sūchí űūcuán níquín jī vāji jī yātā ndá sá cána cóhó jī: Ndá tēē yáhá sátíűū dē nūū Yāa Dios, Yāa cūñáhnú ndasí, de cáchí tūhun ndá dē nūū ndá ní nása cácu ní nūū cuáchi ní, ncachī jī.

¹⁸ De cuāhā quivī nī nsáhá jī súcuán nūū ndá dē. De nī ntahúhvī inī Pablo, de nī ndicó cóto dē nūū jī, de nī ncāhān dē jín tāchí űūcuán: Tátúní nī jín poder Jesucristo já quee nú inī sūchí yáhá quíhín nū, ncachī dē. De maá hora űūcuán de nī nquee-ni.

¹⁹ Nūcuán de nī jini ndá patrón jī já má nīhín cā ndá xūhún sáhá jī. De já suu cūu já ní ntiin ndá Pablo jín Silas cuāhān ndá jín ndúū dē centro nūū iyo justicia.

²⁰ De nī jani ndá ndúū dē nūū ndá tēē sáhá ndāā tíűū, de nī ncachī ndá: Ndúū tēē yáhá cūu tēē hebreo, de sáhá ndúū dē já cúvaā nchivī űūū ō.

²¹ De jáquín ndúū dē incā costumbre já má cūū cuetáhvī ō ní má cūū sáhá ō, chí contra

síquī ley naciōn maá ō cūu, chí nchivī naciōn Roma cūu ō, ncachī ndá.

²² Nūcuán de nī nenda cuāhā cā nchivī síquī ndúū dē. De nī ncachī ndá tēē cūñáhnú űūcuán já ná scūnuu ndá sahama ndúū dē, de ná cáni ndá ndúū dē jín űūhun.

²³ De tá nī ncuu nī ncani ndasí ndá ndúū dē, de nī squivī ndá ndúū dē vecāa. De nī ncachī ndá nūū tēē já jito vecāa já ná cóto vāha ndúū dē.

²⁴ De tēē jito vecāa, tá nī ndacu ndá súcuán nūū dē de nī squivī dē Pablo jín Silas vecāa ichi inī cā. De nī nchihí dē sūcūn jéhē ndúū dē iin űūhun já ndēē yāvī, de nī nasnīhín dē jín cadena.

²⁵ De tá nī ncuu sava űūū dē jicān táhvī Pablo jín Silas de jita ndúū dē yāa űūū Yāa Dios. De suni nī jini ndá nchivī já yíhí jín dē vecāa.

²⁶ De sanaā-ni de nīhín ndasí nī ntāan, de nī ncandá ní vecāa. De ndácá viéhé cāa űūcuán nī nune-ni, de cadena já nūhni ndá nchivī nī ndāji-ni.

²⁷ De nī ndoto tēē jito vecāa. De nī jini dē já nūne ndá viéhé cāa, de nī ntavā dē espada já cahni dē maá dē nícu, chí jani inī dē já ní jinu ndá nchivī yíhí vecāa cuāhān jī.

²⁸ Sochí nī ncāhān jee Pablo: Mā cáhni ní maá ní, chí yíhí ndihí ndá sá yáhá, ncachī dē.

²⁹ Nūcuán de tēē já jito vecāa nī ncana dē űūhún nī nquiji. De nī nquivī dē-ni inī vecāa, de quisi dē já yuhú dē. De nī jēcuīnī jiti dē nūū Pablo jín Silas.

³⁰ De nī ntavā dē Pablo jín Silas tāvēhé cāa, de nī ncāhān dē: Señor, ¿naá cūu já sáhá sá tácuā cácu áno sá? ncachī dē.

³¹ De nī ncāhān ndúū dē jín tēē űūcuán: Candija ní Jētohō ō Jesucristo de cácu ní, de saá-ni ndácá nchivī vehe ní, ncachī dē.

³² De nī nacani ndúū dē tūhun maá Jētohō ō nūū tēē űūcuán jín nūū ndácá nchivī já ndēē vehe dē.

³³ De maá jacuāā űūcuán nī naquete dē nūū ní ntacuehé ndúū dē já ní nsáhá űūhun. De űūcuán de nī jenduté dē jín ndácá nchivī já ndēē vehe dē.

³⁴ De nī jeca dē Pablo jín Silas cuāhān dē jín vehe dē, de nī jēhe dē já ní nchaji ndúū dē. De nī ncusií ndasí inī dē jín ndá cā nchivī já ndēē vehe dē já ní ncandíja ndá jī Yāa Dios.

³⁵ De tá nī ntūu de ndá tēē cūñáhnú nī ntetiűū dē ndá policia cuāhān nūū tēē já jito vecāa já ná siáā dē Pablo jín Silas.

³⁶ De tēē já jito vecāa nī ncachī tūhun dē tūhun yáhá nūū Pablo: Ndá tēē cūñáhnú nī ntetiűū dē tūhun vāji já siáā sá ní. Túsaā de quee ndúū ní quíhín ní, de sáhá ndēē inī ní, ncachī dē.

³⁷ Sochí nī ncāhān Pablo jín policia: Cuāhā nchivī nī jini já ní ncani ndá dē ndúū sá. ¿De nūcu ndúū ní nsáhá ndāā dē de tú jāndāā

jā iyó cuāchi ndúú sá? De nī nchihī ndá dē ndúú sá vecāa visō tēe Roma cúu ndúú sá, chí iyó ley jā má cúu sáhá dē súcuán jíin nchivī Roma. De mitan zá tavā yuhū dē ndúú sá cúnī ndá dē, á naá cúu? De jā súcuán mā cúu cuiťi, chí ná quíji ndá máá dē tavā dē ndúú sá, ncachī Pablo.

³⁸ Nūcuán de nī ndicó cóo ndá policia nī nacani dē ndácá tūhun yáhá nūú ndá tēe cuiñáhnú, de nī nchūhú ndasi ndá nī jini ndá jā tēe Roma cúu Pablo jíin Silas.

³⁹ De nī nquenda ndá, de nī ncāhān ndāhvī ndá jíin ndúú dē jā ná cúne cáhnú inī ndúú dē. De nī ntavā ndá ndúú dē vecāa, de nī ncāhān ndāhvī ndá jā ná quée dē quihīn dē inī Filipos.

⁴⁰ De sá de nī nquee ndúú dē vecāa, de cuānohōn dē vehe Lidia. De nī ncāhān ndúú dē tūhun ndeē inī jíin ndá hermano, de nī nquehen tucu ndúú dē ichi cuāhān dē.

17

Jā ní ncuvaā nchivī űuū Tesalónica

¹ De nī nchāha Pablo jíin Silas űuū Anfipolis jíin űuū Apolonia cuāhān dē, de nī nquenda dē Tesalónica nūú iyó iin vehe īi sinagoga táhān dē hebreo.

² De nī ndeē ndúú dē űúcuán űnī semana. De ndá quivī nátátú de sáhá Pablo tá-ni sáhá dē, chí nī jēhēn dē vehe īi sinagoga, de nī ncāhān dē jíin ndá tēe űúcuán siquí tutú īi.

³ De jíin tūhun cáhān tutú īi nī stēhēn dē jā cánuú jā ndoho Cristo jā cuū yā de natecū yā, de nī ncāhān dē: Jesús, Yāā jā nácani sá tūhun nūú ndá ní, suu yā cúu Cristo, Yāā jā ní jani Yāā Dios jā scácu yóhó, ncachī dē.

⁴ De nī ncandija sava táhān dē hebreo jíin cuāhā nchivī griego jā suni chíñúhún Yāā Dios, jíin cuāhā űahān cuiñáhnú. De inuú-ni nī nduu ndá jíi jíin Pablo jíin Silas.

⁵ Nūcuán de nī ncuuásún ndasi inī ndá táhān dē hebreo jāā nduú cándija, de nī stútú ndá dē sava tēe nēhēn jā jíca cúxī-ni. De nī ncuvaā ndasi ndá jíi inī űuū űúcuán. De nī nquenda ndá vehe Jasón nánducú ndá Pablo jíin Silas jā cueca ndá de canī ndá nūú ndá nchivī cuāhā nícu.

⁶ Sochi nduú ní nánihīn ndá ndúú dē. De nī jeca xeēn ndá Jasón jíin sava cā hermano nī nquenda ndá jíin ndá dē nūú ndá tēe tátúnī inī űuū űúcuán, de nī ncani jee ndá siquí Pablo jíin Silas: Ndá tēe jā sáhá síin nchivī níí cáhnú űayivī, suni nī nquenda ndá dē yáhá.

⁷ De Jasón nī jēhe nūú dē vehe dē ndeē ndá tēe űúcuán. De ndácá ndá dē nduú jétáhvī dē ley maá rey ndácá ó jā cúu ó nchivī Roma, chí sa cáhān ndá dē jā iyó incā rey jā jétáhvī ndá dē jā nání Jesús, ncachī ndá.

⁸ De ndá tēe tátúnī jíin ndá cā nchivī nī jini ndá tūhun yáhá, de nī ncuvaā ndá.

⁹ De Jasón jíin ndá cā hermano nī sndóo ndá dē xūhūn dē jā cúu prenda jā tají dē Pablo jíin Silas quihīn ndúú dē, de sá de nī nsiaā ndá Jasón jíin ndá cā hermano cuānohōn dē.

Jā ní űo Pablo jíin Silas inī űuū Berea

¹⁰ Nūcuán de ndá hermano nī scāca űuū-ni dē Pablo jíin Silas cuāhān ndúú dē Berea. De tá nī nquenda ndúú dē űúcuán, de nī nquivī dē inī vehe īi sinagoga táhān dē hebreo.

¹¹ De táhān dē hebreo űúcuán vāha cā inī ndá jíi nsuū cā táhān dē hebreo űuū Tesalónica, chí vāha nī ncusi inī jíi jíin tūhun jā ní nacani ndúú dē. De ndácá quivī nánducú vīi ndá jíi nūú tutú īi de tú súcuán cáhān, á nduú.

¹² De jā űúcuán nī ncandija cuāhā jíi, de suni nī ncandija cuāhā nchivī griego, cúu tēe cúu űahān cuiñáhnú.

¹³ Sochi ndá táhān dē hebreo űuū Tesalónica nī nīhīn dē tūhun jā suni nácani Pablo tūhun Yāā Dios űuū Berea. De nī jēhēn ndá dē Berea, de nī scāhān ndá dē ndá nchivī űúcuán de nī nenda jíi siquí Pablo.

¹⁴ De ndá hermano Berea nī ntetiñú dē-ni Pablo jā quihīn dē yuhū mar. De nī nquendōo Silas jíin Timoteo űúcuán.

¹⁵ De sava hermano nī jesiaha dē Pablo jondē Atenas. De nī ncachī Pablo nūú ndá tēe űúcuán jā űamā ná quihīn Silas jíin Timoteo űúcuán, de nī ndicó cóo ndá hermano cuānohōn dē.

Jā ní űo Pablo inī űuū Atenas

¹⁶ De juni ndétu Pablo űuū Atenas jā quenda Silas jíin Timoteo de nī jini dē jā ndá nchivī űúcuán ndasi chíñúhún jíi ndá idolo, de nī ncuuecá ndasi inī dē.

¹⁷ De inī vehe īi sinagoga nī nacani dē tūhun yā nūú ndá táhān dē hebreo jíin ndá cā nchivī jā suni chíñúhún Yāā Dios. De suni ndiquivī nácani dē tūhun yā nūú ndá nchivī jā iyó nūú yáhvi.

¹⁸ De sava tēe jā scuáha tūhun epicúreo jíin jā scuáha tūhun estoico ní natúhún ndá dē jíin Pablo, de sava dē nī ncāhān: ¿Nā tūhun cúu jā cáhān tēe tiléhlé yáhá? ncachī ndá. De sava cā nī ncāhān: Tūhun yāā jeé jāā nduú jíin ó nácani dē, ncachī ndá. Súcuán nī ncāhān dē chí nī nacani Pablo tūhun vāha Jesús jíin tūhun jā ní natecū yā.

¹⁹ De nī jeca ndá dē cuāhān ndá jíin dē nūú ndútutú ndá tēe cuiñáhnú iin lugar nūú nání Areópago, de nī ncāhān ndá: Mitan de sáhá ní iin favor cachī ní ndá tūhun jeé jā nácani ní, chí cúnī ndá sá cunini sá.

²⁰ Chi tūhun jāā nchāha ca cunī ndá sá cúu, de cúnī ndá sá jā jíicūhun inī ndá sá siquí tūhun űúcuán, ncachī ndá.

²¹ Chi ndácá nchivī Atenas jíin ndácá nchivī incā űuū jā ndeē inī Atenas, nduú cā ná incā cúsi cā inī jíi jíin chí maá-ni jā cúnī

ji jā cunini ji ndá tūhun jeé de suni cāhān ji cūni ji.

²² De íni Pablo mähñú nchivi jā ní ndutútú iní Areópago de nī ncāhān dē: Ndá ní nchivi Atenas, nī jiní sá jā vāha chíñúhún ní ndá yāá maá ní.

²³ Chi nī jicó núu sá nī ndēhé sá ndá jā chíñúhún ndá ní, de nī jiní sá iin altar jā ndēé letra, de sūcuán cāhān: Yáhá cúu altar maá yāá jāá ncháha ca cuní o tūhun yā, cáchi. De maá Yāá ñúcuán jā chíñúhún ndá ní visó ncháha ca cuní ní tūhun yā, suu tūhun Yāá ñúcuán cúu jā nacani sá núu ní mitan.

²⁴ Chi Yāá ñúcuán cúu Yāá jā ní nsáhá ñayivi jín ndácá cá jā iyó, de maá yā cúu Jētohó andiví jín ñayivi. De nduu ndēé yā iní veñuhun jā sáhá nchivi.

²⁵ De maá yā chi nduu jini ñúhún yā ni iin ndatíñú jā cuāha nchivi núu yā, chi maá yā sáhá jā tēcū nchivi jín jā stáá táchi ji jín jā nihin ji ndihi jā jini ñúhún ji.

²⁶ De nī nsáhá yā jā chíjin iin-ni tatā nī ntáhvi ndácá nchivi jā ní nduu ndácá nación tácu cundeé ji ní cáhnú ñayivi. De nī jani yā cuñyā jā cutecū ndá nchivi, jín lugar núu cundeé ndá ji.

²⁷ De sūcuán nī nsáhá Yāá Dios, chi cūni yā jā nanducú ó yā, chi tú nanducú ó yā de nanihín o yā, chi nduu iyó jícá yā jín iin iin ó.

²⁸ Chi maá yā cúu jā sáhá jā iyó maá ó jín jā tēcū o jín jā cándá o. De suni sūcuán nī ncāhān sava tēe jā távā yāá ní: De suni tatā maá yā cúu ndácá ó, cáchi

²⁹ De tú tatā Yāá Dios cúu ndácá ó, túsaá de mā cāni iní o jā cúu Yāá Dios tá cúu núu cúu ídolo oro á plata á yūu, chi ndá ñúcuán cúu jā ní jani iní nchivi jā sūcuán cáá yā, de nī nasáhá ji-ni.

³⁰ De nī jendeé iní yā síquí jā nduu ní jícūhun iní ndá ji jondē saá, de mitan chi ndácu yā jā ndácá nchivi ní cáhnú ñayivi ná nacani iní ji síquí cuāchi ji.

³¹ Chi Yāá Dios jā ní jani yā quívi jā ndāá sáhá ndāá yā tíñu ndá nchivi ñayivi, de nī jani yā Jesús jā maá Jesús sáhá ndāá. De ja ní stēhēn nijin Yāá Dios núu ndácá nchivi jā maá yā ní jani Jesús, chi ní nastēcū yā Jesús jā ní ncuu yā ndívi, ncachí Pablo.

³² De jā sūcuán nī jiní ndá ji tūhun jā nátecū ndívi, de sava ji ní ncāhān yíchi ji. De sava cá ji ní ncāhān: Cūni ndá sá jā cāhān tucu ní ndá tūhun jñā incá quívi cunini ndá sá, ncachi ndá ji.

³³ De nī nquee Pablo mähñú nchivi ñúcuán cuāhān dē.

³⁴ De cuāhān sava nchivi jín Pablo, de nī ncandíja ndá ji. De iin ji cúu Dionisio, tēe jā ndutútú jín ndá tēe cúñáhnú jā sáhá junta núu nání Areópago, de incá ji cúu ñahan nání Dámaris, de iyó cá ji.

18

Jā ní Iyo Pablo iní ñuu Corinto

¹ Ñúcuán de nī nquee Pablo iní Atenas, de cuāhān dē Corinto.

² De ñúcuán nī jiní dē núu iin táhān dē hebreo nání Aquila. Tēe región Ponto cúu dē, de nī Iyo dē nación Italia chi cáta jacūni quívi ní nquenda ndúu dē jín ñasíhi dē Priscila ñuu Corinto jā ní nquee ndúu dē iní Italia. Chi ní ntatúni rey Claudio jā ná queé ndácá nchivi hebreo iní Roma jā cúu capital nación Italia. De nī nquenda Pablo vehe Aquila jín Priscila.

³ De iin-ni tíñu sáhá tēe ñúcuán jín Pablo, chi tēe quícu manta jā cuu vehe cúu ndúu dē. De nī ndēé Pablo jín tēe ñúcuán, de nī nsatíñú cáhnú ndúu dē.

⁴ De ndácá quívi nátátú nī jēhēn Pablo vehe ñi sinagoga nī nacani dē tūhun yā, de nī nducú ndēé dē jā scándíja dē táhān dē hebreo jín nchivi ndá cá nación.

⁵ De nī nquenda Silas jín Timoteo ñuu Corinto jā vají ndúu dē Macedonia. De tá ní nquenda ndúu dē Corinto, de Pablo chi cúsá maá tūhun yā nacani cáji dē núu táhān dē hebreo jā Jesús cúu Cristo jā ñúhún iní ndá ji jā quíji.

⁶ Sochi nī nquijéhé ndá ji cāhān ji síquí tūhun ñúcuán jāá nsúu tūhun ndāá cúu, de nī ncāhān nāvāha ndá ji núu dē. Ñúcuán de Pablo ní nquisi dē sahma dē jā cúu seña jā quíhín dē de quendó ndá ji jín cuāchi ji. De nī ncāhān dē jín ndá ji: Cuāchi ndá máá ní cúu jā tánū táhvi ní túsaá, de nsúu cuāchi maá sá cúu. Mitan de sndóo sá ndá ní jā cúu ní táhān sá nchivi hebreo, de quíhín sá nacani sá tūhun yā núu nchivi ndá cá nación, ncachí dē.

⁷ De nī nquee dē vehe ñi sinagoga ñúcuán, de nī nquivi dē vehe iin tēe nání Justo. De tēe ñúcuán suni chíñúhún dē Yāá Dios, de maá xiín vehe ñi sinagoga cáá vehe dē.

⁸ De Crispo, tēe cúñáhnú iní vehe ñi sinagoga, ní ncandíja dē núu maá Jētohó o jondē jín ní nchivi vehe dē. De cuāhā nchivi ñuu Corinto nī jiní ndá ji tūhun jā nacani Pablo, de nī ncandíja ji, de nī jenduté ndá ji.

⁹ De iin jacuāá ní stēhēn nijin maá Jētohó o núu Pablo, de nī ncāhān yā: Mā cúyuhú nú, de nī mā cásí nū yuhú nú, chi nacani nú tūhun ní.

¹⁰ Chi jícá maá ní jín nú, de nī iin tēe mā cúu sáhá nāvāha dē ndóhó. Chi ñuu yáhá iyó cuāhā nchivi jā candíja ji tūhun ní, ncachí yā.

¹¹ De sá de iin cuñyā yósává ní Iyo Pablo ñuu ñúcuán, de stēhēn dē tūhun Yāá Dios núu ji.

¹² De tá ní ncuu Galión gobernador iní región Acaya de inuú-ni ní nenda ndá nchivi hebreo síquí Pablo, de ní jeca ndá ji dē cuāhān ji jín dē vehe tíñu.

¹³ De nī ncāhān ndá jín Galión: Tēe yáhá chi scāhān ndasí dē nchivī jā incā modo chīñúhún ji Yāa Dios, de jā chīñúhún ji chi contra ley cúu, ncachī ndá.

¹⁴ De númī Pablo jā cāhān dē nícu, sochi nī ncāhān-ni Galión jín ndá nchivī ñúcuán: Ndá ndóhó nchivī hebreo, tú iin cuāchi xeēn á iin cuāchi nihin cúu jā cāhān nū sīquī dē de cunini vāha nī jā cāhān nū nícu.

¹⁵ De nduú. Chi maá-ni sīquī nā-ni tūhun á sīquī nā-ni sívī á sīquī ndá ley maá nú cúu, de ndá ñúcuán chi sáhá ndāa maá nú túsaa. Chi nduú sáhá ndāa ni iin tiñu sūcuán, ncachī dē.

¹⁶ De nī ntavā dē ndá ji cuāhān ndá ji tāvēhé tiñú.

¹⁷ Ñúcuán de ndá nchivī griego nī ntiin ji Sóstenes, tēe cūñáhnú inī vehe ñi sinagoga, de nī ncani ndá ji dē viéhé tiñú, de Galión chi nduú ní nsáhá cuitī dē cuenta.

Jā ní nōhōn tucu Pablo Antioquía, de nī nquee dē cuāhān dē jā nacani dē tūhun yā velta ūnī

¹⁸ De cuāhā cā quīvī nī ndeē Pablo Corinto. Sá de nī nacuetáhvī dē nūū ndacá hermano ñúcuán, de Aquila jín ñasíhī dē Priscila nī nquee ndá dē cuāhān dē jín Pablo ñuū Cencrea. De ñúcuán nī nsētē Pablo xīnī dē, chi ñúcuán cúu iin seña jā ní squincuu dē jā ní nquee yuhú dē nūū yā. De nī nquīvī ndá dē barco jā quihīn dē jondē región Siria.

¹⁹ De nī nquenda ndá dē ñuū Efeso. De ñúcuán nī sndóo dē Aquila jín Priscila, de maá dē-ni nī jēhēn vehe ñi sinagoga, de nī nacani dē tūhun yā nūū ndá táhān dē hebreo jā ní ndutútú ñúcuán.

²⁰ De nī ncāhān ndáhvī ndá ji jín dē jā ná cūndeē dē jacū cā quīvī jín ji, sochi nduú ní jēhe dē tūhun.

²¹ Chi nī nacuetáhvī dē nūū ji, chi nī ncāhān dē: Cānuú jā quinohōn sá ciudad Jerusalén jā coo sá vico, sochi tú cūnī Yāa Dios de nenda tucu sá nūū ní, ncachī dē. De nī nquee dē inī ñuū Efeso, de nī nquīvī dē barco cuāhān dē.

²² De nī nquenda dē Cesarea, de sá de nī jēhēn dē Jerusalén jā sáhá dē saludar grupo nchivī cándija ñúcuán, de sá de cuāhōn dē jondē Antioquía.

²³ De nī Iyo dē ñúcuán jacū quīvī, de sá de nī nquee dē ñúcuán cuāhān tucu dē nī jicó nūu dē ní ndáñúū Galacia jín ndáñúū Frigia. De ndá nchivī cándija nūū ní jēhēn dē nī jija cā inī ndá ji ní nsáhá dē.

Jā ní nacani Apolos tūhun Jesús inī ñuū Efeso

²⁴ De Efeso nī nquenda iin tēe hebreo jā nánī Apolos, de tēe ñuū Alejandria cúu dē. De vāha ndasí nācani dē tūhun yā, de jínī vāha dē tutú ñi.

²⁵ De suni ja nī ncutūha dē tūhun jā ní stēhēn Juan nāsa quiji maá Jētohō ō Jesús.

De ndíhvī inī dē stēhēn cājī dē tūhun yā visó maá-ni tūhun jā ní stēhēn Juan tá ní scuéndutē dē nchivī cúu.

²⁶ De nī nchundeē inī Apolos nī ncāhān dē tūhun yā inī vehe ñi sinagoga. De nī jini Aquila jín Priscila tūhun nācani dē, de nī jeca síín ndúú dē tēe ñúcuán, de nī stēhēn vāha cā ndúú dē tūhun Jesús jāá nchāha ca cunī Apolos.

²⁷ Ñúcuán de cūnī Apolos jā quihīn dē región Acaya. De ndá hermano ñuū Efeso nī ntee ji carta jā quihīn dē jín nūū nchivī cándija Acaya jā ná cuetáhvī ji Apolos. Chi ja cándija sava nchivī ñúcuán nī nsáhá Yāa Dios sīquī jā vāha inī yā. De tá ní nquenda dē ñúcuán, de vāha nī nchindeē dē ji jín tūhun yā.

²⁸ Chi cājī ndasí nī ncachī dē nūū ndá táhān dē hebreo jondē nduú cā ní ncúu cāhān cā ndá dē sīquī tūhun Jesús. De sūcuán nī ntūu nūū ndá cā nchivī jā nchivī hebreo chi stívī dē. Chi jín tutú ñi nī stēhēn Apolos jā maá Jesús cúu Cristo, jā ñúhún inī ndá nchivī hebreo jā quiji.

19

Jā ní Iyo Pablo inī ñuū Efeso

¹ De juni ndeē Apolos inī ñuū Corinto de nī jica nuu Pablo ndá ñuū Iyó ichi síquī ñuū Efeso, sá de nī nquenda dē Efeso. De ñúcuán nī nquetáhn dē jín sava nchivī cándija.

² De nī jicā tūhún dē ji: ¿A nī nīhín ndá ní Espiritu Santo tá ní ncandija ní, á nduú? ncachī dē. De nī ncāhān ndá ji: Nduú chi juni nduú ní nīhín ndá sá tūhun de tú Iyó Espiritu Santo, ncachī ji.

³ Ñúcuán de nī ncāhān dē: ¿De nāsa nī jenduté ndá ní túsaa? ncachī dē. De nī ncāhān ndá ji: Suu nī jenduté ndá sá modo jā ní stēhēn Juan, ncachī ndá ji.

⁴ De nī ncāhān Pablo: De jā ní scuéndutē Juan cúu jā ní stēhēn dē jā ná nācani inī nchivī jā sndóo ji cuāchi ji, de nī ncāhān dē jā ná cándija ji Yāa jā quiji jā cúu Cristo Jesús, ncachī Pablo.

⁵ De tá ní jini ndá ji tūhun yáhá de nī jenduté ndá ji-ni jā ní ncandija ji maá Jētohō ō Jesús.

⁶ De nī ntee Pablo ndahá dē xīnī ndá ji. De nī nquīvī-ni Espiritu Santo inī ánō ndá ji, de nī ncāhān ndá ji síín síín yuhú, de nī nacani ji tūhun yā.

⁷ De ní Iyo tá ūxī ūū tēe.

⁸ De ūnī yōō nī jica Pablo vehe ñi sinagoga. De nī nchundeē inī dē nī ncāhān nihin dē tūhun yā jā scándija dē ji cūnī dē, chi ní ncachī dē nāsa tátúnī Yāa Dios.

⁹ Sochi sava ji nī ncujehe inī ji, de nduú ní ncándija ji, de nī ncāhān nāvāha ji sīquī tūhun Yāa Dios nī jini ndá nchivī jā ndútútú. De jā ñúcuán cúu jā ní ncujiyo-ni Pablo nūū

ndá ji, de cuāhān dē jíin ndá nchivī cándija. De ndácá quivī ní stéhēn dē nūū ndá nchivī ñúcuán inī escuela iin tēe nání Tiranno.

¹⁰ De súcuán ní nsáhá Pablo ūū cuiyā. De ndácá nchivī jā íyó Asia, cúu nchivī hebreo jíin nchivī ndá cá nacióon, ní jini ji tūhun maá Jētoho ō Jesús.

¹¹ De ní jēhe Yāa Dios poder nūū Pablo jā cúu sáhá dē quéhēn nūū tiñu ñáhnú ndasí.

¹² De jondē ndá pañito jíin ndá sahma jā jétíñú dē ní jēhēn ndá nchivī jíin nūū cáá ndá nchivī cúhū, de ní nduvāha ndá ji-ni cuēhē ndóho ji de ní nquee ndá táchi inī ji.

¹³ De jacú tēe hebreo jíicó nūū ndá dē jā tavá dē táchi inī nchivī. De cúni dē jā nacunehēn dē sívī maá Jētoho ō Jesús tácuá quee ndá táchi inī nchivī. De súcuán cáhān ndá dē nūū ndá táchi: Jíin sívī maá Jesús, Yāa jā nácani Pablo tūhun, cáhān nihin ní jíin nū jā quee nū quihīn nū, cáchi dē.

¹⁴ De iin tēe hebreo, nání dē Esceva, cúu dē sūtū cúñáhnú, de íyó ūjā sehe yí dē jā sáhá súcuán.

¹⁵ Sochi tá ní ncāhān ndá dē súcuán de ní ncāhān-ni táchi: Ja jíin ní maá Jesús, de suni jíin ní Pablo. Sochi ndá ndóho, ¿ná tēe cúu ndá nū jā cuetáhvī ní nūū nū? ncachí.

¹⁶ De tēe ndóho táchi ñúcuán ní ndava dē ní ntiin dē ndihújā tēe ñúcuán, de ní nsáhá xēēn dē chí jondē ní stácuéhé dē, de ní stávichí dē. De ní nquee ndá dē vehe ní jinu ñíi dē cuāhān dē.

¹⁷ De tūhun yáhá ní jíin ndá nchivī Efeso, cúu nchivī hebreo cúu nchivī ndá cá nacióon. De ní nchūhú ndasi ndá ji, de ní ncāhān ndá ji jā cúñáhnú ndasi maá Jētoho ō Jesús.

¹⁸ De cuāhā nchivī jā ní ncardija ní nquenda ji nūū Pablo, náhmā ji ndácá cuāchi jā ní nsáhá ji.

¹⁹ De cuāhā ndá tēe jā névāha mágica ní nquenda ndá dē nēe dē tutú dē, de ndéhé jíinú ndácá nchivī de ní nteñuhūn ndá dē tutú dē. De ní ntavá ndá dē cuenda nāsaa ndēē ndá tutú jā ní ncāyū ñúcuán, de ní ncucáhnú inī ndá dē jā ūū xico ūxi mil xūhūn plata cúu.

²⁰ De súcuán ní jíitē nuu tūhun maá Jētoho ō cuāhān, de ní jíin ndihī nchivī jā cúñáhnú ndasi tūhun yā.

²¹ De tá ní ncuu ndácá tiñu yáhá de ní jani téyivī inī Pablo jā quihīn dē Macedonia jíin Acaya de sá de nenda dē ciudad Jerusalén. De ní ncāhān dē jā tá quenda dē Jerusalén de suni cánuú quihīn dē ciudad Roma.

²² De ní scáca Pablo Timoteo jíin Erasto, ūū tēe jā chíndéé táhān jíin dē, cuāhān ndúú dē Macedonia. De ní nquendōo Pablo Asia jacú cá quivī.

Jā ní ncuvaā nchivī ñuū Efeso

²³ De iin ndá quivī ñúcuán ní nenda ndasi nchivī síqui tūhun yā.

²⁴ Chí ní íyo iin tēe sátíñú plata nání dē Demetrio. De maá dē jíin ndá cá tēe jā sátíñú jíin dē, nihīn ndasi ndá dē xūhūn, chí jíin plata sáhá ndá dē ndá veñuhun lulí jā cáá tá cáá veñuhun idolo jíi jā cúu yāa Diana.

²⁵ De ní nastutú Demetrio ndá táhān dē jā sátíñú jíin dē jíin ndá cá tēe jā iin-ni tiñu sáhá jíin dē, de ní ncāhān dē: Señor, ja jíin ndá ní jā vāha nihīn ō xūhūn síqui tiñu sáhá ó yáhá.

²⁶ De jíin ndá ní de suni jíin ndá ní tūhun jā tēe nání Pablo chí cáhān dē jāá nsūū Yāa ndāá cúu jā sáhá nchivī. De ja ní scāhān dē cuāhā nchivī, de nsūū maá iin-ni ñuū ō Efeso yáhá chí ní cáhnú región Asia.

²⁷ De yúhú sá jíi canī inī nchivī jāá nduú tiñu jā sáhá ó. De nsūū maá-ni ñúcuán, chí suni canī inī jíi jāá nduú tiñu veñuhun maá yāa Diana, de suni sáhá jēhe inī ndá jíi nūū yāa Diana, de mā cúñáhnú cá yā visó ndihī nchivī Asia jíin nchivī ní cáhnú ñayivī chíñúhūn jíi yā mitan, ncachí dē.

²⁸ Súcuán ní jíin ndá tūhun yáhá, de ní nquiti ndasi inī, de ní ncana jee ndá: Cúñáhnú ndasi yāa Diana jā cúu patrona inī ñuū ō Efeso, ncachí ndá.

²⁹ De ndihī ndá nchivī ñuū ñúcuán ní ncuvaā jíi. De iin cáhnú-ni ní nenda ndá jíi ní jeca xēēn jíi Gayo jíin Aristarco cuāhān ndá jíin ndúú dē inī vehe nūū ndutútú ndá nchivī sáhá junta. De tēe Macedonia cúu ndúú dē, de jíca ndúú dē jíin Pablo.

³⁰ De cúni Pablo jā quivī dē nūū íyó tútú ndá nchivī ñúcuán jā cáhān dē jíin ndá nchivī cúni dē nícu, sochi ndá nchivī cándija nduú ní jēhe jíi tūhun jā quivī dē.

³¹ De saá-ni sava ndá tēe Asia jā cúñáhnú jā cúu amigo dē, ní nteñúñú tūhun cuāhān nūū dē cáhān ndáhvī jíin dē jā má quivī dē nūū ní ndutútú nchivī ñúcuán.

³² De ndá nchivī jā ní ndutútú ní ncana jee, sava jíi iin tūhun, de sava cá jíi incá tūhun, de súcuán ní ncuvaā ndasi. De cuāhā jíi nduú jíin cuiti jíi ná síqui cúu jā ní ndutútú jíi.

³³ De ndá tēe hebreo ní jani dē iin táhān dē tēe nání Alejandro nūū nchivī cuāhā, de ní ncachí tūhun ndá táhān dē nūū dē ná síqui cúu jā cúvaā ndá. Núcuán de ní nsáhá Alejandro seña jā ná cóo nañí nchivī, chí cúni dē jā cachí dē nūū nchivī jāá nsūū cuāchi nchivī hebreo cúu jā cúvaā.

³⁴ Sochi ní nacunī ndá jíi jā tēe hebreo cúu dē, de jā ñúcuán ní ncana jee ndasi cá ndá jíi tá ūū hora: Cúñáhnú ndasi yāa Diana jā cúu patrona inī ñuū ō Efeso, ncachí ndá jíi.

³⁵ Núcuán de secretario inī ñuū ñúcuán ní nsáhá dē jā ní jasí ndá jíi yuhú jíi, de ní ncāhān dē: Ndá ní tēe ñuū ō Efeso, ja jíin ndácá nchivī jā nchivī ñuū yáhá jíto ndácá ó veñuhun yāa Diana jā cúñáhnú, jíin imagen Diana jā ní nincava ichi andivī.

³⁶ De ní iin mā cúu cáhān jāá nduú ndāá tūhun yáhá. Túsaa dē vāha cá casi ndá ní

yuhú ní, de mā sáhá ñamā ní iin tiñu jāá ncháha ca cucáhnú vāha iní ní.

³⁷ Chi nī nquisiáha ndá ní ndúú tēe yáhá visó ndúú ní nsáhá dē ni iin cuáchi ni ndúú ní ncāhān nāvāha dē siqūi yāa maá ó Diana.

³⁸ De Demetrio jíin ndá cā tēe jā iin-ní tiñu sáhá jíin dē, de tú cūni dē cāhān dē cuáchi siqūi iin tēe de ná quíhīn dē juzgado nūú ndá tēe jā sáhá ndāa tiñu, de ñúcuán cundaā siqūi tiñu ndá dē.

³⁹ De tú iyó incā tiñu jā má cūndaā ñúcuán de sáhá ndāa ndá maá ní nūú junta cáhnú tá cuu nūú tátūni ley.

⁴⁰ Chi yuhú sá jā coto cachí nchiví nación Roma jā siqūi gobiernu nénda ó, chi mā cucáhnú iní ó nāsa cachí ó jā ní ncutútú ó de ní ncuvāa ó mitan, ncachí dē.

⁴¹ De tá nī jínu nī ncāhān secretario tūhun yáhá, de nī jītē nuu-ni nchiví cuāhān jí.

20

Jā ní jēhēn Pablo región Macedonia jíin Grecia

¹ De tá nī ncuu nī ncuvāa ndá jí, de incā quívi dē ní ncana Pablo ndá nchiví cándja, de ní jani ichí dē ndá jí. De ní nacuetáhvī nūú táhān ndá jí jíin dē, de ní nanumi táhān ndá jí jíin Pablo. Sá de cuāhān Pablo Macedonia.

² De níi cáhnú Macedonia ní jicó núu dē, de ní sndíhvī iní dē ndá hermano. De sá de ní nquenda dē Grecia.

³ De ñúcuán ní ndeē dē únī yōō. De ja númī dē quíhīn dē jíin barco jondē región Siria nícu, de ní níhīn dē tūhun jā ní squetáhān ndá táhān dē hebreo tūhun jā nenda dē siqūi Pablo ichi nūú quíhīn dē. De jā ñúcuán cuu jā ní nacani iní dē, de ní ndicó cóo de Macedonia.

⁴ De ní Iyo sava tēe jíca jíin Pablo, de súcuán nání ndá dē: Sópater tēe ñuū Berea, Aristarco jíin tēe nání Segundo de tēe ñuū Tesalónica cúu ndúú dē, Gayo tēe ñuū Derbe, Tíquico jíin Trófimo tēe región Asia, jíin Timoteo.

⁵ De ndá tēe yáhá ní jehndē ndāa dē cuāhān dē ñuū Troas, de ñúcuán ní ndetu ndá dē ndúú sá jíin Pablo. De saán cúu Lucas.

⁶ De tá nī ncháha vico jā yájí ndá nchiví hebreo státilā jāá nduú ná levadura yíhí, de jíin barco ní nquee ndúú sá Filipos, de nūú úhūn quívi ní naquetáhān ndá sá jíin ndá dē jondē Troas. De újā quívi ní Iyo ndá sá ñuū ñúcuán.

Jā ní Iyo Pablo ñuū Troas

⁷ De domingo ní ndutútú ndá nchiví cándja jā cají jí státilā jā nūcūhun iní jí yā. De cání ndasí ní stéhēn Pablo tūhun yā nūú ndá jí chi jondē sava ñuú, chi incā quívi dē quíhīn dē.

⁸ De ní Iyo cuāhā ñuhūn iní vehe piso únī nūú ní Iyo tútú ndá sá ñúcuán.

⁹ De iin tēe lulí nání Eutico ndēē jí viéhē ventana. De tá nī ncuunú nácani Pablo tūhun de jíhī ndasí jí máhná, de ní nquixīn jí-ni. De ní nincava jí ventana jondē nūú ñuhūn, de tá nī nanee ndá nchiví jí de ja ní jíhī jí.

¹⁰ Ñúcuán de ní nuu Pablo. De ní jíquindeyi dē de ní numi dē jí, de ní ncāhān dē: Mā cūyūhú ndá ní, chi ní natecū jí, ncachí dē.

¹¹ De ní ndaa dē, de ní scuáchi dē státilā, de ní nchají dē jíin ndá jí ja nūcūhun iní ndá jí yā. De nahān cā ní stéhēn dē tūhun chí jondē ní ntūu. Ñúcuán de ní nquee dē cuāhān dē.

¹² De cuānohōn ndá jí jíin Eutico, chí iyó vāha jí, de cúsií ndasí iní ndá jí.

Jā ní nquee Pablo ñuū Troas cuāhān dē ñuū Mileto

¹³ De ní nquívi ndá sá iní barco, de cuāhān sá ñuū Asón, de ñúcuán naquetáhān ndá sá jíin Pablo, chí súcuán ní ncachí dē jā caca jéhé dē de quenda dē ñúcuán.

¹⁴ De ní naquetáhān ndá sá jíin dē Asón. De ní nquívi dē barco jíin ndá sá, de cuāhān ndá sá jíin dē ñuū Mitlene.

¹⁵ De ñúcuán ní nquee tucu ndá sá jíin barco. De quívi téen ní nquenda sá xiin isla Quío, de quívi únī de ní nquenda sá jíin barco isla Samos, de ní nquendōo ndá sá ñuū Trogilio. De quívi cúmī de ní nquenda ndá sá Mileto.

¹⁶ Chí jání iní Pablo jā má jécucuiñí dē Efeso, tácuā quee ñamā dē-ni iní Asia, chí númī dē jā quíhīn ñamā dē ciudad Jerusalén tácuā coo dē maá quívi Pentecostés tú ná cúñamā dē.

Jā ní jani ichí Pablo ndá tēe ñáhnú jā ndiso tíñú nūú nchiví cándja iní ñuū Efeso

¹⁷ De juni ndēē dē ñuū Mileto, de ní ntetíñú dē tūhun cuāhān Efeso jā ná quíji ndá tēe ñáhnú jā ndiso tíñú nūú nchiví cándja ñúcuán.

¹⁸ De tá nī nquenda ndá tēe ñúcuán de ní ncāhān dē: Ja jíiní vāha ndá maá ní nāsa sáhá sá jondē quívi jā ní nquíji xíhna ñuhūn sá región Asia de jondē mitan.

¹⁹ De ja jíiní ní nāsa ní nsatíñú vāha sá nūú maá Jētohō ó níi tiempo jā ní Iyo sá jíin ndá ní de jondē mitan. De nduú ní nsáhá ñáhnú sá maá sá. De suni iyó vuelta jā ní jacu sá jā jéhē nchiví. De ní nquíji túndóhó siqūi sá ní nsáhá ndá táhān sá hebreo, chí ní squetáhān ndá jí tūhun jā siqūi sá.

²⁰ De ja jíiní ní jāá nduú ní ncūmaní jā nacani sá ndacá tūhun yā nūú ní jā sáhá jā quendōo vāha ndá ní, chí ní stéhēn sá tūhun yā cúu nūú chítú cúu iní ndacá vehe.

²¹ De suni inuú-ni ní nacani sá tūhun yā nūú ndá táhān sá hebreo jíin nūú nchiví ndá cā nación jā ná nacani iní jí siqūi cuáchi jí, de ná cándja jí maá Jētohō ó Jesucristo.

²² De mitan chi ja ñúhún ichi sá já quihín sá Jerusalén, chi sndíhvi iní Espiritu Santo saán já quihín sá visó nduú jíní sá nāsa cundohó sá ñúcuán.

²³ De iyó iin já jíní sá, chi ndacá ñuú nūú jica sá chi cáhān Espiritu Santo jín sá já quiji tündóhó síquí sá, de suni quihín sá vecāa.

²⁴ De ni nduú sáhá sá cuenta visó ná cáhni ji saán, chi já cúní sá cúu já ná sínu vāha sá tiñu já ní ntee maá Jētohō ō Jesús síquí sá de sūcuán cusii iní sá. De tiñu ñúcuán cúu já nācāni sá tūhun vāha yā nūú ndacá nchivi nāsa vāha iní Yāā Dios jín ō.

²⁵ De máhñú ndá máá ní chi ja ní jica nuu sá ní nacāni sá tūhun nāsa tátúní Yāā Dios, de mitan chi ja ní jíní sá já ní iin ní mā cúní cuiti cā nūú sá.

²⁶ Túsaá de cájī cáhí tūhun sá nūú ndá ní mitan jāá nsūú cuāchi maá sá cúu de tú naá iin ní.

²⁷ Chi nduú ní ncūmaní jā nācāni sá nūú ndá ní ndacá já ní nsáhá ndāā Yāā Dios.

²⁸ Túsaá de coto vāha ndá ní maá ní, de suni coto vāha ndá ní ndá cā nchivi cándjīa, chi Espiritu Santo ní jani yā ndá ní já coto ní ndá nchivi já ní ncāndjīa maá Jētohō ō. Chi jín nīñi yā ní nacueen yā ndá ji.

²⁹ Chi jíní sá já tá quee sá quihín sá de quívi ndá tēe nēhēn máhñú ndá ní já stáhvī dē ndá ní. Chi cuu dē tá cúu yihí já jáhni ticāhí de sūcuán nducú ndá dē já snāā dē ánō ndá nchivi cándjīa.

³⁰ De saá-ni jondē máhñú grupo ndá máá ní, suni quijéhé sava dē cáhān dē tūhun stáhvī tácuā stáhvī dē nchivi cándjīa já ná tíni ji tūhun stáhvī já stēhēn dē.

³¹ Coo ndito iní ndá ní túsaá. De mā nāā iní ní já úní cuiyā nduú ñuú nduú ní jēncuiñí sá já sndíhvi ndasí iní sá tá iin iin ní chi jondē ní jacu sá jēhē ndá ní.

³² De mitan, hermano, jicān táhvī sá jēhē ndá ní já maá Yāā Dios coto yā níhín, de coo ndá ní jín tūhun yā já sáhá yā já vāha ndá ní. Chi iyó poder tūhun yā ñúcuán já scúja yā iní ndá ní, de suni sáhá já níhín ní ndacá já cúní yā taji yā nūú ní jín nūú ndá cā nchivi já coo ndoo coo ii ji nūú yā.

³³ De ni nduú ní ndíyo iní sá já níhín sá ní xūhún ní sahna nūú ní iin nchivi.

³⁴ Chi jíní vāha ndá ní já ní nsatíñú ndasí maá sá tácuā níhín sá ndacá já jíní ñúhún sá jín ndá tēe já ní jica jín sá.

³⁵ De sūcuán ní stēhēn sá nūú ní já sūcuán cānuú satíñú ó tácuā níhín ō já cuāha ó nūú ndá nchivi já cúmaní nūú. De mā nāā iní ní tūhun maá Jētohō ō Jesús, chi sūcuán ní ncāhān yā: Ndetú cā quéndōo ó já cúní mānī maá ó ndatíñú nūú nchivi nsūú cā já cúní mānī ji nūú maá ó, ncachí yā, ncachí Pablo.

³⁶ De tá ní ndíhi ní ncāhān dē ndacá tūhun yáhá de ní jēncuiñí jiti dē, de ní jicān táhvī dē jín ndá hermano ñúcuán.

³⁷ Ñúcuán de ndíhi dē ní jacu ndasí. De ní nanumi táhān ndá dē jín Pablo de ní nchitú ndá dē nūú Pablo.

³⁸ Chi cúcuécá ndasí iní ndá dē já ní ncāhān Pablo já má cúní cuiti cā ndá dē nūú dē. De cuāhān ndá dē jín Pablo nūú iní barco.

21

Jā cuānohōn Pablo ciudad Jerusalén

¹ Ñúcuán de ndá hermano já ní nquiji Efeso ní nquendōo ndá ji Mileto. De ní nquívi ndá sá barco, de ní jēhndē ndāā ndá sá cuāhān sá jondē isla Cos. De quívi tēen ní nquenda sá ñuú Rodas. De ní nquee tucu ndá sá, de ní nquenda sá ñuú Pátara.

² De ñúcuán ní níhín ndá sá iin barco já quihín región Fenicia, de ní nquívi ndá sá cuāhān sá.

³ De tá ní jíní sá isla Chipre de ní nquendōo-ni lado sátín sá, chi ní ncāhā ndá sá cuāhān sá jín barco jondē región Siria. De ní nquenda ndá sá ñuú Tiro, chi ñúcuán quendōo carga já ndiso barco.

⁴ De ñúcuán ní nanducú ndá sá nchivi cándjīa, de ní iyo sá jín ndá ji ūja quívi. De ní stēhēn Espiritu Santo nūú ndá ji já quiji tündóhó síquí Pablo iní ciudad Jerusalén, de já ñúcuán ní ncāhān ndá ji jín dē já má quihín dē nūú.

⁵ Ñúcuán de tá ní jín ūja quívi de ní nquee ndá sá. De ndá tēe cándjīa jín ñasíhí dē jín ndá sēhe dē, ní jēchūhun ichi ndá dē ndá saán yuhú ñuú ñúcuán. De ní jēncuiñí jiti ndá sá yuhú mar, de ní jicān táhvī ndá sá.

⁶ De ní nanumi táhān ndá sá de ní nacuetáhvī nūú táhān ndá sá ñúcuán. De ní nquívi ndá sá barco cuāhān sá, de ní ndicó cōo ndá ji cuānohōn ji vehe ji.

⁷ De sūcuán ní nquee ndá sá iní ñuú Tiro cuāhān sá jín barco, de ní nquenda sá ñuú Tolemaida de sá de ní nquee sá barco. De ñúcuán ní nsáhá ndá sá saludar ndá hermano, de ní iyo ndá sá iin quívi jín ndá dē.

⁸ De quívi tēen ní nquee tucu ndá sá jín Pablo, de ní nquenda ndá sá ciudad Cesarea. De ní nquívi ndá sá iní vehe iin tēe nání Felipe. De tēe nācāni tūhun vāha yā cúu dē, de cúu dē iin táhān já ūja tēe já ní nsají stāā nūú ndá ñahan ndahví tá ní nacāji nchivi cándjīa. De ní ndee ndá sá jín dē.

⁹ De tēe ñúcuán iyó cūmí sēhe síhí dē já iyó maá, de nācāni ndá ji tūhun Yāā Dios.

¹⁰ De juni ndeé ndá sá jín dē jacú quívi ñúcuán de ichi Judea ní nquiji iin tēe nācāni tūhun Yāā Dios, nání dē Agabo.

¹¹ De ní nquindēhé dē ndá sá. De ní nquehen dē sachíjin Pablo, de ní juhni dē ndahá maá dē jín jēhē dē, de ní ncāhān dē: Cáhí Espiritu Santo já sūcuán cuhni táhān ó hebreo tēe xíí sachíjin yáhá tá quihín dē

Jerusalén. De cuāha ji dē nūū nchivī incā naciōn, ncachī dē.

¹² De jā sūcuān nī jini ndá sá tūhun ñūcuān, de ndá sāan jín ndá cā hermano Cesarea nī ncāhān ndāhvī ndá sá jín Pablo jā má quihīn dē Jerusalén nícu.

¹³ Ñūcuān de nī ncāhān Pablo: ¿Ñāhēhē cúu jā jácú ndá ní de cúcuécá ndasí inī sá sáhá ndá ní? Chi sāan chi nsūū vāchi jā cunuhnī sá-ni inī ciudad Jerusalén, chi ja íyó tūha sá jā visō ná cúu sá ñūcuān jā síquī maá Jētohō ō Jesús, ncachī dē.

¹⁴ De nduú ní ncúu casī ndá sá jā má quihīn dē. De nduú cā ní ncāhān fuerza sá jín dē, chi nī ncāhān sá: Ná cóo nāsa cūni maá Jētohō ō túsáa, ncachī ndá sá.

¹⁵ Ñūcuān de nī nsáhá tūha sá de nī nquee ndá sá cuāhān sá Jerusalén.

¹⁶ De suni cuāhān ndá sá jín jacū tēe Cesarea jā cándija, de suni cuāhān iin tēe Chipre, nánī dē Mnason. De ja nī ncu-nahān cándija dē. De tá nī nquenda ndá sá Jerusalén, de nī ndōo ndá sá vehe tēe ñūcuān.

Jā ní jēndēhé Pablo Jacobo

¹⁷ De tá nī nquenda ndá sá Jerusalén de nī ncusiī ndasí inī ndá hermano ñūcuān jā ní nquenda ndá sá.

¹⁸ De quīvi téen nī jēhēn ndá sá jín Pablo vehe Jacobo. De ñūcuān nī ncututú ndá tēe ñāhnū jā ndiso tíñū nūū ndá nchivī cándija.

¹⁹ De nī nsáhá saludar Pablo ndá tēe ñūcuān. Sá de nī nacani dē tūhun ndácá tíñū jā ní nsáhá Yāa Dios jín dē tá nī nacani dē tūhun yā nūū nchivī ndá cā naciōn.

²⁰ De nī jini ndá dē tūhun yáhá, de nī ncāhān ndá dē jā cúñāhnū ndasí Yāa Dios. De nī ncāhān ndá dē jín Pablo: Hermano, mitan de ja jín ní tá cuāhā mil tāhān ō hebreo nī ncandija ji Jesús. De cáhān nihin ndá ji jā cánuú squíncuu ō ley Moisés.

²¹ Sochi nī nihīn ndá ji tūhun jā stéhēn ní nūū ndá tāhān ō hebreo jā íyó ndá cā naciōn jā má cuetáhvi cā ji ley Moisés de ni mā sáhá cā ji circuncidar ndá sehe ji de ni mā cuetáhvi cā ji ndá costumbre janahān.

²² ¿De nāsa sáhá ō túsáa? Chi nihīn ndija ndá tāhān ō hebreo tūhun jā ní nenda ní, de cututú cuāhā ji.

²³ Túsáa de sūcuān ná sáhá ō: Yáhá íyó cūmī tāhān ō hebreo jā ní nquee yuhú ndá dē iin jā squíncuu dē nūū Yāa Dios.

²⁴ Cueva ní ndá tēe yáhá, de quihīn ní jín dē templo. De sáhá ndá ní tá cúu nūū cáhān ley jā ndúndoo nchivī nūū yā. De chunáa ní jā sócō ndá dē nūū yā. De sá de cuu sētē ndá dē xini dē, de ñūcuān stéhēn jā ní squíncuu dē jā ní nquee yuhú dē nūū yā. Tú sūcuān sáhá ní sá de jicūhun inī ndá tāhān ō hebreo jāá nsūū jāndáa cúu tūhun jā ní nihīn ji síquī ní, chi cūni ji jā sa vāha squíncuu ní ley Moisés.

²⁵ Sochi ndá nchivī ndá cā naciōn jā cándija Jesús, chi ja nī ntetíñū ndá sá carta cuāhān nūū ji jāá nduú cánuú squíncuu ji ni iin tūhun ñūcuān. Chi jā squíncuu ji cúu jā má cāji ji cúñū jā ní nsōcō nūū ídolo ní nīñī ní quiti jéhnē, de mā cacá ndiī ji, ncachī ndá dē.

Jā ní ntiin ndá dē Pablo inī templo

²⁶ Ñūcuān de nī jeca Pablo ndicūmī tēe ñūcuān cuāhān ndá dē nūū quendōo dē. De quīvi téen nī nasáhá ndoo ndá dē maá dē nūū yā. De nī nquīvi Pablo inī templo jā cachī tūhun dē nūū ndá sūtū ná quīvi jinu jā násáhá ndoo ndá dē maá dē de quīsíaha dē quiti jā sócō tá iin iin dē nūū yā.

²⁷ De tá ja ñatin sínu dē ndihújā quīvi jā ndúndoo ndá dē nūū yā, de sava tichān dē hebreo jā vāji ichi Asia nī jini nūū Pablo jā íyó dē inī templo. De nī scāhān ndá dē ndihi nchivī ñūcuān, de nī ntiin ndá Pablo.

²⁸ De nī ncana jee ndá: Ndá ní tēe naciōn maá ō Israel, cuāha núu ndá ní ndahá ní, chi tēe yáhá cúu jā jica nuu ní cáhnū stéhēn dē nūū ndácá nchivī, de cáhān dē síquī naciōn ndácá ō jín síquī ley Moisés jín síquī templo yáhá. De mitan ja nī squīvi dē jacū tēe griego inī templo ī yáhá, de sūcuān nī stívī dē templo chi cáhān ley jā má cúu quīvi nchivī incā naciōn jāá nsūū nchivī hebreo cúu, ncachī ndá.

²⁹ Chi jondē tá ndéé Pablo inī Jerusalén nī jini ndá tēe hebreo jā jica dē jín Trófimo, tēe ñūū Efeso. Chi ní jani inī ndá jā ní squīvi Pablo tēe ñūcuān inī templo, de nsūū tēe hebreo cúu dē.

³⁰ De ndihi nchivī ciudad ñūcuān nī ncu-vaā. De nī ncututú ji-ni, de nī ntiin ndá ji Pablo, de nī ntavā xēen ji dē inī templo. De nī nacasī ji-ni viéhé.

³¹ De cūni ji jā cahni ji Pablo nícu, sochi general, tēe cúñāhnū nūū ndá soldado, nī nihīn dē tūhun jā ndihi nchivī Jerusalén nī nenda ndá ji cúvaā ji.

³² De nī jeca general ndá soldado jín capitán, de jinu ndá dē cuāhān dē nūū íyó ndá nchivī cuāhā ñūcuān. De nī jini nchivī jā ní nquenda general jín ndá soldado, de nī jencuñī ndá ji jā cāni ji Pablo.

³³ Ñūcuān de nī ntandē-ni general, de nī ntiin dē Pablo. Ñūcuān de nī ncachī dē jā ná cūnuhni Pablo jín ūū cadena. De nī jicā tūhún general ndá nchivī ñūcuān nā tēe cúu Pablo, de nā cuāchi ní nsáhá dē.

³⁴ Sá de ndá nchivī cuāhā ñūcuān nī ncana ji síin síin tūhun. De nduú ní ncúcāhnū inī dē nā cuāchi ní nsáhá Pablo síquī jā cúvaā ndasí ndá ji, de nī ncachī dē jā ná quihīn Pablo cuartel.

³⁵ De tá nī nquenda ndá dē jín Pablo escalera cuartel de nī jiso-ni ndá soldado dē cuāhān dē, chi ní nenda ndasí nchivī síquī dē.

³⁶ Chi ndihi nchivī níquīn ji soldado, de cána jee ndá ji: Ná cúu tēe jíñā, ncachī.

Jā ní ncāhān Pablo jēhē maá dē nūū ndá nchivī

³⁷ De tá ja quívi ndá soldado jíñ Pablo inī cuartel, de jíñ tūhun griego nī ncāhān dē jíñ general: ¿A cuāha ní tūhun jā cāhān sá iin tūhun jíñ ní? ncachī dē. De nī ncāhān general: Jājāan, cúu cāhān nū yuhú griego tūsaá.

³⁸ ¿A nsūū maá nū cúu tēe nación Egipto jā ní nenda síquī gobierno quívi yātā tūsaá? Chi tēe űúcuán ní snēnda dē cūmī mīl tēe jā jáhñī ndīyī nī jēhēn dē jíñ jondē nūū űuhun tíhā, ncachī general.

³⁹ űúcuán de nī ncāhān Pablo: Nduú chi tēe hebreo cúu sá, chí nī ncacu sá Tarso jā cúu űūū cūñáhnú ndáñūū Cilicia. De sáhā ní favor cuāha ní tūhun jā cāhān sá jíñ ndá nchivī yáhā, ncachī dē.

⁴⁰ De nī jēhe general tūhun jā cāhān dē, de nī jēcuñī ndeē Pablo nūū escalera. De nī nsáhā dē seña nūū nchivī űúcuán jā ná cóo nañíí ji. De tá nī ncunañíí ji de nī ncāhān dē yuhú ndá máá dē jíñ ndá ji jā cúu yuhú hebreo:

22

¹ Tātā, señor, mitan de cunini ndá ní tūhun jā cāhān sá jēhē maá sá jíñ ní, ncachī dē.

² De nī jini ndá ji jā cāhān Pablo yuhú hebreo, de víhī cā nī ncunañíí ndá ji. De nī ncāhān Pablo:

³ Maá sá cúu ndija tēe űūū ō hebreo, de nī ncacu sá űūū Tarso ndáñūū Cilicia, sochi ciudad Jerusalén yáhā ní jahnú sá. De nī ncutūha sá escuela Gamaliel, de nī stéhēn dē ley jā ní jēhe yā nūū ndá ndīyī tatā ō. De nī ndihvī inī sá jā squíncuu vāha sá nūū Yāā Dios jondē jíñ inī jíñ ánó sá, tá cúu nūū sáhā ndá máá ní jíñ ley mitan.

⁴ De nī nsáhā nāvāha sá ndá nchivī cándija tūhun Jesús, de jondē nī ncuu inī sá jā cuū ndihī ji nícu. De cúu tēe cúu űahan nī ntiin sá ndá ji nī nchihī sá ji vecāa.

⁵ De sūtū cūñáhnú cā jíñ ndácā tēe űáhnú jā ndiso tíñū inī űūū ō, ndá máá dē cúu testigo jā sūcuán nī nsáhā sá. De suni nī ntaji dē orden nūū sá jā cuāha sá nūū ndá tēe űūū ō hebreo jā iyó Damasco. De cuāhān sá űúcuán jā tiin sá ndá nchivī cándija nūū Jesús de quinasiáha sá ji ciudad Jerusalén yáhā de ndoho ji nícu.

Jā ní ncachī Pablo nāsa nī ndico cóo inī dē nūū Jesús

(Hch. 9.1-19; 26.12-18)

⁶ De nī nquehen sá ichi cuāhān sá, de nī ncuñatin sá yuhú űūū Damasco cuāhān sá. De tá cahūxī űū cúu de ichi andivī nī nquiji- nī iin luz jéndütē ndasi nūū sá.

⁷ De nī ndicó cáva sá-ni nūū űūhún, de nī jini sá iin tūhun jā cāhān: Saulo, Saulo, ¿ñājēhē cúu jā sáhā nāvāha nū nduhū? ncachī.

⁸ űúcuán de nī ncāhān sá: ¿Ní iin cúu ní, Señor? ncachī sá. De nī ncāhān yā jíñ sá: Maá nī cúu Jesús űūū Nazaret, de jā sáhā nāvāha nū ndá nchivī cándija cúu jā sáhā nāvāha nū nduhū, ncachī yā.

⁹ De ndá tēe jā cuāhān jíñ sá nī jini ndija dē luz űúcuán, de nī nchūhú ndá dē, sochi nduú ní jini dē nāsa nī ncāhān yā jíñ sá.

¹⁰ űúcuán de nī ncāhān sá: Señor, ¿naá cúu jā cúni ní jā sáhā sá tūsaá? ncachī sá. űúcuán de nī ncāhān maá jētohō sá: Nacōo, de quihñ nū Damasco, de űúcuán iyó iin tēe jā cachī nūū nū naá cúu jā cúni ní jā sáhā nū, ncachī yā.

¹¹ De síquī jā jéndütē ndasi luz űúcuán de nī ncucuáá sá-ni nī nsáhā. De ndá tēe jā cuāhān jíñ sá tiin ndá dē-ni cā ndahā sá nī nquihñ sá Damasco.

¹² De űúcuán ndéē iin tēe nání Ananías. De ndácā táhān ó hebreo jā ndeē űúcuán cāhān jā tēe vāha cúu Ananías, chí vāha squíncuu dē ley Moisés.

¹³ De nī nquenda tēe űúcuán vehe nūū ndeē sá, de nī ncāhān dē jíñ sá: Hermano Saulo, ná natūu tñūū ní, ncachī dē. De nī natūu-ni nūū sá, de nī jini sá nūū dē.

¹⁴ De nī ncāhān Ananías: Maá Yāā Dios ndá ndīyī tatā ō, ja nī nacāji yā ní tácuu cunī ní naá cúu jā cúni yā jā sáhā ní, de cunī ní nūū maá Cristo Yāā ndāā, de cunī ní tūhun jā cāhān yā.

¹⁵ De nacani ní tūhun yā nūū ndihi nchivī ndácā jā ní jini ní jíñ jā ní jini ní.

¹⁶ De mitan de mā cúhuun inī tūsaá. Nacuñī ní, de cuenduté ní, de cāhān ndāhvī ní jíñ maá jētohō ō tácuu naquete yā ánó ní nūū cuāchi ní, ncachī dē jíñ sá.

Jā ní ncachī Pablo nāsa nī ntetiñū Yāā Dios dē nūū nchivī ndá cā nación

¹⁷ De nī ndicó cóo sá nī nenda sá ciudad Jerusalén. De jicān táhvi sá inī templo de nī stéhēn yā iin jā ní jini sá.

¹⁸ Chi ní jini sá nūū yā, de nī ncāhān yā jíñ sá: Ndíta-ni quee űamā nū inī Jerusalén yáhā, chí mā cuétúhún nchivī yáhā tūhun ní jā nacani nū nūū ji, ncachī yā.

¹⁹ De nī ncāhān sá jíñ yā: Nduú, Señor, chí cuetáhvi ndá ji saán, chí ja jíñ ndá ji nāsa tēe nī ncuu sá jā ní quívi sá ndihī vehe ű sinagoga nī ntiin sá ndácā nchivī cándija ji ní, de nī ncani sá ndá ji, de nī nchihī sá ji vecāa.

²⁰ De suni jíñ ndá ji jā quívi jā ní jahnī ji Esteban, tēe nī nacani tūhun ní, de suni nī iñi sá quívi űúcuán, de nī jetúhún sá jā ní jíñ dē. Chí nī jito sá sahma ndá tēe jā ní jahnī Esteban, ncachī sá jíñ yā.

²¹ De nī ncāhān yā: Cuáhān, chí maá nī tétíñú ndóhó já quihīn jicá nú jondē nū nchivī ndá cā naciōn nacani nú tūhun nī nū jī, ncachī yā jīn sá, ncachī Pablo.

Jā ní ñī Pablo nū general

²² De xihna nī nini vāha ndá jī já cāhān dē. De tá nī ncāhān dē tūhun yáhá já nī ncāhān yā jīn dē já tetíñú yā dē quihīn dē nū nchivī ndá cā naciōn nacani dē tūhun yā, sá de nī ncana jee ndá jī: Ná cúu tēe jīñā. Nsūú tēe vāha cúu dē já cutecū cā dē, ncachī ndá jī.

²³ De súcuán cána cóhó ndá jī. De quisi jī sō jī, de squēnda jī ticāchā ñuhun, de súcuán sáhá ndá jī chí quítī ndasí inī jī.

²⁴ De nī ncachī general já ná quívi Pablo inī cuartel. De nī ncachī dē já ná stichí ndá soldado Pablo jondē jīn cuarta ñī tácuacucáhnú inī general ná siquí cúu já nī nenda ndá nchivī ñúcuán siquí dē.

²⁵ De nī juhñí ndá dē Pablo tácuacucáhnú inī cuartel. De nī ncāhān Pablo jīn tēe cúu capitán já ñī ñúcuán: ¿A iyó ley já cani nī jīn cuarta ñī inī tēe naciōn Roma de tú ncháha ca cunī nī ná cuachi nī nsáhá dē? ncachī dē.

²⁶ De nī jini capitán tūhun yáhá, de nī nqee dē cuacachi dē nū general: Cúndehé nī nāsa sáhá nī jīn tēe yáhá, chí tēe naciōn Roma cúu dē, ncachī dē.

²⁷ Ñúcuán dē nī nquenda general nū Pablo, de nī jicá tūhún dē: Cachī tú maá jándá já tēe naciōn Roma cúu nú, ncachī dē. De nī ncāhān Pablo: Suu cúu ndija sá, ncachī dē.

²⁸ De nī ncāhān tuc general: De nduhū chí cuahā xūhún nī jēhe nī, de súcuán nī nduu nī sēhe naciōn Roma, ncachī dē. De nī ncāhān Pablo: Sochi sáan chí cúu sá maá tēe já nī ncacu naciōn Roma, ncachī dē.

²⁹ Ñúcuán dē ndá já cúní já sndóho dē nī ncujiyo-ni cuāhān. De saá-ni jondē general suni nī nchūhú dē chí nī stíví dē ley já nī juhñí dē Pablo, chí nduu iyó vāha já sáhá súcuán jīn tēe naciōn Roma.

Jā ní ñī Pablo nū junta cúñáhnú cā táhán dē hebreo

³⁰ De quívi tēen de cúní general já cucáhnú vāha inī dē ná siquí cúu já nī nenda ndá tēe hebreo siquí Pablo. De nī ndají dē cadena já nūhñí Pablo. De nī ncachī dē já cututú ndácá sutú cúñáhnú jīn ndácá tēe sáhá junta cúñáhnú cā. De nī ntavā dē Pablo, de nī jani dē nū ndá tēe já nī ncututú.

23

¹ Ñúcuán dē nī nūcūndehé vāha Pablo nū ndá tēe já nī ncututú, de nī ncāhān dē: Ndá nī tátā, señor, sáan chí nijn cúu ánó sá já vāha ndāá jicá sá nū Yā Dios jondē mitan, ncachī dē.

² Ñúcuán dē Ananías, tēe cúu sūtú cúñáhnú cā, nī ncachī dē nū tēe ñī ñatin nū Pablo já ná cátú maá yuhú dē.

³ De nī ncāhān Pablo jīn sūtú cúñáhnú cā ñúcuán: Yā Dios chí sndóho yā ñihín chí tēe stáhví-ni cúu nī. Chí ndé nī já sáhá ndāá nī tiñú sá de tú nī stíví sá ley Moisés. ¿Túsaá de ná siquí cúu já cáchi nī já cani dē sáan? Chí suu jīñā cúu já stíví maá nī ley, ncachī dē.

⁴ De nī ncāhān ndá tēe ñī nū dē ñúcuán: ¿Nājēhē cúu já cāhān nāvāha nú jīn sūtú cúñáhnú cā já sátíñú nū Yā Dios? ncachī ndá.

⁵ De nī ncāhān Pablo: Tátā, señor, nduu nī jīn sá já sūtú cúñáhnú cā cúu dē. Chí tú nī jīn sá de má cāhān sá súcuán nīcu, chí cáchi nūú tūtú ñī já má cāhān nāvāha ó nū tēe cúñáhnú inī ñuū ō, cáchi, ncachī dē.

⁶ De tá nī ncucáhnú inī Pablo já sava dē cúu tēe grupo saduceo de sava cā dē cúu grupo fariseo, de nī ncāhān jee dē nū junta: Ndá ñihín tátā, maá sá cúu iin táhān grupo fariseo, chí cúu sá sēhe iin tēe fariseo. Chí ñuhún inī sá já nastécū yā ndiyi, de já suu cúu já cāhān ndá nī cuachi siquí sá, ncachī dē.

⁷ De tá nī ncāhān dē súcuán dē nī nteáhān ndá tēe fariseo jīn tēe saduceo já sáhá junta. De nī ncusín inī ndá.

⁸ Chí cāhān ndá tēe saduceo já má nátecū ndiyi de nī nduu ná ángel yā iyó de nī ánó. Sochi tēe fariseo chí jétuhún dē ndinúni tūhun yáhá.

⁹ De nī ncuvāá ndasí. De ñúcuán dē nī nacuiñi sava tēe fariseo já stēhēn ley Moisés, de nī ncāhān dē: Nduu nī iin cuachi ñihín ndá sá siquí tēe yáhá. Sanaá de nī ncāhān ndija iin ánó á iin ángel yā jīn dē, de má sáhá ñihín inī ō nū Yā Dios túsaá, ncachī ndá dē.

¹⁰ De nī nteáhān ndasí ndá. De yúhú general já scuachi ndá Pablo de nī ncachī dē já ná quívi ndá soldado tavá dē Pablo máhñú ndá, de ná ndívi dē inī cuartel.

¹¹ De jacuáá ñúcuán nī nquenda-ni Jētohó ō nū dē, de nī ncāhān yā jīn dē: Pablo, sáhá ndeé inī nū, chí tá-ni nī nacani nú tūhun nī inī Jerusalén yáhá, suni súcuán cánuú quīnacani nú tūhun nī jondē Roma, ncachī yā.

Jā ní squetáhān ndá jī tūhun já cahñí jī Pablo

¹² De tá nī ncuñijīn dē nī ncututú cuāhā ndá tēe hebreo dē nī squetáhān ndá tūhun. De nī ncāhān téyí ndá já má cáji cuití ndá de nī má cóhó cuití ndá de tú má cáhñí ndá Pablo xihna cā.

¹³ De víhí cā ūu xico tēe hebreo nī ncāhān téyí ndá tūhun yáhá.

¹⁴ De nī jēhēn ndá nū ndá sūtú cúñáhnú jīn nū ndá tēe ñáhnú já ndiso tíñú nū nchivī hebreo, de nī ncāhān ndá jīn tēe ñúcuán: Nī ncāhān téyí ndá sá já má cáji

cuiti ndá sá de tú mā cáhni ndá sá Pablo xihna cā.

¹⁵ Túsáa de ndá máá ní jín ndá cā tēe sáhá junta cūñáhnú cā, cuácāhān ndá ní jín general jā ná táva dē Pablo cuēē dē jín nūū junta teēn, chí cachī ní jā cūni ndá ní jā stíchi váha cā ndá ní dē. De ná cóo tūha ndá sá jā cahni sá dē ichi, ncachī ndá.

¹⁶ Sochi sēhe yíi cuāha Pablo ní jini ji jā sūcuán nī squétáhān ndá tūhun. De nī jēhēn ji cuartel, de nī ncachī tūhun ji nūū Pablo.

¹⁷ De nī ncana Pablo iin tēe cúu capitán, de nī ncāhān dē: Cueva ní sūchí yáhá quihīn ní jín ji nūū general, chí iyó iin tūhun cachī tūhun ji nūū dē, ncachī dē.

¹⁸ De capitán ní jeca dē ji cuāhān ji jín dē nūū general, de nī ncāhān dē: Pablo, tēe yihí vecāa, nī ncana dē sáān nī ncāhān dē jín sá jā quisiáha sá sūchí yáhá nūū ní, chí iyó iin tūhun cāhān ji jín ní, ncachī dē.

¹⁹ De nī ntiin general ndahá ji de cuāhān dē jín ji iin lado, de nī jīcā tūhun yuhú dē ji: ¿De ná tūhun cāhān nūū jín ní cūni nūū? ncachī dē.

²⁰ De nī ncāhān ji: Ndá tēe hebreo nī squétáhān ndá dē tūhun jā cāhān dē jín ní jā teēn tavá ní Pablo quihīn dē nūū ndá tēe sáhá junta cūñáhnú cā, chí cāhān ndá dē jín ní jā cūni dē jā stíchi váha cā dē Pablo.

²¹ Sochi mā cándija ní, chí vihí cā ūū xico dē cundetū yuhú dē ichi. Chí nī ncāhān téyí ndá dē jā má cāji cuiti dē de nī mā cōhó dē de tú mā cáhni ndá dē Pablo, ncachī ndá dē. De mitan jā ndétu dē jā cuāha ní tūhun jā quihīn Pablo nūū junta, ncachī ji.

²² De nī ncāhān general jín ji jā ní iin nūū mā cāchí ji jā sūcuán nī ncachī tūhun ji nūū dē, de nī natajī dē ji cuānohōn ji.

Jā ní ntají general Pablo cuāhān dē nūū Félix, tēe cúu gobernador

²³ Nūcuán de nī ncana general ūū capitán, de nī ncachī dē jā sáhá tūha dē ūū ciento soldado jā jīcā jéhé jín ūnī xico ūxī soldado jā yósó caballo jín ūū ciento soldado jā yindahá lanza. Chí cahīn jacuāā nūcuán quee ndá dē quihīn dē jín Pablo jondē ciudad Cesarea.

²⁴ De nī ncachī dē jā suni sáhá tūha dē iin caballo jā cosó Pablo. De coto váha ndá dē Pablo quihīn ndá dē jín dē jondē nūū Félix, tēe cúu gobernador.

²⁵ De nī ntee dē iin carta, de sūcuán cāhān:

²⁶ Máá sá cúu Claudio Lisias, de tēe sá carta yáhá cuēē nūū ní, señor Félix, gobernador cūñáhnú. ¿Nā tāhvi ní cúu?

²⁷ De mitan de cāchí tūhun sá nūū ní jā nchiví hebreo nī ntiin ndá ji tēe yáhá. De jā ñatin cahni ndá ji dē nícu, sochi ní scácu sá dē jín ndá soldado, chí ní jini sá jā tēe nación Roma cúu dē.

²⁸ De nī jani sá dē nūū junta ndá máá ji, chí cūni sá cucáhnú inī sá ná cuāchi cāhān ndá ji síqui dē.

²⁹ De nī jini sá jā síqui ley ndá máá ji cúu jā cāhān ji cuāchi síqui dē, sochi nduú ní nihīn sá ní iin cuāchi síqui dē jā cuū dē á jā quihí dē vecāa.

³⁰ De nī nihīn sá tūhun jā nī squétáhān sava tēe hebreo tūhun jā cahni ji dē, de jā nūcuán cúu jā ní ntiitíu ñamā sá dē cuēē dē nūū ní. De suni jā ní ncachī sá nūū ndá nchiví jā cāhān cuāchi síqui dē jā ná cuēē ji nūū ní de jīñ cāhān ji cuāchi dē nūū ní de tú ná cuāchi dē. Jā ní ncuū nī ncāhān ō, tátā, ncachī carta.

³¹ De ndá soldado ní jeca nūū dē-ni Pablo cuāhān ndá dē jondē nūū Antípatriis tá cúu nūū ní ndacu general.

³² De quiví tēen ní ndicó cóo-ni ndá soldado jā jīcā jéhé cuānohōn jondē cuartel, de máá-ni cā soldado jā yósó caballo cúu jā ní jēhēn jín Pablo.

³³ De nī nguenda ndá Cesarea. De nī jēhe ndá carta nūū gobernador, de suni ní nsiáha ndá Pablo nūū dē.

³⁴ De nī ncachī gobernador carta nūcuán. De nī jīcā tūhūn dē nā nūū Pablo, de nī jini dē jā tēe ndáñtū Cílicia cúu dē.

³⁵ De nī ncāhān dē: Ná quiji ndá tēe jā cāhān cuāchi síqui nū. Nūcuán de cunini váha ní tūhun cāhān nū, ncachī dē. De nī ncachī dē jā ná quindasi Pablo inī palacio ndiyi rey Herodes.

24

Jā ní nacani Pablo tūhun maá dē nūū gobernador Félix

¹ De nūū úhūn quiví de nī nguenda maá sūtū cūñáhnú cā Ananias jín sava tēe ñáhnú jā ndiso tíñú nūū táhān dē hebreo jín iin tēe jā cúu abogado jā nání Tértulo. De nī nquivi ndá nūū gobernador jā cāhān ndá cuāchi síqui Pablo.

² Nūcuán de nī ncana gobernador Pablo. De nī nquijéhé Tértulo cāhān dē cuāchi Pablo nūū gobernador: Señor gobernador, síqui jā váha tēe cúu ní cúu jā váha nañi-ni iyó ndá sá mitan, de síqui jā ndíchi ní de váha tátūni ní cúu jā váha iyó nación.

³ De ná cūtahvi sá chí níni iyó váha ndacá-ni lugar sáhá ní, señor Félix.

⁴ De mitan chí nduú cūni sá jā snāá sá tiempo ní, sochi cāhān ndáhvi sá jín ní jā sáhá ní tūhun māni inī jā cunini ní iin tūhun luli-ni jā cāhān sá jín ní.

⁵ Chí ní jini ndá sá jā maá tēe ndúcuéhé cúu tēe yáhá, chí sáhá dē jā cānaá ndá táhān sá hebreo ní cāhnú ñayiví. Chí maá dē cūñáhnú nūū ndá nchiví jā scuáha tūhun tēe nání Jesús jā ní jahnu nūū Nazaret.

⁶ De suni jā ndúcu dē jā jondē templo stíví dē nícu, de nī ntiin ndá sá dē. De cūni ndá sá

já sáhá ndāá sá jíin dē nícu tá cúu nūū cáhān ley ndá sá.

⁷ Sochi nī nquenda-ni general Lisias, de nī ncandeē xēen dē-ni tēe yáhá nūū ndá sá.

⁸ De nī ncachī dē já ná quíji ndá sáán já cáhān cuāchi síquī Pablo nūū ní. De mitan de cuu stíchī maá ní dē de jíin tūhun já cáhān maá dē de cunī ní nāsa íyó ndá cuāchi dē já cáhān sá síquī dē, ncachī Tértulo.

⁹ De suni nī ncāhān ndá cā tēe já cuāhān dē jíin: Súcuán íyó ndija cuāchi dē, ncachī ndá.

¹⁰ Ñúcuán de nī nsáhá gobernador seña nūū Pablo já ná cáhān dē, de nī ncāhān dē: Ja jíin sá ja nī cuu cuāhā cuīyá cúu ní gobernador inī nación yáhá, de já ñúcuán cúu já cúsiī inī sá já maá ní sáhá ndāá tiñu sá.

¹¹ De maá ní chi cuu nanducú vāha ní de cunī ní já cáta ncaá úxī ūū-ni quívi cúu mitan jondē jíin já ní jēhēn sá Jerusalén já ní jechiñúhún sá Yāa Dios.

¹² De nduú ní ntétáhān cuiti sá jíin ní iin nchivi, de ní nduú ní snénda sá nchivi ní inī templo ní inī ndá vehe īi sinagoga ní inī ciudad.

¹³ De ní iin cuāchi já cáhān ndá dē síquī sá, mā cúu cuiti sáhá ndāá dē já ní nsáhá sá.

¹⁴ Sochi yáhá cúu já cáchī ndāá sá nūū ní já Yāa Dios ndīyi tatá sá cúu já chíñúhún sá, de suu cúu maá Jesucristo. De tūhun yáhā-ni cúu já cáhān dē já tūhun jeé cúu, sochi tiñu néhēn cúu, cáchī dē. Sochi cándija sá ndācá tūhun yósó nūū tutú ley Moisés jíin nūū tutú já ní ntee ndá tēe já ní nacani tūhun yá jondē janahān.

¹⁵ De suni inuú-ni ñúhún inī sá jíin ndá dē já sáhá Yāa Dios já natecū ndá ndīyi, cúu nchivi já sáhá vāha cúu nchivi já sáhá néhēn.

¹⁶ De já ñúcuán cúu já níni ndíhvī inī sá sáhá sá ndācá tiñu vāha tácuca cusīī inī ánó sá jáá nduú nā cuāchi sá de mā cúcanoó sá nūū Yāa Dios jíin nūū nchivi.

¹⁷ De ní jica nuu sá jacū cuīyā ndá cā nación, de sá de ní nenda sá ciudad Jerusalén ní jēnasiáha sá xūhún já ní jíin māni nchivi ndá cā nación já cuu táhān sá ñúcuán. De suni ní nenda sá já sócō sá quiti nūū Yāa Dios.

¹⁸ De juni íyó sá inī templo já ní nsáhá sá tá cúu nūū cáhān ley já ndundoo nchivi nūū yā de sócō sá quiti nūū yā, de jacū táhān sá hebreo já váji jondē Asia ní jíin ndá dē nūū sá inī templo. Sochi nduú ní íyo cuāhā nchivi jíin sá, de juni nduú ní ncuvaá ji.

¹⁹ ¿De nūcu nduú ní nquíji ndá máá dē yáhá já cáhān dē cuāchi síquī sá de tú ní jíin dē já íyó cuāchi sá?

²⁰ A ndá tēe yáhá ná cáchī dē de tú nā cuāchi ní nīhīn ndá dē síquī sá tá ní íyo sá nūū junta cúñáhnú cā ndá táhān sá hebreo.

²¹ A sanaā de yáhā-ni cúu cuāchi já cuu nīhīn dē síquī sá, chí tá ní íñi sá nūū junta

ndá dē de ní ncāhān jee sá: Cándija sá já nastécū yá ndá ndīyi, de já suu cúu já cáhān ní cuāchi síquī sá mitan, ncachī sá, ncachī Pablo.

²² De ja jíin vāha Félix nāsa cándija nchivi já chíñúhún Cristo. De tá ní jíin dē tūhun já cáhān Pablo de ní nsínu dē-ni junta, de ní ncāhān dē: Jondē ná quíji general Lisias sá de cáttūhún vāha cā ní síquī tiñu yáhá, ncachī dē.

²³ De ní ncachī dē nūū capitán já ná cóto vāha dē Pablo, sochi ná cuāha dē tūhun já caca nuu Pablo jacū, de mā cásī dē de tú váji táhān Pablo já cáhān jíi jíin dē á já chindeé ji dē.

²⁴ De ní ncuu jacū quívi, de ní nenda Félix jíin ñasíhī dē Drusila, de ñahan hebrea cúu ña. De ní ncana dē Pablo tácuca cunini dē nāsa cúu tūhun já cándija ó Jesucristo.

²⁵ De ní ncāhān Pablo jíin dē já cánuú já sáhá ó tiñu ndāá de cáhnū vāha ó maá ó. De suni ní nacani dē já quívi sándihī de sáhá ndāá Yāa Dios tiñu ndivīi nchivi nāsa ní nsáhá ndá ji. De ní nchūhú Félix de ní ncāhān dē: Mitan de cuāhān, de tá iin quívi nūne ní de cana tucu ní ndóhó quíji nū, ncachī dē.

²⁶ De cúnī dē já cuāha Pablo xūhún cuu maá dē de siáá dē-ni Pablo nícu. Já ñúcuán cúu já quéhēn vuelta ní ncana dē Pablo ní natúhún ndúu dē.

²⁷ De tá ní ncuu ūū cuīyā de sá de ní nsāma Félix de ní ncuíñi Porcio Festo. De cúnī Félix já ná cúsiī inī nchivi hebreo jíin dē, de já ñúcuán cúu já ní squéndōo dē Pablo vecāa.

25

Jā ní ñi Pablo nūū Festo

¹ De cáta ncaá únī-ni quívi já ní nquívi Festo cúu dē gobernador de ní nquee dē inī ciudad Cesarea cuāhān dē ciudad Jerusalén.

² De ndācá sūtū cúñáhnú jíin ndācá tēe cúñáhnú nūū nchivi hebreo, ní nquenda ndá nūū Festo, de ní ncāhān ndá cuāchi síquī Pablo.

³ De ní ncāhān ndāhvī ndá jíin Festo: Sáhá ní favor natetiñú ní Pablo ná ndji dē yáhá, ncachī ndá. De súcuán ní ncāhān ndá, chí ja ní squétáhān ndá tūhun já cahni ndá Pablo ichi.

⁴ Sochi ní ncāhān Festo: Pablo chí ja yíndasī vāha dē Cesarea, de nduhū chí ja ñatin quínohōn ni.

⁵ De ndá ndóhó já cúñáhnú quíhīn iin ncaá ó, de ñúcuán cáhān nūū cuāchi dē de tú íyó cuāchi dē, ncachī dē.

⁶ De ní íyo dē ñúcuán tá ūnā á ūxī-ni quívi, de ní nenda dē Cesarea. De quívi tēén ní nūcundeē dē mesa nūū sáhá ndāá dē tiñu, de ní ndacu dē já ná quíji Pablo.

7 De ja íñi ndá tēe hebreo jā ní nquiji ciudad Jerusalén. De tá nī nquenda Pablo de nī jicó ndúu ndá Pablo, de nī nquijéhé ndá sáhá tühún nāvaha ndá síquī dē. Sochi nduú ní ncúndéé ndá jíin tühun tühún.

8 De nī ncāhān Pablo jēhē maá dē: Nduú ní nsáhá sá ni iin cuāchi síquī ley ndá táhán sá hebreo ní síquī templo ní síquī rey cūñáhnú cā nación Roma, ncachī dē.

9 De síquī jā cúnī Festo jā cusī inī nchivī hebreo jíin dē de nī ncāhān dē jíin Pablo: ¿A nduú cúnī nū cōhōn jondē Jerusalén, de ñúcuán sáhá ndāā ni tíñu nū? ncachī dē.

10 De nī ncāhān Pablo: Mitan ja íñi sá inī vehe tíñu nū tátuni ley maá rey cūñáhnú cā, de yáhá cúu nū cānuú jā cundaā tíñu sá. De maá ní chí ja jíin vaha ní jáá nduú ní nsáhá sá ni iin cuāchi síquī táhán sá hebreo.

11 Chi tú ní nsáhá sá iin cuāchi xeēn jā cānuú jā cuū sá de vātu-ni cuū sá túsáá. Sochi tú nduú íyó ndāā tühun jā tēe cuāchi ndá tēe yáhá síquī sá de ni iin tēe mā cúu nasiáha dē sáán jā quínohōn sá nū táhán sá Jerusalén. Túsáá de cúnī sá jā quihīn sá nū maá rey cūñáhnú cā jā íyó Roma de maá dē ná sáhá ndāā tíñu sá, ncachī dē.

12 De nī natúhūn Festo jíin ndá cā táhán ndíso tíñu jíin dē. De nī ncāhān dē jíin Pablo: Ja nī ncāhān nū jā quihīn nū nū maá rey cūñáhnú cā jā sáhá ndāā dē tíñu nū cúnī nū. De cuu de quihīn nū túsáá, ncachī dē.

Jā ní tñi Pablo nūu rey Agripa

13 De nī ncuu jacū quívi, de nī nquenda rey Agripa jíin Berenice jondē ciudad Cesarea jā cuándēhé dē Festo.

14 De quéhén quívi ní íyó nduú dē ñúcuán. De nī nacani Festo tühun Pablo nūu rey ñúcuán, chí nī ncāhān dē: Félix, tēe nī ncuu gobernador, nī sndóo dē iin tēe yíhí vecāa yáhá.

15 De tá nī jēhēn sá Jerusalén de ndá sūtú cūñáhnú jíin ndá tēe ñáhnú jā ndíso tíñu nū nchivī hebreo ní nquenda ndá dē nūu sá cāhān ndá dē cuāchi síquī tēe yáhá, de cúnī ndá dē jā ná cúu tēe yáhá.

16 De nī ncachī sá jíin ndá dē jáá nduú nā costumbre tēe Roma jā cahní dē súcuán-ni iin tēe chí jondē cuiñi dē jíin ndá tēe jā cāhān cuāchi síquī dē, tácuu cāhān dē jēhē maá dē de cundaā á íyó cuāchi dē á nduú, ncachī sá.

17 Ñúcuán de tūtú ní nquenda ndá jí yáhá. De quívi tēen de nduú ní ncúcuéé sá jā cundeé sá vehe tíñu jā sáhá ndāā sá tíñu ñúcuán, de nī ncachī sá jā ná quiji tēe jā yíhí vecāa.

18 De íñi ndá nchivī jā cāhān cuāchi síquī dē. De nī jani inī sá jā cāhān jí iin cuāchi xeēn síquī tēe ñúcuán nícu, de nduú.

19 Chi vāchi síquī nāsa cándíja ndá máá jí-ni cúu, jíin síquī iin tēe nání Jesús, sochi ja ní jíhí dē, de cáchi Pablo jā ní natecū ndija dē.

20 De nduú ní ncúcáhnú cuiti inī sá nāsa sáhá ndāā sá tíñu ñúcuán. De nī jícā tühún sá Pablo de tú cúnī dē quihīn dē Jerusalén de ñúcuán cundaā tíñu dē.

21 Sochi Pablo ní ncachī dē jā cúnī dē quihīn dē nūu rey Augusto jā cúu rey cūñáhnú cā nación Roma, de ñúcuán sáhá ndāā rey tíñu dē. De nī ncachī sá jā ná quíhi dē vecāa jondē tetíñu sá dē quihīn dē nūu rey ñúcuán, ncachī Festo.

22 Ñúcuán de nī ncāhān Agripa jíin Festo: De saá-ni sáán suni cúnī sá jā cunini sá tühun cāhān tēe ñúcuán, ncachī dē. De nī ncāhān Festo: Teēn de cunini ní jā cāhān dē túsáá, ncachī dē.

23 De quívi tēen de nī nquenda Agripa jíin Berenice. De yíñuhún ní nquívi dē inī vehe tíñu jíin ndá general jíin ndá tēe cūñáhnú inī ciudad. De nī ncachī Festo jā ná quíji Pablo.

24 De nī ncāhān Festo: Cāhān sá jíin ní, señor rey Agripa, jíin ndihí ndá ní jā ní nquenda ní yáhá. Yáhá cúu tēe jā ní nenda ndácá táhán dē hebreo síquī dē, cúu nchivī Jerusalén de saá-ni nchivī hebreo ciudad Cesarea yáhá, de cúsa máá jā cāhān ndá jíjáá nduú íyó vaha jā cutecū cā dē.

25 Sochi jáni inī maá sá jā nduú ní iin cuāchi xeēn ní nsáhá dē jā cuū dē. De nī ncachī dē jā cúnī dē quihīn dē nūu rey cūñáhnú Augusto, de ñúcuán cundaā tíñu dē. De ñúcuán cúu jā ní ncachī sá jā tetíñu sá dē quihīn dē nūu rey ñúcuán.

26 De nduú cúcáhnú inī sá nā cuāchi dē tee sá nūu tutú jā quihīn jíin dē nūu rey cūñáhnú cā, chí nduú nhīn sá ní iin cuāchi dē. De jā ñúcuán cúu jā ní ntavá sá dē nūu ndá ní, de cānuú cā nūu maá ní, señor rey Agripa. De stíchi vaha maá ní dē tácuu cucáhnú inī sá nāsa tee sá carta quihīn.

27 Chi cúcanōō sá jā tetíñu sá iin preso quihīn de tú mā cáchi tühun sá nā cuāchi ní nsáhá dē, ncachī dē.

26

Jā ní ncāhān Pablo jēhē maá dē nūu rey Agripa

1 De nī ncāhān rey Agripa jíin Pablo: Mitan de cuu cāhān nū tühun maá nū, ncachī dē. De nī scāá Pablo ndahá dē, de súcuán ní ncāhān dē:

2 Señor rey Agripa, cúsi inī sá mitan jā cuu nacani sá nūu ní jáá nduú íyó ndāā ndácá cuāchi jā cāhān táhán ó hebreo síquī sá.

3 Chi jā jíin vaha maá ní ndácá costumbre táhán ó hebreo jíin ndácá tühun jáá nduú quétáhān jā jáni inī jí. De jā ñúcuán cúu jā cāhān ndāhví sá jíin ní jā cune cáhnú inī ní cunini ní ndá tühun yáhá jā cāhān sá jíin ní.

Jā ní nacani Pablo nāsa ní nsáhá dē tá nchāha ca ndicó cóo inī dē nūu Jesús

⁴Ja jíni ndácá táhán ó hebreo nāsa nī nsáhá sá jondé tá lulí sá, tá nī ndeé sá máhñú ndá jí iní ñuú sá jíin iní Jerusalén.

⁵De tú cúní ndá máá dē já cachí ndāā dē, de ja jíni ndá dē já jondé lulí sá ní Iyo sá nūu grupo fariseo. De víjin cá cūu grupo ñúcuán nsúú cá ndá cá grupo táhán ó hebreo síquí já cáhān nīhin cá já squincuu ó ley.

⁶De ñúhún iní sá tūhun já ní nqee yuhú Yāā Dios nūu ndiyi tatá ó já nastécū yā ndiyi, de tūhun ñúcuán-ni cúu já ní ntee dē cuāchi síquí sá.

⁷Chi maá ó já cúu ó tatá ndihúxí ūū sēhe Israel jí cúu ó nchiví hebreo, chi ñúhún iní ó tūhun já ní nqee yuhú yā já nastécū yā ndiyi. De já ñúcuán cúu já nduú ñuú chíñúhún ndasí ó Yāā Dios de sátiñú ó nūu yā. De síquí já inuú-ni ñúhún iní sá jíin ndá táhán ó hebreo cúu já cáhān maá jí cuāchi síquí sá, chí nácani sá tūhun já natecū ndiyi, señor rey Agripa.

⁸¿De á má cúu nastécū Yāā Dios ndiyi jáni iní ndá ní, á naá cúu?

Jā ní nacani Pablo nāsa nī nsáhá nāvāha dē nchiví cándija

⁹De maá sá chí nī jani iní sá já cúní já nenda sá contra síquí ndá nchiví cándija Jesús, Yāā já ní jahnu ñuú Nazaret.

¹⁰De suni súcuán nī nsáhá sá iní Jerusalén, chí nī nīhin sá orden nūu ndácá sūtū cúñáhnú, de nī nchihí ndasí sá nchiví cándija yā vecāa. De suni ní jetuhún sá tá ní jahni nchiví ndá jí.

¹¹De quéhén vuelta nī sndóho sá ndá jí iní ndá vehé Ī sinagoga, de nī nsáhá sá fuerza já ná sndóo jí tūhun Jesús. De nī nquiti ndasí iní sá ní jíni sá ndá jí, chí jondé ndá nchiví cándija já Iyó ñuú jícá ní nsáhá nāvāha sá jí.

Jā ní nacani tucu Pablo nāsa nī ndicó cóo iní dē nūu Jesús

(Hch. 9.1-19; 22.6-16)

¹²De nī nīhin sá orden nūu ndá máá sūtū cúñáhnú já quihín sá Damasco já sáhá nāvāha sá ndá nchiví cándija nícu.

¹³De cahúxí ūū cúu de ñúhún sá ichi cuāhān sá, señor rey. De nī jíni sá iin já jéndüté nī nquiji ichi andiví. De nī jéndüté-ni ní nūu sá jíin ní nūu ndá tēe já cuāhān sá jíin, de jéndüté cá nsúú cá ndāni.

¹⁴De ndihi ndá sá ní ndicó cáva-ni nūu ñúhún. De nī jíni sá iin tūhun já ní ncāhān yuhú hebreo: Saulo, Saulo, ¿ñājēhē cúu já sáhá nāvāha nú nduhú? Chí já sáhá nú súcuán cúu modo stíquí já jáñū yátá tí punta garrocha, de suu cúu já stácuéhé tí maá tí, ncachí.

¹⁵Ñúcuán de nī ncāhān sá: ¿Ní iin cúu ní, Señor? ncachí sá. De ñúcuán de nī ncāhān maá Jētohō sá: Maá ní cúu Jesús, de já sáhá nāvāha nú ndá nchiví cándija cúu já sáhá nāvāha nú nduhú.

¹⁶De mitan de nacōo de cuiñi nú, chí nī nguenda nī nūu nū tácuca cani nī ndóhó já sáhá nú tíñu cúni ni de nacani nú já ní jíni nū mitan jíin já stēhēn cá ni nūu nū ndá quívi quiji.

¹⁷De scácu nī ndóhó nūu ndácá táhán nū hebreo jíin nūu nchiví ndá cá nación. Chí tetíñú nī ndóhó já quihín nū nacani nú tūhun nī nūu nchiví ndá cá nación.

¹⁸De tetíñú nī ndóhó quihín nū nūu jí, chí modo já nacune nú tímúu jí cúu já stēhēn nū tūhun nī nūu jí de jícūhun iní jí. De tú cándija jí nduhú de má cacá cá jí nūu nee, chí sa cacá jí jíin luz ni. De má quihí cá jí ndahá táchí cúñáhnú já cúu Satanás, chí sa nduhú cuniquín jí. De tetíñú nī ndóhó quihín nū nūu jí tácuca cándija jí nduhú de cune cáhnú iní ní nūu cuāchi jí. Ñúcuán de inuú-ni nīhín jí táhvi jí jíin ndá cá nchiví já ní ncāji ní, ncachí yā jíin sá.

Jā ní nacani Pablo nāsa nī jetáhví dē tūhun já ní ncāhān yā jíin dē

¹⁹De já ñúcuán cúu jáá nduú ní nsáhá nīhin iní sá tá ní nquiji yā ichi andiví nī ncāhān yā jíin sá, señor rey Agripa.

²⁰Chi sa ní jetáhví sá, de nī nacani sá tūhun yā, xihna cá nūu nchiví ñuú Damasco de sá de nūu nchiví ciudad Jerusalén jíin níi región Judea de saá-ni nūu nchiví ndá cá nación. De nī nacani sá tūhun nūu jí já ná nácani iní jí síquí cuāchi jí, de ná nándicó cóo iní jí nūu Yāā Dios, de ná sáhá jí tíñu vāha já stēhēn jí já ní nacani iní jí síquí cuāchi jí.

²¹De já síquí já nácani sá tūhun yáhá nūu ndá jí cúu já ní ntūin ndá táhán ó hebreo saán iní templo, chí cahni jí saán cúní jí nícu.

²²Sochi nī nchideé nī nchituu Yāā Dios saán, de já ñúcuán cúu já iní nīhin sá jonde mitan nácani cájí sá tūhun yā nūu ndá nchiví cúñáhnú jíin jáá nduú. Chí nduú chíso sá ní iin cá tūhun síquí tūhun já ní nacani Moisés jíin ndá cá tēe ní nacani tūhun Yāā Dios jonde janahán.

²³Chi nácani sá tá-ni nī nacani ndá dē tūhun Cristo, Yāā já ní jani Yāā Dios já scácu yóhó. Chí nī nqee ndāā já ní nacani ndá dē já cánuú ndoho yā jondé cuú yā, de xihna cá maá yā ní natecū nsúú cá ndá cá ndiyi, sá de nī stēhēn cájí yā nūu nchiví já scácu yā jí, cúu nchiví nación maá ó Israel jíin nchiví ndá cá nación, ncachí Pablo.

Jā ní nducú ndéé Pablo já scándija dē tūhun yā Agripa

²⁴De súcuán nī ncāhān Pablo jēhē maá dē, de nī ncāhān jee Festo: Cáhān naā nū, Pablo, chí síquí já ní scūaha ndasí nú de nducú nducuéhé nú, ncachí dē.

²⁵Sochi nī ncāhān Pablo: Nduú nducuéhé sá, señor Festo, chí sa Iyó cájí iní sá já cáhān cájí sá ndácá tūhun yáhá.

²⁶ Chi maá rey Agripa ja jíni vāha dē ndācá tīñu jā ní ncuu jā ní nacani sá. De nduú yúhú sá cáhān sá ndá tūhun yáhá, chi jíni sá jā jíni vāha dē ndācá tūhun jā cáhān sá yáhá, chi nduú jíca yuhū ndá tūhun yáhá.

²⁷ Señor rey Agripa, ¿á cándija ní ndācá tūhun jā ní ntee ndá tēe jā ní nacani tūhun yā jondē janahán? Nduú chi jáni inī sá jā cándija ní, ncachī Pablo.

²⁸ Ñúcuán de ní ncāhān Agripa jíni Pablo: ¿A jáni inī nū jā jíni jacū-ni tūhun jā ní ncāhān nū de candija ní nū Cristo sáhá nú? ncachī dē.

²⁹ De ní ncāhān Pablo: Visō jacū-ni tūhun á cuāhā sochī jícan táhvi sá nū Yā Dios jā ná cándija ndá ní jíni ndācá cá nchivī jā níni tūhun jā cáhān sá mitan de nduu ndá ní tá nū cúu maá sá, sochī nduú cūni sá jā cunuhnī ndá ní jíni cadena tá cúu nū nūhnī sá mitan, ncachī dē.

³⁰ De tá ní jíni ní ncāhān Pablo ndācá tūhun yáhá de ní nacuiñi rey jíni gobernador jíni Berenice jíni ndá cá tēe cūñáhnū jā íyó jíni dē.

³¹ De ní ncuijiyo ndá dē iin lado, de ní natúhūn síin ndá máá dē: Juni iin cuāchi nduú ní nsáhá tēe yáhá jā cuū dē á jā quihī cá dē vecāa, ncachī ndá dē.

³² De ní ncāhān Agripa jíni Festo: Cúu síáa ní tēe yáhá nícu de tú nduú ní ncāchī dē jā quihīn dē nū rey cūñáhnū cá nación Roma, ncachī dē.

27

Jā ní ntetiñū ndá dē Pablo cuāhān dē ciudad Roma

¹ De ní ncundaā jā quihīn ndá sá jíni Pablo jíni barco jondē nación Italia. De Pablo jíni sava cá tēe jā yíhi vecāa ní nguivi ndá dē ndahá iin capitán nání Julio jā quisiáha dē ndá tēe ñúcuán jondē Italia, de Julio cúu iin táhan grupo soldado jā nání Augusto.

² De ní nguivi ndá sá inī iin barco jā vāji puerto Adramitio, de barco ñúcuán quihīn ndācá puerto jā íyó región Asia. De suni cuāhān Aristarco jíni sá, de tēe ñuū Tesalónica ndáñū Macedonia cúu dē.

³ De quivī tēen ní nguenda ndá sá puerto Sidón. De Julio ní ncundáhvī inī dē Pablo, de ní jēhe dē tūhun jā quíndehé Pablo amigo dē táca chindeé jí dē.

⁴ De ñúcuán ní nquee tucu ndá sá jíni barco. De síquī jā níhin yíhi táchī de nduú ní ncúu quihīn ndāa barco, de ní ntee xíin ndá sá cuāhān sá jíni barco xíin isla Chipre jā ñúhūn máhñū ndute. De ní ndōo lado ndahá sátín sá.

⁵ De ní nchāha sá yuhú mar Cilicia jíni Panfilia cuāhān sá. Sá de ní nguenda ndá sá ñuū Mira jā cúu ndáñū Licia.

⁶ De ñuū ñúcuán ní níhin capitán incā barco jā vāji ichi Alejandria jā quihīn ichi Italia, de ní ncachī dē jā ná quivi ndá sá inī barco ñúcuán.

⁷ De cuāhā quivi ní ñuhun ndá sá ndute, chi cuéé ní jica barco síquī jā cáni táchī ichi nū. De jā jerca-ni ní nguenda ndá sá yuhú ñuū Gnido. De nduú ní jēhe táchī tūhun jā quihīn ndāa barco, de ní nchāha ndá sá ñatin xíin ñuū Salmón jā íyó isla Creta, táca quisáhvi ndá sá nū táchī.

⁸ De ní nducú ndéé ndasí tēe scāca barco. De ñatin-ni yuhú nduté ní nchāha ndá sá xíin Creta, de ní nguenda ndá sá iin lugar nū nání Buenos Puertos. De ñatin-ni ñúcuán íyó ñuū Lasea.

⁹ De síquī jā cuéé ndasí ní jica barco de jā ñatin quijéhé tiempo vjijn, de vjijn jíca barco ndá tiempo ñúcuán de sanaā de coo tūndóhó nū mar. De ní ncāhān níhin Pablo jíni ndá dē:

¹⁰ Tātá, jíni sá jā vjijn ndasí coo viaje yáhá, de quiji iin tūndóhó síquī barco. De nsúu maá-ni barco jíni jā ñúhūn inī cúu jā naa, chi saá-ni jondē ndá máá ó sanaā de naā ó, ncachī dē.

¹¹ Sochī nduú ní nsáhá capitán cuenta jā ní ncāhān Pablo, chi sa jā ní ncāhān tēe scāca barco jíni tēe xíi barco cúu jā ní nsáhá dē cuenta.

¹² De síquī jā nduú íyó vāha puerto ñúcuán jā coo ndá sá ní tiempo vjijn de cuāhā dē ní jani inī jā vāha cá quee barco ñúcuán quihīn, chi sanaā de quenda dē Fenice, de ñúcuán coo ndá dē ní tiempo vjijn jáni inī dē. De Fenice cúu iin puerto jā íyó isla Creta, de níjin ichi noroeste jíni suroeste.

Jā ní nquene táchī níhin nū mar

¹³ De tá ní jíquihī iin táchī lulí ichi sur jā scāca barco de ní jani inī ndá dē jā cuu quenda dē Fenice nícu. De ní scāca cá dē barco xíin Creta.

¹⁴ Sochī tá ní ncunúu jacū cá de ní nquene-ni iin táchī níhin ndasí jā vāji ichi nordeste.

¹⁵ De ní nchindahá-ni táchī barco, de nduú cá ní ncúu quihīn ndāa. De ní nsíáa-ni ndá dē barco, de cuāhān maá-ni cá jíni táchī.

¹⁶ De ní nchāha ndá sá xíin iin isla lulí nání Claudia jā sáhvi táchī. De visō súcuán de tūndóhó ndasí ní scāa ndá dē barco lulí jā ndáñuhun barco cáhnū.

¹⁷ De ní squivi ndá dē inī barco cáhnū. De ní nasñhin vāha ndá dē barco cáhnū jíni cable. De ní snúu ndá dē manta jā nūhnī ichi xíni barco táca má stéchi cá táchī, chi yuhú ndá dē jā quihīn barco nū ñúhūn ñáxin ndute nū nání Sirte de tñin nū ñutín. De ní nsíáa ndá dē barco de súcuán-ni cá cuāhān ndá sá jíni.

18 De nduú ní jécucuiñi táchi níhin. De quívi téen ní nquijéhé ndá dē ní squéne dē ndatíñú já jíso barco tácuca nduñamā cā barco.

19 De quívi únī de ní nchindeé táhán ndá sá ní squéne ndá sá ndacá ndatíñú já jétíñú ndá dē jíin barco.

20 De cuāhā quívi nduú ní jíni ndá sá ncan-diñ jíin tiütün síquī já iyó vícō, ní nduú ní jécucuiñi cuiti táchi níhin ñúcuán. De cúsa nduú cā ñúhún inī ndá sá já cācu sá.

21 De ní ncuu quívi jáá nduú cā yáji cuiti ndá sá stāa. De ní jécucuiñi Pablo máhñú ndá tēe ñúcuán, de ní ncāhān dē: Tātā, tú ní jétáhvī ndá ní túhun já ní ncāhān sá já má quēe ó inī isla Creta de juni mā cūni ó túndóhó yáhá de juni mā náá ndatíñú nícu.

22 Sochi mitan chi cāhān níhin sá jíin ndá ní já sáhá ndeé inī ndá ní, chi ní iin ó mā náá, sochi barco chi náá.

23 De jíni sá já sácuán coo, chi cuni ní nquiji iin ángel maá Yāa Dios nūú sá, chi maá Yāa ñúcuán cúu Jētohō sá, de sátíñú sá nūú yā.

24 De sácuán ní ncāhān yā jíin sá: Pablo, mā cúyühú nú, chi váha-ni quenda nú nūú rey Roma já cúñáhnú cā. De já síquī ndóhó cúu já sáhá Yāa Dios já cācu ndá cā tēe já cuāhān jíin nú, ncachī yā.

25 Tātā, túsaá de sáhá ndeé inī ndá ní, chi cúndeé cúcáhnú inī sá Yāa Dios já tá-ni ní ncāhān ángel jíin sá de sácuán coo.

26 Sochi níni cúu já quenda ó iin isla víso má quēndá ñamā ó nūú cóhōn, ncachī dē.

27 De ní ncuu úxi cūmī jacuaá já ní nquijéhé táchi níhin, de cuāhān ndá sá nūú mar Adria, de cháhá chúcuán cuāhān barco sáhá táchi. De maá jacuaá ñúcuán de tá ní ncuu sava ñuú de jáni inī ndá tēe já scāca barco já ní ncuñatin ndá sá ñuhun yíchí.

28 De ní scúun ndá dē iin plomo chíjin ndute tácuca cunī dē nāsaa cúnú ndute, de ní ncucáhnú inī ndá dē já née ócō xāhōn iin metro. De ní jica ndá sá jacū cā, de ní scúun tucu dē, de ní jíni dē já née ócō újā-ni cā metro.

29 De ní nchühú ndá dē já jícutáhán barco jíin toto. De ní squéne dē cūmī gancho cāa náhnú ichi chátā barco tácuca jíiquituu de jencucuiñi barco. De ndétu ndasí ndá dē já ná tútu ñamā.

30 De ndá tēe scāca barco ndúcú ndá dē cunu dē quihñ dē jíin barco lulí, de sndóo dē barco cāhnú cunī dē nícu. De já ñúcuán cúu já ní nquijéhé dē snúu dē barco lulí ñúcuán nūú nduté, de sáhá dē-ni já quihñ dē ichi nūú barco cāhnú já scúun dē incā gancho cāa tácuca mā cūni nchivi já cunī dē cunu dē quihñ dē.

31 De Pablo ní ncāhān dē jíin capitán jíin ndá soldado: Tú mā quēndōo ndá tēe scāca barco inī barco cāhnú yáhá de mā cācu cuiti ndá máá ní, ncachī dē.

32 Ñúcuán de ní jehndē-ni ndá soldado yoho nūhñi barco lulí, de ní nchāa-ni de cuāhān-ni jíin ndute.

33 De tá ja ñatin cunijin de ní ncāhān Pablo jíin ndá sá já ná cāji ndá sá stāa. Chi sácuán ní ncāhān dē: Mitan iyó úxi cūmī jacuaá já ndító ndá ní de nduú yáji cuiti ndá ní stāa.

34 De cāhān ndāhvī sá jíin ndá ní já caji ní stāa mitan tácuca nanihñ inī ndá ní de cācu ní, chi ní iin ó mā náa, chi cācu ndihi ó, ní mā tácuéhé cuiti ó, ncachī dē.

35 De tá ní ncuu ní ncāhān dē de ní nquehen dē-ni iin stāa. De máhñú ndá nchivi ñúcuán ní nacuetáhvī dē nūú Yāa Dios, de ní ntahví de, de ní nquijéhé de yáji dē.

36 Ñúcuán de ní ndundeé inī ndá sá, de suni ní nchaji ndá sá stāa.

37 De já ndihi ndá sá já ñúhún inī barco cúu úú ciento únī xico xāhōn iin sá.

38 De ní nchaji váha ndá sá. Ñúcuán de ní squéne ndá dē trigo nūú nduté tácuca ná nduñamā cā barco.

Jā ní naā barco nūú mar

39 De tá ní ntūu de ní jíni ndá sá ñuhun yíchí, sochi nduú ní ncucáhnú inī ndá dē ní lugar cúu. Sochi ní jíni ndá sá iin ndahá nduté já iyó ñútín, de ñúcuán jáni inī ndá dē já quihñ dē jíin barco de tú ná cúu.

40 De ní jehndē ndá dē yoho já nūhñi ndá gancho cāa, de ní ndōo-ni gancho ñúcuán. De ní nandají ndá dē ñutun já sáhá já cuu quihñ barco ní-ni cúu. De ichi nūú barco ní jata caa ndá dē sahama tácuca chindahá táchi quihñ ndahá nduté. De ní jica barco jacū.

41 De ní nquenda barco nūú iyó ñáxín ndute máhñú úú lugar nūú jica corriente dē, de ñúcuán ní ntíin cutú ichi nūú barco, de nduú cā ní ncándá cuiti. De já cáni ndasí ndute mar de ní ntāni-ni ichi chátā barco.

42 Ñúcuán de ní natúhún ndá soldado já cahñí ndá dē ndá preso tácuca mā suté ní iin jíi já cunu jíi.

43 Sochi capitán chi cunī dē já scācu dē Pablo, de ní jasí dē túhun ñúcuán. Chi sa ní ncachí dē tú ní nchivi jíni jíi suté jíi de xihna cā jíi ná nūu jíi já suté jíi nūú nduté quenda jíi ñuhun yíchí.

44 De sava cā jíi ná cóso nūú ndá nducúnú á nūú ndá ñutun barco, ncachí dē. De sácuán ní ncācu ndihi ndá sá, de ní nquenda sá ñuhun yíchí.

28

Jā ní tyo Pablo isla Malta

1 De tá ní ncācu ndá sá de ní ncucáhnú inī sá já isla ñúcuán nání Malta.

2 De ndá nchivi isla ñúcuán ní ncundáhvī inī jíi ndá sáán, de ní stáhñ jíi iin ñuhñ de ní ncana jíi ndá sáán já nasaá sá, chi vjijn sáhá chí cūun sávi.

³ De nī stútú Pablo jacū ntuacuáchi, de nī ntaān dē nūū űúhūn. De jínu iin cōō xéēn nī nqúee tī sīquī jā ihní, de nī ntiin tī-ni ndahá Pablo.

⁴ De ndá nchivī űúcuán nī jinī ji jā ndíta caa cōō yiyuhú tī ndahá dē, de nī ncāhān ndá ji: A sanaā de tēe jáhni ndiyi cúu tēe yáhá túsá, de vísō ja nī ncācu dē nūū mar sochi maá yāā jā sáhá ndāā tiñu nchivī, nduú jéhe yā tūhun jā cutecū cā dē, ncachī ndá ji.

⁵ De nī nquisi Pablo ndahá dē, de nī nincava cōō űúcuán nūū űúhūn, de nduú ná ndóho cuitī dē.

⁶ De ndétu ndá nchivī jā chítú cuiñu dē á jā nduvā dē de cuū dē-ni. De nī ncuñú ndasi ndétu ndá ji, de nī jinī ndá ji jāā nduú ná ndóho dē. űúcuán de nī nacani inī ndá ji, de nī ncāhān ji jā iin yāā cúu dē.

⁷ De űatin űúcuán iyó űuhun tēe cúñáhnú cā isla Malta, nání dē Publio. De nī ncana tēe űúcuán ndá sá, de nī jéhe núú dē vehe dē nī ndee ndá sá űni quivī, de nī jito vāha dē ndá sáan.

⁸ De tatá Publio cáá dē cúhū dē cuēhē cahni jín cuēhē nīñi. De nī jēndehé Pablo tēe űúcuán, de nī jicān táhvi dē, de nī ntee dē ndahá dē tēe űúcuán, de nī nduvāha dē-ni.

⁹ űúcuán de nī nquiji ndá cā nchivī cúhū isla űúcuán, de nī nduvāha ndá ji-ni.

¹⁰ De ndá nchivī űúcuán nī ntaji ji cuāhā ndatíñú nī ncutahví ndá sá. De tá nī nquenda quivī jā quee tucu ndá sá quihñ sá jín barco, de nī ntaji ndá ji ndacá ndatíñú jā jín űúhún ndá sá.

Jā ní nquenda Pablo Roma

¹¹ De űni yōō nī Iyo ndá sá isla Malta. De iin barco jā ní nquiji ichi Alejandria nī iyo isla Malta űúcuán ní tiempo vjín. De ichi núū barco nī nanehen dē űū figura ídolo űūū dē jā nání Cástor jín Pólux. De nī nquivī ndá sá barco űúcuán cuāhān sá.

¹² De nī nquenda ndá sá űūū Siracusa, de űúcuán nī Iyo tucu ndá sá űni cā quivī.

¹³ De nī nquēe tucu ndá sá cuāhān sá, de nī nchāha barco yuhú nduté yuhú nduté cuāhān jín ndá sá, de nī nquenda ndá sá űūū Regio. De quivī téen de vāha nī jiquihī tachi ichi sur; de nī nquēe ndá sá űūū Regio cuāhān sá, de incā quivī nī nquenda ndá sá űūū Puteoli.

¹⁴ De űúcuán nī nanihñ táhān ndá sá jín sava hermano. De nī jecani dē ndá sá de nī nquendōo ndá sá iin semana jín ndá dē. Sá de nī nquēe ndá sá jā cuāhān sá Roma.

¹⁵ De ndá hermano jā iyó Roma, ja nī nihñ dē tūhun jā cuāhān ndá sá, de nī nquitahān sava dē ndá sáan jondē űūū Foro de Apio, de sava cā dē űūū Tres Tabernas. De tá nī jinī Pablo nūū ndá dē de nī nacuetahví dē nūū Yāā Dios, chí nī ndundeē inī dē.

¹⁶ De tá nī nquenda ndá sá ciudad Roma de nī jéhe capitān ndá preso nūū tēe cúñáhnú nūū ndá soldado Roma. Sochi nī jéhe dē tūhun jā ná cūndeē sñn Pablo jín iin soldado tácuā coto dē.

Jā ní nacani Pablo tūhun yā inī ciudad Roma

¹⁷ De nūū űni quivī de nī ncana Pablo ndá táhān dē hebreo jā cúñáhnú nūū nchivī hebreo jā iyó Roma, de nī ncutítú ndá dē. De nī ncāhān Pablo: Tátā, nduú cuitī nā cuāchi ní nsáhá sá nūū ndá táhān ó hebreo nī sīquī costumbre ndá tatā ō. Sochi jondē Jerusalén nī jéhe ndá táhān ó hebreo sáan nūū ndá tēe Roma, de nī nchihī ndá dē sáan vecāa.

¹⁸ De ndá tēe Roma cúñáhnú jā ndēē ciudad Cesarea nī stíchi ndá dē sáan. De cūni dē siāā dē sáan nīcu, chí nī iin cuāchi nduú ní nñhñ dē sīquī sá jā cuū sá.

¹⁹ Sochi nduú ní jéhe ndá táhān ó hebreo tūhun. Jā űúcuán cúu jā ní jicān táhvi sá jā quiji sá nūū rey cúñáhnú cā Roma yáhá tácuā maá dē sáhá ndāā tiñu sá. Sochi nduú vāji sá jā cāhān sá cuāchi sīquī ndá táhān ó.

²⁰ Jā űúcuán cúu jā ní ncana sá ndá ní jā cūni sá nūū ndá ní de natúhún ó. Chí ndá maá ó jā cúu ó nchivī Israel chí űúhún ndija inī ō jā quiji Cristo. De sīquī jā nacani sá tūhun jā ja nī nquiji yā cúu jā núhni sá jín cadena yáhá, ncachī dē.

²¹ De nī ncāhān ndá tēe űúcuán jín Pablo: De ndá táhān ó jā iyó región Judea nī iin carta ní nduú ní ntétíñú ndá ji jā quiji nūū sá. De juni ndá cā táhān ó jā ní nquenda yáhá nduú cuitī nā cuāchi cāhān ndá dē sīquī ní.

²² Sochi cūni ndá sá cunini sá tūhun nāsa cāhān ní, chí ja jín sá jā ndacá lado cāhān nchivī contra sīquī tūhun jeé yáhá jā stéhēn ní, ncachī dē.

²³ De nī jani ndá dē iin quivī, de cuāhā ndá nchivī nī nquenda vehe nūū ndēē Pablo. De nī nacani dē ndá tūhun nāsa tátúni Yāā Dios. De sūcuán ní stéhēn cājī dē jondē jānehēn de jondē nī ñini. Chí ndúcu dē jā scándija dē ndá nchivī űúcuán tūhun Jesús, de nī stéhēn dē tūhun yā jondē jín ley Moisés jín tūhun jā ní ntee ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahān.

²⁴ De sava ji nī jetahví jā ní ncāhān Pablo, sochi sava cā ji chí nduú ní jétahví ji.

²⁵ De nduú ní Iyo inuú inī ndá ji. De tá ja númi ndá ji quinoñon ji de nī ncāhān Pablo tūhun yáhá: Ndāā cāhān tūhun jā ní ncāhān Isaias, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahān, chí sūcuán ní ncāhān dē jín ndá ndiyi tatā ō nī nsáhá Espiritu Santo:

²⁶ Nī ncāhān Yāā Dios:

Cuáhán ní cáhnú nación nūū iyó ndá táhán
nú, de cachī nū nūū ndá ji jā súcuán
cáhān ni:

Vísō cunini ndá ji, sochi mā jícūhun inī ji,
de vísō cūndēhé ji, de mā cūnī ji.

²⁷ Chi ndá nchivī yáhá nī ncuñihin inī ji,

de ūhvī ndasí téē sōho ji,

de modo jā jási ji tñnūū ji,

tácuā mā cūndēhé ji,

de nī mā cūnini ji,

de nī mā jícūhun inī ji,

de nī mā ndīcō cóo inī ji nūū nī

jā nasáhá vāha nī ánō ji nūū cuáchi ji, ncachī
yā.

Ncachī Isaías.

²⁸ Túsaá de ná cáchī tūhun sá nūū ndá ní,
chi tūhun jā ní ntají Yāā Dios jā scácu yā
yóhó, mitan de taji yā tūhun yáhá quihīn nūū
nchivī ndá cā nación, de cunini vāha ndá
máá ji, ncachī Pablo.

²⁹ De tá nī jīnu nī ncāhān dē ndá tūhun yáhá
de cuānohōn ndá táhán dē hebreo, nátúhún
ndasí ndá ji sīquī tūhun yáhá.

³⁰ De ūū cuīyā nī ndeē Pablo vehe nūū ní
nquenúú dē, de nī ncusiī inī dē nī ncāhān dē
jīín ndá nchivī jā quénda vehe dē.

³¹ De nácani dē tūhun nāsa tátúnī Yāā Dios,
de stéhēn dē tūhun maá Jētohō ō Jesucristo,
de vāha nī iyo libre chi ní iin nchivī nduú ní
jási jā nácani dē tūhun yā.

CARTA JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NCHIVI ROMA

¹ Maá nī cúu Pablo, mozo Jesucristo, chi nī ncana Yāā Dios nduhū jā cúu nī apóstol yā, nī jani yā nduhū de nī ntaji yā nduhū jā nacani nī tūhun jā scácu yā nchivī.

² De tūhun yáhá nī nqee yuhú yā jondē janahán ndasí, de yósō nūū tutū īī jā nī ntee ndá tēe nī nacani tūhun yā.

³ De tūhun yáhá cáhān síquī Jētoho ō Jesucristo, Yāā cúu Sēhe Yāā Dios. De nī nduu yā tēe, nī ncacu yā chíjin tatá rey David.

⁴ De nī natecū yā máhñū ndiyi nī nsáhá Espírítu Santo, de súcuán nī stéhēn Yāā Dios jā cúu yā Sēhe yā jā ndíso poder.

⁵ De jā jíin Jesucristo nī jēhe Yāā Dios tiñu vii yáhá jā cúu ndá nī apóstol, jíca ndá nī jíin tūhun Cristo, tácuca coo nchivī ndácá nacióon jā candíja jí jā nī nsáhá yā jēhé jí, de cuetáhvi jí nūū yā.

⁶ De saá-ni ndá máá nú, suni nī ncana yā ndóhó nī nquívī ndá nú ndahá Jesucristo.

⁷ De tēe nī carta yáhá cuēē nūū ndá nú nchivī Roma. Chi nī ncundáhvi inī Yāā Dios ndá ndóhó, de nī ncana yā ndóhó jā coo ndoo coo īī nū nūū yā. De nūhún inī nī jā maá Tatá ō Yāā Dios jíin Jētoho ō Jesucristo ná sáhá cá yā jā váha ndóhó, de sáhá yā jā coo ndeé coo síi inī nū.

Jā cúnī Pablo quihñ dē Roma

⁸ De xihna cá cáchī tūhun nī nūū ndá nū jā nácuetáhvi nī nūū Yāā Dios jā síquī nū, chí nī nsáhá Jesucristo jā váha ndá nú. Chi níi ñayiví jíte nuu tūhun cuáhān nása váha cándíja nū yā.

⁹ De maá Yāā Dios jíin yā jā níni jícān táhvi nī jēhé ndá nú tá jícān táhvi nī. Chi ndíhvi ndasí inī nī sáhá nī tiñu yā jā nácani nī tūhun Sēhe yā.

¹⁰ De níni jícān táhvi nī nūū yā jā tú cúnī yā de jondē mitan de cuu cuēē nī cuēndehé nī ndá nú.

¹¹ Chi cúu inī nī jā cúnī nī nūū ndá nú, de stéhēn cá nī tūhun yā nūū nū, tácuca quēndōo váha cá ánō nū de cuiñi níhin cá nū jíin.

¹² Súcuán cúnī nī tácuca sáhá ō jā inuú coo ndeé inī ndácá ō síquī jā inuú cándíja ō yā.

¹³ Hermano, cúnī nī ná jícūhun inī ndá nú jā quéhén vuelta nī ncuu inī nī jā cuēndehé nī ndá nú, de jondē mitan de ncháha ca cuu. Chi cúnī nī jā scútē nuu cá nī tūhun yā máhñū ndá nú, tá cúu nūū nī nsáhá nī máhñū nchivī ndá cá nacióon.

¹⁴ Chi cúu nī tēe ndíta síquī tūhun yā, chí ndíta nī jā nacuāha nī tūhun yā nūū ndíhi nchivī, cúu nchivī jíin cá síquī ndíhi jā íyó

ñayiví jíin jāá nduú jíiní cuití, cúu nchiví tūha jíin jāá nduú tūha.

¹⁵ Já ñúcuán cúu jā ndíhvi inī nī jā suni nūū ndá ndóhó nchiví Roma nacani nī tūhun jā scácu yā yóhó.

Jā ndíso tūhun váha yā poder

¹⁶ Chi nduú cúcanoō nī síquī tūhun váha yā, chí ñúcuán cúu poder Yāā Dios jā scácu yā ndácá nchiví cándíja, xihna cá nchiví hebreo de saá-ni ndá cá nchiví.

¹⁷ Chi tūhun váha yáhá stéhēn nūū ō nása sndáhva Yāā Dios cuáchi ō síquī jā cándíja ō jā sáhá yā jēhé ō, jíin maá-ni jā candíja ō níi cá jā cuáhān ō. Chi súcuán cáhān tutū īī: Nchiví jā nī sndáhva yā cuáchi jí, tēcú jí jā cándíja jí jā sáhá yā jēhé jí, cáchī.

Síquī jā íyó ndasí cuáchi nchiví

¹⁸ Chi jíin váha ō jā Yāā Dios andiví, cuāha yā castigo xēen nūū ndácá nchiví jāá nduú cándíja chí maá-ni cuáchi sáhá jí. Chí jíin tiñu néhén jā sáhá jí de jāsí jí nūū tūhun ndāa.

¹⁹ De má cúu cáhān jí jāá nduú jíicūhun inī jí síquī nása Yāā cúu Yāā Dios, chí maá yā nī stéhēn nūū jí.

²⁰ Chí jíin ndácá jā nī nsáhá yā de cúu jíicūhun inī nchiví nása Yāā cúu maá Yāā jāá nduú jíin jíin nūū jí. Chí jondē nī jecōo ñayiví de jondē mitan de cúu jíicūhun váha inī jí jā maá yā cúu Yāā Dios de íyó poder yā níi cáni. De jā ñúcuán má cúu cuití cáhān jí jāá nduú jíin jí jā íyó yā.

²¹ Chí visō nī jíin jí nása Yāā cúu yā, de nduú nī nchíñúhún jí yā jā cúu yā Yāā Dios, de nī nduú nī nácuetáhvi jí nūū yā. Chí sa nchiví jā jani cáhā inī nī nduu jí, chí nī ndunéhén jí, de nī nguēndōo naā ánō jí.

²² De cáhān ndá jí jā ndíchí jí, sochí sa cúnaā jí.

²³ Chí nī sndóo ndá jí Yāā Dios jā vii ndasí cúñáhnú, jā má náa cuití. De nī jetáhvi ndá jí ndácá imagen jā sáhá maá jí, jā cáá tá cáá tēe jā jíhí, de suni jondē imagen saā jíin cōō jíin quiti jā jíca ndicumí.

²⁴ De jā ñúcuán nī nsiaá Yāā Dios jí jā ná sáhá jí ndácá tiñu téhén jíin tiñu néhén jā cúní maá jí. De sáhá ndá jí tiñu néhén jíin táhān jí jā cúu maá tūhun canoō.

²⁵ Chí nduú nī ncándíja jí tūhun ndāa Yāā Dios, chí sa tūhun stáhvi nī ncandíja jí. De íyó yíñúhún ndá jí de chíñúhún jí nūū ndácá jā nī nsáhá yā, lugar jā chíñúhún jí maá Yāā jā nī nsáhá ndá ñúcuán, suu Yāā jā cánuú jā cáhān ō jā cúñáhnú yā níi cáni. Amén.

²⁶ Já ñúcuán nī nsiaá Yāā Dios jí jā ná sáhá jí ndácá tiñu néhén jā ndíyo inī jí jā cúu maá tūhun canoō. Chí jondē ñahan nī nsāma ña modo síhí, de nī nquívī ña jíin modo néhén.

²⁷ De saá-ni ndá tēe nī nsiaá dē modo jā xítíñu jíin ñahan. De jondē nī nducuehé dē nī nsáhá dē tiñu ndíi jíin táhān yíi dē, de tēe

jín tēe nī nsáhá tiñu canoō. De ndóho ndá dé castigo síquī tiñu néhén já sáhá dé.

²⁸ De síquī jáá nduú ní ncúni ndá ji cuetúhún ji Yāā Dios, já suu cúu já ní nsíáá yá ji já ná cáni néhén iní ji, de sáhá ji ndácá tiñu jáá nduú vāha.

²⁹ De cusá maá-ni cá tiñu jáá nduú íyó ndāā cúu já ndíhvī iní, de jica ndū, de sáhá tiñu néhén, de ndiyo iní, de jínī úhvī táhán. De maá-ni já cúcuásún iní, jáhnī ndíyi, cúnduxí, stáhví táhán, sáhúhvī táhán, sátúhún síquī táhán.

³⁰ Cáhán tūhun néhén síquī táhán, jínī úhvī nū Yāā Dios, cújéhe iní, sáhá vixí maá, sáhá téyíí maá, jáquín costumbre néhén, de cúnihín iní nū tatá nū naná.

³¹ De nduú jícūhun cuítī iní, de nduú squíncuu tūhun já quée yuhú, de nduú íyó máh jín táhán, de nduú néé cáhnú iní nū táhán, de nduú cúndáhvī iní táhán.

³² De ja jínī vāha ndá ji já ní nsáhá ndāā Yāā Dios já nchivī sáhá súcuán cánuú já tánú táhvī ji. De visó súcuán jínī ji, sochi níni sáhá ji tiñu néhén ñúcuán, de suni jétahán iní ji já sáhá táhán ji.

2

Ndāā sándāā Yāā Dios síquī cuāchi

¹ Túsaá de ndá ndóhó já cáhán cuāchi síquī táhán, tú ná-ni nchivī cúu nú, de má cúu cáhán nū jáá nduú ná cuāchi maá nú. Chi já cáhán nū cuāchi síquī táhán nú cúu já nácunen nū cuāchi maá nú. Chi ndóhó já cáhán cuāchi, suni súcuán sáhá maá nú cuāchi.

² Chi jínī ō já Yāā Dios, ndāā sáhá yá já nénda yá síquī cuāchi nchivī já sáhá súcuán.

³ De ndóhó já cáhán cuāchi síquī nchivī já sáhá cuāchi, de suni saá-ni sáhá maá nú, ¿de á jáni iní nū já cácu maá nú quívi nenda Yāā Dios síquī cuāchi, á nása?

⁴ ¿A cújéhe iní nū nū tūhun já vāha ndasí iní Yāā Dios jín nū, jín já íyó paciencia yá jáá nduú jéhe yachí yá castigo nū nū? ¿De á nduú jícūhun iní nū já tūhun já vāha ndasí iní yá, suu sáhá já nacani iní nū síquī cuāchi nū?

⁵ Sochi nihín iní nū de nduú nacani iní nū síquī cuāchi nū. De suu cúu já scáyā cá nū castigo síquī maá nú maá quívi já sáhá Yāā Dios juicio, maá quívi já coo nijín já ndāā sándāā yá síquī cuāchi.

⁶ Chi nachunáá yá nū tá iin iin nchivī tú nása tiñu ní nsáhá ji.

⁷ De nchivī jáá nduú jéncuñi ji já sáhá ji tiñu vāha, cuāha yá tūhun já cutecú ji ní cáni. Chi ndúcú ji quívi ji nū nduñáhnú yíñúhún ji, nū cutecú ji ní cáni.

⁸ Sochi quítī iní yá de cuāha yá castigo nū nchivī já cújéhe iní nū yá, de cúnihín iní

nū tūhun ndāā, chi sa nū tūhun yácuá yóhō jétáhvī ji.

⁹ De ndácá nchivī já sáhá tiñu néhén, chi nihín ji tündóhó xéén de cucucécá ndasí iní ji, de xihna cá nchivī hebreo de saá-ni nchivī ndá cá nación.

¹⁰ Sochi ndá nchivī já sáhá tiñu vāha, chi quívi ji nū nduñáhnú yíñúhún ji, de coo ndeé coo sií iní ji, de xihna cá nchivī hebreo de saá-ni nchivī ndá cá nación.

¹¹ Chi Yāā Dios nduú sáhá yá cuenta nása-ni cáá iin iin nchivī, chi inuú-ni sáhá ndāā yá síquī ji.

¹² Chi ndácá nchivī já sáhá cuāchi, visó nduú yíhí ji chíjin ley já ní jéhe yá nū Moisés, de nduú níni ley ñúcuán de tánú táhvī ji. De ndácá nchivī já yíhí chíjin ley Moisés, de sáhá cuāchi, jín ley ñúcuán sáhá ndāā yá cuāchi ji.

¹³ Chi nduú sndáhvā Yāā Dios cuāchi nchivī já vāchi já níni ji-ni já cáhán ley yá. Chi sa nchivī já squíncuu já cáhán ley yá cúu já sndáhvā yá cuāchi ji.

¹⁴ Chi nchivī ndá nación jáá nduú névāha tutú ley já ní jéhe yá nū nchivī hebreo, de tú squíncuu maá ji ley yá, suu cúu já névāha ji ley yá iní áno ji, visó nduú névāha ji maá tutú ley yá.

¹⁵ De súcuán stéhén ji já tūhun já ndácu ley yá chi ñúhún iní áno ji. De ndácá já jáni iní ji jín áno ji, suu cúu já stéhén nū ji á ní nsáhá ji cuāchi á vāha ní nsáhá ji.

¹⁶ De súcuán coo maá quívi já jín Jesucristo sáhá ndāā Yāā Dios síquī ndácá jáá nduú íyó vāha já ní jani yuhú iní ndácá nchivī. Súcuán cúu já cáhán tūhun vāha yá já nacani ní.

Síquī jáá nduú squíncuu nchivī hebreo ley Moisés

¹⁷ De ndá ndóhó cáhán nū já tēe hebreo cúu nú, de yituu táhán nū jín maá ley Moisés, de cutéyíí nū já síquī Yāā Dios.

¹⁸ De jáni iní ndá nú já jín nū nása jétahán iní yá, jín já cuu nacají vāha nú ní cúu ndá tiñu vāha, chi ní ncutúha nū ley yá.

¹⁹ De jáni iní ndá nú já maá nú cúu tēe stéhén ichi Yāā Dios nū nchivī jáá nduú jín cuítī, jín já cúu sáhá nú já cutúu iní áno nchivī já jica modo nū neé.

²⁰ De jáni iní ndá nú já cúu stéhén nū nū nchivī jáá nduú túha tūhun yá, jín já maá nú cúu maestro nū nchivī jáá nduú jícūhun iní. Chi jín tutú ley yá de jín ndá nū nása cúu tūhun ndíchi tūhun ndāā, jáni iní ndá nú.

²¹ Túsaá de ndá máá nú já stéhén nū nchivī, ¿de nūcu nduú stéhén nū nū maá nú? De ndá máá nú já cáhán já má sácúíhná ji, ¿de nūcu sácúíhná maá nú?

²² De ndá máá nú já cáhán já má cásíquí ndeé ji, ¿de nūcu cásíquí ndeé maá nú? De ndá máá nú já cáhán jáá nduú jétahán cuítī

inī nū ídolo, ¿de nūcu sácuíhná nū ndatíñú já íyó inī veñūhun ídolo?

²³ De cútéyí ndá nū jíin ley Yāa Dios, de visó sūcuán de sáhá nū já cáhān nchiví síquí yá, chí nduú squíncuu maá nū tūhun já ndácu ley yā.

²⁴ Chí suha yósō nūu tutū īī: Nchiví ndá cā naciōn, maá-ni já cáhān nēhēn ndá ji síquí Yāa Dios já síquí cuāchi ndá ndóhó nchiví hebreo.

²⁵ De tú squíncuu ndá nū ley Moisés, de ñūcuán de níhīn tíñú ndija já ní níhīn nū tunī circuncidar. Sochí tú nduú squíncuu nū ley yā, de visó nī ncuu nū circuncidar, de modo jáá nduú ní ncúu nū.

²⁶ De tēe ndācá naciōn, tú squíncuu dē tíñu já ndácu ley yā, visó nduú ní níhīn dē tunī circuncidar, túsaa de cúu tá cúu já ní níhīn dē tunī circuncidar.

²⁷ De ndá tēe jáá nduú ní ncúu circuncidar yiquí cúñu dē, de squíncuu dē ley yā, maá dē cáhān cuāchi síquí nū. Chí nduú squíncuu ndá nū, visó névāha nū tutū ley yā, de visó nī ncuu nū circuncidar.

²⁸ Chí nsūú já nāsa cáá ichi chátá iin tēe sáhá já cúu ndija dē tēe hebreo. De ní nsūú já ní ncuu circuncidar yiquí cúñu iin tēe sáhá já cúu dē tēe ndāa.

²⁹ Chí sa tēe já ñūhún tūhun ndāa inī ánō dē, suu dē cúu tēe hebreo ndija. De tēe já jondē jíin inī jíin ánō dē sáhá dē tíñu ndāa, suu dē cúu já ní ncuu circuncidar ndija, visó nduú ní ncúu circuncidar yiquí cúñu dē tá nūu cáhān tutū ley. De ndá tēe já íyó sūcuán, chí nsūú nchiví jétíñú ji dē, chí sa maá Yāa Dios.

3

¹ ¿Túsaa de nāsa cúu já quéndōo vāha cā nchiví hebreo nsūú cá ndá cā nchiví? ¿De nāsa níhīn tíñú já sáhá ji circuncidar?

² Vāha ndasí níhīn tíñú. Já xíhna ñūhún cúu já ní jēhe Yāa Dios tūhun yā nūu maá ji.

³ De visó nduú ní ncándija sava ji, ¿de á suu sáhá já má squíncuu cā Yāa Dios tūhun já ní nquee yuhú yā?

⁴ Nduú cuití já sūcuán. Chí visó tú ndihi nchiví stáhví ji, sochí Yāa Dios chí ndāa sáhá yā. Chí suha yósō nūu tutū īī já ní ncāhān iin tēe jíin yā:

Cāhān nchiví já íyó ndāa ní jíin ndācá tūhun cáhān ní,
de cuní ji já sáhá ndāa ní, visó cáhān ji síquí ní.

Cáchí tutū.

⁵ De cáhān sava nchiví já íyó vāha já sáhá ó cuāchi, chí cuāchi ó jétíñú já stéhēn já íyó ndāa Yāa Dios. ¿Túsaa de á cuu cáhān ó jáá nduú vāha sáhá yā já jēhe yā castigo de tú sūcuán jétíñú cuāchi ó? (Va cáhān ní tá nūu cáhān nchiví ñayíví túsaa.)

⁶ Nduú cuití já sūcuán, chí íyó vāha já jēhe yā castigo. Chí tú jáá nduú vāha sáhá Yāa Dios, ¿de nāsa cuu sáhá ndāa yā cuāchi nchiví ñayíví?

⁷ De tú tūhun stáhví já cáhān nchiví jétíñú já stéhēn já cúñáhnú ndasí Yāa Dios síquí já maá-ni tūhun ndāa cáhān yā, ¿túsaa de á cuu cáhān ó jáá nduú vāha já nénda yā cuāchi síquí ji já stáhví ji?

⁸ Nduú, chí tú já sūcuán cúu, de cuu cáhān ó já vātu-ni sáhá ó já nehēn tácuá quee já vāha nícu. De sava nchiví chí cáhān nāvāha ji síquí ní, cáchi ji já sūcuán stéhēn ní, sochí nduú ndāa. Nchiví ñūcuán chí íyó vāha já nénda yā cuāchi síquí ji.

Ndivíi ó íyó cuāchi

⁹ ¿Túsaa de á vāha cā nchiví cúu ndācá ó nchiví hebreo nsūú cā ndá cā nchiví, á naá cúu? Nduú cuití já sūcuán. Chí ja ní ncāhān ó já visó nchiví hebreo á nchiví ndá cā naciōn, ndivíi ó yíhí chíjin cuāchi.

¹⁰ Chí suha cáhān tutū īī:

Nduú cuití ná nchiví ndāa íyó, ní iin ji.

¹¹ De nduú cuití nchiví jíicūhun inī íyó,

de nduú ní iin ji nánducú ji Yāa Dios.

¹² Ndihi ji ní scuíta ji tūhun yā,

de inuú-ni ní stíví ndihi ji maá ji.

De nduú cuití nchiví já sáhá tíñu vāha íyó, ní iin ji.

¹³ Yaví sūcūn ji cúu tá cúu iin yaví ndiyi já nūne,

chí cúsá maá tūhun stáhví cáhān ji.

De modo veneno cōō yíhí yuhú ji,

¹⁴ chí cúsá maá tūhun nāvāha tūhun ūguá cáhān ndá ji.

¹⁵ De ñamā ndasí jēhē ji já cahñi ji ndiyi.

¹⁶ De ní-ni cúu nūu jíca ji de squívi ji tūndóhó já tánū táhvi nchiví.

¹⁷ De nduú jíca cuití ji jíin tūhun mānī,

¹⁸ de ní nduú nácani inī ji já cuyuhú ji já má stíví ji nūu Yāa Dios.

Cáchí tutū.

¹⁹ De jíiní ó já ndācá tūhun já cáhān ley janahán, chí cáhān nūu nchiví já yíhí chíjin ley, tácuá ní iin ji má cúu cáhān ji jēhē ji. Chí nénda Yāa Dios cuāchi síquí ji, de saá-ni síquí nchiví ní ñayíví.

²⁰ Chí ní iin nchiví nduú cúu quéndōo ndāa ji nūu yā já ndúcuú ji squíncuu ji já ndácu ley yā. Chí ley yā jétíñú maá-ni síquí já cuní ó já íyó cuāchi ó.

Jā scácu yā yóhó síquí já cándija ó já sáhá yā jēhē ó

²¹ De mitan de ja jíiní vāha ó nāsa sndáhvā Yāa Dios cuāchi ó. De nsūú ley ñūcuán sáhá já quéndōo ndāa ó, visó maá tutū ley jíin ndá tēe ní nacani tūhun yā, ní ncāhān ndá nāsa sndáhvā yā cuāchi nchiví.

²² Chí ndācá nchiví já cándija ji já ní jíhí Jesucristo já chunáa yā cuāchi ji, sndáhvā

Yāa Dios cuāchi ji sīquī jā sūcuán cándija ji. Chi inuú-ni cúu ndácá ndihī nchivī.

²³ Chi ndihī ó nī nsáhā cuāchi, de jā űūcuán nduú ní ncúu cuu ó nchivī ndāā nūū Yāa Dios.

²⁴ De sīquī jā vāha ndasí inī Yāa Dios, jā suu cúu jā sndáhvā yā cuāchi ó sūcuán-ni. Chi sīquī jā ní jīhī Cristo Jesús jēhē ó cúu jā scácu yā yóhó.

²⁵ Chi Yāa Dios nī jani yā Cristo tácuā sōcō yā maá yā jā chunāá yā cuāchi ó jā ní jīhī yā. De scácu yā yóhó de tú sūcuán cándija ó. De sūcuán nī nsáhā Yāa Dios tácuā stēhēn yā jā Yāa ndāā cúu yā. De ichi chātā de nī űyo paciencia yā, de nduú ní nchihī yā cuenta cuāchi nchivī.

²⁶ De tiempo yáhā suni stēhēn yā jā Yāa ndāā cúu yā, chi ndāā sáhā yā jā squéndōo ndāā yā nchivī jā cándija, vísō űyó cuāchi ji, chi cándija ji jā ní sndáhvā Jesús cuāchi ji.

²⁷ ¿Túsaá de á cuu cutéyí cā ű sīquī maá ó? Mā cúu cuitī, chi mā cúu cutéyí ó jā canī inī ű jā vāha squíncuu ó ley yā. Chi scácu yā yóhó maá-ni sīquī jā cándija ó jā sáhā yā jēhē ó.

²⁸ Túsaá de ja jínī ű jā sndáhvā Yāa Dios cuāchi ó sīquī jā sūcuán cándija ó, de nsūū sīquī jā ndúcú ó squíncuu ó jā ndácu ley.

²⁹ ¿De á nūū maá-ni nchivī hebreo cúu yā Yāa Dios, á naá cúu? Nduú, chi suni cúu yā Yāa jā scácu nchivī ndá cā naciōn.

³⁰ Chi iin-ni Yāa Dios űyó, de sndáhvā yā cuāchi nchivī jā cándija jā ní nsáhā yā jēhē ji, cúu nchivī jā ní ncuu circuncidar, cúu nchivī jāá nduú.

³¹ Túsaá de jā cándija ó jā scácu yā yóhó, ¿á suu sáhā jāá nduú cā cánuū squíncuu ó ley yā, á naá cúu? Nduú cuitī, chi sa sáhā jā vāha cā cuu squíncuu ó ley yā.

4

Abraham cúu iin ejemplo nūū ű

¹ ¿Túsaá de nāsa cāhān ű sīquī ndácá jā ní ncuu jín tatā ű Abraham? ¿Nāsa nī ndáhvā cuāchi dē?

² Nsūū jā ní nsáhā maá dē cúu jā ní sndáhvā Yāa Dios cuāchi dē. Chi tú jā sūcuán cúu nícu, de cuu cutéyí dē jā vāha nī nsáhā dē. De nduú ní ncútéyí dē, chi nsūū sīquī jā ní nsáhā maá dē cúu jā ní sndáhvā yā cuāchi dē.

³ ¿Chi nāsa cāhān tutū ű? Cāhān jā ní ncandija Abraham jā sáhā yā jā ní nquee yuhú yā nūū dē, de jā suu cúu jā ní sndáhvā yā cuāchi dē.

⁴ De iin nchivī jā sátiñū, de yāhvi ji chi nsūū jā cútahvi ji cúu, chi sa jā chunāá ó nūū ji cúu.

⁵ Sochi jā scácu Yāa Dios nchivī, chi jā cútahvi ji cúu. Chi vísō nduú cúu squíncuu ji ndácá tiñu vāha, de tú cándija ji jā scácu yā ji

nūū cuāchi ji, űūcuán de sndáhvā yā cuāchi ji.

⁶ De David suni nī ncāhān dē nāsa ndetū ndasí cúu nchivī jā sndáhvā Yāa Dios cuāchi ji, vísō nduú cúu sáhā ji nī iin tiñu jā quendōo ndāā ji nūū yā.

⁷ Chi nī ncāhān dē:

Nācā ndetū ndá nchivī jā nēe cāhnū inī yā nūū tiñu nēhēn jā ní nsáhā ji,

de nduú nénda yā cuāchi sīquī ji.

⁸ De nācā ndetū tee jāá nduú cā chíhi maá Jētohō ű cuenta cuāchi dē.

Cáchi tutū.

⁹ ¿De á maá-ni nchivī jā squíncuu ley circuncidar cúu jā quéndōo ndetū? ¿A suni quéndōo ndetū nchivī jāá nduú cúu circuncidar? Nduú chi suni maá ji quendōo ndetū ji. Chi ja nī ncāhān ű jā ní ncandija Abraham jā sáhā yā jā ní nquee yuhú yā, de jā űūcuán cúu jā ní sndáhvā yā cuāchi dē.

¹⁰ De tá nī sndáhvā yā cuāchi dē, ¿á ja nī ncuu dē circuncidar, á jondē ncháha ca cuu dē? Nsūū jā ja nī ncuu dē circuncidar, chi jondē ncháha ca.

¹¹ De cuéé cā nī nīhīn dē tunī circuncidar. De suu nī ncuu iin seña, modo iin sello jā ní sndáhvā yā cuāchi dē sīquī jā sūcuán nī ncandija dē. De jā űūcuán cúu jā ní ncāhān yā jā cúu dē tatā nūū ndácá nchivī jā cándija ji jā sáhā yā jēhē ji, de saá-ni nūū nchivī jāá nduú ní ncúu circuncidar, chi suni sndáhvā yā cuāchi maá ji.

¹² De suni cúu dē tatā nūū ndá nchivī jā ní ncuu circuncidar, de nsūū maá-ni jā ní ncuu circuncidar yiqui cúu ji, chi suni ní ntiin ji ejemplo dē. Chi cándija ji jā sáhā yā jēhē ji, tá cúu nūū ní ncandija maá dē jondē ncháha ca cuu dē circuncidar.

Tú candija ó de sáhā Yāa Dios jā ní nquee yuhú yā

¹³ Chi nī nquee yuhú Yāa Dios nūū Abraham jín nūū ndá tatā dē jā cuāha yā ní űayivī cuu táhvi ndá dē. De nsūū sīquī jā ní nducú dē squíncuu dē ley yā cúu jā ní nquee yuhú yā sūcuán nūū dē, chi sa sīquī jā sūcuán nī ncandija dē, de ní sndáhvā yā cuāchi dē.

¹⁴ Chi tú jā maá-ni nchivī jā ndúcú squíncuu ley cúu jā nīhīn jā ní nquee yuhú yā, túsaá de nduú jētīñū jā cándija ó jā sáhā yā jēhē ű, de mā nīhīn tiñū jā ní nquee yuhú yā.

¹⁵ De ley yā chi sáhā jā nīhīn nchivī castigo sīquī jāá nduú cúndee ji squíncuu ji. De tú jāá nduú ley, de suni nduú nā tūhun jā stívī nchivī sīquī ley coo nícu.

¹⁶ Túsaá de nī nquee yuhú yā jā sáhā yā jā vāha nchivī sīquī jā cándija ji jā sūcuán sáhā yā, de jā cútahvi ji sūcuán-ni cúu. De tūhun jā ní nquee yuhú yā chi űyó cutú nūū ndácá tatā Abraham, de nsūū nūū maá-ni nchivī jā ndúcú squíncuu ley janahān, chi saá-ni nūū

ndácá nchiví cándíja tá cúu nūū ní ncardíja Abraham. De súcuán cúu dē tatā nūū ndácá ó jā cándíja ó.

¹⁷ Súcuán nī nsáhá Yāa Dios chi nī ncardíja dē jā sáhá yā. Chi súcuán cáhān tutū ii: Nī jani nī ndóhó jā cuu nū tātā nūū cuāhā ndasí nchiví. Súcuán nī ncāhān maá Yāa jā nástécū ndiyi de cáhān yā nāsa coo ndácá jāá ncháha ca coo.

¹⁸ De nī ncardíja dē, de nī ñuhun téyí iní dē jā ní nquee yuhú yā jā coo cuahā tatā dē, visó nduú cā nā modo jā coo sēhe dē nícu. De jā suu cúu jā ní nduú dē tatā nūū cuāhā ndasí nchiví, tá cúu nūū ní ncāhān Yāa Dios: Súcuán nducuahā tatā nūū, ncachí yā jíin dē.

¹⁹ De ja ñatin quenda dē ciento cuiyā, de visó súcuán de nduú ní nquee dē nūū tūhun cándíja dē, visó jíin dē jā maá dē jíin ñasíhí dē Sara ja ñáhnú ndasí ndúú dē jā má cúu cā coo sēhe dē.

²⁰ De nduú ní nácani síquí iní dē jā má cándíja cā dē tūhun jā ní nquee yuhú Yāa Dios jā coo sēhe dē. Chi sa nī ncardíja nihin cā dē, de nī nacuetáhví dē nūū Yāa Dios.

²¹ Chi nī ncucáhnú vāha iní dē jā cuu squíncuu Yāa Dios ndihi jā ní nquee yuhú yā.

²² De jā suu cúu jā ní sndáhvā yā cuāchi dē síquí jā súcuán nī ncardíja dē.

²³ De nsūū maá-ni síquí Abraham cúu jā yósó nūū tutū jā ní sndáhvā yā cuāchi dē jā nī ncardíja dē.

²⁴ Chi suni yósó jā síquí ndácá ó. Chi suni sndáhvā yā cuāchi maá ó jā cándíja ó jā cúu yā Yāa jā ní nastécū Jētohó ó Jesús.

²⁵ Chi nī jīhí Jesús jā chunáá yā cuāchi ó, de nī natecū yā tácuu sndáhvā Yāa Dios cuāchi ó.

5

Nāsa quéndōo nchiví jā sndáhvā yā cuāchi

¹ Túsaá de ja nī sndáhvā Yāa Dios cuāchi ó síquí jā ní ncardíja ó jā sáhá yā jēhē ó. De jā ñúcuán nī nsáhá yā jā ní ndiví ó nūū tūhun jā māni yā jíin ó, síquí jā ní jīhí Jētohó ó Jesucristo jēhē ó.

² Chi maá Cristo nī nsáhá jā ní nquíví ndácá ó nūū Yāa Dios, chi ní nsáhá yā jā vāha yóhó síquí jā súcuán cándíja ó. De ñíin nihin ó jíin tūhun jā sáhá yā jā vāha yóhó. De cúsi iní ó chi ñúhún iní ó jā quenda ó nūū víi cuñáhnú ó jíin Yāa Dios.

³ De nsūū maá yáhá-ni, chi suni cúsi iní ó jā ndóhó ó tūndóhó. Chi jíin ó jā maá tūndóhó sáhá jā jéndeé iní ó.

⁴ De jā jéndeé iní ó, suu sáhá jā jíja vāha ó jā cúu ó nchiví ndāā. De jā jíja vāha ó sáhá jā ñúhún iní ó ndácá jā vāha jā coo.

⁵ De ndácá jā ñúhún iní ó, chi nihin ó. Chi tūhun jā cúndáhví iní Yāa Dios yóhó, nī nchitú iní ánó ó, nī nsáhá yā jā jíin Espiritu Santo jā ní jēhe yā nūū ó.

⁶ Chi jondē tá ndóhó ó jā má cúu cuití scácu ó maá ó, de nī jīhí Cristo jēhē ó jā cúu ó nchiví íyó cuāchi. De nī jīhí yā maá quíví jā ní jani Yāa Dios.

⁷ De vjín cúu jā cuú iin nchiví jā jēhē incā nchiví, visó jēhē iin nchiví ndāā. De sanaā de íyó tá chūndeé iní iin tēe jā cuú dē jā jēhē iin tēe ndāā ndasi.

⁸ Sochi maá Cristo chi nī jīhí yā jēhē ó juni sáhá ó maá-ni cuāchi, de súcuán nī stéhēn Yāa Dios jā cúndáhví iní yā yóhó.

⁹ De mitan ja nī sndáhvā Yāa Dios cuāchi ó síquí jā ní jīhí Cristo jēhē ó. Túsaá de suni jíin vāha ó jā scácu Cristo yóhó nūū castigo jā quíji maá quíví jā sáhá Yāa Dios juicio.

¹⁰ Chi jondē tá nī ncuu ó enemigo Yāa Dios, de síquí jā ní jīhí Sēhe yā jēhē ó, de nī nsáhá yā jā ní ndiví ó nūū tūhun jā māni yā jíin ó. De jā súcuán nī ndiví ó nūū tūhun jā māni yā jíin ó, de suni jíin vāha ó jā cācu ó síquí jā tēcu Cristo de íyó yā jíin ó.

¹¹ De nsūū maá yáhá-ni, chi suni cúsi ndasí iní ó jíin Yāa Dios síquí jā ní nsáhá Jētohó ó Jesucristo jēhē ó, chi maá yā ní nsáhá jā ní ndiví ó nūū tūhun jā māni Yāa Dios jíin ó.

Tūhun Adán jíin tūhun Cristo

¹² Túsaá de jíin ó jā ní nquíví cuāchi iní ñayíví ní nsáhá iin-ni tēe Adán. De jā síquí cuāchi ñúcuán de ní jēcōo cuēhē jā jīhí nchiví. De jā suu cúu jā jíhí ndihi nchiví, chi ndihi jí íyó cuāchi.

¹³ De jondē tá ncháha ca cuāha yā ley nūū Moisés, de ja íyó cuāchi iní ñayíví. De síquí jāá ncháha ca cuāha yā ley, de nduú ní nchihí yā cuenta jā stíví ndá jí.

¹⁴ De visó súcuán de jondē tiempo Adán de jondē tiempo Moisés nī nchihí nchiví chíjin tūhun jā jíhí jí síquí cuāchi jí. Chi ní jīhí jí síquí cuāchi jā ní nsáhá ndá máá jí, visó nduú ní nsáhá jí táhān cuāchi jā ní nsáhá Adán jā ní ncunihin iní dē nūū iin tiñū jā ní ndacu yā. De Adán nī nsáhá dē jā ní nquíví tūndóhó nūū nchiví, sochi Cristo nī nsáhá yā jā quéndōo vāha nchiví.

¹⁵ De tūhun jā ní nsáhá Adán cuāchi, nduú quétáhnān cuití jíin táhví jā scácu Yāa Dios yóhó. Chi jā ní stíví iin-ni tēe ñúcuán, jā suu cúu jā jíhí ndihi ó. Sochi tūhun jā scácu Yāa Dios yóhó cúñáhnú ndasí cā, chi síquí jā ní nsáhá mátúhún-ni tēe Jesucristo cúu jā súcuán-ni scácu yā ndihi nchiví jā cándíja.

¹⁶ De cuāchi jā ní nsáhá mátúhún-ni Adán, nduú quétáhnān cuití jíin tūhun jā scácu Yāa Dios yóhó. Chi síquí mátúhún-ni cuāchi ñúcuán cúu jā ní nquíví nchiví chíjin tūhun jā tánū táhví jí. De tūhun jā scácu yā nchiví, sa sáhá jā súcuán-ni sndáhvā yā cuāchi jí, visó cuāhā ndasí cuāchi ní nsáhá jí.

¹⁷ Chi síquí jā ní nsáhá mátúhún-ni tēe Adán cuāchi, de maá cuēhē jā jíhí nchiví, ní

nihīn poder. De sa sīquī jā ní jīhī mátúhún-ni tēe Jesucristo, de nchivī maá yā víhī cā ní nihīn jī poder jā cutecū jī de caca ndaā jī jīn yā. Chi ní sndáhvā yā cuāchi jī sīquī jā váha ndasí inī yā.

¹⁸ Túsaá de sīquī jā ní nsáhā iin-ni tēe Adán cuāchi, de ní nguīvi ndihī nchivī chījin tūhun jā tānū tāhvī jī. Sochi sīquī jā ní nsáhā iin-ni tēe Jesucristo tiñu váha ndasí, de sndáhvā Yāā Dios cuāchi ndihī nchivī de cutecū jī ní cání.

¹⁹ Chi sīquī jāá nduú ní jétáhvī iin-ni tēe Adán, de ní nguīvi cuāhā ndasí nchivī chījin cuāchi. De suni sūcuán sīquī jā ní jetáhvī iin-ni tēe Jesucristo, de sndáhvā Yāā Dios cuāchi cuāhā ndasí nchivī.

²⁰ De ní jēhe yā ley yā tácuca cunī ō jā cuāhā cuāchi sáhā ndācā ō. De jā ní nducuahā cuāchi ō, de víhī cā ní nducuahā tūhun jā váha inī yā jā nēe cáhnū inī yā nūū ō.

²¹ Túsaá de tá cúu nūū ní nihīn poder tūhun jā jīhī ndá nchivī sīquī cuāchi jī, suni sūcuán iyó poder tūhun jā váha inī yā jīn ō. Chi sndáhvā yā cuāchi ō de cutecū ō ní cání sīquī jā ní jīhī Jētohō ō Jesucristo jēhē ō.

6

Jāá nduú cā yīhī ō chījin cuāchi chi yīhī ō ndahá Cristo

¹ ¿Túsaá de nāsa cáhān ō? ¿A caca cā ō jīn cuāchi tácuca víhī cā sáhā yā jā váha yóhō jā cune cáhnū inī yā nūū ō?

² Mā cūū cuitī. Chi cúu modo jā ní jīhī ō jāá nduú cā yīhī ō chījin cuāchi, de mā cūū cā caca ō jīn cuāchi tácuca.

³ ¿A nduú jícūhun inī ndá nú jā ndācā ō jā ní jenduté ō sīquī jā ní nguīvi ō ndahá Cristo Jesús, suni ní jenduté ō sīquī jā ní nguīvi ō chījin tūhun jā ní jīhī ō jīn yā?

⁴ Chi jā ní jenduté ō cúu modo jā ní jīquiyuhū ō jā ní jīhī ō jīn yā. De mitan de cuu caca ō jīn vida jeé jā ní jēhe yā nūū ō, chi modo jā suni ní natecū ō jīn yā. Chi ní natecū yā ní nsáhā Tatá yā jīn poder jā cúhāhnū ndasí yā.

⁵ Chi tú ní nduú inuú ō jīn yā sīquī tūhun jā ní jīhī ō jīn yā, de suni sūcuán coo inuú ō jīn yā sīquī tūhun jā natecū ō jīn yā.

⁶ Chi jīnī ō jā ní naā modo maá ō jā ní jīca ō jīn ní ichi chātā, chi ní nguīvi ō nūū tūhun jā ní jīhī ō jīn Cristo yīcā cruz. De sūcuán ní naā modo maá ō jā cúu ō mozo nūū cuāchi, tácuca nduú cā satīñū cáhā ō nūū ndācā tiñu jā maá-ni cuāchi cúu.

⁷ Chi nchivī ja ní jīhī, ja ní nqee jī chījin ndācā cuāchi.

⁸ De tú ja ní jīhī ō jīn Cristo, de cándija ō jā suni sūcuán natecū ō jīn yā.

⁹ Chi jīnī ō jā ní natecū Cristo, de mā cūū cuitī cā yā, chi tūhun jā jīhī, nduú cā nā cuá cuu sáhā jīn yā.

¹⁰ Chi jā ní jīhī yā, chi iin vuelta-ni ní jīhī yā jā sīquī cutēchi nchivī. De jā tēcū yā mitan, chi sáhā yā jā cúnī Yāā Dios.

¹¹ De saá-ni ndá ndóhō, sáhā nú cuenta jā modo jā ní jīhī nū jā ní nqee nú chījin cuāchi. De jā tēcū ndá nú de sáhā nú jā cúnī Yāā Dios, chi iyó inuú inī nū jīn Jētohō ō Cristo Jesús.

¹² Túsaá de mā cuāha nú cā tūhun jā quihi nú chījin cuāchi jīn yīquī cúū nū jā cuū. Chi maá cuāchi sndíhvī inī ndá ndóhō jā sáhā nú ndācā jā nēhén jā ndiyo inī nū.

¹³ De mā cuāha nú cā maá nú jā satīñū cáhā nú nūū cuāchi jā cucuu nú jīn tiñu nēhén. Chi sa cuāha nú maá nú nūū Yāā Dios, de sáhā nú cuenta jā ja ní jīhī ndá nú de ní natecū nū nūū yā. De cuāha ndihī nú maá nú nūū yā jā sáhā nú tiñu ndāā.

¹⁴ Chi nduú cā nā poder cuāchi jā cundeé jīn ndá nú, chi nduú cā yīhī nú chījin ley janahán, chi sa yīhī nú chījin tūhun jā váha inī yā jīn nū.

Tūhun mozo jā stēhēn nāsa quéndōo nchivī cándija

¹⁵ ¿De nāsa sáhā ō túsaá? ¿A caca cā ō jīn cuāchi sīquī jāá nduú cā yīhī ō chījin ley janahán, chi sa yīhī ō chījin tūhun jā váha inī yā jīn ō? Mā cūū cuitī.

¹⁶ Chi jīnī ndá nú jā tú cuāha nú maá nú jā cuetáhvī nú satīñū nú nūū iin tēe, túsaá de mozo tēe ñūcuán cúu nú, de cánuú jā cuetáhvī ndá nú nūū de. De suni sūcuán tú cuāha nú maá nú jā sáhā nú cuāchi, de cúu nú mozo nūū cuāchi, de cuū nū. Sochi tú cuetáhvī ndá nú nūū maá yā, de mozo yā cúu nú jā caca ndaā nū.

¹⁷ De ná cútahví ō nūū Yāā Dios, chi víso ní ncuu ndá nú mozo nūū cuāchi, de mitan chi jondē jīn inī jīn ánō nū ní jetáhvī nú nūū tūhun yā jā ní nguīvi nū nūū.

¹⁸ De mitan de ja ní nduú libre nū jāá nduú cā cúu nú mozo nūū cuāchi, de satīñū ndá nú nūū tiñu ndāā.

¹⁹ (Nī ncāhān ní iin tūhun nāsa cúu sīquī mozo inī ñayivī yáhā, chi nduú jícūhun yachī inī nū sīquī tūhun yā.) Túsaá de tá cúu nūū ní jēhe ndá nú maá nú jondē saá jā ní ncuu nú mozo nūū ndācā tiñu téhén jīn tiñu nēhén, suni sūcuán cuāha nú maá nú mitan jā coo nú mozo nūū tiñu ndāā, tácuca coo ndoo coo ñ nū nūū Yāā Dios.

²⁰ Chi jondē tá ní ncuu nú mozo nūū cuāchi, de nduú ní ncuu nú mozo nūū tiñu ndāā.

²¹ ¿De nā cuá cúu jā ní nihīn ndá nú sīquī ndá cuāchi ñūcuán jā cúcanoō nū mitan sáhā? Nduú cuitī, chi maá-ni jā tānū tāhvī nū ní cání sáhā.

²² Sochi mitan de ja ní nduú libre ndá nú jāá nduú cā cúu nú mozo nūū cuāchi, de cúu nú mozo nūū Yāā Dios. De suu sáhā jā

quéndōo vāha ndá nú, chi íyó ndoo íyó īi nú nūū yā, de jondē jā sándihí de cutecū nú ní cání.

²³ Chi yāhvi jā nīhīn nchivī sīquī cuāchi cúu jā tánū tāhvi jí. Sochi tāhvi jā jēhe Yāā Dios cúu jā cutecū ō ní cání andiví, sīquī jā ní nduu inuú inī ō jíin Jētohō ō Cristo Jesús.

7

Tūhun ñasthí jíin yíi jā stēhēn nāsa quéndōo nchivī cándjía

¹ Hermano, ja jíiní ndá nú nāsa cáhān ley yā, chi jíiní nú jā yíhí nchiví chjīn ley maá-ni jā tēcū jí ñayiví yáhā.

² De yáhā cúu tá cúu iin ñahan jā ní nquetáhān jíin iin tēe, chi cáhān ley jā yíhí ña ndahá yíi ña juni tēcū dē. Sochi tú ja ní jíhí yíi ña, de ja ní nqee ña chjīn ley jā ní nquetáhān ña jíin dē.

³ Túsaá de tú quetáhān ña jíin incā tēe juni tēcū cā yíi ña, de cásiquí ndéē ña dē. Sochi tú ja ní jíhí yíi ña, de ja ní nqee ña chjīn ley ñúcuán. De cuu quetáhān ña jíin incā tēe, de nsúú jā cásiquí ndéē ña túsaá.

⁴ De saá-ni ndá ndóhō, ñanī mánī, chi inuú íyó nú jíin Cristo. Chi modo jā ní jíhí ndá nú jíin Cristo, de ní nqee ndá nú chjīn ley janahān. De mitan chi modo jā ní nquetáhān nú jíin incā, cúu jā ní nquíví nú ndahá Cristo, Yāā jā ní natecū mähñú ndiyi, tácuu cuu sáhā nú tíun vāha jā cúni Yāā Dios.

⁵ Chi tá ní jica ndacá ó jíin modo maá ó jondē saá, de ley ñúcuán ní nsáhā jā ní ndiyo inī ō ndacá jā nēhén jā cúni yiqui cúnu ó jā sáhā ō. De suu ní nsáhā jā tánū tāhvi ō nícu.

⁶ De mitan de ja ní nqee ō chjīn ley janahān, chi modo ja ní jíhí ō jā má nīhīn cā poder sīquī ō. De súcuán de íyó libre ō jā sáhā ó tínu jā cúni Yāā Dios. De jíca ó jíin modo jee jā cúni maá Espíritu Santo, chi nduu cā yíhí ó chjīn ley jā ní ntee Moisés janahān.

Sīquī cuāchi jā ñúhún inī ánō ō

⁷ ¿Nāsa cáhān ō túsaá? ¿A ley ndíso cuāchi? Nduú cuitī jā súcuán. Sochi tú jāá nduu ley yā, de má cúni cuitī ní jā íyó cuāchi ní. Chi má cúni ní jā cuāchi cúu tú ndiyo inī ní ndatíñú táhān ní de tú nduu ní ncáhān ley jā má ndiyo inī ō.

⁸ De súcuán ní nīhīn cuāchi modo jā cucuu jíin ní. Chi sīquī jā ndácu ley tínu jā má sáhā ó cuāchi, de ní nquijéhé jā ndiyo inī ní sáhā ní ndacá jā nēhén. De tú jāá nduu ley, de suni nduu ná tūhun stíví ó sīquī ley nícu.

⁹ Chi ní íyo tiempo jā ní ntecū ní tá ncáhā ca jícūhun inī ní jā cáhān ley. De tá ní nquijéhé jícūhun inī ní tínu jā ndácu ley, de ní jícūhun inī ní jā íyó cuāchi ní, de ní nduu ní modo ndiyo.

¹⁰ Chi ní jíiní ní jā ley jā sáhā jā cutecū ánō ní nícu, de nduu chi sa ní nsáhā jā tánū tāhvi ní nícu.

¹¹ Chi jíin jā ndácu ley tínu, de ní nīhīn cuāchi modo jā cucuu jíin ní, de ní stáhvi nduhū. Chi jíin jā ndácu ley tínu, de cuāchi ní nsáhā jā ní nquenda tūhun jā tánū tāhvi ní.

¹² Túsaá de íyó ndāā maá ley, de ndacá tínu jā ndácu chi íyó ndoo íyó ndāā vāha.

¹³ Túsaá de ley ñúcuán jā íyó vāha, ¿á suu sáhā jā tánū tāhvi ní, á naá cúu? Nduú cuitī. Chi sa maá cuāchi cúu jā sáhā jā tánū tāhvi ní, de súcuán stuu cuāchi nāsa íyó maá. Chi jíin tínu vāha jā ndácu ley de ní natuu tínu nēhén jā cúu cuāchi.

¹⁴ Chi jíiní ō jā nūū maá Espíritu vāji ley. De nduhū chi sa névāha ní iin modo nēhén maá ní jā ní squíví nduhū jā sátíñú cāhá ní nūū cuāchi.

¹⁵ Chi ndacá cuāchi jā sáhā ní, chi nduu jícūhun inī ní nājehē cúu jā sáhā ní. Chi tínu vāha jā cúni ní sáhā ní, nduu nīhīn ní fuerza jā sáhā ní, chi sa tínu nēhén jāá nduu jétahān inī ní, sa ñúcuán sáhā ní.

¹⁶ De tá sáhā ní tínu nēhén jāá nduu cúni ní sáhā ní, de ñúcuán de nácuní ní jā íyó ndāā ley.

¹⁷ Túsaá de nsúú maá ní cúu jā sáhā tínu nēhén ñúcuán, chi modo nēhén jā ñúhún inī ánō ní cúu jā sáhā cuāchi.

¹⁸ Chi jíiní ní jā modo maá ní jā ñúhún inī ánō ní, nduu cuitī nā jā vāha íyó. Chi cúni ní sáhā ní tínu vāha, sochi nduu nīhīn ní fuerza jā sáhā ní.

¹⁹ Chi tínu vāha jā cúni ní sáhā ní, de nduu sáhā ní. Sochi tínu nēhén jāá nduu cúni ní, sa ñúcuán sáhā ní.

²⁰ De tá sáhā ní tínu jāá nduu cúni ní sáhā ní, de nsúú maá ní cúu jā sáhā, chi modo nēhén jā ñúhún inī ánō ní cúu jā sáhā.

²¹ Túsaá de ní jíiní ní jā suha cúu jíin ní: Vísō cúni ní sáhā ní tínu vāha, sochi maá-ni modo nēhén cúu jā ñúhún inī ánō ní.

²² Chi cúsi inī ní jíin ley Yāā Dios jondē jíin inī níin ánō ní.

²³ Sochi ní nacuní ní jā íyó incā modo nēhén maá ní jā jásí jā cúni ní sáhā ní jā vāha. De súcuán cúu ní modo preso nūū cuāchi jā íyó jíin ní.

²⁴ Nacā ndáhvi cā ní túsaá. ¿Ní iin scácu nduhū nūū modo nēhén maá ní jā sáhā jā tánū tāhvi ní?

²⁵ Ná cútahvi ndasi ní nūū Yāā Dios, chi maá yā cúu jā scácu nduhū nūū modo nēhén ní sīquī jā ní jíhí Jētohō ní Jesucristo jēhé ní. Túsaá de vísō cúni ō jā squíncuu ó ley Yāā Dios, de jā jíin fuerza maá ó chí má cúu, chi modo nēhén maá ó sáhā jā sátíñú cāhá ó nūū cuāchi.

8

Sīquī jā jíca ó jíin modo jā cúni Espíritu Yāā Dios

¹ Túsaá de má nēndá Yāā Dios cuāchi sīquī nchiví jā yíhí ndahá Cristo. Chi nduu cā jíca

ndá ji jín modo nēhén maá ji, chí sa jíca ji jín modo já cúní maá Espíritu Santo.

² Chi modo já sáhá Espíritu cúu já tēcū ō síquī já yíhí ó ndahá Cristo Jesús. De ñúcuán ní nsáhá já ní nduu libre ndácá ó nūū tūhun já ní nchihí ó chjín cuāchi já tñū táhvi ō nícu.

³ Chi ní nsáhá Yāa Dios já quéndōo vāha nchiví jáá nduú ní ncúu quendōo vāha jín ley Moisés, síquī jáá nduú nā fuerza ji jín modo maá ji já squíncuu ji ley yā. Chi ní ntají yā Sēhe yā ní nquiji, de ní nduu yā modo nchiví iyó cuāchi, tácuā sōcō yā maá yā síquī cuāchi, visó nduú nā cuāchi maá yā. De sūcuán ní nenda Yāa Dios síquī cuāchi, chí ní nacuiso maá Jesús cuāchi já ní nsáhá nchiví jín modo nēhén maá ji.

⁴ Súcuán ní ncuu tácuā cuu squíncuu ó ndácá tiñu ndāā já ndácú ley, chí nduú cá jíca ó jín modo nēhén maá ó, chí jíca ó tá cúu nūū cúní maá Espíritu Santo.

⁵ Chi nchiví já jíca jín modo nēhén maá, chí maá-ni síquī já cúní maá ji ndihví iní ji. Sochi nchiví já jíca tá cúu nūū cúní Espíritu, chí maá-ni síquī tiñu já cúní Espíritu ndihví iní ji.

⁶ De já ndihví iní ō síquī já cúní maá ó chí sáhá já tñū táhvi ō. Sochi já ndihví iní ō síquī tiñu já cúní maá Espíritu, sa sáhá já cutecū ō ní cání de coo ndéé coo sí iní ō.

⁷ Chi nchiví já ndihví iní síquī modo nēhén já cúní maá ji, jíní ūhvi jí Yāa Dios, chí nduú cúní ji cuetáhvi jí ley Yāa Dios, de ní mā cúu squíncuu ji.

⁸ Já ñúcuán, nchiví já jíca jín modo já cúní maá, nduú cúu sáhá jí já cusí iní Yāa Dios jín ji.

⁹ Sochi ndá ndóhó, chí nduú cá jíca nú jín modo já cúní maá nú, chí jíca nú tá cúu nūū cúní Espíritu, chí ndéé Espíritu Yāa Dios iní ánō nū. De nchiví jáá nduú ndéé Espíritu Cristo iní ji, chí nduú yíhí ji ndahá yā.

¹⁰ De tú ndéé Cristo iní nū, de visó iin quívi de cuū yiqui cúñu nú já síquī cuāchi, sochi cutecū ánō nū síquī já ní sndáhvā Yāa Dios cuāchi nū.

¹¹ De tú iní ndá nú ndéé Espíritu maá Yāa já ní nastecū Cristo Jesús máhñū ndiyi, ñúcuán de suni sáhá maá yā já natecū yiqui cúñu nú já cuū. De sáhá yā sūcuán já jín maá Espíritu yā já ndéé iní nū.

¹² Túsaá hermano, ndéé tiñū ó já caca ndāā ō, de nsūū já sáhá ó modo nēhén já cúní maá ó.

¹³ Chi tú caca nú jín modo nēhén maá nú, de tñū táhvi nū. Sochi tú jín fuerza maá Espíritu snāā nū ndácá tiñu já sáhá nú jín modo nēhén maá nú, de cutecū nū ní cání.

¹⁴ Chi ndácá nchiví já níquin jí modo já stéhén Espíritu Yāa Dios, maá ji cúu sēhe Yāa Dios.

¹⁵ Chi Espíritu já ní nīhín ndá nú, nduú ní nsáhá yā ndóhó já cuu nú modo mozo nūū

yā já yūhú tucu nú nūū yā, chí sa ní nsáhá yā yóhó já cúu ó sēhe yā. De já suu cúu já cáhán jee ó: Tatá maá sá.

¹⁶ De maá Espíritu stéhén yā iní ánō ō já cúu ndija ó sēhe Yāa Dios.

¹⁷ De tú sēhe yā cúu ó, de suni nīhín ō maá táhvi já ní nqee yuhú yā, de iin cáhñú-ni coo táhvi ō jín Cristo. Chi tú ndoho ó jín yā mitan, de suni cuñáhnú ó jín yā andiví.

¹⁸ Túsaá de sáhá ní cuenta já ndácá tñūdóhó já ndóho ó mitan, luli ndasí cúu nūū tūhun já víi cuñáhnú ó jín yā ichi nūū cá.

¹⁹ Chi ndihí já ní jécōo, ndétu ndasí já ná sáhá Yāa Dios já nduvāha, quívi já tūu nijín já cūñáhnú ndá sēhe Yāa Dios.

²⁰ Chi ndácá já ní jécōo, ní nquívi chjín tūhun jáá nduú quéndōo vāha. De nsūū maá ní stíví maá, chí sa nchiví ní nsáhá cuāchi, de já suu cúu já ní squéndōo Yāa Dios sūcuán. De maá-ni já ndétu já nduvāha.

²¹ Chi iin quívi de ndácá já ní jécōo, chí quee chjín tūhun já tívi jín já téhyū. De nduu víi ndasí tá cúu nūū coo ndácá sēhe Yāa Dios, chí cácu nūū tūhun jáá nduú quéndōo vāha.

²² Chi jíní ō já ndácá já ní jécōo, chí jondé mitan de inuú-ni ndóho de modo já tána iní já ná ndúvāha ndihí.

²³ De nsūū maá-ni ndácá já ní jécōo cúu já ndóho, chí suni jondé maá ó ndóho, visó ja névāha ó Espíritu Santo já cúu seña já iin quívi de nīhín ō ndihí táhvi ō. Chi ndóho ndasí ó tñūdóhó, de ndétu ó quívi já naquehen yā yóhó já cúu ó sēhe yā, de scácu yā yiqui cúñu ó tácuā nduú cá ndoho ó jín.

²⁴ Chi ní scácu yā yóhó síquī já sūcuán ñúhún iní ō. Sochi tú ja ní nsáhá yā maá já ñúhún iní ō. ñúcuán de nduú cá ñúhún iní ō já sáhá yā. Chi nduú cá ndétu ó de tú ja ní ncuu sūcuán.

²⁵ Sochi tú ncháha ca cuní ō já sáhá yā já ñúhún iní ō, túsaá de jín paciencia ndétu ó já sáhá yā.

²⁶ De saá-ni maá Espíritu Santo, suni chindeé chítuu yā yóhó jáá nduú nā fuerza iní ō. Chi nduú jíní ō cácan táhvi ō tá cúu nūū cánuú. Sochi maá Espíritu cáhán ndáhvi yā jín Yāa Dios jēhē ō síquī ndácá já jéca ndasí iní ō de nduú nīhín ō tūhun nāsa cácan táhvi ō.

²⁷ De maá Yāa Dios já jító túní ánō ō, chí jíní yā ndácá já cúní maá Espíritu já cáhán yā jēhē ō. Chi ndá nchiví já yíhí ndahá Yāa Dios, cáhán ndáhvi Espíritu jēhē jí tá cúu nūū cúní Yāa Dios.

Vāha-ni cūndeé ó síquī ndihí jānēhén

²⁸ De jíní ō já ndácá-ni já quíji nūū nchiví já mānī jín Yāa Dios, já vāha á já ūhvi, chí quéndōo vāha cá jí nūū yā, sáhá yā jín ndácá ñúcuán. Chí cúu ndá jí nchiví já ní ncana yā jí ní nquívi jí ndahá yā síquī já sūcuán ní ncundāā iní yā jondé janahán.

²⁹ Chi jondē ncháha ca coo ji de ja jíni yá ji, de ja ní jani yá ji já nduu ndoo nduu ndaa ji já ndacu ji maá Sēhe yā, tácuca cuu Sēhe yā ñani ñáhnú nūu cuāhā nchiví já cúu ndá ji ñani cándíja.

³⁰ De já ní jani yá ji, de suni ní ncana yá ji. De já ní ncana yá ji, de suni ní sndáhvā yá cuāchi ji. De já ní sndáhvā yá cuāchi ji, de suni ní nsáhā yá já cúñáhnú ji.

³¹ ¿De nása cá cāhān ō síquí tūhun ñáhnú yáhá túsaá? Chi tú íyó Yāā Dios jíni ō, ¿de ní iin cá cuu cundeeé síquí ō? Nduú ní iin.

³² Chi maá yá nduú ní scácu yá Sēhe yā, chi sa ní jēhe yá Sēhe yá ní jíni yá já jēhé ndihi ō. De tú sūcuán ní jēhe yá Sēhe yá, de ná onca cúu já má cuáha yá ndácá cá já jíni ñúhún ō túsaá.

³³ ¿De ní iin cuu cāhān cuāchi síquí nchiví já ní nacāji Yāā Dios? Nduú ní iin. Chi maá yá ní sndáhvā yá cuāchi ji.

³⁴ ¿De ní iin cuu nenda cuāchi síquí ō túsaá? Nduú ní iin. Chi maá Cristo cúu Yāā já ní jíni jēhé ō, de suni ní natecū yá. De mitan de ndeé yá lado cuáhā Yāā Dios nūu cúñáhnú yá, de cāhān ndáhví yá jēhé ō jíni Yāā Dios.

³⁵ ¿De ní iin cuu tavā yóhó nūu tūhun já cúndáhví iní Cristo yóhó? ¿A túndóhó, á ndácá já sáhá víjín, á já jíni úhvi nchiví yóhó, á tamā, á já cúmani sahma ō, á tūhun yúhú, á já cahní ji yóhó, á naá cúu? Ni iin ndácá já yáhá.

³⁶ Chi sūcuán yósō nūu tutū īi já cāhān nchiví cándíja jíni Yāā Dios:

Já síquí maá ní de ndácá-ni hora cúní ndá ji cahní ji ndá saán.

De sáhá ji jíni sá tá cúu nūu sáhá ji tūcāchí, quití já cuū.

Cáchí tutū.

³⁷ De nduú chi vísō ndóhó ō ndácá yáhá, de vāha-ni cūndeé ō síquí ndihi-ni, sáhá maá Yāā já ní ncundáhví iní yóhó.

³⁸ Já ñúcuán ní ncacáhnú iní ní jáá nduú ní iin cuu tavā yóhó nūu tūhun cúndáhví iní Yāā Dios yóhó. Ni tú cuū ō á cutecū ō, ní ndácá ángel andiví, ní ndácá já nehēn já cúñáhnú já íyó poder, ní já íyó mitan, ní já coo,

³⁹ ní já íyó nūu sūcūn, ní já íyó nūu cūmí, ní ndácá cá já ní jēcōo, mā cúu cuití tavā yóhó nūu Yāā Dios já jíni Jētohō ō Cristo Jesús ní ncundáhví iní yá yóhó.

9

Síquí nása ní nacāji yá tatá Israel

¹ De cāhān ndāā ní chí cúu ní tēe cándíja Cristo, de nduú stáhví ní, de níjin cúu iní áno ní já cāhān ndāā ní sáhá Espíritu Santo.

² Cúcuécá ndasí iní ní, de níni táhúhvi iní áno ní

³ já síquí ndácá táhān ní nchiví nación hebreo, chí iin-ni tatá ndá ní. Chí já síquí maá ji de jondē cúu iní ní já tú ná cúu de

cújiyo ní nūu Cristo já tánū táhvi ní, tácuca sūcuán de cuu cácu áno maá ji nícu.

⁴ Chí cúu ndá ji tatá nchiví Israel, de jondē janahán ní nsáhá Yāā Dios já cúu ji sēhe yā, de máhñū vícō já jéndütē ní ndeē yá jíni ji saá. De jíni maá ji ní nsáhā yá ndácá contrato, de ní jēhe yá ley yá nūu Moisés já cuu maá ji, de ní stēhēn yá nása chíñúhún ji yá iní templo, de nūu maá ji ní nqee yuhú yá cuāhā tūhun.

⁵ De ndá máá ji cúu tatá ndácá tatá ndá sá já ní ncuñáhnú, de suni chíjin tatá maá ji ní ncacu Cristo já ní nduu yá tēe. De maá yá cúu Yāā Dios já tūn ndihi-ni, de níi cání ná cāhān nchiví já cúñáhnú yá. Amén.

⁶ De nsūú jáá nduú ní nqeeé ndaā ndácá tūhun já ní nqee yuhú Yāā Dios nūu nchiví Israel. Chí ní nqeeé ndaā nūu vísō sava ji-ni, chí nsūú ndihi tatá Israel cúu já cándíja.

⁷ Chí nsūú ndihi tatá Abraham cúu ndíja sēhe dē. Chí ní ncāhān Yāā Dios jíni dē: Nūu maá-ni sēhe nūu Isaac cúu já coo tatá nū tá cúu nūu ní nqee yuhú ní já cuāha ní nūu nū.

⁸ De tūhun yáhá cāhān já ní iin nchiví nduú cúu ji sēhe Yāā Dios síquí já ní ncacu ji chíjin iin tatá já jáni iní ji já váha cá cúu. Chí sa maá-ni tatá já ní nqee yuhú yá cúu ndíja tatá já chíhi yá cuenta.

⁹ Chí yáhá cúu tūhun já ní nqee yuhú yá nūu Abraham: Maá tiempo já ní jani ní de quíji ní, de cacu iin sēhe yíi ñasíhí nú Sara, ncachí yá.

¹⁰ De nsūú yáhá-ni, chí saá-ni Rebeca ní ncacu úu sēhe yíi ña, de iin-ni tatá ndúú ji, já ní ncuu tatá ndá sá Isaac.

¹¹⁻¹³ De jondē ncháha ca cacu ndúú ji, de ncháha ca sáhá ji já váha á já úhvi, de ja ní ncāhān yá jíni Rebeca: Sūchí já cacu já xíhna ñúhún satíñú ji nūu sūchí úu, ncachí yá. Chí suni sūcuán cāhān tutū īi: Ní iyo māni ní jíni Jacob, de Esaú chí nduú, ncachí Yāā Dios. De sūcuán jíni ō já maá Yāā Dios cuu nacāji yá nchiví tú nása ní ncundaā iní maá yá, de nsūú síquí tíñu já sáhá ji, chí sa síquí nása cúní maá yá nacāji yá ji.

¹⁴ ¿Nása cāhān ō túsaá? ¿A jáá nduú íyó ndāā Yāā Dios já sáhá yá sūcuán? Nduú cuití.

¹⁵ Chí jondē janahán ní ncāhān yá jíni Moisés: Ní-ni cúu já cúní ní cundáhví iní ní, de cundáhví iní ní ji. De ní-ni cúu já cúní ní sáhá ní já váha, de sáhá ní, ncachí yá.

¹⁶ Túsaá de nsūú síquí já cúní maá nchiví, ní nsūú já ndúú ndeé maá ji cúu, chí síquí nása cúní maá yá cundáhví iní yá ji.

¹⁷ Chí suni sūcuán yósō nūu tutū īi já ní ncāhān yá jíni rey nación Egipto: Ní jani ní ndóhó já cúu nú rey, tácuca jíni ndóhó de stēhēn ní poder ní, de tácuca cūte nūu síví ní níi ñayívi, ncachí yá.

¹⁸ Túsaá de tú ní iin cúní yá cundáhví iní yá, de cundáhví iní yá. De tú ní iin cúní yá já cuníhin iní, de sáhá yá já cúníhin iní.

¹⁹ De sanaā de cāhān iin nú jín nī: Tú súcuán cúu ¿de núcu cāhān yā cuāchi síquī ō? Chi mā cúu casī ō nāsa cúnī maā yā sáhā yā. Cachī nū.

²⁰ De sa cāhān ni jín nū: Ndóhó, ¿ní iin cúu nú jā jāni inī nū jā nascócóo nú nūū Yāa Dios? ¿A cuu cāhān quīsi ñuhun jín tēe jā ní nsáhā: ¿Núcu nī nsáhā nú nduhū súcuán? cachī.

²¹ Chi tēe jā sáhā quīsi, cuu sáhā dē nāsa cúnī maā dē, chi iin-ni ñuhun cuu sáhā dē iin quīsi fino de incā quīsi corriente.

²² ¿De á nduú jétáhvī nú jā suni súcuán sáhā Yāa Dios jín nchivī? Chi cúnī yā stéhēn yā nāsa sáhā yā juicio síquī nchivī tácuca cunī ji poder yā. De visō súcuán de ní Iyo paciencia yā jāa nduú ní nēnda ñamā yā síquī nchivī jā tānū táhvī.

²³ De suni cúnī yā stéhēn yā nāsa viī ndasi cuñáhnū yā síquī tiñu sáhā yā jín yóhó nchivī jā cundáhvī inī yā. Chi jondē janahán ja ní nsáhā túha yā yóhó jā viī cuñáhnū ó jín yā.

²⁴ Chi ní ncana yā yóhó jā candíja ó, de sava ó cúu nchivī hebreo de sava ó cúu nchivī ndá cá naciōn.

²⁵ Chi suni suha ní ncāhān yā nūū tutū Oseas:

Nchivī jāa nduú ní ncúu nchivī maā ní, mitan de cāhān ni jā cúu ji nchivī maā ní.

De nchivī jāa nduú ní Iyo māni ní jín, mitan de cāhān ni jā cúu ji nchivī jā māni ní jín.

²⁶ De maā lugar nūū ní ncāhān ni jāa nsúu nchivī ní cúu ji,

suu ñúcuán cāhān nchivī jā cúu ji sēhe Yāa Dios, Yāa técu ní cánī.

Ncachī yā.

²⁷ Sochi Isaías chi suha ní ncāhān dē tūhun nchivī Israel: Visō ní ncāyā ndá tatā Israel tá cúu ñutin mar, sochi jacū ji-ni scācu yā.

²⁸ Chi Jētoho ō Yāa Dios, ñamā sínu yā tiñu jā sáhā ndāa yā síquī cuāchi nchivī ñayivī. Cáchi tutū.

²⁹ Chi cúu tá cúu jā ní ncāhān tucu Isaías: Maā Yāa jā cúu Jētoho nūū ndācā ángel andivī, tú nduú ní scācu yā jacū tatā ō nícu,

de ja cúu ó tá cúu nchivī ñuū Sodoma jín ñuū Gomorra, jā ní naā ndihi.

Cáchi tutū.

Jāa nduú jétáhvī nchivī hebreo tūhun jā scācu yā ji

³⁰ ¿Nāsa cāhān ō túsaa? Suu jā nchivī ndá cá naciōn, visō nduú ní ndúcu ji quendōo ndāa ji nūū Yāa Dios, de ní sndáhvā yā cuāchi ji. Chi síquī jā ní ncandíja ji jā ní jilhi Cristo jēhē ji cúu jā ní sndáhvā yā cuāchi ji.

³¹ De sa nchivī Israel, visō ndúcu ndá ji jā quendōo ndāa ji nūū Yāa Dios jā sáhā ley yā, sochi nduú cundéé ji quendōo ndāa ji.

³² ¿De nājēhē? Síquī jāa nduú ndúcu ji jā sndáhvā yā cuāchi ji jā candíja ji jā ní jilhi Cristo jēhē ji, chi sa jāni inī ndá ji jā squíncuu ji maā ley de quendōo ndāa ji. De jā stivī ji súcuán cúu tá cúu jā ndícó cáva ji síquī maā yūū jā scáchihi jēhē, de suu cúu Cristo.

³³ Chi súcuán cāhān nūū tutū īi: Jondē ñuū ní Siōn cani ní maā Yāa jā cúu modo yūū jā scáchihi ji jēhē ji.

De cúu yā tá cúu toto jā ndícó cáva ji sáhā.

Sochi nchivī jā candíja Yāa ñúcuán, chi squíncuu yā jā ñuhun inī ji.

Ncachī Yāa Dios.

10

¹ Hermano, cúu ndasi inī ní de jicān táhvī ní nūū Yāa Dios jēhē nchivī naciōn ní Israel, jā ná scācu yā ndá ji.

² Chi cāhān ni jā vāha sáhā ndá ji chi ndíhvī inī ji chíñtúhún ji Yāa Dios. De visō súcuán de chíñtúhún cāhá ndá ji.

³ Chi nduú jícūhun inī ji nāsa sndáhvā Yāa Dios cuāchi ji, de ndúcu ji quendōo ndāa ji maā-ni jā squíncuu ji ley. De nduú jétáhvī ji maā modo jā sndáhvā Yāa Dios cuāchi ji.

⁴ Chi síquī jā ní nsáhā Cristo de cuu queue nchivī chíjin ley Moisés. De sndáhvā Yāa Dios cuāchi ndācā nchivī jā candíja jā sáhā Cristo jēhē ji.

⁵ Chi súcuán ní ntee Moisés tūhun nchivī jā ndúcu quendōo ndāa jín ley: Tú iin nchivī cuu squíncuu ji ndācā tiñu ndácu ley, de cutecū ji nícu, cáchi.

⁶ Sochi tūhun jā sndáhvā Yāa Dios cuāchi nchivī síquī jā candíja ji jā sáhā yā jēhē ji, chi sa cāhān: Mā cánī inī nūū jā jini ñúhún caa nú andivī jā quísnúu nú Cristo jā sndáhvā yā cuāchi nú.

⁷ De ní mā cāni inī nūū jā jini ñúhún cuun nú jondē nūū cūnū jā quísndāa nú Cristo máhñú ndíyi, modo jāa nduú ní nátecū yā.

⁸ ¿De nāsa cāhān tūhun ñúcuán túsaa? Iyó ñatin tūhun yā jín nū, chí ñúhún inī yuhú nú jín inī ánó nū, cáchi tutū. De suu cúu tūhun jā ná candíja ó jā scācu yā yóhó. De tūhun yáhá cúu jā nācāni ndá ní.

⁹ Chi tú cāhān nūū jā Jētoho nū cúu Jesús, de tú candíja nú jondē jín inī jín ánó nū jā ní nátecū yā máhñú ndíyi ní nsáhā Yāa Dios, ñúcuán de scācu yā ndóhó.

¹⁰ Chi jín inī jín ánó ō candíja ó jā ní jilhi yā jēhē ō, de súcuán de sndáhvā Yāa Dios cuāchi ó. De jā cāhān ō jā Jētoho ō cúu Jesucristo, de súcuán de scācu yā yóhó.

¹¹ Chi cāhān tutū īi: Ndācā nchivī jā candíja ji yā, chí squíncuu yā jā ñúhún inī ji, cáchi.

¹² Chi inuú-ni cúu nchivī hebreo jín ndá cá nchivī. Chi maā yā cúu Jētoho nūū ndihi ó, de cuāhā jā vāha sáhā yā jín nchivī jā cāhān ndáhvī jín yā.

¹³ Chi sūcuán cāhān tūhun yā: Ndihi nchivī jā cāhān ndāhvī jīn maá Jētohō ō, chi scācu yā jī, cāchī.

¹⁴ ¿De nāsa cāhān ndāhvī jī jīn yā de tú nduú ní ncāndjā jī jā scācu yā jī? ¿De nāsa candjā jī de tú nduú ní jīn jī tūhun yā? ¿De nāsa cuni jī de tú nduú nā nchivī nacani tūhun nūū jī?

¹⁵ ¿De nāsa nacani nchivī tūhun yā de tú nduú tájī yā jī quīhīn jī? Chi tá cúu nūū cāhān tutū ī: Vī ndasí tiñu sáhá ndá nchivī jā jīca jīn tūhun ndeé tūhun sīī inī jā nācani jī tūhun váha yā, cāchī.

¹⁶ Sochi nsūū ndihi jī jétáhvī tūhun jā scācu yā jī. Chi nī ncāhān Isaías jondē janahán: Tātā Yāā Dios, ¿nā nchivī nī ncandjā tūhun jā nācani ndá sá vī? ncachī de.

¹⁷ Túsaá de tú cunini nchivī de cuu candjā jī. De tūhun jā cunini jī cúu tūhun Cristo.

¹⁸ Sochi jīcā tūhún nī: ¿A nduú ní jīn jī tūhun yā túsaá? Nduú, chi nī jīn jī, chi cāhān tutū ī:

Níí ñayiví nī jīn nchivī tūhun jā ní nacani ndá dē.

De jondē nūū jīcā cā ndācá lado nī jīnū tūhun yā.

Cāchī tutū.

¹⁹ De suni jīcā tūhún nī: ¿A nduú ní jīcūhun inī ndá nchivī Israel tūhun yā? Nduú chi nī jīcūhun inī jī, de nduú ní jétáhvī jī. Chi xihna cā Moisés nī ncachī dē jā ní ncāhān Yāā Dios: Cucuñū inī ndá nú sáhá nī, chi cuāha nī tūhun nī nūū incā nchivī jāá nduú cúu jī in nación.

De quítī inī nū cunī nū jā cuāha nī tūhun nī nūū in nación jāá nduú jīcūhun inī.

²⁰ De saá-ni Isaías nī nchundeé inī dē nī ncachī cají dē jā ní ncāhān Yāā Dios:

Ndá nchivī jāá nduú ní nānducú nduhū, nī jīn jī nduhū.

De nūū nchivī jāá nduú ní jīcā tūhún, nī stéhēn nī nāsa Yāā cúu nī.

²¹ Sochi sīquī nchivī Israel sa nī ncāhān dē jā ní ncāhān yā: Ndiquívī nī ncana nī jī jā quívī jī nūū nī, de nduú ní ncúnī jī, chi nchivī nīhin inī, nchivī jéhe inī cúu jī. Ncachī yā, ncachī Isaías.

11

Jā iyó jacū-ni cā nchivī Israel jā scācu yā

¹ Túsaá de jīcā tūhún nī: ¿A nī sndóo Yāā Dios nchivī maá yā Israel, á naá cúu? Nduú cuiñī. Chi nduhū suni tēe Israel cúu nī, de tatā Abraham cúu nī, de vāji nī chījin tatā Benjamín.

² Nduú ní sndóo Yāā Dios nchivī maá yā, chi jā ní nacāji yā jī jondē janahán. ¿A nduú jīnī ndá nú nāsa cāhān tutū ī tūhun Elías, tēe nī nacani tūhun yā janahán? Chi tá jīcān táhvī dē, de sūcuán nī ncāhān dē sīquī nchivī Israel:

³ Tātā Yāā Dios, nī jahnī ndá jī ndācá tēe nācani tūhun nī, de nī janī jī ndá altar nī. De mátúhún-ni cā sāán nī nquendōo, de mitan suni cūnī jī cahñī jī sāán, ncachī dē.

⁴ De Yāā Dios nī scócoo yā: Iyó ūjā mil nchivī jā candjā nduhū jāá nduú ní jécūñī jī jī nūū ídolo jā nánī Baal, ncachī yā.

⁵ De saá-ni mitan, chi iyó jacū-ni cā nchivī jā ní nacāji yā sīquī jā váha inī yā jīn jī.

⁶ De tú ní nacāji yā jī sīquī jā váha inī yā, de nsūū sīquī jā ní nsáhá jī tiñu váha cúu. Chi tú sīquī jā ní nsáhá jī tiñu váha cúu, ñūcuán de nsūū sīquī jā váha inī yā.

⁷ ¿De nāsa cúu túsaá? Cúu jā nchivī Israel nduú ní ncúndéé jī jā ní nducú jī quendōo ndāá jī. Sochi sava jī jā ní nacāji yā, chi maá jī ní sndāhvā yā cuāchi jī. De sava cā jī chi nī ndunīhin inī jī,

⁸ tá cúu nūū cāhān tutū ī: Nī nsáhá Yāā Dios jāá nduú jīcūhun cuiñī inī jī sīquī yā, de nī nduú jīnī jī jīn tīnūū jī, de nī nduú nīnī jī tūhun yā, de sūcuán cúu jondē mitan. Cāchī tutū.

⁹ De suni nī ncāhān David: Vico jā sáhá ndá jī, ná cóo tá cúu iin trampa á iin xéyí,

tácuā nīhīn jī castigo xēēn sīquī jā stívī ndá jī jā sáhá jī cuāchi.

¹⁰ De ánō jī ná ndúnee, modo jā má cúu cā cunī jī,

de ná cósdihí tūndóhó sīquī jī níí caní. Cāchī tutū.

Sīquī jā scācu yā nchivī ndá cā nación

¹¹ Túsaá de jīcā tūhún nī: ¿A mā cúu cuiñī cā ndivī nchivī Israel nūū Yāā Dios jā sūcuán nī stívī ndá jī? Nduú chi cuu. Chi jā ní ncunīhin inī ndá jī, de sa nchivī ndá cā nación nī nīhīn táhvī jī tūhun jā scācu yā jī. De ñūcuán sáhá tucu jā nchivī Israel cundihví inī jī jā suni candjā maá jī.

¹² Chi jā ní stívī ndá jī, de sa nchivī níí cāhnū ñayiví nī nīhīn maá jī tūhun yā. De jā ní jīca yátā ndá jī, suu nī nsáhá jā ní nīhīn nchivī ndá cā nación tūhun yā. Túsaá de tá ndivī tucu ndihi nchivī Israel ndahá yā, de nchivī ñayiví víhī cā quendōo ndetū jī sáhá ñūcuán.

¹³ De mitan de cāhān nī jīnī ndá ndóhó nchivī ndācá nación jāá nduú ní jīnī tūhun yā. Chi nī ntají Yāā Dios nduhū jā scāca nī tūhun nūū ndá ndóhó nchivī ndācá nación. De ndúcú nī jā ná cuétúhún ndá nú tiñu jā sáhá nī jā nācani nī tūhun yā.

¹⁴ Chi cūnī nī jā jīnī ñūcuán de nacani inī sava táhān nī nchivī Israel jā suni candjā maá jī, de scācu yā jī.

¹⁵ Chi jā ní sndóo yā nchivī Israel, jā ñūcuán cúu jā sa nchivī ñayiví nī nsáhá yā jā ndivī jī nūū tūhun māñī yā jīn jī. Túsaá de quívī jā naquehen tucu yā nchivī Israel, quívī ñūcuán suni váha ndasí sáhá yā jīn

nchiví ní cáhnú ñayívi. Chi cuu modo já natecū ji já cúu ji tá cúu ndiyi.

¹⁶ De nchiví Israel sócō ndá ji nū Yāa Dios pan já quée xihna cá nū ñujan, de súcuán stéhēn ji já ndihi ñujan cúu cuenta yā. De saá-ni iin ñutun, tú yíhí já cuenta yā cúu, de suu cúu jondē yoho jíin jondē ndihi ndahá. De suni súcuán nchiví Israel, yíhí cuenta ji nū yā, síquí já ndá tatá xihna ñúhún ji, ní nquíví ji ndahá yā.

¹⁷ Chi nchiví Israel cúu ji tá cúu ndá ñutun olivo vāha, de sava ndahá ñutun ñúcuán ní ncandēe. De ndá ndóhó nchiví ndá cá naciōn jáa nduú jíin tūhun yā, cúu ndá nū tá cúu ndahá ñutun olivo yucú, de ní nachuhun yā ndá nū nū ní ncandēe nchiví já cúu ndahá ñutun olivo vāha. De modo já inuú-ni stáá ndá nū cōhyo jíin cajin já vāji jondē yoho ñutun olivo vāha.

¹⁸ Túsaá de mā sáhá téyí ndá nū maá nū nū nchiví Israel já cúu ji tá cúu ndahá ñutun já ní ncandēe. Mā cútéyí nū, chí nūcūhun iní nū jáa nsúu yoho cúu já stáá cajin nū maá nū, chí sa maá nū stáá cajin já vāji jondē yoho.

¹⁹ De sanaá de cāhān nū: Nduú chi sava ndahá ní ncandēe tácuu nachuhun yā nduhú nū ní ncandēe, cachí nū.

²⁰ Ndāa, sochi ní ncandēe ji síquí jáa nduú ní ncándija ji Cristo. De ndá ndóhó chi maá-ni síquí já cándija nū, já suu cúu já ní nquíví nū lugar ji. De mā sáhá víxí nū maá nū túsaá, chí sa cuyūhú nū já coto candēe maá nū.

²¹ Chi nduú ní nēe cáhnú iní yā nū maá ndahá já xitíñu, de saá-ni ndá ndóhó mā cúne cáhnú iní yā nū nū de tú stíví nū.

²² Túsaá de sáhá vāha ndá nū cuenta nāsa vāha iní Yāa Dios jíin nāsa xēēn iní yā. Chi ní nduxeēn iní yā jíin nchiví hebreo já ní stíví ñúcuán, de sa ndá ndóhó cundáhví iní yā. De cánuú já cuiñi ñihin nū jíin tūhun já vāha iní yā jíin nū. Chi tú nduú, de suni candēe yā ndá nū.

²³ De maá nchiví hebreo tú candija tucu ji, de nūcūhun tucu ji, chí cuu nachuhun tucu Yāa Dios ji.

²⁴ Túsaá de ndá ndóhó nchiví ndācá naciōn jáa nduú ní jíin tūhun yā, ní ncandēe nū xīnī ñutun olivo yucú, de ní nachuhun yā ndóhó xīnī ñutun olivo vāha, visō nsúu ndahá maá ñutun ñúcuán cúu ndá nū. De nā oncā nchiví hebreo já má náchuhun yā ji nū ní ncandēe ji, chí cúu ji maá ndahá ñutun vāha ñúcuán.

Iin quíví de scácu yā ndihi nchiví naciōn Israel

²⁵ Hermano, cúní ní já ná jícūhun iní ndá nū nāsa íyó tūhun yáhá já ní nchiyuhú, tácuu mā cútéyí nū caní iní nū já ndíchí maá nū: Chi sava nchiví Israel ní ndunihin iní ji, de súcuán coo jondē quíví já jínu candija nchiví

ndá cá naciōn jáa nduú jíin tūhun yā, de sa de nduú cá.

²⁶ Ñúcuán de scácu yā ndihi nchiví naciōn Israel, chí suha cáhān tutú ī: Ichi ñuú ní Sión quíji Yāa já scácu nchiví, de sáhá yā já má cóo cá cuāchi nū ndācá tatá Jacob.

²⁷ De yáhá cúu contrato já sáhá ndāa ní jíin ji, quíví já candēe ní cuāchi ndá ji, cáchí Yāa Dios.

Cáchí tutú.

²⁸ Chi nchiví hebreo ní nduu ji modo enemigo Yāa Dios síquí jáa nduú ní ncándija ji tūhun já scácu yā ji. De já ñúcuán de cuu cūte nuu tūhun yā nū ndācá nū. De visō súcuán de síquí já ní nacāji yā ndá tatá ji janahán, de cundáhví cá iní yā jíi já má sndóo yā jíi ní cání.

²⁹ Chi nduú nácani yátá iní yā já cána yā nchiví jíin já jéhe yā táhví ji.

³⁰ De ndá ndóhó, suni ní Iyo ñihin iní nū nū Yāa Dios jondē saá. De mitan já ní ncunihin iní maá nchiví hebreo, de cundáhví iní yā ndá ndóhó.

³¹ De saá-ni maá ji, chí visō cúnihin iní ji mitan, de cundáhví tucu iní yā ji, tá cúu nū cundáhví iní yā ndá maá nū.

³² Chi Yāa Dios ní nsáhá yā já ní nquendōo ndivíi nchiví chíjin tūhun já cúnihin iní ji, tácuu suni cuu cundáhví iní yā ndivíi ji.

³³ Túsaá de sáhvi iní ō já cuāhā ndasí tūhun ndíchí íyó jíin Yāa Dios, de ndihi cuiti jíin yā. De juni mā cūu cuiti cachí tūhun ó nāsa sándāa iní yā sáhá yā ndācā-ni, de mā quēndá cuiti ō jícūhun iní ō nāsa cuu ndācá já sáhá maá yā.

³⁴ Chi cáhān tutú ī: ¿Ní iin jícūhun iní nāsa jáni iní maá Jētoho ō? ¿A ní iin ní stéhēn nū yā?

³⁵ ¿Ní iin ní jéhe xihna cá nū maá yā, tácuu nachunáa yā nū ji?

³⁶ Chi jondē nū maá yā vāji ndācá já íyó, de maá yā ní nsáhá ndihi, de já cuu maá yā cúu. De ná cáhān ō já víi ndasí cūñáhnú Yāa Dios ní cání. Amén.

12

Jā ná cóo ndoo ánō ō já cuetíñu Yāa Dios yóhó

¹ Túsaá de cáhān ndáhví ní jíin ndá nū, hermano, já síquí já cundáhví iní Yāa Dios yóhó. Sōcō ndá nū maá nū nū yā, coo ndoo coo ī nū já cuetíñu yā ndóhó, tá cúu nū cúsí iní yā. Chi suu cúu já chíñúhún nū yā jondē jíin iní jíin ánō nū.

² De mā cācā ndá nū jíin ndācá modo já sáhá nchiví ñayívi yáhá, chí sa sāma nū modo já jáni iní nū, de ndujeé jáa ntúní nū. De súcuán de cuu nacāji nū ní-ni cúu já vāha já jétahān iní Yāa Dios, já cúsí iní yā, jíin já jíja iní nū jíin tūhun yā.

³ De siqui já váha iní yá de ní jéhe yá tiñu já nácani ní tühun yá, de já ñúcuán cáhän ni jín ndihi nú já má cání iní nú já váha cá nchiví cúu nú nsúú cá tá íyó nú. Chi tá iin tá iin nú caní ndaa iní nú siqui maá nú, de má scáa cá nú caní iní nú já váha cá nchiví cúu nú nsúú cá tá medida já ní jéhe Yáa Dios fuerza iní nú já candija nú.

⁴ Chi cúu ndá nú tá cúu iin yiqui cúñu já íyó cuahá parte, de tá iin iin chí síin síin jétíñú.

⁵ Chí visó íyó cuahá ó, de modo iin-ni yiqui cúñu cúu ó já yihí ó ndahá Cristo, chí iin-ni ní nduu ndacá ó.

⁶ De síin síin táhvi ní jéhe Yáa Dios núú ó já sáhá ó tiñu cúní yá, tú nása ní jétahän iní yá ní jéhe yá núú iin iin ó. Túsaá de ná sáhá váha ó jín ndá táhvi já ní jéhe yá. Tú ní nihin ó táhvi já nácani ó tühun yá, de cánuú sáhá ó jondé maá medida já ní jéhe yá já cándija ó.

⁷ De tú ní nihin ó táhvi já chindeé ó táhän ó, de ná sáhá ñuncúún ó. De tú ní nihin ó táhvi já stéhän ó, de ná cündihvi iní ó stéhän ó.

⁸ De nchiví já sndihvi iní incá nchiví, suni ná sáhá ñuncúún ji. De nchiví já jéhe núú táhän, ná cuáha ji súcuán-ni. De nchiví já ndiso tiñú, ná ndácu váha ji tiñu. De nchiví já jito ndáhvi nchiví ndáhvi, ná cúsi iní ji sáhá ji.

Nása cánuú squincoo nchiví cándija

⁹ De cundáhvi ndija iní ndá nú táhän nú, de nsúú maá-ni já cáhän nú-ni. De cuní ühvi nú tiñu néhén, de cuniqün nú tiñu váha.

¹⁰ De cánuú coo maní nú jín ndá táhän nú tá cúu núú maní nú jín ñani nú. De nducú ndá nú nása quendóo yíñuhún cá táhän nú nsúú cá maá nú.

¹¹ De má cúcúxí nú jín ndá tiñu já sáhá nú. Chí jín iní jín áno nú cundihvi iní nú já sáhá nú tiñu cúní maá Jétohó ó.

¹² De cusí iní nú de já ñúhün iní nú ndacá já váha já coo. De cuandeé iní nú de tú ndóho nú tündóhó. De níni cácan táhvi nú.

¹³ De coto ndáhvi nú nchiví cándija de tú cúmaní núú ji. De cuáha núú nú vehe núú nchiví jicá.

¹⁴ De cácan táhvi nú jéhé nchiví já jíní ühvi ndóhó. Má cáhän návaha nú siqui ji, chí sa cácan táhvi nú jéhé ji.

¹⁵ De tú cúsi iní nchiví, de suni cusí iní nú jín ji. De tú cúcuécá iní nchiví, de suni cúcuécá iní nú jín ji.

¹⁶ De coo inuú iní ndá nú jín táhän nú. De má sáhá víxi nú maá nú, chí sa quetáhän nú jín nchiví ndáhvi. Má cání iní nú já ndíchí nú.

¹⁷ De má násáhá návaha nú ni iin nchiví de tú ní nsáhá návaha ji ndóhó. Cundihvi iní ndá nú sáhá nú tiñu váha já cuní jínúú ndacá nchiví.

¹⁸ De cundihvi iní ndá nú cundeé maní nú jín ndacá nchiví, visó nása-ni íyó maá ji.

¹⁹ Ñani maní, má nácuáha ndá nú já ndu-tahvi nchiví já sáhá návaha ndóhó, chí sa cuáha nú tühun já maá Yáa Dios cuáha yá castigo ji. Chí súcuán cáhän tutú ii: Maá ní cuáha castigo ji, de maá ní nacuáha yáhvi ji, cáchi Jétohó ó.

²⁰ De suni cáhän tutú: Tée já jíní ühvi ndóhó, tú jhí dē sóco, de cuáha nú já cají dē. De tú yíchi dē, de cuáha nú já coho dē. Chí tú sáhá nú súcuán, de cuanoó dē de nacani uhvi iní de já ní jíní ühvi dē ndóhó, cáchi.

²¹ Má cuáha nú tühun já cundeé tiñu néhén jín nú, chí sa tiñu váha sáhá nú tácuá ndáhva tiñu néhén.

13

¹ Ndacá nchiví ná cuetáhvi ji núú ndá tee já ndiso tiñu ñuú. Chí má coó tee ndiso tiñú de tú nduú ní nsáhá Yáa Dios. De ndá tee já ndiso tiñú, chí Yáa Dios ní ntee tiñu siqui dē.

² De nchiví jáa nduú jétáhvi núú ndá tee ndiso tiñú, túsaá de cúnihin iní ji núú ndá já ní jani Yáa Dios. De nchiví já cúnihin iní, chí cuáchi sáhá ji, de nihin ji castigo.

³ Chí ndacá tee já ndiso tiñú, nsúú já ndiso tiñú dē já cuyühú nchiví sáhá tiñu váha, chí sa já cuyühú nchiví sáhá tiñu néhén. De tú cúní nú já má cúxeen ndá tee ndiso tiñú núú, de sáhá nú tiñu váha túsaá. Ñúcuán de cuetühün ndá dē ndóhó.

⁴ Chí jétíñú Yáa Dios ndá dē, tácuá cundeé váha ndá nú. Sochi tú sáhá nú tiñu néhén, de sa cuyühú nú, chí nsúú já ndiso cáhá ndá dē tiñu já sndóho dē nchiví. Chí jétíñú Yáa Dios dē, tácuá cuáha dē castigo nchiví sáhá tiñu néhén.

⁵ Já ñúcuán cánuú já cuetáhvi ndá nú núú tee ndiso tiñú, de nsúú maá-ni já má nihin nú castigo, chí suni jáa nduú ná cuáchi coo áno nú.

⁶ De já ñúcuán cúu já suni jéhe ndá nú xühün núú ndá tee ndiso tiñú, cuu tiñu ñuú. Chí jétíñú Yáa Dios dē, de maá-ni tiñu ñúcuán sáhá ndá dē.

⁷ De chunáá ndá nú ndihi já ndita nú núú ndacá nchiví. Cuáha nú xühün ñúú núú tee já quéhen xühün ñúú. De cuáha nú xühün cuota núú tee quéhen cuota. De coo respeto nú núú nchiví já cánuú coo respeto nú. De coo yíñuhún nú núú nchiví já cánuú coo yíñuhún nú.

⁸ Má cündita nú núú ni iin. De íyó iin já ndita nú já má téhndé cuiti, suu já ní ncáhän Yáa Dios já cundáhvi iní nú táhän nú. Chí nchiví já cundáhvi iní táhän, ja ní squincoo ji ndihi já ndacu ley yá.

⁹ Chí súcuán ndácu ley tiñu: Má cásiquí ndéé nú táhän nú, má cáhni nú ndiyi, má sácuhná nú, má sátühün nú, má ndíyo iní nú já névaha táhän nú. De ndacá tühun yáhá jín ndá cá tiñu já ndácu ley, ndihi-ni yihí chíjin

tūhun yáha: Cundáhvī inī nū táhán nú, tá cúu nū cundáhvī inī nū maá nú, cáchī tutū.

¹⁰ Chi tú cundáhvī inī ō táhán ó, de mā sáhá ó ní iin jáá nduú vāha nūū jī. Túsaá de já cundáhvī inī ō táhán ó, ñúcuán cúu já squíncuu ó ní ley yā.

¹¹ Súcuán sáhá ndá nú, chi sáhá nú cuenta já cuácuñatin quívi já nenda yā. De mā cōó cá nū tá cúu nchivī quíxin, já cuhuun inī nū. Chi mitan já ní ncuñatin cá quívi já scácu yā yohó nsúú cá quívi já ní ncuñatin ó tūhun yā.

¹² Chi modo já já ñatin yāha jacuáā, de cuācunijin quívi scácu yā yohó. Túsaá de ná sndóo ó tiñu já ní nsáhá ó nūū nee, de ná cucutú ó jíin ndācá tiñu ndāā já caca ó jíin luz yā.

¹³ Ná cáca yíñúhún ó tá cúu nūū cánuú caca ó jíin luz yā. Mā jīni ndá nú, mā sáhá nú ndācá vico nehén, mā cácá ndií nū, mā sáhá nú tiñu nehén, mā cánāá nú, mā cúcuásún inī nū.

¹⁴ Chi sa cuiñi cutú nú jíin fuerza maá Jētohō ō Jesucristo, já má cuáha cá nū tūhun sáhá nú tiñu já cúnī modo nehén maá nú.

14

Mā cáhān nehén ó cunī ō táhán ó

¹ Cuetáhvī nú nchivī jáá ncháha ca cuja jíin tūhun yā, de mā tétáhán nú jíin jī siquī ndācá tūhun já sún jáni inī jī jíin maá nú.

² Chi iyó nchivī já jáni inī jī já cuu cajī jī ndinuū-ni. De iyó nchivī jáá ncháha ca cuja jíin tūhun yā, de jáni inī jī jáá nduú vāha já cajī jī cúñu, chi já ní nsōcō nchivī nūū ídolo cúu.

³ De ndóhó tēe já yáji ndinuū-ni, mā cáhān nū cunī nū tēe jáá nduú yáji ndinuū. De ndóhó tēe jáá nduú yáji ndinuū, mā cáhān nū cunī nū tēe já yáji ndinuū. Chi Yāā Dios ní jetáhvī yā tēe ñúcuán.

⁴ De ndóhó, ¿ní iin cúu nú já cáhān nehén nú jíin nū mozo Yāā Dios? Chi tú vāha sáhá dē á nehén sáhá dē, de maá yá cúu já sáhá ndāā siquī dē, nsúú maá nú. De nduú chi cuiñi vāha dē, chi mozo maá Jētohō ō cúu dē, de cuu sáhá yā já má stívī dē.

⁵ De suni iyó nchivī já jáni inī já íi cá iin quívi nsúú cá incá quívi. De incá nchivī chi jáni inī jī já inuú-ni cúu ndācá quívi. De ndācá jī ná cūndaá vāha inī maá jī siquī nása jáni inī jī.

⁶ Chi tēe já nēe íi iin quívi, chíñúhún dē Jētohō ō já sáhá dē súcuán. De tēe jáá nduú nēe íi iin quívi, suni chíñúhún dē Jētohō ō já sáhá dē súcuán. De tēe já yáji ndinuū-ni, chíñúhún dē maá Jētohō ō já sáhá dē súcuán, chí nácuétáhvī dē nūū Yāā Dios. De tēe jáá nduú yáji ndinuū, suni chíñúhún dē Jētohō ō já sáhá dē súcuán, de suni nácuétáhvī dē nūū yā.

⁷ Chi ní iin ó nduú tēcū ō já coo vāha maá ó-ni, de ní iin ó nduú jíhī ō já cúnī maá ó.

⁸ Chi tú tēcū ō de tēcū ō já sáhá ó tiñu cúnī maá Jētohō ō. De tú cuū ō, de suni cuū ō siquī já cúnī maá Jētohō ō. Túsaá de á já cutecū ō á já cuū ō, de yíhī ó ndahá maá Jētohō ō.

⁹ Chi ní jíhī Cristo de ní natecū yā, tácuu cuu yā Jētohō nūū nchivī já ní jíhī jíin nūū nchivī tēcū.

¹⁰ De ndóhó, ¿ñajēhē cúu já jáni nehén inī nū jíin nū táhán nú túsaá? ¿De nūcu cújēhe inī nū jíin nū dē? Chi ndācá ó cuiñi ó yuhú mesa Cristo já sáhá ndāā yā tiñu ó.

¹¹ Chi suha yósō nūū tutū íi:

Jāndaā ndija chi nūū maá ní cuiñi jíití ndācá nchivī,

de ndihī jī cáhān já maá ní cúu Yāā Dios, cáchī maá Jētohō ō.

¹² Túsaá de tá iin tá iin ó nacuāha ó cuenta nūū Yāā Dios nása tiñu ní nsáhá ó.

Mā sáhá ó já quívi táhán ó cuāchi

¹³ De já ñúcuán de mā cáhān nehén cá ō cunī ō táhán ó. Chi sa chuhun inī ndá nú já má sáhá nú ní iin tiñu já sáhá já stívī táhán nú de quívi jī cuāchi.

¹⁴ De jíin ní já ní iin já ní nsáhá Yāā Dios, nduú stívī áno ō. Chi súcuán ní ncuáhnú vāha inī ní siquī já cándija ní Jētohō ō Jesús. Sochi tú iin nchivī jáni inī jī já iyó já stívī áno jī, túsaá de súcuán sáhá ndija jíin maá jī.

¹⁵ De tú táhán nú nduú cuvāha inī dē já yáji nū cúñu já ní nsōcō nchivī nūū ídolo, chí jáni inī dē já stívī ñúcuán áno nū, túsaá de nduú cundáhvī inī nū dē já yáji nū. Coto má snāā nū áno táhán nú siquī já yáji nū iin já jáni inī dē já cuāchi cúu. Chi suni jēhē maá dē ní jíhī Cristo.

¹⁶ Mā sáhá nú tiñu já cáhān jī siquī, visó jíin maá nú já iyó vāha.

¹⁷ Chi já ndácu Yāā Dios tiñu nūū ō, nsúú siquī nása cajī ō coho ó cúu, chí sa siquī já ná sáhá ó tiñu ndāā, de cundeē māni ō jíin táhán ó, de cusii inī ō sáhá Espiritu Santo.

¹⁸ De nchivī já súcuán sáhá tiñu já cúnī Cristo, chí cusii inī Yāā Dios jíin jī, de suni jētúhún ndá nchivī jī.

¹⁹ Túsaá de ná cundihivī inī ō cundeē māni ō, tácuu jíin ñúcuán de chindeē táhán ó jíin táhán ó já cuja ó jíin tūhun yā.

²⁰ De mā cuáha nú tūhun já jíin ndeyu yáji nū de snāā nū tiñu já ní nsáhá Yāā Dios jíin táhán nú. Chi ndāā chi iyó ndoo ndihī já yáji ō, de visó súcuán de nduú vāha já yáji nū ndeyu tú sáhá jíin táhán nú já suni cajī maá dē visó jáni inī dē já cuāchi cúu.

²¹ Vāha cá mā cajī nú cúñu, ní mā cōhó nú vino, de ní iin mā sáhá nú já stívī áno táhán nú, de quívi dē cuāchi, de caca yátá dē nūū tūhun cándija dē.

²² De tú cándija nú jáá nduú ná cuá sáhá já yáji nū, de súcuán cándija maá nú-ni nūū

Yāa Dios. De nācā ndetū tēe jāá nduú sáhá jín ánō dē jā cuāchi cúu tú cajī dē coho dē.

²³ De tēe jā yáji iin jā jáni inī dē sanaā de stívī ánō dē, túsaa de sáhá dē cuāchi, chi nduú cándija dē jā íyó vāha jā yáji dē. Chi ndācá jā sáhá ó, de tú nduú cándija ó jā íyó vāha, de cuāchi cúu.

15

Jā ná sáhá ó jā cusī inī táhán ó

¹ De yóhó jā ní jija jín tūhun yā, cánuú jā coto ó nchivī jāá ncháha ca cuja jín tūhun yā, tácuca cándija vāha ji. De mā sáhá ó jā cusī inī maá ó-ni.

² Chi tá iin iin ó ná sáhá ó jā cusī inī táhán ó, tácuca quendōo vāha ji de cuja ji jín tūhun cándija ji.

³ Chi juni Cristo nduú ní nsáhá yā jā cusī inī maá yā, chi sa jā cusī inī Tatá yā. Chi sūcuán cáhān tutū ī: Ndācá tūhun nāvāha jā ní ncāhān ndá nchivī síquī ní, ní ndivi síquī maá sá, ncachī Cristo jín Tatá yā.

⁴ Chi ndācá tūhun jā ní jēcōsō nū tutū ī jondē janahán, chi ní jēcōsō tácuca stéhēn nū ō, de níhīn ō tūhun jā sáhá jā cuandēe inī ō de ndusiī inī ō. De sūcuán de cuhun inī ō ndācá jā vāha jā coo.

⁵ De maá Yāa Dios jā jēhe tūhun cuandēe inī jín tūhun ndusiī inī, ná sáhá yā jā coo inuú inī ndá nú, tá cúu nū cūnī Cristo Jesús.

⁶ De sūcuán de iin-ni coo nú de inuú-ni cuu cáhān nū jā vāha ndasī Yāa cúu Yāa Dios, Tatá Jētohō ō Jesucristo.

Jā ní jītē nuu tūhun vāha yā nū nchivī ndá cā naciōn

⁷ Túsaa de cuetáhvī nú ndācá táhán nú, tá cúu nū ní jetáhvī Cristo yóhó, tácuca cuni nchivī jā vī cūñáhnú Yāa Dios.

⁸ Chi cáhān ní jā ní nquiji Cristo Jesús, ní nsáhá yā ndācá tiñu jā quendōo vāha nchivī hebreo, tácuca cundaā ndācá tūhun jā ní nquee yuhú Yāa Dios nū ndācá tatá ji janahán. De sūcuán ní stéhēn Cristo jā squíncuu Yāa Dios ndācá jā ní nquee yuhú yā.

⁹ De suni ní nquiji yā tácuca nchivī ndá cā naciōn jāá nduú jín tūhun yā, cáhān ji jā vāha ndasī inī Yāa Dios jā cúndáhvī inī yā ji. Chi suha cáhān tutū ī:

Túsaa de cáhān sá jā vāha ndasī inī ní, cuni nchivī ndācá naciōn, de cata sá yaā jā chiñúhún sá ní.

¹⁰ De suha cáhān tucu tutū ī: Ndá ndóhó nchivī ndācá naciōn, inuú ná cúsiī inī nū jín nchivī maá yā.

¹¹ De cáhān tucu: Ndá ndóhó nchivī ndācá naciōn, cáhān nū jā vāha ndasī inī Jētohō ō Yāa Dios.

De ndá ndóhó nchivī ndācá-ni ñuū, suni cáhān nū jā cūñáhnú ndasī yā.

¹² De suni ní ntee Isaiás tūhun yáhá:

Chijin tatá Isai quiji iin jā cuñáhnú, de ndacu yā tiñu nū nchivī ndācá naciōn. De ndá nchivī ñūcuán chi cuhun inī ji ndācá jā sáhá yā.

Cáchi tutū.

¹³ De maá Yāa Dios jā sáhá jā ñūhún inī ō ndācá jā vāha jā coo, ná sáhá yā jā coo siī ndasī inī ndá nú jín jā coo ndēe inī nū síquī jā cándija nú yā. De sūcuán de cuhun téyí cā inī nū ndācá jā vāha jā coo, sáhá poder maá Espiritu Santo.

¹⁴ Ñani máni, cúcáhnú inī ní jā vāha ndasī ndihvī inī ndá nú jín tiñu vāha, de vāha ndasī jícūhun inī nū, de cúu sndihvī táhán inī nū.

¹⁵ De ní jani inī ní jā tee ní carta yáhá jā cáhān cajī ní jín ndá nú, tácuca víhī cā cuhun inī nū ndācá tūhun yáhá. Chi sūcuán sáhá ní síquī jā vāha inī Yāa Dios, de ní jēhe yā tiñu nū ní

¹⁶ Jā sáhá ní tiñu cūnī Jesucristo jā nācani ní tūhun nū nchivī ndācá naciōn jāá nduú jín tūhun yā. De nācani ní tūhun vāha Yāa Dios nū ji jā scácu yā ji. Sūcuán sáhá ní tácuca nchivī ndācá naciōn, cuu squívī ní ji ndahá yā jā cúu ji tá cúu iin jā sócō ní nū yā jā cúsiī inī yā jín. Chi ní nsáhá Espiritu Santo jā íyó ndoo íyó ī ji nū yā.

¹⁷ Túsaa de síquī jā cándija ní Cristo Jesús, de cúsiī inī ní jā vāha sáhá ní tiñu cūnī Yāa Dios.

¹⁸ Chi mā cúu cáhān ní síquī tiñu jā sáhá sava cā tēe, chi maá-ni síquī nāsa ní jetíñú Cristo nduhú jā sáhá ní jā nchivī ndācá naciōn jāá nduú ní jín tūhun Yāa Dios, mitan de jétáhvī ji nū yā. Chi sūcuán ní ncuu jín tūhun jā ní ncāhān ní jín tiñu jā ní nsáhá ní.

¹⁹ Chi ní nsáhá ní tiñu ñáhnú jā ndiso poder jā stéhēn jā cūñáhnú yā, de ní Iyo poder Espiritu Santo jín ní. De sūcuán ní nācani ndihī ní tūhun nāsa scácu Cristo nchivī. De ní nācani ní jondē Jerusalén, jín ndihī ndācá ñuū, jín jondē ní región Ilírico.

²⁰ Sūcuán cúu jā ní ndihvī inī ní ní nācani ní tūhun jā scácu yā nchivī. De ní jēhēn ní nū nchivī jāá ncháha ca cuni tūhun Cristo, chi nduú ní ncúu inī ní nācani ní nū ndá nchivī jā ja ní jini ji tūhun ní nācani ndá cā tēe.

²¹ Chi sa ní nsáhá ní tá cúu nū cáhān tutū ī:

Ndācá nchivī jāá nduú ní nquiji tūhun yā nū ji, mitan chi cuni ji tūhun yā,

de ndācá nchivī jāá nduú ní jini cuiñi tūhun yā, mitan chi jicūhun inī ji.

Cáchi tutū.

Jā ñūhún inī Pablo jā quñhīn dē Roma

²² De jā ñūcuán cúu jā cuāhā vuelta ní ncutēñú ní, de nduú ní ncúu cuēē ní nū ndá nú.

²³ De mitan chi nī ndihi tiñu nī ní cáhnú ndá región yáhá. De ja nī ncuu cuahā cuiyā jā cúnī ni cuēē ni nūū nū.

²⁴ Tūsaá de ñúhún inī ni cuēē ni nūū ndá nú tá yāha nī quihīn ni España. De ñúhún inī nī jā tá nī ncusiī inī jā ní jiniī ni nūū ndá nú, ñúcuán de chindeé ndá nú nduhū jā quihīn cā ni.

²⁵ Sochi xihna cā Jerusalén quihīn ni quisiáha nī xúhún cuu ndá hermano jā iyó ñúcuán.

²⁶ Chi nchivi Macedonia jín Acaya nī jani inī ndá ji jā caquīn ji xúhún jā quihīn nūū ndá hermano jā ndóho ndáhvī Jerusalén.

²⁷ Chi sūcuán nī ncusiī inī ndá ji nī nsahá ji. De iyó vāha jā sūcuán, chi ndá máá ji jā cúu ji nchivi ndá cā nació, ndíta ji jā sáhá vāha ji nchivi hebreo ñúcuán. Chi nchivi hebreo nī nsahá jā ní nguenda tūhun Yāa Dios nūū ji jā quéndō vāha ánō ji sáhá. Jā ñúcuán cānuū jā chindeé ji nchivi hebreo jā cándija jín ndatíñú ñayivi yáhá.

²⁸ Tūsaá de tá ní nsinu nī tiñu yáhá jā quisiáha nī xúhún yáhá nūū ji, ñúcuán de cuēē nī nūū ndá nú jā yāha nī quihīn ni España.

²⁹ De jiniī vāha nī jā quivi cuēē ni nūū nū, de vāha ndasí quéndō nú jā nacani cā ni tūhun vāha Cristo nūū nū.

³⁰ Hermano, cáhān ndáhvī nī jín ndá nú jā chindeé chituu nú nduhū cācān táhvī nū jehē nī nūū Yāa Dios siquī tiñu jā ndúcú ndeé nī. Sūcuán sáhá ndá nú siquī jā cándija ó Jētoho ó Jesucristo, jín siquī jā cundáhvī inī ó táhān ó sáhá maá Espiritu Santo.

³¹ De cācān táhvī nū jā ná cácu nī nūū ndá tēe región Judea jāá nduū cándija, jín jā ná cūsī inī ndá hermano Jerusalén jā quisiáha nī xúhún yáhá cuu ji.

³² De sūcuán de tú cúnī Yāa Dios de cuēē nī nūū ndá nú, de cusī inī ó, de nanihīn inī nī ji coo nī jín ndá nú.

³³ De maá Yāa Dios jā jēhe tūhun ndeé tūhun sī inī, ná cóo yā jín ndá nú. Amén.

16

Jā cáhān Pablo jā sáhá ndeé inī ji

¹ De mitan de cáhān nī jín ndá nú jā chindeé nū hermana Febe, chi cúu ña ñahan jā sátiñú siquī tūhun yā nūū nchivi cándija ñuū Cencrea.

² De cuetáhvī ndá nú ña tá cúu nūū cúnī maá Jētoho ó, chi sūcuán cānuū sáhá ndá hermano cándija. De chindeé nú ña nā-ni cuá cúu jā jiniī ñúhún ña, chi sūcuán nī nchindeé maá ña cuahā nchivi, de saá-ni jondē nduhū.

³ Cáhān ndá nú jín Priscila jín Aquila jā sáhá ndeé inī nduū dē, cáchi nī, chi chindeé táhān dē jín nī siquī tiñu Cristo Jesús.

⁴ Chi tá nī iyo tūndóhó jā cuū nī nícu, de nī nchundeé inī nduū dē ní nducú dē modo

scácu dē nduhū, visó suni cuū maá dē nícu. De nácuetáhvī nī nūū nduū dē, de nsuū vāchi nduhū-ni, chi saá-ni ndacá grupo nchivi jā cándija ndacá nació.

⁵ De suni cáhān ndá nú jín ndá nchivi cándija jā ndútútu vehe dē, jā sáhá ndeé inī ji, cáchi nī. De cáhān nū jā sáhá ndeé inī Epeneto, tēe jā māni nī jín. Chi región Acaya de maá dē cúu jā ní ncandija xihna cā nūū Cristo.

⁶ Suni cáhān ndá nú jā sáhá ndeé inī María, ñahan jā ní nsatiñú ndasí máhñú ndá nú siquī tūhun yā.

⁷ De cáhān nū jā sáhá ndeé inī Andrónico jín Junias, nduū tēe jā cúu táhān ñuū nī jā ní nchivi nī jín dē vecā. De ndá apóstol chi jétúhún dē nduū tēe jínā, de xihna cā dē ní ncandija Cristo nsuū cā maá nī.

⁸ Cáhān ndá nú jā sáhá ndeé inī Amplias, tēe jā māni nī jín, chi cándija dē Jētoho ó.

⁹ De cáhān nū jā sáhá ndeé inī Urbano, tēe jā chindeé táhān jín ó siquī tiñu Cristo Jesús, de saá-ni Estaquis, tēe jā māni nī jín.

¹⁰ Suni cáhān ndá nú jā sáhá ndeé inī Apeles, tēe jā ní stēhēn jā cándija nīhin dē Cristo, de suni sūcuán cáhān nū jín nchivi vehe Aristóbulo.

¹¹ Cáhān ndá nú jā sáhá ndeé inī Herodión, tēe cúu táhān ñuū nī. De saá-ni nchivi vehe Narciso jā cándija maá Jētoho ó.

¹² De suni cáhān ndá nú jā sáhá ndeé inī Trifena jín Trifosa, nduū ñahan jā sátiñú siquī tūhun maá Jētoho ó. De suni sáhá ndeé inī Pérsida, hermana jā māni ó jín, chi suni nī nsatiñú ndasí ña siquī tūhun Jētoho ó.

¹³ De cáhān nū jā sáhá ndeé inī Rufo, tēe jā jétúhún ndá nchivi jā vāha cándija dē maá Jētoho ó. De suni sūcuán cáhān nū jín naná dē, de maá ña suni nī jito ña nduhū modo jā naná nī cúu ña.

¹⁴ De cáhān nū jā sáhá ndeé inī Asíncrito jín Flegonte jín Hermas jín Patrobas jín Hermes jín ndá hermano jā ndeé jín dē.

¹⁵ De suni sūcuán Filólogo jín Julia jín Nereo jín cuahā dē, jín Olimpas jín ndihi hermano cándija jā ndeé jín ndá dē.

¹⁶ De tá cáhān jítáhān nū, de yíñúhún techuhú nū ndahá ji. De ndacá grupo nchivi cándija nūū Cristo, cáhān ji jā sáhá ndeé inī ndá nú.

¹⁷ De cáhān ndáhvī nī jín ndá nú, hermano, jā coto nú maá nú nūū nchivi jā cútucu inī de ndúcú stíví táhān jín tūhun jāá nduū quétáhān jín jā ní ncutúha ndá nú. De cujiyo ndá nú nūū ndá ji.

¹⁸ Chi nchivi sūcuán, nduū sáhá ji tiñu cúnī maá Jētoho ó, chi maá-ni jā ndáhvī inī ji siquī jā cají ji. De vixi ndasi yuhú ji jín tūhun jā cáhān ndá ji, de sūcuán stáhvī ji nchivi jāá nduū jini vāha.

¹⁹ De ndá máá nú chi ja jiniī ndihi nchivi nása vāha jétáhvī nú nūū yā, de jā ñúcuán

cúsi inī ni. De cúnī ni jā coo listo vāha nú sáhá nú tiñu vāha, de mā sáhá nú tiñu néhén.

²⁰ De maá Yāā Dios jā jéhe tūhun ndeé tūhun sī inī, ñamā sáhá yā jā cundeé ndá nú sīquī tāchī cúñáhnú jā cúu Satanás. De ñúhún inī ni jā Jētohō ō Jesucristo ná sáhá yā jā vāha ndá ndóhó.

²¹ Sáhá ndeé inī ndá nú, cáchī Timoteo, tēe jā chíndeé táhán jíin nī sīquī tūhun yā. De suni súcúan cáhān ndá táhán ñuū ni Lucio jíin Jasón jíin Sosípater.

²² De nduhū jā nání Tercio, jā tēe nī carta yáhá jā cáhān Pablo, suni cáhān ni jā sáhá ndeé inī ndá nú jā cándija nú Jētohō ō.

²³ De Gayo, tēe jā ní jéhe núu vehe nūū ndeé nduhū jā cúu Pablo, cáhān dē jā sáhá ndeé inī ndá nú. De suni jéhe núu dē vehe nūū ndácá nchivī cándija. De suni súcúan cáhān Erasto, tēe cúu tesorero ñuū yáhá, de suni súcúan cáhān hermano Cuarto.

²⁴ De ñúhún inī ni jā maá Jētohō ō Jesucristo ná sáhá yā jā vāha ndá ndóhó. Amén.

Tūhun sándihí jā cáhān jā cúñáhnú ndasí yā

²⁵ De mitan de ná cáhān ō jā cúñáhnú ndasí Yāā Dios. Chi maá yā cuu sáhá yā jā cuiñi ñihin cá ndá nú jíin tūhun jā scácu yā ndóhó jā nácani nī, jíin tūhun Jesucristo jā stéhēn ni. Chi súcúan nī stéhēn Yāā Dios tūhun yuhū yā jā ní nchiyuhū níi cáni jondē ncháha ca jécōo ñayiví.

²⁶ Sochi mitan de ja nī nguenda nijin. Chi jíin tutū ī jā ní ntee ndá tēe nī nacani tūhun yā, nī jītē nuu tūhun yuhū yáhá nūū nchivī ndácá nación, tácuca cándija ji de cuetáhvi ji. Chi Yāā Dios jā tēcū níi cáni, súcúan nī ndacu yā tiñu.

²⁷ De níi cáni ná cáhān ō jā cúñáhnú ndasí Yāā Dios sīquī tiñu jā ní nsáhá yā jíin Jesucristo. Chi mátúhún yā-ni íyo de ndíchí ndasí yā. Súcúan ná cóo. Amén.

CARTA XIHNA ÑUHUN JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NDA NCHIVI NUU CORINTO

¹ Maá nĩ cúu Pablo, de nĩ ncana Yāa Dios nduhū jā cúu nĩ apóstol Jesucristo. Chi sūcuán nĩ jētahān inĩ yā nĩ ntajĩ yā nduhū jā nacani nĩ tūhun yā. De ndúu nĩ jín hermano o Sóstenes

² tēe nĩ carta yáhá cuēē nū ndá ndóhó nchivĩ ñuū Corinto jā cándija nú Yāa Dios. Chi cúu ndá nú nchivĩ maá yā, chi yíhĩ nú ndahá Cristo Jesús. Chi nĩ ncana Yāa Dios ndá nú jā coo ndoo coo iĩ nū nū yā. De nĩ ncana yā ndá nú jondē jín ndá cā nchivĩ jā nácunehen jĩ maá Jētohō o Jesucristo, ní-ni cúu nū iyo ndá jĩ. Chi Jētohō ndācá o jín ndá jĩ cúu yā.

³ De ñuhún inĩ nĩ jā Tatá o Yāa Dios jín Jētohō o Jesucristo ná sáhá cā yā jā váha ndá nú, de sáhá yā jā coo ndeē coo siĩ inĩ nū.

Cristo cúu jā sáhá ndācá jā váha yóhó

⁴ De níni nácuetáhvĩ nĩ nū Yāa Dios jā síquĩ ndá nú, chi jā jín Cristo Jesús nĩ nsáhá yā jā váha ndá nú.

⁵ Chi yíhĩ nú ndahá Cristo, de jā ñūcuán nĩ nsáhá Yāa Dios jā iyo cuíca ndá nú jín ndācá tūhun yā, chi jícūhun váha inĩ nū, de cúu nácani nū.

⁶ Chi sūcuán cúu jā íñĩ nĩhin ndá nú jín tūhun Cristo jā ní nacani ndá nĩ nū nū.

⁷ De sūcuán de nduú cúmanĩ nĩ iin táhvĩ jā jéhe yā jā cuu áno ndá nú juni ndétu nú quivĩ jā nenda nijín Jētohō o Jesucristo.

⁸ De maá yā chi sáhá yā jā cuĩnĩ nĩhin ndá nú jondē jín quivĩ, tácuu mā cōo cuáchi síquĩ nū quivĩ jā nenda Jētohō o Jesucristo.

⁹ Chi squíncuu Yāa Dios ndācá jā ní nquee yuhú yā, de nĩ ncana yā ndá nú tácuu cunĩ táhán nú jín Sēhe yā, Yāa cúu Jētohō o Jesucristo.

Siquĩ jā má cōo síin inĩ jĩ jín táhán jĩ

¹⁰ Hermano, jondē jín sívĩ Jētohō o Jesucristo cáhān ndāhvĩ nĩ jín ndá nú jā inuú-ni natúhún ndá nú jín táhán nū, de mā cōo síin inĩ nū, chi sa váha inuú coo inĩ ndá nú jín ndācá jā jáni inĩ nū.

¹¹ Sūcuán cáhān nĩ, ñanĩ mánĩ, chi nĩ ncachĩ tūhun ndá nchivĩ vehe Cloé nū nĩ jā tétáhán ndá nú.

¹² Chi tá iin iin nú síin síin cáhān nū: Nduhū chi jín Pablo íñĩ nĩ, cáhān sava nū. De sava cā nū: Nduhū chi jín Apolos. Nduhū chi jín Pedro. Nduhū chi jín Cristo. Cáhān ndá nú.

¹³ De jā cáhān ndá nú sūcuán, ¿de á jáni inĩ nū jā síin síin Cristo cúu jā nácani ndá nĩ

tūhun? ¿De á nduhū jā cúu Pablo nĩ jihĩ yicā cruz jā jéhē ndá nú? ¿De á jín sívĩ nduhū nĩ jenduté ndá nú?

¹⁴ Nduú cuiti. De cútahvĩ nĩ nū Yāa Dios jāá nduú cuáhā ndá nú nĩ scuénduté nĩ, chi vāchi Crispo jín Gayo-nĩ,

¹⁵ tácuu mā cáhān nĩ iin nú jā jín sívĩ nĩ nĩ jenduté nū.

¹⁶ De cáta núcūhun inĩ nĩ jā suni nĩ scuénduté nĩ Estéfanos jín nchivĩ vehe dē. De sanaā de sūcuán-ni cúu nchivĩ jā ní scuénduté nĩ, jáni inĩ nĩ.

¹⁷ Chi nduú nĩ ntētíñũ Cristo nduhū jā scuénduté nĩ, chi sa jā nacani nĩ tūhun jā scácu yā nchivĩ. De nduú ní ndúcu nĩ jā stéhēn nĩ nū nū iin modo ndíchĩ jā má jícūhun inĩ nū, chi tú sūcuán de mā cúu jícūhun váha inĩ nū tūhun jā ní jihĩ Cristo yicā cruz nícu.

Jín Cristo nĩ stéhēn Yāa Dios poder yā jín tūhun ndíchĩ yā

¹⁸ De tūhun jā ní jihĩ yā yicā cruz jā scácu yā nchivĩ, chi tūhun naā cuiti cúu nū ndá nchivĩ jā cuáhān nū tánũ táhvĩ. Sochi ndá máá o jā cuáhān o nū cācu o, chi jín o jā tūhun Yāa Dios jā ndiso poder cúu.

¹⁹ Chi sūcuán yósō nū tutũ ñĩ jā ní ncāhān Yāa Dios:

Ná snáa nĩ tūhun ndíchĩ jā cáhān nchivĩ ndíchĩ cuenta ñayivĩ yáhá,

de mā cuétáhvĩ nĩ tūhun cáhān ndá nchivĩ jā jáni inĩ jā jín váha.

Ncachĩ yā.

²⁰ ¿Túsaá de ní cuetiñũ ndá tēe ndíchĩ cuenta ñayivĩ yáhá, jín ndá tēe stéhēn tutũ, jín ndá tēe jā nánducú váha síquĩ ndá jā stéhēn nchivĩ ñayivĩ? Chi ndācá tūhun ndíchĩ cuenta ñayivĩ yáhá, nĩ ncāhān Yāa Dios jā tūhun naā cuiti cúu.

²¹ Chi ndíchĩ ndasĩ sáhá Yāa Dios. Chi ndá tūhun ndíchĩ jā jín nchivĩ ñayivĩ, nĩ ncachĩ yā jāá nduú jētiñũ jā cunĩ jĩ nása Yāa cúu yā. Ñūcuán de nĩ jētahān inĩ yā jā jín tūhun yā jā nácani ndá nĩ de scácu yā nchivĩ cándija, visō jáni inĩ nchivĩ ñayivĩ jā tūhun naā cuiti cúu.

²² Chi nchivĩ hebreo, maá-ni jā cúnĩ jĩ jā sáhá Yāa Dios cuáhā tiñũ ñáhnũ jā stéhēn poder yā. De nchivĩ griego chi maá-ni síquĩ tūhun ndíchĩ cúu jā ndíhvĩ inĩ jĩ.

²³ Sochi ndá máá nĩ chi sa nácani nĩ tūhun jā ní jihĩ Cristo yicā cruz jā scácu yā nchivĩ. De tūhun yáhá sáhá jā cūyichĩ inĩ nchivĩ hebreo, de nchivĩ ndá cā naciōn chi jáni inĩ jĩ jā tūhun naā cuiti cúu.

²⁴ Sochi ndá nchivĩ jā ní ncana yā jā ní nguivĩ ndahá yā, visō nchivĩ hebreo á nchivĩ griego, chi jín jĩ jā jín Cristo nĩ stéhēn Yāa Dios poder yā jín tūhun ndíchĩ yā.

²⁵ Chi tūhun Yāa Dios jā cáhān nchivĩ jā tūhun naā cuiti cúu, ndíchĩ ndasĩ cā nsuú cā tūhun ndíchĩ nchivĩ. De jáni inĩ nchivĩ jāá

nduú nā poder yā tá nī jihī Jesús jā scácu yā yóhó, de nduú chi téyí ndasi cā poder yā ñúcuán nsúú cā poder nchivī.

²⁶ Hermano, ndá máá nú cúu jā ní ncana yā nī nquívī nú ndahá yā. De cundehé ndá nú jáá nduú iyó cuāhā nū jā ndíchí jíin tūhun ñayivī, de ni nduú iyó cuāhā nū jā tátúnī, de ni nduú iyó cuāhā nū jā cúu sehe nchivī cúñáhnú.

²⁷ Chi sa nī nacāji Yāa Dios ndácá jā cáhān nchivī ñayivī jáá nduú ndíchí cuitī, tácuca coo tūhun canoó nūú ndácá jā ndíchí. De nī nacāji yā nchivī jáá nduú téyí inī ñayivī, tácuca coo tūhun canoó nūú nchivī téyí.

²⁸ De suni nī nacāji yā ndácá jáá nduú cúñáhnú inī ñayivī, jíin ndácá jā sáhá jéhe inī ji nūú, jondé jíin ndácá jā jáni inī ji jáá nduú tiñu, tácuca snúu yā ndácá jā cúñáhnú inī ñayivī.

²⁹ Súcuán nī nsáhá yā tácuca ni iin nchivī mā cúu sáhá téyí ji máá ji nūú yā.

³⁰ Sochi ndá máá nú chi nī nsáhá Yāa Dios jā inuú-ni cúu nú jíin Cristo Jesús. Chi jondé nūú máá yā nī nihīn ó tūhun ndíchí, de nī sndáhvā yā cuāchi ó, de nī nsáhá yā jā iyó ndoo iyó ñí ó nūú yā, chi nī scácu yā yóhó.

³¹ Túsaá de ná cóo tá cúu nūú cáhān tutū: Tú iin nchivī cúni ji cutéyí ji, de ná cutéyí ji síquī jā ní nsáhá máá Jétohó ó jéhé ji, cáchi.

2

Jā nácani Pablo tūhun jā ní jihī Cristo

¹ De nduhū, hermano, tá nī jēé ni nūú ndá nú jā nacani nī tūhun ndāa Yāa Dios, de nduú nī nácani nī tūhun ndíchí jā má jícūhun inī nū.

² Chi tá nī Iyo nī jíin nú de nduú nā incā tūhun nī ndúcú nī jā cachī tūhun nī nūú nū, chi máá-ni tūhun Jesucristo jā ní jihī yā yīcā cruz jā scácu yā yóhó.

³ De tá nī jēé ni nūú ndá nú, chi nduú nā fuerza ni, de yúhú ni, de quisi ni.

⁴ De tá nī nacani nī tūhun nūú ndá nú, chi nsúú jíin tūhun ndíchí nchivī ñayivī ní scándija nī ndá nú, chi sa jíin poder máá Espiritu Yāa Dios nī stéhēn nī nūú nū,

⁵ tácuca mā cuiñī nú síquī tūhun ndíchí jā cáhān nchivī, chi sa cuiñī nú síquī poder Yāa Dios.

Jíin Espiritu de stéhēn Yāa Dios nāsa Yāa cúu yā

⁶ De ndāa chi ndíchí cáhān ndá nī jíin ndá nchivī jā ní jija jíin tūhun jā cándija ji yā. Sochi nsúú tūhun ndíchí jā iyó inī ñayivī yáhá, de ni nsúú tūhun ndíchí jā cáhān ndá tēe cúñáhnú ñayivī yáhá, chi ndá tēe ñúcuán chí yáha-ni jā cúñáhnú de.

⁷ Chi tūhun jā cáhān ndá nī cúu tūhun ndíchí máá Yāa Dios jā ní nchiyuhū. Chi tūhun ndíchí ñúcuán jā ní Iyo yuhū, chi nī jaquín Yāa Dios jondé ncháha ca jécóo ñayivī,

tácuca cācu ó jā cutecú ó níí cání sáhá tūhun ñúcuán.

⁸ Chi ni iin tēe jā cúñáhnú inī ñayivī yáhá, nduú ní jícūhun inī dē tūhun ndíchí ñúcuán. Chi tú ní jícūhun inī dē nícu, de mā cáhni cuitī dē máá Jétohó ó, Yāa jā víi cúñáhnú.

⁹ Chi cúu tá cúu nūú cáhān tutū ñí: Ndácá jā ní nsáhá tūha Yāa Dios jā cuu nchivī jā māñí jíin yā,

ni iin ñúcuán nduú ní jíin jíin nchivī, de ni nduú ní jíin jíin sóho ji,

de ni nduú ní nquíji jā súcuán cani inī ji.

Cáchi tutū.

¹⁰ Sochi ndá máá ó chi nī stéhēn Yāa Dios ndá ñúcuán nūú ó jíin Espiritu Santo yā. Chi máá Espiritu jíin váha yā de stéhēn yā ndihī, chi jondé ndácá tūhun ndíchí cā máá Yāa Dios.

¹¹ Chi ni iin nchivī mā cúu cunī ji nása jáni inī incā nchivī, chi máá ji-ni jíin ánó ji cúu jā jíin. De suni súcuán ni iin nchivī nduú jíin ji nása jáni inī Yāa Dios, chi máá-ni Espiritu Yāa Dios cúu jā jíin.

¹² De máá ó chi nī nihīn ó Espiritu ñúcuán jā váji nūú Yāa Dios, de nduú jáni inī ó tá jáni inī nchivī ñayivī. De jā ñúcuán cúu jā jícūhun inī ó nása nī nsáhá Yāa Dios jā váha yóhó síquī jā váha inī yā.

¹³ De suu síquī ndácá yáhá cúu jā cáhān ndá ni, de nsúú jíin tūhun jā stéhēn nchivī ndíchí, chí sa jíin tūhun jā stéhēn máá Espiritu. Chi stéhēn ndá nī tūhun Espiritu nūú ndá nchivī jā névāha Espiritu.

¹⁴ Sochi nchivī jáá nduú névāha Espiritu Yāa Dios, nduú jétáhvī ji ndá tūhun jā váji nūú Espiritu, chí jáni inī ji jā tūhun naā cuitī cúu. De mā cúu jícūhun inī ji, chí nduú névāha ji máá Espiritu jā sáhá jā jícūhun inī ji.

¹⁵ De nchivī jā névāha Espiritu, chí jícūhun inī ji nása iyó ndihī-ni. De nchivī ñayivī má cúu jícūhun inī ji nása nchivī cúu nchivī ñúcuán.

¹⁶ Chi cáhān tutū ñí: ¿Ní iin cuu cunī nása jáni inī máá Jétohó ó? ¿De ní iin cuu stéhēn nūú yá? Ni iin má cúu. Cáchi tutū. De víso súcuán de máá ó chí jáni inī ó tá cúu nūú jáni inī Cristo.

3

Jā chíndéé táhān ndá dē jā sáhá dē tiñu Yāa Dios

¹ De nduhū, hermano, nduú ní ncúu cáhān ni jíin ndá nú tá cúu nūú cáhān ni jíin nchivī jā jíca jíin Espiritu. Chi sa nī ncāhān ni tá cúu nūú cáhān ni jíin nchivī jā cáta jíca jíin modo máá. Chi cúu ndá nú tá cúu sūchí lúli jáá ncháha ca cuja nú jíin tūhun Cristo.

² Nī stéhēn ni jáá nduú víjín nūú ndá nú, chí cúu nú tá cúu sūchí lúli jā cáta jáxin cā. De nduú ní ncāhān ni jíin nú tūhun víjín jā cúu tá cúu jā cáji jā yáji nchivī ja ní jija, chí ncháha

ca quenda nú jíin jondē saá. De mitan suni ncháha ca quenda nú jíin.

³ Chi cáta jíca cá ndá nú jíin modo nēhén maá nú. Chi cúcuásún iní ndá nú, de cánáá nú, de cúsin iní nú. Túsaá de cúu ndá nú tá cúu nchiví ñayiví já jíin modo nēhén maá.

⁴ Chi iin nú cáhān: Nduhū chi jíin Pablo íiní nī. De incā nū cáhān: Nduhū chi jíin Apolos. De súcuán cúu já jíca ndá nú jíin modo nēhén maá nú.

⁵ ¿De ní iin cúu nduhū, de ní iin cúu Apolos túsaá? Vāchi mozo-ni cúu ndúu ni núu Yāa Dios, de ní jetíñú yā nduhū tácuca candíja ndá nú maá Jētohō ō. Chi tá iin iin ní ní nsáhá tiñu nása ní jēhe maá Jētohō ō núu ni.

⁶ Nduhū chi modo já ní jaquín ni tūhun yā iní ánō nū, de Apolos chí modo já ní nchuhun dē ndute, cúu já ní stéhēn cá dē núu ndá nú. Sochi maá Yāa Dios cúu já ní scuáhnū tūhun iní ánō nū.

⁷ Túsaá de nduú ná cúu sáhá tēe já jáquín, de saá-ni tēe já chúhun ndute, chí sa maá Yāa Dios cúu já scuáhnū.

⁸ De tēe jáquín jíin tēe chúhun ndute, iin-ni cúu dē. De ndácá dē chí cuáha yā yāhvi dē nása tiñu ní nsáhá iin iin dē.

⁹ Chi ndá nduhū chí cúu ní tēe chíndéé táhán já sáhá ní tiñu Yāa Dios. De ndá ndóhó cúu tá cúu itū maá Yāa Dios já sátiñú yā jíin. De suni tá cúu iin vehe já sáhá Yāa Dios cúu ndá nú.

¹⁰ De nduhū chí cúu ní tá cúu iin maestro albañil já ní ntavá ní cimientto vehe ñúcuán, cúu já ní scándíja ní ndá nú. De incā dē sāmā dē síquī, cúu já stéhēn cá dē núu nū. Túsaá de tá iin iin dē ná cóo cuidado dē nása sāmā dē síquī.

¹¹ De Jesucristo cúu cimientto vehe ñúcuán, de ní iin mā cúu tavā incā cimientto, chí maá yā cúu já ní sndáhvā cuáchi ō.

¹² De ndácá nchiví cándíja, chí sáhá jí vehe síquī cimientto ñúcuán, de á jíin ndatíñú váha tá cúu oro á plata á yūu luu, á jíin já ñamā naá, tá cúu ñutun á itē á ndáyóho.

¹³ De natūu tiñu já ní nsáhá iin iin jí, tú nása ní ndihví iní jí síquī maá yā. Chi maá quívi juicio já sáhá ndāa yā tiñu nchiví, suu quívi ñúcuán natūu cáj jí tiñu jí. Chi jíin ñuhūn quíji quívi ñúcuán, de modo tá sáhá ñuhūn já téñuhūn ndácá já cúu cáyū, suni súcuán coto túni yā tiñu iin iin jí.

¹⁴ De tú nduú ní ncáyū tiñu já ní nsáhá jí síquī cimientto, de nhīn jí táhvi jí.

¹⁵ Sochi tú nduú ní ndihví iní jí jíin tiñu yā, de mā nhīn jí táhvi jí, chí modo já cáyū tiñu jí. Sochi maá jí chí cácu ánō jí, visó modo ja ñatin cáyū jí núu yáñuhūn.

¹⁶ ¿A nduú jíiní ndá nú já cúu nú tá cúu templo Yāa Dios, chí ndéé Espíritu Yāa Dios iní ánō nū?

¹⁷ De tú iin nchiví stíví jí templo Yāa Dios, de stánū táhvi yā nchiví ñúcuán. Chí ndoo ndasí íyó templo yā, de suu cúu ndá máá nú.

¹⁸ Ní iin nú mā stáhvi nú maá nú jíin já jáni iní nū. Tú iin nchiví jáni iní jí já ndíchí jí jíin ndá tūhun ñayiví yáhá, de váha cá ná síáá jí, tácuca coo ndíchí ndíja jí jíin tūhun maá yā.

¹⁹ Chi tūhun ndíchí já íyó iní ñayiví yáhá, tūhun naá cuití cúu núu Yāa Dios. Chí cáhān núu tutū íi: Nchiví ndíchí cuenta ñayiví chí nátiin yā jí síquī ndácá tūhun ndíchí jí já jási jí núu tūhun yā, cáchi.

²⁰ De cáhān tucu tutū: Maá Jētohō ō jíiní yā ndácá já jáni iní nchiví ndíchí, chí maá-ni já jáni cáhá iní jí, cáchi.

²¹ Túsaá de ní iin nú mā cútéyíí nú já síquī ní iin tēe ndíchí. Chí cuenta ndá máá nú cúu ndihí-ni.

²² Cúu Pablo, cúu Apolos, cúu Pedro já stéhēn ndá dē núu nū. Cúu ndihí já íyó iní ñayiví, já íyó mitan jíin já coo. De visó tú cuteducú nú á cuú nū, de ndihí-ni cúu cuenta ndá nú.

²³ De ndá máá nú cúu cuenta Cristo, de Cristo cúu cuenta Yāa Dios.

4

Jā sátiñú ndá apóstol síquī tūhun yā

¹ Túsaá de caní iní ndá nú já mozo-ni cúu ndá ní núu Cristo, já ní ntetíñú yā nduhū já stéhēn ní tūhun Yāa Dios já ní nchiyuhū jondē janahán.

² De ndāa chí tēe já sátiñú síquī ñúcuán, íyó responsable tá iin iin dē já squíncuu váha dē.

³ De nduhū chí nduú sáhá ní cuenta tú nánducú ndá nú síquī ní nása sáhá ní, á tú nánducú nchiví já cúñáhnú iní ñayiví. De júni maá ní chí nduú nánducú ní síquī maá ní.

⁴ Chi visó jíiní ní jíin ánō ní jáá nduú ná cuáchi ní, sochi nsúu ñúcuán cúu já quéndōo ndāa ní, chí maá Jētohō ō cúu já jíto túni nduhū.

⁵ Túsaá de mā nánducú ndá nú síquī tiñu táhán nú, chí tá quenda maá quívi sá de cuní nū. Chí jondē tá ndíji maá Jētohō ō, de nastūu níjin yā ndácá tiñu já yiyuhū núu nee, de stéhēn níjin yā ndácá já jáni iní nchiví jíin ánō jí. Ñúcuán de maá Yāa Dios cuetúhūn yā tá iin iin jí nása ní nsáhá jí.

⁶ Hermano, ndácá tūhun yáhá ní ncāhān ní tácuca quéndōo váha ndá nú. De ní ncachi ní já maá ní jíin Apolos, chí mozo-ni cúu ndúu ní núu yā, de súcuán cúu ní iin ejemplo núu ndá nú. De cáhān ní já súcuán cúu ní, tácuca cutúha nú caní iní nú maá-ni tá cúu núu cáhān tutū íi. Chí mā sáhá víxi ní cuetúhūn nú iin tēe já stéhēn, de incā dē nduú.

⁷ ¿De núcu cútéyíí ndá nú núu táhán nú túsaá? ¿De ná cuá íyó núu ndá nú jáá nduú ní

ncutahví nū nūū yā? De tú jā ní ncutahví nū cúu, ¿de nūcu sátéyíí ndá nū maá nū jā modo jāá nsūú jā ní ncutahví nū cúu?

⁸ Va ja nī ncuuicá ndá nū, de ja névaha nū ndíhi, jāni inī nū túsaa. De ja tátúni ndá maá nū, de ni nduú cā jīni ñúhún nū nduhū, jāni inī nū. Nduú vāha jā sūcuán cútéyíí ndá nū. De nācā vāha de tú jā tátúni ndija ndá nū nícu, tácuva va suni cuāha nū tūhun jā tatúni ndá nī jīn nū túsaa.

⁹ De íyó tá jāni inī ni jā ndá nduhū jā cúu apóstol, chí nī nsáhá Yāa Dios jā cúu ndá nī modo tēe nūu cā nūū nchivī, modo tēe jā nī ncundaā jā cuū dē. Chí ní ñayivī jīn andivī ndéhé vāha nūū nī, cúu ndá ángel jīn nchivī.

¹⁰ Chí jā síquī Cristo de cāhān ndá ji jā tēe naā cúu ndá nī. De ndá ndóhó chí va ndíchi nū jīn tūhun Cristo, jāni inī nū. De ndá nduhū chí nduú nā fuerza nī, de ndá ndóhó va íyó fuerza nū, jāni inī nū túsaa. De ndá ndóhó chí íyó yñúhún nchivī nūū nū, sochi nūū ndá nduhū chí sáhá jēhe inī ji.

¹¹ Níí cānī jā vāji ndá nī de jīhī nī sōco jondē mitan. De yíchi ndá nī ndute, de cúmani sahna nī, de nduú sáhá vāha nchivī jīn nī, de ni nduú nā vehe névaha ndá nī.

¹² De nīhin sātíñú ndá nī jīn ndahá nī. De cāhān nāvāha ji nūū ndá nī, sochi cāhān vāha nī jīn ndá ji. De jīni úhvī ji ndá nī, sochi jēdeé inī nī.

¹³ De cāhān nēhén ji síquī ndá nī, sochi cāhān mānī nī jīn ji. De cúu ndá nī tá cúu yācá inī ñayivī, de squéne yíchi ji nduhū jondē mitan.

¹⁴ De nsūú jā tēe nī yáhá jā cucanoō nū, chí sa jā sndíhvī inī nī ndá nū, chí cúu ndá nū modo sēhe nī jā mānī nī jīn.

¹⁵ Chí visó ná cóo úxi mil tēe jā stéhēn tūhun Cristo nūū nū, sochi iin-nī tatá nū íyó. De nduhū cúu modo tatá ndá nū, chí nī scándija nī ndá nū jā ní nacani nī tūhun vāha Cristo Jesús jā scácu yā yóhó.

¹⁶ Túsaa de cāhān ndáhvi nī jīn nū jā ndacu ndá nū nduhū.

¹⁷ De jā ñúcuán cúu jā ní ntaji nī Timoteo cuēē dē nūū ndá nū. Chí cúu dē modo sēhe nī jā mānī nī jīn dē, de squíncu vāha dē nūū maá Jētohō ō. De maá dē nachuhun inī ndá nū nāsa jīca nī jā cándija nī Cristo, jīn nāsa stéhēn nī nūū ndá grupo nchivī cándija ndācá lado.

¹⁸ Sochi sava nū chí sáhá téyíí nū maá nū, chí jāni inī nū jā má cuēē cuiti nī cā nūū nū.

¹⁹ De nduú chí ñamā cuēē ni nūū ndá nū de tú sūcuán cúni maá Jētohō ō. Nūcuán de nanducú nī síquī ndá tēe jā cútéyíí, de mā sáhá nī cuenta tūhun jā cāhān dē-ni, chí sa coto túni nī dē de tú cuu squíncu dē.

²⁰ Chí jā tátúni Yāa Dios nūū ō, chí nsūú jā cāhān ō-nī cúu, chí jīni ñúhún jā cundiso poder tūhun cāhān ō jīn tiñu sáhá ó.

²¹ ¿Túsaa de nāsa cúni ndá nū? ¿A jā cuxeēn ni nūū nū tá cuēē ni, síquī jāá nduú nācani inī nū, á jā nacani inī nū de cuēē ni jīn tūhun cundáhvi inī jīn tūhun vitá inī?

5

Jā sáhá ndāa Pablo síquī iin cuāchi

¹ De nī nīhin nī tūhun jā jīca ndiī iin tēe jā íyó māhñú ndá nū, chí ndéca dē naná úū dē. De xēēn ndasí sáhá tēe jīñā, chí juni nchivī jāá nduú jīni tūhun Yāa Dios, nduú sáhá ji sūcuán.

² De visó sūcuán de sáhá téyíí ndá nū maá nū. Vāha cā jā cucuécá ndasí inī nū. De cānuú jā tavā nū tēe jā sáhá cuāchi ñúcuán ná queé dē māhñú ndá nū.

³ De nduhū visó nduú íyó nī jīn ndá nū, sochi modo jā íyó nī jīn nū cúu jā ñúhún inī nī ndá ndóhó. De ja nī nsáhá ndāa nī síquī tēe jā ní nsáhá cuāchi ñúcuán, chí tá-ni cúu jā íyó nī jīn ndá nū cúu.

⁴ Túsaa de ndutútú ndá nū, de maá Jētohō ō Jesucristo coo yā jīn nū. De nduhū chí modo jā coo nī jīn nū, chí ñúhún inī nī ndá nū. De poder maá Jētohō ō Jesús suni coo jīn nū.

⁵ De ná chíhi ó tēe jīñā ndahá Satanás, tácuva ná ndóho yiqui cúñu dē, de nacani inī dē de cācu áno dē quivī jā ndiji Jētohō ō Jesús.

⁶ Nduú vāha jā sáhá téyíí ndá nū maá nū. ¿A nduú jīni nū tūhun jā cāhān suha? Visó jacú-ni levadura de ndāa ní ñujan sáhá, cáchi.

⁷ Túsaa de tavā ndá nū tēe jīñā tá cúu nūū squéne nū levadura jā ní ntivī. De sūcuán de cuu ndá nū modo pan jā cúvāha jīn ñujan jéé jāá nduú ná levadura yíhi, jā yāji ndá ji vico pascua. De suu sūcuán cúu ndija ndá nū. Chí ja nī jīhi Cristo ja ní nsoco yā maá yā jēhé ō, chí cúu yā modo ticáchí pascua jā ní jīhī jā jēhé ō.

⁸ Túsaa de ná nūcūhun inī ō nāsa nī ncuu vico ñúcuán, de ná cóo ndaa ndija áno ō, de suu cúu tá cúu pan jāá nduú ná levadura yíhi. De má sáhá ó tiñu nēhén jīn tiñu téhén jā cúu tá cúu levadura jā ní ntivī.

⁹ Nūū incā carta jā ní ntee nī nūū ndá nū nī ncāhān nī jā má quivī nduú nū jīn nchivī jīca ndiī.

¹⁰ Sochi nduú ní ncáchī nī jā má quétáhān cuiti nū jīn ndá nchivī jāá nduú cándija jā jīca ndiī, jā ndiyo inī, jā cuihná, jā chíñúhún idolo. Chí tú sūcuán de jīni ñúhún quee nū inī ñayivī nícu, chí nduú nā incā modo jā cujiyo nū nūū ji chí ndéē ō ñayivī jīn ji.

¹¹ Chí sa nī ncachī nī jā má quivī nduú nū jīn ndá maá nchivī jā cāhān ji jā cúu ji hermano, de tú jīca ndiī ji, á ndiyo inī ji, á chíñúhún ji idolo, á sátúhún ji, á jīni ji, á cuihná ji. De ni mā cāji cuiti nū stāa jīn nchivī jā sáhá sūcuán.

¹² Chi nsúú tiñu ní cúu já sáhá ndāā ni sīquī nchivī jáā nduú íñi jíin ó. Yāā Dios cúu já sáhá ndāā sīquī jí.

¹³ Sochi nchivī já íñi jíin ndá nú chi cánuú já sáhá ndāā nū sīquī jí. Túsaá de cánuú já tavá ndá nú tēe já ní nsáhá cuāchi ñúcuán já íyó dē māññú ndá nú, ná quihñ dē.

6

Jā má cáquñ ji cuāchi sīquī táhán ji nūū justicia jáā nduú cándija

¹ De tú táhán nú já cándija ní nsáhá cuāchi sīquī nū, ¿de nūcu jéhēn ndá nú jíin dē nūū justicia jáā nduú cándija? ¿De nūcu nduú sáhá ndāā ndá nú nūū táhán nú já cándija Yāā Dios?

² ¿A nduú jíin nū já nchivī cándija Yāā Dios chi iin quivī de sáhá ndāā ji tiñu nchivī ñayiví? De tú iin quivī sáhá ndāā ndá nú tiñu nchivī ñayiví, ¿de á má cúu sáhá ndāā nū mitan sīquī iin cuāchi lulí já sáhá ndá táhán nú?

³ ¿A nduú jíin nū já iin quivī de sáhá ndāā ó jondē tiñu ndá ángel andiví? De ná oncá cúu tiñu ñayiví yáhá já má cúu sáhá ndāā ó.

⁴ Túsaá de tú táhán nú sáhá dē iin cuāchi sīquī nū, ¿de nūcu jéhēn ndá nú sa nūū ndá tēe jáā nduú cúu dē táhán nchivī cándija já sáhá ndāā dē cuāchi nú?

⁵ Súcuán cáhān ní tácuca cucanoō ndá nú. ¿A nduú íyó ní iin tēe jíicuhun iní māññú ndá nú já cuu sáhá ndāā dē sīquī nú?

⁶ Nduú íyó vāha já iin hermano caquñ cuāchi sīquī incá hermano nūū justicia jáā nduú cándija.

⁷ De já jáquñ ndá nú cuāchi sīquī táhán nú, chi já stíví ndasí nú cúu. ¿A nduú vāha cá já cuandēe iní nū já ná sáhá ji cuāchi sīquī nū á já candēe ji ndatíñú nú?

⁸ De nduú chi sa ndá máá nú cúu já sáhá cuāchi de candēe nū ndatíñú táhán nú, de nūū ndá hermano cúu já sáhá nú súcuán.

⁹ ¿A nduú jíin ndá nú já nchivī jáā nduú íyó ndāā, má níññ táhvī ji quiví ji nūū tátúní Yāā Dios? Má stáhvī nú maá nú já caní iní nū já níññ táhvī nū, chí ní nchiví já jíca ndíi, ní nchiví já chíññhún ídolo, ní nchiví já cásquí ndēe táhán, ní tēe já sáhá ndíi jíin táhán yíi,

¹⁰ ní nchiví cuiñná, ní nchiví ndíyo iní, ní nchiví jíin, ní nchiví sátúhún, ní nchiví já stáhvī táhán sīquī xūhún, má níññ táhvī ji quiví ji nūū tátúní Yāā Dios.

¹¹ De súcuán ní íyo sava ndá nú nícu, sochi mitan chí ja ní naquete yá ndá nú, de íyó ndoo íyó íi nū nūū yá. Chí ja ní sndáhvā yá cuāchi nú ní nsáhá yá jíin maá Jētohō ó Jesús jíin Espíritu Yāā Dios.

Jā íyó ndoo íyó ū yiqui cúñu nchivī cándija

¹² De ndāā cúu já cáhān nchiví já ndíhi-ní tiñu íyó vāha já sáhá ó tú nása cúni ó. De visó súcuán de nsúú ndíhi sáhá já quéndōo vāha

ánō ó. Ndihi chí cuu sáhá ó, de visó súcuán de nduú íyó vāha já quiví ó nūū tiñu já stíví ánō ó.

¹³ De ndāā cúu já cáhān nchiví já ndeyu cúu já cuhun chíjin, de chíjin cúu já cuhun ndeyu. Sochi iin quiví de má cóó cá súcuán, chí naā ndúū ñúcuán sáhá Yāā Dios. De nsúú sīquī já sáhá ó tiñu ndíi cúu já íyó yiqui cúñu ó, chí sa já sáhá ó já cúni maá Jētohō ó. De Jētohō ó chí jíto yá yiqui cúñu ó.

¹⁴ De tá cúu nūū ní nastécū Yāā Dios Jētohō ó, suni súcuán nastécū yá yóhó jíin poder yá.

¹⁵ ¿A nduú jíin ndá nú já yiqui cúñu tá iin iin ó cúu modo ndá parte yiqui cúñu Cristo? ¿Túsaá de á cuu candēe ó iin parte yiqui cúñu Cristo de squetáhán ó jíin iin ñahan ndíi? Má cúu cuití súcuán.

¹⁶ ¿A nduú jíin ndá nú já tēe já quetáhán jíin ñahan ndíi, de iin-ni cá yiqui cúñu ní nduú dē jíin ña? Chí cáhān tutú íi: Já ndúū dē chí iin-ni cá yiqui cúñu cúu, cáchi.

¹⁷ Sochi nchiví já quetáhán jíin maá Jētohō ó, chí suni súcuán iin-ni cá cúu jíi jíin yá sīquī já cándija ji yá.

¹⁸ Túsaá de cunu ndá nú já má quiví nú nūū tiñu ndíi. Chí ndá cá cuāchi já sáhá nchiví, chí nsúú yiqui cúñu ji stíví ji. Sochi tú jíca ndíi ji, de sīquī yiqui cúñu ji cúu já sáhá ji cuāchi.

¹⁹ ¿A nduú jíin ndá nú já yiqui cúñu nú cúu templo Espíritu Santo já ní jēhe Yāā Dios nūū nū, de ndēe yá iní nū? De nsúú cuenta maá nú cúu nū.

²⁰ Chí Yāā Dios chí yāhvi ndasí ní nacueen yá ndá nú. Já ñúcuán cánuú já caca yíññhún nū nūū Yāā Dios já sáhá nú tiñu vāha jondē jíin yiqui cúñu nú jíin iní jíin ánō nū, chí cuenta Yāā Dios cúu.

7

Jā cáchi túhun sīquī yíi jíin ñasíhí

¹ Mitan de ná cáchi ní sīquī ndá túhun já ní jíicān túhún ndá nú nduhū nūū carta. Jāndāā já vāha cá quéndōo iin tēe de tú má cūndēe dē jíin ñahan.

² Sochi sīquī já íyó tiñu ndíi, de vāha cá já ndācá tēe ná cóo ñasíhí maá dē, de saá-ni ndācá ñahan ná cóo yíi ña.

³ De yíi ná squíncuu vāha dē nūū ñasíhí dē já cúu dē yíi ña. De saá-ni ñasíhí ná squíncuu vāha ña nūū yíi ña.

⁴ Chí ñasíhí nduú cúu sáhá ña já cúni ña jíin yiqui cúñu ña, chí suni já cúni yíi ña. De saá-ni yíi nduú cúu sáhá dē já cúni dē jíin yiqui cúñu dē, chí suni já cúni ñasíhí dē.

⁵ De má sásáhán ndá nú maá nú nūū táhán nú. Sochi tú cúni ndúū nū já víhí cá cácan táhvī nū jacú tiempo, de tú íyó conforme ndúū nū, de cuu sasáhán nú maá nú nūū táhán nú. De ñúcuán de vāha cá já naquetáhán tucu nú, tácuca má cóto túni Satanás ndúū nū sīquī tiñu ndíi.

⁶ De nsūú já ndácu nī tiñu já cánuú já coo ūú táhān nū, chí já jéhe nī tūhun cúu.

⁷ Chí jétāhān inī nī já ndá tēe ná cóo mátúhún dē-nī, tá cúu nūú iyó maá nī. Sochi síin síin nī nsáhá Yāā Dios iin iin dē nāsa cúu maá dē, chí sava dē cuu coo mátúhún dē-nī, de sava cā dē chí nduú chí síin nī nsáhá yā jíin dē.

⁸ Túsaá de cáhān nī jíin ndá nchivī já iyó mátúhún-nī, jíin ndá ñahan já ní nquendōo ndáhvī, já vāha cā de tú coo jí sūcuán-nī, tá cúu nūú iyó maá nī.

⁹ Sochi tú jíin jí já má quēndá jí coo jí sūcuán-nī, de ná cóo ūú táhān jí túsaá. Chí vāha cā já coo ūú táhān jí nsūú cā já jíhyó jí.

¹⁰ Sochi nūú nchivī já ní ncuu ūú táhān chí ndácu nī tiñu já ñahan mā sndóo ña yíí ña. De nsūú nduhū cúu já ndácu tiñu, chí sa maá Jētohō ō.

¹¹ De tú sndóo iin ñahan yíí ña, de ná quēndōo mátúhún ña-nī, de suni cuu naquetáhān ña jíin yíí ña. De yíí suni mā sndóo dē ñasíhī dē.

¹² De jíin sava cā nchivī chí cáhān ní yáhá já jáni inī maá nī, de nsūú jí ní ncachī maá Jētohō ō cúu: Tú iin hermano ndéca dē ñahan jáá nduú cándija, de tú jétāhān inī ña já cundee ña jíin dē, de mā sndóo dē ña.

¹³ De tú iin ñahan ndéca ña tēe jáá nduú cándija, de tú jétāhān inī de cundee dē jíin ña, de mā sndóo ña dē.

¹⁴ Chí tēe jáá nduú cándija, yíhī cuenta dē nūú Yāā Dios síquī já ní nquetáhān dē jíin ñahan cándija. De ñahan jáá nduú cándija, suni yíhī cuenta ña nūú Yāā Dios síquī já ní nquetáhān ña jíin hermano cándija. Chí tú nsūú sūcuán de sēhe jí má quíhī cuenta jí nūú Yāā Dios, sochi mitan chí yíhī cuenta jí nūú yā.

¹⁵ Sochi yíí á ñasíhī jáá nduú cándija, tú fuerza cúu já cūnī jí sndóo jí táhān jí, de ná sndóo jí. Chí tú sūcuán cūnī jí, de hermano á hermana cándija nduú cánuú já casi jí já ndusíin táhān jí jáá nduú cándija. Chí ní ncana Yāā Dios yóhó já cundee mānī ō jíin táhān ó.

¹⁶ Chí ndóhó já cúu nūú ñasíhī, nduú jíin nū, sanaā de candija yíí nūú sáhá nū, de cācu dē. De saá-nī ndóhó já cúu yíí, nduú jíin nū, sanaā de candija ñasíhī nūú sáhá nū, de cācu ña.

¹⁷ Túsaá de tá iin iin nūú ná quēndōo nūú nāsa nī nsáhá Jētohō ō ndóhó, jíin nāsa-nī iyó nūú tá ní ncana yā ndá nūú já ní ncandija nū. De sūcuán ndácu nī nūú ndácá grupo nchivī cándija.

¹⁸ Tú ní ncana yā iin tēe já ní ncuu circuncidar, de sūcuán ná quēndōo dē. De tú ní ncana yā iin tēe jáá nduú ní ncuu circuncidar, de mā cúu dē circuncidar.

¹⁹ Chí nduú ná cuá sáhá á cuu ó circuncidar á nduú, chí já cánuú cā cúu já squíncuu vāha ó tiñu já cūnī Yāā Dios.

²⁰ Tá iin iin nūú ná quēndōo nūú nāsa-nī iyó nūú tá ní ncana yā ndá nūú ní ncandija nū.

²¹ Tú mozo já ní jeen nchivī cúu nūú tá ní ncana yā ndóhó, de mā cūndihví inī nūú já queue nū. Sochi tú iyó modo já nduu libre nū, de iyó vāha já sáhá nū.

²² Chí tēe cúu mozo já ní jeen nchivī, de tú ní ncana Jētohō ō dē, de mitan chí ní nduu libre dē nūú cuáchi dē, de jétiñú maá Jētohō ō dē. De saá-nī tēe sátiñú cuenta maá, de tú ní ncana yā dē, de mitan de ní nduu dē mozo nūú Cristo já ní nacueen yā dē.

²³ Chí yāhvī ní ncuu já ní nacueen Yāā Dios ndá ndóhó. Túsaá de mā sátiñú nūú nūú tiñu cáhā já ndácu nchivī ñayivī.

²⁴ Túsaá hermano, tá iin iin nūú ná quēndōo nūú nūú Yāā Dios nāsa-nī iyó nūú tá ní ncana yā ndá nū.

²⁵ De mitan de síquī nchivī já iyó mátúhún-nī, de nduú ná tūhun nī ndácu maá Jētohō ō nūú nī. Sochi ná cáhān ní já jáni inī maá nī, chí ní ncundáhvī inī Jētohō ō nduhū, de ní nsáhá yā já cuu cáhān ndāā nī.

²⁶ Jáni inī ní já vāha-nī quēndōo ndá tēe tú nāsa-nī iyó dē, já síquī já iyó tūndóhó ndá tiempo yáhá.

²⁷ Tú iyó ñasíhī nū, de mā sndóo nūú ña. De tú nduú ná ñasíhī nūú iyó, de mā nducú nūú ña.

²⁸ Sochi tú coo ñasíhī nū, de nsūú cuáchi cúu. De tú quetáhān iin ñahan lúli jíin tēe, de suni nsūú cuáchi cúu. Sochi nchivī já iyó ūú táhān, chí níhīn jí tūndóhó ñayivī yáhá, de cūnī ní já má níhīn nūú tūndóhó.

²⁹ Hermano, tūhun já cáhān ní yáhá cúu já yachī-nī ndihī tiempo já sáhá ó tiñu yā. Túsaá de jondē mitan de tēe já iyó ñasíhī, ná cūndihví cā inī dē síquī tiñu maá yā nsūú cā síquī ña.

³⁰ De nchivī já ní jíhī táhān vehe, ná sáhá jí modo jáá nduú cúcuécá inī jí. De nchivī já cúsií inī, ná sáhá jí modo jáá nduú-nī. De nchivī jéen, ná sáhá jí modo jáá nsūú ndatíñú jí cúu. Má cuáha jí tūhun já casi ndá ñūcuán já má cūndihví inī jí síquī tiñu maá yā.

³¹ De nchivī já ní ndihví inī síquī ndatíñú ñayivī yáhá, má cūtéñú cā jí jíin. Chí já ñatin naā ndácá já iyó inī ñayivī yáhá.

³² Cūnī ní já má nācani ndasi inī ndá nūú síquī ndácá já iyó inī ñayivī. Chí tēe cúu soltero, ndihví inī dē tiñu maá Jētohō ō, nāsa cusii inī Jētohō ō sáhá dē.

³³ Sochi tēe iyó ñasíhī, chí ndihví inī dē tiñu já iyó ñayivī, nāsa cusii inī ñasíhī dē sáhá dē.

³⁴ De suni sūcuán síin síin jáni inī ñahan iyó yíí jíin ñahan iyó maá. Chí ñahan iyó maá, ndihví inī ña tiñu maá Jētohō ō, chí cūnī ña já coo ndoo coo íi ánó ña jíin yiqui cúñu ña já sáhá ña tiñu maá yā. Sochi ñahan iyó yíí chí

ndihví iní ña jíin tiñu já iyó ñayíví, nāsa cusii iní yíi ña sáhá ña.

³⁵ Já váha ndá máá nú cúu já cáhān ni sūcuán. Chi nsūú já ndúcú nī casi nī já coo ūú táhān nū, chi sa cūnī nī já caca yíñúhún nú de nune nú já satíñú cutú nú nūú maá Jētoho ō jondē jíin iní jíin ánō nū.

³⁶ De tú iin tēe iyó sēhe síhí dē, de tú cuāyaha cuiyá ji, de tú jáni iní dē já váha cā já coo yíi ji, tūsaá de ná sáhá dē já jáni iní dē, de ná cuāha dē tūhun já coo yíi ji, chi nsūú cuāchi cúu.

³⁷ Sochi tú iin tēe nī ncundaa iní dē já cundeē sēhe síhí dē sūcuán-ni, já má cuāha dē ji visó jíicān fuerza nchivi ji, tūsaá de cuu quendōo ji tá cúu nūú cūnī dē, chi váha-ni sáhá dē.

³⁸ Tūsaá de tēe já jēhe tūhun já coo yíi ji, váha-ni sáhá dē. De tēe jáá nduú jēhe tūhun, chi váha cā sáhá dē.

³⁹ De ñahan já iyó yíi, chi yíhi ña ndahá yíi ña juni técu dē. Sochi tá ja nī jíhi yíi ña, ñūcuán de ja nī ncuu libre ña já quetáhān tucu ña jíin nā-ni tēe cūnī ña, de tú tēe cándija nūú maá Jētoho ō cúu dē.

⁴⁰ Sochi jáni iní nī já ndetū cā coo ña de tú quendōo ña sūcuán-ni. De suni jáni iní nī já jíin Espíritu Yāa Dios cúu já cáhān ni.

8

Siquí cūñu já ní nsōcō nūú ídolo

¹ De mitan de ná cáchi nī siquí cūñu já ní nsōcō nūú ídolo. Ndāā chi ndācá ó jáni iní ō já jíin váha ó nāsa cúu. De ndācá já jíin ō ñūcuán, chi ndúcú sáhá víxí yóhó. De sa já cūndáhvi iní ō táhān ó, ñūcuán sáhá já jíja ó jíin tūhun yā.

² Tú nā-ni nchivi jáni iní ji já jíin váha ji, de nduú chi ncháha ca cunī cuiti ji tá cúu nūú cánuú cunī ji.

³ De sa nchivi já mānī jíin Yāa Dios, maá ji cúu já jétáhví yā.

⁴ Tūsaá de ná cáchi tūhun nī siquí cūñu já ní nsōcō nchivi nūú ídolo. Ndāā chi jíin ō já ndācá ídolo ñayíví, nduú ndāā cuiti. De nduú nā incā yāa iyó, chi mátúhún-ni Yāa Dios.

⁵ De nchivi chi jáni iní ji já iyó ndācá yāa iní andiví jíin ñayíví, chi cáhān ji já iyó cuāhā ndija ndá yāa ji jíin Jētoho ji.

⁶ Sochi nūú ndá máá ó chi mátúhún-ni Yāa iyó, já cúu Tatá ó Yāa Dios. De maá yā nī nsáhá ndācá já iyó, de cuenta maá yā cúu ndācá ó. De suni iyó iin-ni Jētoho ō Jesucristo, de jondē nūú maá yā vāji ndācá já iyó, de suni maá yā nī nsáhá yóhó.

⁷ De nchivi cándija, chi nsūú ndihi ji jíin tūhun yáhá. Chi sava ji nī ncāan ji nī nchiñúhún ji ídolo jondē ncháha ca cándija ji. De jondē mitan de tú yáji ji cūñu ñūcuán de sáhá ji cuenta já ní nsōcō nūú ídolo cúu. De siquí jáá ncháha ca cuja ji jíin tūhun Yāa Dios,

de jáni iní ji já cutéhén ánō ji sáhá cūñu já ní nsōcō nūú ídolo.

⁸ De ndāā chi nsūú já yáji ō cúu já sáhá já cuetáhví Yāa Dios yóhó. Chi tú yáji ō, de nsūú ñūcuán sáhá já quendōo váha cā ō nūú Yāa Dios. De tú nduú yáji ō, de suni nduú sáhá já quendōo nūú cā ō nūú yā.

⁹ De visó ni iin nduú jási já caji nū cūñu ñūcuán, sochi coto nú táhān nú jáá ncháha ca cuja jíin tūhun yā, de mā sáhá nú já suni caji ji visó jáni iní ji já cuāchi cúu.

¹⁰ Váha cā mā caji nú tūsaá, chi sanaá de hermano nū jáá ncháha ca cuja jíin tūhun yā, cunī dē ndóhó já yáji nū iní vehe nūú iyó ídolo, chi jíin váha nú jáá nduú nā cuá sáhá. De sūcuán de sáhá nú já cuu iní dē já suni caji maá dē cūñu já ní nsōcō nūú ídolo, visó jáni iní dē já cuāchi cúu.

¹¹ De sūcuán de stíví nú ánō hermano nū jáá ncháha ca cuja jíin tūhun yā, visó jíin váha maá nú jáá nduú nā cuá sáhá já caji nū. De nduú váha já sáhá nū sūcuán, chi suni jēhé maá dē nī jíhi Cristo.

¹² De tú sūcuán stíví nú ánō hermano nū jáá ncháha ca cuja jíin tūhun yā, tūsaá de siquí maá Cristo cúu já sáhá nū cuāchi.

¹³ Tūsaá de tú cūñu ñūcuán sáhá já quívi hermano ni cuāchi, de mā caji cuiti cā ni cūñu ñūcuán, tácuca mā sáhá nī já quívi dē cuāchi.

9

Siquí já iyó derecho ndá apóstol

¹ De maá nī chi jeca libre ni, de iyó derecho ni siquí já cúu nī apóstol, tēe já ní ntaji yā já scáca tūhun yā. Chi nī jíin ni nūú maá Jētoho ō Jesús, de ndá máá nú cúu tiñu já ní nsáhá nī já nī squívi ní ndá nū ndahá Jētoho ō.

² De tú sava cā nchivi nduú jétáhví ji já cúu nī apóstol, sochi nūú ndá máá nú chi suu cúu ndija nī. Chi siquí já ní scándija nī ndá nú, de já ñūcuán cúu tá cúu nūú iyó ñasíhi já ndíso tíñú nī já cúu nī apóstol nūú maá Jētoho ō.

³ De tūhun yáhá cáhān nī jēhé maá nī nūú ndá nchivi já cáhān siquí nī:

⁴ Cáchi nī já iyó derecho ni já caji ni coho nī já táji nchivi de tú cūnī ni.

⁵ De suni iyó derecho ni tú cūnī ni cundeca nī iin hermana cándija cuu ñasíhi nī, de caca ndúú ni jíin ña, tá cúu nūú iyó ñasíhi Pedro jíin ndá cā apóstol jíin ndá tēe cúu ñanī maá Jētoho ō.

⁶ ¿A jáni iní ndá nú já maá-ni nduhū jíin Bernabé cúu jáá nduú nā derecho já sndóo nī tiñu sáhá nī já cutecū ni, tácuca nune cā ni já nacani nī tūhun váha yā, á naá cúu?

⁷ ¿A iyó soldado já técu dē xūhūn vehe dē? ¿A iyó tēe já jítu yūcū uva de nduú yáji dē uva? ¿A iyó tēe já scáji tícáchi de nduú jíhi dē leche tí? Nduú cuiti. De saá-ni nduhū, ¿a nduú iyó derecho ni já cutecū nī siquí tūhun yā, á naá cúu?

⁸ De mā cāni inī ndá nú jā ndácá jā cáhān ni yáhá, maá-ni tūhun jā cáhān nchivī ñayiví cúu. Chi jondē maá ley yā jā ní jēhe yā nūu Moisés, suni sūcuán cáhān.

⁹ Chi cáhān nūu tutū ley yā: Mā chūhún nū ñunu yuhú stiquí, quiti jáxīn trigo, cáchī. De ndāā chi nsūu maá-ni sīquí stiquí cúu jā ní ncāhān yā sūcuán.

¹⁰ Chi suni sīquí maá ó ní ncāhān yā. Chi ley ñūcuán ní jēhe yā jā váha yóhó, chi stēhēn jā tēe jítu jíin tēe jáxīn trigo, cánuu jā nīhīn dē sava ñūcuán quivī jā ndutútú.

¹¹ De suni sūcuán ndá nduhū jā ní jaquīn ni tūhun Espiritu inī ánō nū, ¿de á tiñu vēe cúu nūu ndá nú tú nastútú ní nūu nū jā cutecū ni?

¹² De tú sava cā tēe jā stēhēn nūu nū, íyó derecho dē jā cācān dē nūu nū, de ná oncá cúu ndá nduhū jā má cōó derecho ni jā cācān ni. Sochi nduú ní jícān ndá ní derecho ñūcuán, chi sa ní jendeé inī ní jā cajī ni cuenta maá ní, tácuca mā cāsī ní jā caca tūhun váha Cristo.

¹³ De jíin ndá nú jā ndá sūtū jā sātíñu inī templo, ní ntecū ndá dē sīquí ndácá jā ní nsōó nchivī inī templo. Chi ndá sūtū jā ní nsatíñu nūu altar nūu ní nsōó jí quiti, suni ní nchajī dē sava quiti ñūcuán.

¹⁴ De suni sūcuán ní ndacu maá Jētohō ó tiñu jā ndá tēe nácani tūhun jā scácu yā yóhó, sīquí tiñu ñūcuán nīhīn dē jā cutecū dē.

¹⁵ Sochi nduhū chi nduú ní jícān cuitī ni derecho ni yáhá, de suni nsūu jā tēe ní tūhun yáhá nūu ndá nú jā taji nú nūu ní. Chi jáni inī ní jā váha cā ná cúu ni nsūu cā jā quehen ní jā taji ndá nú, chi casī jā cūsī inī ní jā scáca ní tūhun yā sūcuán-ni.

¹⁶ De nduú váha tú sáhá téyí ní maá ní sīquí jā nácani ní tūhun jā scácu yā yóhó. Chi jā ní ntetíñu yā nduhū cúu, de cánuu jā squīncuu ní. Chi nācā ndáhvī ní de tú mā nácani ní tūhun yā.

¹⁷ De tú jā cúu inī maá ní cúu jā nácani ní, ñūcuán de cuu cācān ni yāhvī ní nícu. De nduú chí cánuu jā squīncuu ní, chi maá Yāā Dios ní ntee tiñu nduhū.

¹⁸ Túsaá de yāhvī ní cúu jā cūsī inī ní jā sūcuán-ni nácani ní tūhun jā scácu yā yóhó, de nduú jícān ni derecho ní jā cutecū ní sīquí jā nácani ní tūhun yā.

¹⁹ Chi visō ní iin nchivī nduú tátúnī nūu ní, sochi ní nsáhá ní maá ní mozo nūu ndácá jí jā nácani ní tūhun nūu jí, tácuca nīhīn ní cuāhā jí jā candíja jí Cristo.

²⁰ De tá íyó ní jíin ndá táhān ní hebreo, de sáhá ní tá cúu nūu sáhá maá jí, tácuca cuu scándíja ní jí. Chi násáhá ní maá ní modo tēe jā yíhī chíjin ley Moisés, tácuca cuu scándíja ní jí jā yíhī jí chíjin ley ñūcuán, visō nduú cā yíhī maá ní chíjin ley.

²¹ De suni násáhá ní maá ní modo nchivī jáā nduú yíhī chíjin ley Moisés, tácuca cuu

scándíja ní nchivī ñūcuán. De visō sūcuán de yíhī ní chíjin ley Yāā Dios, chí suu cúu ley Cristo jā squīncuu ní.

²² De tá íyó ní jíin nchivī jáā nchāha ca cuja jíin tūhun yā, de sáhá ní maá ní modo jā suni nchāha ca cuja ní, tácuca cuu scándíja cā ní jí. Túsaá de násáhá ní maá ní tú nása íyó ndácá nchivī, tácuca jíin ndácá-ni modo ñūcuán de cuu scándíja ní sava jí.

²³ Ndácá yáhá sáhá ní jā sīquí tūhun jā scácu yā yóhó, tácuca suni nīhīn ní táhvī jā ndíso tūhun yā.

²⁴ De jíin ndá nú jā ndá tēe jā jínu carrera, de ndāā chí ndihī dē jínu, sochi iin dē-ni cundee jí nīhīn premio. De suni sūcuán nducú ndeeé ndá maá nú squīncuu nú, tácuca nīhīn nū premio nūu yā.

²⁵ De ndácá tēe jā cúnī cundeeé sīquí iin deporte, chí scuāha dē de jito dē maá dē. Sūcuán sáhá ndá dē tácuca nīhīn dē iin premio jā cúu corona ndahá yúcu ñutun jā ñamā naā. Sochi ndá maá ó sa ndúcú ndeeé ó tácuca nīhīn ó iin premio jā má náā cuitī.

²⁶ De saá-ni maá ní, suni ndúcú ndeeé ní modo tá sáhá tēe jínu, de nduú ndúcú ndeeé cāhā ní. De sáhá ní tá sáhá ndá tēe cānaá juego jáā nduú jēhe íyú dē, chí quēe tiñu jā sáhá ní.

²⁷ Chí sa sndóho ní yiqui cúñu ní, de sndíhvī inī ní maá ní jā squīncuu ní. Chí visō sndíhvī inī ní incā nchivī jā nducú ndeeé jí, de tú nduú ndúcú ndeeé maá ní, de snāá ní premio ní.

10

Siquí jā má chíñúhún jí ídolo

¹ Hermano, cúnī ní jā ná jícūhun inī ndá nú nása ní jica ndá tatá ó jondē janahán. Chí ndihī jí ní jica chíjin vicō jā ní stēhēn ichi nūu jí, de ndihī jí ní nchāha mähñú ndute Mar Rojo jā ní ncusín de ní nune ichi.

² De sūcuán cúu jā ní nduu inuú ndá jí jíin Moisés, chí ní niquín jí dē chíjin vicō jíin mähñú mar.

³ De ndihī jí chí inuú-ni ní nchajī jí alimento jā ní jēhe maá Espiritu.

⁴ De suni ndihī jí ní jihī ndute jā ní jēhe Espiritu. Chí ní jihī jí ndute jā ní nquene yīcā cava nūu ní jica nuu jí. De Cristo cúu tá cúu cava ñūcuán jā jēhe yā ndute jā cutecū ó níí cání.

⁵ De visō sūcuán de cuāhā jí ní ncuñihīn inī, de nduú ní ncūsī inī Yāā Dios jíin jí, de jā ñūcuán cúu jā ní jíhī jí nūu ñuhun tíhá.

⁶ De ndácá jā ní ncuu ñūcuán, chí iin ejemplo cúu nūu ó, tácuca mā ndíyo inī ó ndácá jā nēhēn, tá cúu nūu ní ndíyo inī ndá jí.

⁷ De mā chíñúhún ndá nú ídolo, tá cúu nūu ní nsáhá sava jí. Chí sūcuán cáhān nūu tutū íi: Ní jécundeeé ndá nchivī, ní nchajī jí ní jihī

ji vico ídolo, de nī nacuiñi ji nī jita jéhe ji nūū, cáchi.

⁸ De ni mā cācá ndīi ō tá cúu nūū ní nsáhá sava ndá ji, de nī jīhi ōcō ūnī mīl ji jā iin-ni quīvī.

⁹ De ni mā sáhá ó tiñu jā squíti inī ō Jētoho ō, tá cúu nūū ní nsáhá sava ji, de nī jīhi ji jā ní ntiin cōō ji nī nsáhá yā.

¹⁰ De ni mā cāhān sōó nú sīquī Yāā Dios, tá cúu nūū ní ncāhān sōó sava ji, de nī jīhi ji jā ní jahni ángel yā jī.

¹¹ De ndācá jā ní ncuu ñúcuán, chi iin ejemplo cúu nūū ó. De súcuán yósō nūū tutú tácuá ná chūhun vāha inī maá ó. Chi ndá maá ó cúu nchivī tēcu quīvī jā cuándihi ñayīvī.

¹² Túsaá de ndá ndóhó jā jāni inī nū jā iñi ñhin nū jāá nduú sáhá nú cuāchi, de coto má quīvī nū cuāchi.

¹³ Chi iyó jā ndúcú squīvi ndá ndóhó nūū cuāchi, de inuú-ni ndóho ndá nú súcuán jondē jīn ndá cā nchivī. Sochi cuu cundeé cucáhnú inī nū maá Yāā Dios, chi mā cuāha yā tūhun jā caa cā coto túni Satanás ndóhó, chi maá medida-ni jā cuu cundeé nú jīn. Chi sa tú vāji jā ndúcú squīvi ndóhó cuāchi, de chindeé yā ndóhó jā quee nú de cundeé nú sīquī.

¹⁴ Ñanī mánī, mā chíñuhún cuitī ndá nú ídolo túsaá.

¹⁵ Cāhān ni jīn ndá nú jā cúu nū nchivī jā jicūhun inī, de sáhá nú cuenta de tú iyó ndāā tūhun jā cāhān ni.

¹⁶ Maá vaso ñi jā nácuetáhvī ó jēhē, suu jīhi cáhnú ó jā stéhēn ō jā inuú-ni cúu ndihi ó chi ní jati ññi Cristo jā sīquī ō tá ní jīhi yā yīcā cruz. De stātilā jā scuāchi ó, jā yājī cáhnú ó, suu stéhēn jā inuú cúu ndihi ó sīquī jā ní jēhe Cristo yiqui cúñu yā ní jīhi yā jēhē ō.

¹⁷ De visó cuāhā ō iyó, de iin-ni nchivī cúu ó, chi iin-ni stātilā ñúcuán yājī cáhnú ó sīquī jā cándija ó.

¹⁸ Cūndēhē ndá nú nāsa sáhá nchivī Israel. Ndá nchivī jā yājī quiti jā ní nsōcō nūū yā, chi inuú-ni cúu ndihi ji sīquī jā yājī ji jā ní nsōcō ñúcuán.

¹⁹ De cāhān ni jāá nduú ná jétíñú ídolo, de suni nduú ná jétíñú cúñu jā ní nsōcō nūū ídolo, chi inuú-ni cúu jīn ndācá cā cúñu.

²⁰ De suni cāhān ni jā nchivī jāá nduú jīnī tūhun Yāā Dios, tá sócō ji, de nūū tāchī sócō ji, nsūū nūū Yāā Dios. De nduú cúni ni jā quīvi nduú ndá nú jīn tāchī.

²¹ Mā cúu coho ndá nú vaso maá Jētoho ō de tú jīhi nū jā ní nsōcō nūū tāchī. De mā cúu caji nū nūū mesa Jētoho ō de tú yājī nū jā ní nsōcō nūū tāchī.

²² Mā quīvi nduú ō súcuán jīn tāchī, tácuá mā sáhá ó jā cucuñiñ Jētoho ó yóhó. ¿A jāni inī nū jā iyó téyji cā maá ó nsūū cā maá yā jā má cúu cuāha yā castigo yóhó, á naá cúu?

Ndihī-ni chí sáhá ó jīn tūhun cūndáhvī inī

²³ De ndāā cúu jā cāhān nchivī jā ndihī-ni tiñu iyó vāha jā sáhá ó tú nāsa cúni ō. De nduú chí nsūū ndihī sáhá jā quendōo vāha ánō ō. Ndihi chí cuu sáhá ó, de visó súcuán de nsūū ndihī sáhá jā cuja táhān ó jīn tūhun yā.

²⁴ Chi cánuú jā sáhá ó jā vāha táhān ó, nsūū maá-ni jā vāha maá ó.

²⁵ Cuu caji ndá nú ndihī-ni cúñu jā cúyāhvī nūū yāhvī, de mā cántuhún nú de ni mā cāni inī nū á jā ní nsōcō nūū ídolo cúu.

²⁶ Chi cuenta maá Jētoho ō cúu ñayīvī jīn ndivī jā iyó inī, de cuu cuetíñú ó.

²⁷ De tú iin tēe jāá nduú cándija cana dē ndóhó jā caji nū jīn de, de tú cúni nū quīhin nū, túsaá de caji nū ndācá jā canī dē nūū nū. De mā cántuhún nú de ni mā cāni inī nū á jā ní nsōcō nūū ídolo cúu.

²⁸ Sochi tú cachī iin-jī nūū nū jā cúñu jā ní nsōcō nūū ídolo cúu, ñúcuán de mā caji nū, chí sīquī jā jāni inī ji jā cuāchi cúu, de sīquī jāá nduú cúni nū jā quīvi ji cuāchi.

²⁹ De súcuán cāhān ni sīquī jā incá ji jāni inī jā cuāchi cúu, visó nsūū súcuán jāni inī maá nú. De sanaá de cāhān iin nū: ¿A nduú iyó libre ni jā caji ni jā cúni maá ni, visó jāni inī incá ji jā cuāchi cúu?

³⁰ De tú nácuetáhvī ní nūū Yāā Dios de yājī ni, ¿de nājēhē cāhān ji sīquī ní jā yājī ní? cachī nū.

³¹ Nduú chí ndihī jā sáhá nú, visó jā caji nū á jā coho nú, á nā-ni tiñu sáhá nú, de ndihī-ni sáhá yíñuhún nū jīn Yāā Dios, tácuá cuni nchivī jā víi cúñáhnú yā.

³² De mā sáhá nū tiñu jā squīvi nū nchivī nūū cuāchi, cúu nchivī hebreo, cúu nchivī ndá nación jāá nduú jīnī tūhun Yāā Dios, cúu nchivī cándija Yāā Dios.

³³ De nduhū chí ndúcú ní jā ná cúsi inī ndācá nchivī jīn ndá tiñu jā sáhá ní. Nduú ndúcú ní jā vāha maá ní-ni, chí sa ndúcú ní jā sáhá ní jā vāha cuāhā nchivī, tácuá cācu ndá ji.

11

¹ De ndacu ndá nú nduhū, tá cúu nūū ní ndacu maá ní Cristo.

Sīquī nāsa cánuú sáhá ndá ñahan jā ndútutú

² Vāha sáhá ndá nú, hermano, jā níni núcūhun inī nū nduhū, de ndihvi inī nū jīn ndá tiñu jā ní stéhēn ni nūū nū.

³ Sochi cúni ni jā ná jicūhun inī ndá nú jā Cristo cúñáhnú nūū ndācá tēe. De tēe cúñáhnú dē nūū ñasíhī dē. De Yāā Dios cúñáhnú yā nūū Cristo.

⁴ Tú iin tēe ñuhún dē xini dē tá jīcān táhvī dē á nācāni dē tūhun nūū ndútutú nchivī cándija, túsaá de jēhe dē tūhun canoō maá dē.

⁵ Sochi iin ñahan, tú nduú ndási xīñī ña tá jīcān táhvī ña á nācāni ña tūhun, túsaá de jēhe

ña tūhun canoō maā ña, chi iin-ni cúu ñúcuán jíin já sètē xīnī ña.

⁶ Chi tú má cásī ña xīnī ña, de vāha cā ná sètē ndīhi ña xīnī ña túsaa. De tú cúcanoō ña já sètē ña xīnī ña á já sètē ñiif ña, de ná cásī ña túsaa.

⁷ Sochi tēe chi má cásī dē xīnī dē, chi maā dē cúu muesta ja stéhēn nāsa cúu Yāa Dios já cūñáhnú yā. De ñahan chi sa stéhēn ña já cūñáhnú tēe.

⁸ Chi tá ní nsáhā yā tēe, de nsūú jíin yiqui ñahan ní nsáhā yā, chi sa jíin yiqui tēe ní nsáhā yā ñahan.

⁹ De ñahan chi ní ncuvāha ña já síquī tēe, nsūú tēe já síquī ñahan.

¹⁰ De já ñúcuán cánuú já cundasi xīnī ñahan, de suu stéhēn já cūñáhnú tēe, chi suni ndéhé ndá ángel yā nāsa sáhā ña.

¹¹ De visō sūcuán de yóhó já cándija ó chi jíinī ó já má cōó tēe de tú nduú ñahan, de má cōó ñahan de tú nduú tēe.

¹² Chi visō ní nsáhā yā ñahan jíin yiqui tēe, de mitan chi cácu tēe chíjin ñahan, de maā Yāa Dios cúu já sáhā ndácá-ni.

¹³ Sáhā ndá máá nú cuenta, ¿á iyó vāha de tú nduú ndási xīnī ñahan tá jíicān táhvi ña núú Yāa Dios?

¹⁴ Chi sáhā ó cuenta já inī ñayívi yáhā, tú cáni ixi tēe de cúcanoō dē sáhā.

¹⁵ Sochi ñahan chi sa vii cáá ña de tú cáni ixi ña, chi suu ní jēhe yā já cundasi xīnī ña.

¹⁶ De tú ní iin nchivī cúni jí cāhān jí síquī tūhun yáhā, de ndá nduhū jíin ndá grupo nchivī já cándija núú Yāa Dios, nduú ná incā costumbre jétúhún ní síquī tūhun yáhā.

Jā stívī ndá jí síquī Cena Jētohō ō

¹⁷ De iyó incā tūhun já cánuú já cāhān ní jíin ndá nú, chi nduú cúu cāhān ní já vāha sáhā nú. Chi tá ndútútú ndá nú de nduú sáhā já quéndō vāha cā nú, chi sa já stívī ndá nú.

¹⁸ Xihna cā tūhun yáhā cāhān ní, chi níhīn ní tūhun já tá ndútútú ndá nú de cúsiin inī nú. De jáni inī ní já ndáa cúu.

¹⁹ Chi níni coo sava nú já cusíin inī, tácuá natūu ní-ni nchivī cúu já cándija vāha máhñú ndá nú.

²⁰ De já cúsiin inī ndá nú sūcuán tá ndútútú nú, de nsūú cena maā Jētohō ō cúu já yájī nú túsaa.

²¹ Chi tá yájī ndá nú, de tá iin inī nú cúni já caji xihna cā nsūú cā ndá táhán nú. De sūcuán de sava nú nduú níhīn, de jíhī sōco, de sava nú jíni já jíhi cuahā.

²² ¿A nduú névāha ndá nú vehe núú caji nú coho nú, á naá cúu? Chi já sáhā ndá nú sūcuán cúu jáa nduú iyó yíñúhún nú inī vehe núú ndútútú nchivī já cándija Yāa Dios, chi sáhā nú já cúcanoō nchivī jáa nduú ná névāha. ¿Nāsa cāhān ní jíin ndá nú túsaa? ¿A cāhān ní já vāha sáhā nú? Nduú chi nsūú já vāha cúu já sáhā ndá nú sūcuán.

Síquī já ní jaquīn Jētohō ō Cena yā

(Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20)

²³ Chi tūhun yáhā já ní nastéhēn ní núú ndá nú, chi núú maā Jētohō ō ní níhīn ní: Já maā jacuaá já ní nastuú dē Jētohō ō Jesús, de ní nquehen yā státílā.

²⁴ De xihna cā ní nacuetáhvī yā núú Tatá yā, de ní scuáchi yā, de ní ncāhān yā jíin ndá tēe scuáha jíin yā: Quehen de caji ndá nú, chi yáhā cúu yiqui cúu ní já ní nsōcō ní já síquī ndá nú. De níni caji ndá nú sūcuán já nūcūhun inī nú nduhū já ní jíhī ní jēhē nú. Ncachi yā.

²⁵ De suni sūcuán ní nquehen yā vaso tá ní ncuu ní ncuxíni yā jíin ndá dē, de ní ncāhān yā: Já ñúhún vaso yáhā cúu níni ní já sáhā cutú tráttú jeé já scácu ní nchivī. De ndácá vuelta tá jíhi ndá nú, de nūcūhun inī nú nduhū. Ncachi yā.

²⁶ Chi ndácá vuelta já yájī ndá nú státílā ñúcuán de jíhi nú vaso ñúcuán, chi sūcuán stéhēn nú já ní jíhī Jētohō ō jēhē ō. De sūcuán sáhā ndá nú jondē quívi já nenda yā.

Síquī nāsa caji yíñúhún jí Cena yā

²⁷ De tú ná-ni nchivī caji jí státílā ñúcuán á coho jí vaso Jētohō ō ñúcuán, de tú nduú sáhā yíñúhún jí núú Yāa Dios, túsaa de sáhā jí cuachi jáa nduú iyó yíñúhún jí síquī yiqui cúu maā Jētohō ō jíin síquī níni yā.

²⁸ Túsaa de coto túnī ndá nú maá nú tú iyó ndoo ánō nú jáa nduú ná cuáchi nú. De sá de cuu caji nú státílā ñúcuán de coho nú vaso ñúcuán.

²⁹ Chi tú iin nchivī nduú yájī nduú jíhi yíñúhún jí de nduú nūcūhun inī jí já yiqui cúu yā cúu, de nchivī ñúcuán chi níhīn jí castigo tú caji jí coho jí.

³⁰ Já ñúcuán cúu já iyó cuahā nchivī cúhū jíin nchivī iyó xii máhñú ndá nú. De sava jí ja ní jíhi.

³¹ Sochi tú coto túnī ō maá ó jondē nchāha ca caji ō, de Jētohō ō chi má cuāha yā castigo yóhō.

³² De tú maā Jētohō ō jēhe yā castigo núú ō, de sūcuán sndóho yā yóhó tácuá má tánū táhvi ō jíin nchivī ñayívi.

³³ Ñanī mání, túsaa de tá ndútútú ndá nú já caji nú cena yā, de cundetu táhán nú tácuá caji inuú nú.

³⁴ De tú iin nchivī jíhī jí sōco, de xihna cā vehe jí ná caji jí, tácuá má stívī jí núú ndútútú ndá nú. De sūcuán de má cuāha yā castigo jí. De quívi já cuēē ní núú ndá nú, de cachí ní nāsa coo sava cā tíñu.

12

Síquī ndá táhvi já jēhe Espírítu

¹ Hermano, cúni ní já ná jícūhun inī ndá nú síquī ndácá táhvi já jēhe Espírítu Santo núú ō, suu ndácá modo já sátíñú iin inī ó núú Yāa Dios.

² De jíní ndá nú já tá nī ncuu nú nchiví jáá nduú cándíja, de nī ndihví iní nū nī nchiñúhún nū ndá ídolo ñihín.

³ De mitan de ná jícūhun iní nū já tú nī nchiví cáhān nāvāha jī sīquí Jesús, de nsúú jín poder Espíritu Yāá Dios cúu já cáhān jī súcuán. De nī iní jī suni mā cúú cáhān jī já Jētohō jī cúu Jesús, de tú nduú ndéē poder Espíritu Santo iní jī.

⁴ De síin síin táhvi jéhe yā já sáhá iin iin ó tíñu yā, sochi iin-ni maá Espíritu Santo cúu já jéhe.

⁵ De síin síin tíñu sáhá iin iin ó, sochi nūū iin-ni Jētohō ó sátiñu ndácá ó.

⁶ De síin síin modo sáhá ó tíñu yā, sochi iin-ni Yāá Dios cúu já sáhá ndá tíñu ñúcuán jín ó.

⁷ De nūū tá iin iin ó nī jéhe Yāá Dios táhvi já sáhá Espíritu yā jín ó, tácuā ná sáhá ó já cuja ndá táhān ó jín túhun yā.

⁸ Chi sava ó nī ñihín ó táhvi já cáhān ndichí ó túhun yā, já sáhá maá Espíritu. De sava cá ó nī ñihín ó já cúu jícūhun vāha iní ó de cáchi túhun ó, de suni maá Espíritu sáhá.

⁹ De nūū sava cá ó nī jéhe yā táhvi já cúu cándíja ñihín ó já sguíncuu yā já jicān ó, de sava cá ó cúu sáhá ó já ndúvāha nchiví cúhū, de suni maá Espíritu sáhá.

¹⁰ De sava cá ó cúu sáhá tíñu ñáhnú jín poder Yāá Dios. De sava cá ó cúu nácani túhun yā. De sava cá ó nī nsáhá yā já nácani ó ndácá túhun, tú vāji nūū Espíritu yā á nduú. De sava cá ó nī ñihín táhvi já cáhān ó quéhén yuhú jáá nduú jícūhun iní ó. De sava cá ó cúu nácachí túhun ó túhun já nī ncāhān táhān ó jín incā yuhú.

¹¹ De ndácá táhvi yáhá, chi iin-ni maá Espíritu cúu já sáji, de síin síin jéhe yā nūū iin iin ó, nása jétahān iní maá yā.

Ndihi ó cúu tá cúu iin-ni cá yiqui cúñu

¹² Chi tá cúu nūū cúu iin yiqui cúñu já iyó cuāhā parte, súcuán cúu ó jín Cristo já cúu ó modo yiqui cúñu yā, chi iin-ni cá cúu ó jín yā. De visó cuāhā parte cúu ó, sochi iin-ni cúu ó, tá cúu iin yiqui cúñu já iyó cuāhā parte.

¹³ Chi iin-ni cá nī nduú ó jín yā nī nsáhá iin-ni maá Espíritu Santo tá nī jenduté ndácá ó. Súcuán cúu visó cúu ó nchiví hebreo á nchiví griego, visó mozo já nī jeen nchiví á tēe sátiñú cuenta maá. De ndihi ó chi iin-ni Espíritu nī ñihín ó.

¹⁴ De iin yiqui cúñu chi nsúú iin-ni parte cúu, chi sa cuāhā parte cúu.

¹⁵ De tú jéhe cáhān: Nsúú cuenta yiqui cúñu cúu nī, chi nsúú ndahá cúu nī, de nduú chi iin parte yiqui cúñu cúu ndija.

¹⁶ De tú sōho cáhān: Nsúú cuenta yiqui cúñu cúu nī, chi nsúú tñūú cúu nī, de nduú chi suni iin parte yiqui cúñu cúu ndija.

¹⁷ De tú ní yiqui cúñu ó cúu tñūú, ¿de nása cunini ó túsaá? De saá-ni tú ní yiqui cúñu ó cúu sōho, ¿de nása ñihín xicó ó túsaá?

¹⁸ Sochi Yāá Dios nī nchutáhān yā tá iin iin parte yiqui cúñu, nása nī ncuu iní yā já coo.

¹⁹ Chi tú iin-ni parte cúu ndihi, de nsúú ní iin yiqui cúñu cúu tásaá.

²⁰ De nduú chi cuāhā parte iyó, de iin-ni yiqui cúñu cúu.

²¹ De nī mā cúú cáhān tñūú jín ndahá: Nduú jíní ñúhún nī ndóhó. De saá-ni xini, mā cúú cáhān jín jéhe: Nduú jíní ñúhún nī ndóhó.

²² Chi sa ndácá parte yiqui cúñu já jáni iní ó já núu cá fuerza, sa suu cúu já cánuu cá.

²³ De ndácá parte já jáni iní ó jáá nduú cáá vāha, sa suu ñuncúún cá chúhun ó sahma. De ndá parte jáá nduú cáá vii, sa vāha cá jási ó.

²⁴ Chi ndá parte já cáá vii, nduú cánuu já cundasí. Chi súcuán nī nchutáhān Yāá Dios yiqui cúñu, já ñuncúún cá jito ó jáá nduú cáá vii.

²⁵ Súcuán nī nsáhá yā tácuā mā cúsiín ndácá parte yiqui cúñu, chi sa chindeé táhān vāha jín táhān.

²⁶ De tú jātú iin parte yiqui cúñu, de suni ní cáhnú jātú. De tú iin parte jito ñuncúún ó, de suni ndihi-ni parte quéndoo vāha.

²⁷ De ndá ndóhó chi modo yiqui cúñu Cristo cúu nú, chi iin-ni cá cúu ó jín yā. De tá iin iin nú cúu iin parte yā.

²⁸ Túsaá de síin síin tíñu nī jéhe Yāá Dios nūū ndácá nchiví cándíja já cúu jī modo iin iin parte yā: Xihna cá ndácá apóstol já ní jani yā já scāca dē túhun yā. Ñúcuán de já úu, ndá tēe nácani túhun yā, de já úní, ndá tēe stéhēn. Ñúcuán de ndá nchiví já sáhá tíñu ñáhnú jín poder yā, jín nchiví já sáhá já ndúvāha nchiví cúhū, jín nchiví já chindeé táhān, jín já ndiso tíñu, jín nchiví já cáhān síin síin yuhú jáá nduú jícūhun iní.

²⁹ ¿Túsaá de á ndihi ó cúu apóstol? ¿A ndihi ó nácani túhun? ¿A ndihi ó stéhēn? ¿A ndihi ó cuu sáhá tíñu ñáhnú?

³⁰ ¿A ndihi ó cuu sáhá já nduvāha nchiví cúhū? ¿A ndihi ó cuu cáhān síin síin yuhú? ¿A ndihi ó cuu nacachí túhun incā yuhú ñúcuán, á naá cúu? Nduú chi síin síin táhvi nī ñihín ndácá ó.

³¹ Túsaá de cundihvi iní ndá nú já cácan nū já cuāha Yāá Dios táhvi já cánuu cá nūū nū. De mitan de ná stéhēn nī nūū ndá nú iin já vāha cá nūū ndácá cá táhvi ñúcuán, suu túhun cúndáhvi iní táhān.

13

Sīquí túhun já cúndáhvi iní táhān

¹ Visó tú cuu cáhān ó quéhén yuhú já cáhān ndá nchiví á já cáhān ndá ángel Yāá Dios, de tú nduú cúndáhvi iní ó táhān ó, de ndá túhun já cáhān ó cúu tá cúu iin tambor já naxin

cáxin á iin platillo já naxín cáxin já sáhá já cúcuxí sōho nchiví.

² De visó cuu nacani vāha ó tūhun yā, de cuu jícūhun inī ō ndācá tūhun yuhú yā jíin ndācá tūhun ndíchí, de tú nduú cúndáhví inī ō táhán ó, de nduú ná tiñu cuití ō túsaá. De visó cuu candija téyíí ó já jondē cuu cáhān ō já cujiyo yucu, sochi tú nduú cúndáhví inī ō táhán ó, de nduú ná tiñu cuití cúu.

³ De visó ná sáji ō ndihi já névāha ó cuu nchiví ndáhví, de visó ná cuáha ó tūhun já teñuhūn nchiví yóhó já síquí tūhun yā, de tú nduú cúndáhví inī ō táhán ó, de nduú ná jétiñú cuití túsaá.

⁴ Nchiví já cúndáhví inī chi íyó paciencia jíin táhán, de íyó māni inī, de nduú cúcuásún inī. De nduú sáhá víxí, de nduú sáhá téyíí maá.

⁵ Nduú sájéhe inī, nduú ndúcú já cuu maá, nduú quítí inī, nduú chúhun inī tūhun quítí inī.

⁶ Nduú cúsi inī jíin tiñu néhén já sáhá ndá táhán, chi sa cúsi inī jíin tiñu vāha.

⁷ Nchiví já cúndáhví inī táhán chi ndihi-ni jéhdē inī já ndoho jēhē táhán, de nduú jéncuifí já cándija táhán, jíin já ñúhūn inī já squincuu táhán, jíin já jéndeé inī jíin táhán.

⁸ Tūhun cúndáhví inī chi mā náa cuití. De quiji quívi jáá nduú cá nacani ji tūhun, de ni mā cáhān cá ji quéhén yuhú, de ni nduú cá jíin ñúhūn tūhun ndíchí.

⁹ Chi nduú jíin vāha vāha ó mitan, de tūhun yā já nácani ó suni jacū-ni cúu.

¹⁰ Sochi tá quiji quívi já cuní ō ndihi, ñúcuán de mā cóo cá já jíin ō jacū-ni, chi ndihi-ni cuní ō.

¹¹ Tá ni ncuu ó sūchí lúli de ni ncāhān ō tá cáhān sūchí lúli, de ni jani inī ō de ni jícūhun inī ó modo sūchí lúli. Sochi tá ni jahnu ó de ni sndóo ó modo sūchí lúli.

¹² De suni súcuán, jacū-ni jícūhun inī ō mitan, modo já ndéhé ó nūū iin espejo jáá nduú níjn vāha. Sochi cúcuéé cá de jícūhun cáji inī ō ndihi. De mitan chi jacū-ni jíin ō, sochi cúcuéé cá de cuní vāha ó nása Yāa cúu yā, tá cúu nūū jíin vāha yā yóhó nása nchiví cúu ó.

¹³ Túsaá de íyó ūni tūhun já quéndōo cutú níí cání: já cándija nhin ó já squincuu yā já ní nquee yuhú yā, já cuhun inī ō ndācá já vāha já coo, jíin já cundáhví inī ō táhán ó. De tūhun cúndáhví inī chi ñáhnú ndasi cá cúu nūū ndācá cá yáhá.

14

Siquí já cáhān ji quéhén yuhú

¹ Túsaá de cundihví inī ndá nú já cundáhví inī nū táhán nū, de suni cundihví inī nū cácān nū ndá táhvi já jéhe Espiritu Santo. De táhvi já cánuú cá cúu já nacani nú tūhun yā.

² Chi tēe já névāha táhvi já cáhān dē quéhén yuhú jáá nduú jícūhun inī dē, chi maá-ni Yāa Dios jíin já cáhān dē, de nchiví chi nduú. Chi ni iin ji má jícūhun inī já cáhān dē. Chi sáhá Espiritu Santo já cáhān dē ndá tūhun yuhú.

³ Sochi tēe já nácani tūhun yā, chi jíin nchiví cáhān dē tácuca cuja ji jíin tūhun yā, de sndihví inī dē ji, de cáhān dē tūhun ndeé inī jíin ji.

⁴ De tēe já cáhān incā yuhú jáá nduú jícūhun inī, chi maá dē-ni cúu já jíja jíin tūhun yā. Sochi tēe já nácani tūhun yā chi sa suha sáhá dē já nchiví cándija, jíja ji jíin tūhun yā.

⁵ Jéahān inī ni já ndihi nú cuu cáhān nū quéhén yuhú jáá nduú jícūhun inī nū, sochi já cánuú ndasi cá cúu já nacani nú tūhun yā. Chi ñáhnú cá tiñu sáhá tēe já nácani tūhun yā nsúú cá tēe já cáhān incā yuhú jáá nduú jícūhun inī. Chi tú nduú ná tēe já cachí tūhun ná tūhun cúu já cáhān dē, de má cuétiñú já cuja nchiví cándija.

⁶ Já ñúcuán hermano, tá cuéé ni nūū ndá nú de tú cáhān ni jíin yuhú jáá nduú jícūhun inī nū, ¿de nása cuétiñú ñúcuán túsaá? Sochi tú cáhān ni iin tūhun já ní stéhén yā, á iin já cutúha nú tūhun ndāá, á iin já nácani ni tūhun yā, á iin já stéhén ni nūū nū, suu ñúcuán cúu já cuétiñú.

⁷ Ná sáhá ó cuenta já instrumento músca, visó nduú tēcú, de cuu cata, tá cúu flauta jíin arpa. De tú nduú jíta síin síin nota, ¿de nása cuní ō ná yaá jíta?

⁸ De tú trompeta nduú ndáhyū cáji, de ni iin tēe má sáhá túha dē já quíin de guerra.

⁹ De saá-ni ndá ndóhó, tú nduú cáhān cáji nú tūhun já jícūhun inī nchiví, ¿de nása cuní ji náá cúu já cáhān nū? Chi tūhun já cáhān nū chi vāchi táchi-ni jiso cuāhān jíin.

¹⁰ De ndāá chi íyó cuāhā yuhú inī ñayívi, de ndācá yuhú chi íyó nchiví jícūhun inī.

¹¹ Sochi tú nduú jícūhun inī ō yuhú já cáhān iin tēe, de cúu ó tá cúu tēe ñuū jíca núū tēe já cáhān, de suni tá cúu tēe ñuū jíca cúu dē núū maá ó.

¹² De já ñúcuán ndá ndóhó já cuní ndasi nú nhin nū táhvi já jéhe Espiritu, cácān nū táhvi já sáhá já cuja nchiví cándija jíin tūhun yā.

¹³ Túsaá de nchiví já cáhān incā yuhú jáá nduú jícūhun inī ji, ná cácān táhvi ji já cuu nacachi tūhun ji yuhú ñúcuán.

¹⁴ Chi tú jícān táhvi ō jíin incā yuhú, de maá ánō ō-ni cúu já jícān táhvi, sochi nduú ná jétiñú jíin jáá ntúni ō.

¹⁵ ¿Nása sáhá ó túsaá? Ná cácān táhvi ō jíin ánō ō, de saá-ni jíin jáá ntúni ō. De suni ná cáta ó yaá íi jíin ánō ō, de saá-ni jíin jáá ntúni ō.

¹⁶ Chi tú nácuétiñú nú maá-ni tūhun já ní nquiji núū ánō nū, de nduú jícūhun inī nū, túsaá de tēe níni jáá nduú jícūhun inī, má cúu nacuetáhvi dē jíin nū. Chi nduú jíin cuití dē ná tūhun cáhān nū.

17 Ndāā chi vāha nácuetaáhvī maá nú, sochi incā dē nduú ná níhīn dē jā cuja áno dē jíin tūhun yā.

18 Ná cútahví ni nūū Yāā Dios jā cuahā cā vuelta cāhān ni jíin yuhú jāā nduú jíicūhun inī ō nsūū cā ndā ndóhó.

19 De visō sūcuán de tá iyó tūtú nī jíin nchivī cándija, de jétahān cā inī ni cāhān ni ūhūn-ni tūhun jā jíicūhun inī ji de stéhēn nūū jí, nsūū cā jā cāhān ni ūxī mil tūhun jíin incā yuhú jāā nduú jíicūhun inī jí.

20 Hermano, mā cānī inī ndá nú modo sūchī lúli, chi sa cuja nú jā jíicūhun vāha inī nū. Sochi coo nú tá nūū cúu sūchī lúli jāā nduú jíin jí tiñu néhēn.

21 De suha yósō nūū tutū ley yā janahán: Jíin tūhun jā cāhān tēe incā yuhú, jíin tūhun jā cāhān tēe űūū jícā, sáhā nī jā cunini ndá nchivī yáhā tūhun nī. Sochi nī jíin űūcuán de mā sáhā jí cuenta tūhun jā cāhān ni, cáchī maá Jétohō ō.

22 Túsaá de tú névaha ó táhvī jā cāhān ō quéhēn yuhú, űūcuán cúu iin jā stéhēn poder Yāā Dios nūū nchivī jāā nduú cándija, nsūū nūū nchivī cándija. Sochi jā nācani ó tūhun yā, űūcuán cúu jā stéhēn nūū nchivī cándija, nsūū nūū nchivī jāā nduú cándija.

23 Túsaá de tú ndācā nú nchivī cándija, iyó tūtú nú de ndācā nū cāhān síin síin yuhú, de quivī ndá nchivī jāā nduú jíicūhun inī jíin nchivī jāā nduú cándija, ¿de á mā cāhān jí jā ní nduú loco ndá nú?

24 Sochi tú ndācā nú nācani tūhun yā, de tú quivī iin tēe jāā nduú cándija á iin tēe jāā nduú jíicūhun inī, űūcuán de cunī dē jā tēe iyó cuāchi cúu dē, de coto tūnī dē maá dē jíin tūhun jā nācani ndá nú.

25 De nūcūhun inī dē ndācā jā ní jani yuhú inī dē jíin áno dē. űūcuán de cuiñi jíti dē de chiñúhún dē Yāā Dios. De cāhān dē jā Yāā Dios iyó ndija yā jíin ndá nú.

Siqui jā coo űūncúun de coo yíñúhún tá ndútútú ō

26 Túsaá de tá ndútútú ndá nú, hermano, de ndācā nú coo iin yāā űū cata nú, á iin tūhun jā stéhēn nū, á iin tūhun jā ní nsáhā Yāā Dios jā jíicūhun inī nū, á incā yuhú jā cāhān nū, á jā nacachī tūhun nū tūhun incā yuhú. De ndācā űūcuán sáhā ndá nú tácu cuja nchivī cándija jíin tūhun yā.

27 De tú iyó tēe jā cāhān incā yuhú, de ná cāhān ūū á ūnī dē-ni, de tá iin tá iin dē ná cāhān. De suni jíin űūhún jā nacachī tūhun iin tēe tūhun űūcuán.

28 De tú nduú ná tēe iyó jā cuu nacachī tūhun tūhun űūcuán, de ndá tēe jā cāhān incā yuhú, vāha cā mā cāhān dē nūū ndútútú ndá nú, de ná cāhān maá dē-ni jíin Yāā Dios.

29 De saá-ni ndá tēe nācani tūhun, ná cāhān ūū á ūnī dē-ni, de sava cā nū nācani inī nū tú iyó ndāā jā cāhān ndá tēe űūcuán.

30 De tú incā tēe jā ndēē nī níhīn dē iin tūhun jā ní stéhēn yā nūū dē, túsaá de tēe cāhān ná jécuiñī dē jā cāhān dē, tácu cāhān incā tēe űūcuán.

31 Túsaá de tá iin tá iin nú cuu nācani ndá nú tūhun jā stéhēn yā nūū nū, tácu cutūha ndá nú de coo ndēē inī nū.

32 De ndá tēe nācani tūhun, cánuú jā cuetaáhvī dē jā nācani incā tēe tūhun de jencuiñī jā cāhān maá dē.

33 Chi Yāā Dios cūnī yā jā ná cóo nañí māhñú ndá nú, nsūū jā sácā nuu de cuvāā nū. De tá cúu nūū sáhā ndá grupo nchivī cándija,

34 de saá-ni ndācā űūhan jā ndútútú jíin nchivī yā, ná cóo nañí űū. Chi nduú vāha jā cāhān űū, chi sa cuetaáhvī űū, tá cúu nūū cāhān tutū ley yā.

35 De tú cūnī űū cucāhnú inī űū iin tūhun, de jondē vehe ná cántūhún űū yíí űū. Chi tūhun canoó cúu de tú cāhān iin űūhan māhñú nūū ndútútú nū.

36 De sáhā ndá nú cuenta chi nsūū nūū ndá maá nú ní nquēe tūhun Yāā Dios, de suni nsūū vāchi ndá ndóhó-ni ní níhīn tūhun yā.

37 Tú iin tēe jani inī dē jā tēe nācani tūhun jíin tēe névaha Espiritu cúu dē, túsaá de ná cuetūhún dē jā tiñu jā ní ndacu maá Jétohō ō cúu jā tēe ní yáhā.

38 Sochi tú nduú jétáhvī dē tūhun yáhā, de suni mā cuetaáhvī ó dē.

39 Túsaá, űūnī mānī, cundihví inī ndá nú nācani nú tūhun yā, de mā cāsī nū nūū tēe jā cāhān síin síin yuhú.

40 Sochi űūncúun de yíñúhún sáhā ndá nú ndācā tiñu.

15

Tūhun jā ní natecū Cristo

1 Hermano, mitan de nūcūhun inī ndá nú tūhun jā scācu yā yóhó jā ní nācani nī nūū nū. De tūhun űūcuán chi jā ní jétáhvī ndá nú, de suni íñī nihin nū jíin.

2 De suni jíin tūhun űūcuán cúu jā ní scācu yā ndá nú, de tú íñī nihin nū jíin tūhun jā ní nācani nī nūū nū, de tú nduú ní ncāndija cāhā nū.

3 Chi tūhun cánuú cā jā ní níhīn maá nī nī nastéhēn ni nūū ndá nú: Jā ní jíhī Cristo siquī cuāchi ó, tá cúu nūū ja cāhān tutū űū jondē janahán.

4 De nī jíiquiyuhú yā, de nī natecū yā nūū únī quivī, tá cúu nūū cāhān tutū űū.

5 De nī nenda yā nūū Pedro. De sá de nī nenda yā nūū ndihúxī cā apóstol.

6 De sá de nī nenda yā nūū víhī cā ūhūn ciento hermano jā iyó tūtú. De sava jí tēcū cā mitan, de sava jí ja ní jíhī.

7 De sá de nī nenda yā nūū Jacobo, sá de nūū ndihī cā apóstol.

⁸ De jā sándihí de nī nenda yā nūū maá nī. De tá cúu iin jā ní ncaacu yúté, sūcuán cúu jā iin sanaā-ni de nī nduu nī apóstol.

⁹ Chi tēe núu cā nūū ndá cā apóstol cúu nī, de ni nsūū tēe vāha cúu nī jā cunaní nī apóstol, chi nī nsáhá nāvāha nī nchiví cándija nūū Yāa Dios.

¹⁰ De síquī jā ní nsáhá Yāa Dios jā váha nduhū, jā űúcuán cúu jā cúu nī apóstol mitan. De jā ní nsáhá yā jā váha nduhū, chi nduú cáhá ní ncuu, chi sa ní scāca cā ní tūhun yā nsūū cā ndá cā tēe apóstol. Sochi nsūū maá nī ní nsáhá, chi sa Yāa Dios nī nsáhá yā jā váha űúcuán jíin nī.

¹¹ Túsaa de visō nduhū á ndá cā tēe űúcuán, de sūcuán nácani ndá nī tūhun, de suu cúu jā ní ncandija ndá nú.

Tūhun jā natecū ndīyi

¹² De tú nácani ndá nī tūhun Cristo jā ní natecū yā māhñū ndīyi, ¿de nājēhē cáhān sava ndá nú jā má natecū ndīyi?

¹³ Chi tú mā natecū ndīyi, de suni mā natecū Cristo nícu.

¹⁴ De tú nduú ní natecū Cristo, de nácani cáhá ndá nī tūhun yā nícu, de suni cándija cáhá ndá nú nícu.

¹⁵ Chi tú jā sūcuán cúu, de cúu ndá nī tēe jāa nduú cáhān ndāa tūhun Yāa Dios, chi ní ncachí nī jā ní nastécū Yāa Dios Cristo. De tú mā natecū ndija ndīyi, túsaa de nduú ndāa jā ní nastécū Yāa Dios Cristo.

¹⁶ Chi tú nduú natecū ndīyi, de juni Cristo suni nduú ní natecū yā nícu.

¹⁷ De tú nduú ní natecū Cristo, de cándija cáhá ndá nú de ndiso iī cā nū cuachi nú nícu.

¹⁸ De tú jā sūcuán cúu, de suni ja nī ntānū tāhvī ndá ndīyi jā ní ncandija Cristo.

¹⁹ Chi tú mā natecū ndīyi, de tú maá-ni síquī iin-ni vida yáha cúu jā űúhun inī ō jā sáhá Cristo jā váha yóhó, túsaa de ndáhvī ndasí cā cúu ō nsūū cā ndá cā nchiví, chi cándija cáhá ō nícu.

²⁰ De nduú chi iyó ndāa jā ní natecū Cristo māhñū ndīyi. De maá yā cúu jā xihna cā nī natecū nsūū cā ndācā cā ndīyi jā natecū.

²¹ Chi síquī jā ní stívī iin-ni tēe Adán, de ní nquijéhé cuēhē jā jíhī nchiví. De suni sūcuán síquī jā ní nsáhá iin-ni tēe Cristo, de natecū nchiví.

²² Chi tá cúu nūū jíhī ndihi ō síquī jā cúu ō tatā Adán, de suni sūcuán natecū ndihi ō síquī jā yíhí ō ndahá Cristo.

²³ Sochi tá iin iin nāsa ndíta táhān maá: Xihna cā Cristo nī natecū yā, de sá de quívi ndiji yā de natecū ndá nchiví jā yíhí ndahá yā.

²⁴ űúcuán de jīnu tiempo, de snāa yā poder ndācā enemigo jā cúñāhnū, jíin jā ndācu tíñu, jíin jā iyó poder. De ndihi jā tátúnī yā nūū, nacuaaha yā nūū Tatá yā Yāa Dios.

²⁵ Chi cánuú jā tátúnī Cristo jondē quívi quívi jā candee Yāa Dios poder ndācā jā jíin űhvī nūū Cristo, de sndóho yā.

²⁶ De jā sándihí de snāa yā cuēhē jā jíhī nchiví.

²⁷ Chi cáhān tutū iī jā ní nsáhá Yāa Dios jā cúñāhnū Cristo síquī ndihi jā iyó, de cuetáhvī nūū yā. De tá cáhān jā cúñāhnū yā síquī ndihi-ni, de jíin váha ō jā maá Yāa Dios mā quíhī yā ndahá Cristo, chi Yāa Dios cúu jā ní nchihī ndācā űúcuán ndahá Cristo.

²⁸ De tá ní nquívi ndihi űúcuán ndahá Cristo, sá de suni maá Cristo jā cúu yā Sēhe, quívi yā ndahá maá Tatá yā. Yāa jā ní nchihī ndācā űúcuán ndahá yā. De sūcuán cúu jā tiin maá Yāa Dios ndihi-ni.

²⁹ De iyó nchiví jā jéndutē jí jā jēhē ndīyi. De tú mā natecū cuití ndīyi, ¿de nūcu jéndutē jí jā jēhē ndīyi túsaa?

³⁰ De ndá maá nī, ¿nājēhē cúu jā ndiquívi jéndeé inī nī jā iyó peligro jā cuū nī, de tú mā natecū ndīyi?

³¹ Hermano, tá cúu nūū iyó ndāa jā cúsiī inī nī jā cándija ndá nú jētohō ō Jesucristo, suni sūcuán iyó ndāa jā ndiquívi ndúcú nchiví cahñī nduhū síquī tíñu yā.

³² De jā ní ndoho nī ní nsáhá ndá tēe xēēn űuū Efeso jā cúu dē tá cúu quiti xēēn, ¿de nā cuá níhñ nī síquī űúcuán túsaa? Chi tú mā natecū ndīyi, de cuu cáhān ō tá cúu nūū cáchī iin tūhun: Ná cúsiī inī ō de cajī ō coho ō, chi sanaa de teēn de cuū ō, cachí ō nícu.

³³ Mā cuáha ndá nú tūhun jā stáhvī nchiví ndóhó. Chi cáchī iin tūhun: Tú jica nú jíin ndá nchiví nēhén, de stívī jíi ndóhó jā má cáca ndāa cā nū.

³⁴ Nachuhun inī ndá nú, de sáhá nú tíñu ndāa, de mā sáhá cā nū cuachi. Chi sava nú nduú jíin cuití nū nāsa Yāa cúu Yāa Dios. Sūcuán cáhān nī tácuacucanoō ndá nú.

Síquī nāsa natecū ndīyi

³⁵ Sochi sanaa de cáhān iin nú: ¿Nāsa natecū ndá ndīyi? ¿Nāsa coo yíquī cúñu jíi? cachí nū.

³⁶ Nduú jícūhun cuití inī nū túsaa. Chi cúu tá cúu jā chíhī ō ndācā tatā chíjin űuhun tácuacucano yūcū jíi.

³⁷ De tatā jā quívi chíjin űuhun, á trigo á incá tatā, chi nsūū yūcū cúu, chi maá nūñi-ni cúu.

³⁸ De cuéé cā de táhvī, chi Yāa Dios nī jēhe yā yūcū ndá tatā űúcuán, nāsa nī jēhāhān inī maá yā, de tá iin iin tatā chí síin síin cáa yūcū nī nsáhá yā.

³⁹ De suni sūcuán cúu ndācā yíquī cúñu, chi nsūū inuū cáa. Chi síin cáa nchiví, de síin cáa quiti, de síin cáa saā, de síin cáa tiacā.

⁴⁰ De suni sūcuán cúu ndācā jā iyó andiví jíin ndācā jā iyó ñayiví. De síin cáa víi jā iyó andiví, de síin cáa víi jā iyó ñayiví.

⁴¹ De síin jéndütē nandīi, de síin ndíi yoō, de síin xīñū ndá tiūun. De tá iin iin tiūun chi suni síin síin xīñū.

⁴² De suni sūcuán coo ndá ndiyi já natecū. Ndīyi já chíyuhū ō chi téhyū, de tá nastécū yā chi mā cúu cā.

⁴³ Já chíyuhū ō chi ndáhvi cáá, de tá nastécū yā chi vii cuñáhnū. Já chíyuhū ō chi nduú ná fuerza, de tá nastécū yā chi coo fuerza.

⁴⁴ Já chíyuhū ō chi iin yiqui cúñu cuenta ñayiví cúu, de tá nastécū yā chi coo iin yiqui cúñu cuenta Espíritu. Chi iyó yiqui cúñu cuenta ñayiví, de suni iyó yiqui cúñu cuenta Espíritu.

⁴⁵ Chi sūcuán yósō nūu tutū ī: Adán, tēe já xihna ñúhún, ní ncuváha dē jíin vida cuenta ñayiví, cáchī. De Cristo cúu modo incā Adán ūū, de maá yā cúu Espíritu já jéhe vida.

⁴⁶ De nsūu yiqui cúñu cuenta Espíritu cúu já ní ncuváha xihna cā, chi sa yiqui cúñu cuenta ñayiví, sá de nduu cuenta Espíritu.

⁴⁷ De cuenta ñayiví cúu tēe já xihna ñúhún, chi ní ncuváha dē jíin ticáchāā ñuhun. De Adán ūū já cúu maá Jētohō ō, chi jondē andiví ní nquiji yā.

⁴⁸ De nchiví ñayiví yáhá, chi cúu ji táhán Adán já ní ncuváha jíin ticáchāā ñuhun. De nchiví já quiví andiví, chi ndúu ji tá cáá maá Yāā já ní nquiji jondē andiví.

⁴⁹ Chi já cáá ó tá nūu cáá tēe já ní ncuváha jíin ticáchāā ñuhun, de suni sūcuán coo ó tá nūu cáá Yāā já ní nquiji jondē andiví.

⁵⁰ Tūhun yáhá cáchī tūhun ní nūu ndá nú hermano, já yiqui cúñu ó cuenta ñayiví, mā cúu quiví nūu tátūni Yāā Dios. Chi já jíhi cúu, de mā cúu quiví nūu cutecū ní cáni.

⁵¹ De cúni ní já ná jíicūhun iní ndá nú tūhun yáhá já ní nchiyuhū: Nsūu ndíhi ó cuū, sochi ndíhi ó chi nasāma yiqui cúñu ō.

⁵² Chi quiví já tiví trompeta já sándihí da, de iin núnú-ni, modo iin já nácueni ō-ni, de nasāma yā yóhó. Chi tiví trompeta, de natecū ndácá ndīyi já má cúu cā jí. De ndácá ó já tēcū ō quiví ñúcuán, chi nasāma yā yiqui cúñu ō.

⁵³ Chi já téhyū yáhá, cánuú nūcūhun já má téhyū cā. De já jíhi, cánuú nūcūhun já má cúu cuñí cā.

⁵⁴ De já jíhi jíin já téhyū yáhá, chi quiji quiví já nūcūhun já má cúu cā mā téhyū cā. Ñúcuán de quee ndaā tūhun já yósō nūu tutū ī: Jíin poder yā ní snáa yā cuēhē já jíhi nchiví.

⁵⁵ Tusaá de cuēhē já cuū ō, ¿nása cā cuu sáhá xēen jíin ó? Chi natecū ō. ¿De nása cā cundeé jíin ó? Chi snáa yā. Cáchī tutū.

⁵⁶ Chi maá cuāchi cúu já sáhá já cundeé cuēhē já jíhi nchiví. De ley yā janahán sáhá já nénda cuāchi síquī ō.

⁵⁷ De ná cútahví ō nūu Yāā Dios, chi jíin maá Jētohō ō Jesucristo sáhá yā já cundeé ó síquī cuāchi jíin síquī cuēhē já cuū ō.

⁵⁸ Já ñúcuán ñanī manī, cuiñi ñihin ndá nú de mā cáca yátá nú. De níni satíñū vāha ndá nú jíin tiñu maá Jētohō ō. Chi já jíni nū jáá nduú satíñū cáhá nú jíin maá Jētohō ō.

16

Síquī já caquín ji xūhún cuu ndá hermano

¹ De mitan de cāhán ní síquī xūhún já caquín ndá nú já cuu ndá hermano cándíja já ndóho ndáhvi. Suni sáhá ndá máá nú tá cúu nūu ní ndacu ní nūu ndá grupo nchiví cándíja já iyó Galacia.

² Ndácá domingo de tá iin iin nú chuvāha síin nú jacū xūhún, tú nása ní ñihin ndá nú, tácuá tá cuēē ní nūu nū de ja iyó tūha.

³ De tá cuēē ní, de cuāha ní carta nūu ndá tēe já nacāji ndá nú, de tají ní dē quíhin dē nūu ndá hermano já iyó Jerusalén, quísiáha dē xūhún já ní jaquín ndá nú.

⁴ De tú iyó vāha já quíhin ní, de suni quíhin ní jíin ndá dē.

Jā cāhān Pablo já quíndehé dē ndá nchiví cándíja

⁵ De já cuēē ní nūu ndá nú, de cánuú já xihna cā región Macedonia quenda ní coo ní ñúcuán, sá de cuēē ní ñuū ndá nú Corinto.

⁶ De sanaā de coo ní jíin ndá nú jacū tiempo, á sanaā de coo ó níi tiempo vījin. Ñúcuán de cuu chindeé ndá nú nduhū, ní-ni cúu nūu quíhin cā ní.

⁷ Chi nduú cúni ní cuēē ní nūu nū já yāha ñamā ní quíhin ní, chi ñúhún iní ní já coo ní jíin ndá nú jacū tiempo, de tú cuāha maá Jētohō ō tūhun.

⁸ De coo ní ñuū Efeso yáhá jondē yāha quiví Pentecostés.

⁹ Chi iyó cuāhā nchiví já scándíja ní, chi vāha jíca tiñu Jētohō ō. De suni iyó cuāhā nchiví já iyó contra.

¹⁰ De tú cuēē Timoteo, de sáhá ndá nú já coo síi iní dē máhñū nú, de ní iin mā cáni iní dē síquī. Chi suni tiñu maá Jētohō ō sáhá dē, tá cúu nūu sáhá ní.

¹¹ Tusaá de ní iin ndá nú mā sájéhe iní nūu de. Chi sa chindeé nú de já quíhin cā de, de coo ndeé coo síi iní dē, tácuá ndíji dē já nacuni táhán ní jíin de. Chi ndétu ndá ní de jíin sava cā hermano.

¹² De hermano Apolos, chi ní ncāhān ndáhvi ní jíin dē já ná cuēē dē nūu nū jíin sava cā hermano, cuéndehé dē ndá nú. De ní jani iní dē já má cúu cuēē dē mitan. Sochi tá nune dē de cuēē dē.

Saludo já sándihí

¹³ Ndito coo iní ndá nú, de cuiñi ñihin ní jíin tūhun já cándíja nú. De téyí coo iní nū, de coo fuerza iní nū.

¹⁴ De ndácá jíi sáhá nú, de sáhá nú jíin tūhun já cundáhvi iní táhán.

¹⁵ Hermano, jínī ndá nú jā xihna cā nchivī vehe Estéfanos nī ncandíja ichi Acaya. De nī jēhe ji maá ji nūū tiñu jā chindeé ji ndá hermano cándíja.

¹⁶ De cúnī nī jā suni ndá máá nú cuetáhvi vāha nú nchivī jā sáhá súcuán, jín ndá cā nchivī jā chindeé táhán de sátíñú sīquī tiñu yā.

¹⁷ Cúsiī inī ni jā ní nguenda Estéfanos jín Fortunato jín Acaico, chí ndá tēe yáhá nī nchindeé dē nduhū lugar ndá máá nú jāá nduú ní iyo nú jín nī.

¹⁸ Chi nī ndundeé inī ni nī nsáhá ndá dē, de saá-ni nī nsáhá dē ndá máá nú. De cánuú jā cuetúhún nú ndá tēe jā sáhá súcuán.

¹⁹ Sáhá ndeé inī ndá nú, cáchi ndá grupo nchivī cándíja jā iyó Asia. Aquila jín Priscila jín nchivī cándíja jā ndútútú vehe dē, cáhán ndá ji jā sáhá ndeé ndasí inī ndá nú jín tūhun maá Jētohō ō.

²⁰ De ndácá hermano cáchi ji jā sáhá ndeé inī nū. De tá cáhán jíáhán ndá nú, de yíñúhún techuhú nú ndahá ji.

²¹ Maá nī jā cúu Pablo, jín ndahá maá nī tēe nī tūhun yáhá jā sáhá ndeé inī ndá nú.

²² De tú ní iin nduú iyó mānī jín Jētohō ō Jesucristo, de ná tánū táhvī ji túsaá. De ná cáhán ō: Jētohō sá, cúnī sá jā ñamā nenda ní.

²³ De ñúhún inī ni jā maá Jētohō ō Jesucristo, ná sáhá cā yā jā vāha ndá ndóhó.

²⁴ De mānī ni jín ndá nú jā cándíja nú Cristo Jesús. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA UU JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NCHIVI NUU CORINTO

¹ Maá nī cúu Pablo, apóstol Jesucristo, chi súcuán nī jētahān inī Yāā Dios nī ntajī yā nduhū jā nacani nī tūhun yā. De ndūū nī jīn hermano ō Timoteo tēe nī carta yáhá cuēē nū ndá nū hermano ūū Corinto jā cándija nū Yāā Dios, jīn nū ndihi ndá nū jā yíhi ndahá Yāā Dios jā iyó nū ní cáhnú Acaya.

² De űhún inī nī jā Tatá ó Yāā Dios jīn Jētohó ō Jesucristo ná sáhá cá yā jā váha ndá nū de sáhá yā jā coo ndeé coo siī inī nū.

Sīquī jā ní ndoho Pablo tūndóhó

³ Ná cáhān ō jā cúñáhnú ndasí Yāā Dios, Yāā cúu Tatá maá Jētohó ō Jesucristo. Chi maá yā cúu Tatá ó jā cúndáhvī inī yóhó, de níni sáhá yā jā ndusī inī ō.

⁴ Chi sáhá yā jā ndusī inī ō sīquī ndácá tūndóhó jā ndóhó ó, tácu suni cuu sáhá maá ó jā ndusī inī táhān ó jā ndóhó tūndóhó. Chi tá cúu nū ní nsáhá yā jā ní ndusī inī maá ó, suni súcuán sáhá ó jā ndusī inī jī.

⁵ Chi jā ndóhó ó cuáhā tūndóhó tá cúu nū ní ndoho Cristo, suni súcuán níhīn ō cuáhā tūhun ndusī inī, sáhá Cristo.

⁶ Jā űúcuán, tú ndóhó ndá nī tūndóhó, de súcuán de cúu sáhá nī jā ndusī inī ndá nū de quendōo váha cá áno nū. De jā sáhá Yāā Dios jā ndusī inī nī, suu sáhá tucu jā ndusī inī ndá nū, de quendōo váha cá áno nū. De súcuán de níhīn nū fuerza jā cuandé inī nū jīn ndácá tūndóhó tá cúu nū ndóhó ndá nī.

⁷ De űhún ndasí inī nī jā cúu ndá nū, chi jīnī nī jā tá cúu nū ndóhó ndá nū tūndóhó jīnī nī, suni súcuán ndusī inī nū jīnī nī sáhá maá Yāā Dios.

⁸ Hermano, cúni ndá nī jā ná cúni ndá nū nása nī ndoho ndá nī ichi Asia. Chi nī níhīn ndá nī tūndóhó xéēn ndasí, jondē ja űatin nduú cá quenda ní jīnī, de ní jani inī ní jā cuū ní nícu.

⁹ De sīquī jā ní jehndé inī ndá nī jā cuū ndá nī, de űúcuán nī nsáhá jā ní jicūhun inī nī jā má cándija ní maá ní chi nduú tīnū ní, chi sa Yāā Dios jā nástécū ndīyi candija nī.

¹⁰ Chi maá yā ní scácu ndá nduhū nū tūndóhó xéēn jā ja űatin cuū ní nícu, de suni súcuán scácu yā nduhū mitan. De űhún inī ní jā suni scácu tucu yā nduhū ichi nū cá.

¹¹ De suni chindeé ndá nū ndá nduhū jā cácan táhvī nū jēhé nī. Chi tú cuáhā nchivī cácan táhvī jēhé nī, de suni cuáhā jí cuu nacuetáhvī jēhé nī jā ní nsáhá yā jā váha nduhū.

Jā ní ncucuéé Pablo jā quīhīn dē Corinto

¹² Iyó iin jā sáhá jā cúsi inī ndá nī: Chi níjīn cúu inī áno ní jā váha ndoo de ndāā ní jica

ndá nī nū nchivī űayívī, de víhī cá nū ndá máá nū. Chi sīquī jā váha inī Yāā Dios, de ní nchindeé yā ndá nduhū, de nsūū sīquī jā ndíchī ndá máá ní cúu jā ní jica ní súcuán.

¹³ De tūhun jā tēe ndá nī nū ndácá carta ní, chí maá-ni jā cuu cahví ndá nū de jicūhun inī nū cúu. De űhún inī ní jā jicūhun váha cá inī nū,

¹⁴ tá cúu nū jā jicūhun inī nū jacú. De súcuán de cuu cusī inī ndá nū sīquī ndá ní quívī jā ndiji Jētohó ō Jesús, tá cúu nū cusī inī ní sīquī ndá máá nū.

¹⁵ De sīquī jā súcuán nī ncucáhnú inī ní, de jā űúcuán ní jani inī ní jā tá quīhīn ní Macedonia de xihna cá nū ndá máá nū cuēē ní, tácu cusī inī nū jā cuéndéhé ní ndá nū tú vuelta nícu.

¹⁶ Chi ní jani inī ní jā cuéndéhé ní ndá nū, sá de yāha ní quīhīn ní Macedonia, de jā ndicó ní Macedonia de nenda tucu ní nū nū. Nūcuán de cuu chindeé ndá nū nduhū jā quīhīn ní ichi Judea nícu.

¹⁷ De jā súcuán ní jani inī ní, ¿de á tēe jáá nduú nácani váha inī cúu ní jáá nduú ní jēé ní nū ndá nū? ¿A jáni inī nū jā cúu ní tá cúu nchivī űayívī jā űamā cáhān jā cuu, űúcuán de nduú?

¹⁸ Nduú chí maá Yāā Dios jīnī yā jáá nduú cáhān ní jīnī nū jā cuu, de yachī nácani ní jā má cū.

¹⁹ Chi nduhū jīnī Silvano jīnī Timoteo ní nacani ní tūhun Jesucristo Sēhe Yāā Dios nū ndá nū. De maá yā nduú cáhān yā jā cuu de nacahān tucu yā jā má cū. Chi sa squíncuu yā jā cáhān yā.

²⁰ Chi ndihi jā ní nquee yuhú Yāā Dios, squíncuu maá Cristo. De jā suu cúu jā cáhān ō jā víi cúñáhnú Yāā Dios, de cáhān ō Amén, chí ndihi squíncuu Cristo Jesús.

²¹ De Yāā Dios cúu jā sáhá jā ífī níhīn ndácá ó jīnī Cristo, de ní nsáhá ndoo yā yóhó jā sáhá ó tīnū jā cúni yā.

²² De suni ní jēhe yā Espírītu yā jā cundeē inī áno ō, de cúu yā modo iin sello jā stéhēn jā cúu ó sēhe Yāā Dios. De sáhá Espírītu jā iyó seguro inī ō jā cuáhā Yāā Dios táhvī ō.

²³ De jáá ncháha cá cuēē ní nū ndá nū nchivī Corinto, tá cúu nū ní jani inī ní, suu cúu sīquī jáá nduú ní ncúu inī ní jā cuxeēn ní nū ndá nū jáá nduú sáhá váha nū. De maá Yāā Dios cúu jā jīnī jā cáhān ndāā nī. De tú nduú cáhān ndāā ní, de iyó váha jā cuū ní.

²⁴ De nsūū jā cúni ndá nī jā ndacu níhīn ní nū nū sīquī tūhun jā cándija nū yā, chí ja ífī níhīn nū jīnī tūhun yā. Chi sa cúni ní chindeé ní ndá ndóhó jā ná cúsi cá inī nū.

2

¹ Túsaá de ní jani inī ní jā má cuéé ní incā vuelta nū ndá nū jīnī tūhun jā cuxeēn ní de cucuécá inī nū sáhá ní.

² Chi tú cucuécá inī nū sáhá nī, ¿de ní nchivī sáhá já cusii inī maá nī? Nduú cá ná incā nchivī, chi maá-ni ndá maá nú, de nāsa cúu de tú sáhá nī já cucuécá inī nū.

³ Já ñúcuán cúu já ní ntee nī carta ñúcuán nū nū, tácuá tá cuéé de ja ní nacani inī nū síquī cuāchi nú sáhá, de mā cucuécá inī ní sáhá cuāchi nú quivī já cuéé ní nū nū. Chi sa sáhá ndá nú já cusii inī ní. De jínī vāha ní já tú cusii inī ní, de suni ndihī ndá nú cusii inī nū.

⁴ De já ní ntee nī carta ñúcuán nū nū, de ndasí ní nacani inī ní síquī nū, de ní ntahúhvī inī ní, de jondē jácu ní ní ntee ní. De nduú ní ntée ní já sáhá ní já cucuécá inī ndá nú, chi sa já cunī nū nāsa mānī ndasí ní jínī nū.

Já nées cáhnú inī Pablo nū tēe já ní nsáhá cuāchi

⁵ De já ní ncucuécá inī ní ní nsáhá tēe já ní nsáhá cuāchi ñúcuán, de nsūú maá ní-ni, chi saá-ni ndá maá nú ní ncucuécá inī nū jacū ní nsáhá dē. De cáhān ní já jacū-ni, chi nduú cúnī ní já cuxeēn ndasí ní.

⁶ De jínī já ní ncuxeēn ndá nú nū dē tá ní ndutútú ndá nú, de jínī ñúcuán-ni de ní ncuu-ni.

⁷ De mitan chi cúnī já cune cáhnú inī ndá nú nū dē, de sáhá nú já ndusiī inī dē, chi sanaá de caa cá cucuécá inī dē, de mā ndúsii cá inī dē.

⁸ Túsaá de cáhān ndáhvi ní jínī ndá nú já stéhēn tucu nú já iyó mānī nū jínī dē.

⁹ Chi já síquī tiñu yáhá cúu já ní ntee ní carta ñúcuán nū nū, tácuá coto túnī ní ndá nú tú cuetáhvi vāha nú tiñu ndácu ní nū nū.

¹⁰ Túsaá de já nées cáhnú inī ndá nú nū nchivī, de saá-ni nduhū. Chi já nées cáhnú inī ní nū nchivī tú ní nsáhá jí cuāchi, de sáhá ní súcuán síquī já mānī ní jínī nū, jínī jínúú Cristo.

¹¹ Chi cánuú já cune cáhnú inī ō, chi nduú cúnī ō já nihīn Satanás cuāchi síquī ō, chi ja jínī vāha ó nāsa ndúcú stáhvi yóhó já sáhá ó cuāchi.

Jáá nduú ní iyo nañii inī Pablo inī ñuū Troas

¹² Tá ní jēhēn ní ñuū Troas já nacani ní tūhun Jētoho ō Cristo, de vāha ní nsáhá yā já ní iyo modo já nacani ní tūhun yā.

¹³ De visó súcuán de nduú ní iyo nañii inī ánō ní, chi nduú ní nānihīn tǎhān ní jínī hermano ō Tito. Ñúcuán de ní nacuetáhvi ní nū nchivī ñúcuán, de cuānanducú ní dē ichi Macedonia.

Já sáhá Cristo já cundeé ó

¹⁴ De ná cútahvi ō nū Yāa Dios, chi níni ndéca vāha yā yóhó já cuāhān ō jínī Cristo Jesús, de iyó inuú ó jínī yā já cuñáhnú ndasí yā já snāá yā poder ndihī enemigo. De jétifñú

yā yóhó já scútē nuu ó tūhun yā ndácá-ni lugar, tá cúu nūú jítē nuu iin xicō ásīn.

¹⁵ De cúu ó tá cúu iin sūja já jēhēn ásīn nūú Yāa Dios sáhá Cristo. De modo já quēnda xicō ñúcuán nūú nchivī já cācu ánō jínī nūú nchivī já tǎnū tǎhvi.

¹⁶ Nūú nchivī já tǎnū tǎhvi, chi cúu ó tá cúu iin xicō já cuū jí sáhá, de nūú nchivī já cācu ánō chi cúu ó tá cúu iin xicō vāha já cutecū jí sáhá. De ní iin ó mā quēndá ó sáhá ó tiñu yáhá de tú mā chindeé yā yóhó.

¹⁷ De ndá nduhū chi nduú sáhá ní tá cúu nūú sáhá cuāhá tēe já ndúcú dē nihīn de xūhūn síquī tūhun Yāa Dios. Chi sa nácani ndaa ndá ní tūhun yā, chi maá Yāa Dios ní ntají nduhū, de maá yā jínī já nácani ndaa ndá ní síquī já cándija ní Cristo.

3

Tūhun síquī contrato jéé

¹ De já cáhān ndá ní súcuán, ¿de á jáni inī ndá nú já ndúcú tucu ndá ní cáhān ní já vāha cá tēe cúu ní, á naá cúu? ¿De á jínī ñúhún já stéhēn ní carta recomendación nūú ndá nú, á já cácān ní já taji nú nūú ndá ní, tá cúu nūú sáhá sava jí?

² Nduú chi ndá maá nú cúu modo iin carta recomendación ní. De suu cúu já ñúhún inī ní já ní ncandíja vāha ndá nú ní nsáhá ní, de cúu modo já yósō tūhun carta ñúcuán inī ánō ní. De ndihī nchivī chi modo já cáhvi jí cúu já jínī jí nása ní nasāma nū.

³ Chi ndá maá nú cúu tá cúu iin carta já ní ntee Cristo de scáca ndá ní. De nsūú jínī tinta ní ntée yā, chi sa jínī Espiritu Yāa Dios, Yāa tēcū. De nsūú nūú tabla yūú tá cúu nūú ní ntee yā ley yā, chi sa nūú ánō nchivī ní ntee yā.

⁴ De cáhān ndá ní súcuán, chi cúcáhnú inī ní Yāa Dios síquī já ní nsáhá Cristo.

⁵ De nsūú já jáni inī ndá ní já cuu quenda maá ní já sáhá ní tiñu ñúcuán. Chi sa maá Yāa Dios sáhá já cuu squíncuu ní.

⁶ De maá yā ní nsáhá já cuu satíñú vāha ní síquī contrato jéé yā. De contrato yáhá chi nduú cáhān já squíncuu ó ley já ní ntee jínī letra, chi sa já caca ó jínī vida jéé, suu já ní jéhe Espiritu Santo. Chi contrato ley já yósō jínī letra, tǎnū tǎhvi nchivī sáhá. Sochi já sáhá maá Espiritu cúu já cutecū ō níí cáni.

⁷ De tá ní jéhe yā ley nūú Moisés janahán, de ní nchosó letra nūú tabla yūú. De ní jēndütē ndasí nūú iyó Moisés ní nsáhá yā, de jondē ní jēndütē ndasí nūú dē. De nduú ní ncuú cūndéhé vāha ndá nchivī Israel nūú dē ní nsáhá. De visó súcuán de cuéé-ni cuéé-ni ní ndáhva já jēndütē nūú dē. De tú súcuán ní ncuñáhnú ndasí ley já sáhá já cuū nchivī de tǎnū tǎhvi jí,

⁸ de sa víhí cá cúñáhnú ndasí cá tūhun já cutecū ō já jéhe Espiritu Santo nūú ō.

⁹ Chi tú nī ncuñáhnú ndasi ley ñúcuán já tánū táhvi nchiví sáhá, de sa yíhí cá cūñáhnú tūhun já sndáhvā Yāā Dios cuāchi ó.

¹⁰ Chi ley ñúcuán já ní ncuñáhnú jondē saá, nduú cá cūñáhnú cuití, síquí já cūñáhnú ndasi cá tūhun Espírítu já iyó mitan.

¹¹ Chi tú sūcuán nī ncuñáhnú ley já ní iyo jacū-ni tiempo, de sa tūhun já coo ní cáni chí cūñáhnú ndasi cá.

¹² De já sūcuán ñúhún inī ndá nī, já ñúcuán cúu já iyó téyí inī ní já nácani ní tūhun yáhá.

¹³ Chi nduú sáhá ndá nī tá cúu nūū ní nsáhá Moisés já ní jasí dē iin sahma nūū dē, tácuā mā cūnī ndá nchiví Israel nāsa cuāndahvā já jéndūtē nūū dē.

¹⁴ De nchiví ñúcuán nduú ní jícūhun inī jī. De jondē mitan de tá cáhvi jī tutū contrato ley janahán, suni nduú jícūhun inī jī, chí modo já ndási sahma ñúcuán nūū jáá ntúnī jī, de nduú cújiyo cuití. Chi jondē tá candíja jī Cristo, sá de cujiyo.

¹⁵ De suni sūcuán jondē mitan tá cáhvi jī tutū ley Moisés, de modo já ndási iin sahma nūū jáá ntúnī jī.

¹⁶ Sochi já nácani inī iin nchiví de quívi jī nūū maá Jētohō ó Cristo, sá de cujiyo-ni já ndási ñúcuán.

¹⁷ Chi Jētohō ó cúu maá Espírítu. De nūū iyó Espírítu maá Jētohō ó, ñúcuán cúu nūū iyó libre nchiví jáá nduú cá yíhí jī chíjin ley janahán.

¹⁸ De já ñúcuán de ndá maá ó chí nduú cá jasí nūū jáá ntúnī ó. Chí cúu ó tá cúu espejo já jéndūtē, cúu já stéhēn ó nāsa víi ndasi cūñáhnú maá Jētohō ó, chí jíca ndaā ó. De maá ó ndacá quívi cuānasama ó cuānduu víi cá ánō ó tá cúu nūū cáá maá yā. Chí maá Jētohō ó já cúu yā Espírítu, sūcuán sáhá yā jíin ó.

4

¹ Túsaá de nduú núu inī ndá nī já nácani ní tūhun yā. Chí síquí já ní ncundáhví inī yā ndá nduhū de ní jēhe yā tíñu yáhá nūū ní.

² Chí nduú ndúcú ndá nī ndá modo yuhū já cúcanoó ó sáhá, de ní nduú jíca nuu ní jíin tūhun ndíchí já stáhví, de ní nduú ndásama ní tūhun Yāā Dios. Chí sa cáhān ndá ní maá-ní tūhun ndāā. De sūcuán de cuu cunī ndacá nchiví inī ánō jī já cáhān ndāā ndá nī, jíin jíinú Yāā Dios.

³ De tú iyó nchiví jáá nduú jícūhun inī tūhun já scácu yā yóhó já nácani ndá nī, de sūcuán cúu nūū maá-ni nchiví já tánū táhví.

⁴ De jáá nduú cándíja jī, chí maá jánehén já ndácu tíñu inī ñayívi yáhá, ní jasí nūū jáá ntúnī jī, tácuā mā jéndūtē tūhun Cristo inī ánō jī, de mā cūnī jī já víi ndasi cūñáhnú Cristo, Yāā já inuú cáá jíin Yāā Dios.

⁵ De já nácani ndá nī tūhun, de nsúú tūhun maá nī, chí sa tūhun Jētohō ó Jesucristo

nácani nī. De ndá maá nī chí mozo-ni cúu nī nūū ndá nú já síquí já mánī ní jíin Jesús.

⁶ Chí tá ní nsáhá Yāā Dios ñayívi de ní ncáhān yā já ná túu luz nūū neē. De suni sūcuán ní nsáhá yā já ní ntūu luz inī ánō ndacá ó, cúu já jícūhun inī ó síquí Jesucristo, nāsa jéndūtē nūū yā já víi ndasi cūñáhnú yā tá cúu nūū iyó maá Yāā Dios.

Jā jíca ó jíin tūhun já cándíja ó yā

⁷ De ndacá tūhun yáhá já víi ndasi cūñáhnú, chí modo já ñúhún inī iin quísi ñuhun. Chí cúu ó tá cúu quísi ñuhun, chí nduú ná fuerza ó. De já ñúcuán jíin váha ndá ní já maá Yāā Dios cúu já jēhe poder síquí tūhun yáhá já víi ndasi cūñáhnú, de nsúú fuerza maá nī cúu.

⁸ De já ñúcuán, visó ndacá lado jíin ndá ní tūndóhó, sochi nduú sáhá já má ndúsi cá inī ní. De visó cúcuécá inī ndá ní síquí tūndóhó, sochi ñúhún inī ní já quee váha tíñu ní.

⁹ De visó jíin úhvi nchiví ndá nduhū, de maá yā chí nduú sndóo yā ndá nī. De visó ndúcú jī snáá jī ndá nduhū jíin tíñu sáhá nī, de má cūū.

¹⁰ De ní-ni cúu nūū cuáhān ní, de tá cúu nūū ní ndoho Jesús já ní jíhí yā, suni sūcuán ndóho ndá nī já ja ñatin cuū ní, tácuā suni cuu stéhēn ní fuerza Jesús já tēcú yā inī yiquí cúñu nī.

¹¹ Chí juni tēcú ndá nī, de ndacá quívi ja ñatin cahní nchiví nduhū já síquí Jesús. De sūcuán de jíin nchiví já tēcú Jesús inī yiquí cúñu nī já cuū.

¹² Túsaá de ndá nduhū, níni cúu já ja ñatin cuū ní síquí tūhun yā, de ñúcuán sáhá já cutecú ndá maá nú ní cáni.

¹³ De yósó nūū tutū ñi: Ní ncandíja ní, de já ñúcuán ní ncáhān ní, cáchi. De saá-ní ndá nduhū, suni cándíja ní de suu cúu já nácani ní tūhun yā.

¹⁴ Chí jíin ndá nī já maá Yāā já ní nastecú Jētohō ó Jesús, suni sūcuán nastecú yā ndá nduhū, de sáhá yā já iin cáhnú-ni cuiñí ndihi ó nūū yā.

¹⁵ Chí ndacá tūndóhó yáhá ndóho ndá ní tácuā quendóo váha ndá nú. De sūcuán de cáya cuáhā cá nchiví já sáhá yā já váha jī. Ñúcuán de suni cuáhā ndasi jī nacuetáhví jī nūū Yāā Dios, de cuñáhnú cá yā sáhá.

¹⁶ Já ñúcuán cúu jáá nduú núu inī ndá nī, de visó cuāndihi fuerza yiquí cúñu ní, de ánō ní chí sa cuānduu fuerza cá ndacá quívi.

¹⁷ Chí tūndóhó já ndóho ó ñayívi yáhá, nduú-ni xēēn cúu, de ñamā yāha. De sáhá já nūhīn ó iin táhví já cuñáhnú ó ní cáni já cáa ndasi cá nsúú cá tūndóhó ñúcuán.

¹⁸ De nduú sáhá ó cuenta nūū ndacá tūndóhó já jíin ó nūū mitan, chí sa sáhá ó cuenta nūū ndacá já váha jáá nduú jíin ó nūū mitan. Chí ndacá já jíin ó nūū mitan, chí

ñamā ndihi, sochi ndacá jáá nduú jíni ò nūū, chi coo níí cáni.

5

¹ Chi yiqui cúñu ó ja ndeé ò ñayivi yáhá, cúu tá cúu iin vehe já naá. De jíni ò já tá naá, de cuáha Yáa Dios iin yiqui cúñu jeé, de suu cúu tá cúu iin vehe já coo níí cáni jondé andivi. De nsúu iin vehe já sáhá nchivi cúu, chi já sáhá Yáa Dios cúu.

² De juni ndeé ò vehe yáhá já cúu yiqui cúñu ó, chi jéca iní ò sáhá, chi ndasí cúní ò já nūcūhun ó yiqui cúñu jeé ó jondé andivi.

³ Chi tá nūcūhun ó ñūcuán, de mā cōó maá-ni cā áno ò já naá yiqui cúñu ó yáhá.

⁴ Chi juni iyó cā ò iní vehe yiqui cúñu ó yáhá, de jéca iní ò de cúcuéca iní ò. De nsúu já cúní ò já sndóo ó yiqui cúñu ó de coo maá-ni áno ò. Chi sa cúní ò já nūcūhun ó já jeé, tácuca ndáhvā yiqui cúñu ó já naá, de coo maá já cutecū níí cáni.

⁵ De Yáa Dios cúu já ní nsáhá já sūcuán coo ó. De ní jēhe yā Espiritu Santo já ndeé iní áno ò, de sáhá maá Espiritu já iyó seguro iní ò já cuáha Yáa Dios táhvi ò.

⁶ Túsaá de níni cúu já cúndeé cúcáhnú iní ndá ní. Chi jíni ní já juni ndeé ní chíjin yiqui cúñu ní yáhá, de jíca iyó ní jíin maá Jētohō ò.

⁷ Sochi mitan chi cándija ndá ní já iyó yā jíin ní, visō ncháha ca cuní ní nūū yā.

⁸ De cúndeé cúcáhnú iní ndá ní, chi sáhá ní cuenta já vāha cā tú ná queé ní chíjin yiqui cúñu ní yáhá de quihín ní cundeé ní jíin maá Jētohō ò.

⁹ Já ñūcuán cúu já ndúcú ndeé ní sáhá ní já cusí iní yā jíin ní, visō tú iyó cā ní chíjin yiqui cúñu ní á visō tú cundeé ní jíin yā.

¹⁰ Chi cánuú já ndihi ó cuiñi yuhú mesa Cristo já sáhá ndāā yā tiñu ó. De tá iin iin ó nīhín ò síquī nāsa ní nsáhá ó, á já vāha á já nehén, tá ní Iyo ó chíjin yiqui cúñu ó.

Siquí já ndivi ó nūū tūhun já māni Yāa Dios jíin ó

¹¹ Túsaá de ndíhvi iní ní já má stíví ní nūū maá Jētohō ò, de já ñūcuán ndúcú ndeé ní scándija ní nchivi. Sochi jíni Yáa Dios já iyó ndāā ndá ní, de ñūhún iní ní já suni sūcuán jíni ndá nú.

¹² De nsúu já ndúcú tucu ní cāhān ní já vāha cā tēe cúu ndá ní. Sochi cáchi tūhun ní já cuu cusí iní ndá nú já síquī ní. De sūcuán de cuu scócóo nū nūū nchivi já cutéyí jí síquī nāsa cáá nchivi, de nduú sáhá jí cuenta nāsa cáá áno nchivi.

¹³ De va sanaá de jáni iní ndá nú já tēe loco cúu ndá ní já cāhān ní sūcuán. De síquī já ndíhvi iní ní jēhē Yáa Dios cúu. De nduú chi iyó vāha xíní ní, de já ñūcuán jétíñú yā ndá ní já quendōo vāha ndá nú.

¹⁴ Chi síquī já cúndáhvī iní Cristo ndá nduhū, já ñūcuán cúu já cánuú nacani ní tūhun yā. Chi jíni vāha ndá ní já ní jhi

mátúhún-ni yā já síquī ndihi ó, de já ñūcuán cúu modo já ní jíni ndihi ó jíin yā.

¹⁵ Chi ní jíni yā já síquī ndihi ó tácuca ndacá ó já tēcū, mā cútecū cā ò já sáhá ó já cúní maá ó, chi sa já cúní maá yā já ní jíni yā de ní natecū yā já síquī ò.

¹⁶ Já ñūcuán nduú cā sáhá ndá ní cuenta nāsa-ni cáá nchivi, tá cúu nūū sáhá nchivi ñayivi. De visō sūcuán ní nsáhá ní cuenta Cristo jondé saá, já iin tēe-ni cúu yā, de mitan chi nduú cā jáni iní ní sūcuán.

¹⁷ Chi tú iin nchivi yihí jí ndahá Cristo, de ja ní ndujeé jí. De ndacá modo nehén jí, ja ní ncháha cuáhān, de mitan de ja ní ndujeé ndihi.

¹⁸ De Yáa Dios cúu já sáhá ndihi yáhá, chi jíin Cristo ní nsáhá yā já ní ndivi ndacá ó nūū tūhun já māni yā jíin ó. De ní ntetiñú yā ndá ní já nācani ní tūhun já ndivi nchivi nūū tūhun já māni yā jíin jí.

¹⁹ Chi jíin Cristo de ní nsáhá Yáa Dios já nchivi ñayivi ndivi jí nūū tūhun já māni yā jíin jí. De nduú nācunehen yā cuāchi já ní nsáhá nchivi. De ní ntetiñú yā ndá ní já nācani ní tūhun yáhá nāsa ndivi jí nūū tūhun já māni yā jíin jí.

²⁰ Túsaá de cúu ndá ní tēe já jíca tiñu maá Cristo. De já cāhān ní, chi modo já maá Yáa Dios cāhān ndáhvī yā jíin ndá nú. Túsaá de cāhān ndáhvī ní jíin ndá nú já cāhān Cristo, já ná ndivi ndá nú nūū tūhun já māni Yáa Dios jíin nú.

²¹ De Cristo, visō nduú ní iin cuāchi yā, de ní nsáhá Yáa Dios já ní ñūcundeé cuāchi ó síquī yā. De sūcuán de yóhó já yihí ndahá Cristo, ní ñūcundeé síquī ò já iyó ndāā ò tá cúu nūū iyó ndāā Yáa Dios.

6

¹ Túsaá de síquī já cúu ndá ní tēe já sátíñú jíin yā, de cāhān ndáhvī ní jíin ndá nú já má sndóo uun nú tūhun já ní nsáhá Yáa Dios já vāha ndá nú.

² Chi cáchi yā nūū tutú íi: Maá tiempo já cúní maá ní de cunini ní tūhun já cāhān ndáhvī nú jíin ní. De maá tiempo já scácu ní nchivi, de scácu ní ndóhó.

Cáchi yā. De mitan-ni cúu maá tiempo já cúní yā, de mitan-ni cúu tiempo já ní nquiji Yáa já scácu yóhó.

³ De ndúcú ndá ní já má sáhá ní ní iin tiñu já casi já cándija nchivi, tácuca mā cāhān jí síquī tiñu ndiso ní.

⁴ Chi sa ndúcú ní já ndihi já sáhá ní stéhēn já cúu ní tēe já sátíñú nūū Yáa Dios. Já ñūcuán jéndeé iní ndá ní já ndóho ní tūndóhó, jíin já cúmani nūū ní, jíin já víjin sáhá jíin ní.

⁵ Chi ní Iyo quéhēn vuelta já ní ncani nchivi ndá ní, de ní nenda jí síquī ndá ní, de ní nchihí jí ndá ní vecāa, de ní nsatíñú níhin

nī, de nī jahni ni maá nī mahná, de nī iyo nditē inī ni.

⁶ De suni ndúcú ndá nī jā cuetúhún ji nduhú síquī jā ndāá jīca nī, de jícuhun vāha inī ni tūhun ndāá, de iyó paciencia inī ni, de vāha inī ni, de ndēē Espíritu Santo inī ndá nī, de cúndáhvī ndija inī ni táhán nī.

⁷ De nácani ndāá ndá nī tūhun, de poder Yāa Dios iyó jíin nī. De jíin tūhun ndāá sndáhvā nī ndācá tiñu néhén, chi modo jā cánāá nī síquī. De modo jā nénda ñúcuán síquī ndá nī, de nénda ndá nī síquī.

⁸ Iyó vuela jā iyó yifúhún nchivī jíin nī, de iyó vuela jā nduu. Iyó vuela jā jétúhún ji ndá nī, de iyó vuela jā cáhán ji síquī nī. De iyó vuela jā cáhán ji jā tēe stáhvī cúu ndá nī, de iyó vuela jā cáhán ji jā tēe ndāá cúu nī.

⁹ De iyó vuela jā sáhá ji jāá nduu jíin ji ndá nī, de iyó vuela jā sáhá ji jā jíin vāha ji ndá nī. De iyó vuela jā cúni nchivī jā cahni ji ndá nī, sochi tēcú cá ni. De visó sndóho ji ndá nī, sochi nduu jíhi ndá nī.

¹⁰ De visó iyó jā cúcuécá inī ni, sochi níni cúsi inī ni. De visó tēe ndáhvī cúu ndá nī, sochi sáhá cuécá nī cuahá nchivī jíin tūhun yá. De visó nduu ná cuá névaha nī, sochi jíin maá yá de ndihi-ni névaha nī.

¹¹ Hermano ñuu Corinto, súcuán cúu jā cáhán cāji nī jíin ndá nú, chi síquī jā māni nī jíin nú, jā ñúcuán cúu jā cáchi ndihi nī nása ndóho nī.

¹² Ndá máá nī cáchi cāji nī síquī jā māni ndasi nī jíin ndá nú, de ndá máá nú sanaá de nduu māni nī jíin nī súcuán.

¹³ De modo jā cáhán tátú jíin sēhe, suni súcuán cáhán ndáhvī nī jíin ndá nú jā coo manī nú jíin nī, tá cúu núu iyó māni nī jíin nú.

Síquī jā cúu ó templo Yāa Dios

¹⁴ Mā quívi nduu ndá nú jíin tiñu néhén jā sáhá nchivī jāá nduu cándija, chi mā cúu coo inuu nú jíin ji. ¿Chi nása cúu quetáhán tiñu jā sáhá nchivī ndāá jíin jā sáhá nchivī néhén? ¿De nása cuu cundeē inuu nchivī jīca jíin luz yá jíin nchivī jīca núu neē?

¹⁵ ¿Nāsa cuu coo inuu Cristo jíin Satanás? ¿De nása cuu cuiñi cáhnú nchivī cándija jíin nchivī jāá nduu cándija?

¹⁶ ¿De nása cuu canī táhán templo Yāa Dios jíin ídolo? Chi ndá máá nú cúu templo Yāa Dios, Yāa tēcú, chi ndéē yá inī áno nú, tá cúu núu nī ncāhán yá:

Cundeē ni inī ndá ji de caca nuu nī mahnú ji,

de cuu nī Yāa Dios maá ji,

de cuu ji nchivī maá nī.

Ncachi yá.

¹⁷ De jā ñúcuán nī ncāhán cā yá:

Mā quívi nduu ndá nú jíin tiñu néhén jā sáhá ndá ji,

chi sáhá síin nú maá nú, cáchi Jētoho ó.

De mā tíin nú ndācá jāá nduu ndāá.

Ñúcuán de naquehen nī ndá nú,

¹⁸ de cuu nī Tatá ndá nú,

de cuu nú sēhe yíi nī jíin sēhe síhí nī,

cáchi Jētoho ó, Yāa jā tíin ndihi poder.

Cáchi tutú.

7

¹ Ñanī mánī, túsaa de névaha ó ndācá tūhun yáhá jā ní nquee yuhú yá jā sáhá yá. Jā ñúcuán ná sáhá ndoo ó maá ó ndācá jā sátéhén yiqui cúnu ó jíin áno ó. De ná cúndihvi inī ó jā má stívī ó núu Yāa Dios, de ná coo ndoo coo ií ó núu yá jíin ndihi tiñu jā cúni yá.

Jā nī nacani inī nchivī Corinto síquī cuáchi ji

² Coo manī ndá nú jíin ndá nī vī. Chi nduu ní nsáhá nī falta núu ni iin nú, de nduu ní stívī nī áno ni iin nú, de ni iin nú nduu ní stáhvī nī.

³ De nsúu jā ndúcú nī cáhán ni núu nú cúu jā cáhán ni súcuán, chi ja nī ncāhán ni jā māni ndasi nī jíin nú. De níni ñúhún inī ni ndá nú, visó cuú ó á cutecú ó.

⁴ De cúcáhnú ndasi inī ni ndá nú, de cúsi ndasi inī ni jā jīca ndaa nú. De visó jíin ndá nī ndācá tündóhó yáhá, de iyó ndeē inī ni de cúsi ndasi inī ni jā síquī ndá nú.

⁵ Tá nī jēē ndá nī Macedonia, de nduu ní iyo nañí inī ni, chi sa vjín nī iyo tündóhó jíin nī ndācá lado. Chi nī iyo jā ní stáhán táhán jíin nī, de nī nchúhú nī jā sanaá de caca yátá nchivī cándija.

⁶ De Yāa Dios jā sáhá jā ndúndeē inī nchivī jā cúcuécá inī, nī nsáhá yá jā ní ndundeē inī ndá nī, chi nī nquiji Tito nī nsáhá yá.

⁷ De nī ndusi inī ndá nī, de nsúu maá-ni síquī jā ní nquiji dē, chi suni jā ní ndundeē inī dē nī nsáhá ndá nú. Chi nī ncachi tūhun dē jā ñúhún inī ndá nú jā cunī tucu nú núu nī, jíin jā cúcuécá inī nú síquī cuáchi nú, jíin jā nacani inī nú jēhē nī. De jā ñúcuán víhi cá nī ncusi inī ni.

⁸ De carta jā ní ntají nī núu ndá nú, visó nī nsáhá jā ní ncucuécá inī ndá nú, sochi nduu cá nácani cuécá inī maá nī jā ní nsáhá súcuán. Chi visó nī ncucuécá inī ni saá, de mitan de nduu cá, chi jíin nī jā jacú-ni quívi nī ncucuécá inī ndá nú nī nsáhá.

⁹ De mitan de cúsi inī ni, de nsúu síquī jā ní ncucuécá inī ndá nú, chi sa síquī jā ní jetiñú jā ní ncucuécá inī nú, chi nī nsáhá jā ní nacani inī nú síquī cuáchi nú. Chi nī ncucuécá inī nú tá cúu núu cúni maá Yāa Dios, de nsúu jā ní nsáhá úhvi nī ndá nú.

¹⁰ Chi tú cúcuécá inī ó tá cúu núu cúni Yāa Dios, de suu sáhá jā nacani inī ó síquī cuáchi ó de scácu yá yóho, de sá de nduu cá nácani cuécá inī ó. Sochi tú cúcuécá inī nchivī jāá

nduú cándija, de nduú jétiñú já nacani iní ji, chi sa tánú táhvi ji.

¹¹ Sochi ní ncucuecá iní ndá nú tá cúu núú cúní Yāā Dios, de mitan de jíni ndá nú nāsa váha ní jetiñú. Chi ní nacani ndasi iní nú ní nsáhá, de ní nducú ndá nú já quendōo ndāā nú, de ní ncuxeēn nú núú tēe já ní nsáhá cuāchi, chi ní nchūhú nú já ní stíví nú núú yā. Ñúcuán de ndasi ní ncuu iní ndá nú já cuní tucu nú núú ní, de ní ndihví ndasi iní nú ní ncuxeēn nú núú tēe já ní nsáhá cuāchi ñúcuán. De súcuán ní stéhēn ndá nú jáá nduú cuāchi nú, chi nduú ní jétuhún ndá nú cuāchi já ní nsáhá tēe ñúcuán.

¹² De já ní ntee ní carta ñúcuán, de nsúú maá-ni síquí tēe já ní nsáhá cuāchi, de ní nsúú maá-ni jēhē tēe já ní ndoho ní nsáhá dē. Chi sa ní ntee ní tácuā sáhá ndá nú cuenta nāsa ní nacani ndasi iní nú já māni nú jíni ní, jíni jínú Yāā Dios.

¹³ Já ñúcuán ní ndusi iní ndá ní já síquí ndá nú. De víhí cā ní ncusi iní ní já ní jíni ní já cúsi iní Tito, chi ní nduu nañí iní dē ní nsáhá ndá nú.

¹⁴ Chi já ní ncāhān ní jíni dē já cúsi iní ní já váha nchiví cúu ndá nú, de mitan de nduú ní nguendōo ní tūhun canoó já síquí nú. Chi tá cúu núú ní jíni ndá nú já iyó ndāā ndácá tūhun já ní ncāhān ní jíni nú, suni súcuán ní nquee ndāā já ní ncāhān ní jíni Tito já cúsi iní ní síquí nú já váha squíncuu nú.

¹⁵ De víhí cā māni dē jíni ndá nú mitan já ñúhún iní dē já váha ní jetáhvi nú já cáhān dē, de ní iyo yíñúhún nú chi ní ndihví iní nú já má stíví nú núú dē.

¹⁶ Túsaá de cúsi iní ní síquí já cúcáhnú ndasi iní ní ndá nú.

8

Já ná cúsi iní ji sōcō ji cuāhā

¹ Hermano, mitan de suni cúní ndá ní cachí tūhun ní núú ndá nú nāsa cuāhā já váha ní nsáhá Yāā Dios jíni nchiví cándija já iyó región Macedonia.

² Chi visó ní jito túní ndasi tūndóhó ji, de suni ní ncusi ndasi iní ji jíni tūhun yā. De visó ndóho ndáhvi ndasi ji, de váha ndasi ní jaquín ji cuāhā xūhún já cuu nchiví cándija.

³ Chi cúu ní testigo já ní ncusi iní maá ji ní jēhe ji nāsa ní nquenda ji, de jondē víhí cā ní jēhe ji.

⁴ Chi ní ncāhān ndáhvi ndasi ji jíni ní já cuēhá ní tūhun já chindeé táhān ji jíni ó cuāha ji xūhún cuu ndá hermano já ndóho ndáhvi.

⁵ De víhí cā ní nsáhá ní nsúú cā tá ní jani iní ndá ní, chi xihna cā ní nsōcō ji maá ji núú Jētohō ó, de sá de ní jēhe ji maá ji já sáhá ji ndácá já cúní ndá ní, ndihí nāsa jétahān iní Yāā Dios.

⁶ De já súcuán ní nsáhá ndá nchiví Macedonia, de ní sndihví iní ndá ní Tito já ná cuéé

tucu dē núú ndá maá nú, de sáhá dē já jínu tíñu já ní squijéhé dē jíni nú já suni caquín nú cuāhā xūhún cuu nchiví ndáhvi.

⁷ Chi ndá ndóhó váha ndasi sáhá nú ndácá-ni, chi váha cándija nú, váha nācani nú tūhun, váha jícuhun iní nú, váha ndihví iní nú, váha māni nú jíni ndá ní. Túsaá de suni cánuú já váha sáhá nú tíñu yáhá já cuāha nú já cuu nchiví ndáhvi.

⁸ De nsúú já cúní ní ndacu ní núú nú, chi sa cáchí tūhun ní núú nú nāsa cúsi ndasi iní sava cā nchiví jēhe ji xūhún, de súcuán de cuní ní já suni cūndáhvi ndija iní ndá maá nú nchiví ndáhvi.

⁹ Chi já jíni ndá nú nāsa váha ndasi iní Jētohō ó Jesucristo jíni ó. Chi síquí já ní ncundáhvi iní já ndóhó de ní nasáhá ndáhvi yá maá yá, visó cúicá ndasi yá jondē andiví nícu. De súcuán ní nsáhá yá já cúcuicá ndá nú ndihí já ndiso tūhun yá, síquí já ní nasáhá ndáhvi yá maá yá.

¹⁰ De já váha ndá maá nú cúu já ná cáchí ní nāsa jáni iní ní síquí tíñu yáhá. Váha ní nquijéhé ndá nú cuíyá ava, chi nsúú maá-ni já ní jaquín nú xūhún, chi suni ní ncusi ndasi iní nú ní nsáhá nú.

¹¹ Túsaá de mitan de sínu ndá nú da. De tá cúu núú ní ncusi iní nú já ní nquijéhé nú jíni, suni súcuán cusii iní nú sínu nú, chi cuāha ndá nú tú nāsa névaha nú.

¹² Chi tú cúsi iní ó cuāha ó, de jetáhvi yá tú nāsa névaha ó, chi nduú jícan yá já cuāha ó jáá nduú névaha ó.

¹³ De nsúú já cáhān ní já cahni ndáhvi nú maá nú já caa cā nihin ji nsúú cā já ndóo núú ndá maá nú.

¹⁴ Chi sa já inuú-ni cuneváha ndá nú jíni ji. Chi névaha cuāhā nú mitan, de cuu cuāha nú já cúmani núú ndá ji. Ñúcuán de tú ní iin quívi cuneváha ndá ji, de suni cuu taji ji de tú cúmani núú nú. De súcuán de inuú-ni cuneváha ndá nú,

¹⁵ tá cúu núú cáhān tutú ní síquí nchiví já ní nastútú maná jondē janahán: Tēe já ní nastútú cuāhā, chi nduú ní ndóo cā. De tēe já ní nastútú jacú-ni, suni nduú ní ncúmani núú dē. Cáchí tutú.

Tūhun Tito jíni úú cā táhān dē

¹⁶ De ná cúthavi ní núú Yāā Dios já ní nsáhá yá já ndihví iní Tito jēhē ndá nú tá cúu núú ndihví iní ndá maá ní.

¹⁷ Chi ní jetáhvi dē já ní ncāhān ní jíni dē já cuéé dē núú nú. De síquí já ndihví iní dē jēhē ndá nú, já ñúcuán cúu já cuéé dē, chi súcuán cúu iní maá dē.

¹⁸ De suni taji ndá ní iin hermano cuéé jíni Tito núú nú. De ndácá grupo nchiví cándija jétuhún ji tēe ñúcuán já váha sátiñú dē síquí tūhun já scácu yá yóhó.

¹⁹ De ndácá grupo nchiví cándija suni ní ntee ji tíñu dē já quíhn dē jíni ndá ní chindeé

dē jā quisiáha ndá nī xūhún jā ní jēhe nchivī. De tiñu yáhá sáhá ndá nī tácuca cāhān nchivī jā vāha ndasí Yāā cúu maá Jētoho ō, chí cunī jī nása cúsiī ndasí inī nū jā sócō nū xūhún.

²⁰ De quihīn nī jīin ndá tēe űúcuán tácuca nī iin nchivī mā tēē jī cuachī sīquī nī sīquī xūhún jā nī nsōcō nchivī.

²¹ Chí ndúcu nī jā ndāā squīncuu nī ndācá tiñu, de nsūū maá-nī nūū Yāā Dios, chí saá-nī nūū nchivī.

²² De suni tajī ndá nī incā hermano ō cuēē dē jīin ndúū tēē yáhá. De ja ncuu quéhén vuelta nī stēhen dē jā cúsiī ndasí inī dē jā ndihví inī dē ndācá tiñu. De mitan chí ndihví cā inī dē jēhe ndá nū, chí cúcāhnú ndasí inī dē jā squīncuu nū.

²³ De tú jícān tūhún nchivī sīquī Tito, de cachī nū jā cúu dē tēē chíndeē nduhū jā sātīñú dē jīin nī nūū nū jā sīquī tūhun yā. De ndúū cā hermano ō yáhá, cachī nū jā cúu dē tēē jā nī nteñíñú nchivī cándija, de iyó yīñíñú dē nūū Cristo.

²⁴ Túsaá de stēhen nū nūū dē jā iyó mānī ndija ndá nū jīin dē, tácuca cunī ndācá grupo nchivī cándija. De sūcuán de cunī jī jāá nduū ní ncúsiī cāhā inī nī jā sīquī ndá nū.

9

Sīquī jā jáquīn jī xūhún cuu ndá hermano

¹ De mitan de nduū cā jīnī űñhún jā tee nī nūū ndá nū sīquī xūhún jā jáquīn nū jā cuu ndá hermano jā ndóho ndáhvī.

² Chí jā jīnī nī jā jētāhān inī ndá nū cuāha nū. De jā űúcuán maá-nī jā cúsiī inī nī cāhān nī jīin nchivī Macedonia jā ndá ndóho nchivī Acaya, ja nī nsáhá tūha nū xūhún cuīyā avā. De jā sūcuán nī ncusiī inī ndá máá nū, de jā űúcuán cuāhā nchivī Macedonia suni nī ndihví inī jī nī jēhe maá jī.

³ De tajī nī ndinūnī hermano yáhá, cuēē ndá dē nūū nū xihna cā, tácuca tá cuēē maá nī de mā cāhān nchivī jā ní stáhvī nī jā ní ncāhān nī jā squīncuu vāha nū jīin tiñu űúcuán. Chí coo tūha ndija nū jīin xūhún tá cuu nūū ní ncāhān nī jīin jī.

⁴ Chí sanaā de cuēē nī jīin jacū tēē Macedonia, de tú cunī dē jāá nduū iyó tūha ndá nū, de nihīn nī tūhun canoō, de saá-nī ndá máá nū, chí nī ncāhān téyí nī jā iyó tūha ndija nū.

⁵ Já űúcuán nī jani inī nī jā cánuú jā cāhān nī jīin ndācá hermano yáhá jā cuēē ndá dē xihna cā, de sá de cuēē nī, tácuca sndihví inī dē ndá nū jā űamā ná cóo tūha xūhún jā ní ncāhān nū jā cuāha nū. De sūcuán de coo tūha sīquī jā vāha inī ndá nū, de nsūū jā ní nsáhá fuerza nī ndóhó.

⁶ De nūcūhun inī ndá nū tūhun yáhá jā tú jacū-nī cuāha nū de suni jacū-nī nanihīn nū: Chí tēē jā jáquīn tāmá, suni tāmá-nī nástútú dē. De tēē jā jáquīn cuāhā, chí suni cuāhā nástútú dē. Cáchi tutú.

⁷ Tá iin iin nū cuāha nū náasa nī nchuhun inī maá nū. Mā cúxiī inī nū cuāha nū, chí nsūū fuerza cúu. Chí Yāā Dios mānī yā jīin nchivī jā cúsiī inī cuāha.

⁸ De maá Yāā Dios cuu sáhá yā jā nducuahā ndācá nūū jā vāha jā cuu ndá nū, tácuca nīnī cunevāha nū ndācá ndihī jā jīnī űñhún nū, de coo sobra cā jā cuāha nū cuu ndācá tiñu vāha.

⁹ Chí sūcuán cāhān tutú ī sīquī ndá nchivī jā jēhe:

Nī scāa jī nī jēhe jī nūū nchivī ndáhvī.

De ndācá tiñu vāha jā sáhá jī chí quendōo ní cānī.

Cáchi tutú.

¹⁰ De Yāā Dios jēhe yā tatá nūū tēē jáquīn, de nihīn dē stāā yáji dē. De suni sūcuán cuāha yā ndinuū nūū jā vāha cuu ndá nū, de sáhá yā jā cāyā de nducuahā tiñu vāha jā sáhá ndá nū.

¹¹ Sūcuán de coo cúicá nū jīin ndācá-nī, tácuca cuu cuāha cuāhā nū. De xūhún jā cuāha nū jā quihīn nūū ndá hermano jā ndóho ndáhvī, suu sáhá jā nacuetáhvī jī nūū Yāā Dios.

¹² Chí xūhún jā cuāha ndá nū nūū jī, nsūū mátúhún-nī jā nihīn jī jā cúmanī nūū jī, chí suni sáhá jā nacuetáhvī ndasí jī nūū yā.

¹³ De cāhān jī jā vāha ndasí Yāā cúu Yāā Dios, chí xūhún jā jēhe ndá nū stēhen jā vāha cándija nū tūhun Cristo. De suni sáhá jā cāhān jī jā cúñáhnú ndasí Yāā Dios sīquī jā vāha nī jēhe ndá nū nūū jī jīin nūū ndá cā nchivī.

¹⁴ De suni cācān táhvī jī jēhē nū, chí coo manī ndasí jī jīin nū sīquī jā vāha ndasí nī nsáhá Yāā Dios jīin nū.

¹⁵ De ná cútáhvī ō nūū Yāā Dios, chí nī jēhe yā Sēhe yā nūū ō, jā cúu iin táhvī cáhnú ndasí jā má quēndá cuitī ō cachī tūhun ó ndihī.

10

Jā ndiso tiñú Pablo jā cúu dē apóstol

¹ De nduhū Pablo, cāhān ndáhvī nī jīin ndá nū jīin modo jā cāhān maá Cristo jā vitá inī yā de vāha inī yā. Nduhū, chí cāhān ndá nū jā tá iyó nī jīin nū de iyó suchí inī nī nūū nū, sochi tá iyó jícá nī de nduū yuhū cuitī nī cāhān nihīn nī jīin nū. Cáchi ndá nū.

² Túsaá de cāhān ndáhvī nī jīin ndá nū jā tá cuēē nī de mā cāhān nū tūhun jā sáhá jā cuxeēn nī nūū nū. Chí sava ndá nū cāhān jā sáhá ndá nī tiñu yā jā maá-nī jā nihīn nī sīquī űúcuán. Túsaá de iyó tūha nī jā cuxeēn nī nūū nchivī jā cāhān sūcuán.

³ Chí visō cúu ndá nī nchivī jā ndēē inī űayiví, de nduū cānāá nī tá cúu nūū cānāá nchivī űayiví. Chí modo jā cānāá nī cúu jā cānāá nī sīquī ndācá tiñu néhén.

⁴ Chí nsūū ndatīñú űayiví jétīñú nī jā cānāá nī, chí jīin poder Yāā Dios cúu jā cānāá

nī jā snāā ni ndācá fuerza jā cúu contra sīquī yā.

⁵ Súcuán snāā ndá nī ndācá tūhun nduxí jín tūhun téyíí jā ndúcú casí jā má cūnī nchiví nāsa Yāā cúu Yāā Dios. De jāsí nī nūū ndihí jāā nduú vāha jā jāni cāhā inī nchiví, tácuca candíja jī nūū Cristo.

⁶ De tá jīnu jā candíja vāha ndá maá nú, sá de coo túha nī jā cuāha nī castigo nūū ndá cā nchiví jāā nduú cūnī candíja.

⁷ Ndá maá nú chí maá-ni jā jāni inī nū modo nchiví jāā nduú jícūhun inī. Chí tú nā-ni tēe jāni inī dē jā Cristo nī ntetiñū yā dē, de ná sáhá dē cuenta jā suni súcuán nī ntetiñū yā ndá nduhū.

⁸ De tú nī ncāhān téyíí nī jín nú jā ndiso tiñū nī, sochi nduú cúcanoō nī sáhá. Chí maá Jētohō ō nī ntetiñū yā ndá nī, tácuca sáhá nī jā cuja áno ndá nú jín tūhun yā, de nsūū jā snāā nī.

⁹ Túsaá de nduú cūnī nī jā caní inī nū jā ndúcú nī siúhú nī ndá nú jín carta nī.

¹⁰ Chí cāhān sava nú jā ndācá carta nī chí sndíhvi ndasí inī, de nīhin ndācu tiñū, sochi tá iyó nī jín ndá nú de nduú cūndē inī nī jā ndacu nīhin nī, de suni nduú cúu cāhān vī nī, cāchí ndá nú.

¹¹ De nchiví jā cāhān súcuán ná sáhá jī cuenta jā tá cúu nūū nīhin cāhān carta nī tá iyó jicá nī, suni súcuán nīhin ndacu nī tiñū nūū nī tá coo nī jín nú.

¹² De va mā chūndē cuití inī nī jā sáhá ñáhnú nī maá nī tá cúu nūū sáhá sava tēe ñúcuán jā jétúhún dē maá dē. Ndá tēe ñúcuán chí iyó naā xīnī dē jā jāni inī dē jā cūñáhnú cā dē nsūū cā ndá táhān dē, de nduú sáhá dē cuenta nāsa iyó dē nūū Yāā Dios.

¹³ Sochi ndá nduhū chí nduú cutéyíí nī, chí maá-ni medida tiñū jā ní jēhe Yāā Dios nūū nī, de mā scāa cā nī. Maá Yāā Dios nī jēhe medida nāsa cúu jā sáhá nī, de maá yā nī jēhe tūhun jā ní jīnū nī nūū ndá ndóhó nchiví Corinto.

¹⁴ Já ñúcuán, tá nī jīnū ndá nī nūū nū jā xīhna ñúhún de nsūū jā ní nchāha nī nūū medida tiñū jā ní jēhe yā nūū nī. Chí xīhna cā ndá maá nī nī jīnū nūū ndá nú jā ní nacani nī tūhun vāha Cristo.

¹⁵ De nduú cutéyíí nī sīquī tiñū jā ní nsáhá incā tēe, chí vāchí sīquī tiñū jā ní nsáhá maá nī-nī. De sa ñúhún inī ndá nī jā cuāhā cā candíja nú, de súcuán de cuu sáhá nī cuāhā cā tiñū yā māñū ndá nú, sochi maá-ni medida jā ní jēhe yā.

¹⁶ De sá de quīhīn nī nūū ndá cā ñūū jā iyó ichi nūū cā ñūū nū, jā scútē nuu cā nī tūhun jā scácu yā yóhó cūnī nī. Sochi mā quívī nduú nī jā cutéyíí nī nūū jā ní nacani incā tēe tūhun.

¹⁷ De tú ní tēe cūnī dē cutéyíí dē, ná cutéyíí dē sīquī jā sáhá maá Jētohō ō, nsūū sīquī jā sáhá maá dē.

¹⁸ Chí nsūū tēe jā jétúhún maá cúu jā quéndōo yíñúhún, chí sa tēe jā jétúhún maá yā.

11

Jā cāhān Pablo sīquī ndá tēe jā nācani tūhun stáhvi

¹ Cune cáhnú inī ndá nú de ná cāhān nī jacú tūhun modo tá cāhān nchiví naā. Túsaá de cáhnú coo inī ndá nú vīi.

² Chí cúcuñú nī jā jēhē ndá nú, tá cúu nūū cúcuñú Yāā Dios. Chí cúu ndá nú tá cúu iin ñahan lúli jā iyó ndoo, de nī nsáhá nī jā quetáhān ndá nú jín Cristo, tá cúu nūū quetáhān iin ñahan lúli jín má túhún-ni yíí jī.

³ Sochi yúhú nī jā sanaā de cuāha ndá nú tūhun jā ndá tēe nācani incā tūhun, stáhvi dē ndá nú, de siáā nū tūhun jā chíñúhún ndāā nū Cristo jon dē jín inī jín áno nū. Chí suni súcuán nī nsáhá Satanás jín Eva, chí nī nquívī inī iin cōō, de nī stáhvi jī ña jín tūhun ndíhí jā stáhvi.

⁴ Chí tá quíji ndá tēe nūū nū de tú nduú nācani ndāā dē tūhun Jesús tá cúu nūū ní nacani ndá nī, de va vāha ndasí jétáhvi ndá nú dē. De suni súcuán vāha jétáhvi nū nūū incā espíritu jín nūū incā tūhun jāā nduú quetáhān jín Espíritu Santo jín tūhun jā ní ncandíja nú jā scácu yā ndá nú.

⁵ De ndá tēe ñúcuán jā candíja ndá nú jā cāhān dē jā cúu dē apóstol cūñáhnú, sochi nduú cūñáhnú cuití dē nūū nī.

⁶ Chí visó sanaā de nduú nīhin vāha nī modo jā cāhān nī, sochi jícūhun vāha inī nī. Chí jín ndihí tiñū jā ní nsáhá nī māñū ndá nú nī stēhēn cāji nī jā súcuán cúu.

⁷ Nduú ní jicān nī xūhún nūū ndá nú jā ní nacani nī tūhun jā scácu yā yóhó. De súcuán nī ntecu ndáhvi nī tácuca quéndōo vāha cā ndá nú jín tūhun yā. ¿De va cuāchí nī nsáhá nī jā ní nsáhá nī súcuán, á naá cúu?

⁸ Chí sava cā grupo nchiví candíja nī nquehen nī xūhún jā ní jēhe jī nūū nī, tácuca súcuán-ni nacani nī tūhun yā nūū ndá nú.

⁹ De tá nī iyo nī jín nú de ní ndihí xūhún nī, de nduú ní jicān cuití nī nūū nī iin nú. Chí ndá hermano jā ní nquiji ichi Macedonia nī jēhe dē nūū nī jā cūmaní. De jín súcuán de nduú ní stāhān nī ndá ndóhó, de nī mā sáhá cuití nī.

¹⁰ De tá cúu nūū cúcáhnú vāha inī nī jā jíní nī tūhun ndāā Cristo, suni súcuán jíní nī jā má quēhēn nī xūhún nūū nī iin nchiví níi región Acaya, tácuca mā cāsí jī jā cúsií inī nī jā súcuán-ni nācani nī tūhun yā.

¹¹ ¿De á sīquī jāā nduú māñí nī jín ndá nú cúu jā cāhān nī súcuán, jāni inī nū? Nduú chí maá Yāā Dios jíní yā jā māñí nī jín ndá nú.

¹² De sáhá cá ni tá-ni sáhá nī, chi mā quéhén nī xúhún nú, tácuá casi ni já sáhá téyíí ndá tēe ñúcuán maá dē já cáhán dē já inuú-ni sáhá dē tiñu yá jíin nī.

¹³ De ndá tēe ñúcuán chi nsuú apóstol ndáá cúu dē, chi cúsa maá tūhun stáhvi-ni cáhán dē, de sáhá dē maá dē já cúu dē apóstol Cristo.

¹⁴ De nduú sáhvi inī ō jíinī ō já sáhá ndá dē súcuán, chi ja jíinī ō já suni Satanás násāma maá, de stáhvi já sáhá maá modo iin ángel Yāa Dios já jíca jíin luz yá.

¹⁵ De já ñúcuán suni nduú sáhvi inī ō jíinī ō ndá tēe já jétíñú Satanás, tú sáhá dē maá dē já tēe sáhá ndáá cúu dē. De iin quívi de nanihin dē síquī tiñu néhén já sáhá dē.

Túndóhó já ní ndoho Pablo síquī já cúu dē apóstol

¹⁶ Incā vuelta cáhán ni jíin ndá nú já ni iin nú má cáni inī nū já tēe naá cúu nī. Sochi tú súcuán jáni inī ndá nú, de va cuetáhvi nú já cáhán ni modo tēe naá túsáa, de súcuán de va suni maá nī cuu cutéyíí nī jacú tá cúu nū sáhá ndá tēe ñúcuán túsáa.

¹⁷ Já cáhán ni súcuán chi nsuú já ní ncachī maá Jētoho ō já cáhán ni, chi sa modo tēe naá cáhán ni já cutéyíí nī.

¹⁸ Chi cuāhā dē sáhá téyíí dē maá dē já cúu cuenta ñayiví, de va suni súcuán ná sáhá téyíí nī maá nī túsáa.

¹⁹ De va tēe íyó cájí xīnī cúu ndá nú, jáni inī nū, de já ñúcuán vāha jéndeé inī nū ndá tēe naá xīnī túsáa.

²⁰ Chi va vāha-ni jéndeé inī ndá nú nū ndá tēe ñúcuán já sáhá fuerza dē ndá nú já satíñú cáhā nū nū dē, á sáhá ndáhvi dē ndá nú, á cāndeé dē ndatíñú nū, á sáhá ñáhnú dē maá dē nū nū, á jondé cátu dē nū nū.

²¹ De va visó cúcanoō ni já cachī ni, de ná cáchī ni já maá nī va nduú ná valor ni já sáhá téyíí nī maá nī tá cúu nū sáhá ndá tēe ñúcuán. Sochi mitan de tú íyó sava tēe já chūndeé inī dē sáhá téyíí dē maá dē, de va suni chundeé inī maá nī túsáa. De va cáhán ni tá cúu nū cáhán iin tēe naá.

²² Tú cutéyíí ndá dē já tēe hebreo cúu dē, de saá-ni nduhū. Tú tēe Israel cúu dē, de saá-ni nduhū. Tú tatá Abraham cúu dē, de saá-ni nduhū.

²³ De va cáhán ni tá cúu nū cáhán tēe naá já cutéyíí nī súcuán túsáa. Tú tēe sātíñú nū Cristo cúu dē, de víhī cá nduhū. Chi cuāhā cá tiñu sáhá nī nsuú cá ndá maá dē, de cuāhā cá vuelta nī ncani nchivī nduhū, de cuāhā cá vuelta nī nchihī nī vecāa, de suni cuāhā vuelta ja ñatin cuū ni.

²⁴ Chi ndá táhán nī tēe hebreo ūhūn vuelta nī ncani ndasí dē nduhū jíin cuarta ñii, iin medida já ja ñatin cuū ni sáhá.

²⁵ Unī vuelta nī ncani ndá dē nduhū ntuxí, de iin vuelta nī ncuun ndá dē yūu

xīnī nī. Unī vuelta nī nguēe barco já ní jíca nī síquī tūhun yá. Iin ñuú jíin iin nduú nī nchosō teni nī nūū cūnú ndute mar.

²⁶ Cuāhā vuelta nī ndoho ni já jíca nī ichi, de nī ncācu nī nūū ndācā yūte, de nī ncācu nī nūū ndācā jācuñhā. Nī ncācu nī nūū nchivī naciōn ni jíin nūū nchivī ñuú jíca. Nī ncācu nī cháhá chúcuán tá ní iyo nī ñuú jíin rancho jíin mar. Nī ncācu nī nūū ndá táhán nī jáa nduú íyó ndāa.

²⁷ Nī nsatíñú nīhin nī de víjin nī ndoho nī. Cuāhā vuelta nī jahni nī maá nī máhnā. Nī jihī nī sōco, nī nchihī nī ndute. Cuāhā vuelta nī iyo ndité inī ni, nī ncuítūn ni, nī ncuamanī sahma nī.

²⁸ De síquī ndācā já yáhá chi íyó cá. Chi ndiquívi ndóho nī já nācani ndasí inī nī jēhe ndá grupo nchivī cándija.

²⁹ Tú iin nchivī nduú fuerza inī ji, de suni súcuán ndóho nī jíin ji. De tú iin nchivī quívi ji cuāchi sáhá táhán ji, de ndóho nī tūhun canoō jíin tūhun quítí inī.

³⁰ Tú súcuán de tú cánuú já cutéyíí nī, de va cutéyíí nī síquī ndācā já stéhén jáa nduú ná fuerza inī ni.

³¹ De Yāa Dios, Yāa cúu Tatá maá Jētoho ō Jesucristo, jíin yá já cáhán ndáa nī. De ní cáni ná cáhán nchivī já vāha ndasí Yāa cúu yá.

³² Tá ní iyo nī ñuū Damasco, de gobernador já ndācu tiñu inī región já tīn rey Aretas, nī jani dē ndá soldado nī jito vāha dē ndá vihé pared já ní jíicó nduú ñuú ñúcuán, chi tiin dē nduhū já quíhīn ni vecāa nícu.

³³ De ní nguívi nī inī iin ticá, de nchivī cándija nī ntavá ji nduhū ventana iin vehe já íyó yicá pared, chi nī snuú ji nduhū inī ticá. De súcuán nī ncācu nī nūū tēe ñúcuán.

12

Jā ní iyo iin já ní stéhén nūū Pablo já ní stúu yá nūū dē

¹ De nduú níhin tiñú já cutéyíí nī. De vāha cá ná cáchī tūhun nī nūū nū síquī iin já ní stéhén maá Jētoho ō chi ní stúu yá nūū ni.

² Jíinī nī iin tēe já cándija Cristo, de ja nī ncuu ūxi cūmī cuiyá já ní nsáhá yá já ní ncaa tēe ñúcuán nī jēhén dē jondé andiví ūnī. De nduú jíinī nī á ní jēhén nī jíin yiquí cúñu nī, á ní jēhén ánō ni-ni. Maá Yāa Dios cúu já jíinī.

³ Sochi jíinī nī já ní ncanee yá nduhū. De á ní jēhén nī jíin yiquí cúñu nī, á ní ndōo, nduú jíinī nī, chi maá-ni Yāa Dios cúu já jíinī.

⁴ Chi ní nsáhá yá já ní ncaa nī nī jēhén ni jondé andiví nūū víi ndasí cáá. De ichi ñúcuán nī jíinī nī ndācā tūhun yuhū ndasí já má cúu cachī tūhun yóhō nchivī.

⁵ De síquī já ní nsáhá yá súcuán jíinī nī cúu já cutéyíí nī, sochi síquī maá nī chí má cutéyíí nī. Chi cutéyíí nī maá-ni síquī jáa nduú ná fuerza inī ni.

⁶ De tú cúnī nī cutéyí nī síquī maá nī nícu, de nsúú já naá xīnī nī de tú sáhá nī súcuán nícu, chí ndāá já íyó iin já cuu cutéyí nī. Sochi mā sáhá nī, chí nduú cúnī nī já canī inī nchivī já cúñáhnú cā nī nsúú cā já nī jinī jí á já nī jinī jí já cáhān nī.

⁷ De nduú cúnī yā já yāha já cutéyí nī síquī já ní stéhēn nījin yā tíñu ñáhnú ndasí ñúcuán nūú nī, de já ñúcuán nī nquiji iin tündóhó já níquīn nduhū de sndóho nduhū. De iin já ní jēhe yā tūhun já tetíñú Satanás cúu, iin já sndóho nduhū, tácuā mā yáha já cutéyí nī.

⁸ De ūnī vuelta nī ncāhān ndáhvī nī jín maá Jētoho ō já sáhá jíyo yā quihīn.

⁹ Sochi nī ncāhān yā jíin nī: Nduú chí nduú cúmanī já cundáhvī inī nī ndóhó. Chí tá nduú fuerza vāha iin nchivī, de sáhá nī já ndúcuahā cā fuerza maá nī inī jí, ncachī yā. Túsaá de cúsiī inī nī jáá nduú fuerza vāha nī, chí súcuán ndúcuahā cā fuerza Cristo inī nī.

¹⁰ Já ñúcuán cúu já cúsiī inī nī jáá nduú fuerza vāha nī, jíin já cáhān nāvāha nchivī nūú nī, jíin já cúmanī nūú nī, jíin já jíni ūhvī jí nduhū, jíin já ndóho nī tündóhó já síquī Cristo. Chí jáá nduú fuerza vāha maá nī, ñúcuán sáhá já níhīn nī fuerza maá yā.

Jā nācani inī Pablo síquī nchivī cándija ñuū Corinto

¹¹ De va tēe naá cúu nī já ní nsáhá téyí nī maá ní túsaá. De síquī jáá nduú cándija ndá nī nduhū, já ñúcuán cúu já sáhá nī súcuán. Chí sa cánuú já cuetúhún ndá nū nduhū nícu. Chí visó nduú tíñu cuitī nī já maá nī, sochi va nduú nūu cuitī nī nūú ndācā tēe ñúcuán já cáhān ndá nū já apóstol cúñáhnú cúu dē.

¹² Chí máhñú ndá nū nī nsáhá nī ndācā tíñu já stéhēn já cúu ndija nī apóstol. Chí jíin cuāhā paciencia nī nsáhá nī ndācā tíñu ñáhnú já stéhēn poder Yāa Dios, jíin ndācā tíñu já ní nsáhvi inī nī jinī nū.

¹³ De nduú ní nsáhá nī ndá ndóhó já coo nūu nū ndá cā grupo nchivī cándija, chí mátúhún-nī jáá nduú ní jēhe nī tūhun já taji nū já jíni ñúhún nī, ñúcuán-nī cúu já ní nsáhá nī. Túsaá de cuue cáhnú inī ndá nū tú súcuán nī nsáhá nī falta nūú nū.

¹⁴ De mitan de ja íyó túha nī já cuéndēhé nī ndá nū vuelta ūnī. De suni nduú nā cuá cacān nī nūú nū, chí nsúú ndatíñú nū cúu já cúnī nī, chí sa já ná quéndōo vāha nū jíin tūhun yā. Chí cúu ndá nū tá cúu sēhe nī, de sēhe chí nduú cánuú scáyā jí já cuu tatá jí, chí sa tatá cánuú já cuāha dē já jíni ñúhún sēhe dē.

¹⁵ Já ñúcuán cúsiī inī nī já cāxīn nī já névāha nī, de jondē sndíhī nī fuerza maá nī, tácuā sáhá nī já quendōo vāha áno ndá nū. De mānī cā coo nī jíin nū, visó sanaā de jacū-nī íyó mānī ndá nū jíin nī.

¹⁶ De íyó jacū nū já cáhān já visó nduú nā cuá ní jícān nī nūú nū, sochi tēe stáhvī cúu

nī, chí nī nducú nī modo ndíhī já níhīn nī xúhún nū, cáhān ndá nū. De nduú.

¹⁷ ¿A ndá tēe já ní ntají nī nūú nū, á íyó iin dē já ní stáhvī dē ndá ndóhó já níhīn dē xúhún nū cuu maá nī? Nduú cuiti.

¹⁸ Nī ncāhān ndáhvī nī jíin Tito já cuéndēhé dē ndá nū, de nī ntají nī incā hermano nī jēē jíin dē. ¿De á ní stáhvī Tito nī nquehen dē xúhún nū nū já cuu maá de, á naá cúu? Nduú, chí inuú-nī sáhá ndúú nī, chí iin-nī áno ndúú nī.

¹⁹ A sanaā de jáni inī ndá nū já cáhān nī tūhun yáhá tácuā canī inī nū já vāha tēe cúu nī. Nsúú súcuán cúu, chí Yāa Dios jíni yā já cáhān nī maá-nī tūhun já cúni Cristo. De ndíhī já cáhān nī chí nducú nī já cuja nū jíin tūhun yā, ñānī mānī.

²⁰ Chí yúhú nī já tá cuēē nī nūú nū, de sanaā de cunī nī jáá nduú sáhá ndá nū tíñu já jétahān inī nī. De ndá máá nū suni mā quétahān inī nū nduhū. Chí sanaā de cánaá ndá nū, cúcuásún inī nū, quítī inī nū, cúnduxí nū, sátúhún nū, cáhān nū síquī táhān nū, cutéyí nū, jíca nēhén nū.

²¹ De yúhú nī já tá cuēē tucu nī de cuāha Yāa Dios tūhun canoó nūú nī já súcuán sáhá ndá nū. De sanaā de cucuécá inī nī tú íyó cuāhā nū já ní nsáhá cuāchi ichi chātā, de nduú nācani inī nū já sndóo nū tíñu tēhén, jíin tíñu jíca ndī, jíin tíñu nēhén ndasí já ní nsáhá ndá nū.

13

Saludo jíin tūhun já cáhī tūhun Pablo já sándhī

¹ Yáhá cúu vuelta ūnī já cuéndēhé nī ndá nū. De sáhá ndāá ō tíñu tá cúu nūú cáhān tutū: Jíin tūhun já cáhān ūú á ūnī testigo de cundaā ndācā tíñu, cáhī.

² De mitan já íyó jíca nī de cáhān tucu nī tá cúu nūú nī ncāhān nī tá nī iyo nī jíin nū. Cáhān nī nūú ndá nchivī já ní nsáhá cuāchi ichi chātā, jíin nūú ndíhī nū, já tá cuēē tucu nī de má cóo vitá inī nī jíin ndá nū.

³ De ñúcuán cuu prueba já nducú ndá nū tú jándāá já cáhān nī jíin fuerza Cristo. Chí Cristo nduú cúmanī fuerza yā já sáhá ndāá yā jíin ndá nū, chí stéhēn yā poder yā máhñú nū.

⁴ Chí visó nduú ní stéhēn yā fuerza yā tá nī jíhī yā yicā cruz, sochi mitan chí tēcú yā jíin poder Yāa Dios. De tá cúu nūú ní ndoho maá yā, suni súcuán ndóho ndá nī mitan jáá nduú fuerza nī. De visó súcuán de jíin poder Yāa Dios de tēcú ndá nī jíin yā já sátíñú nī nūú nū já síquī tūhun yā.

⁵ Coto túni ndá nū maá nū tú íñī níhīn nū jíin tūhun cándija nū yā. Sáhá vāha nū cuenta. ¿De á nduú jíni ndá nū já ndēē Jesu-cristo inī áno nū, de tú ndāá já ní ncandija ndija nū?

⁶ De ñúhún inī ni jā suni cúcáhnú inī ndá nú jā cándija ndija ndá maá nī.

⁷ De jícan táhvī ndá nī nū Yā Dios jā má sáhá ndá nú ni iin tiñu néhén. De vísō cuetúhún ndá nú jā vāha ndácu nī nū nū, á vísō mā cuetúhún nú, de nduú nā cuá sáhá, chi maá-ni jā sáhá nú tiñu ndāā cúu jā ndúcú nī.

⁸ Chi nduú jāsī ni nū tiñu ndāā, chi sa scāca nī.

⁹ Túsaá de cúsi inī ndá nī de tú nduú nā fuerza maá nī, de tú iyó fuerza maá nú. De níni jícan táhvī ni jā ná cúa cā inī ndá nú jíin tūhun yā.

¹⁰ De té nī carta yáhá nū nū jondē ncháha ca cuēē ni, tácuá tá cuēē ni de nduú cā jíni ñúhún jā cuxeēn ni nū nū. Chi nī jēhe Jētohō o tiñu yáhá jā ndíso nī tácuá sáhá nī jā cuja ánō ndá nú jíin tūhun yā, nsūú jā snāā nī.

¹¹ Ja nī ncāhān o túsaá hermano, de ná cóo jā váha jíin ndá nú. De cundihví inī nū jā cuja nú jíin tūhun yā, de coo ndeé inī nū. De coo inuú inī nū de cundeē māni nū jíin táhán nú. De Yā jā ndíso tūhun ndeé tūhun sī inī jíin tūhun cundáhvī inī, coo yā jíin ndá nú.

¹² De tá cāhān jítáhán ndá nú, de yíñúhún techuhú nú ndahá ndá ji.

¹³ Sáhá ndeé inī ndá nú, cáchī ndá hermano cándija jā iyó yáhá.

¹⁴ De ñúhún inī ni jā Jētohō o Jesucristo ná sáhá cā yā jā váha ndá nú, de Yā Dios cundáhvī inī yā ndá nú, de Espíritu Santo coo cáhnú yā jíin nú. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NCHIVI GALACIA

¹ Maá nī cúu Pablo apóstol. De nsúu nchivi ní jáni nduhú, de ní nsúu nchivi ní ntéifú nduhú já nácani ní tūhun, chi sa maá Jesucristo jíin Tatá ó Yāa Dios, Yāa já ní nastécú Jesús máhñú ndíyi.

² De nduhú jíin ndacá hermano já iyó jíin ní yáhá, téé ní carta yáhá cuēé núu ndá ndóhó nchivi cándija níi región Galacia.

³ De ñúhún iní ndá ní já Tatá ó Yāa Dios jíin Jethóh ó Jesucristo, ná sáhá cá yá já váha ndá nú, de sáhá yá já coo ndeé coo síi iní nú.

⁴ Chi Jesús ní nsócó yá maá yá já ní jñhi yá já síquí cuáchi ó, tácuca scácu yá yóhó núu ndacá já nēhén já iyó ñayívi yáhá, chi sūcuán ní jēhān iní maá Tatá ó Yāa Dios.

⁵ De ná cáhān ó já vii ndasí cúñáhnú yá níi cání. Sūcuán ná cóo. Amén.

Síquí jáá nduú cá ná incá tūhun já cácu nchivi

⁶ De sáhvi iní ní ndéhé ní já ñamā ndasí nducú ndá nú sndóo nú Yāa Dios, Yāa já ní ncana ndá ndóhó já quívi nú ndahá yá síquí já ní ncundáhví iní Cristo yóhó. Chi ní niquín ndá nú incá tūhun já síin cáhān.

⁷ De nduú cuítí cá ná incá tūhun iyó já cácu ó. Sochi iyó jacú nchivi já stáhān jí ndá ndóhó, de cúní jí nasāma jí tūhun nása scácu Cristo yóhó.

⁸ De tú iin nchivi nacani incá tūhun núu nú já nása scácu yá ndóhó, de tú nduú quétáhān jíin tūhun já ní nacani ndá ní núu nú xihna cá, de ná tánú táhvi nchivi ñúcuán. De visó ndá nduhú á iin ángel já quíji jondé andiví nacani incá tūhun, de ná tánú táhvi.

⁹ Já ní ncāhān ní jíin ndá nú, de suni sūcuán cáhān tucu ní mitan: Tú ná-ni téé nacani incá tūhun núu nú, de tú nduú quétáhān jíin tūhun já ní jetáhví ndá nú, de ná tánú táhvi dē túsáá.

¹⁰ De já cáhān ní sūcuán, ¿de á nducú ní já cuetúhún nchivi nduhú, á Yāa Dios? ¿A nducú ní já cusíi iní nchivi jíin ní, jáni iní ndá nú? Nduú chi tú nducú cá ní já cusíi iní nchivi jíin ní, de nsúu mozo Cristo cúu ní túsáá.

Nāsa ní nduú Pablo apóstol

¹¹ De cáchi tūhun ní núu ndá nú, hermano, já tūhun já scácu yá yóhó já nácani ní, chi nsúu já ní jani iní maá ní jíin ndá cá nchivi cúu.

¹² Chi nsúu nchivi ní stéhēn núu ní, de ní nsúu nchivi ní nsáhá já ní ncutúha ní, chi sa maá Jesucristo ní stéhēn núu ní.

¹³ Chi já ní jini ndá nú tūhun nása ní nsáhá ní jondé saá, tá ní nchifúhún ní sáhān ndá

táhān ní hebreo. De jíiní ndá nú já ndasí ní nsáhá návāha ní nchivi já cándija núu Yāa Dios, de ní ndihví iní ní já snáa ní jíi ncu.

¹⁴ De váha cá ní ncutúha ní sáhān ñúcuán nsúu cá cuáhā cá téé nación ní já ní jahnu jíin ní, chi ní ndihví cá iní ní síquí ndá já ní jaquín ndá tatá ní.

¹⁵ De visó sūcuán de Yāa Dios chi já ní nacáji yá nduhú jondé tá ncháha ca cacu ní. De iin quívi ní ncusíi iní yá ní ncana yá nduhú já quívi ní ndahá yá síquí já ní ncundáhví ndasí iní yá nduhú.

¹⁶ De ní stéhēn yá Sēhe yá núu ní, tácuca nacani ní tūhun nása scácu yá nchivi ndacá nación jáá nduú jíin tūhun yá. Ñúcuán de nduú ní jíicá tūhún ní ní iin nchivi,

¹⁷ de ní nduú ní jēhēn ní Jerusalén núu ndá téé cúu apóstol xihna ñúhún cá nsúu cá nduhú. Chi sa ní jēhēn ní jondé región Arabia, de sá de ní nōhōn tucu ní ñuú Damasco.

¹⁸ Ñúcuán de jondé ní ncháha úní cuiyá, sá de ní jēhēn ní Jerusalén. De ní jíiní ní núu Pedro, de ní ndeé ní jíin dē xāhōn-ni quívi.

¹⁹ Sochi nduú ní jíiní ní núu ndá cá apóstol, chi núu mátúhún-ni Jacobo ñani maá Jethóh ó.

²⁰ Tūhun yáhá já téé ní cuēé núu ndá nú, chi jíiní Yāa Dios já ndāá cúu.

²¹ Ñúcuán de ní jēhēn ní níi región Siria jíin Cilicia.

²² De ndá nchivi cándija já yíhí ndahá Cristo, já ndeé región Judea, ncháha ca cuní cuítí jíi núu ní saá.

²³ Chi vāchi tūhun ní-ni ní jini jíi já cáhān nchivi: Téé já ní nsáhá návāha yóhó jondé saá, de mitan chi nácani dē tūhun já cándija ó já nducú dē snáa dē saá, ncachi.

²⁴ De ní ncāhān jíi já cúñáhnú ndasí Yāa Dios já sūcuán ní nsáhá yá jíin ní.

2

Já ní jetáhví ndá cá apóstol já cúu Pablo apóstol

¹ Ñúcuán de jondé núu úxí cūmí cuiyá, de ní jēhēn tucu ní Jerusalén jíin Bernabé, de suni ní jeca ní Tito ní jēhēn ní jíin dē.

² De ní jēhēn ní chí maá Yāa Dios ní stéhēn yá já jíiní ñúhún quíhīn ní. De ní ndutútú síin ndá máa-ni téé cúñáhnú núu nchivi cándija. De ní ncachí tūhun ní núu ndá dē síquí tūhun já scácu yá yóhó já nácani ní núu nchivi ndacá nación jáá nduú jíiní tūhun yá. De sūcuán ní nsáhá ní tácuca cuetúhún dē já sūcuán tíñu sáhá ní, de tácuca mā quéndōo cáhá tíñu já sáhá ní jíin já ní nsáhá ní.

³ De juni nduú ní nsáhá fuerza ndá dē Tito, téé já ní jica jíin ní, já cundeé tuni circuncidar dē, visó cúu dē téé incá nación de nduú ní ncuú dē circuncidar.

⁴ De sūcuán ní ncundaá, visó ní nquívi jacú téé stáhví já sáhá dē já hermano cúu

dē. De ndá tēe ñúcuán nī nguīvi dē tácuca cundehé yuhū dē nāsa nī nduu libre ō nūū ley circuncidar sīquī jā yīhī ó ndahá Cristo Jesús. Chi cūnī ndá dē jā squíncuu tucu ó ley ñúcuán, de nduu tucu ó mozo nūū.

⁵ De nduú ní jétáhvī cuitī ndá ní nūū ndá tēe ñúcuán, chi cūnī nī jā quendōo ñihin ndá nú jín tūhun jā scácu yā yóhó.

⁶ De ndá tēe ñúcuán jā cūñáhnū nūū nchivī cándija, nduú cā nā incā tiñu jéé ní ndácu dē nūū nī. De maá nī chi nduú ní nsáhá nī cuenta jā cūñáhnū dē, chi Yāa Dios suni nduú sáhá yā cuenta, chi inuú-ni cúu ndivivī tēe nūū yā.

⁷ Chi sa ní jinī ndá dē jā tūhun jā scácu yā yóhó, ndáso tiñu nī jā nácani nī nūū nchivī ndácá nación jáa nduú sáhá circuncidar, tá cúu nūū nácani Pedro tūhun ñúcuán nūū nchivī hebreo jā sáhá circuncidar.

⁸ Chi Yāa Dios jā ní ntetitñū Pedro jā nácani dē tūhun nūū nchivī hebreo, suni maá yā ní ntetitñū nduhū jā nácani nī tūhun nūū nchivī ndácá nación jáa nduú jinī tūhun yā.

⁹ Jā ñúcuán, Jacobo jín Pedro jín Juan nī jinī ndá dē jā ní ntaji Yāa Dios tiñu váha ndasí yáhá nūū nī. De ndá tēe ñúcuán chi cáhān nchivī cándija jā maá dē cúu jā cūñáhnū cā. De ní ntiin ndá dē ndahá nī jín ndahá Bernabé, jā stēhen dē jā iyó māni dē jín nī, jín jā ní ncundaā inī dē jā nduú maá ní quihān nacani tūhun nūū nchivī ndá cā nación, de ndá maá dē nūū nchivī hebreo.

¹⁰ De iin-ni jā ní jicān dē cúu jā nūcūhun inī ndá nī jā chindeé nī nchivī jā ndóho ndáhvī, de tiñu ñúcuán chi suni ndíhvī inī maá ní sáhá nī.

Jā ní ncāhān Pablo nūū Pedro

¹¹ De tá nī nguīji Pedro ñuū Antioquía, de nī ncāhān cājī ní nūū dē, chi ní stívī dē tiñu.

¹² Chi jondé ncháha ca quenda sava táhān dē hebreo jā ní ntaji Jacobo, de yáji dē stāa jín nchivī jáa nsuū hebreo cúu. Ñúcuán de tá nī nquenda ndá tēe ñúcuán, de ní ncusíin dē jáa nduú cā yáji dē jín ji, chi yúhú dē jā cūnī ndá tēe ñúcuán jáa nduú cā squíncuu dē ley ndá táhān dē hebreo. Chi cáhān ley jā má cúu caji dē stāa jín nchivī jáa nduú sáhá circuncidar.

¹³ De sava cā tēe hebreo jā cándija, suni ní ncujiyo dē nūū ji, tá cúu nūū ní nsáhá Pedro, chi yúhú dē jā cūnī ndá tēe ñúcuán. De jondé maá Bernabé nī scāhān ndá dē, nī ncujiyo dē.

¹⁴ Ñúcuán de ní jinī nī jā ní nayūhú ndá dē jā caji dē stāa jín nchivī ñúcuán, de sūcuán cúu jáa nduú cā jica dē jín modo jā cáhān tūhun jā scácu yā yóhó. De ní ncāhān nī nūū Pedro, ní jinī jínūū ndácá dē: Ndóhó jā cúu tēe nación ō hebreo, nduú cā squíncuu nú ley táhān ó nchivī hebreo, chi yáji nū jín nchivī ñúcuán. ¿De nájéhé sáhá nú fuerza ji

jā squíncuu maá ji ley táhān ó hebreo, de tú nduú squíncuu maá nú? ncachī nī.

Iin-ni modo scácu yā nchivī hebreo jín nchivī ndá cā nación

¹⁵ De yóhó chi cúu ó nchivī hebreo, de cáhān ō jáa nsuū nchivī ndá cā nación jā sáhá cuāchi cúu ó.

¹⁶ De visó sūcuán de jínī ō jā ní iin ó nduú quendōo ndāā ō nūū Yāa Dios jā squíncuu ó tiñu jā ndácu ley Moisés janahān, chi maá-ni jā cándija ó jā Jesucristo sndáhvā yā cuāchi ó. Já ñúcuán cúu jā suni maá ó ní ncandija ó Jesucristo, tácuca sndáhvā yā cuāchi ó sīquī jā cándija ó, de nsuū sīquī jā ndúcú ó squíncuu ó ley. Chi cáhān tutū īi: Nī iin nchivī mā quendōo ndāā ji nūū Yāa Dios jín jā ndúcú ji squíncuu ji tiñu jā ndácu ley, cáchi.

¹⁷ De ndá maá ó nchivī hebreo, tú cūnī ō jā sndáhvā Yāa Dios cuāchi ó sīquī jā ní jīhī Cristo jéhé ō, suu cúu jā jícūhun inī ō jā suni nchivī sáhá cuāchi cúu ó, tá cúu nūū cúu ndá cā nchivī. ¿Túsaá de á cuāchi nī nsáhá ó jā ní sndóo ó ley janahān tá nī ncandija ó Cristo? Nduú cuitī jā sūcuán.

¹⁸ Chi sa tú naquehen tucu nī ley jā ní sndóo ní ñúcuán, de suu sáhá jā nenda cā cuāchi sīquī nī.

¹⁹ Chi modo ja ní jīhī nī ní nsáhá ley, de jā ñúcuán mā cúu cā ndácu ley nūū nī. De sūcuán de cuu cutecū nī jā sáhá nī jā cūnī Yāa Dios.

²⁰ Chi modo jā ní jīhī nī yicā cruz jín Cristo, de mitan chi nduú cā tēcū nī jā maá nī, chi maá Cristo cúu jā tēcū inī nī. De jā tēcū nī inī ñayivī yáhá mitan cúu jā cándija nī jā Séhe Yāa Dios chindeé chítuu yā nduhū. Chi ní ncundáhvī inī yā nduhū de ní nsōcō yā maá yā jéhé nī.

²¹ Túsaá de nduú cūnī ní casī nī nūū tūhun jā sndáhvā Yāa Dios cuāchi ó sīquī jā váha ndasí inī yā jín ó. Chi tú jā quendōo ndāā ō nūū yā jā ndúcú ó squíncuu ó ley janahān, ñúcuán de nduú nā tiñu cuitī jā ní jīhī Cristo nícu.

3

Tūhun ley jín tūhun cándija

¹ Ndá ndóho hermano región Galicia, ¿nūcu nduú jicūhun inī ndá nú? ¿Ní tēe ní nsacā nuu xīnī nū jáa nduú cā jétáhvī nú tūhun ndāā? Chi tá nī nacani ndá nī tūhun yā nūū nū, de cājī ndasí ní jicūhun inī nū jā ní jīhī Jesucristo yicā cruz jā jéhé nū.

² Iin-ni tūhun yáhá jicā tūhūn nī ndá nú: ¿Nāsa nī ñihin nū Espiritu Santo? ¿A jā ní ncundeé nú squíncuu nú tiñu jā ndácu ley Moisés? Nduú cuitī, chi sa jā ní ncandija nú tūhun jā scácu yā ndóhó jā ní jini nú.

³ ¿Nā sīquī cúu jáa nduú jicūhun cuitī inī nū? Chi xihna cā ní ncandija ndá nú jā ní jīhī Cristo jā scácu yā ndóhó, de ní ñihin nū

Espíritu Santo. ¿De mitan á jáni iní ndá nú já sndóo tucu nú tũhun ñúcuán de fuerza maá nú squíncuu nú ley de cácu nú, á naá cúu?

⁴ Ndasí ní sndóho nchiví ndá nú síquí tũhun já scácu Cristo ndóhó. Nácá já váha de tú nduú ní ndóho cáhā nú, chí sa já cándija ndija nú yā.

⁵ ¿De ná síquí cúu já jéhe Yāā Dios Espíritu yā núu nú de sáhā yā tiñu ñáhnú máhñú nú? Nduú sáhā yā síquí já ndúcu ndá nú squíncuu nú ley, chí sa síquí já ní ncardíja nú tũhun já scácu yā ndá nú já ní jini nú.

⁶ Abraham ní ncardíja dē já sáhā Yāā Dios já ní nquee yuhú yā, de já ñúcuán ní sndáhvā yā cuáchi dē.

⁷ Túsaá de ná jícũhun iní ndá nú já nchiví já cándija já sáhā Yāā Dios jēhē jí, ndivi jí nduú jí tatā Abraham síquí já súcuán cándija jí.

⁸ Chí jondē janahán já cáhān tutú ñ já nchiví ndácá nacióñ jáá nduú jíni tũhun Yāā Dios, sndáhvā yā cuáchi jí de tú candíja jí tũhun ñúcuán. De jondē ncháha ca cuu ndácá yáhā de ja ní nquee yuhú yā tũhun váha yáhā núu Abraham: Já jíni ndóhó de quendóo ndetú nchiví ndácá-ni nacióñ.

⁹ Tú súcuán de nchiví cándija, quendóo ndetú jí jíni Abraham, tēe já ní ncardíja tũhun já ní nquee yuhú yā já sáhā yā.

¹⁰ De sa tánú táhvī nchiví já ndúcu quendóo ndāá jíni ley Moisés. Chí súcuán yósó núu tutú ñ. Tánú táhvī ndácá nchiví jáá nduú squíncuu ndihí cuití tũhun já yósó núu tutú ley, cáchi.

¹¹ Túsaá de cájí cúu já ní iin nchiví má quendóo ndāá jí núu Yāā Dios síquí já ndúcu jí squíncuu jí ley. Chí cáhān tutú: Nchiví já ní sndáhvā yā cuáchi jí, tēcú jí já cándija jí já sáhā yā jēhē jí, cáchi.

¹² De ley Moisés ndúcu cáhān já cutecú ó ní cání síquí já cándija ó já ní nsáhā yā jēhē ó, chí sa cáhān: Tú ní nchiví squíncuu tiñu yáhā, de cutecú jí sáhā, cáchi.

¹³ De Cristo ní scácu yā yóhó núu tũhun já cáhān ley já tánú táhvī ó síquí cuáchi ó, chí maá yā ní ndoho síquí tũhun já tánú táhvī ó. Chí yósó núu tutú ñ: Ndácá nchiví já cundita caa yicā ñútún, tánú táhvī jí, cáchi.

¹⁴ De Cristo Jesús ní jíhī yā yicā ñútún cruz tácuā quendóo ndetú nchiví ndácá nacióñ sáhā yā. Chí tũhun já ní nquee yuhú Yāā Dios já quendóo ndetú Abraham, jíni núu jí. De súcuán de tú candíja ó já ní nsáhā Yāā Dios jēhē ó, de níhīn ó Espíritu Santo já ní nquee yuhú yā já quiji.

Síquí ley jíni síquí contrato já ní nquee yuhú yā

¹⁵ Hermano, ná cáhān ní iin tũhun nása sáhā ndá nchiví ñayiví: Tú iin tēe sáhā dē iin contrato á iin acta, de tú ja ní ncucutú já ní nsáhā dē firmar, de má cúu cá nacani, de ní má cúu jécósó cá.

¹⁶ De suni súcuán ní nsáhā Yāā Dios iin contrato já ní nquee yuhú yā núu Abraham jíni tatā dē já quiji. De nduú cáhān tutú ñ síquí cuáhā tatā dē, chí sa cáhān síquí iin-ni tatā dē, de suu cúu Cristo.

¹⁷ Túsaá de tũhun já cáhān ní yáhā cúu já xihna cá ní nsáhā Yāā Dios iin contrato jíni Abraham, suu já quiji Cristo de scácu yā yóhó, de ní nsáhā cutú yā. Ñúcuán de ní ncháha cümü ciento ócō úxi cuiyā, de sá de ní jēhe yā ley núu Moisés. De ley ñúcuán já ní nquiji cuéé cá, má cúu nacani contrato ñúcuán, ní má cúu casí núu tũhun já ní nquee yuhú yā já scácu yā yóhó.

¹⁸ Chí tú já jíni ley Moisés scácu yā nchiví, ñúcuán de nsúu síquí contrato já ní nquee yuhú yā cúu já scácu yā jí. De nduú chí sa síquí maá já ní nquee yuhú yā núu Abraham cúu já ní scácu yā dē.

¹⁹ ¿Túsaá de nása jetíñú ley Moisés? Jetíñú chí ní jēhe yā cuéé cá tácuā nastúu cuáchi jí. De ní ndacu tiñu maá-ni tiempo jáá ncháha ca quiji Cristo, Yāā já cúu tatā já ní nquee yuhú Yāā Dios já quiji. De tá ní jēhe Yāā Dios ley ñúcuán núu nchiví, de ní ntají yā ndá ángel yā ní ncachí tũhun núu Moisés, de Moisés ní nacachí núu jí.

²⁰ De síin cúu tũhun já ní nquee yuhú yā núu Abraham já quiji Cristo, chí mátúhūn-ni yā ní nquee yuhú núu dē, de nduú ní jíni ñúhūn ní iin já cáhān yúnúu yā núu de.

Síquí nása jetíñú ley janahán

²¹ ¿Túsaá de á ndihí yáhā cáhān já ley já ní jēhe Yāā Dios núu Moisés, sáhā jíyo já ní nquee yuhú yā já sáhā yā? Nduú cuití já súcuán. Chí tú ní jēhe Yāā Dios iin ley já cutecú nchiví ní cání sáhā, ñúcuán de quendóo ndāá jí núu yā síquí já squíncuu jí tiñu já ndácu ley nícu.

²² De nduú chí yósó núu tutú ñ já ndihí nchiví ñayiví, modo já yíndasí jí vecāa chí yíhí jí chíjin cuáchi. De súcuán cúu tácuā ndácá jí já cándija já ní jíhī Jesucristo jēhē jí, níhīn jí maá já ní nquee yuhú yā núu jí síquí já cándija jí tũhun ñúcuán.

²³ Chí jondē ncháha ca quenda tũhun já cándija ó Cristo, de modo já ní nchindasí ó ní nsáhā ley janahán, tácuā cundetu ó quívi já quiji Cristo, Yāā já scácu ó.

²⁴ Túsaá de ley ní ncuu iin já jíto yóhó modo tá sáhā iin mozo já jíto sūchí lúli, de ní jetíñú jondē ncháha ca quiji Cristo, de sá de cándija ó já ní jíhī yā jēhē ó, de sndáhvā Yāā Dios cuáchi ó.

²⁵ De mitan chí ja ní nquiji Cristo, Yāā já cándija ó, de nduú cá yíhí ó ndahá ley já cúu tá cúu mozo já jíto yóhó.

²⁶ Chí ndivíi nú cúu sēhe Yāā Dios síquí já ní ncardíja nú Cristo Jesús.

27 Chi ndácá nú já ní jenduté nú sīquī já ní nquivi nú ndahá Cristo, ní nsáhá yá já ní nduu nú tá cúu núu cúu maá yá.

28 De mitan chi nduu cá cúu nú ní nchivi hebreo ní nchivi griego, ní mozo já ní jeen nchivi ní nchivi já sátíñú cuenta maá, ní tēe ní ñahan. Chi iin-ni cá ní nduu ndá nú núu Yāa Dios já yíhi nú ndahá Cristo Jesús.

29 De tú yíhi nú ndahá Cristo, túsaá de tata Abraham cúu ndija ndá nú, de nihīn nú maá táhvi já ní nqee yuhú yá.

4

1 Já cáhān ní jín ndá nú cúu yáhá: Iin sūchí já xíi táhvi, visó iin quivi de nihīn ndihi ji já névāha tatá ji, sochi tá lulí ji chi inuú-ni cúu ji jín mozo.

2 Chi yíhi ji ndahá ndá mozo já jito ji jín já jito ndatíñú ji, jondé tá quenda quivi já ní jani tatá ji, sá de nihīn ji.

3 De saá-ni yóhó, chi jondé ncháha ca jicūhun inī ó sīquī Cristo de ní ncuu ó tá cúu sūchí lulí, de ní nchíhi ó chíjin ndácá já tátúni inī ñayívi.

4 De jondé tá ní nquenda quiví já ní jani Yāa Dios, de ní ntaji yá Sēhe yá, ní ncacu yá chíjin iin ñahan, de ní ncacu yá núu nchivi hebreo já yíhi chíjin ley Moisés.

5 Súcuán ní ncacu yá tácuu scácu yá yóhó já má quíhi ó cá chíjin ley, de tácuu naquehen Yāa Dios yóhó já cuu ó sēhe yá.

6 De sīquī já cúu ndá nú sēhe yá, de ní ntaji Yāa Dios Espíritu Sēhe yá já ní nquivi inī áno ndá nú, de sáhá yá já cáhān jee ndá nú: Tatá maá sá.

7 Tú súcuán de nduú cá cúu ndá nú tá cúu mozo, chi sēhe yá cúu nú. De sīquī já cúu nú sēhe Yāa Dios, de nihīn nú maá táhvi já ní nqee yuhú yá já jín Cristo.

Já nacani inī Pablo sīquī nchivi cándija

8 Chi jondé saá, jondé tá ncháha ca jicūhun inī nú nāsa Yāa cúu Yāa Dios, de ní ncuu ndá nú mozo núu ndácá jáá nsúu yāa ndāá cúu.

9 De mitan chi já jín ndá nú nāsa Yāa cúu yá, á vāha cá cáhān ní já maá yá já jín yá ndóhó. ¿Túsaá de nājēhē cúu já cúní ndá nú nandicó cóo nú já nduu tucu nú mozo núu ndácá já tátúni inī ñayívi jáá nduú nihīn tíñú cuítí?

10 Chi maá-ni já nēe ii ndá nú quiví jín yōó jín vico jín cuiyá.

11 De yuhú ní já sanaá de nduú ní jétíñú cuítí já ní nacani ní tūhun núu ndá nú.

12 Cáhān ndāhvi ní jín ndá nú hermano, já cani inī nú tá cúu núu jáni inī maá ní já nduú cá squíncuu ní costumbre nchivi hebreo. Chi nduhū ní nsáhá ní maá ní tá cúu ndá máá nú jáá nduú yíhi nú núu ley costumbre nchivi hebreo. De nduú ná cuá ní nsáhá nú já cucuéca inī ní jondé saá.

13 Chi jíní ndá nú nāsa ní ncuu já ní nacani ní tūhun já scácu yá yóhó núu nú já xíhna ñúhún, chi sīquī já ní ncuu ní cúu já ní jencuñí ní ñuú nú ní nacani ní tūhun.

14 De visó tündóhó ní ncuu já ní ncuu ní, de nduú ní nsáhá jēhe inī ndá nú núu ní, de ní nduú ní ncúyichí inī nú nduhū. Chi sa ní jetáhvi ndá nú nduhū modo iin ángel Yāa Dios, á modo maá Jesucristo.

15 ¿Túsaá de nājēhē cúu jáá nduú cá cúsí inī ndá nú jín ní mitan? Chi náhān ní já vāha ní nsáhá ndá nú já ní ntahúhvi inī nú já cúhū tíñú ní, de tú já cuu de jondé tavā nú tíñú vāha maá nú de taji nú núcūhun tíñú ní nícu.

16 De mitan ¿de á ní nduu ní enemigo nú sīquī já cáchi ní maá-ni tūhun ndāá núu nú, á naá cúu?

17 De iyó tēe já ndíhvi inī sīquī ndá nú, sochi nsúu já quendóo vāha áno nú, chi sa já cúní ndá de nsáhá sín de ndá nú jín nduhū, tácuu cundihvi inī nú já cúu maá de.

18 De iyó vāha tú ndíhvi inī de jēhē ndá nú, de tú já quendóo vāha áno nú cúu. Chi níni cánuú já sáhá de já vāha ndá nú nícu, visó ndéé ní jín nú á nduú ní.

19 Ndá ndóhó sēhe mání, já sīquī ndá nú cúu já táhúhvi ndasí tucu inī ní, chi tá cúu iin ñahan já scácu sēhe, súcuán ndóhó ní já jēhē nú. De suu cúu já táhúhvi inī ní ndéto ní jondé ná ndúndaá áno nú já ndacu ní Cristo.

20 Nācā já vāha de tú já iyó ní jín nú mitan ñúhún, tácuu cuu cáhān mání ní jín nú. De nduú cúcáhnú cuítí cá inī ní nāsa cani inī ní sīquī ndá nú.

Tūhun yátá sīquī Agar jín Sara

21 Ndá ndóhó já cúní nú quíhi nú chíjin ley Moisés, cachí núu ní: ¿A nduú ní jíní ndá nú nāsa cáhān ley ñúcuán?

22 Chi cáhān tutú ii já Abraham ní Iyo úu sēhe yíi de. De iin ji cúu sēhe Agar, ñahan cúu mozo vehe de. De incá ji cúu sēhe ñahan iyó libre, suu ñasíhi de Sara já ní ncuu ña ñahan númā.

23 De sēhe ñahan cúu mozo, ní ncacu ji tá cúu núu cácu ndá cá sūchí lulí. De sēhe ñahan iyó libre, ní ncacu ji sīquī já súcuán ní nqee yuhú Yāa Dios.

24 De yáhá cúu iin tūhun yátá, chi ndúu ñahan ñúcuán cúu ña modo ndúu contrato já ní nsáhá Yāa Dios jín nchivi. Maá ñahan nání Agar, cúu ña tá cúu contrato ley já vaji jondé yucu Sinaí. De nchivi já yíhi chíjin contrato ley, cúu ji mozo núu ley ñúcuán.

25 Chi Agar cúu tá cúu ley já ní jēhe Yāa Dios xíní yucu Sinaí já iyó jondé Arabia. De cúu ña modo Jerusalén, ciudad nchivi hebreo, já iyó mitan, chi ndácá sēhe Jerusalén cúu ji mozo núu ley ñúcuán.

26 Sochi maá Jerusalén já iyó andiví, chi sa iyó libre tá cúu núu cúu Sara. De yóhó nchivi

já cándija, modo sêhe ñúcuán cúu ndácá ó, chi iyó libre ndácá ó nũ contrato ley.

²⁷ Chi sũcuán yósõ nũ tutũ ñ:

Ndóhó já ní ncuu nú ñahan nũmá jáá nduú sêhe nú, ná cüsü iní nũ.

Ndóhó jáá nduú ní ntéhné chijin nú já scácu nú, ná cána jee nú já cüsü iní nũ.

Chi coo cuahá cá sêhe ndóhó já ní ncuu nú ñahan nũmá nsũú cá ñahan já ní scácu sêhe.

Cáchí tutũ.

²⁸ Hermano, sêhe Yáa Dios cúu ó, chi sũcuán ní nquee yuhú yá nũú õ, tá cúu nũú ní nquee yuhú yá nũú Abraham já coo sêhe dẽ Isaac.

²⁹ De jondẽ saá de incá sũchí já ní ncau tá cúu nũú cácu ndá cá nchiví, ní jiní ùhví ji Isaac, sũchí já ní ncau ní nsáhá Espiritu Santo. De tá cúu nũú ní Iyo saá, suní sũcuán jiní ùhví nchiví ndá sêhe Yáa Dios jondẽ mitan.

³⁰ ¿Sochi nása cáhãn tutũ ñ? Tavã nũ ñahan cúu mozo ná quihĩn ña jiní sêhe ña. Chi sêhe ñahan cúu mozo, mã nihĩn ji táhvĩ ji nũú sêhe ñahan libre, ncachí yá jiní Abraham.

³¹ Túsaá, hermano, nduú cúu ó tá cúu sêhe ñahan cúu mozo, chi tá cúu sêhe ñahan libre cúu ó.

5

Ná cuiñi ñihin ó jiní tũhun já ní nsáhá libre yáyóhó

¹ De Cristo ní nsáhá libre yá yóhó jáá nduú cá yihí ó chijin ley Moisés. Túsaá de cuiñi ñihin ndá nú jiní tũhun já ní nsáhá libre yá yóhó, de mã ndívi tucu nú cuu nú mozo nũú ley.

² Sáhá ndá nú cuenta, chi nduhũ Pablo cáhãn ní jiní nú já tú squĩncuu ní ley circuncidar; ñúcuán de nduú ñihĩn tiñũ cuiñi já ní ncandija nú já ní jihí Cristo jehẽ nũ.

³ De incá vuelta cáhãn ñihin ní jiní ndá tẽe já ndúcú cuu circuncidar; já tú sũcuán de suní cánuú já squĩncuu dẽ ndivíi cuiñi cá tũhun já cáhãn ley Moisés.

⁴ Ndá ndóhó já ndúcú nú quendõo ndãa nũ já squĩncuu nú ley, túsaá de ja ní nsiãã nú Cristo. Ja ní sndóo nú tũhun já ní sndáhvã yá cuachi nú siqui já ní ncundáhvĩ iní Yáa Dios ndóhó.

⁵ Sochi maá ó chi jica ó jiní Espiritu Santo, de cándija ó já ní sndáhvã Yáa Dios cuachi ó, de já ñúcuán ñuhún iní õ já quendõo ndãã õ quiví já cuiñi ó nũú yá.

⁶ Chi ndácá ó já yihí ó ndahá Cristo Jesús, visó tú cúu ó circuncidar á nduú, de nduú ná cuá ñihĩn tiñũ. Já ñihĩn tiñũ cúu já candija ó já sáhá yá jehẽ õ. De ñúcuán sáhá já cundáhvĩ iní õ táhãn ó.

⁷ Vãha ní ncandija ndá nú nícu. ¿De ní iin ní jasi jáá nduú cá jétáhvĩ nú tũhun ndãã túsaá?

⁸ Tũhun já ní scáhãn ndá dẽ ndóhó, chi nduú vaji nũú maá Yáa já ní ncana ndá ndóhó já ní nguiví nú ndahá yá.

⁹ De mã náã iní ndá nú já ndá tẽe já stáhvĩ ndóhó, tũhun já stéhẽn dẽ cúu tá cúu levadura, chi visó jacũ-ni levadura, de ndãa ndihĩ ñujan sáhá.

¹⁰ Sochi cúcáhnũ iní ní já maá Jẽtoho õ sáhá yá já mã cándija ndá nú incá tũhun já siĩn cáhãn. De maá Yáa Dios cuahã yá castigo ndá tẽe já sácã nuu xĩnĩ nũ, tú ná-ni tẽe cúu dẽ.

¹¹ De nduhũ, hermano, tú já nácani cá ní tũhun já cánuú sáhá circuncidar jondẽ mitan, de ndá táhãn ní nchiví hebreo mã sáhá nãvãha ji nduhũ nícu. Chi mã quiti iní ji já nácani ní tũhun já ní jihí Cristo yĩcã cruz, de tú suní nácani ní tũhun já cánuú sáhá circuncidar nícu.

¹² De ndácã tẽe já sácã nuu xĩnĩ nũ siqui tũhun ñúcuán, vãha cá ná quẽhndẽ cá dẽ maá dẽ túsaá.

¹³ Chi ndá maá nú, hermano, ní ncana yá ndá nú tácuca coo libre nũ nũú ley ñúcuán. De visó iyó libre ndá nú, de mã cáni iní nú já cuu quiví nú ndácã cuachi já cúu modo nẽhẽn já cúni maá nú, chi sa sáhá nú maá nú mozo já chindee nú táhãn nú siqui já cúndáhvĩ iní nú ji.

¹⁴ Chi ja ní squĩncuu nú ndihĩ ley de tú squĩncuu nú iin-ni tũhun já ndácu tiñũ yáhã: Cundáhvĩ iní nú táhãn nú tá cúu nũú cundáhvĩ iní nú maá nú, cáchi.

¹⁵ Sochi tú maá-ni já nẽnda nú siqui táhãn nú já cánaã nú, túsaá de coto mã sáhá cá nũ sũcuán, chi sũcuán de snãã táhãn ndá nú.

Modo já cúni nchiví jáá nduú cándija jiní modo já sáhá Espiritu

¹⁶ Sũcuán cáhãn ní jiní ndá nú: Caca nú tá cúu nũú cúni maá Espiritu Santo, de ñúcuán de mã sáhá cá nũ modo já cúni maá nú.

¹⁷ Chi ndácã já cúni maá ó, ñúcuán jásĩ já cúni maá Espiritu. De já cúni Espiritu, suu jásĩ nũú modo nẽhẽn já cúni maá ó. De já nduú yáhã chi jásĩ nũú táhãn, de já ñúcuán nduú cúu sáhá nú tiñũ vãha já cúni nũ sáhá nú.

¹⁸ Sochi tú maá Espiritu stéhẽn nũú nũ, túsaá de nduú cá yihí nú chijin ley janahãn.

¹⁹ De iyó nijĩn ndácã tiñũ já sáhá nchiví já jica jiní modo nẽhẽn maá, de yáhã cúu: Cásiquí ndẽẽ táhãn ji, sáhá ji tiñũ téhẽn, sáhá nẽhẽn ndasi ji,

²⁰ chíñũhún ji idolo, sáhá tásĩ ji, quiti iní ji nũú táhãn ji, cánaã ji, cúcuĩñũ iní ji. De ñamã quiti iní ji, de ndíhvĩ iní ji já cúu maá ji-ni, de tẽtãhãn ji sáhá siĩn ji maá ji.

²¹ De cúcuásún iní ji, jáhnĩ ji ndíyi, jini ji, sáhá ji vico nẽhẽn, jiní ndá cá já sũcuán. De cáhãn ñihin ní jiní ndá nú, tá cúu nũú ja ní ncãhãn ní jiní nú saá, já nchiví já sáhá

súcuán, mā nīhīn táhvī jī quīvi jī űūū nūū tātūnī Yāā Dios.

²² Sochi nchivī jā jíca jíin maá Espíritu Santo, ndācā tiñu yáhá sáhá yā jíin jī: Cúndáhvī inī jī táhán jī, cúsiī inī jī, iyó ndeé iyó sīī inī jī, iyó paciencia jī, mānī inī jī, váha inī jī, squíncuu váha jī,

²³ nduú sáhá jī jā cúñáhnú jī, de jásī jī jā cúnī maá jī. De nduú nā ley iyó jā cāhān cuāchi sīquī nū de tú sáhá nū ndācā tiñu yáhá.

²⁴ De nchivī jā yíhī ndahá Cristo, chí tá cúu jā ní jahní jī modo nēhén maá jī yīcā cruz, jondé jíin ndācā jā nēhén jā ndíyo inī jī de cútíndī jī.

²⁵ De jā súcuán nī jēhe maá Espíritu iin vida jeé nūū ō, de suni ná cáca ó jíin modo jā stēhēn Espíritu.

²⁶ De mā cúnduxī ó jā squítī inī ō táhán ó, de nī mā cúcuásún inī ō sīquī táhán ó.

6

Tūhun jā chindeé táhán ó

¹ Hermano, tú iin táhán nū nī nsáhá cuāchi, de ndá ndóhó jā jíca jíin Espíritu Santo nachuhun ichī nū jī. De jíin tūhun vitá cāhān ndá nū jíin jī, de suni coto nū maá nū jā má sáhá jíin nū jā quīvi nū cuāchi.

² De chindeé nū ndá táhán nū tú nā cuá cúu jā ndóho jī, chí súcuán cúu jā squíncuu nū ley Cristo.

³ Chí tú iin nchivī jānī inī jī jā nchivī váha cā cúu jī, visō nsūū súcuán cúu, de stáhvī jī maá jī túsāá.

⁴ De tá iin iin nū coto túnī nū nāsa cáá tiñu sáhá nū. De tú váha sáhá nū, űúcuán de cuu cusīī inī nū jíin jā sáhá maá nū, de nduú níni scáni táhán nū maá nū jíin táhán nū.

⁵ Chí tá iin iin ó cánuū jā squíncuu ó jíin tiñu jā ní jēhe yā nūū maá ó.

⁶ De ndá ndóhó jā scuáha tūhun váha yā, chindeé nū ndá tēe jā stēhēn nūū nū jíin ndācā jā váha jā névāha nū.

⁷ Mā stívī nū jā canī inī nū jā cuu sáhá nū cuāchi. Chí mā cūú sáhá catá nū nūū Yāā Dios jā canī inī nū jāá nduú sáhá yā cuenta. Chí ndācā tú nāsa sáhá nchivī, suu űúcuán nanihīn jī.

⁸ Chí nchivī jā sáhá jā cúnī modo nēhén maá jī, nanihīn jī jā tánū táhvī jī sáhá modo nēhén maá jī. Sochi nchivī jā sáhá jā cúnī maá Espíritu Santo, chí nanihīn jī jā cutecū jī ní cánī andivī sáhá Espíritu.

⁹ De mā cuítá ó jā sáhá ó ndá tiñu váha túsāá, chí tá quenda maá quīvi de nanihīn ō, de tú mā cuítá ó.

¹⁰ Túsāá de ndācā vuelta jā cuu sáhá ó, de ná sáhá váha ó jíin ndācā nchivī, de ndá hermano ō jā cándíja cúu jā cánuū cā.

Saludo jíin tūhun jā cáchī tūhun Pablo jā sándhī

¹¹ Cúndēhé ndá nū jā náhnú letra tēe nī cuēē nūū ndá nū, chí ndahá maá nī tēe nī yáhá.

¹² De ndá tēe jā sáhá fuerza dē ndá nū jā cuu nū circuncidar, sáhá dē sīquī jā cúnī dē jā cuetúhún nchivī dē. De sáhá dē tácuā mā cúnī úhvī nchivī dē jā nācani dē tūhun jā ní jíhī Cristo jēhē ō.

¹³ De nī maá dē jā sáhá dē circuncidar, suni nduú squíncuu váha dē ndihī cā ley janahán. De cúnī dē jā cuu ndá nū circuncidar, tácuā cuu sáhá tēyí dē maá dē jā quehen nū tūni circuncidar sáhá dē.

¹⁴ Sochi nduhū chí nduú cúnī nī sáhá tēyí nī maá nī sīquī nī iin űúcuán, chí mártúhún- nī sīquī jā ní jíhī Jētohō ō Jesucristo yīcā cruz. Chí sīquī űúcuán cúu modo jā ní jíhī nī, chí nī nsíáá ní ndācā jā iyó inī űayívī, de suni modo iin ndíyi cúu nī nūū űayívī.

¹⁵ Chí tú yíhī ó ndahá Cristo Jesús, de nduú nīhīn tiñū á cúu ó circuncidar á nduú. Chí jā nīhīn tiñū cúu jā ní nsáhá jeé yā ánō ō.

¹⁶ De űúhún inī nī jā ndācā nū jā jíca jíin modo yáhá, ná sáhá cā yā jā coo ndeé coo sīī inī nū, de cundáhvī inī yā ndóhó. De suni űúhún inī nī jā súcuán sáhá yā jíin ndá cā jī jā cúu ndíja jī nchivī jā cándíja Yāā Dios.

¹⁷ De mitan jíin ní cā jā cuāhān ō, cúnī nī jā má stāhān cā nī iin nchivī nduhū. Chí yīquī cúū nī ndíso seña jā ní ntacuēhé nī ní ndoho nī jā cúu nī mozo maá Jētohō ō Jesús.

¹⁸ Hermano, űúhún inī nī jā ná sáhá cā Jētohō ō Jesucristo jā váha ndá ndóhó. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NCHIVI NUU EFESO

¹ Maá nī cúu Pablo, apóstol Jesucristo, chi súcuán nī jětahān inī Yāā Dios nī ntaji yā nduhū. De tée nī carta yáhá cuéē nūū ndá nú nchivī űūū Efeso, jā cúu nú nchivī maá yā jā cándĵa nú Cristo Jesús.

² De űúhún inī nī jā Tatá ó Yāā Dios jíin Jětōhō ó Jesucristo, ná sáhá cá yā jā váha ndá nú, de sáhá yā jā coo ndeē coo síi inī nū.

Jā sáhá Cristo jā quéndōo váha ánō ó

³ Ná cáhān ó jā cúñáhnú ndasí Yāā Dios, Yāā cúu Tatá Jětōhō ó Jesucristo. Chi nī jēhe yā ndácá jā váha jā íyó andiví jā quéndōo váha ánō ó, chi yíhí ó ndahá Cristo.

⁴ Chi jondē ncháha ca jēcōo ñayiví de nī nacāji yā yóhó jā quiví ó ndahá Cristo, tácuca coo ndoo ánō ó de caca ndaā ó nūū yā.

⁵ Ja nī ncundáhvī inī yā yóhó jondē saá, de nī nchindetu yā yóhó jā naquehen yā yóhó jā coo ó sehe yā. De jíin Jesucristo nī nsáhá yā súcuán, chi nī jětahān inī maá yā jā sáhá yā.

⁶ De jā űúcuán níni ná cáhān ó jā cúñáhnú ndasí yā, chi váha ndasí nī nsáhá yā yóhó jíin ndácá jā váha inī yā, síquī jā yíhí ó ndahá Cristo. Sehe yā jā máni yā jíin.

⁷ De síquī jā váha ndasí inī Yāā Dios jíin ó, de Sehe yā nī scácu yā yóhó jā ní jīhí yā jēhé ó, de nī nee cáhnú inī yā nūū cuāchi ó.

⁸ De nī stéhēn yā jā cúndáhvī ndasí inī yā yóhó, de nī nsáhá yā jā jíicūhun inī ó de cúndíchi ó jíin tūhun yā.

⁹ De nī nsáhá yā jā cunī ó iin tūhun yā jā ní nchiyuhū, jáá nduú ní nsáhá yā jā cunī nchiví janahān. Chi súcuán ja nī ncundaā inī yā, de nī jětahān inī yā jā sáhá yā.

¹⁰ De yáhá cúu tūhun jā ní ncundaā inī yā: Jondē tá quenda maá tiempo de sáhá yā jā ndihī jā íyó inī andiví jíin ñayiví, iin cáhnú-nī nduú, de quihī ndahá Cristo.

¹¹ De síquī jā yíhí ó ndahá Cristo, de nīhīn ó táhvi ó, chi ja nī nacāji Yāā Dios yóhó jondē jā xihna űúhún. Chi súcuán nī jani inī maá yā, chi sáhá yā ndácá-ni jā ní ncundaā inī yā jā jětahān inī yā sáhá yā.

¹² Súcuán nī nsáhá yā, tácuca ndá máá nī jā ní ncardĵa Cristo xihna űúhún, caca ndaā ní de súcuán de sáhá ñáhnú nī yā jā víi ndasí cúñáhnú yā.

¹³ De saá-ni ndá ndóhó, nī jini nú tūhun ndāā tūhun váha jā scácu yā ndóhó, de nī ncardĵa nú Cristo. De nī nīhīn ndá nú Espírĵtu Santo jā ní nquee yuhú yā jā cuāha yā. De ndéē Espírĵtu yā inī ánō nū, de cúu yā modo sello jā stéhēn jā cúu nú sehe Yāā Dios.

¹⁴ De sáhá yā jā íyó seguro inī ó jā cuéē cá de cuāha Yāā Dios táhvi ó, jondē tá sínu yā tíñu jā scácu yā nchiví yā. De quiví űúcuán cáhān ó jā cúñáhnú yā, chi víi ndasí cúñáhnú yā.

Jā jíicān táhvi Pablo jēhe nchiví cándĵa

¹⁵ De nduhū nī jini nī tūhun nása cándĵa ndá nú jā ní nsáhá Jětōhō ó Jesús jēhe nū, jíin nása cúndáhvī inī nū ndihī nchiví jā yíhí ndahá Yāā Dios.

¹⁶ De jā űúcuán nduú jécuiñī nī jā nácuētáhvī nī jēhé ndá nú, de tá jíicān táhvi nī de nduú náā inī nī ndá ndóhó.

¹⁷ Chi jíicān táhvi nī jā sáhá Yāā Dios jā jíicūhun váha inī nū de cundíchi nū jíin tūhun yā, de cunī cá nū nása Yāā cúu yā. Chi maá yā cúu Yāā Dios Jětōhō ó Jesucristo, de cúu yā Tatá ó jā víi ndasí cúñáhnú.

¹⁸ De jíicān táhvi nī jā nastúu cá yā inī jáá ntúnī ndá nú, tácuca jíicūhun inī nū nása cáá ndihī jā űúhún inī nū jā nīhīn nū síquī jā ní ncana yā ndóhó. De jíicūhun inī nū nása cúcuicá nú jíin ndácá tūhun ñáhnú tūhun víi jā ndiso tūhun yā jā cúu nchiví maá yā.

¹⁹ De jíicān táhvi nī jā jíicūhun inī ndá nú nása cúñáhnú ndasí poder yā jā sátfíu yā inī ánō ó jā cúu ó nchiví cándĵa. Chi nduú ndihī cuítī poder yā.

²⁰ De poder űúcuán cúu jā ní stéhēn yā tá ní nastēcū yā Cristo máhñū ndiyi, de ní ntenee yā Cristo lado cuáhá yā jondē andiví.

²¹ De nī jani yā Cristo síquī ndácá jā cúñáhnú, jíin jā ndiso tíñū, jíin jā tīn poder, jíin jā tátúnī, jíin síquī ndácá jā cáhān nchiví jā cúñáhnú, cúu tiempo mitan, cúu tiempo jā quiji.

²² De nī nsáhá yā jā tīn nūhin Cristo ndácá jā íyó. De ní nsáhá yā jā maá Cristo cúñáhnú nūū nchiví cándĵa.

²³ De nchiví cándĵa cúu jíi tá cúu yiqui cúñu yā, chi in-ni cá cúu jíi jíin yā, de cúnuú yā inī ánō jíi, chi Yāā jā űúhún chítú níi cáhnú-ni cúu yā.

2

Nī ncācu ó síquī jā ní ncundáhvī inī yā yóhó

¹ De ní nsáhá yā jā cutecū ndá nú níi cánī jíin Cristo. Chi ja nī nccuú ndá nú modo ndiyi nūū yā, ní nsáhá cuāchi nū jíin tíñu néhēn jā ní nsáhá nú.

² Chi ní jica ndá nú jíin tíñu űúcuán jondē saá, tá ní niquīn nū tíñu nchiví ñayiví, tá ní jetáhvī nú nūū táchī cúñáhnú jā ndácu tíñu nūū ndá cá táchī, de jica nūū táchī. De suu cúu jā scándā inī nchiví jā íyó nīhin inī nūū Yāā Dios.

³ De ndá máá ní suni súcuán ní jica ní, chi ní nsáhá ní tíñu néhēn jā cunī maá ní, jíin ndácá jā jíicān yiqui cúñu ní, jíin jā jáni néhēn inī ní jondē saá. Já űúcuán suni ní nccuú ní nchiví jā nīhīn castigo xēēn jā cuāha yā nícu,

chi inuú nī nsáhá nī tá cúu nūū sáhá ndá máá ji.

⁴ De Yāá Dios chi cuāhā ndasí nī ncundáhvī inī yā yóhó, de váha ndasí inī yā jíin ó.

⁵ De tá nī ncuu ó modo ndiŷi nūū yā jā nī nsáhá cuāchi ó, de nī nastécū yā yóhó jā cutecū ó nūí cáni jíin Cristo. Chi síquī jā váha ndasí inī yā cúu jā ní scácu yā yóhó.

⁶ De nī nastécū yā yóhó jā cutecū inuú ó jíin Cristo Jesús, de tenee yā yóhó jíin yā jondé andiví.

⁷ Súcuán nī nsáhá yā tácuá nīí cā tiempo jā quiji de stéhēn yā nāsa mānī ndasí yā jíin ó, jíin nāsa váha inī yā jíin ó jā síquī Cristo Jesús.

⁸ Chi síquī jā mānī ndasí yā jíin ndá nú cúu jā ní scácu yā ndóhó, chi nī ncandíja ndá nú jā sáhá yā jēhē nū. De nsūū síquī jā ní nsáhá ndá máá nú cúu, chi táhvi jā ní jēhe yā nūū nū cúu.

⁹ Chi nduú nā tiñu váha ní nsáhá ó jā scácu yā yóhó, de jā ñúcuán nī iin ó mā cúū sáhá téyíí ó maá ó jā cuu scácu ó maá ó.

¹⁰ Chi cúu ó iin tiñu vīī jā ní nsáhá maá yā, chi nī nsáhá yā yóhó jā iyó inuú ó jíin Cristo Jesús, tácuá sáhá ó ndácá tiñu váha jā ja nī nsáhá tūha Yāá Dios jā sáhá ó.

Jā sáhá Cristo jā ndiví ó nūū tūhun jā mānī Yāá Dios jíin ó

¹¹ Túsaá de nūcūhun inī ndá nú nāsa nchiví nī ncuu nú jondé saá. Chi nduú ní ncuu nú nchiví hebreo, chi sa nī ncuu nú nchiví ndácá nación jáá nduú jíin tūhun yā. De nchiví hebreo jā sáhá circuncidar yiqui cúñu, nī ncāhān jíi jā cúu nú nchiví jáá nduú sáhá circuncidar.

¹² De nūcūhun inī nū jā jondé saá de nduú ní iyó ndá nú jíin Cristo, de nī ncuu nú nchiví ñuū jíicá nūū nación Israel. De nduú ní jíin ndá nú ndácá tūhun contrato jā nī nqee yuhú Yāá Dios jā sáhá yā. De nduú ní iyó Yāá Dios jíin nū ñayiví yáhá, de nduú nā jā váha ní ñūhun inī ndá nú jā coo.

¹³ De mitan chi nī ndiví ndá nú nūū Yāá Dios jáá nduú ní jíin nū tūhun yā jondé saá, chi nī nquívī nú ndahá Cristo síquī jā ní jihī yā jēhē nū.

¹⁴ De Cristo cúu Yāá jā sáhá jā ndúmanī táhán ó. Chi nī nsáhá yā jā nchiví hebreo jíin nchiví ndá cā nación, iin-ni cā nī nduú ó nūū yā. Chi nī nsáhá yā jáá nduú cā jíiní ūhvi táhán ó, de suu cúu modo jā ní janí yā iin jā ní ndasí sava máhñú ó jā ní nsáhá síin yóhó.

¹⁵ Chi nī nsōcō yā maá yā nī jihī yā, de súcuán nī sndáhvā yā ley janahán jíin tūhun jā ndácu tiñu jíin jā tátúnī jā ndiso maá. Chi ley ñúcuán nī nsáhá síin nchiví hebreo jíin ndá cā nación jáá nduú ní jíin jíi ley. De nī nasquetáhán yā ndihí ó jā ní nduú ó iin-ni cā nación jeé, de yíhí ó ndahá yā. De súcuán nī nsáhá yā jā ní ndumaní táhán ó.

¹⁶ De jíin jā ní jihī yā yīcā cruz, de nī snáá yā tūhun jā jíiní ūhvi táhán nchiví hebreo jíin ndá cā nación. De nī nsáhá yā jā ní ndiví ó nūū tūhun jā mānī Yāá Dios jíin ó, de nī nduú ó iin-ni cā nchiví maá yā.

¹⁷ Chi nī nquiji Cristo nī nacani yā tūhun váha nūū ndácá nchiví jā ná ndiví jíi nūū tūhun jā mānī yā jíin jíi, cúu ndá ndóhó nchiví jáá nduú ní jíin tūhun yā, de saá-ni nchiví hebreo jā jíin tūhun yā.

¹⁸ De mitan de síquī jā ní jihī Cristo, de ndihí ó, cúu nchiví hebreo á nchiví ndá cā nación, cuu quiví ó nūū Tatá ó Yāá Dios, de iin-ni Espíritu Santo sáhá.

¹⁹ Túsaá de nduú cā cúu ndá nú tá cúu nchiví ñuū jíicá ní nchiví tátū, chi iin-ni cā nī nduú nú jíin ndá nchiví ñuū maá yā. De táhán nchiví vehe Yāá Dios cúu ndá nú.

²⁰ De cúu ndá nú tá cúu iin iin parte iin vehe cáhnú jā cúvāha síquī cimientó, de cimientó ñúcuán cúu tūhun Cristo jā ní nacani ndá apóstol jíin ndá tēe jā ní nacani tūhun yā janahán. De maá Jesucristo cúu tá cúu iin yūū jā cánuú cā jā yítuu squínā vehe.

²¹ De níí vehe cúvāha váha síquī maá yā, de cúúcuán cuāhān, de cúu iin templo ñi jā ndéé maá Jētohó ó.

²² De suu cúu ndá máá nú, chi iyó inuú nú jíin Cristo, de inuú-ni sámā yā ndóhó jíin ndá cā nchiví cándíja jā cúu ndá nú modo iin iin yūū templo. De suu cúu jā ndéé Espíritu Yāá Dios inī nū modo inī iin templo.

3

Jā ndiso tiñú Pablo jā nacani dē tūhun nūū nchiví jáá nduú jíin tūhun Yāá Dios

¹ De jā ñúcuán nduhū Pablo, jíicán táhvi ní nūū yā. De yíhí ní vecāa síquī jā ní nacani ní tūhun Cristo Jesús ndá ndóhó nchiví ndácá nación jáá nduú ní jíin tūhun yā nícu.

² De jíin ní jā ní jíin ndá nú tūhun nāsa váha ndasí nī nsáhá Yāá Dios jíin ní, chi nī jēhe yā tiñu nūū ní jā nacani ní tūhun váha yā nūū nū.

³ De tūhun yā jā ní nchiyuhū, nī nastúu yā nūū ní, tá cúu nūū ja ní ntee ní jacú síquī ñúcuán nūū nū.

⁴ De tá cahvi nū de cuu jíicūhun inī nū jā ní jíiní váha ní tūhun Cristo jā ní nchiyuhū.

⁵ De nduú ní stéhēn yā tūhun yuhú ñúcuán nūū ní iin nchiví ndácá cuíyā yātā. De mitan cúu jā stéhēn níjin yā jíin Espíritu yā nūū ndá apóstol jā ní janí ndoo yā, jíin nūū ndá tēe nacani tūhun yā.

⁶ De súcuán cáhān tūhun jā ní nchiyuhū ñúcuán: Nchiví ndá cā nación iin cáhnú-ni níhñ jíi táhvi jíi jíin nchiví hebreo, chi nī ncandíja jíi tūhun jā scácu yā jíi. De inuú-ni ní nduú ndihí jíi, de iin cáhnú-ni quéndōo ndetū ánō jíi sáhá Cristo, tá cúu nūū ní nqee yuhú Yāá Dios.

⁷ De já síquī tūhun yáhá cúu já ní jani yá nduhū já nácani ní tūhun nūū ndá nú. Chi ní ncutahví ni tíñu váha ndasí yáhá já ní jēhe yá nūū ni. De jíín poder yá ní nsáhá yá ñúcuán jíín ní.

⁸ De nduhū chi cúu ní tēe já núu cā nūū ndācá nchiví já núu cā já yíhi ndahá yá. De visō sūcuán cúu ní, de nūū maá ní ní jēhe yá tíñu váha ndasí yáhá já nácani ní tūhun váha yá nūū nchiví ndācá naciōn jáá nduú jííní, nása cuicá ndasí ó ndihí já ndiso tūhun Cristo, já má quēndá cuití ó jíicūhun iní ó.

⁹ Chi ní jani yá nduhū já stéhēn cājí ní nūū ndihí nchiví já scácu yá jí. De ñúcuán cúu tūhun Yāá Dios já ní nchiyuhū jondē janahán ndasí, chí maá yá ní nsáhá ndihí-ni.

¹⁰ De sūcuán ní nsáhá yá jíín nchiví, tácuca mitan de ndācá já cúñáhnú jíín já ndiso tíñú nūū sūcún, ná cúní nása ndichí ndasí Yāá Dios. Chi ndichí ndasí ní nsáhá yá jíín nchiví cándija.

¹¹ Chi sūcuán ní ncundāá iní yá jondē ní cání, de ní nsáhá yá já maá Jētohō ó Cristo Jesús ní squíncuu yá ñúcuán.

¹² De síquī já ní nsáhá Cristo, de mitan de cūndeé cūcáhnú iní ó já cuu quívi ó cāhān ó jíín Yāá Dios síquī já cándija ó Cristo.

¹³ Túsaá de cāhān ndáhví ní jíín ndá nú já má cúcuécá iní nū síquī tūndóhó já ndóho ní jēhē nū. Chi suu sáhá já quēndōo ndetū áno ndá nū.

Cristo cūndáhví ndasí iní yá yóhó

¹⁴ De já ñúcuán cúu já jécūñí jíití ní nūū maá Yāá já cúu Tatá Jētohō ó Jesucristo.

¹⁵ De maá yá cúu Tatá nūū ndihí nchiví yá já ndēé andiví jíín ñayiví.

¹⁶ De jícān táhví ní já jíín poder yá já cúñáhnú ndasí yá, ná sáhá yá já cuja váha iní ndá nú jíín tūhun yá, de coo fuerza iní áno nū, sáhá Espiritu yá.

¹⁷ De suní jícān ní já cándija ñihin ndá nú Cristo, tácuca cūndeé yá iní áno nū, de tiin váha nú tūhun já cūndáhví iní yá ndóhó, de cūñí ñihin nú jíín.

¹⁸ De sūcuán de cuu jíicūhun váha iní nū jíín ndācá nchiví cándija, nása iyó tūhun já cūndáhví iní Cristo yóhó. Chi ndasí jíte, cání, cúnú, sūcún tūhun ñúcuán, chí cuahā ndasí sáhá.

¹⁹ Túsaá de jícān ní já ná cúní váha ndá nú nása cūndáhví iní yá yóhó, visō nduú cúu cuití jíicūhun iní ó ndihí ndihí. De sūcuán de coo inuú nú jíín Yāá Dios já cunuú yá iní áno nū.

²⁰ Túsaá de ná cāhān ó já víi ndasí cúñáhnú yá, chí maá yá cúu Yāá já iyó poder já sáhá yá já váha ndasí cā nsuū cā ndihí já jícān ó á já jáni iní ó. De sáhá yá ñúcuán jíín poder yá já sátíñú iní áno ó.

²¹ De ná cāhān ó já víi ndasí cúñáhnú yá já síquī já ní nsáhá yá jēhē nchiví cándija jíín já

síquī Cristo Jesús. De sūcuán ná coo jondē ní cání cuití tiempo já quíji. Amén.

4

Já ní nduu inuú ndá nchiví cándija sáhá Espiritu

¹ De nduhū já yíhi ní vecāa síquī tūhun maá Jētohō ó, cāhān ndáhví ní jíín ndá nú já ná cāca ndāá nú tá cúu nūū cānuú caca nú já cúu nú nchiví já ní ncana yá.

² De níni coo suchí iní nū, de coo vitá iní nū. De coo paciencia nū, de cuandēé iní nū jíín táhān nū tá cúu ndáhví iní nū jí.

³ De cundihví iní nū já cūndeé māni inuú nū, sáhá maá Espiritu Santo nūú vají tūhun māni iní.

⁴ Chi iin-ni cúu ndá nchiví maá yá, de iyó iin-ni Espiritu, de inuú ñúhún iní ó já coo já váha síquī já ní ncana yá yóhó.

⁵ De iyó iin-ni Jētohō ó, jíín iin-ni tūhun cándija ó, jíín iin-ni tūhun jéndutē ó.

⁶ De iyó iin-ni Yāá Dios já cúu Tatá ndācá ó. De maá yá cúñáhnú nūū ndihí ó, de sátíñú yá jíín ndihí ó, de ndēé yá iní ndihí ó.

⁷ De tá iin iin ó ní ncutahví ó síín síín tíñu já sáhá ó, nū nása medida ní jēhe Cristo ndá táhví nūū ó.

⁸ Já ñúcuán cúu já cāhān tutū íi: Tá ní ndaa yá cuānohōn yá andiví, de ní nastútú yá cuahā já yíndasí, cuahān yá jíín.

De ní nsají yá táhví nūū ndācá nchiví.

⁹ De já cāhān tutú já ní ndaa yá, de suu cāhān já xihna cá ichi andiví ní ncuun yá jondē nūū cúnú cá ñayiví yáhá.

¹⁰ De Yāá já ní ncuun, suní maá yá cúu já ní ndaa jondē nūū sūcún cā andiví, tácuca cuhun chítú yá ní cāhnú-ni.

¹¹ De ní jēhe yá síín síín tíñu já sáhá nchiví. Chi ní jani yá sava nchiví cuu apóstol, de sava cā nacani tūhun yá, de sava cā scándija nchiví tūhun já scácu yá jí, de sava cā cuu pastor já coto nchiví cándija, de sava cā stéhēn.

¹² Sūcuán ní jani yá nchiví maá yá já sáhá jí tíñu cúní yá, tácuca cuahnu cā nchiví Cristo jíín tūhun yá.

¹³ De sūcuán coo jondē nduu inuú-ni ndihí ó jíín tūhun cándija ó, de cúní váha ó nása Yāá cúu Sēhe Yāá Dios. De sūcuán cuja váha ó jondē chítú iní ó jíín ndihí tūhun já ñúhún chítú iní Cristo.

¹⁴ De sūcuán de mā cūū cā ó modo sūchí lúli já ñamā jáni yáhá jáni ñúcuán iní jí, ní mā quívi nduú ó cháhá chúcuán jíín síín síín tūhun já stéhēn ndá tee stáhví já ndito ndasí dē squívi dē yóhó nūū tūhun stáhví.

¹⁵ Chi sa ná cūniquín ó tūhun ndāá jíín tūhun cūndáhví iní. De sūcuán de cuahnu ó jíín ndācá tíñu já cúní Cristo, Yāá já cúñáhnú

nū nchivī jā cūo modo yiqui cūnu yā, chi iin-ni cā cūo ji jīn yā.

¹⁶ De sáhá yā jā nduu inuu-ni ndacá ji ja jíja ji cuáhān ji, chí cūo ji modo iin-ni cā yiqui cūnu jīn yā. De jétíñú váha tá iin iin ji nása ní nīhīn tíñú ji, tácuá scuáhnu táhān de cuja ndá ji jīn túhun cundáhvī inī.

Jā ndújeé ó sáhá Cristo

¹⁷ Túsaá de yáhá cūo túhun jā cáhān ní jīn ndá nú, de jā cáchī maá Jétoho ó cūo jā cáhān níhīn ní jīn nú: jā má cácá cā nū tá cūo nūú jíca sava nchivī jáá nduú jíni ji nása Yāá cūo Yāá Dios, chí jíca ji jīn túhun jā jáni cáhá inī maá ji.

¹⁸ De iyó neé jáá ntúni ji, de nduú névāha ji Espíritu jā vají nūú Yāá Dios, chí nduú jíni ji túhun yā, síquī jā níhīn inī ji.

¹⁹ De nduú cā cúcanoō ji, chí ní nguivī ji jíin tíñu néhén ndasí, de ndíhvī inī ji sáhá ji ndacá tíñu téhén.

²⁰ Sochi ndá ndóhó, chí nsuú súcuán ní scuáha nú túhun Cristo,

²¹ de tú ndāá jā ní jini ndá nú túhun yā jíin jā ní ncutūha nú jíin túhun ndāá Jesús.

²² Túsaá de sndóo nú ndacá tíñu jā ní nsáhá nú ichi chátā, tá ní nsáhá ndá nú modo jā cúnī maá nú jā ní ncutéhén áno nú ní nsáhá tíñu néhén tíñu stáhvī jā ní ndíyo inī nū.

²³ De ná ndújeé áno nū jíin jáá ntúni nū.

²⁴ De cuáha ndá nú túhun jā ndujeé nú, chí nasáhá Yāá Dios ndóhó tá cūo nūú cúnī maá yā jā caca ndāá nū jíin tíñu váha tíñu ndoo.

²⁵ Túsaá de mā cáhān cā nū túhun stáhvī, de sa cáhān ndāá nū jíin ndacá táhān nú, chí iin-ni cā cūo ndího ó.

²⁶ Tú vají iin jā squítī inī ndóhó, de mā quítī xēen inī nū cuáhā hora.

²⁷ Chí mā cuáha nú túhun jā súcuán squivī táchī cúnáhnú ndóhó nūú cuáchi.

²⁸ De nchivī jā ní nsacuíhná, mā sácuíhná cā ji, chí sa satíñú ji, de cucuu ji jíin tíñu váha, tácuá níhīn ji jā cuáha ji nūú nchivī jā cúmani nūú.

²⁹ Ní iin túhun néhén mā cáhān ndá nú, chí sa cáhān nū túhun váha jā scuáhnu táhān jíin túhun yā, de sáhá jā quéndoo váha nchivī jā jíni.

³⁰ Mā sáhá ndá nú cuáchi tácuá mā cúcuécá inī Espíritu Santo Yāá Dios. Chí Espíritu yā cūo tá cūo sello jā stéhén jā cūo nū sēhe Yāá Dios, jondē quiji quivī jā jínu tíñu jā scácu yā ndá nú.

³¹ De siáá ndá nú ndacá túhun jā cútucu inī, jíin túhun xēen inī, jíin túhun quítī inī, jíin túhun cáhān návāha, jíin ndacá túhun néhén.

³² Chí sa coo váha inī nū jíin táhān nú, de cundáhvī inī nū ji. De cune cáhnú inī ndá nú nūú táhān nú, tá cūo nūú ní nee cáhnú inī Yāá Dios nūú nū jā ní nsáhá yā jíin Cristo.

5

Nāsa cānuú caca ndāá sēhe Yāá Dios

¹ Túsaá de ndacu ndá nú Yāá Dios, chí cūo ndá nú sēhe yā jā māni yā jíin.

² De níni cundáhvī inī nū táhān nú, tá cūo nūú ní ncundáhvī inī Cristo yóhó, de ní nsócó yā maá yā jēhé ó, ní ncuu yā tá cūo iin tícáchi jā jéhén ásin nūú Yāá Dios jā ní nsócó yā maá yā.

³ De mitan jā cūo ndá nú sēhe Yāá Dios, de ní mā sáhá nú de ní mā nátúhún nú síquī tíñu ndū, ní síquī ndacá tíñu téhén, ní síquī tíñu ndíyo inī ndatíñú.

⁴ De ní mā cáhān nū ndacá túhun jā sáhá jā cúcanoō táhān, ní túhun naā, ní túhun jáá nduú jétíñú cuítī. Chí ndacá ñúcuán nduú níhīn tíñú. Chí sa nacuetáhvī nú nūú Yāá Dios.

⁵ Chí ja jíni ndá nú jā ní iin nchivī jā jíca ndū, ní jā sáhá tíñu téhén, ní jā ndíyo inī ndatíñú, mā níhīn táhvī ji quivī ji ndahá Cristo jíin Yāá Dios jā tatúni yā nūú ji. Chí ndacá jā ndíyo inī ji cūo tá cūo ídolo ji jā chíñúhún ji.

⁶ De coto ndá nú jā má stáhvī ní iin ji ndóhó jíin ndacá túhun jā cáhān cáhá ji-ni, chí síquī ndá túhun néhén yáhá cūo jā quiji castigo xēen Yāá Dios nūú ndá nchivī jā níhīn inī.

⁷ Mā quivī nduú nū jíin ji túsaá.

⁸ Chí ndá quivī yātā ní Iyo ndá nú tá cūo nūú neé, de mitan chí iyó nú jíin luz maá Jétoho ó, cūo jā jícūhun inī nū síquī yā. De caca nú tá cūo nūú jíca nchivī jā túu luz yā inī áno ji.

⁹ Chí tú iyó ó jíin luz yā de sáhá ó tíñu māni inī, tíñu ndāá, jíin tíñu váha.

¹⁰ Scuáha ndá nú sáhá nú ndacá tíñu jā jétahān inī maá Jétoho ó.

¹¹ De mā quivī nduú nū jíin ndacá jáá nduú níhīn tíñú jā sáhá nchivī jā iyó nūú neé. Chí sa stéhén nū nūú ji túhun ndāá.

¹² Chí cúcanoō ó cáhān ó síquī tíñu jā sáhá yuhú ndá ji.

¹³ De luz yā sáhá jā nátūu ndacá tíñu néhén jā sáhá ji. Sochi tú cuetáhvī ji luz yā de caca ji jíin luz.

¹⁴ Já ñúcuán cáhān tutú:

Ndóhó jā cúhuun inī, jā modo jā quíxīn nū, nacōo,

de quee nū máhñú nchivī jā cūo modo ndíyi. De Cristo stúu yā luz yā inī áno nū. Cáchi tutú.

¹⁵ Túsaá de coto váha ndá nú nása caca ndāá nū. De mā cácá nú tá cūo nūú jíca ndá tee naā xīni, chí sa caca nú tá cūo nūú jíca ndá tee ndíchi.

¹⁶ Mā snáá nū tiempo, chí cundíhvī inī nū jíin tíñu yā, chí iyó cuáhā cuáchi ndá quivī yáhá.

¹⁷ Túsaá de mā cōó naā xīnī nū, chi sa jīcūhun vāha inī nū nā tiñu jétahān inī maá Jétohō ō.

¹⁸ De mā jīni nū, chi tiví nū sáhá. Chi sa nducú nū jā cunuú Espíritu Santo inī ánō nū.

¹⁹ De cāhān ndá nū jīn táhān nū jīn salmo jīn himno, yaā ī jā cāhān tūhun yā. De inī ánō nū cāhān nū jīn yā jīn ndacá yaā, chi ñúcuán cúu jā jíta ánō nū nū yā jā chíñúhún nū yā.

²⁰ De níni nacuetáhvī nū sīquī ndacá-ni nūú Tatá ó Yāa Dios de nacunehen nū sívī maá Jétohō ō Jesucristo.

Nāsa squíncuu vāha nchivī cándjya nūú táhān jī

²¹ De cuetáhvī ndá nū nūú táhān nū sīquī jā iyó yíñúhún nū nūú Cristo.

²² Ndá ndóhó ñahan jā cúu ñasíhī, cuetáhvī nū nūú yíñú nū, tá cúu nūú jétáhvī nū nūú maá Jétohō ō.

²³ Chi yíí cúñáhnú nūú ñasíhī, tá cúu nūú cúñáhnú Cristo nūú yóhó nchivī cándjya. De maá yā scácu yā yóhó, jā cúu ó tá cúu yiqui cúñu yā, chí iin-ni cá cúu ó jīn yā.

²⁴ De tá cúu nūú jétáhvī nchivī cándjya nūú Cristo, suni súcuán cánuú jā cuetáhvī ñasíhī ndihī jā cāhān yíí ña.

²⁵ De ndá ndóhó tēe cúu yíí, cundáhvī inī nū ñasíhī nū, tá cúu nūú ní ncundáhvī inī Cristo yóhó nchivī cándjya, de ní nsōcō yā maá yā jēhē ō.

²⁶ Súcuán ní nsáhá yā tácuca coo ndoo coo ī ō nūú yā, de ní naquete yā ánō ō jīn tūhun yā jīn jā ní jenduté ō.

²⁷ De yóhó nchivī cándjya chi cuiñi ó nūú yā, de vīí cúñáhnú ó. De mā cūndeē cuāchi ánō ō, de ní iin jaá nduú vīi, de ní iin jā súcuán, chí sa coo ndoo coo ī ō nūú yā, de nduú ná cuá cumani cá.

²⁸ De tá cúu nūú ní ncundáhvī inī Cristo nchivī cándjya, suni súcuán cánuú jā cundáhvī inī yíí ñasíhī dē, tá cúu nūú cundáhvī inī dē maá dē. Chi tēe jā cundáhvī inī dē ñasíhī dē, maá dē cúu jā cundáhvī inī dē.

²⁹ Chi ní iin tēe nduú jīnī ūhvī dē maá dē, chí sa scájī dē maá dē de jito vāha dē maá dē. De suni súcuán sáhá Cristo jīn yóhó nchivī cándjya nūú yā.

³⁰ Chi cúu ó tá cúu yiqui cúñu yā, de iin iin ó cúu tá cúu iin iin parte yiqui cúñu yā.

³¹ De suu cúu tá cúu tēe jā sndóo dē tatá dē naná dē, de quétáhān dē jīn ñasíhī dē, de iin-ni cá cúu ndūū dē.

³² Cúñáhnú ndasí tūhun yuhū yáhá, de cāhān ní jā nchivī cándjya suni súcuán quétáhān jī jīn Cristo.

³³ De suni súcuán cánuú jā tá iin iin nū cundáhvī inī nū ñasíhī nū, tá cúu nūú cundáhvī inī nū maá nū. De ñasíhī ná cóo yíñúhún ña jīn yíí ña.

6

¹ De ndá ndóhó sēhe, candjya nū nūú tatá nū nūú naná nū, chí súcuán cúu jā sáhá vāha nū jā cándjya nū Jétohō ō.

² Chi yáhá cúu iin táhān jā úxī tūhun jā ndacu tiñu jā ní jēhe yā, de xihna cá tūhun yáhá cúu jā ndiso táhvī: Coó yíñúhún nū nūú tatá nū nūú naná nū,

³ tácuca quendoo ndetu nū, de náhān cutecú nū inī ñayivī, cáchī.

⁴ De ndá ndóhó tatá, mā squiti inī nū sēhe nū, chí sa scuáhnū nū jī jīn tūhun jā cuetáhvī jī, de stēhen nū nūú jī jā candjya jī maá Jétohō ō.

⁵ De ndá ndóhó mozo, squíncuu nū nūú patrón nū ñayivī yáhá, de coo yíñúhún nū de cundihivī inī nū jā má stivī nū nūú dē. De ndāa de vāha satíñú nū, de cani inī nū jā nūú Cristo satíñú nū.

⁶ Mā satíñú vīxī nū maá hora jā jīnī dē tácuca cuetúhún dē ndóhó. Chi sa sáhá ndá nū cuenta jā mozo Cristo cúu nū. De sáhá nū jā jétahān inī Yāa Dios jondē jīn inī jīn ánō nū.

⁷ De cusii inī nū jā satíñú nū, de cani inī nū jā nūú maá Jétohō ō satíñú nū, nsúú nūú nchivī.

⁸ Chi jā jīnī ndá nū jā tiñu vāha jā sáhá iin iin nū, de nīhīn nū yāhvī sīquī tiñu ñúcuán nūú maá Jétohō ō, visō cúu nū mozo á tēe jā satíñú maá.

⁹ De ndá ndóhó patrón, suni súcuán sáhá nū jīn mozo nū, de mā cāhān xēen nū jīn jī. Chi nūcūhun inī nū jā suni maá nū jīn maá jī yíhī nū ndahá Jétohō ō, Yāa jā ndéē andivī. De nduú sáhá yā cuenta nása cúu iin iin nchivī, chí inuú sáhá yā jīn jī.

Jā ná cúcutú ó jīn ndacá fuerza Yāa Dios

¹⁰ De iyó incá tūhun, hermano. Nducú ndá nū jā ná cóo fuerza inī nū jīn fuerza maá Jétohō ō jā iyó inuú ndá nū jīn yā, chí iyó ndasi poder yā.

¹¹ De cucutú nū jīn ndacá fuerza Yāa Dios, tácuca cuu cuiñi nīhīn nū jā má stáhvī tächī cúñáhnú ndóhó.

¹² Chi modo jā cánāá ó jīn ndacá jāñehén. De nsúú nchivī cúu jā cánāá ó jīn, chí sa jīn ndacá tächī jā jīca nūú súcún. De ñúcuán cúu ndá jā cúñáhnú, jīn jā ndiso tiñú, jīn jā tátúnī nūú nchivī ñayivī yáhá jā jīca jī nūú neē.

¹³ Túsaá de cucutú ndá nū jīn ndihī fuerza Yāa Dios, tácuca cuu cuiñi nīhīn nū quivī jā coto túnī tächī ndá nū. De súcuán coo tūha nū jīn ndacá ndihī jā cuiñi nīhīn nū jīn.

¹⁴ Túsaá de cuiñi nīhīn nū jīn tūhun ndāa jā cúu tá cúu jā yíhī cutú cinturón chíjīn nū. De sacatú nū maá nū jīn tūhun jā caca ndāa nū, de ñúcuán cúu modo jā cúcutú soldado jīn sahma cáa jā ndási dē.

¹⁵ De níni coo tūha ndá nū jā nacani nū tūhun ndéē tūhun sī inī jā vájī nūú Yāa Dios.

De ñúcuán cúu modo já chíhi soldado zapato jēhē dē.

¹⁶ De já cánuú cā cúu já candíja nú já íyó yā jíin nú. De ñúcuán cúu tá cúu já jási nū maá nú jíin iin escudo. Chi jíin tūhun já cándíja nú ñúcuán, de cuu sndáhvā nū ndihi já tájí maá táchī cúñáhnú, já cúu tá cúu flecha já cáyú yáñuhūn punta.

¹⁷ De cuiñi ndá nú jíin tūhun já ní scácu yā ndóhó, já cúu tá cúu iin xiní cāa. De cuetíñú nú tūhun já yósó nū tutū Yāa Dios já ní jēhe Espíritu Santo nū nū. Chi ñúcuán cúu modo já jétíñú soldado espada dē.

¹⁸ De níni cācān táhvī nū nū Yāa Dios síquī ndihi-ni, de cāhān ndāhvī nú jíin yā jíin fuerza Espíritu. Túsaá de ndito coo inī nū, de mā jécuiñi nū já cācān táhvī nū jēhē ndācá nchivī maá yā.

¹⁹ De suni cāhān nū jēhē ni, tácuā nīhīn ni tūhun já cāhān ni, de coo téyí inī ni já nacani cájí nī tūhun já ní nchiyuhū já scácu yā nchivī.

²⁰ Chi nī nteítíñú yā nduhū já jíca nī nacani nī tūhun ñúcuán, de já síquī ñúcuán cúu já yíhī nī vecāa. De cācān táhvī ndá nú já coo téyí inī ni cāhān ni tūhun yā, tá cúu nū cánuú já cāhān ni.

Saludo já sándhī

²¹ Tíquico cúu iin hermano já māni ō jíin, de cúu dē tēe squíncuu váha já chíndeé táhān jíin nī nū tiñu maá Jētohō ō. De maá dē cachī tūhun ndihi nása cuáhān tiñu nī de nása íyó nī.

²² Já ñúcuán nī ntají nī dē cuēē dē nū nū, tácuā cachī dē nása íyó ndá nī, de coo ndeé inī ndá nú sáhá dē.

²³ De ñúhún inī ni já Tatá ó Yāa Dios jíin Jētohō ō Jesucristo, ná sáhá yā já coo ndeé coo sī inī ndácá nú já cúu nú hermano, de coo manī cā nū jíin yā, de candíja nīhin nú.

²⁴ De ñúhún inī ni já ná sáhá cā yā já váha ndá nú já māni ndija nú jíin Jētohō ō Jesucristo. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NCHIVI ÑUU FILIPOS

¹ Ndúú ni cúu Pablo jíin Timoteo, mozo Jesucristo. De tee ni carta yáhá cuée nūú ndá ndóhó hermano já ndeé ñuú Filipos, já cúu ndá nú nchivi maá ya já yíhi nú ndahá Cristo Jesús. De suni tee ni nūú ndá tee já ndiso tiñú já jito ndóhó, jíin nūú ndá tee já chindee ndá ndóhó.

² De ñuhún iní ndúú ni já Tatá ó Yāā Dios jíin Jētohō ō Jesucristo, ná sáhá cā yā já váha ndá nú, de sáhá yā já coo ndeé coo sií iní nū.

Jā jícān táhvi Pablo jēhē nchivi cándija

³ Ndácá vuelta já núcūhun iní ni ndá nú, de nácuetáhvi ní nūú Yāā Dios.

⁴ De tá jícān táhvi ní, de níni cúsií iní ni já jícān táhvi ní jēhē nū.

⁵ Chi ní nchindee táhán ndá nú jíin ní já scáca ó tūhun váha yā, jondē quívi já ní ncandija nú de jondē mitan.

⁶ De jíiní ndija ní já maá Yāā já ní squijéhe tiñú váha jíin nú, cucuu yā jíin jondē quívi já nenda Jesucristo, de sínu ndiíh yā.

⁷ De iyó váha já súcuán jáni iní ni síqui ndácá nú, chi māni ndasí ní jíin nú, de inuú-ni ní nsáhá yā já váha yóhó. De súcuán cúu visó yíhi ní vecāa á visó cuiñi ní nūú ndácá tee cúñáhnú já cāhān ní jēhē tūhun já scácu yā yóhó já tūhun ndāá cúu.

⁸ Chi Yāā Dios jíin yā nása māni ndasí ní jíin ndá nú, tá cúu nūú māni ndasí Jesucristo jíin ó.

⁹ De jícān táhvi ní já ná cāa cā cundáhvī iní nū táhán nú, jíin já jícūhun cā iní nū de cundíhí nú jíin ndácá tūhun yā.

¹⁰ De súcuán de cuu nacāji nú ndácá já váha já cuniquín nū, de caca ndāá nū, tácuca mā cōó ní iin cuāchi síqui nū quívi já nenda Cristo.

¹¹ De súcuán de cāyā cuāhā tiñú váha já sáhá Jesucristo jíin ndá nú. De sáhá já coo yíñuhún nchivi nūú Yāā Dios de cāhān jíi já víi ndasí cúñáhnú yā.

Jā tēcū ō cúu já tēcū Cristo iní ō

¹² Hermano, cúni ní já ná cúcáhnú iní ndá nú nása ní nsáhá tūndóhó já ní ndoho ní. Chi ní nsáhá já ní jītē nuu cā tūhun já scácu yā yóhó.

¹³ Chi ndácá soldado já iyó iní palacio, jíin ndá cā nchivi, jíin jíi já yíhi ní vecāa já síqui Cristo.

¹⁴ De síqui já yíhi ní vecāa, já ñúcuán cúu já víhi cā níñin ndeé iní cuāhā hermano já cándija nūú Jētohō ō. De iyó téyí cā iní ndá dē já nácani dē tūhun yā, de nduú nūu cuiti iní dē.

¹⁵ De ndāá chi sava tee nácani dē tūhun Cristo síqui já cúcuásún iní dē jíin já nduxí dē. De sava cā dē chi sa nácani dē tūhun yā síqui já váha iní dē.

¹⁶ Sava dē nácani tūhun Cristo síqui já ndúcú dē já váha maá dē-ni, de nduú ndija dē, chi cúni dē já níñin cā ní tūndóhó já yíhi ní vecāa.

¹⁷ Sochi sava cā dē chi nácani dē tūhun síqui já cundáhvī iní dē nduhū, chi jíin dē já yíhi ní vecāa síqui já cāhān ní jēhē tūhun já scácu yā yóhó.

¹⁸ Nduú ná cuá sáhá túsaá, chi ndácá-ni modo scútē nuu ndá dē tūhun Cristo, visó tú ndija dē á nduú. De yáhá cúu já cúsií iní ní sáhá. De suni cusii cā iní ní,

¹⁹ Chi jíin ní já ndácá yáhá sáhá já váha cā coo jíin ní, chi jícān táhvi ndá nú jēhē ní, de Espiritu Jesucristo chindee yā nduhū.

²⁰ Chi ñuhún iní ni de cúu ndasí iní ni já má sáhá ní ni iin já sáhá já cucanoó ní nūú yā. Chi sa coo téyí iní ní já cāhān ní tūhun yā, tácuca nduñáhnú cā Cristo sáhá ní mitan, tá cúu nūú já ní nsáhá ní níí já váji ní, de visó cutecū ní á cuú ní.

²¹ Chi já tēcū ní cúu já tēcū Cristo iní ni, de já cúu ní cúu já víhi cā quendōo váha ní.

²² De tú cutecū cā ní, de cuu scáca cā ní tiñú maá Jētohō ō. Túsaá de nduú cúcáhnú iní ní ní iin cúu já váha cā, á já cutecū ní á já cuú ní.

²³ Chi máhñú ndúú tūhun yáhá iyó níñin ní. Chi iin cúu já cúni ní quíñin ní cundeé ní jíin Cristo, chi ñúcuán cúu já víhi cā coo váha ní.

²⁴ Sochi cánuú cā já cutecū cā ní já síqui ndá ndóhó.

²⁵ Túsaá de iyó seguro iní ní já quendōo ní ñayívi yáhá cundeé cā ní jíin ndá nú, tácuca stēhēn cā ní nūú nū nása caca váha cā nū jíin yā, de cusii cā iní ndá nú jíin tūhun cándija nú.

²⁶ Tú súcuán de cuēē ní cundeé tucu ní jíin ndá nú, de cusii ndasí iní nū já síqui nduhū, sáhá maá Cristo Jesús.

²⁷ De maá iin-ni cúu já cundihvi iní nū caca ndāá nū, tá cúu nūú cánuú caca nú síqui já cándija nú tūhun Cristo. Ñúcuán de visó cuēē ní já nacuní táhán ó, á cundeé jícá ní, de níñin ní tūhun nú já íñi níñin ndá nú jíin tūhun yā, de iyó inuú iní nū, de inuú-ni ndúcú ndeé ndá nú síqui tūhun já cándija ó já scácu yā yóhó.

²⁸ De má cúyuhú cuiti ndá nú já sáhá ndá já jíiní ūhvi ndóhó. Chi já jíiní ūhvi jíi ndóhó, ñúcuán stēhēn já tanú táhvi jíi, de suni stēhēn já cácu áno ndá máá nū sáhá Yāā Dios.

²⁹ Chi ní jēhe Cristo ūú já váha nūú nū: Nsūú maá-ni já cándija nú yā, chi suni já ndoho nú já síqui yā.

³⁰ Chi maá ní jíin ndá ndóhó, modo já cánāá ó jíin ndácá já nēhēn. Chi ní jíiní ndá

nú já súcuán nī nsáhá maá nī, de nīhīn nū tūhun já sáhá cā ni jondé mitan.

2

Jā ní nsáhá suchí yā maá yā de ní nduñáhnú yā

¹ Túsaá de sáhá Cristo já iyó ndeé inī ndá nú, jíin já cúsi inī nū síqui já váha inī yā jíin nū. De iyó Espiritu yā jíin nū, de māni nū jíin táhán nū, de jíto ndáhvī nū jí.

² Tú súcuán de ná cucuu cā ndá nú jíin ndácá tūhun yáhá, tácuca cusii ndasi inī ni. De inuú-ni coo inī ndá nú, de cundeé māni nū, de inuú-ni coo áno nū, de inuú cani inī nū.

³ De ni iin tiñu mā sáhá nū já quendō váha maá nú-ni, ni já sáhá téyíi nū maá nú. Chi sa sáhá suchí ndá nú maá nú, de sáhá nú cuenta já váha cā táhán nū nsūú cā maá nú.

⁴ De mā cundihví inī nū maá-ni tiñu já quendō váha maá nú-ni, chi suni cundihví inī nū tiñu já quendō váha táhán nū.

⁵ De cani inī ndá nú tá cúu nūú ní jani inī Cristo Jesús.

⁶ Chi maá yā cúñáhnú inuú yā jíin Yāa Dios, de visó súcuán de nduú ní jáni inī yā já cuñáhnú inuú yā jíin Yāa Dios.

⁷ Chi ní nsiáá yā já cúñáhnú yā, de ní nduu yā tá cúu mozo, de ní ncau yā ní nduu yā tēe.

⁸ De tá ní nduu inuú yā jíin tēe, de ní nsáhá suchí yā maá yā. De ní jetáhvī yā jondé jíin tūhun já cuú yā, de jondé jíin tūhun canoó já cuú yā yicā cruz.

⁹ Já ñúcuán nī nsáhá Yāa Dios já vii ndasi ní nduñáhnú yā, de sívi yā cúñáhnú ndasi cā nūú ndá cā sívi.

¹⁰ De ndácá já iyó andiví jíin ñayiví jíin chíjin ñayiví, tá cuni jí sívi Jesús de jécuiñi jiti jí.

¹¹ De cáhān ndāā ndivī jí já Jesucristo cúu maá Jētohō ō. De súcuán stéhēn jí já cúñáhnú ndasi maá Tatá yā Yāa Dios.

Nchiví cándija cúu jí tá cúu tiūūn já jéndutē

¹² Túsaá hermano, tá cúu já níni ní jetáhvī ndá nū tūhun já ní ncáhān ní tá ní Iyo ní jíin nū, suni súcuán víhí cā cuetáhvī nū mitan já iyó jíca ní jíin nū. De cundihví inī nū já caca ndāā nū jíin tūhun já ní scácu yā ndá nú, de caca yifñuhún nū de cundihví inī nū já má stíví nū nūú yā.

¹³ Chi Yāa Dios sáhá yā jíin ndá nú já cúu inī nū sáhá nū tiñu váha, de chíndeé chítuu yā ndóhó já squíncuu nū tiñu jétahān inī yā.

¹⁴ Ndihi já sáhá nú, de mā cáhān sóo nū, ní mā tétahán nū,

¹⁵ tácuca cuu ndá nú sēhe Yāa Dios jáá nduú ná cuāchi coo síqui nū de coo ndāā nū. De caca ndoo ndá nú māhñū nchiví nēhēn nchiví nihin inī. Chi māhñū nchiví ñúcuán stéhēn nū tiñu váha nū, de súcuán cuu ndá nú tá cúu tiūūn já jéndutē nūú neé inī ñayiví.

¹⁶ De stéhēn nū tūhun yā nūú jí já cutecū jí níi cání sáhá. De súcuán de cusii ndasi inī ní quiví já nenda Cristo, chí cuni ní jáá nduú ní jíca cáhá nī, ní nduú ní nsátifñú cáhá nī.

¹⁷ De visó ndá cúu ní já sócō ní maá ní nūú yā já síqui ndá nú, de ñúcuán cúu já ndúcu ní scándija cā ní ndóhó, tácuca sócō nū maá nú sáhá nū tiñu váha síqui já cándija nū yā. Já ñúcuán cúsi inī ní, de cūni ní já suni cusii inī ndá nú jíin ní.

¹⁸ Túsaá de cusii inī ndá maá nú jíin ní, de inuú ná cúsi inī ndácá ó.

Tūhun Timoteo jíin Epafrodito

¹⁹ De ñuhún inī ní já cuāha maá Jētohō ō Jesús tūhun já tají ñamā ní Timoteo cuēé de nūú ndá nú, tácuca ndusii inī ní tá nihin ní tūhun nāsa iyó ndá nú.

²⁰ Chi nduú cā ná incā tēe iyó yáhá já inuú jáni inī jíin ní, tá cúu nūú cúu maá de já ndíhvī ndija inī dē jēhē nū.

²¹ Chi ndíhi cā dē ndúcu dē já cuu maá dē, de nsūú já cúni Cristo Jesús.

²² De já jíni ndá nú já tēe váha cúu Timoteo. Chi tá cúu sēhe jíin tatá, súcuán ní nsatifñú dē já nácani dē tūhun váha yā jíin ní.

²³ Túsaá de ñuhún inī ní já tají ní dē cuēé dē nūú nū, tá já ní ncuacáhnú inī ní nāsa coo jíin ní.

²⁴ De jáni ndija inī ní já cuāha Jētohō ō tūhun já suni maá ní jíin yāchí ní nūú ndá nú.

²⁵ De suni jáni inī ní já cánuú tají ní hermano ō Epafrodito cuēé dē, chí tēe já sátifñú jíin ní síqui tūhun yā cúu dē, de chíndeé táhán dē jíin ní. Chi ndá maá nú ní ntají nú dē já sáhá dē ndácá já cúmani nūú ní.

²⁶ Chi cúu ndasi inī dē nacuní tucu dē nūú ndá nú. De ní ncuucéca ndasi inī dē, chí ní nihin ndá nú tūhun já ní ncuuhū dē.

²⁷ De jándāā já ní ncuuhū de, de já ñatin cuú dē nícu. Sochi Yāa Dios ní ncuandáhvī inī yā dē, de nsūú mátuhún dē-ni, chí saá-ni nduhū, tácuca mā cáā cā já cucuécá inī ní jēhē dē nícu.

²⁸ Já ñúcuán cúu já ndíhvī cā inī ní já tají ní dē cuēé dē nūú nū, tácuca ndusii inī nū já nacuní tucu nū nūú dē. De saá-ni nduhū mā cucuécá ndasi cā inī ní.

²⁹ Túsaá de cusii inī ndá nú já najinū dē nūú nū, chí cúu dē hermano ō já cándija maá Jētohō ō. De coo yifñuhún nū jíin ndácá tēe já cúu tá nūú cúu maá dē.

³⁰ Chi já síqui tiñu Cristo cúu já já ñatin cuú dē nícu. Chi ní nchundeé inī dē já cuú dē síqui já chíndeé dē nduhū jíin tiñu jáá nduú ní Iyo modo sáhá ndá maá nú.

3

Tūhun já caca ndāā váha ó

¹ De mitan, hermano, cusii inī ndá nú jíin maá Jētohō ō. Nduhū chí nduú cuítá ní já

tée tucu nī tūhun yáhá nūū nū, chi cuetíñú já quendōo vāha cā ndá nū.

² Coto nú maá nú nūū ndá tēe já sáhá tiñu néhén, já cúu dē tá cúu tinā. Chi ndúcú ndá dē stácuéhé dē ndóhó já sáhá dē circuncidar, de nduú sáhá dē tiñu ndāā.

³ Sochi maá ó cúu nchivī já ní ncuu circuncidar ndija, chi chíñúhún ó nūū Yāa Dios jondē jíin inī jíin ánō ō, de cúsi inī ō já yíhi ó ndahá Cristo Jesús. De nduú cándija ó maá ó já quendōo ndāā ō jíin tiñu já sáhá maá ó-ni.

⁴ Chi tú já sūcuán cúu de nduhū chi suni cuu candija nī tiñu já sáhá maá nī nícu. Chi tú ní tēe jáni inī dē já cuu candija dē maá dē, de nduhū chi chíhi cā cuu candija nī maá nī.

⁵ Chi nī ncuu nī circuncidar nūū únā quívi já ní ncau nī. De tatá Israel cúu nī, de suni táhán tatá Benjamín, de iin hebreo sēhe hebreo cúu nī. De suni nī ncuu nī tēe grupo fariseo já ní squíncuu nī ndacá ley táhán ñuū nī hebreo.

⁶ De nī nsáhá nāvāha nī nchivī cándija, chi ndasí nī ndihví inī nī já má sáma jī modo ley janahán. De nī iin nduú ní ncúu cāhān jáá nduú ní squíncuu nī ley ñúcuán, chi nī squíncuu vāha nī.

⁷ Sochi ndacá já ní ncandija nī ñúcuán, chi sáhá nī cuenta jáá nduú nā cuá nihīn tiñú cuítí, chi mitan de nī ncandija nī Cristo.

⁸ De suni sáhá nī cuenta já vāha cā ná náā ndihí já ní ncandija nī ñúcuán, chi vāha ndasí cā cúu já ní nguívi nī ndahá maá Jētohō nī Cristo Jesús. De já siquí maá yā de nī nsíāā nī ndihí ñúcuán, de sáhá nī cuenta já tá cúu yacá-ni cúu. Súcuán nī nsáhá nī tácuu quívi nī ndahá Cristo.

⁹ De mitan de inuú-ni cúu nī jíin yā. De nduú cā ndúcú nī já quendōo ndāā nī jíin ley ñúcuán, chí sa Yāa Dios nī sndáhvā yā cuāchi nī siquí já ní ncandija nī Cristo. Chi sūcuán squéndōo ndāā yā nchivī cándija.

¹⁰ De mitan de cúni nī jīcūhun vāha cā inī nī nása Yāa cúu yā. De cúni nī já poder já ní natecū yā coo jíin nī. De cúni nī ndoho nī jíin yā, de jondē ndoho ndihí nī tá cúu nūū nī ndoho maá yā já ní jīhī yā.

¹¹ Chi ñúhún ndasí inī nī já natecū nī tá cúu nūū ní natecū maá yā.

Jā ndúcú ndéé Pablo sinu dē carrera dē

¹² De ncháha cā nihīn nī ndihí já ní ncāhān nī ñúcuán, de nī ncháha cā cuja nī jíin. De ndúcú ndéé nī siquí ndá ñúcuán, chí ñúhún inī nī já nihīn nī, chí já ñúcuán cúu já xihna cā maá Cristo Jesús nī nihīn nduhū.

¹³ Hermano, nduú cāhān nī já ja nī nihīn nī ndihí ñúcuán. De iyó iin já sáhá nī, cúu já squéndōo nī ndacá já ní ncuu ichi chátá, de ndúcú ndéé nī já nihīn nī ndacá já iyó ichi nūū.

¹⁴ Chi cúu ñúcuán modo já jínu nī iin carrera cuāhān nī jondē jinū nī andiví, de nihīn

nī premio já cuāha Yāa Dios. Chi nī ncana yā yóhó já cōhōn nūū yā andiví siquí já yíhi ó ndahá Cristo Jesús.

¹⁵ De ndacá ó já ja nī jija vāha ó jíin tūhun cándija ó, sūcuán ná cáni inī ō. De tú ní iin nū sún jáni inī nū, de Yāa Dios suni stéhén yā nūū nū jáá nsūū sūcuán cúu.

¹⁶ De jíni ñúhún cani inī ō de caca ó modo já quétáhān jíin já ja nī nihīn ō.

¹⁷ Hermano, ndacu ndá nū nduhū. De cūndéhé vāha nū nása jíca nchivī ndāā, chí jíca jī tá cúu nūū ní stéhén nī nūū nū.

¹⁸ De ja nī ncuu quéhén vuelta já ní ncāhān nī jíin nū, de jondē jácu nī cāhān tucu nī mitan, já iyó cuāhā nchiví já jíca jī iin modo já stéhén já jíni ūhvī jī tūhun já ní jīhī Cristo yīcā cruz.

¹⁹ De iin quívi de tēnū táhvī nchiví ñúcuán. Chi maá-ni já yájī vāha jī cúu já chíñúhún jī. De sáhá téyíi jī maá jī jíin tiñu néhén já jéhe tūhun canoó. De maá-ni já iyó inī ñayiví cúu já ndihví inī jī.

²⁰ Sochi maá ó chí nchiví já cundeé andiví cúu ó, de ndétu ó já jondē ñúcuán ndiji Jētohō ō Jesucristo, Yāa já scácu yóhó.

²¹ De maá yā nasāma yā yiqi cúñu ndáhvi ó, tácuu nduú ó tá cúu nūū cáá maá yā já víi cúñáhnú yā. De sūcuán sáhá yā jíin poder yā já cúñáhnú yā siquí ndihí-ni.

4

Níni ná cúsi inī ō jíin Jētohō ō

¹ Túsaá hermano, cuiñi nihīn ndá nū jíin maá Jētohō ō. Chi māni ndasí nī jíin nū, de cúni nī já cunī táhān ō, de cúsi inī nī jíin nū, de modo premio nī cúu ndá nū.

² De cāhān ndáhvi nī jíin ndóhó Evodia jíin Síntique já inuú coo inī ndúū nū, chí cúu nū hermana já cándija nū maá Jētohō ō.

³ De suni cāhān ndáhvi nī jíin ndóhó, tēe já ní nchindeé táhān vāha jíin nī, já chindeé nū ndúū hermana ñúcuán, chí nī nsatíñú nihīn ña jíin nī siquí tūhun já scácu yā yóhó. De suni sūcuán nī nsáhá Clemente jíin sava cā nchiví já ní nsatíñú jíin nī. De ní jēcōsō sívi jī nūū libro já yósō sívi nchiví já cutecū ní cáni.

⁴ De níni cusíi inī ndá nū jíin maá Jētohō ō. De incā vuelta cāhān nī já cusíi inī nū.

⁵ Sáhá vāha nū jíin ndacá nchiví, tácuu cuní jī já sūcuán vāha inī nū. Chi maá Jētohō ō, ñatin-ni iyó yā jíin nū.

⁶ Mā nácani ndasí inī nū siquí nī iin. Chi sa cāhān nū jíin Yāa Dios siquí ndacá já nácani inī nū. Chi cācān táhvī nū, de cāhān ndáhvi nū, de suni nacuetáhvi nū nūū yā.

⁷ Ñúcuán de sáhá Yāa Dios já coo ndéé coo síi ndasí inī nū, de sūcuán coo jíin nū jondē mā jīcūhun cā inī nū nása cúu já sáhá yā jíin nū. De coto vāha yā ánō nū jíin jáá ntūni nū, já coo cuāhā tūhun ndéé tūhun síi inī jíin nū siquí já yíhi nū ndahá Cristo Jesús.

Jā ná cáni inī ō sīquī ndācá jā váha

⁸ De iin-ni cā tūhun íyó, hermano. Cani inī ndá nú sīquī ndācá jā íyó ndāā, jíin jā sáhá yíñhún, jíin ndācá tíñu jā sáhá váha, jíin tíñu íyó ndoo, jíin ndācá jā íyó mānī inī, jíin jā víi sáhá. De níni nūcūhun inī nū ndācá jā váha jā sáhá jā nácuetáhvī nú nūū yá.

⁹ Ndācá jā ní stéhēn ni nūū nū, jā ní ncutūha ndá nú nūū ni, jā ní jini nú ní ncāhān ni, jíin jā ní jini nū ní nsáhá nī, ndācá ñúcuán suni sáhá ndá nú. Ñúcuán de maá Yāā jā jéhe tūhun ndeé tūhun sīi inī, coo yā jíin nū.

Jā ní nsōcō nchivī Filipos nūū Pablo

¹⁰ De cúsiī ndasí inī ní sáhá maá Jētohō ō, chí mitan de ní ndijéhé tucu ndá nú jā chindeé nú nduhū. De nsūū jā ní naā inī nū sáhá nú súcuán, chí sīquī jāá nduú ní íyo modo.

¹¹ De nsūū jā cāhān ni jā ndóho ndáhvī nī, chí ja ní ncutūha ní cúsiī inī ní jíin jā névāha nī.

¹² Jíni ní cutecū ndáhvī nī, de jíni ní cutecū cuicá ní. Chí ní ncaan ní jíin ndācá-ni, á jā ndahā chíjin ní á jā cuū ní sōco, á jā cunevāha cuāhā ní á jā cumanī nūū ni.

¹³ Ndihi-ni cúu sáhá nī, chí maá Cristo jéhe yā fuerza inī ni.

¹⁴ De vísō súcuán de váha ní nsáhá ndá nú jā ní nchindeé nú nduhū jíin tūndóhó jā ndóho nī.

¹⁵ De ndá ndóhó nchivī ñuū Filipos, ja jíni nū nása ní ncuu. Chí jondē quívī jā ní nquijéhé ní nácani ní tūhun jā scācu yā yóhó, tá ní nquee ní Macedonia vāji nī, de ní nsōcō ndá nú xūhún nūū ní sīquī jā ní níhīn nū tūhun yā jā ní nacani nī. De ní iin grupo nchivī cándija nduú ní nsáhá súcuán, chí ndá maá nú-ni.

¹⁶ De tá ní íyo ní ñuū Tesalónica de ní ntají ndá nú jacū jā jíni ñúhún nī, ní nguenda iin ūū vuelta.

¹⁷ De nsūū jā ndúcú ní jā cuāha nú nūū ni, chí sa cúni ní jā ná cáyā cā tíñu váha ndá nú, tácuā cáyā táhvī nū nūū Yāā Dios.

¹⁸ Chí ja ní níhīn ní ndihi jā jíni ñúhún nī, de ndóo cā. De íyó cuāhā nūū ni, chí ní níhīn ní jā ní ntají ndá nú vāji jíin Epafrodito. De jā ní ntají ndá nú cúu tá cúu iin ofrenda jā āsīn jéhēn jā ní nsōcō nū nūū Yāā Dios, de cúsiī inī yā jíin.

¹⁹ De Yāā Dios chí cuāha yā ndācá jā cúmanī nūū nū, chí cuicá ndasí yā jíin ndācá jā váha jā víi íyó nūū Cristo Jesús.

²⁰ De ná cāhān ō jā víi ndasí cúñáhnú Tatá ó Yāā Dios níi cáni. Amén.

Saludo jā sándihī

²¹ Cachī ndá nú nūū ndācá nchivī maá yā jā sáhá ndeé inī ji, cáchī ní, chí cándija jíi Jesucristo. De ndá hermano ō jā ndeé jíin ní yáhá, cāhān dē jā sáhá ndeé inī ndá nú.

²² De ndācá nchivī maá yā jā íyó yáhá, suni cāhān jíi jā sáhá ndeé inī ndá nú. De nchivī jā ndeé vehe rey jā cúñáhnú Roma yáhá, ndá maá jíi cúu jā cāhān cā súcuán.

²³ De ñúhún inī ní jā maá Jētohō ō Jesucristo, ná sáhá cā yā jā váha ndá nú. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NCHIVI NUU COLOSAS

¹ Maá nī cúu Pablo, apóstol Jesucristo, chi súcuán nī jétahān inī Yāā Dios nī ntají yā nduhū. De ndúu nī jín hermano ó Timoteo

² té nī carta yáhá cuēē nū ndá ndóhó nchivi űū Colosas, já cúu nū nchivi maá yā já cándija váha nū Cristo. De űúhún inī ndúu nī já Tatá ó Yāā Dios ná sáhá cá yā já váha ndá nū, de sáhá yā já coo ndeé coo sī inī nū.

Jā jícān táhvi Pablo jēhē nchivi cándija

³ De tá jícān táhvi ndúu nī nū Yāā Dios, Yāā cúu Tatá maá Jētoho ó Jesucristo, de nī nī nácuētáhvi nī nū yā já síqui ndá ndóhó.

⁴ Chi nī jini nī tūhun nása váha cándija nū Cristo Jesús, jín súcuán nī nsáhá jín nū ndácá nchivi maá yā.

⁵ Chi űúhún inī ndá nū já nīhín nū já űúhún váha jondē andivi cuu nū. Chi tá nī jini nū tūhun ndāā já scácu yā ndóhó, de nī nqui jēhé ndá nū űúhún inī nū.

⁶ De tūhun űúcuán já nī nacani ndá nū nū, chi ndúcuahá cuāhān de nīhín tīnū nī cáhnú űayivi. De suni súcuán nī nsáhá jín ndá nū jondē quivi já nī jini nū de nī jícūhun inī nū já ndāā cúu já váha ndasí inī Yāā Dios jín nū.

⁷ Chi tūhun űúcuán cúu já nī stéhēn Epafras nū ndá nū, téé já sátiűú jín nī já mānī nī jín. De cúu dē téé sátiűú já squicuu váha nū Cristo já jito dē ndá nū.

⁸ De maá dē nī ncachī tūhun nū nī síqui ndá nū, nása cúndáhvi inī nū táhán nū sáhá maá yā.

⁹ Já űúcuán cúu já suni ndúu jéncuifī ndá nī já jícān táhvi nī jēhē nū, jondē quivi já nī nīhín nī tūhun űúcuán de jondē mitan. De jícān ndá nī nū yā já ná jícūhun váha inī nū de coo ndíchi nū jín tūhun yā, sáhá maá Espiritu, tácuá cunī nū ndihi nása jétahān inī maá yā.

¹⁰ De jícān táhvi nī já caca ndāā nū tá cúu nū cānuú já caca nū já cúu nū nchivi maá Jētoho ó. De súcuán de sáhá nū ndihi já jétahān inī yā, de nīhín tīnū nū jín ndácá tīnū váha, de jícūhun cá inī nū nása Yāā cúu Yāā Dios.

¹¹ De jícān ndá nī já cuāha yā fuerza inī nū, tá cúu nū iyó fuerza maá yā já vii cúñáhnú yā. De súcuán de cuu cuandé inī nū jín ndácá-ni tūndóhó, de cusii ndasí inī nū.

¹² De cuu nacuetáhvi nū nū Tatá ó, chi maá yā nī nchivi fuerza yóhó já iin cáhnú-ni jín ndá nchivi maá yā nīhín ó táhvi ó. Chi jica ó jín luz yā já yihí ó ndahá yā.

¹³ Chi nī scácu yā yóhó já nī nchivi ó ndahá maá já tīn poder nū neé, de nī síqui yā

yóhó ndahá Sēhe yā já mānī yā jín, já tatúní yā nū ó.

¹⁴ Chi maá Sēhe yā nī scácu yóhó já nī jihí yā jēhē ó, de nī nee cáhnú inī yā nū cuáchi ó.

Jā nī nsáhá Cristo já nī ndivi ó nū tūhun já mānī Yāā Dios jín ó

¹⁵ Yāā Dios já ndúu cúu cunī ó nū, nī nsáhá yā já nī nqui jē Sēhe yā, de súcuán nī jini ó maá yā. De Sēhe yā chi já iyó yā jondē ncháha ca jécōo ndácá já iyó.

¹⁶ Chi jín Sēhe yā nī nsáhá Yāā Dios ndihi já nī jécōo, ndihi já iyó andivi jín já iyó űayivi, já jini ó nū jín já ndúu jini ó nū. De suni nī nsáhá yā ndácá ángel já ndácu tīnū, jín já ndiso tīnū, jín já cúñáhnú, jín já tīn poder. Jín Cristo nī nsáhá Yāā Dios já nī jécōo ndihi, de já cuu Cristo cúu.

¹⁷ De já iyó Cristo jondē ncháha coo ndihi já iyó. De ndahá maá yā yihí váha ndihi-ni.

¹⁸ De maá yā cúñáhnú nū nchivi cándija, tá cúu nū cúñáhnú xīnī nū yiqui cúu, chi modo yiqui cúu yā cúu jī já iin-ni cá cúu jī jín yā. De maá yā sáhá já cutecú jī ní cáni, de xihna cá maá yā nī natecū máhűú ndiyi, tácuá cuñáhnú yā nū ndácá-ni.

¹⁹ Chi nī ncusii inī Yāā Dios já ndihi-ni nása cúu yā já cúu yā Yāā Dios, suni súcuán cúu Cristo.

²⁰ De síqui já nī jihí Cristo, de nī ncusii inī Yāā Dios sáhá yā já ndivi ndácá-ni nū tūhun já mānī yā jín, ndácá já iyó űayivi jín já iyó andivi. Chi jín já nī jihí Cristo yicá cruz, de nī nsáhá Yāā Dios já ndivi ndácá-ni nū tūhun já mānī yā jín.

²¹ De ndá maá nū, chi síni síqui nī iűi nū jondē saá, de nī jini úhvi nū yā inī ánó nū, chi maá-ni tīnū néhēn nī nsáhá ndá nū. De mitan chi já nī nsáhá Yāā Dios já nī ndivi nū nū tūhun já mānī yā jín nū.

²² Súcuán nī nsáhá yā síqui já nī nsōcō Cristo maá yā nī jihí yā, tácuá coo ndoo coo iī nū já cuiűi nū nū yā, de mā cóo téhēn nū, de ndúu ná cuáchi coo síqui nū.

²³ De súcuán sáhá yā tú cuiűi nīhín nū já cándija váha nū, de tú quendōo nīhín nū jín tūhun váha já űúhún inī ndá nū já scácu yā ndóhó, de mā siáá cuiti nū. Chi tūhun űúcuán nī jini ndá nū, de nī jītē nuu ní cáhnú űayivi. De suni jétīnū yā nduhū Pablo já nacani nī tūhun űúcuán.

Jā jétīnū yā Pablo jēhē nchivi cándija

²⁴ De mitan de cusii inī nī já ndóhó nī jēhē ndá nū. Chi jín yiqui cúu nī ndóhó nī já cúmaní cá ndoho nī jín Cristo jēhē nchivi cándija, suu nchivi já cúu tá cúu yiqui cúu yā.

²⁵ De cúu nī téé já jétīnū Yāā Dios jēhē nchivi cándija, chi súcuán nī nteűiűi yā nduhū, tácuá nacani ndihi nī tūhun yā nū ndá nū de quendōo váha nū.

²⁶ De nácani nī tūhun yā jā ní nchiyuhū, jāá nduú ní jíní nchivī jondē janahán ndasi de jondē ní cání vāji. De mitan de ja nī stéhēn cāji yā tūhun űúcuán nū nchivī maá yā.

²⁷ Chi nī ncušī inī yā jā stéhēn yā nū jī nāsa cúcuáca ndasi jī jíní ndihī jā ndiso tūhun yáhá jā ní nchiyuhū jā vīi cúñáhnú, de cūte nuu quihín nū ndácá naciój jāá nduú jíní. De tūhun jā ní nchiyuhū yáhá cúu jā ndéé Cristo inī áno nū, de sáhá yā jā űúhún inī ndá nū ndácá jā vīi űáhnú jā coo.

²⁸ De suu tūhun Cristo cúu jā nácani ndá nī, de sndihvī inī nī ndácá nchivī, de stéhēn nī tūhun yā tácuca jícūhun vāha inī jī. De súcuán de cuja vāha inī ndivīi jī yā yíhí jī ndahá Cristo Jesús.

²⁹ De síquī űúcuán cúu jā sátífín nī, chi ndihvī inī nī nácani nī tūhun jíní ndácá fuerza Cristo jā chindeé chítuu yā nduhū.

2

¹ Chi cúnī nī jā ná jícūhun inī ndá nū nāsa ndúcú ndéé ndasi nī jehé nū, jíní jehé nchivī űúu Laodicea, jíní jondē ndácá nchivī jāá nduú ní jíní cuitī nū nī.

² Chi cúnī nī jā coo ndéé inī áno jī, de inuú-ni cundeé mānī jī, de jícūhun ndihī inī jī nāsa cúcá ndasi jī jíní tūhun jā cándija nihin jī. Chi cunī jī nāsa Yāa cúu Cristo, chi maá yā cúu tūhun Yāa Dios jā ní nchiyuhū.

³ De inī Cristo yiyuhū ndácá tūhun jā cúcuáca nū jíní, suu tūhun ndíchí jíní tūhun jícūhun inī.

⁴ De súcuán cáhān nī jíní ndá nū, tácuca mā stáhvi nī iin jī ndóhó jíní ndácá tūhun stáhvi jā vīi cáhān.

⁵ Chi visó iyó jíca nī jíní nū, de űúhún inī nī ndá nū, de cúsiī inī nī jíní nī nāsa jíca ndaa ndá nū de cándija nihin nū Cristo.

⁶ Túsaá de tá cúu nū ní jetáhvi ndá nū jā Jétohó nū cúu Jesucristo, suni súcuán caca ndaa nū jíní yā.

⁷ De ná tīn vāha tūhun yā inī nū, de ná cúja vāha nū jíní tūhun jā cándija nū yā, tá cúu nū ja nī jíní ndá nū. De níni nacuetáhvi nū nū Yāa Dios.

Jā ndújeé ó sáhá Cristo

⁸ Coto mā cuáhā ndá nū tūhun jā stáhvi nī iin nchivī ndóhó jíní tūhun ndichí jāá nduú jétiñú, jíní tūhun nduxí stáhvi. Chi nduú cándija ndá jī tūhun Cristo, chi sa cándija jī ndácá costumbre jíní ndácá modo jā stéhēn nchivī inī űayivī yáhá.

⁹ Chi ndihī-ni nāsa cúu maá Yāa Dios, suni súcuán cúu Cristo.

¹⁰ De ndihī-ni nāsa cúu Cristo, suni súcuán cúu ndá máa nū, chi yíhí nū ndahá yā. De maá yā cúñáhnú nū ndácá jā cúñáhnú jíní jā ndiso tīñú andivī.

¹¹ De síquī jā yíhí nū ndahá yā, suu cúu modo jā ní ncuu nū circuncidar. De jā

súcuán nī nsáhá yā circuncidar ndá nū, chi nsúu iin tunī jā ndéé yiqui cúñu nū cúu, chi sa jā ní nsáhá ndoo yā ndácá cuāchi jā ní nsáhá nū jíní modo nēhén maá nū. Chi súcuán cúu jā sáhá Cristo circuncidar yóhó.

¹² De jā ní jendutē ndá nū cúu modo jā ní nchiyuhū nī jíní Cristo, de suni modo jā ní natecū nū jíní yā. Chi nī ncardíja ndá nū jā jíní poder Yāa Dios nī nastécū yā Cristo māhñú ndiyi.

¹³ Chi nī ncuu ndá nū modo ndiyi nū yā síquī cuāchi nū, chi ncháha ca sáhá yā circuncidar áno nū jondē saá. Sochi mitan de nī nsáhá Yāa Dios jā cutecū nū ní cání jíní Cristo, chi nī nee cáhnú inī yā nū ndácá cuāchi nū.

¹⁴ De modo jā iyó iin acta jā cáhān cuāchi síquī ó jā ní stíví ó ley yā. De nī sndáhvā yā acta űúcuán, chi nī nchunáá Cristo cuāchi ó jā ní jīhī yā yicā cruz.

¹⁵ Chi tá ní jīhī yā yicā cruz, de nī ncandeé yā ndihī poder ndácá jānēhén jā cúñáhnú jíní jā tīn poder. De nī ncandeé yā jāá nduú cá cúñáhnú, chi nī nsáhá yā jā cuáhān ndá nū quindasi, de súcuán nī stéhēn yā poder yā.

Ná cundihvī inī ó jā quendōo vāha ó jondē andivī

¹⁶ Túsaá de mā cuétáhvi ndá nū de tú cáhān nchivī cuāchi síquī nū, síquī iin jā yáji nū á jā jíhí nū, á jāá nduú néé iī nū quivī vico jíní quivī núcōsō yōó jíní quivī natátú.

¹⁷ Chi ndácá ley síquī űúcuán nī jetiñú maá-ni jondē ncháha ca quiji Cristo. De mitan de ja nī nquiji yā de nduú cá jíni űúhún.

¹⁸ Mā cuáhā ndá nū tūhun jā casī nī iin nchivī jā nihin nū táhvi nū. Chi chíñúhún jī ndá ángel yā, de cáhān jī jā súcuán sáhá suchí jī maá jī. De cáhān jī jā jíní ndija jī jā iyó ndaa tūhun nácani jī, de nduú. De súcuán sáhá téyíí cáhá jī maá jī, chi jáni nēhén inī jī.

¹⁹ De nduú inī jī jíní Cristo, Yāa jā cúñáhnú nū nchivī jā cúu tá cúu yiqui cúñu yā, chi iin-ni cá cúu jī jíní yā. Chi maá yā scuáhnu yā jī jíní tūhun yā, de nduú inuú inī ndácá jī jā jīja jī cuáhān jī, tá cúu nū ní jani inī Yāa Dios.

²⁰ De modo jā ní jīhī ndá nū jíní Cristo, cúu jā ní nsiaá nū ndácá costumbre jā stéhēn inī űayivī. ¿Túsaá de nūcu sáhá cá ndá nū tá cúu nū sáhá nchivī űayivī jā cándija nū ndácá jā ndácu jī?

²¹ Chi cáhān ndá jī: Mā quéhé nū yáhá, mā cāji nū űúcuán, nī mā tīn nū, cáhī jī.

²² De maá-ni jā ndachu nchivī jíní costumbre maá jī cúu, sochi nduú nihin tīñú jā quendōo ndaa nchivī.

²³ De ndaa chi jáni inī jī jā tūhun ndíchí cúu ndá űúcuán, chi sáhá jíní jī jā chíñúhún nihin jī, jíní jā sáhá suchí jī maá jī, jíní jā sndóho jī

yiqui cūñu ji. Sochi nduú níhñ tññú cuiti já casi ndácá já nehén já cūni ji sáhá ji.

3

¹ Túsaá de tá cúu núu ní natecū Cristo, suni sūcuán nī natecū ndá nú, já ní ncuu nú modo ndiyi ní nsáhá cuáchi nú. De cundihví iní ndá nú siquí ndácá já íyó andiví núu ndéé Cristo lado cuáhá Yāa Dios núu cūñáhnú yā.

² De caní iní nú siquí ndácá já íyó andiví, nsūú siquí já íyó iní ñayiví.

³ Chi modo ja nī jññ ndá nú jññ Cristo, de mitan chí modo já tēcú nú jññ yā andiví, chí yihí nú ndahá Yāa Dios.

⁴ De quiví já nenda Cristo, Yāa já sáhá já cutecū ō ní cání, ñūcuán de suni quenda nijñ ndá nú jññ yā, de vii cuñáhnú nú jññ yā.

Nchiví já jica jññ modo já cūni maá, jññ nchiví já ní ndujeé

⁵ Túsaá de casi ndá nú ndácá modo já cūni maá nú já íyó nú iní ñayiví yáhá: Mā cācá ndii nú, mā sáhá nú tiñu téhén, mā ndiyo iní nú sáhá nú ndácá tiñu nehén, mā cútóó nú, mā ndiyo iní nú ndatíñú. Chí ndácá ndatíñú já ndiyo iní ō cúu tá cúu ídolo já chíñúhún ó.

⁶ Chí siquí ndácá tiñu yáhá cúu já cuáha Yāa Dios castigo xēén núu nchiví já nihin iní núu yā.

⁷ De suni jññ tiñu yáhá nī jica ndá nú jonde saá, tá nī nsáhá nú sūcuán.

⁸ Sochi mitan de sndóo nú ndácá yáhá: Já quití iní, já xēén iní, já sáhá tiñu nehén, já cáhān nāvāha núu táhán, jññ já cáhān ndácá tñhun jáá nduú vāha.

⁹ Mā stáhvi ndá nú táhán nú, chí ñūcuán ní ncuu modo maá nú já ní jica nú jññ jonde saá, de ja nī sndóo nú.

¹⁰ De ní nduu ndá nú nchiví jeé, cuāndacu nú maá Yāa já ní nsáhá ndóhó, de cuājicūhun vāha iní nú nāsa Yāa cúu yā.

¹¹ De nchiví já ní ndujeé nduú cā cúu ji nchiví griego, ní nchiví hebreo, ní nchiví já ní ncuu circuncidar, ní nchiví jáá nduú ní ncuu circuncidar, ní nchiví ñuú jicá, ní nchiví yucú já íyó naá, ní mozo já ní jeen nchiví, ní nchiví sátiñú cuenta maá, chí inuú-ni cúu ndihí ji núu yā. Chí Cristo cúu Jētohō ndihí ji, de ndéé yā iní ánō ndihí ji.

¹² Chí nī nacāji Yāa Dios ndá ndóhó já cuu nú nchiví maá yā já māñi yā jññ. Túsaá de níni cundáhvi iní nú táhán nú, de coo vāha iní nú jññ táhán nú. De sáhá suchí nú maá nú, de coo vitá iní nú, de coo paciencia iní nú.

¹³ Cuandéé iní ndá nú jññ táhán nú, de cune cáhnú iní nú núu ji de tú nā cuá ní nsáhá ji núu nú. Chí tá cúu núu ní nee cáhnú iní Cristo núu nú, suni sūcuán sáhá ndá maá nú.

¹⁴ De já cánuú cā cúu já cundáhvi ndasi iní nú táhán nú. Chí ñūcuán sáhá já ndúu inuú iní nú de jñja vāha iní nú jññ tiñu vāha.

¹⁵ De tñhun já cundeé māñi ná cúnuú iní ánō nú sáhá Yāa Dios. Chí ní ncaña yā ndá nú já nduu nú iin-ni cā nchiví já cundeé māñi nú. De níni nacuetáhvi nú núu yā.

¹⁶ De scuáha vāha ndá nú tñhun Cristo tácuca cunuú tñhun yā iní ánō nú. De stéhén nú núu táhán nú, de sndíhvi iní nú ji jññ ndácá tñhun ndichí yā. De jññ salmo jññ himno, yāa īi já cáhān tñhun yā, cata vii nú já nacuetáhvi nú iní ánō nú núu Yāa Dios.

¹⁷ De ndácá tiñu já sáhá nú, tú já cáhān nú á já sáhá nú cúu, ndihí sáhá nú tácuca nduñáhnú síví maá Jētohō ō Jesús, de nacuetáhvi nú núu Tatá ó Yāa Dios sáhá yā.

Nāsa cánuú squíncuu nchiví cándija núu táhán ji

¹⁸ Ndá ndóhó ñahan já cúu ñasíhí, cuetáhvi nú núu yíi nú, chí sūcuán cánuú sáhá nú siquí já cándija nú Jētohō ō.

¹⁹ De ndá ndóhó tēe cúu yíi, cundáhvi iní nú ñasíhí nú, de mā cútucu iní nú jññ ña.

²⁰ Ndá ndóhó sēhe, ndácá-ni tiñu cándija nú núu tatá nú núu naná nú, chí sūcuán cúsi iní maá Jētohō ō.

²¹ De ndá ndóhó tatá, mā squítí iní nú sēhe nú, tácuca mā cúcuécá iní ji.

²² Ndá ndóhó mozo, ndácá-ni tiñu cándija nú núu patrón nú ñayiví yáhá. Mā sátiñú víxi nú maá hora já jññ dē tácuca cuetúhún dē ndóhó. Chí ndāa de vāha sátiñú nú, de cundihví iní nú já má stiví nú núu Yāa Dios.

²³ De ndácá tiñu já sáhá nú, de cusii iní nú sáhá nú, de caní iní nú já núu maá Jētohō ō sátiñú nú, nsūú núu nchiví.

²⁴ Chí ja jññ ndá nú já maá Jētohō ō cuáha yā cuáhá táhvi cuu ní ní cání. Chí núu maá Cristo sátiñú ndá nú, chí maá yā cúu Jētohō nú.

²⁵ Sochi nchiví já sáhá tiñu nehén, chí sa ndutahví ji siquí já ní nsáhá ji. Chí nduú sáhá Yāa Dios cuenta nāsa cúu iin iin nchiví, chí inuú sáhá ndāa yā siquí ji.

4

¹ Ndá ndóhó patrón, vāha ndāa sáhá nú jññ mozo nú. De nūcūhun iní nú já suni íyó Jētohō maá nú, Yāa ndéé andiví.

² De ndiiví ní mā jēncuñi nú já jicān táhvi nú, chí ndito coo iní nú jññ, de nacuetáhvi nú núu Yāa Dios.

³ De suni cācān táhvi nú jēhē ndá ní, já ná sáhá Yāa Dios já coo cā modo já nacani ní tñhun, tácuca cuu cáhān ní tñhun Cristo já ní nchiyuhū, jáá nduú ní jññ nchiví janahán. De siquí tñhun ñūcuán cúu já yíhí ní vecāa.

⁴ De cācān táhvi nú já cuu cáhān cājí ní nāsa cánuú cáhān ní.

⁵ Sáhá ñuncúún vāha ndá nú jíín nchivī jāá nduú cándija. Mā cúhuun inī nū síquī ji, chí cundihvī inī nū scándija nú ji.

⁶ De níni cāhān vāha nú jíín nchivī, de cāhān nū tūhun jā cuetífū jā quendōo vāha ji sáhá. De canī inī nū nāsa vāha nascócóo nú tūhun nūū iin iin ji.

Saludo jā sándihī

⁷ Tíquico cúu iin hermano jā mānī ō jíín, de tēe squíncuu vāha jā chíndeé táhán jíín nī cúu dē, de sátífū dē jíín nī nūū maá Jētohō ō. De maá dē cachī tūhun ndihi nūū nū nāsa cuāhān tíū nī.

⁸ Jā ñúcuán nī ntajī nī dē cuēē dē nūū ndá nú, tácuu cunī nū nāsa íyó ndá nī jíín tíū, de coo ndeé inī nū sáhá dē.

⁹ De suni cuēē Onésimo jíín dē, tēe cúu táhán ndá máá nú. De cúu dē hermano jā squíncuu vāha jā mānī ō jíín. De ndúū dē cachī tūhun nūū nū nāsa cuāhān ndācá tíū ichi cháhá.

¹⁰ Sáhá ndeé inī ndá nú, cáchī Aristarco, tēe yíhí jíín nī vecāa. De suni súcuán cāhān Marcos, ñanī primo Bernabé. De ja nī ndacu nī tíū nūū ndá nú síquī Marcos, de tá cuēndēhé dē ndá nú de sáhá vāha nú jíín dē.

¹¹ De suni súcuán cāhān Jesús, tēe jā suni nání Justo, jā sáhá ndeé inī ndá nú. De ndá máá dē-ni cúu tēe hebreo jā cándija jā chíndeé táhán nācani tūhun jíín nī síquī nāsa tátúnī Yāa Dios. De íyó ndeé ndasí inī ni sáhá ndá dē.

¹² Sáhá ndeé inī ndá nú, cáchī Epafras, tēe jā cúu táhán ndá nú, de mozo Cristo cúu dē. De níni jícān táhvī ndasí dē jēhē ndá nú, jā ná cuífī nīhin nú, de cuja vāha inī nū jā squíncuu vāha nú ndihi tíū jā cúnī Yāa Dios.

¹³ Chí cāhān ndāa ni jā ndíhvī ndasí inī dē jēhē ndá nú, jíín jēhē nchivī ñuū Laodicea jíín Hierápolis.

¹⁴ Lucas, tēe cúu médico jā mānī ō jíín, suni cāhān dē jā sáhá ndeé inī nū, de suni súcuán cāhān Demas.

¹⁵ Cachī ndá nú nūū ndá hermano ñuū Laodicea jā sáhá ndeé inī ji, cáchī nī. De suni súcuán cāhān nū jíín Ninfas, jíín ndācá nchivī cándija jā ndútútú vehe ña.

¹⁶ De tá nī jíinu nī ncahvi ndá nú carta yáhá, de suni tetífū nú cahvi nchivī cándija ñuū Laodicea. De suni cahvi ndá máá nú carta jā cuāhān nūū nchivī Laodicea jā ndiji nūū nū.

¹⁷ De cachī nū nūū Arquipo jā nducú ndeé dē squíncuu dē tíū jā ní ntee Jētohō ō síquī dē, cáchī nī.

¹⁸ Nduhū Pablo, yáhá-ni cúu jā tēe nī jíín ndahá maá nī, jā sáhá ndeé inī ndá nú. De nūcūhun inī ndá nú nduhū jā yíhí nī vecāa. De ñúhún inī ni jā ná sáhá cá Yāa Dios jā vāha ndá ndóhó. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA XIHNA ÑUHUN JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NCHIVI ÑUU TESALONICA

¹ Ndá nduhū cúu Pablo jíin Silvano jíin Timoteo, de tée ní carta yáhá cuēē nūū ndá ndóhó nchiví cándija ñuū Tesalónica, já yíhí nú ndahá Tatá ó Yāā Dios jíin Jētohō ó Jesucristo. De ñuhún iní ndá ní já Tatá ó Yāā Dios jíin Jētohō ó Jesucristo ná sáhá cá yā já váha ndá nú, de sáhá yā já coo ndeé coo sií iní nū.

Nchiví Tesalónica cúu ji iin ejemplo váha

² Níní nácuetáhví ndá ní nūū Yāā Dios já síquí ndá ndóhó, de nduú náá iní ní já cācān táhví ní jēhē nū tá jícān táhví ní.

³ De níní nácuenehen ní ndá nú nūū Tatá ó Yāā Dios, nása váha sáhá nú ndacá tíñu chi cándija ndá nú, jíin nása váha sátiñú nú nūū yá chi mānī nū jíin yá, jíin nása jéndeé iní ndá nú chi fūhún iní nū já coo já váha sáhá Jētohō ó Jesucristo.

⁴ Chi mānī Yāā Dios jíin ndá nú hermano, de jíin ndá ní já ní nacáji yá ndá nú.

⁵ Chi tá ní nacani ndá ní tūhun nūū nū já scácu yá ndá nú, de nsūū já ní ncāhān ní sūcuán-ni, chi ní nacani ní jíin poder Espíritu Santo, de ní ncucáhnú váha iní ní já tūhun ndāá cúu. De jíin ndá nú nása ní nsáhá váha ndá ní tá ní iyo ní jíin nú, chi ní nducú ní já quendōo váha nú.

⁶ De ndá ndóhó chi ní ndacu nú ndá nduhū, de suni ní ndacu nú maá Jētohō ó. Chi ní jetáhví ndá ní tūhun yá, de ní ncusií iní nū ní nsáhá Espíritu Santo, vísó ní jíin ndá nú cuāhā tūndóhó síquí tūhun yá.

⁷ De sūcuán cúu ndá nú iin ejemplo nūū ndíhi nchiví cándija já iyó región Macedonia jíin Acaya jíinā.

⁸ Chi já síquí ndá nú cúu já ní jíitē nuu tūhun Jētohō ó, de nsūū maá-ni Macedonia jíin Acaya, chi suni ní cáhnú-ni ní jíitē nuu tūhun nása cándija ndá nú Yāā Dios. De já ñúcuán nduú cá jíin fūhún já nacani maá ní tūhun nūū jí.

⁹ Chi sa ndá maá jí nacani nása ní jetáhví váha ndá nú nduhū tá ní jēē ndá ní nūū nū, jíin nása ní sndóo nú ídolo de ní nquíví nú ndahá Yāā Dios, Yāā ndāā Yāā tēcū, tácuca sátiñú nú nūū yá.

¹⁰ De nacani ndá jí já ndétu ndá nú já ichi andiví nenda Séhe yá Jesús já ní nastécū yá. De maá Jesús scácu yá yóhó nūū castigo xēēn já quiji.

2

Tíñu já ní nsáhá Pablo ñuū Tesalónica

¹ Chi jíin ndá nú hermano, jáá nduú ní jēē cáhá ndá ní nūū nū.

² De jíin nū já ní sndóho ndá jí ndá nduhū, de ní ncāhān náváha jí nūū ní iní ñuū Filipos. De vísó sūcuán sochi maá Yāā Dios ní nchindeé yá ndá nduhū, ní nsáhá yá já ní iyo ndeé iní ní, de ní jēē ní ñuū nū ní nacani ní tūhun já scácu yá ndá nú. Sūcuán ní nsáhá ndá ní vísó xēēn ní iyo tūndóhó.

³ De tūhun já ní nacani ndá ní, nsūū tūhun já ní stíví ní cúu, ní nsūū já níhin ní síquí nū, ní nsūū já ní stáhví ní ndá ndóhó.

⁴ Chi maá Yāā Dios ní jito tūnī yá ndá nduhū, de ní ntee yá tíñu nduhū já nacani ní tūhun já scácu yá ndóhó. De já ñúcuán cúu já cáhān ndá ní. De nduú cáhān ní tūhun já jétahān iní nchiví, chi sa já jétahān iní Yāā Dios, chi maá yá jito tūnī ánō ní.

⁵ De jíin ndá nú jáá nduú ní nducú ní cuetúhún ní ndá ndóhó iin modo stáhví, de ní nduú ní ncāhān ní já cúsií iní ní jíin nú tácuca níhin ní xūhún nūū nū. De jíin Yāā Dios já sūcuán cúu.

⁶ De ní nduú ní nducú ní já cuetúhún ndá nú nduhū, ní já cuetúhún incā nchiví nduhū, vísó sūcuán cánuú nícu, chi apóstol Cristo cúu ndá ní.

⁷ Chi sa ní ncāhān vitá ní jíin ndá nú, tá cúu nūū sáhá ñahan ndéca ñiquín já ñuncúún jito ña séhe ña.

⁸ De síquí já ní ncundáhví ndasí iní ndá ní ndá ndóhó, já ñúcuán ní ndíhví iní ní nacani ní tūhun váha Yāā Dios nūū nū. De nsūū maá-ni ñúcuán, chi suni jondé vida ní cuāha ní já síquí ndá nú nícu, chi mānī ndasí ní jíin nū.

⁹ De náhān ndá nú hermano, jáá nduú ní iin nú ní stāhān ndá ní já cācān ní nūū nū tá ní nacani ní tūhun váha Yāā Dios nūū nū. Chi ní nducú ndeé ní ní nsátiñú ndasí ní síquí já cutecú ní. De nduú ñuū ní nsátiñú ndá ní.

¹⁰ Ndá maá nú jíin nū, de suni Yāā Dios jíin yá nása ndāā ndoo ní jica ndá ní nūū ndá ndóhó nchiví cándija. De ní iin nduú cúu cáhān cuāchi síquí ní.

¹¹ De suni jíin ndá nú nása ní sndíhví iní ndá ní tá iin iin nú, de ní ncāhān ní tūhun ndeé iní jíin nú, tá cúu nūū sáhá iin tatá jíin séhe dé.

¹² De ní ncāhān níhin ní jíin ndá nú já caca ndāā nū nūū Yāā Dios tá cúu nūū cánuú caca nú. Chi ní ncana yá ndá nú já quíhin nū nūū tátúní yá, nūū víi cuāhān nū jíin yá.

¹³ De já ñúcuán cúu já níní nácuetáhví ní nūū Yāā Dios, chi ní jetáhví ndá nú tūhun yá já ní nacani ndá ní. Chi ní jíin ndá nú jáá nsūū tūhun iin tēe cúu, chi tūhun Yāā Dios cúu. De maá jándāá já tūhun ñúcuán sátiñú iní ánō ndá ndóhó nchiví cándija jondé ndacu nú yá.

¹⁴ Hermano, nchiví ñuū nū ní jíin xēēn jí ndá nú, de sūcuán ní ndoho nú tá cúu nūū ní

ndoho nchivī cándija jā íyó región Judea jā yihí ndahá Yāā Dios jíin Cristo Jesús. Chi tá cúu nūū ní ndoho ji ní nsáhá táhán ji nchivī hebreo, suni sūcuán nī ndoho ndá nú.

¹⁵ Chi suu nchivī hebreo cúu jā ní jahní dē maá Jētoho ó Jesús, tá cúu nūū ní jahní dē ndacá tēe naciōn dē jā ní nacani tūhun yā jondē janahán. De suni jondē ndá nduhū nī scūnu dē. De sáhá ndá dē tiñu jāá nduú jétahān inī Yāā Dios, de cúu dē contra siquī ndá nchivī.

¹⁶ Chi ndúcú dē casí dē jā má nácani nī tūhun nūū nchivī ndacá naciōn jāá nduú jíinī, tácuca mā cácu ji. De sūcuán sáhá dē jā nducuahā cá cuāchi siquī dē. De mitan de ñamā quiji quivī jā cuāha Yāā Dios castigo xēen nūū dē.

Jā cúnī Pablo quīndēhé tucu dē nchivī Tesalónica

¹⁷ Hermano, nī ncujiyo ndá nī iin núnúu-ni nūū ndá nú. De visó nduú jíinī ó nūū táhán ó, de níní ñúhún inī ndá nī ndá nú. De ndasi ní ncuu inī ní jā nacunī tucu nī nūū ndá nú.

¹⁸ De jā ñúcuán nī jani inī ndá nī jā cuēē nī nūū nū nícu. De nduhū Pablo, quéhén vuelta nī nducú nī mōdo jā cuēē nī, sochi Satanás nī jasi ichi ndá nī.

¹⁹ Chi nduú cá nā incā ñúhún inī ndá nī, de nduú cá nā incā cúsi inī ni, chi suu ndá máá nú. De jā siquī ndá máá nú cúu jā ñihīn nī premio nī de cusii ndasi inī ní tá cuiñi ó nūū maá Jētoho ó Jesucristo quivī jā nenda yā.

²⁰ Suu jā siquī ndá ndóhó cúu jā cúsi inī ndasi inī ndá nī.

3

¹ De jā ñúcuán nduú cá ní ncundeé inī ndá nī cundetu nī jondē ñihīn nī tūhun nāsa íyó ndá nú. De ní nsáhá ndāā ndá nī jā quendōo maá nī-ni ñūū Atenas.

² De ní ntají nī hermano ó Timoteo, tēe jā sátiñú jíin ndá nī nūū Yāā Dios siquī tūhun jā scácu Cristo yóhó. De ní jendéhé dē ndá nú tácuca sáhá dē jā cuiñi ñihīn nú de coo ndeé inī nū jíin tūhun cándija nú.

³ De ní jēē dē tácuca mā náyūhú nī iin nū siquī ndacá tūndóhó jā sáhá nchivī. Chi jā jíinī ndá nú jā sūcuán cánuu ndoho ó.

⁴ Chi jondē tá ní Iyo ndá ní jíin ndá nú, de ní ncachī tūhun nī nūū nū jā ñihīn nahíí ó tūndóhó. De jā jíinī ndá nú jā sūcuán nī ncuu, tá cúu nūū ní ncāhān ndá nī.

⁵ De jā ñúcuán, tá nduú cá ní ncundeé inī nī cundetu nī jā ñihīn nī tūhun nāsa íyó ndá nú, de ní ntají nī dē ní jēē dē, tácuca cunī nī tú cándija ndija nú. Chi ní jani inī ní á sanaā de táchi cūñáhnú jā jíto túnī yóhó nī ncundeé jíin nú, de naā cáhá-ni tiñu jā ní nsáhá ndá nī jíin nú.

⁶ Sochi mitan chi jā ní nenda Timoteo nūū ndá nī jā ní jēē dē ñuū nū Tesalónica.

De ní nacani dē jā cándija vāha ndá nú, de cūndáhvi inī nū táhán nú. De ní ncachī dē jā ñúhún inī nū ndá nduhū, chi íyó mānī nū jíin nī. De cúnī ndasi nú jā nacunī nū nūū ní, tá cúu nūū cúnī ndá nī jā suni nacunī nī nūū ndá nú.

⁷ De jā ñúcuán nī ndusii inī ndá nī siquī jā cándija ñihīn ndá nú, hermano, visó xēen íyó tūndóhó siquī nī.

⁸ De mitan jā ní nanihīn inī ni, chi íñi ñihīn ndá nú jíin maá Jētoho ó.

⁹ Túsaá de nduú jínu cuiñi jā nácuetáhvi nī nūū Yāā Dios jā siquī ndá ndóhó. Chi jíinī yā jā cúsi inī ndá nī jā sūcuán íyó ndá nú.

¹⁰ De nduú ñuú jícān táhvi ndasi ndá nī jā nacunī tucu nī nūū ndá nú, de stéhēn cá ní nā-ni tūhun cúmani jā jícūhun inī nū siquī tūhun jā cándija ó.

¹¹ De cúnī ndá nī jā maá Tatá ó Yāā Dios jíin Jētoho ó Jesucristo, ná nácune yā ichi jā cuu cuēē tucu nī nūū nū.

¹² De ná sáhá maá Jētoho ó jā cuāha ndasi cá cundáhvi inī nū táhán nú jíin ndá cá nchivī, tá cúu nūū cūndáhvi inī ndá nī ndá ndóhó.

¹³ De ná sáhá yā jā cuja ánó nū jā cuiñi ñihīn nú, tácuca coo ndoo nū jā má cōo cuāchi nú nūū maá Tatá ó Yāā Dios, quivī jā nenda Jētoho ó Jesucristo jíin ndacá nchivī jā yihí ndahá yā.

4

Siquī jā caca ndaā ó tá cúu nūū cúsi inī yā

¹ De mitan hermano, íyó incā tūhun jā cáhān ndáhvi ndá nī jíin nú de cáhān ñihīn nī jíin nú, chi sūcuán cúnī maá Jētoho ó Jesús. Já ní stéhēn ndá nī nūū nū nāsa cánuu caca ndaā nū tácuca cusii inī Yāā Dios. De cáhān ndáhvi nī jíin nú jā sa víhí cá caca ndá nú sūcuán.

² Chi jā jíinī ndá nú nā tiñu nī ndacu ndá nī nūū nū jā ní ndacu maá Jētoho ó Jesús.

³ De cúnī Yāā Dios jā coo ndoo coo íi ndá nú nūū yā, de mā cáca ndii nū.

⁴ De tá iin iin nú cundeca yíñúhún nū ñasihí maá nú, de sūcuán caca ndoo nī.

⁵ De mā sáhá nū tiñu néhēn jā ndiyo inī nū ñahan, tá cúu nūū sáhá nchivī ndá naciōn jāá nduú jíinī ji tūhun Yāā Dios.

⁶ Nī iin nú mā sáhá nú cuāchi jā candee nū ñasihí táhán nū. Chi maá Jētoho ó cuāha yā castigo xēen nūū nchivī jā sáhá ndacá tiñu ñúcuán, tá cúu nūū jā ní ncāhān ñihīn nī jā ní ncachī tūhun nī nūū nū.

⁷ Chi nduú ní ncána Yāā Dios yóhó jā sáhá ó tiñu téhēn, chi sa jā caca ndoo ó.

⁸ Túsaá de nchivī jā squéne yichī tūhun yáhá, nsūū tūhun iin tēe squéne yichí ji, chi sa tūhun Yāā Dios, Yāā jā ní jēhe Espiritu Santo nūū ó.

⁹ De nduú jíni ñúhún já tee ní nū carta yáhá já coo manī nū jíin ndá hermano, chí ja ní stéhēn Yāa Dios nū nū já coo manī nū jíin táhán nū.

¹⁰ De ja íyó mānī ndá nū súcuán jíin ndácá hermano já íyó ní cáhnú Macedonia jíñā. Sochi cáhán ndáhvi ní jíin ndá nū hermano, já sa vhi cá coo manī nū jíin ji.

¹¹ De cundihvi inī nū já cundeē nañí nū, chí mā cundihvi inī nū síqui nása sáhá táhán nū, de cundihvi inī nū sáhá nū tiñu máá nū, tá cúu nū ní ndacu ndá ní nū nū.

¹² Súcuán sáhá ndá nū tácuá ndá nchivi jáá nduú cándija, cuetáhvi ji ndóhó, de suni mā cúmanī já cutecú nū.

Síqui já nenda Jētohō ō

¹³ Suni cúni ndá ní, hermano, já ná jícūhun inī ndá nū síqui nchivi já jíhi, tácuá mā cúcuécá inī nū tá cúu nū sáhá sava cá nchivi jáá nduú ñúhún inī ji já natecú ndíyi.

¹⁴ Chí tá cúu nū cándija ó já ní jíhi Jesús de ní natecú yā, suni súcuán cándija ó já nastécū Yāa Dios ndá nchivi já ní ncandija nū Jesús de ní jíhi.

¹⁵ Já ñúcuán cáchi tūhun ndá ní iin tūhun já ní stéhēn maá Jētohō ō nū ní: Já yóhó já tēcū cá quívi já nenda maá Jētohō ō, nsúú maá ó cosó nū ó já ndaa ó cōhōn. Chí xihna cá nchivi ja ní jíhi ndaa ji quihīn ji.

¹⁶ Chí maá Jētohō ō nuu yā quiji yā ichi andiví, de cana jee yā já maá yā ndácu tiñu, de suni cana jee maá ángel cúñáhnú cá, de tiví trompeta Yāa Dios. De xihna cá ndácá ndíyi já ní ncandija Cristo natecú.

¹⁷ De sá de yóhó já tēcū cá ó quívi já nenda yā, suni sndáa yā yóhó jíin ndá ji, cōhōn máhñú vícō. De naquetáhán ó jíin maá Jētohō ō sava andiví. De súcuán cundeē ō níí cáni jíin maá Jētohō ō.

¹⁸ Túsaá de jíin tūhun yáhá cáhán ndeé inī ndá nū jíin ndá táhán nū.

5

¹ De nduú jíni ñúhún já tee ní nū carta yáhá síqui cúiyá á quívi já coo ndá ñúcuán, hermano.

² Chí ja jíni vāha ndá nū já iin sanaā-ni de quenda quívi já nenda maá Jētohō ō, tá cúu nū iin sanaā-ni de quenda jácuíhná jacuáa.

³ Chí juni cáhán nchivi já nañí-ni íyó de nduú ná tündóhó coo, de juni cáhán ji súcuán de iin sanaā-ni de quiji tündóhó síqui ji já nañí ji, de má cácu cuití ji. Chí quiji quívi ñúcuán tá cúu nū iin sanaā-ni de quijéhé téhndé chíjin iin ñahan já scácu ña sēhe.

⁴ Sochi ndá ndóhó hermano, nduú cúu nū nchivi já jíca modo nū neé já iin sanaā-ni de quiji quívi ñúcuán síqui nū tá cúu nū quívi jácuíhná.

⁵ Chí ndihi nú cúu nchivi já jíca modo nduú, chí stúu luz yā inī áno nū. Chí nduú

cúu ó tá cúu nchivi jáá nduú jícūhun inī síqui Yāa Dios, já jíca ji modo nū neé.

⁶ Túsaá de má cúhuun inī ō tá cúu nchivi quíxin, chí sa ndito coo inī ō de coo cájí xīnī ō.

⁷ Chí jacuáá cúu já quíxin nchivi, de jacuáá cúu já suni jíni ji.

⁸ Sochi ndá máá ó chí modo já jíca ó nduú, de ná cóo cájí xīnī ō. De ná cúcutú ó jíin tūhun já cándija níhīn ó jíin tūhun já cundáhvi inī ō táhán ó, tá cúu nū cúcutú soldado jíin sahna cáa. De ná cúcutú ó jíin tūhun já ñúhún inī ō já cácu ó, tá cúu nū cúcutú soldado já ñúhún dé xiní cáa.

⁹ Chí Yāa Dios nduú ní jáni yā yóhó já cuāha yā castigo, chí sa já scácu yā yóhó sáhá maá Jētohō ō Jesucristo.

¹⁰ De maá yā ní jíhi yā jēhē ō, tácuá cutecū inuú ó jíin yā, víso tú cutecū cá ō ñayiví yáhá á cuū ō.

¹¹ Túsaá de cáhán nū tūhun ndeé inī jíin táhán nū, de scúja táhán nū jíin tūhun yā, tá cúu nū ja sáhá ndá nū.

Já jáni ichi Pablo ndácá hermano

¹² De cáhán ndáhvi ndá ní jíin ndá nū hermano, já cuetáhvi nū ndá tēe já sátíñú já jíto ndóhó, já cúñáhnú dé nū nū jíin tiñu maá Jētohō ō, de jáni ichi dé ndá ndóhó.

¹³ De coo yíñúhún ndasi nū nū dé, de coo manī nū jíin dé síqui tiñu yā já sáhá de. De cundeē mānī nū jíin ndá táhán nū.

¹⁴ De suni cáhán níhīn ndá ní jíin nū hermano, já sndíhvi inī nū ndá nchivi já jíca cúxi. De cáhán nū tūhun ndeé inī jíin nchivi já ñamā nū inī. De chindeé nū nchivi jáá nduú fuerza inī. De cuandee inī nū jíin ndihi nchivi.

¹⁵ De coto má nasáhá návāha nū jíin ni iin nchivi de tú sáhá návāha ji ndóhó. Chí sa níni nducú nū nása sáhá nū já váha ndá táhán nū jíin ndihi-ni nchivi.

¹⁶ De níni coo síi inī ndá nū.

¹⁷ De níni cácan táhvi nū.

¹⁸ De nacuetáhvi nū já síqui ndácá-ni. Chí súcuán cúni Yāa Dios já sáhá nū já cándija nū Cristo Jesús.

¹⁹ De má cási nū nū tiñu já sáhá Espíritu Santo jíin nū.

²⁰ De juni má cújéhe inī nū nū tūhun já cáhán ndá tēe nácani tūhun Yāa Dios.

²¹ Chí coto túni nū ndácá tūhun, de tú já váha cúu, de cuetáhvi nū.

²² De má quívi nduú nū jíin ni iin tiñu néhén.

²³ De maá Yāa Dios já jéhe tūhun ndeé tūhun síi inī, ñúhún inī ni já ná sáhá ndihi yā já coo ndoo coo ií nū nū yā. De ná cóto vāha yā áno ndá nū jíin jáá ntúni nū jíin yiqui cúñu nū, tácuá nduú ná cuāchi coo síqui nū quívi nenda maá Jētohō ō Jesucristo.

²⁴ Chi Yāā jā ní ncana ndá ndóhó, sáhá yā ndihí ñúcuán jíín nú, chí squíncuu yā jā ní nquee yuhú yā.

Saludo jíín bendición jā sándihí

²⁵ Hermano, cācān táhvī ndá nú jēhē ndá nī.

²⁶ De tá cāhān jíitáhán nú jíín ndācá hermano, de techuhú yíñúhún nú ndahá jí.

²⁷ De cāhān níhin ní jíín ndá nú, chí súcuán cúní maá Jētohō ō, jā cahvi ndá nú carta yáhá nūū ndācá hermano.

²⁸ De ñúhún inī ní jā maá Jētohō ō Jesucristo ná sáhá cā yā jā váha ndá nú. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA UU JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NCHIVI ÑUU TESALONICA

¹ Ndá nduhū cūu Pablo jíin Silvano jíin Timoteo, de tēe nī carta yáhá cuēē nūū ndá ndóhó nchivī cándija űūū Tesalónica, já yíhí nū ndahá Tatá ó Yāā Dios jíin Jētohō ó Jesucristo.

² De ñuhún inī ndá nī já Tatá ó Yāā Dios jíin Jētohō ó Jesucristo, ná sáhá cá yā já váha ndá nū, de sáhá yā já coo ndeē coo sīi inī nū.

Jā sáhá ndāā yā cuāchi tá nenda Cristo

³ Cánūū já níní nacuetáhvi nī nūū Yāā Dios já síquī ndá ndóhó hermano. Chi íyó váha súcuan, chí váha ndasí cuācuja ndá nū jíin tūhun já cándija nū yā, de cuānducuahā ndasí já cūndáhvi inī nū ndá táhán nū.

⁴ De já ñúcuán cūu já cúsiī ndasí inī ndá nī nacani nī tūhun nū nūū ndácá grupo nchivī cándija nūū Yāā Dios. Chi váha cándija ndá nū, de váha jéndeē inī nū já jíiní űhvi nchivī ndóhó jíin já ndóho nū ndácá cá tūndóhó.

⁵ De jíin ndácá yáhá cūu já chíhi yā cuenta já cūu ndá nū nchivī váha já quívi nū űūū nūū tátúnī yā. Chi já síquī űūū ñúcuán cūu já ndóho ndá nū. De já súcuan chíhi yā cuenta síquī nū, yáhá stéhēn nūū ó já váha Yāā cūu yā.

⁶ De suni íyó váha já nasndóho yā nchivī já sndóho ndá ndóhó.

⁷ De quívi já nenda Jētohō ó Jesús, quívi ñúcuán sáhá Yāā Dios já natátú ndá ndóhó já ndóho, de saá-ni ndá nduhū. Chi jíin ñuhūn quiji Jesús ichi andivī jíin ndá ángel yā já ndíso poder.

⁸ De cuāha yā castigo nūū ndá nchivī jáá nduú ní jéhe jíi tūhun cunī jíi nása Yāā cūu Yāā Dios, de nduú ní jétáhvi jíi tūhun maá Jētohō ó Jesucristo já scácu yā jíi.

⁹ De nchivī ñúcuán chí ndoho jíi níí cání, chí cujiyo jíi nūū maá Jētohō ó, de mā cūū quívi jíi nūū víi ndasí cūñáhnú yā jíin poder yā.

¹⁰ Súcuan sáhá yā quívi já nenda yā já víi cuñáhnú yā sáhá nchivī cándija já yíhí ndahá yā. De sáhvi ndasí inī jíi já cunī jíi nūū yā. De suni súcuan ndá ndóhó, chí nī ncandija nū tūhun já ní nacani ndá nī nūū nū.

¹¹ De já ñúcuán cūu já níní jíicán táhvi ní jēhē ndá nū, já ná cūu nū nchivī váha já ní ncana yā ndóhó. De jíin fuerza yā ná sáhá yā jíin ndá nū já squíncuu nū ndácá tiñu váha já nī nchuhun inī nū já sáhá nū síquī já cándija nū.

¹² De súcuan de cuñáhnú maá Jētohō ó Jesucristo sáhá nū, de suni cuñáhnú ndá máá nū sáhá yā. Chí Yāā Dios maá ó jíin Jētohō

ó Jesucristo, súcuan cūu já sáhá yā já váha yóhó.

2

Tūhun maá tēe já sáhá xēēn cuāchi

¹ Mitan de cāhān ní síquī já nenda maá Jētohō ó Jesucristo jíin já ndutútú ó nūū yā. Cāhān ndáhvi ndá nī jíin ndá nū hermano,

² Já má cuāha nū tūhun já sacá nuu canī inī nū, de ní mā cúnēhēn inī nū tú cāhān nchivī já ja ní nquenda quívi já nenda maá Jētohō ó. Mā cándija cuiti ndá nū víso tú cāhān jíi já ní nīhīn jíi iin tūhun síquī ñúcuán nūū Espíritu, á iin tūhun já ní ncāhān inca, á tú cachī jíi já ndá nduhū nī ntají iin carta já cāhān súcuan.

³ Mā cuāha cuiti nū tūhun já stáhvi ní iin jíi ndóhó. Chí jondē ncháha ca quenda quívi ñúcuán de xihna cá ndunihīn inī cuāhā nchivī nūū yā, de quenda nijin maá tēe já sáhá xēēn cuāchi, de tēe já tánū táhvi cūu maá tēe ñúcuán.

⁴ Chí tēe já jíiní űhvi Yāā Dios cūu dē, de nenda dē contra síquī ndácá já scúnani jíi yāā jíi jíin ndácá já chíñúhún jíi. De xēēn cá sáhá dē, chí jondē cundeē dē inī templo Yāā Dios já íyó Jerusalén, de cāhān dē já maá dē cūu Yāā Dios.

⁵ ¿A náhán ndá nū tūhun yáhá? Chí súcuan ní ncāhān ní jíin nū tá ní Iyo ní jíin nū.

⁶ De ja jíiní ndá nū ná cuá cūu já jási jáá ncháha ca quenda nijin tēe ñúcuán, chí jondē tá quenda quívi maá dē.

⁷ Chí ja cūu yuhū ndácá cuāchi xēēn inī ñayivī, sochí mitan chí íyó já jási nūū, tácuca mā cáá ndasí cá cuāchi, chí jondē ná cújiyo maá já jási nūū.

⁸ De sá de quenda nijin maá tēe já sáhá cuāchi xēēn. De maá Jētohō ó Jesús cahni yā tēe ñúcuán jíin táchí yūhú yā-ni, de jíin já jéndütē yā tá nenda yā de stánū táhvi yā dē.

⁹ De já quiji tēe xēēn ñúcuán chí maá Satanás sáhá. De quiji dē jíin cuāhā poder, de sáhá dē ndácá tiñu ñáhnú já stáhvi dē, já sáhvi inī nchivī cunī jíi.

¹⁰ De jíin ndácá tiñu néhēn de stáhvi ndasí dē nchivī já tánū táhvi, chí nduú ní ncunī jíi cuetáhvi jíi tūhun ndāā já cácu jíi nícu.

¹¹ De já ñúcuán cuāha Yāā Dios tūhun já cuetáhvi jíi tūhun jáá nduú ndāā cuiti, de candija jíi tūhun stáhvi ñúcuán.

¹² De súcuan de jēcundeē cuāchi síquī ndihí jíi jáá nduú ní ncandija jíi tūhun ndāā, chí sa tiñu néhēn ní ncusiī inī jíi jíin.

Nchivī já ní nacāji yā já cácu jíi

¹³ Sochí cánūū já níní nacuetáhvi ndá nī nūū Yāā Dios já síquī ndá ndóhó já cūu nū hermano já mānī Jētohō ó jíin. Chí jondē tá ní jēcōo ñayivī, de ja ní nacāji Yāā Dios ndá ndóhó já scácu yā ndóhó. Chí sáhá Espíritu yā já íyó ndoo íyó ñi nū nūū yā, de cándija nū tūhun ndāā.

¹⁴ Chi já ñúcuán nī ncana yā ndá nú jíin tūhun já scácu yā yóhó já ní nacani ndá nī, tácuá quívi ndá nú nū vīi cuñáhnú nú jíin maá Jētohó o Jesucristo.

¹⁵ Túsaá de cuiñi nihin ndá nú hermano, de cunahán vāha nú tūhun já ní ncutūha ndá nú nū ndá nī, á já ní ncāhān ni á já ní ntee nī nū carta cúu.

¹⁶ Maá Jētohó o Jesucristo jíin Tatá ó Yāa Dios nī ncundáhvī inī yā yóhó, de nī nsáhá yā já coo siī inī o ní cáni, jíin já ñúhún inī o ndácá já vāha já coo síqui já vāha inī yā jíin ó.

¹⁷ De ná sáhá cā yā já coo ndeé inī ánó ndá nú, de ná sáhá yā já cuja nú cāhān nū ndácá tūhun vāha yā, jíin já sáhá nú ndácá tiñu vāha.

3

Jā ná cācān táhvī jī jēhē Pablo

¹ De iyó incā tūhun cánuú, hermano. Cācān táhvī ndá nú jēhē ndá nī, tácuá ñamā cutē nuu tūhun maá Jētohó o Yāa Dios, de cuetáhvī vāha nchivī, tá cúu nū ní jetáhvī ndá máá nū.

² De suni cācān táhvī nū já ná cácu nī nū ndá tée nēhén já stāhān ndá nduhū. Chi nsúú ndihi nchivī cúu já cándija tūhun yā.

³ Sochi maá Jētohó o chi vāha squíncuu yā já ní nquee yuhú yā, de sáhá yā já cuja inī ndá nú jíin tūhun yā, de coto yā ndá nú nū jānēhén.

⁴ De cúcáhnú inī ndá nī sáhá maá Jētohó o, já cúu ndá nú jíin tiñu já ní ndacu nī nū nū, de suni cucuu cā nū jíin.

⁵ De ñúhún inī ni já maá Jētohó o stéhēn cā yā nāsa coo manī cā nū jíin yā jondē jíin inī jíin ánó nū, jíin já cuandeé inī nū tá cúu nū ní nsáhá Cristo.

Jā cánuú satíñú ó

⁶ De ndácu ndá nī nū ndá nú hermano, chi súcuán nī ndacu maá Jētohó o Jesucristo, já cujiyo nú nū ndá hermano já jīca cúxí de nduú jíca ndaā ji tá cúu nū ní stéhēn ndá nī nū nū.

⁷ Chi ja jíin ndá nú nāsa cánuú ndacu nú ndá nduhū, chi nduú ní jíca cúxí ndá nī tá nī iyo nī jíin nú.

⁸ De ni nduú ní nchájī ndá nī stāā nū ni iin nú súcuán-ni, chi nī nchunáá nī. Chi sa nī nducú ndeé nī nī nsatíñú ndasí nī nduú ñuú, tácuá mā stāhān ni nī iin nú.

⁹ De vísó iyó derecho ni já cācān ni nū ndá nú nícu, sochi nduú ní jícān ni, chi súcuán nī nsáhá nī tácuá cuu nī iin ejemplo nū nū nāsa sáhá ndá nū.

¹⁰ Chi tá nī iyo ndá nī jíin nú, de nī ndacu nī tiñu yáhá nū nū: Tú ní iin nchivī nduú cúnī ji satíñú ji, de suni mā cājī ji túsaá.

¹¹ Chi nī nihin ndá nī tūhun já jíca cúxí sava nú, de nduú satíñú nú, chi sa síqui tiñu táhán nú nánducú nú.

¹² De ndácu ndá nī tiñu nū ndá ndóhó já sáhá súcuán, de sndíhvī inī ni ndá nú já coo nañíí nú de satíñú nú, tácuá nihin nū já cajī nū síqui tiñu já sáhá maá nú. Chi súcuán ndácu maá Jētohó o Jesucristo tiñu.

¹³ Hermano, mā nū inī ndá nú sáhá nú ndácá tiñu vāha.

¹⁴ De tú ní iin ji nduú jetáhvī ji tūhun já cāhān ni nū carta yáhá, de cundéhé vāha nú ní iin ji cúu, de mā quétáhān cā nū jíin ji, tácuá cucanoō ji de nacani inī ji.

¹⁵ Sochi nsúú já cunī úhvī nū ji, chi sa cāhān nū jíin ji tá cúu nū cāhān nū jíin ñanī nū já ná satíñú vāha ji.

Bendición jā sándhī

¹⁶ De ñúhún inī ni já maá Jētohó o, Yāa já jéhe tūhun ndeé tūhun siī inī, níni ná sáhá yā já coo ndeé coo siī inī nū síqui ndácá-ni, de coo yā jíin ndá nū.

¹⁷ Nduhū Pablo, yáhá-ni cúu já tée nī jíin ndahá maá nī já cāhān ni já sáhá ndeé inī ndá nú. De súcuán jéhe nī firma nū ndácá carta ni, tácuá cunī ndá nú já carta maá nī cúu. Súcuán cáá letra ni.

¹⁸ De ñúhún inī ni já maá Jētohó o Jesucristo, ná sáhá cā yā já vāha ndá nú. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA XIHNA ÑUHUN JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU TIMOTEO

¹ Maá nī cúu Pablo, apóstol Jesucristo, chí Yāa Dios jā scácu yóhó, jíin Jētohō ō Jesucristo jā ñuhún inī ō jā cunī ō nūu, nī ntají yā nduhū jā nacani nī tūhun yā.

² De tēe nī carta yáhá cuēē nūu nū Timoteo, chí cúu ndija nú tá cúu sēhe nī sīquī jā ní scándija nī ndóhó. De ñuhún inī nī jā Tatá ó Yāa Dios jíin Jētohō ō Jesucristo ná sáhá cā yā jā váha ndóhó, de cundáhvi inī yā ndóhó, de sáhá yā jā coo ndeē coo siī inī nū.

Jā má cándija ji ndácá tūhun stáhvi

³ Tá nī nquehen nī ichi jā quihín nī Macedonia, de nī ncāhān ndáhvi nī jíin nú jā quendōo nú ñuū Efeso. De suni sūcuán cáhān nī jíin nú mitan, tácuca cáhān nihin nú jíin sava nchivī ñúcuán jā má stéhēn ji incá tūhun jāá nduú ndāa.

⁴ De má cuetáhvi jíi ndácá tūhun jā cúu maá cuento-ni, jíin tūhun jā cáhān sīquī nása vāji ndácá tatá ō janahán. Chí ndá ñúcuán sáhá jā nahān nátuhún ji sīquī, de nduú jétíñú, de nduú sáhá jā cuja jíi squincuu jíi nūu Yāa Dios sīquī tūhun jā cándija ō.

⁵ De ndácu nī tiñu yáhá chí cunī nī jā ná cundáhvi inī jíi táhān jíi sīquī jā íyo ndoo íyo ndāa ánō jíi de cándija ndija jíi yā.

⁶ Sochi sava nchivī chí nī jica yátá jíi, de nī scuita jíi tūhun yā, chí nī nquívī ndá jíi nūu ndácá tūhun jāá nduú jétíñú.

⁷ Chí cunī jíi cuu jíi maestro ley yā, de juni nduú jíicūhun inī jíi nā tūhun cúu jā cáhān jíi, jíin nā cuá cúu jā stéhēn nihin jíi.

⁸ De jíinī ō jā íyo váha ley, de tú jíicūhun inī ō nása jétíñú.

⁹ Chí cánuú jā sáhá ó cuenta jāá nduú ní jécōo nī iin ley jā sīquī nchivī ndāa, chí sa sīquī nchivī jāá nduú jétáhvi, jā nihin inī, jā sáhá tiñu néhēn, jā sáhá cuāchi, jāá nduú chíñuhún Yāa Dios de nī nduú cándija ley yā, jā jáhnī tatá jíin naná, jíin jā jáhnī ndíyi.

¹⁰ De suni ní jécōo sīquī nchivī jā jíca ndíi, jíin sīquī tēe jā sáhá ndíi jíin táhān yíi, jíin nchivī jā sácuihná incá nchivī, jíin nchivī stáhvi, jíin nchivī jā cáhān nihin tūhun tūhún. De nī jécōo sīquī ndácá cā nchivī jā sáhá tiñu jāá nduú quetáhān jíin tūhun yā jā stéhēn ndāa váha.

¹¹ De tūhun yā ñúcuán cúu tūhun ñáhnú ndasí jā scácu Yāa Dios yóhó, de maá yā cúu Yāa ndetú ndasí. De nī ntetíñú yā nduhū jā nacani nī tūhun yā.

Jā nácuetáhvi Pablo sīquī jā ní ncundáhvi inī yā dē

¹² De nácuetáhvi nī nūu Jētohō ō Jesucristo, Yāa jā ní jēhe fuerza inī nī, chí nī nacáji yā

nduhū nī nsáhá yā jā cuu squincuu nī, de nī ntee yā tiñu nduhū jā nacani nī tūhun yā.

¹³ De sūcuán nī nsáhá yā jíin nī visó nī ncāhān návāha nī sīquī yā jondē saá, de nī nsáhá návāha nī nchivī cándija, de xēēn nī nsáhá nī. De visó sūcuán de nī ncundáhvi inī yā nduhū, chí ncháhā ca cándija nī yā jondē saá, de nduú ní jíicūhun inī nī nā cuá cúu jā sáhá nī.

¹⁴ Sūcuán nī nsáhá Jētohō ō jā váha ndasí jíin nī. De nī nsáhá yā jā cándija nī jíin jā cundáhvi inī nī táhān nī sīquī jā ní nquívī nī ndahá Cristo Jesús.

¹⁵ De ndāa ndija cúu tūhun yáhá, de cánuú jā cándija ndihī nchivī: Jā ní nquiji Cristo Jesús inī ñayívī tácuca scácu yā nchivī íyo cuāchi. De nduhū cúu tēe jā víhí cā nī nsáhá cuāchi.

¹⁶ Sochi nī ncundáhvi inī Yāa Dios nduhū, tácuca jíin nduhū jā víhí cā nī nsáhá cuāchi de stéhēn Jesucristo nása néē cáhnú ndasí inī yā. De sūcuán nī nsáhá yā jā cúu nī iin ejemplo nūu ndácá nchivī cándija níi jā cuahān ō, tácuca nihin táhvi jíi cutecú jíi níi cáni.

¹⁷ Tú sūcuán de níi cáni ná cáhān yíñuhún ó jā víi ndasí cúñáhnú maá Yāa jā cúu Rey sīquī ndihī, jā tēcú níi cáni, jāá nduú náa cuítī. De nduú cúu cunī ō nūu yā mitan, de mátuhún-ni yā íyo, de ndíchí yā. Amén.

¹⁸ Tá cúu sēhe níi cúu nū Timoteo, de tiñu yáhá ndácu nī nūu nū, jā nducú ndeē níi sīquī tiñu váha. De cándija nihin nū, de coo ndāa ánō nū. Chí jondē saá ja nī ncāhān ndá hermano jíin tūhun Yāa Dios jā sūcuán cundiso nū tiñu.

¹⁹ Chí sava nchivī nduú cā íyo ndāa ánō jíi nūu yā, de nī snáa jíi tūhun cándija jíi.

²⁰ De Himeneo jíin Alejandro cúu ūu tēe jā ní nsáhá sūcuán. De ja nī nsíāa níi de jā quívī dē ndahá Satanás, jā sndóho jíi dē, tácuca jíin tündóhó ñúcuán de cutūha dē jā má cáhān návāha cā dē sīquī Yāa Dios.

2

Sīquī nása cācān táhvi ō

¹ Túsaá de xihna cā ndácu nī jā cācān táhvi nū jēhē ndivíi nchivī. De cáhān ndáhvi nū jēhē jíi, de cācān nū nā cuá cúu jā jíin ñuhún jíi, de nacuetáhvi nū nūu yā jā sīquī ndá jíi.

² De cācān táhvi nū jēhē ndá tēe cúñáhnú jíin jā ndácu tiñu, tácuca sáhá dē jā cuu cundeē váha ó de nduú nā tündóhó coo sīquī ō, de cuu chíñuhún váha ó Yāa Dios de sáhá yíñuhún ó jíin ndácá-ni.

³ Chí yáhá cúu jā váha jā jétahān inī Yāa Dios, Yāa jā scácu yóhó.

⁴ Chí maá yā cunī yā scácu yā ndácá nchivī de cunī jíi nása íyo tūhun ndāa yā.

⁵ Chi iyó iin-ni Yāa Dios, de suni iyó iin-ni Yāa jā cāhān jín Yāa Dios jēhē nchivī. De Yāa ñúcuán cúu maá Jesucristo jā ní nduu tēe.

⁶ De nī nsōcō yā maá yā nī jihī yā jā nī nchunāá yā cuāchi ndihī ó. De tā nī nquenda maá quivī ñúcuán, de nī nquijéhé nchivī nācani jī tūhun ñúcuán.

⁷ De jā siquī ñúcuán nī jani yā nduhū jā cúu nī apóstol jā nācani nī tūhun yā, tácuca stéhēn nī nūū nchivī ndācá nación jāá nduú jínī tūhun yā, jā ná cándija jī tūhun ñúcuán de sáhā jī tiñu ndāā. De siquī jā cándija nī Cristo de iyó ndāā jā cāhān nī.

⁸ Túsaá de cúnī nī jā ndācá-ni lugar ná cacān táhvi ndācá tēe, de naneē dē ndahá dē. De ná cóo ndoo ánō dē jā má quítī inī dē de nī mā tétáhān dē.

⁹ De saá-ni ndācá ñahan, ná cāsī vāha ña maá ña tá cúu nūū cánuú, tácuca mā cóo tūhun canoo. De mā cūndihvi inī ña jā sáhā vīī ndasí ña xīnī ña, á jā cūhun ña siquī oro á perla á sahma vāha cā.

¹⁰ Chi sa jín tiñu vāha jā sáhā ña ná quendōo vīī ánō ña, tá cúu nūū cánuú sáhā ñahan ndoo ánō jā sáhā ña tiñu Yāa Dios.

¹¹ De tá iyó ña jín nchivī jā scuáha tūhun yā, de ná cūnini ña-ni de cuetáhvi ña.

¹² Chi nduú jéhe nī tūhun jā stéhēn ñahan nūū nchivī ndútútú, nī jā ndacu ña tiñu nūū tēe. Chi vāchi jā cunini ña-ni.

¹³ Chi xihna cā Adán nī nsáhā yā, de sá de nī nsáhā yā Eva.

¹⁴ De nduú ní stáhvi táchi cūñáhnú Adán, chí sa ñasíhí dē nī stáhvi, de nī nsáhā ña cuāchi.

¹⁵ De jā scācu ndá ña sēhe de coo vāha ña, de tú quendōo ña jín tūhun cándija ña yā, jín jā cundáhvi inī ña táhān ña, jín jā coo ndoo ánō ña, jín jā sáhā yíñuhún ña.

3

Nāsa cánuú coo ndá tēe jā ndiso tíñu nūū nchivī cándija

¹ Ndaā cúu tūhun yáhā: Tú iin tēe cúnī dē cundiso tíñu dē coto dē nchivī cándija, de vāha tiñu ndúcú dē sáhā dē.

² Túsaá de tēe jā ndiso tíñu nūū nchivī cándija, cánuú jā má cóo nī iin jā nīhīn nchivī cuāchi siquī dē. De ná cóo iin-nī ñasíhí dē, de cáji coo inī dē, de ndito coo xīnī dē, de sáhā yíñuhún dē. De cánuú jā nínī cuāha núú dē vehe nūū nchivī jicá, de nínī stéhēn vāha dē tūhun yā.

³ De mā cúu dē tēe jínī, de mā tétáhān dē, de mā ndiyo inī dē xūhún. Chi sa coo vāha inī dē, de coo vitá inī dē, de mā cútóo dē xūhún.

⁴ De cánuú jā ndacu vāha dē tiñu inī vehe dē, de sáhā dē jā ná squíncuu vāha sēhe dē de coo yíñuhún jī nūū dē.

⁵ Chi tú iin tēe nduú jínī dē ndacu vāha dē tiñu inī vehe dē, de nāsa cuu cundiso tíñu dē nūū nchivī cándija nūū Yāa Dios?

⁶ Túsaá de tēe jā cundiso tíñu nūū nchivī cándija, mā cúu cuu iin tēe jā cáta nī ncañdija, chí sanaā de sáhā vīī dē maá dē, de iin-ni cuāchi cundeē siquī dē jín táchi cūñáhnú.

⁷ De cánuú jā cuu dē tēe jā suni jondē nchivī jāá nduú cándija, cuetúhūn jī dē, tácuca mā nīhīn jī cuāchi siquī dē, de mā cundéé táchi cūñáhnú jín dē.

Nāsa cánuú coo ndá tēe jā chindeé nchivī cándija

⁸ De saá-ni ndá tēe jā cuiñi dē chindeé dē nchivī cándija, cánuú jā coo yíñuhún dē, de squíncuu dē jín tūhun cāhān dē. De mā cúu dē tēe jínī, de nī mā ndiyo inī dē xūhún.

⁹ De ná cuiñi nīhīn dē jín tūhun cándija ó jā ní nchiyuhū jondē janahán, de ná cóo ndoo ánō dē.

¹⁰ De cánuú jā xihna cā coto tūnī nū dē, de tú nī jínī nū jāá nduú ná cuāchi dē, ñúcuán de cuu cuiñi dē jā chindeé dē nchivī cándija.

¹¹ De saá-ni ñasíhí ndá dē, cánuú coo yíñuhún ña, de mā sátúhūn ña, de cáji coo inī ña, de squíncuu vāha ña ndācá-ni tiñu.

¹² De ndá tēe jā chindeé nchivī cándija, ná cóo iin-ni ñasíhí dē, de ná ndācu vāha dē tiñu nūū sēhe dē jín ndá nchivī vehe dē.

¹³ Chi ndācá tēe jā chindeé vāha nchivī cándija, quendōo yíñuhún dē nūū nchivī, de nīhīn dē modo jā cáji cā nācani dē tūhun Cristo Jesús jā cándija ó.

Tūhun yuhū yā jā cándija ó

¹⁴ De visó ñuhún inī nī jā cuēē ñamā nī nacunī táhān ó, sochi tēe nī tūhun yáhā cuēē nūū nū,

¹⁵ tácuca tú cucuēé nī, de ja jínī nū nāsa cánuú sáhā vāha nchivī jā cúu sēhe Yāa Dios. Chi ndá maá jī cúu nchivī cándija nūū Yāa Dios, Yāa tēcu. De maá jī sáhā jā iyó cutú tūhun ndāā, chí inī nīhīn jī jín.

¹⁶ De jāndāā ndija chí ñáhnú ndasí cúu tūhun yáhā jā cándija ó jā ní nchiyuhū jondē janahán:

Yāa Dios nī stéhēn yā maá yā jā nī nduu yā tēe,

de Espiritu Santo nī stéhēn jā iyó ndāā tiñu jā ní nsáhā yā,

de ndá ángel andivī nī jínī tiñu jā ní nsáhā yā. De nī jītē nuu tūhun yā nūū nchivī ndācá nación,

de nī ncañdija nchivī ní ñayivī nūū yā,

de nī ndaa yā cuānohōn yā andivī.

4

Siquī nchivī jā caca yátá nūū tūhun cándija ó

¹ De cáji stéhēn Espiritu Yāa Dios jā ndá quivī jā cuándihī de coo sava nchivī jā caca yátá jī nūū tūhun cándija ó. De cuetáhvi jī

ndācā jā cāhān tūhun stāhvī jīn tūhun jā ní stéhēn tāchī.

² Chi cunini ji tūhun jā stéhēn ndā tēe stāhvī-ni, jāá nduú cāhān ndāā ndā dē. Chi tēe űūcuān nī jija ndasī inī dē jīn tūhun stāhvī, de nduú cā sáhā jīn ánō dē jā nacani inī dē.

³ De cāhān ndā dē jā cuāchi cúu jā coo űāsīhī tēe, de saā-ni tú cajī nchivī sava ndeyu. De ndeyu űūcuān chi nī nsáhā Yāā Dios jā cuu nchivī cāndīja jā jīnī tūhun ndāā, tácuca cajī ji de nacuetāhvī ji nūū yā.

⁴ Chi ndihi jā ní nsáhā Yāā Dios, chi íyó vāha, de mā squéne yichī ō ni iin, chi sa nacuetāhvī ó de cajī ō.

⁵ Chi jīn jā cāhvi ó tūhun Yāā Dios jīn jā nācuetāhvī ó nūū yā, de íyó ndoo ndihi-ni.

Tēe jā sātīűū vāha nūū Jesucristo

⁶ De tú stéhēn nū tūhun yáhā nūū ndā hermano, túsāā de cuu nū tēe jā sātīűū vāha nūū Jesucristo, de cuja nū jīn tūhun vāha yā jā cāndīja nū, chi nī ncutūha nū de níquīn nū.

⁷ Sochi mā quívi nduú nū jīn ndā tūhun jā cúu cuento-nī jā jānī cāhā inī nchivī. Chi nīnī scuáha nū nāsa chiűūhún vāha nū Yāā Dios.

⁸ Chi jā scuáha ó ejercicio jā coo ndacuī yiqui cúűu ó, jacū-ni níhīn tiűū. Sochi jā scuáha ó nāsa cānuú jā sáhā vāha ó nūū yā, űūcuān cúu jā vāha níhīn tiűū síquī ndācā-ni, jā cúu vida yáhā jīn vida jā quiji.

⁹ De ndāā ndīja cúu tūhun yáhā, de jā cānuú cāndīja ndihi nchivī cúu.

¹⁰ De jā síquī yáhā cúu jā sātīűū níhīn ó síquī tūhun yā, de ndóho ó jā cāhān nāvāha ji nūū ō. Chi űūhún inī ō jā cunī ō nūū maā Yāā Dios, Yāā tēcū. De maā yā cúu jā scācu ndācā nchivī, de nchivī cāndīja tūhun jā cūndāhvī inī yā ji, maā ji cúu jā scācu yā.

¹¹ Ndācā tūhun yáhā cānuú jā ndacu nū nūū ji de stéhēn nū.

¹² Mā cuāha nū tūhun jā cujēhe inī ni iin ji nūū nū síquī jā suchī nū. Chi sa cuu nū iin ejemplo nūū nchivī cāndīja, jā cunī ji nāsa vāha cāhān nū, nāsa vāha sáhā nū, nāsa cūndāhvī inī nū táhān nū, nāsa cāndīja nū, nāsa íyó ndoo ánō nū.

¹³ De juni cúcuéé nī jā cuéé ni, de cundihvī inī nū jā cahvī nū tutū ű nūū ndā hermano ji ndūtūtū, jīn jā sndihvī inī nū ji, jīn jā stéhēn nū nūū ji.

¹⁴ Mā cúhuun inī nū jīn tāhvi jā ní jēhe Yāā Dios nūū nū jā nācani nū tūhun yā. Chi ndā tēe űāhnu jā ndiso tiűū nūū nchivī cāndīja, nī ntee dē ndahā dē xīnī nū, de nī nsáhā Yāā Dios jā ní ncāhān dē jā sūcuān cundiso tiűū nū.

¹⁵ Túsāā de cucuu nū jīn ndā tiűu yáhā, de cundihvī inī nū jīn, tácuca cunī ndā nchivī jā vāha jīja nū cuāhān nū jīn.

¹⁶ Coto nū maā nū jā caca ndāā nū jīn jā stéhēn vāha nū tūhun yā, de cuiűī níhīn nū

jīn ndihi. Chi tú sūcuān sáhā nū de quendōo vāha ánō maā nū jīn nchivī jā chuhun inī tūhun jā cāhān nū.

5

Nāsa sáhā vāha ó jīn nchivī cāndīja

¹ Mā cāhān xēēn nū nūū ndā tēe űāhnu, chi sa cāhān vāha nū jīn dē jā má stívī dē, tá cúu nūū cāhān nū jīn tatá nū. De ndācā tēe suchī, suni cāhān vāha nū jīn dē tá cúu nūū cāhān nū jīn űānī nū.

² De saā-ni cāhān nū jīn ndā űāhan űāhnu, tá cúu naná nū. De saā-ni jīn ndā űāhan sūchī, suni cāhān nū jīn űā tá cúu cuāha nū, de yīűūhún natūhún nū jīn űā.

³ De nchivī cāndīja ná cuāha ji jā jīnī űūhún ndā űāhan jā ní nquendōo ndāhvī, de tú ní nquendōo ndāhvī ndīja űā jāá nduú nā nchivī jīto űā.

⁴ Chi iin űāhan jā ní nquendōo ndāhvī, tú íyó sēhe űā á sēhe űānī űā jā jávāha, de ná coto maā ji űā. Chi cānuú cutūha ji jā xihna cā nūū nchivī vehe ji squíncuu ji coto ji. De ná nācoto ji naná ji tatá ji síquī jā ní jīto ndā űā ji. Chi yáhā cúu tiűu vāha jā jétāhān inī Yāā Dios.

⁵ Sochi iin űāhan jā ní nquendōo ndāhvī ndīja jā máhūhún-ni cā űā, űūhún inī űā jā maā Yāā Dios coto yā űā, de nduú jēncuifī űā jā jīcān tāhvi űā nduú űūū.

⁶ Sochi tú ndīhvi inī űā síquī jā cúsi inī maā űā-ni, űūcuān de visō tēcū űā, de modo ja ní jīhī űā.

⁷ Tiűu yáhā ndacu nū nūū nchivī, tácuca mā cōo cuāchi síquī jī.

⁸ De tú iin nchivī nduú jīto ji táhān vehe ji, de vihī cā nchivī inī vehe ji, túsāā de sáhā ji tiűu jāá nduú quétāhān jīn tūhun cāndīja ó, de cúu ji nchivī nehēn cā nsūū cā nchivī jāá nduú cāndīja.

⁹ De űāhan viuda cuu quívi sívī űā nūū lista nchivī jā chíndēé ndā nū jīn xūhún, de tú ja ní nquenda űā űnī xīco cuiya, de tú ní iyo iin-ni yí űā.

¹⁰ De suni cānuú jā cuu űā űāhan jā jétūhún nchivī űā jā vāha tiűu nī nsáhā űā, á jā ní scuáhnu vāha űā sēhe űā, jīn jā ní jēhe nūū űā vehe nūū nchivī jīcā, jīn jā ní nsáhā űā ndā tiűu lúli cā nūū ndā hermano cāndīja, jīn jā ní nchindeé űā nchivī jā ndóho tūndóhó, jīn jā ní nsáhā űā ndā cā tiűu vāha.

¹¹ Sochi ndā űāhan viuda suchī cā, mā squívī nū sívī űā nūū lista. Chi sanaā de nducú űā jā cusī inī maā űā-ni, de mā cūndihvi cā inī űā síquī Cristo, chi cuu inī űā cundeca tucu űā tēe.

¹² De sūcuān coo cuāchi síquī űā, chi nduú ní squíncuu űā jā ní nquee yuhú űā nūū yā tá ní jēcōso sívī űā nūū lista.

¹³ De suni caca nuu űā ndācā-ni vehe de quee cúxī űā. De nsūū maā-ni jā caca cúxī

ña, chi suni já sáhá tühún ña, de quívi nduú ña cáhän ña tühun jáá nduú iyó váha já cáhän ña.

¹⁴ Já ñúcuán cúní ni já ndácá ñahan viuda suchí, ná núcundeē ña jíin tēe, de scuáhnú ña sēhe, de coto váha ña vehe ña, tácuá ndá nchiví cúu contra tühun yá, má cúu cáhän ji sīquí ña.

¹⁵ Chi sava ñahan viuda ja ni jica yátá ña de sáhá ña tiñu já cúní Satanás.

¹⁶ De tú iin tēe á iin ñahan cándija, de tú iyó iin ñahan viuda vehe ji, de ná coto maá ji ña. De má cundeē gasto ña sīquí grupo nchiví cándija, tácuá cuu cuāha váha ji nūú ndá ñahan viuda jáá nduú ná nchiví coto ji ña.

¹⁷ De ndá tēe ñáhnú já jíto nchiví cándija, ná jícuaná doble yáhvī dē, de tēe já ndíhvī cá iní já stéhēn dē de nácani váha dē tühun yá, maá dē cánuú cá já nihīn dē doble.

¹⁸ Chi cúu tá cúu nūú cáhän tutú ī: Stīquí já jáxīn trigo, cánuú já cuāha nú já cají tī. De suni cáhän: Tēe já sátíñú tátú, cánuú já quehen dē yáhvī dē, cáchī.

¹⁹ Má cuétúhún nú de tú cáhän nchiví cuāchi sīquí iin tēe ñáhnú já jíto nchiví cándija, de tú nduú iyó ūú á ūú testigo.

²⁰ Sochi tú sáhá nchiví cuāchi, de cánuú cuxeēn nū nūú ji, cuní jíin nūú ndihī nchiví, tácuá cuyúhú sava cá ji.

²¹ De cáhän nihīn nī jíin nú, jíiní maá Yāā Dios jíin Jētohō ō Jesucristo jíin ndá ángel yá já ní nacáji yá: Squíncuu váha nú tiñu yáhá, de má sáhá nú cuenta nása cuu iin iin ji, chí inuú-ni sáhá ndāā nū sīquí ndihī ji-ni.

²² De má cání ñamā nū iin tēe já cundiso tíñú dē nūú nchiví cándija, chí xihna cá coto túní nū dē. Chí sanaā de stívī dē, de cuāchi dē suni cundeē sīquí maá nú jíin dē. De coto má quívi nú tiñu néhēn.

²³ De sīquí já sanúú sanúú-ni cúhū chījin nú, de má cōhó cá nū maá-ni ndute, chí suni cōhó nú jacú vino.

²⁴ Cuāchi sava nchiví chí ja iyó nijīn jondē ncháha ca quívi ji nūú cundaā cuāchi ji. Sochi cuāchi sava cá ji chí cúcuéé cá de natūu nahñí.

²⁵ De saá-ni ndácá tiñu váha, chí iyó nijīn. De visó ncháha ca natūu tiñu váha ñúcuán, de má cúu coo yuhú ní cání, chí natūu.

6

¹ Ndácá nchiví já cúu mozo, ná cóo yíñúhún váha ji nūú patrón ji, tácuá má cáhän néhēn nchiví sīquí Yāā Dios jíin sīquí tühun yá já stéhēn ō.

² De mozo já yíñí nūú patrón cándija, má cání iní ji já jacú-ni sáhá yíñúhún ji nūú dē sīquí já hermano cándija cúu dē. Chí sa satíñú váha cá ji nūú dē, chí tēe cándija tēe mání ji jíin cúu ndá tēe ñúcuán já sátíñú ji

nūú. Tühun yáhá stéhēn nū de sndíhvī iní nū jí.

Sīquí já chíñúhún váha ó yá de cusí iní ō jíin já névāha ō-ni

³ De tú ní tēe stéhēn tühun jáá nduú ndāā jáá nduú Jetáhán jíin tühun váha ndāā maá Jētohō ō Jesucristo, jíin tühun já ní stéhēn Yāā Dios já cándija ó,

⁴ túsaá de maá-ni tēe vīxī tēe jáá nduú jícuahun cuití iní cúu dē. Chí tēe naá xīnī cúu dē, chí maá-ni já cúní dē tetáhán dē sīquí ndácá tühun já stéhēn ō. De ndácá ñúcuán sáhá já cúcuásún iní, jíin já tétáhán, jíin já cáhän návāha, jíin já jáni néhēn iní sīquí táhán,

⁵ jíin já maá-ni já stáhán táhán. Súcuán sáhá ndá tēe já ní ndunaá xīnī, jáá nduú jíin tühun ndāā. De jáni iní ndá dē já nihīn dē cuāhā xúhún sīquí tühun cándija ó de já ñúcuán stéhēn dē. De cujiyo nú nūú nchiví já iyó súcuán.

⁶ De jándāā chí váha ndasí quéndōo ó de tú chíñúhún váha ó yá, de tú cúsi iní ō jíin já névāha ō-ni.

⁷ Chí ní iin ndatíñú nduú ní ncácu ó jíin ñayívi yáhá, de suni má cúu cuití cōhōn jíin ní iin tá cuú ō.

⁸ De tú iyó já cají ō já cusúcuán ó, de ná cúsi iní ō jíin ñúcuán-ni.

⁹ Chí nchiví já cúní cucuícá, ñamā quívi ji cuāchi já jíto túní táchi ji. De quívi ji jíin cuāhā tiñu néhēn tiñu stívī já ndíyo iní ji. De ndácá ñúcuán sáhá já tívi nchiví de tánú táhvī ji.

¹⁰ Chí já ndíyo iní ō xúhún, ñúcuán sáhá já quíjéhé ndácá tiñu néhēn. De sava nchiví já ndíyo iní xúhún, ní sndóo ji tühun cándija ji, de ní nihīn ji cuāhā ndasí tündóhó.

Já ná nducú ndéé ó sīquí tühun cándija ó

¹¹ Sochi ndóhó chí tēe sátíñú nūú Yāā Dios cúu nú, de cunu nú nūú ndácá cuāchi yáhá. De cuniquín nū tiñu ndāā, de chíñúhún váha nú Yāā Dios, de cándija váha nú, de cundáhvī iní nū táhán nú, de cuandéé iní nū, de coo vitá iní nū.

¹² De nducú ndéé nú sīquí tühun já cándija ó yá. De cuiñi nihīn nū jíin tühun já ní nihīn táhvī ō cutecú ō ní cání. Chí já ñúcuán cúu já ní ncana yá ndóhó, de cáji ní ncáhän nū já váha cándija nú yá, ní jíiní jíinúú cuāhā nchiví.

¹³ De cáhän nihīn nī jíin nú, jíiní maá Yāā Dios, Yāā já sáhá já tēcú ndácá-ni, jíin Jesucristo, Yāā já cáji ní ncáhän yá ní nacani yá tühun váha nūú Poncio Pilato.

¹⁴ Squíncuu váha nú tiñu já ndácu yá nūú nú, de má stívī nú já sáhá nú, tácuá má cáhän nchiví cuāchi sīquí nū. De súcuán sáhá nú ní jondē nenda Jētohō ō Jesucristo.

¹⁵ Chí nenda yá maá quívi já ní jani Yāā Dios. De Yāā Dios chí mátúhún-ni yá cúu Yāā ndetú ndasí, de tūin yá ndihī poder. De cúu

yā Rey nūū ndācá rey, jíín Jētohō nūū ndācá jētohō.

¹⁶ De mátúhún-ni yā cúu jā íyó níí cání. De ndéé yā iin lugar nūū jéndütē ndasí, nūū má cúu quívi ó. De ni iin nchiví ñayívi yáhá nduú ní jííní cuiti ji nūū yā, de ni mā cúu cuni ji nūū yā. De níí cání ná cóo yíñúhún ó nūū yā, chí tíin maá yā poder níí cání. Amén.

¹⁷ De cāhān nū jíín nchiví jā cuíca ndatíñú ñayívi yáhá, jā má cúvixí ji. De mā cútóó ji xúhún ji, chí ñamā naā. Chí sa ná cándíja ji jā coo vāha ji sáhá Yāā Dios, Yāā técū, chí maá yā jéhe cuāhā yā ndācá-ni jā cúsiī inī ó jíín.

¹⁸ De ndacu nú tíñu nūū ji jā ná sáhá vāha ji, chí jā sáhá ji ndācá tíñu vāha, ñúcuán cúu jā sáhá cuíca ndíja ji maá ji. De ná cúu ji nchiví vāha inī jā cuāha ji jā cuu táhán ji.

¹⁹ De súcuán de scáyā ji cuāhā tíñu vāha jā coo cuíca ji nūū yā níí tiempo jā quiji. De nīhīn táhvī ji jā cutecū ji níí cání.

Tíñu sándihí jā ndácu Pablo nūū Timoteo

²⁰ De ndóhó Timoteo, coto nú ndācá tíñu jā ní nchihí yā ndahá nú. De mā quívi nduū nū jíín ndācá tūhun cāhā-ni, cuenta ñayívi yáhá, jíín ndācá tūhun stáhví jā cāhān ndá ji jā tūhun ndíchí tūhun ndāā cúu.

²¹ Chí sava nchiví jā níquín ndācá tūhun yáhá, nī jica yátá ji nī sndóó ji tūhun cándíja ji yā. De ñúhún inī ni jā Yāā Dios ná sáhá cā yā jā vāha ndóhó. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA UU JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU TIMOTEO

¹ Maá nī cúu Pablo, apóstol Jesucristo, chi sūcuán nī jētahān inī Yāa Dios nī ntají yā nduhū jā nácani nī tūhun jā ní nqee yuhú yā jā cutecū ó ní cání síquī jā yihí ó ndahá Cristo Jesús.

² De tēe nī carta yáhá cuēē nū nū Timoteo, chi cúu nū tá cúu sēhe nī jā māni nī jīn. De űuhūn inī nī jā Tatá ó Yāa Dios jīn Jētohō ó Jesucristo ná sáhá cá yā jā váha ndóhó, de cundáhvī inī yā ndóhó, de sáhá yā jā coo ndeē coo sī inī nū.

Jā nácani dē tūhun Cristo

³ Níní nduú náa inī nī cācān táhvī nī jēhe nū nū Yāa Dios nduú űuú, de nácuētáhvī nī nū yā jā síquī nū. Chi nū maá yā sátíűū nī, tá cúu nū nī nsáhá ndácá tatá nī, de íyó ndoo áno nī nū yā.

⁴ De núcūhun inī nī jā ní jacu nū tá ní nqee nī cuāhān nī. De cúu inī nī jā nacuni táhān ó, tácu cusī ndasi inī nī.

⁵ De núcūhun inī nī jā cándíja váha ndija nū Cristo, tá cúu nū xihna cá nī ncandíja naná űáhmú nū Loida, jīn naná nū Eunice. De jáni ndija inī nī jā suni sūcuán cándíja maá nū mitan.

⁶ De jā űūcuán násndíhvī inī nī ndóhó jā cundíhvī cá inī nū jīn táhvī jā ní jēhe Yāa Dios nū nū jā nácani nū tūhun yā. De táhvī űūcuán nī nīhīn nū tá ní ntee nī ndahá nī xīnī nū.

⁷ Chi Espíritu jā ní jēhe Yāa Dios nū ó, nduú sáhá jā cuyūhú ó, chi sa sáhá jā íyó fuerza inī ó, jīn jā cundáhvī inī ó táhān ó, jīn jā íyó ndito xīnī ó.

⁸ Túsaá de mā cúcanoó nū nacani nū tūhun maá Jētohō ó. De suni mā cúcanoó nū síquī maá nī jā yihí ní vecāa jā síquī tūhun yā. Chi sa cuāha nū tūhun jā ndoho nū jīn nī síquī jā nácani ó tūhun jā scácu yā yóhó, tú nása jēhe Yāa Dios fuerza inī ó.

⁹ Chi ní scácu yā yóhó, de ní ncana yā yóhó jā coo ndoo áno ó jā satíűū ó nū yā. De nduú ní ncána yā yóhó síquī jā ní nsáhá váha ó, chi síquī jā ní jani inī maá yā jā cundáhvī inī yā yóhó síquī jā yihí ó ndahá Cristo Jesús. Chi jondē ncháha ca jécóo űayíví, de jā cundáhvī inī yā yóhó.

¹⁰ De mitan jā ní nquiji Jesucristo, Yāa jā scácu yóhó, de ní stéhēn cājí Yāa Dios jā cundáhvī inī yā yóhó. Chi maá Cristo nī snáa yā poder cuēhē jáhni yóhó, chi jīn tūhun jā scácu yā yóhó nī stéhēn cājí yā nū ó jā cutecū ó ní cání chi mā tánū táhvī ó.

¹¹ De ní jani Yāa Dios nduhū jā nácani nī tūhun űūcuán, de ní ntají yā nduhū jā cúu nī

apóstol jā stéhēn nī nū nchivī ndácá naciōn jáa nduú jīnī tūhun yā.

¹² De síquī űūcuán cúu jā ndóho nī ndácá tūndóhó yáhá jā yihí ní vecāa. Sochi nduú cúcanoó nī, chi jīnī ní nása Yāa cúu Yāa jā cándíja nī, de cúcáhnū inī nī jā cuu coto yā tiűu jā ní nchihi yā ndahá nī, jondē mitan de jondē quívī jā nenda yā.

¹³ De cuiűi nīhīn nū jīn ndácá tūhun yā chi stéhēn ndāa, suu tūhun jā ní stéhēn nī nū nū. De caca nū jīn tūhun cándíja ó, de cundáhvī inī nū táhān nū síquī jā yihí nū ndahá Cristo Jesús.

¹⁴ De coto nū ndácá tiűu váha jā ní nchihi yā ndahá nū, sáhá poder maá Espíritu Santo jā ndeē inī ó.

¹⁵ Ja jīnī nū jā ndácá nchivī jā íyó Asia nī sndóo ji nduhū. De űū ji cúu Figelo jīn Hermógenes.

¹⁶ De jícān táhvī nī jā cundáhvī inī Jētohō ó nchivī vehe Onesíforo, chi cuāhā vuelta nī nanihīn inī nī ní nsáhá dē, de nduú ní ncúcanoó dē síquī ní jā yihí ní ní vecāa.

¹⁷ Chi sa tá ní nquiji dē Roma, de ní nanducú váha dē nduhū jondē ní nanihīn dē nduhū.

¹⁸ De jícān táhvī nī jā maá Jētohō ó ná cundáhvī inī yā dē quívī jā nenda yā. De suni ja jīnī váha nū nása nī nchindeē ndasi dē nduhū tá ní íyo ní űuú Efeso.

2

Jā cúu ó tá cúu soldado váha nū Jesucristo

¹ Túsaá de ndóhó, sēhe mánī, coo fuerza inī nū síquī jā yihí nū ndahá Cristo Jesús de sáhá yā jā váha ndóhó.

² De ndácá tūhun jā ní jīnī nū ní ncāhān nī, ní jīnī jímú nchivī cuāhā, tūhun űūcuán nastéhēn nū nū ndá tēe jā squíncuú váha, tácu suni cuu stéhēn tucu maá dē nū sava cá ji.

³ De ndóhó cuandeē inī nū jā cunī nū tūndóhó, chi cúu nū modo iin soldado váha nū Jesucristo.

⁴ Nī iin soldado jā íűi nū guerra, nduú sátéűū dē maá dē jīn tiűu maá dē, chi cánuú jā sáhá dē maá-ni tiűu jā ndácu tēe jā tátūnī nū dē.

⁵ De suni sūcuán tēe casíquī deporte, mā nīhīn dē premio de tú mā cundíhvī inī dē jā casíquī váha dē tá cúu nū cánuú casíquī dē.

⁶ De saá-ni tēe jā sátíűū váha űuhun, maá dē cúu jā xihna cá nīhīn jā jēhe itū.

⁷ Nacani inī nū síquī jā cāhān nī, de maá Jētohō ó sáhá yā jā jícūhun inī nū síquī ndihī.

⁸ De cūhun ndasí inī nū Jesucristo, Yāa jā ní nquiji chíjin tatá rey David, de ní natecū yā máhűū ndíyī, tá cúu nū cāhān tūhun yā jā nácani nī jā scácu yā yóhó.

⁹ De ja síquī tūhun ñúcuán ndóho ní tündóhó, de jondē ní juhñī ndá ji nduhū jā yíhí ní vecāa, modo iin tēe jā ní nsáhá cuāchi xēen. Sochi tūhun Yāa Dios chi mā cúu cuhñī ji jā má cutē nuu.

¹⁰ Túsaá de jéndeé inī ní jínī ní ndácá tündóhó yáhá síquī jā cúndáhvi inī ní nchivī jā ní nacāji yā, tácuca suni cácu maá ji jā quívi ji ndahá Cristo Jesús, de quihñi ji nūu cuñáhnú ji ní ní cáni.

¹¹ Chi ndāā cáhān tūhun yáhá:
Vísó ná cúu ó jā síquī yā, de suni cutecū ó jínj yā,

¹² de tú cuandeé inī ó ndoho ó, de suni ndacu ó tiñu jínj yā.

De tú mā cuétúhún ó yā, de suni mā cuétúhún yā yóhó.

¹³ De vísó nduú squíncuu vāha ó, de maá yā chi níni squíncuu yā,
chi nduú cúu sáhá falta yā, chi squíncuu yā jā ní ncāhān yā.

Tēe jā sátiñú vāha jā squíncuu jínj tūhun yā

¹⁴ Tūhun yáhá nasndíhvi inī ní nchivī, de cáhān níhin nú jínj ji, cuní má Jētohó ó, jā má tētáhān ji síquī ndácá tūhun jā cáhān cáhá-ni. Chi nduú jétiñú cuiti, chi sa stívī nchivī jā níni.

¹⁵ De nducú ndéé nú jā cuetúhún Yāa Dios ndóhó, jā cúu ní tēe sátiñú vāha jā squíncuu jínj tūhun yā, tácuca mā cúcanoó nú nūu yā síquī ní iin, chi vāha nacani nú tūhun ndāā yā.

¹⁶ De mā quívi nduū ní jínj ndácá tūhun cáhá-ni ñayiví yáhá, chi suu sáhá jā ndúcuahā cá tiñu néhén jā quívi ndá nchivī jā cáhān.

¹⁷ De ndácá tūhun jā stéhén ji chi cúu tá cúu iin ndíhyi xēen jā ndúxeen cá cuahān. De Himeneo jínj Fileto cúu ūū tēe jā sáhá súcuán.

¹⁸ Chi ndúū tēe ñúcuán ní jica yátá dē nūu tūhun ndāā, de cáhān dē jā ní natecū ndíyi. De súcuán sáca nuu dē xīni sava nchivī cándija.

¹⁹ Sochi Yāa Dios ní jani yā nchivī maá yā, de iyó cutú iyó níhin ji jā má cáca yátá ji, tá cúu nūu yósó nūu tutú ī: Ja jínj Jētohó ó Yāa Dios ndácá nchivī jā yíhí ndahá yā. De suni cáhān: Ndácá nchivī jā nácunehen sívi Cristo, ná cújiyo ji nūu tiñu néhén, cáchi.

²⁰ De inī iin vehe cáhnú iyó cuāhā cōhó, de nsúu maá-ni cōhó oro jínj cōhó plata, chi suni cōhó ñutun jínj cōhó ñuhun. De iyó jā fino de iyó jā corriente.

²¹ De tú iin nchivī sáhá ndoo ji maá ji jā quee ji nūu ndácá tiñu néhén, de cuu ji tá cúu iin cōhó fino. De coo ndoo coo ī ji nūu Jētohó ó, de níhin tiñú ji nása cúní maá yā. De coo túha ji jā sáhá ji ndácá tiñu vāha.

²² Túsaá de cunu nú nūu ndácá jāá nduú vāha jā ndíyo inī ndá tēe suchí. De cuniquín nū tiñu ndāā, jínj tūhun jā cándija nú yā, jínj

tūhun cúndáhvi inī, jínj tūhun jā ndéē māñi jínj táhān. De súcuán sáhá nú jondē jínj ndácá nchivī ndoo ánó jā nácunehen sívi maá Jētohó ó.

²³ De mā quívi nduū ní jínj ndácá tūhun naā jāá nduú iyó cáji, chi ja jínj ní jā suu sáhá jā tētáhān nchivī.

²⁴ De iin mozo maá Jētohó ó, nduú vāha jā tetáhān dē, chi sa cánuú jā coo vāha inī dē jínj ndácá nchivī. De ná coo vāha inī dē jā stéhén dē, de ná cuándeé inī dē jínj ji.

²⁵ De jínj jā vitá inī dē de cani ichí dē nchivī níhin inī. Chi sanaā de nacani inī ji sáhá Yāa Dios, de jicūhun inī ji nása iyó tūhun ndāā.

²⁶ De nducájí inī ji de cácu ji nūu táchi cúñáhnú jā ní ntiñj ji, chi ní ncundeé jínj ji jā sáhá ji jā cúní maá.

3

Síquī nása coo nchivī néhén ndá quívi jā cuándihí

¹ De suni jicūhun inī ní jā ndá quívi cuándihí de quenda quívi jā coo tündóhó.

² Chi coo nchivī jā chiñúhún maá, de ndíyo inī ji xūhún, de sáhá téyí ji maá ji, de sáhá vixí ji maá ji. De cáhān néhén ji síquī Yāa Dios, de cunihin inī ji nūu tatá ji nūu naná ji, de mā nácuetáhvi ji, de mā chíñúhún ji Yāa Dios.

³ De mā coó māñi ji jínj táhān ji de ní mā cúndáhvi inī ji. De sáhá tūhún ji, de mā cúu casí ji ndácá jā ndíyo néhén inī ji, de xēen ndasí coo ji, de quiti inī ji cuní ji ndácá tiñu vāha.

⁴ De suni nastúu ji táhān ji, de mā cúyūhú ji sáhá ji cuāchi, de coo vixí ndasí ji, de nducú ji jā cusii inī maá ji-ni, de mā nducú ji jā quívi ji nūu Yāa Dios.

⁵ De sáhá ji-ni jā chíñúhún ji yā, de casí ji nūu poder yā jā má sáma ji modo ji. Mā quívi nduú ní jínj nchivī jā sáhá súcuán.

⁶ Chi sava tēe ñúcuán quívi dē vehe de stáhvi dē ndácá ñahan naā jā iyó ndasí cuāchi. De ñamā quívi ndá ña jínj ndácá tūhun jāá nduú iyó ndāā jā cusii inī ña jínj.

⁷ De vísó níni scuāha ña nā-ni tūhun, de nduú cúu cuiti jicūhun inī ña tūhun ndāā yā.

⁸ De tá cúu nūu ní nsáhá nduú tēe tásí Janes jínj Jambres jā ní Iyo janahán, jā ní nducú dē jā casí dē nūu Moisés, suni súcuán sáhá ndá tēe ñúcuán, chi nducú dē jā casí dē nūu tūhun ndāā. Chi coo naā jāá ntúní ndá dē, chi mā cándija ndija dē tūhun cándija ó.

⁹ De mā queé tiñu sáhá dē, chi cuní ndácá nchivī jā tēe naa cúu dē, tá cúu nūu ní jínj nchivī jā ní Iyo naā nduú tēe ñúcuán jā ní nducú casí nūu Moisés.

Tiñu sándihí jā ndácu Pablo nūu Timoteo

¹⁰ Sochi ndóhó chi ja ní ncutúha vāha nú nása stéhén ní, nása jica ndāā ní, nása chúhun

inī ni sáhá nī, nāsa cándíja nī yā, nāsa née nī paciencia, nāsa cándáhvī inī nī táhán nī, jín nāsa jéndeé inī ni.

¹¹ Chi nī jinī ūhvi nchivī nduhū, de nī ndoho nī tündóhó. De jínī nī ndácá já nī ndoho nī űuū Antioquía jín Iconio jín Lистра. De jínī nū nāsa nī jinī ūhvi jī nduhū. Sochi maá Jētoho ō nī scácu yā nduhū nū ndihi űucúan.

¹² Chi ndáá cúu já ndácá nchivī já ndihvi inī jī já sátiűú vāha jī nū Cristo Jesús, ndoho jī já cunī ūhvi nchivī jī.

¹³ Sochi nchivī já sáhá tiűu néhén jín nchivī stáhvi, chí sa víhī cā cucuu jī jín tiűu néhén, chí stáhvi jī nchivī de suni candíja maá jī tūhun stáhvi.

¹⁴ De ndóhó chí sa cuiűi nīhin nū jín já ní ncutūha nū jín já ní ncucáhnū vāha inī nū. Chí jínī nū nāsa nchivī cúu já ní stéhén nū nū.

¹⁵ Chi jondé tá lulí nū, de ja jínī nū nāsa cáhán tutū ī jī stéhén nū nū nāsa candíja nū já ní jīhi Cristo Jesús jēhē nū tácuca cácu nū.

¹⁶ De níi tutū ī cúu tūhun já ní ncāhán Yāā Dios, de vāha nīhin tiűu já stéhén nū ō, já cáhán nū ō, já náchuhun ichí yóhó, jín já scuáha yóhó já caca ndāā ō,

¹⁷ tácuca ndá tēe já sátiűú nū Yāā Dios, cuja inī de de coo tūha vāha de já sáhá de ndácá tiűu vāha.

4

¹ De cáhán nī jín nū, jínī Yāā Dios jín Jētoho ō Jesucristo, Yāā já quiji de ndacu tiűu, de sáhá ndāā yā tiűu nchivī tēcú jín nchivī já ní jīhi.

² Cáhán nīhin nī já nacani nū tūhun yā, de sndihvi inī nū jī já candíja jī. De níni sáhá nū sūcuán á nūne jī á visō nduú nūne jī. De sáhá nū já ná jicūhun inī jī, de cáhán nū nū jī, de cani ichí vāha nū jī, de jín cuāhā paciencia stéhén nū nū jī.

³ Chi quiji tiempo já má cuétúhún cuitī nchivī tūhun yā já stéhén ndāā vāha, chí sa cuétúhún jī tūhun já cúsi inī maá jī, de nducú jī cuāhā maestro já stéhén nū jī maá-ni tūhun já jétahán inī jī cunini jī.

⁴ De cujiyo jī nū tūhun ndāā, de cundihvi inī jī ndácá tūhun já maá cuento-nī cúu.

⁵ Sochi ndóhó chí níni coo ndito inī nū, de cuandeé inī nū jín tündóhó, de cundihvi inī nū nacani nū tūhun já scácu yā yóhó, de squíncuu vāha nū jín tiűu yā já sáhá nū.

⁶ De nduhū chí ja ní nsōcō ní maá ní já cuū ni, de ja cuācuűatin quívi já cuū ni.

⁷ De ja ní ncundeé ní já ní nducú ndéé ní siquī tiűu vāha, de ja ní jīnu ní jica ní űayiví yáhá, de nduú ní nsíāā ní tūhun cándíja ní yā.

⁸ De mitan ja íyó tūha premio já nīhīn ní siquī já ní jica ndāā ní. Chí maá Jētoho ō taji yā űucúan nū ní maá quívi já sáhá ndāā yā tiűu, chí maá yā cúu já ndāā sándāā siquī

ndihi. De nsūú nū maá-ni nduhū taji yā, chí suni cuāha yā nū ndácá nchivī já cúu inī jī já ndiji yā chí mānī ní jín yā.

Jā cána Pablo já quiji Timoteo nū dē

⁹ Nducú ndéé nū já quiji űamā nū nū nī.

¹⁰ Chi Demas ní sndóo dē nduhū, chí ndíyo inī dē ndatiűú űayiví yáhá, de cuāhán dē űuū Tesalónica. De Crescente chí cuāhán de Galacia, de Tito cuāhán dē Dalmacia.

¹¹ De mátúhún-ni cā Lucas íyó jín nī. De tá quiji nū, de cueca nū Marcos quiji nū jín dē, chí vāha cuetíűú dē já chindeé dē nduhū jín tiűu yā.

¹² Tíquico ní ntají ní dē cuāhán dē űuū Efeso.

¹³ De tá quiji nū de cundahá nū cotón já ní sndóo ní vehe Carpo űuū Troas. De suni cundahá nū ndácá libro, de já cánuu cā cúu ndácá tutū já ní ntee maá ní.

¹⁴ Alejandro, tēe cúu herrero, xēēn ndasí ní nsáhá dē jín nī. De maá Jētoho ō nacuāha yā yāhvi dē já sūcuán ní nsáhá dē.

¹⁵ De coto nū maá nū nū dē, chí ndasí ní iyo dē contra siquī tūhun já stéhén ō.

¹⁶ De tá ní iűi ní já xīhna űúhún nū justicia, de nduú ní iin tēe ní iűi jín nī, chí ndihi dē ní sndóo dē nduhū. De űúhún inī ní já Yāā Dios cune cáhnú inī yā nū ndá dē.

¹⁷ De visō sūcuán de maá Jētoho ō ní nchindeé yā nduhū, de ní jēhe yā fuerza inī ni, de sūcuán ní nsínu ní ní nacani ndihi ní tūhun já scácu yā yóhó, ní jini nchivī ndá nación jáá nduú jín tūhun yā. Sūcuán ní scácu Jētoho ō nduhū nū ndácá tēe xēēn.

¹⁸ De scácu cā yā nduhū nū ndácá tiűu néhén, de coto yā nduhū jondé tá quívi ní andiví nū tātúnī yā. De ná cáhán ō já vī ndasí cúűáhnú yā níi caní. Amén.

Saludo jín bendición já sándhī

¹⁹ De cachí nū já sáhá ndéé inī Prisca jín Aquila, jín nchivī vehe Onesíforo, cáhī ní.

²⁰ Erasto ní nguendōo dē űuū Corinto. De ní nguendōo Trófimo űuū Mileto, de cúhū dē.

²¹ De cundihvi inī nū quiji nū mitan ncháha ca quijéhé tiempo vjīn. Sáhá ndéé inī nū, cáhī Eubulo jín Pudente jín Lino jín Claudia jín ndá cā hermano.

²² De űúhún inī ní já maá Jētoho ō Jesucristo ná cóo yā jín nū, de Yāā Dios sáhá cā yā já vāha ndá ndóhó. Sūcuán ná cóo. Amén.

CARTA JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU TITO

¹ Maá nī cúu Pablo, mozo Yāa Dios jíin apóstol Jesucristo, chi nī ntají Yāa Dios nduhú já scándija nī nchiví já ní nacáji yá, tácuá jicúhun iní ji tūhun ndāa yā já cándija ó,

² de cuhun iní ji já cutecū ji ní cání. Chi jonde ncháha ca jecoo ñayiví de ja nī nquee yuhú Yāa Dios já cutecū ó, de iyó ndāa tūhun já ní ncāhān yā.

³ De mitan já ní nquenda tiempo já ní jani yā, de stéhēn cājí yā tūhun yā nūu ó. De ní ntetiñú yā nduhú nī ndacu yā tiñu já nacani ní tūhun yā ñúcuán. Chi Yāa já scácu yóhó cúu yā.

⁴ De téé nī carta yáhá cuēē nūu nū Tito, chi tá cúu sehe nī cúu ndija nú síquí já inuú-ni cándija ó yā. De ñuhún iní ní já Tatá ó Yāa Dios jíin Jētoho ó Jesucristo, Yāa já scácu yóhó, ná sáhá cá yā já váha ndóhó, de cundáhví iní yā ndóhó, de sáhá yā já coo ndeé coo síi iní nū.

Tiñu yā já ní nsáhá Tito jondé isla Creta

⁵ De ní sndóo nī ndóhó jondé isla Creta, tácuá sáhá ndāa nū síquí tiñu já cúmani cá cundaa, de cani nú ndacá tēe ñáhnú já coto grupo nchiví cándija ndacá ñuú, tá cúu nūu ní ndacu nī tiñu nūu nū.

⁶ De ndá tēe ñáhnú ñúcuán cánuú já má cōo ní iin já ñihin nchiví cuachi síquí dē. De cánuú coo iin-ni ñasíhí dē. De sehe dē cánuú cuu ji sūchí cándija, já má ñihin nchiví cuachi síquí ji jáá nduú sáhá váha ji á já ñihin iní ji nūu dē.

⁷ Chi ndá tēe cúñáhnú já ndiso tiñú nūu nchiví cándija, cánuú caca ndaa dē chi ndiso tiñú dē síquí tiñu Yāa Dios. De má sáhá téyí dē maá dē, má quití ñamā iní dē, má cúu dē tēe jíni, má cánáa dē, de má ndíyo iní dē xuhún.

⁸ Chi sa cánuú já níni cuáha núu dē vehe nūu nchiví jicá, de níni sáhá dē tiñu váha, de ndito coo xíní dē, de cuu dē tēe ndāa, de coo ndoo áno dē, de casi dē modo já cúní maá dē.

⁹ De cánuú já cuiñi ñihin dē jíin tūhun ndāa já ní scuáha dē, tácuá cuu sndíhví iní dē nchiví jíin ndacá tūhun ndāa váha, de suni cuu sáhá dē já jicúhun iní nchiví já cúu contra, de casi ji yuhú ji.

¹⁰ Chi iyó cuáhā nchiví ñihin iní, de stéhēn ji incá modo já jáni naā iní maá ji de stáhví ji nchiví. De ndá táhān ó hebreo cúu já víhí cá sáhá súcuán.

¹¹ De cánuú já casi nū yuhú ndacá tēe ñúcuán, chi stéhēn ndá dē tūhun jáá nduú iyó váha já stéhēn dē, chi cúní dē já ñihin

dē xuhún síquí. De súcuán sácā nuu dē xíní ndíhi nchiví ndacá vehe.

¹² De iin tēe isla Creta já nácani tūhun, ní ncāhān dē síquí táhān ñuú dē: Ndá táhān ó nchiví Creta, chi maá-ni nchiví stáhví cúu ji, de tá sáhá quití xēen sáhá ji, de maá-ni já ndíhví iní ji cají cuáhā ji, de cúxí ji, cáchí dē.

¹³ De ndāa cúu tūhun já ní ncāhān tēe ñúcuán. Já ñúcuán cuxeēn nū nūu ji, tácuá ná cándija ndāa váha ji.

¹⁴ De má sáhá ji cuenta ndacá tūhun já ní ntavá ndá táhān ó hebreo, já maá cuento-ni cúu, de juni má squíncuú ji tiñu já ndácu ndá tēe já ní nquee nūu tūhun ndāa.

¹⁵ De nchiví já ní ndundoó jáá ntúní, chi ndacá-ni iyó váha iyó ndoo nūu ji. Sochi nchiví nduú cándija jáá nduú ní ndúndoo jáá ntúní, maá-ni já jáni iní ji jáá nduú iyó ndoo nduú iyó váha ndacá já jíni ji nūu. Chi jonde jáá ntúní ji jíin áno ji iyó tēhēn.

¹⁶ De visó cáhān ji já jíni ji Yāa Dios, sochi jíin tiñu já sáhá ji de jíni ó jáá nduú. Chi nchiví návāha nchiví ñihin iní cúu ji, de nduú cúu sáhá ji ní iin tiñu váha.

2

Tūhun yā já stéhēn ndāa váha

¹ De maá nú chi níni cáhān nū ndacá tūhun já quétáhān jíin tūhun yā já stéhēn ndāa váha.

² De cáhān nū jíin ndacá tēe ñáhnú já ná cóo cājí iní dē, de sáhá yíñuhún dē, de ndito coo xíní dē, de cándija ñihin dē tūhun já cundáhví iní yā dē, de cundáhví iní dē táhān dē, de cuandéé iní dē.

³ De saá-ni ndacá ñahan ñáhnú, ná sáhá yíñuhún ña, de má sáhá tūhún ña, de má jíni ña. De ná stéhēn ña ndacá já váha.

⁴ De ná stéhēn ña nūu ndá ñahan sūchí já coo maní ña jíin yí ña jíin sehe ña.

⁵ De ndito coo xíní ña, de coo ndoo áno ña, de coto váha ña tiñu vehe ña, de coo váha iní ña, de cuetáhví ña nūu yí ña, tácuá má cáhān nehēn nchiví síquí tūhun Yāa Dios.

⁶ De suni súcuán sndíhví iní nū ndacá tēe suchí já ndito coo xíní dē.

⁷ De ndóhó, cuu nú iin ejemplo nūu dē já sáhá nú ndacá tiñu váha. De tá stéhēn nū nūu dē de ndāa stéhēn nū de serio coo nū.

⁸ De ndāa váha stéhēn nū, tácuá má cúu cáhān nchiví síquí. De súcuán de cucanoó nchiví já cúu contra, chi má cúu cáhān ji ní iin cuachi síquí nū.

⁹ De máhān nū jíin nchiví já cúu mozo já ná cuetáhví ji nūu patrón ji, de ná sáhá ji ndacá tiñu já jétahān iní dē, de má cáhān ji tá ndacu dē tiñu nūu ji.

¹⁰ De má sácúhnaá ji ndatíñu dē, chi ná cúu ji nchiví ndāa ndija, tácuá jíin ndacá tiñu já sáhá ji, de cuní ndacá nchiví já víi ndasí cúu tūhun já stéhēn síquí Yāa Dios, Yāa já scácu yóhó.

¹¹ Chi mitan ja nī stéhēn Yāā Dios nāsa sáhá yá já váha nchivī, chi cúnī yā scácu yā ndihi nchivī ñayiví.

¹² De síquī já váha inī yā jíin ó, suu stéhēn nūū ó já síáá ó tiñu néhén jíin ndácá já ndiyo néhén inī ó. De ndito ná cóo xīnī ó inī ñayiví yáhá, de caca ndaā ó, de sáhá váha ó já cúnī Yāā Dios.

¹³ De suni stéhēn nūū ó já cuhun inī ó já quendōo ndetū ó tá quiji maá quiví cahnú já nenda nijin Yāā Dios, Yāā cúnáhnú ndasí, suu Jesucristo, Yāā já scácu yóhó.

¹⁴ Chi nī nsōcō yá maá yá jēhē ó, tácu scácu yá yóhó nūū ndácá tiñu néhén, de sáhá ndoo ndihi yá ánō ó já cuu ó nchivī maá yá, de cundihvī inī ó sáhá ó tiñu váha.

¹⁵ Ndácá tūhun yáhá cánuú stéhēn nū, de sndíhvī inī nū ji, de cāhān nū nūū ji, chi súcuan ndiso tiñú nū. De mā cuáha nú tūhun já sáhá jēhe inī ni iin ji nūū nū.

3

Nāsa cánuú sáhá nchivī cándija

¹ De nasndíhvī inī nū ji já cuetáhvī váha ji nūū ndá tēe cúnáhnú jíin tēe ndiso tiñú ñuū. De ná squíncuu ji tiñu já ndácu ndá dē, de coo ñamā inī ji sáhá ji ndácá tiñu váha.

² De mā cāhān néhén ji síquī ni iin nchivī, de cundeē mānī ji jíin nchivī, de coo váha inī ji, de coo vitá inī ji jíin ndihi nchivī.

³ Chi maá ó suni nī ncuu ó nchivī naā jáá nduú ní jíicūhun inī ó jondē saá, de nī ncuñihin inī ó nūū Yāā Dios. De nī ncandija ó ndácá tūhun jáá nduú ndaā, de nī nsatíñú cāhá ó nūū ndácá já ní ndiyo néhén inī ó jíin nūū ndácá já ní ncusī inī ó. De nī jica ó jíin tiñu néhén jíin tūhun cúcuásún inī. Chi nī nquiti inī nchivī nūū ó, de nī nquiti inī ó nūū ji.

⁴ Ñúcuán de Yāā Dios, Yāā já scácu yóhó, nī stéhēn yá já váha inī yá de cundáhvī inī yá ndihi nchivī ñayiví.

⁵ De nī scácu yá yóhó, de nduú ná tiñu váha ní nsáhá ó já scácu yá yóhó, chi sa síquī já ní ncundáhvī inī yá yóhó. Chi nī naquete yá ánō ó, de súcuan nī nacacu jeé ó, de nī ndujeé ó ní nsáhá yá jíin maá Espíritu Santo.

⁶ De nī ncunuú ndasí Espíritu Santo inī ánō ó, já ní nsáhá Yāā Dios já jíin Jesucristo, Yāā já scácu yóhó.

⁷ De súcuan nī sndáhvā yá cuāchi ó síquī já váha inī yá, de ñihīn táhvī ó cutecū ó níí cánī, tá cúu nūū ñúhún inī ó.

⁸ Ndaā cúu tūhun yáhá, de cúnī nī já níí cāhān ñihin nú ndácá tūhun yáhá, tácu nchivī cándija Yāā Dios, ná cundihvī inī ji cucuu ji jíin tiñu váha. Chi iyó váha ndácá yáhá, de ñihīn tiñú já quéndōo váha ánō ndihi nchivī.

⁹ De mā quiví nduú nū jíin ndácá tūhun naā, jíin tūhun já cāhān síquī nāsa vāji ndácá

tatā ó, jíin tūhun já sáhá já tétáhān ji síquī ley Moisés. Chi maá-ni tūhun cāhá jáá nduú ñihīn tiñú cúu.

¹⁰ De tú iyó nchivī já sáhá já ndúsíin inī nchivī cándija, de cāhān nū nūū ji iin úū vuelta, de tú mā chūhún inī ji, de tavā nū ji.

¹¹ Chi jíin nū já iin nchivī já sáhá súcuan, stiví ndasí ji chi jíin ji jáá nduú váha sáhá ji, de já ñúcuán jíicundeē cuāchi síquī ji.

Jā cána Pablo já quiji Tito nūū dē

¹² De tá tají nī Artemas á Tiquico cuēē dē, sá de nducú ndéé nú quiji nú nūū ni ñuū Nicópolis, chi ja nī ncundaā inī ni já ñúcuán cundeē ni tiempo vijin.

¹³ De cundihvī inī nū chindeē nú Zenas, tēe cúu abogado, de saá-ni Apolos. Chi cuāha nú já jíin ñúhún dē já quíhīn cá dē ichi nūū quíhīn dē. De coto nú já má cúmanī ni iin nūū dē.

¹⁴ De nchivī já íñī jíin ó, cánuú já cutūha ji sáhá ji ndácá tiñu váha, de chindeē ji nchivī já cúmanī nūū, tácu mā cútecū cāhá ji.

Saludo jíin bendición já sándití

¹⁵ Ndácá nchivī já iyó jíin ní yáhá, cāhān ji já sáhá ndeé inī nū. De cachī nū já cāhān ni já sáhá ndeé inī nchivī jíin já mānī ó jíin síquī já cándija ó. De ñúhún inī ni já ná sáhá cá Yāā Dios já váha ndá ndóhó. Súcuan ná cóo. Amén.

CARTA JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU FILEMÓN

¹ Maá nī cúu Pablo, de yíhí nī vecāa jā sīquī tūhun Cristo Jesús. De jíin hermano ō Timoteo tēe nī carta yáhá cuēē nūū nū Filemón. Chī cúu nū tēe jā íyó mānī ndūū nī jíin, chī chíndee nū jíin nī sīquī tiñu Yāa Dios.

² De suni tēe nī carta yáhá nūū ndá nchivī cándija jā ndútútú inī vehe nū, de saá-ni nūū hermana ō Apia, jíin nūū Arquipo, tēe jā chíndee táhán jíin ó sīquī tiñu jā ndúcú ndeé ō jíin.

³ De ñúhún inī ndúū ni jā Tatá ó Yāa Dios jíin Jētoho ō Jesucristo, ná sáhá cá yā jā váha ndá ndóhó, de sáhá yā jā coo ndeé coo siī inī nū.

Tēe cundáhvī inī de cándija váha cúu Filemón

⁴ De tá jícān táhvī ni nūū Yāa Dios de nduú náa inī nī cācān táhvī ni jēhē nū, de níní nácuētáhvī nī nūū yā jā sīquī nū.

⁵ Chī nīhín ni tūhun jā váha cándija nū jā cundáhvī inī Jētoho ō Jesús ndóhó, de cundáhvī inī nū ndācá nchivī jā yíhí ndahá Yāa Dios.

⁶ De jícān táhvī ni jā nchivī jā ní ncandija sīquī jā cándija maá nū, ná jícūhun váha cá inī jí sīquī ndācá jā váha jā sáhá yā yóhó jā jíin Cristo Jesús.

⁷ Chī cúsiī ndasí inī ni de íyó ndeé inī ni, hermano, sīquī jā cundáhvī inī nū ndá nchivī cándija. Chī maá nū nī nsáhá jā ní ndusiī inī jí.

Jā jícān Pablo iin favor jēhē Onésimo

⁸ Túsaá de cāhān ndáhvī nī jíin nū, visō cuu ndacu nī nūū nū nása cánuú sáhá nū, chī cúu nī apóstol Cristo.

⁹ De nduú chī sa cāhān ndáhvī nī jíin nū sīquī jā íyó mānī ō. De cundáhvī inī nū nduhū sáhá nū jā cūnī ni, chī jā ñáhnū nī, de yíhí nī vecāa jā sīquī tūhun Cristo Jesús.

¹⁰ De cāhān ndáhvī nī jíin nū jēhē mozo nū Onésimo jā ní jeen nū de ní jinu. De mitan de cúu jí tá cúu sēhe nī, chī nī scándija nī jí inī vecāa yáhá.

¹¹ De jondē saá chī nduú ní ncúu jí mozo jā squíncuu nūū nū, chī ní jinu jí. Sochī mitan chī váha satíñū jí nūū nū jíin nūū nī.

¹² De natají nī jí cuēē najee jí nūū nū. Túsaá de cāhān váha nū jíin jí, de sáhá nū cuenta jā modo jā maá nī nī nquenda, chī ndasí mānī nī jíin jí.

¹³ De cusí inī ní de tú cuu quendōo jí jíin nī yáhá, tácuu cuetíñū nī jí lugar maá nū juni yíhí nī vecāa jā sīquī tūhun váha yā.

¹⁴ Sochī nduú cūnī nī sáhá nī sūcuán, chī jondē cuáha maá nū tūhun. Chī nsūū jā sáhá

fuerza ni ndóhó, chī sīquī jā váha inī nū de sáhá nū favor jíin nī, tá cúu nūū cúsiī inī maá nū.

¹⁵ Chī sanaá de jā sīquī yáhá cúu jā ní jinu jí ní ncujiyo jí nūū nū jacū-ni tiempo, suu tácuu níní quendōo jí jíin nū sáhá Yāa Dios.

¹⁶ De mitan chī nduú cá cúu jí iin mozo jā ní jeen nū, chī ní nduu jí iin jā váha cá, suu iin hermano jā mānī nū jíin. De nduhū chī mānī ndasí nī jíin jí, de ná oncā cúu maá nū jā má cōo mānī nū jíin jí. Chī nsūū jā mānī nū jíin iin tēe sūcuán-ni, chī sīquī jā cúu jí iin hermano jā cándija nūū Jētoho ō.

¹⁷ De tú sáhá nū cuenta jā nduhū cúu táhán nū jā cándija, túsaá de cāhān váha nū jíin jí tá nenda jí nūū nū, tá cúu nūū cāhān nū jíin nduhū.

¹⁸ Tú nā-ni falta ní nsáhá jí nūū nū, á tú ndíta jí nūū nū, de cācān nū de chunáa maá nī.

¹⁹ Nduhū Pablo, jíin ndahá maá ní tēe ní yáhá jā maá ní nachunáa. Sūcuán cāhān ní visō cuu cāhān ní jā sa maá nū ndíta nūū ní jā sáhá nū jā cusí inī ní sīquī jā ní scándija ní ndóhó de ní ncācu ánō nū.

²⁰ Túsaá, hermano, sáhá nū favor yáhá jíin ní sīquī jā cándija nū Jētoho ō. Sáhá nū jā ndusiī inī ní, sīquī jā cúu nū hermano jā cándija Cristo.

²¹ De tēe ní yáhá nūū nū, chī cundeé cúcáhnū inī ní jā cuetáhvī nū, de jondē víhí cá sáhá nū nsūū cá jā ní jícān ní.

²² De suni jícān ní jā sáhá tūha nū nūū cundeé ní, chī ñúhún inī ní jā quee ní yáhá de cuēē ní nūū nū sáhá Yāa Dios sīquī jā jícān táhvī ndá nū jēhē ní.

Saludo jíin bendición jā sándihí

²³ Epafras, tēe jā yíhí jíin ní vecāa jā sīquī tūhun Cristo Jesús, cāhān dē jā sáhá ndeé inī nū.

²⁴ De suni sūcuán cāhān Marcos jíin Aristarco jíin Demas jíin Lucas, ndá tēe jā chíndee táhán jíin ní sīquī tiñu yā.

²⁵ De ñúhún inī ní jā Jētoho ō Jesucristo ná sáhá cá yā jā váha ndá ndóhó. Sūcuán ná cóo. Amén.

CARTA JA CUAHAN NUU NCHIVI HEBREO

Jā ní ntají Yāā Dios Sēhe yā nī nacani yā tūhun

¹ Quéhén vuelta de quéhén modo nī ncāhān Yāā Dios jíin ndá tatā ō jondē janahán, chi nī ntají yā ndá tēe nī nacani tūhun yā.

² De mitan de tiempo jā cuándihi yáhá de nī ntají yā maá Sēhe yā nī nacani yā tūhun nū ō. De jíin Sēhe yā cúu jā ní nsáhá yā ñayívi jíin ndihi cā, de ndivií jā íyó nī nchivi yā ndahá Sēhe yā.

³ De Sēhe yā chi vii ndasí cúñáhnú yā, tá cúu nūū vii cúñáhnú maá yā. De ndihi nāsa cúu maá yā jā cúu yā Yāā Dios, suni sūcuán cúu Sēhe yā. De jíin poder tūhun jā ní ncāhān Sēhe yā de íyó cutú ndihi-ni. De nī nasáhá ndoo yā yóhó ndácá cuāchi ó, de sá de nī jécundeē yā lado cuáhá mesa maá Yāā cúñáhnú jondē andiví.

Jā cúñáhnú cā Sēhe Yāā Dios nsūū cā ndá ángel yā

⁴ De nī nduñáhnú ndasí cā Sēhe yā nsūū cā ndá ángel andiví, chi nī nihin yā táhvi jā ndiso yā tiñu ñáhnú ndasí cā nsūū cā jā ndiso ndá ángel.

⁵ Chi yósó nūū tutú jā sūcuán nī ncāhān Yāā Dios jíin Sēhe yā, de nsūū jíin ndá ángel yā: Maá nú cúu Sēhe nī, de mitan de nī nsáhá ñáhnú nī ndóhó jā cúu nī Tatá nú.

De suni nī ncāhān yā tūhun Sēhe yā, de nsūū tūhun ndá ángel yā:

Maá nī cúu Tatá nūū Sēhe nī, de maá ji cúu Sēhe nūū nī.

⁶ De suni tá nī ntají yā Sēhe yā jā cúñáhnú, nī nquiji iní ñayívi yáhá, de nī ncāhān yā: Ndihi ángel nī ná chíñúhún ji Sēhe nī.

⁷ De sūcuán nī ncāhān yā tūhun ndá ángel yā: Tá cúu nūū yíhi táchi, sūcuán cúu jā jíca ndá ángel nī sáhá nī,

de ndácá ñúcuán jā sátínú nūū nī, tá cúu yáñuhún cúu.

⁸ Sochi tūhun Sēhe yā chi sa cáhān yā:

Maá nú cúu Yāā Dios, de tatúní nū ní cání, de jā tatúní nū chi maá-ni tiñu ndāá cúu.

⁹ Cúsi iní nū jíin tiñu váha, de nduú jétahān cuiti iní nū tiñu néhén.

Jā ñúcuán cúu jā nduhú, Yāā Dios maá nú, nī nsáhá nī

jā cúsi ndasí cā iní nū nsūū cā ndá cā jā íyó andiví.

¹⁰ De suni cáhān yā:

Maá nú cúu Jétohó, de jondē xihna ñúhún nī nsáhá nú jā ní jécóo ñayívi.

De andiví chi suni jā ní nsáhá maá nú cúu.

¹¹ De ndá ñúcuán chi naā, sochi maá nú chi ní cání íyó nú.

De ndá ñúcuán chi cutúhú tá cúu nūū cutúhú iin sahma,

¹² de nacahnú nū tá cúu nūū nátahnú iin sahma, de nasāma nú ndá.

Sochi maá nú chi mā násāma cuiti nū, de quívi jā cutecú nū mā ndihí cuiti.

¹³ De sūcuán nī ncāhān tucu yā jíin Sēhe yā, de nsūū jíin ndá ángel yā:

Cundeē nū lado cuáhá nī nūū cúñáhnú nū, de sáhá nī jā candeē nū poder ndácá jā jíin úhvi ndóhó.

Ncachí yā.

¹⁴ De ndá ángel yā chi mozo-ni cúu, de tájí yā cuāhān jā chíndeē ndá nchivi jā nihin táhvi jā scácu yā.

2

Jā má cúhuun iní ō jíin tūhun jā scácu yā yóhó

¹ Túsaá de cánúū jā váha cā chuhun iní ō ndácá tūhun yā jā ní jini ó, chi tú nduú de sanaā de scuíta ó.

² Chi jondē janahán nī jetiñú yā ndá ángel yā nī nchivi tūhun tūhun yā, de nī jiní nchivi jā íyó ndāá. De nchivi ñihin iní jíin nchivi jāá nduú ní ncándija tūhun ñúcuán, vātu-ni nī ñihin ji castigo.

³ De tú sūcuán nī ncuu, de yóhó, ¿nása cācu ó de tú mā chíhún iní ō tūhun cánúū cā jā scácu yā yóhó? Chi xihna cā maá Jétohó ō nī nacani yā tūhun yáhá, de sá de ndá tēe jā ní jini, nī nacani tucu ndá dē nūū ō.

⁴ De Yāā Dios suni nī nchindeē yā ndá dē jā ní nacani dē tūhun yā. Chi nī nsáhá yā jíin dē jā ní nsáhá dē síin síin tiñu ñáhnú jā sáhvi iní ō jā jíin ō poder yā. De suni nī jēhe yā Espíritu Santo yā nūū iin ó, nása nī jétahān iní maá yā jā sáhá ó.

Jā ní nduu Jesús iin táhān nchivi

⁵ De Yāā Dios nsūū nūū ndá ángel yā ní jéhe yā tūhun jā cundiso tiñú siqui ñayívi jā quiji, chi sa nūū Sēhe yā Cristo ní jéhe yā. De siqui ñayívi ñúcuán cúu jā cáhān nī yáhá.

⁶ Chi suha yósó nūū tutú jā ní ncāhān David jíin yā:

¿Nā cuá cúu nchivi jā ñúhún iní ní ji?

De ndihvi iní ní siqui ji, de nchivi-ni cúu ji.

⁷ Chi jacú-ni tiempo nī nsáhá ní jā núu ji nūū ndá ángel nī.

Ñúcuán de sáhá ñáhnú ní ji de squéndoo yíñúhún ní ji,

de caní ní ji jā ndacu ji tiñu nūū ndácá jā ní nsáhá nī.

⁸ De ndihi jā íyó chi sáhá ní jā cúñáhnú ji nūū. Cáchi tutú. De jā ní nsáhá Yāā Dios jā cúñáhnú ji nūū ndihi, túsaá de mā quéndoo ní iin jā má cúñáhnú ji nūū. De visó sūcuán de mitan de ncháha ca cuní ō jā cúñáhnú ji nūū ndihi jā íyó.

⁹ Sochi já jíni ó mitan cúu Jesús, Yāā já ní nduu núu jacú-ni tiempo núu ndá ángel yā. Chi sūcuán nī ncuu tácuu cuū yā jēhē ndihi nchivi, síquī já váha ndasí iní Yāā Dios jíni ó. De mitan de vii ndasí nī nduñáhnú tucu yā, de ndihi-ni iyó yíñuhún núu yā, chi ní ndoho yā já ní jíhi yā jēhē nchivi.

¹⁰ De ndihi já iyó chi cuenta Yāā Dios cúu, chi maá yā ní nsáhá. De suni ndéca yā cuāhā ndasí sēhe yā já quíhín ji andiví núu vii cuñáhnú ji jíni yā. De váha níhín tíñú já ní jēhe yā tündóhó núu Jesús, chi já ní ndoho yā sūcuán de cuu cundeca váha yā nchivi já ní scácu yā.

¹¹ Chi Jesús já ní nsáhá ndoo yā ji de maá ji já ní ndundoo ji, chi iin-ni Tatá ji jíni yā. De já ñúcuán nduu cúcanoó Jesús já cáhān yā hermano yā ji.

¹² Chi yósó núu tutú já ní ncāhān yā jíni Tatá yā:

Cachí sá tūhun ní núu ndá hermano sá, de māhñú núu ndútútú ji cata sá nāsa cúñáhnú ní.

¹³ De suni cáhān yā tá cúu núu cáhān ndá hermano yā:

Nduhú chi cándija ní yā.

De cáhān tucu yā:

Yáhá iyó ní jíni ndá sēhe Yāā Dios já ní jēhe yā núu ní.

Ncachí Jesús.

¹⁴ De tá cúu núu cácu nchivi já cúu ji iin yiqui cúñu, suni sūcuán nī ncacu Jesús, tácuu cuu cuū yā jēhē ó. De sūcuán nī snāá yā poder táchí cúñáhnú já squívi nchivi núu cuāchi de jíhi ji.

¹⁵ De ní ncacu yā sūcuán tácuu cuu tavā yā ndacá nchivi chíjin tūhun já yúhú ji cuū ji. Chi ní vida ji ndóho ji sáhá ñúcuán.

¹⁶ De jándāā chi nduu ní nquíji yā já chin-deé yā ndá ángel yā, chi sa já chin-deé yā ndá nchivi cándija já ní nduu tatá Abraham.

¹⁷ Já ñúcuán nī jini ñúhún já nduu inuu yā jíni ndacá hermano yā, tácuu cuu yā sūtú cúñáhnú já squíncuu váha yā ndacá tíñu jēhē ji núu Yāā Dios, chi ní ncundáhví iní yā ji. De sūcuán nī nsáhá yā tácuu sócō yā maá yā jēhē ji de sndáhvā yā cuāchi ji.

¹⁸ Chi suni jondé maá yā ní ndoho yā já ní jito túní tündóhó yā, de já ñúcuán cuu chin-deé yā nchivi já jito túní tündóhó ji.

3

Jā cúñáhnú cā Jesús nsūú cā Moisés

¹ Hermano, ní ncana Yāā Dios ndá ndóhó, de cúu nú nchivi ndoo maá yā. Túsaá de nacani váha iní nú síquí Cristo Jesús, Yāā já cúu apóstol já ní nteñú Yāā Dios, de suni cúu yā sūtú cúñáhnú síquí tūhun cándija ó.

² Chi ní squíncuu váha yā núu Yāā Dios, Yāā já ní ntee tíñu ñúcuán síquí yā, tá cúu núu ní

squíncuu váha Moisés núu ndá nchivi já ní ncāhān Yāā Dios já cúu ji nchivi vehe yā.

³ De cúñáhnú ndasí cā Jesús nsūú cā Moisés, tá cúu núu cúñáhnú ndasí cā tēe sáhá vehe nsūú cā maá vehe.

⁴ Chi ndacá vehe iyó tēe já ní nsáhá. Sochi maá Yāā Dios cúu já ní nsáhá ndacá já iyó.

⁵ De Moisés ní squíncuu váha dē jíni tíñu já ní ncuu dē mozo ní jito dē nchivi vehe Yāā Dios. De ní ncachí tūhun dē síquí ndacá tūhun já stéhēn yā tiempo já quíji.

⁶ Sochi Cristo chi sa cúu yā maá Sēhe já ndacu tíñu núu nchivi vehe Tatá yā, de váha squíncuu yā jēhē ji. De suni maá ó cúu nchivi vehe yā, de tú cuíñi níhín ó jíni tūhun já cándija ó jondé quívi sándihí, de tú cúsi iní ó já ñúhún iní ó ndacá já váha já coo.

Tūhun já natátú nchivi Yāā Dios

⁷ Túsaá de ná chúhun iní ó já cáhān Espiritu Santo núu tutú íi:

Mitan de tú cunini ndá nú já cáhān Yāā Dios, ⁸ de má cúnihín iní nú tá cúu núu ní ncunihín iní nchivi janahán.

Chi nduu ní ncándija ji núu yā tá ní jica ji núu ñuhun tíhá.

⁹ Chi ñúcuán nī nsáhá tatá ndá nú tíñu já ní nquítí iní ní, ncachí yā,

vísó ní jini ji tíñu ñáhnú já ní nsáhá ní úu xico cuíyā.

¹⁰ Já ñúcuán nī nquítí iní ní jíni nchivi tiempo ñúcuán.

De ní ncāhān ní já maá-ni já sndóo ji ichi ndaá,

chi nduu cúní ji cuniquín ji tūhun ní.

¹¹ De já ñúcuán nī nquítí iní ní, de ní ncāhān téyí ní

já má quívi cuití ndá ji núu natátú ji sáhá ní. Ncachí yā.

¹² Túsaá, hermano, coto ndá nú já má cóo nehén ánó ní iin nú já caca yátá nú já má cándija cā nú Yāā Dios, Yāā tēcū.

¹³ Chi sa ndacá quívi sndíhví táhán iní nú, juni iyó cā tiempo, tácuu má cúnihín iní ní iin nú já stáhvi cuāchi ndóhó.

¹⁴ De tú ná cuíñi níhín ó jondé quívi sándihí jíni tūhun já ní nquijéhé ó jíni, ñúcuán de coo cáhnú ó jíni Cristo.

¹⁵ Chi cáhān tutú:

Mitan de tú cunini ndá nú já cáhān Yāā Dios, de má cúnihín iní nú tá cúu núu ní ncunihín iní nchivi janahán.

Cáchí.

¹⁶ ¿De ní nchivi cúu já ní jini tūhun yā de ní ncunihín iní? Suu ndihi nchivi já ní scácu Moisés já ní nquee Egipto.

¹⁷ ¿De ní nchivi cúu já ní nquítí iní yā núu úu xico cuíyā? Suu nchivi já ní nsáhá cuāchi de ní jíhi ndá ji núu ñuhun tíhá.

¹⁸ ¿De ní nchivi cúu já ní ncāhān téyí yā já má quívi cuití ji núu natátú ji sáhá yā? Suu ndá nchivi jáá nduu ní ncándija núu yā.

¹⁹ Túsaá de jíni ó jáá nduú ní ncúu quívi ndá ji nūu natátú ji, síqui jáá nduú ní ncándija ji yā.

4

¹ De juni íyó cā tūhun jā ní nquee yuhú yā jā quívi nchiví ndahá yā jā natátú ji sáhá yā, de ná cóo cuidado ó jā má stíví ó, tácuá má cóo sava nú jā má n̄h̄in nū quívi nú.

² Chi suni maá ó ní jini ó tūhun jā scácu yā yóhó, tá cúu nūu ní jini nchiví janahán. Sochi nūu maá ji chi nduú ní jétíñú tūhun jā ní jini ji, síqui jáá nduú ní ncándija ji.

³ De yóhó jā cándija, chi maá ó cúu jā quívi ndahá yā jā natátú ó. De síqui nchiví jáá nduú cándija ní ncāhān yā suhá:

Jā ñúcuán ní nquítí iní ní, de ní ncāhān téyíí ní

jā má quívi cuití ndá ji nūu natátú ji sáhá n̄i. De súcuán ní ncāhān yā visó ja íyó tūha nūu natátú ji jondé tá ní jēcōo ñayíví.

⁴ Chi súcuán yósó tūhun nūu tutú ñ síqui quívi újā:

Ní nsínu Yāá Dios ndacá jā ní nsáhá yā, de ní natátú yā quívi újā.

⁵ De suni yósó tucu nūu tutú ñ: Má quívi cuití ndá ji nūu natátú ji sáhá n̄i. Ncāchí yā.

⁶ Túsaá de íyó cā nchiví jā quívi ji ndahá yā jā natátú ji. Chi nchiví janahán jā ní jini tūhun jā scácu yā ji, nduú ní nquíví ji síqui jáá nduú ní ncándija ji nūu yā.

⁷ Já ñúcuán ní jani tucu yā incā quívi jā quívi nchiví, de quívi ñúcuán cúu mitan. Chi tá ní ncāhā cuāhā tiempo jā ní ncāhān yā jíin nchiví janahán, de yósó nūu tutú jā suni ní ncāhān David suhá ní nsáhá yā:

Mitan de tú cunini ndá nú jā cāhān yā, de má cún̄hin iní nū túsaá. Cáchí tutú.

⁸ De Josué ní squívi dē nchiví Israel janahán iin lugar nūu natátú ji. De visó súcuán de nduú ní ncúu squívi dē ji nūu yā jā natátú ánó ji. Chi tú súcuán de má cāhān cā Yāá Dios jíin ndacá nchiví jā mitan cúu quívi jā quívi ndá ji nūu natátú ji.

⁹ Túsaá de íyó tūha iin nūu natátú nchiví Yāá Dios, tá cúu nūu ní natátú maá yā.

¹⁰ Chi nchiví jā quívi nūu natátú ji jíin yā, chi natátú ji jā ní nsatíñú ji, tá cúu nūu ní natátú Yāá Dios nūu tíñú jā ní nsáhá maá yā.

¹¹ Túsaá de ná ndúcú ndeé ó quívi ó ndahá yā jā natátú ó, de má sáhá ní iin ó cuāchí jā má cándija ó yā, tá cúu nūu ní nsáhá ndá ji jondé saá.

¹² Chi tūhun Yāá Dios chi tēcū de íyó poder. Chi cúu tá cúu iin espada jā xēen ndúu lado, chi nástúu cájí nāsa íyó jáá ntúni ó jíin ánó ó, tá cúu nūu sáhá espada jā jéhdē de nástúu nūu ñutáhān yiquí jíin minqui. De tūhun yā nástúu ndihí nāsa jáni iní ó jíin nāsa cúní ó sáhá ó.

¹³ De nduú íyó ní iin jā yíyuhú jáá nduú jíni maá Yāá jā náquehen cuenta, chi ndihí-ni jíni vāha yā, de ndihí-ni túu níjin nūu yā.

Jesús cúu sūtú cūñáhnú cā

¹⁴ De névāha ó iin sūtú cūñáhnú cā, de ja ní ndaa yā ní ndivi yā nūu íyó Yāá Dios. De Jesús Sēhe Yāá Dios cúu yā. Já ñúcuán ná cuíñi nihin ó jíin tūhun jā ní ncandija ó.

¹⁵ Chi névāha ó iin sūtú cūñáhnú jā cūndáhví iní yóhó jáá nduú nā fuerza ó jā squíncuu vāha ó. Chi tá cúu nūu ndóhó ó jā jito túni táchí cūñáhnú yóhó, suni súcuán ní ndoho maá yā jā ní jito túni ji yā, visó nduú nā cuāchí cuití yā.

¹⁶ Túsaá de má cūyūhú ó, chi ná quívi ó yuhú mesa yā jā cācān táhví ó. Chi māni yā jíin ó, de cūndáhví iní yā yóhó, de síqui jā vāha iní yā de chindeé yā yóhó ndacá vuelta jā jíni ñúhún ó.

5

¹ De ndacá sūtú jā ní ncuñáhnú janahán, ní nacāji Yāá Dios dē máhñú nchiví, de ní jani yā dē jā cuñi de nūu yā jēhe nchiví, de sócō dē ndatíñú jíin quiti nūu yā jā síqui cuāchí ji.

² De cuu cāhān vitá dē jíin nchiví jáá nduú jíicūhun iní jíin nchiví jā stíví, chi saá-ni maá dē nduú ná fuerza iní dē jā squíncuu vāha dē.

³ Já ñúcuán cúu jā suni cánuu jā sócō dē quiti nūu yā jā síqui cuāchí maá dē, nsúu maá-ni jā síqui cuāchí nchiví.

⁴ De ní iin tēe nduú cúu sáhá ñáhnú dē maá dē jā cuu dē sūtú cūñáhnú, chi sa maá Yāá Dios cúu jā nacāji yā dē, tá cúu nūu ní nacāji yā Aarón jondé janahán.

⁵ De saá-ni Cristo, nduú ní nsáhá ñáhnú yā maá yā jā cuu yā sūtú cūñáhnú, chi sa Yāá Dios ní nsáhá, chi ní ncāhān yā tūhun yáhā: Maá nú cúu Sēhe ní, de mitan de ní nsáhá ñáhnú ní ndóhó jā cúu ní Tatá nú.

⁶ De suni cāhān tucu yā nūu tutú ñ: Níí cání cúu nú sūtú,

suu maá clase sūtú jā ní ncuu Melquisedec.

⁷ De Cristo tá ní íyo yā ñayíví, de ní jícān táhví yā, de jondé ní jacu yā de ní jacu cóhó yā. De ní ncāhān ndahví yā jíin Yāá Dios, Yāá jā cuu scácu yā jā má cúu yā nícu. De síqui jā yíñúhún ní nchíñúhún yā Yāá Dios, de ní nchindeé ní nchituu Yāá Dios yā jā ní jendeé iní yā jíin tūndóhó.

⁸ Chi visó Sēhe Yāá Dios cúu yā, de ní ncandija yā ní ndoho yā iní ñayíví, de súcuán de ní jíni yā nāsa cúu tūhun cándija.

⁹ De tá ní ncuu ní squíncuu ndihí yā jā ní ncandija yā, de ní ncucutú tūhun jā scácu yā ndacá nchiví jā cándija nūu yā, de cūtecú ji ní cání.

¹⁰ Chi ní jani Yāá Dios yā jā cúu yā sūtú cūñáhnú, suu maá clase sūtú jā ní ncuu Melquisedec.

Siqui já má cācā yátá ji

¹¹ De iyó cuāhā tūhun jā cachī tūhun nī siqui ndācā yáhā. Sochi vjín cúu jā jicūhun inī ndá nú sáhā nī, siqui jáá nduú cūnī nū chuhun inī nū.

¹² De ja nī ncunahán cándija ndá nú, de jini ñúhún jā cuu nú tēe stéhēn nícu. De nduú chi sa jini ñúhún tucu ndá máá nú tēe jā stéhēn nū nū ndācā tūhun Yāa Dios jáá nduú vjín cuitī. Chi sa nī nduú nú modo sūchí ñíquín jā jini ñúhún caxīn, chi ncháha ca cuja ji cajī ji jā cājī. Súcuán cúu ndá nú chi ncháha ca cuja nú jín tūhun vjín cā.

¹³ Chi tú cúu ndá nú cúsá maá modo sūchí ñíquín jā jáxīn, túsaa de nduú cúu jicūhun vāha inī nū tūhun ndāā.

¹⁴ Sochi nchivī ja nī jija, chi yājī ji jā cājī, cúu jā ní ncutūha vāha ji de ja cuu nacāji ji jā vāha jín jā nehén.

6

¹ Túsaa de ná yāha ó nū ndá tūhun Cristo jáá nduú-ni vjín, de ná cōhōn nū tūhun jā vjín cā, tácuca ná cúja vāha inī ó jín tūhun yā. De mā ndjéhé tucu ó jín tūhun jā ní scuāha ó xihna cā, suu tūhun jā nācani inī ó jā sndóo ó ndá cuāchi jā sáhā jā naā ó, jín jā candija ó Yāa Dios,

² jín siqui jā jénduté, jín siqui jā tēe ndahá xīnī nchivī, jín siqui jā natecū ndiyi, jín siqui jā tānū táhvī nchivī ní cání.

³ Túsaa de ná yāha ó nū ndācā yáhā de quivi ó nū tūhun vjín cā, de tú cuāha Yāa Dios tūhun.

⁴ Chi iyó nchivī jā ja nī jicūhun inī ji, de ja nī jini ji ndācā jā jēhe Yāa Dios, de ja nī nquivi ji nū tūhun jā stéhēn Espíritu Santo,

⁵ de suni ja nī jini ji tūhun vāha Yāa Dios jín nāsa coo poder yā tiempo quiji.

⁶ De nchivī ñúcuán tú caca yátá ji, de mā cūcā cā ndjéhé jeé ji jā nacani inī ji. Chi jā caca yátá ji cúu modo jā jáhni tucu ji Sēhe Yāa Dios yicā cruz, de jēhe ji tūhun canoō yā jini nchivī.

⁷ De nchivī chi cúu ji tá cúu ñuhun jā cúun vāha sāvī nū de ndóyo vāha. De tú néne jā vāha jā cajī ndá tēe sātíñú, ñúcuán de cúsī inī Yāa Dios jín.

⁸ Sochi tú néne maá-ni iñu ñúcún jín yūcū jā sātéñú, túsaa de nduú jétíñú cuitī, de squéne yichī yā, de iin quivi de cāyū. Súcuán tānū táhvī nchivī jā jica yátá.

Jā ñúhún inī ó ndācā jā vāha jā coo

⁹ De ndá máá nú hermano, visó cāhān ndá nī súcuán jín nú, de jini vāha nī jā cúu nū nchivī jā cuiñi ñihin, chi nchivī jā ní scācu yā cúu nú.

¹⁰ De Yāa ndāā cúu Yāa Dios, de nduú náā inī yā tiñu jā sáhā ó. Chi siqui jā iyó mānī nū jín yā de nī ncundáhvī inī nū ndá hermano

nū jā cándija, de nī nchindeé nú ji, de súcuán sáhā ndá nú jondé mitan.

¹¹ De cūnī ndá nī jā ní ní súcuán sáhā cā tá iin iin nú jondé quivi sándihí, chi jā sáhā nú súcuán de ñihin nū ndihi jā ñúhún inī nū.

¹² De cūnī ndá nī já má cúhuun inī ndá nú, chi sa ndacu nū nchivī cándija jā jín paciencia ndétu ndá ji, de jā ñúcuán ñihin táhvī ji ndācā jā ní nquee yuhú yā.

¹³ Chi quivi jā ní nquee yuhú Yāa Dios nū Abraham, de nī nacunehen yā maá yā jā ní ncāhān téyí yā, chi nduú cā nā incā cuu nacunehen yā jā cūñáhnú cā nsuú cā maá yā jā cuu testigo yā.

¹⁴ De nī ncāhān yā: Jāndāā ndija jā vāha ndasí sáhā nī ndóhó, de sáhā nī jā nducuahā ndasí tatā nú, ncachí yā jín Abraham.

¹⁵ De jín paciencia nī ndetu dē, de súcuán de nī ñihin dē jā ní nquee yuhú yā.

¹⁶ Chi tá cāhān téyí ndá nchivī, de nacunehen ji sívī iin jā cūñáhnú cā nsuú cā maá ji. De tú iyó iin tūhun jáá nduú cándija táhān, de tú iin tēe cāhān téyí dē jín sívī Yāa Dios, ñúcuán de jencuiñī jā tétahān.

¹⁷ De saá-ni Yāa Dios, chi nī ncāhān téyí yā nū nchivī jā cuāha yā táhvī ji. Chi nī ncuu inī yā jā cucáhnú vāha inī ji já má nācani yátá inī yā siqui jā ní nquee yuhú yā jā cuāha yā nū ji.

¹⁸ Chi mā nācani yátá cuitī inī yā siqui tūhun jā ní ncāhān yā ūu vuelta, iin cúu jā ní nquee yuhú yā, de incā cúu jā ní ncāhān téyí tucu yā siqui tūhun ñúcuán. Chi nduú stáhvī cuitī yā. De jā ñúcuán ndá máá ó jā ní jiquisáhvī ó nū yā, chi iyó ndeé ndasí inī ó, de ñúhún téyí inī ó jā squincuu yā jā ní ncāhān yā.

¹⁹ De siqui jā súcuán ñúhún inī ó, de suu sáhā jā quéndóo cutú ánó ó jín tūhun yā, de cúcáhnú vāha inī ó, tá cúu nū quéndóo cutú barco jā tñ gancho yū. De sáhā jā cuu quivi ó andivī nū ū cā, jā cúu modo cuarto ū cā jā ní iyo ichi chátá sahma jā ní ndita caa inī vehe ū janahān.

²⁰ De inī ñúcuán chi xihna cā Jesús nī nquivi, tácuca nacune yā ichi jā quivi ó. De jā ñúcuán ní cání cúu yā sūtū cūñáhnú tá cúu nū ní ncuu sūtū Melquisedec.

7*Jā cúu Jesús sūtū tá cúu nū ní ncuu Melquisedec*

¹ De maá Melquisedec nī ncuu dē rey ñuū Salem, de nī ncuu dē sūtū nū Yāa Dios, Yāa cūñáhnú ndasí. De nī jēhān dē Abraham tá nī nenda Abraham jā ní ncundeé dē nī ncanāā ndá dē jín ndá rey. De nī jicān táhvī dē jēhē Abraham.

² De ndācā ūxī ndatíñú jā ní ncandēe Abraham nū ndācā rey, nī jēhe dē iin iin nū ñúcuán nū Melquisedec. De sívī

Melquisedec cáchi: Rey já sáhá tiñu ndáa. De suni nání dē Rey Salem, de tūhun Salem cáchi: Já íyó ndeé íyó sīi inī. De já ñúcuán suni nání dē: Rey já sáhá já íyó ndeé íyó sīi inī nchivī.

³ De nduú cáhān tutū tūhun tatá dē ni naná dē ni ndacá tatá dē. De suni nduú cáhān já ni ncacu dē jíin já ni jihī dē. Chi cúu dē tá cúu Jesús, Sēhe Yāa Dios, chi níi cáni cúu dē sūtū.

⁴ De cūndéhé ndá nú nāsa ñáhnú ni ncuu Melquisedec, chi tatá ō Abraham já ni ncuñáhnú, ni jēhe dē iin iin nūū ndacá já úxi nūū dē síquī ndacá já ni ncandee dē nūū ndá rey.

⁵ De jíinī ō já ndacá úxi ndatíñú já ni nihīn nchivī, ni jēhe ji iin iin nūū, ni nquehen ndá tēe cúu sūtū tatá Leví, tá cúu nūū cáhān ley Moisés. De ni nquehen dē nūū nchivī já cúu táhān dē, chi iin-ni tatá Abraham cúu ndá dē jíin ji.

⁶ De Melquisedec chi nsūū tatá Leví cúu dē, de visō sūcuán de ni nquehen dē iin iin nūū ndacá já úxi nūū Abraham. De suni ni jíicān táhvi dē jēhē Abraham, visō cúu Abraham tēe já ni nquee yuhú yā nūū dē já sáhá yā jēhē dē.

⁷ De jíinī vāha ō já tēe cūñáhnú cá cúu já jíicān táhvi jēhē tēe nūu cá.

⁸ De ñayivī yáhá chi ndacá sūtū chi quēhen dē iin iin nūū ndacá já úxi nūū nchivī, visō cúu ndá dē tēe jihī. De Melquisedec suni ni nquehen dē, sochi maá dē chi cáhān tutū īi já tēcú dē.

⁹ De suni cuu cáhān ō já Leví, tēe já ni nquehen iin iin nūū ndacá já úxi nūū nchivī, suni modo já nūū maá dē ni nquehen Melquisedec iin iin nūū ndacá já úxi. Chi já ni jēhe Abraham nūū Melquisedec, suu cúu modo já suni ni jēhe dē cuenta Leví jíin ndihi cá tatá dē já quiji.

¹⁰ Chi tatá Abraham cúu Leví, de visō ncháha ca cacu dē quivī já ni jētāhān Melquisedec Abraham, de modo já ni jēhe maá Leví cúu já ni jēhe Abraham.

¹¹ De chíjin tatá Leví ni nquiji sūtū Aaron jíin ndá cá sūtū já ni nquiji. De ni stéhēn ndá dē ley yā nūū nchivī Israel janahán. De tú ni ncúu sáhá dē já quendōo ndāa nchivī jíin ley ñúcuán nícu, de nduú cá cánuú já nūcuñi incā clase sūtū lugar Aaron jíin ndá tatá dē. De incā clase sūtū cúu Cristo já cúu yā tá cúu nūū ni ncuu Melquisedec.

¹² De tú nūcuñi incā clase sūtū, de suni cánuú já sāma ley síquī ndá tatá dē.

¹³ Túsaá de ni nsāma ley ñúcuán, chi cáhān tutū īi já Jētohō ō Jesús cúu incā clase sūtū, de ni ncacu yā chíjin incā tatá. De tatá nūū ní nquiji yā, nduú ní iin ní ncúu sūtū.

¹⁴ Chi jíinī vāha ō já chíjin tatá Judá ni ncacu Jētohō ō. De tatá ñúcuán chi nduú ní ncāhān cuiñi Moisés já cuu ji sūtū.

¹⁵ De cáji cúu já ni nūcuñi Cristo já cúu yā incā clase sūtū tá cúu nūū ní ncuu Melquisedec.

¹⁶ De nduú cúu yā sūtū já ni ncacu chíjin tatá Leví tá cúu nūū cáhān ley janahán. Chi cúu yā sūtū síquī já ndiso yā poder já cutecú yā níi cáni de má cúu cuiñi yā.

¹⁷ Chi sūcuán ni ncāhān Yāa Dios tūhun yā: Níi cáni cúu nú sūtū,

suu maá clase sūtū já ni ncuu Melquisedec.

¹⁸ Túsaá de tiñu já ni ndacu ley janahán síquī sūtū, chi ni naá mitan, chi nduú ní nihīn tiñú quendōo níi cáni.

¹⁹ Chi ley Moisés nduú ní nsáhá já quendōo ndāa nchivī. De ni nihīn ō iin tūhun vāha cá já ñúhún inī ō já sndáhvā Cristo cuāchi ō, de sūcuán ni ncuñatin ō nūū Yāa Dios.

²⁰ De jíin já ni ncāhān téyíi Yāa Dios de cúu Jesús sūtū.

²¹ Chi ndá cá tēe ñúcuán, nsūū jíin tūhun já ni ncāhān téyíi yā ni ncuu dē sūtū. Sochi Jesús chi ni ncāhān téyíi Yāa Dios já cuu yā sūtū, chi sūcuán cáhān tutū:

Ni ncāhān téyíi maá Jētohō ō Yāa Dios, de má nácani yátá inī yā:

Níi cáni cúu nú sūtū, suu maá clase sūtū já ni ncuu Melquisedec. Ncachi yā.

²² Túsaá de jíin Jesús ni ncututū iin contrato vāha cá nsūū cá ley janahán.

²³ De ndá cá sūtū ñúcuán, chi ni íyo cuāhā dē, síquī já jihī ndá dē de nduú ní ncúu cuiñi dē níi cáni.

²⁴ Sochi Jesús chi cúu yā sūtū já cuiñi níi cáni, chi tēcú yā níi cáni.

²⁵ Já ñúcuán cúu já ndiso tiñú yā já scácu yā nchivī já quiji nūū Yāa Dios já cutecú ji níi cáni. Chi níi cáni tēcú yā de cáhān yā jēhē ji jíin Yāa Dios.

²⁶ Túsaá de vāha ndasí sūtū cūñáhnú cúu Jesús, tá cúu nūū jíin ñúhún ō. Chi sūtū īi cúu yā, de nduú ná cuāchi yā, de íyó ndoo yā, de nduú cúu yā táhān nchivī já sáhá cuāchi, de cūñáhnú ndasí yā jondē nūū sūcún cá andivī.

²⁷ De maá yā nduú jíin ñúhún já sáhá yā tá cúu nūū ní nsáhá ndá sūtū cūñáhnú janahán, já ndiquivī ni nsōcō dē quiti síquī cuāchi maá dē xihna cá, de sá de síquī cuāchi nchivī. Chi iin vuelta-ni ni nsōcō yā maá yā jēhē ō, de ni ncuu-ni.

²⁸ Chi jíin ley Moisés ni jani ndá dē ndá sūtū cūñáhnú jáa nduú ná fuerza squincuu vāha. Ñúcuán de cuéé cá de ni ncāhān téyíi Yāa Dios. De jíin já ni ncāhān téyíi yā, de ni jani yā Sēhe yā já cúu yā sūtū cūñáhnú, de sūtū ndāa sūtū vāha cúu yā níi cáni.

8

Jā ndiso tiñú Cristo síquī iin contrato jéé

¹ Túsaá de tūhun cánuú cā jā ja nī ncāhān ndá nī cúu yáhá: Névaħa ó iin sūtū cúñáhnú tá cúu nūū ní ncāhān nī, de ndéē yā lado cuáhá mesa nūū ndácu tiñu maá Yāā jā cúñáhnú jondē andiví.

² De mitan de cúu yā sūtū jondē andiví, jā cúu lugar ĩ ndija jā ní nsáhá maá Jētoħō ō Yāā Dios, nsūū nchiví. Chi nduú cáá tá cáá veħe ĩ janahán jā ní nsáhá nchiví.

³ De ndácá sūtū cúñáhnú nī jani Yāā Dios dē jā sōcō dē ndatíñú jín quiti nūū yā. Túsaá de Jesucristo suni nī jini ĩñúhún jā sōcō yā jā cúu yā sūtū.

⁴ De tú ní ĩyo cā yā ĩnī ñayiví, de nī mā quetáhán jā cúu yā sūtū jín ndá cā sūtū, chi níni sōcō cā ndá dē quiti tá cúu nūū cáhán ley Moisés.

⁵ De tiñu jā sáhá ndá dē, chi nduú quetáhán jín jā ĩyó andiví. Chi cúu ĩin muestra-ni jā stéhēn síquĭ andiví. De cúu tá cúu jā ní ncāhān Yāā Dios jín Moisés quiví jā ní nquijéħe dē ní nsáhá dē veħe ĩ janahán: Coto váħa nū jā sáhá nū ndácá ndatíñú tá cáá ndá jā ní stéhēn nī nūū nū jondē xīnĭ yucu, ncachĭ Yāā Dios jín dē.

⁶ De mitan de sáhá Cristo tiñu ñáhnú ndasí cā nsūū cā jā sáhá ndá sūtū ñúcuán, chi ndiso tiñú yā síquĭ contrato jeé jā váħa ndasí cā, chi ndiso tūhun ñáhnú cā jā ní nquee yuhú Yāā Dios jā sáhá yā.

⁷ Chi contrato ley xĭħna ĩñúhún, tú ní nsáhá jā quee váħa tiñu nícu, de nduú cā cánuú jā coo contrato ũū.

⁸ Chi nchiví janahán ñúcuán nduú ní nquéndōo ndáá ĩi, chi ní ncāhān Yāā Dios jín ĩi, cáchĭ tutū:

Quiji quiví jā nasáhá ní ĩin contrato jeé jín nchiví Israel jín nchiví Judá, cáchĭ Jētoħō ō Yāā Dios.

⁹ De mā cōó tá cúu contrato jā ní nsáhá ní jín ndá tatá ĩi janahán,

quiví jā ní ntiin ní ndahá ndá ĩi, de ní ntavā nī ĩi ĩnī naciōn Egipto.

Chi nduú ní squincuu váħa ndá ĩi jín contrato ley nī.

Jā ñúcuán nduú cā ní ntānuú nī ĩi, cáchĭ Yāā Dios.

¹⁰ Túsaá de suħa coo contrato jā nasáhá ní jín nchiví Israel,

jondē tá quiji quiví ñúcuán, cáchĭ Jētoħō ō Yāā Dios:

Sáhá nī jā ĩcūħun ley nī nūū jāá ntūnĭ ĩi, de saá-ni ĩnī áno ĩi tee nī tūħun ley nī.

De cuu ní Yāā Dios ndá ĩi,

de maá ĩi cuu nchiví maá nī.

¹¹ De nduú cā jini ĩñúhún stéhēn ĩi nūū táhán ĩi nūū ñani ĩi,

tácua cunĭ ĩi nása Yāā cúu Jētoħō ĩi.

Chi ndihĭ ĩi cunĭ nása Yāā cúu nī,

jondē nchiví nūū cā jín jondē nchiví cúñáhnú cā.

¹² Chi cune cáhnú ĩnī ní nūū ĩi jā ní nsáhá ĩi tiñu néhén,
de nī mā núcūħun cā ĩnī ní cuāchi jā ní nsáhá ĩi.

Ncachĭ Yāā Dios.

¹³ De ní ncāhān yā jā cuāħa yā ĩin contrato jeé cúu jā ní ncachĭ yā jāá nduú cā cuetíñú contrato xĭħna ĩñúhún. De ĩin jā ní ncutúhú jāá nduú cā jétíñú, chi jini ō jā ja ñatin naā.

9

Veħe ĩ ñayiví yáħa ní stéhēn nása cáá andiví

¹ De ndáá chi contrato xĭħna ĩñúhún ní ndacu tiñu nása chiñúhún ĩi yā, jín nása coo ĩin veħe ĩ ĩnī ñayiví yáħa.

² De ní ncuváħa veħe ĩ ñúcuán, de ní ĩyo ũū cuarto. De cuarto xĭħna ĩñúhún jā nání cuarto ĩi, ní ĩñi candelero oro jín mesa oro jín pan ĩi.

³ De ní ĩyo sahma jā ní ndita caa jā ndasí incā cuarto jā nání cuarto ĩi ndasí cā.

⁴ De ĩnī ñúcuán ní ĩyo ĩin altar oro nūū cáyū sūja ĩi, jín jātūn jā ĩñúhún contrato ley, de maá-ni oro cúu ní síquĭ jātūn. De ĩnī jātūn ĩñi ĩin tĭjēħēn oro jā ĩñúhún maná jā ní ncuun jondē andiví. De suni ĩñúhún vara Aarón jā ní nene yūcū, jín tabla yūū jā yósō tūhun contrato ley.

⁵ De síquĭ jātūn ní ĩñi nduú figura ángel querubín jā stéhēn jā ndéē Yāā Dios. De ní nsáhá cōndáħvĭ síquĭ tapa jātūn nūū ní nchosó yúyú ĩñi jā sndáħvá cuāchi. De nduú nūne ó jā cáhān cā ō síquĭ ndá ñúcuán mitan.

⁶ De tá ní jinu ndácá ñúcuán, de sanúú sanúú-ni quiví ndá sūtū ĩnī cuarto xĭħna ĩñúhún jā sáhá dē tiñu jā cúu dē sūtū.

⁷ Sochĭ ĩnī cuarto ũū, chi nduú cúu quiví nā-ni sūtū jín incā nchiví, chi mátúhún-ni sūtū cúñáhnú cā cúu jā quiví, de suni ĩin-ni vuelta jā cuĭyā. De suni mā cúu quiví dē de tú nduú ĩñi quiti jā sōcō dē nūū Yāā Dios jā síquĭ cuāchi maá dē jín síquĭ cuāchi nchiví.

⁸ De jín ñúcuán stéhēn Espiritu Santo nūū ō jā tá ní ĩyo cā cuarto ĩi xĭħna ĩñúhún ĩnī ñayiví, de nduú ní nūne ichi jā quiví nchiví ĩnī lugar ĩi ndasí jā cúu andiví.

⁹ Chi ndácá ñúcuán cúu jā ní stéhēn nása cúu tiempo mitan. Chi jā ní nsōcō ndá ĩi ndatíñú jín quiti nūū Yāā Dios, chi nduú ní ncuu cuití sáhá jā quendōo ndoo áno nchiví jā ní nsōcō.

¹⁰ Chi ndá ñúcuán ní stéhēn maá-ni síquĭ yiqui cúñu ó, nása caji ó, nása coho ó, nása ndundoo ó. De ní jetíñú jondē ní nquiji Cristo jín ĩin modo váħa cā, de sá de nduú cā.

¹¹ Chi mitan chi jā ní nquiji Cristo, de cúu yā sūtū cúñáhnú cā jā ndiso tiñú yā síquĭ ndácá jā váħa jā ní nquiji mitan. De cúu yā

sütü iní lugar ñ jondē andiví jā cūñáhnú cā de váha cā nsūú cā cuarto ñ janahán. De nsūú jā ní nsáhá nchiví cúu, chí nsūú cuenta ñayívi yáhá cúu.

¹² De jā ní nquívi yā ini lugar ñ ndasí cā jondē andiví, de nsūú jíin nñí ndixúhú de ni nñí becerro, chí jíin nñí maá yā ní nquívi yā, ní nsōcō yā iin vuelta-ni jā ní cání. De súcuan ní scácu yā yóhó jā cutecū ó ní cání.

¹³ Chí jondē janahán de nñí stīquí jíin nñí ndixúhú jíin yāa becerro jā ní ncayū nūū altar, ní jōsō ndá dē síquí nchiví jāá nduú íyó ndoo áno jí, de súcuan ní ndundoo jí nūū yā.

¹⁴ De tú ní nñihín tíñú nñí ndácá quiti ñúcuan, de ná oncá cúu nñí maá Cristo. Chí Yāa ndoo cúu yā, de ní nsōcō yā maá yā nūū Yāa Dios, ní nsáhá Espíritu Santo jā íyó ní cání. De nñí yā náquete áno ó nūū tíñú néhén jā cuū ó sáhá. De súcuan de cuu satíñú ó nūū Yāa Dios, Yāa técu.

¹⁵ Já ñúcuan cúu jā ndíso tíñú yā síquí iin contrato jeé. Chí ní jíhí yā, de súcuan ní ncandee yā cuāchi jā ní nsáhá ndá nchiví tá ní íyo jí chíjin contrato xíhna ñúhún. De nchiví jā cána Yāa Dios jí jā quívi jí ndahá yā, nñín jí táhvi jí jā coo ní cání, tá cúu nūū ní nquee yuhú yā.

¹⁶ Chí cúu modo jā tá sáhá iin téa acta jā cáhán síquí táhvi, de jondē tá cuū dē sá de nñín tíñú.

¹⁷ Chí tú técu cā téa jā ní nsáhá, de nduú nñín tíñú. De jondē tá ní jíhí dē, de sá de jétíñú.

¹⁸ De saá-ni contrato xíhna ñúhún, suni ní jíni ñúhún cucutú jíin nñí quiti jā ní jíhí. De contrato jeé chí cúcutú jíin nñí Cristo jā ní jíhí yā.

¹⁹ Chí tá ní ncuu ní ncachí Moisés ndácá tíñú jā ndácu contrato ley ñúcuan nūū ndiví nchiví, de ní nquehen dē nñí becerro jíin nñí ndixúhú jíin ndute, de jíin íxi cuahá jíin yūcū hisopo ní jōsō dē yúyú nñí síquí libro ley jíin síquí ndiví nchiví.

²⁰ De ní ncáhán dē: Yáhá cúu nñí jā cúcutú contrato ley jā ní nsáhá Yāa Dios jíin ó, ncachí dē.

²¹ De suni nñí ñúcuan ní jōsō dē jondē iní maá vehe ñ jíin nūū ndácá ndatíñú jā ní jetíñú ndá dē jā chíñúhún dē yā.

²² De jā ñatín ndihí ndatíñú, chí cáhán ley yā jā jíni ñúhún ndundoo jíin nñí. De tú mā cātí nñí de mā cúne cáhnú iní yā nūū cuāchi nícu.

Jā ní nsōcō Cristo maá yā jā candee yā cuāchi

²³ Túsaá de ndácá ndatíñú ñúcuan jā cúu muestra ndá máá jā íyó andiví, ní jíni ñúhún jā ndundoo jíin nñí quiti. De ndá máá jā íyó andiví, chí ní jíni ñúhún ndundoo jíin nñí Cristo jā váha ndasí cā.

²⁴ De Cristo chí nduú ní nquívi yā ini lugar ñ jā ní nsáhá nchiví, chí iin muestra-ni ní ncuu ñúcuan jā ní stéhén nása íyó lugar ñ ndija jondē andiví. Chí sa maá andiví ní nquívi yā, de mitan chí íyó yā nūū Yāa Dios jā cáhán yā jehé ó.

²⁵ De maá sūtú cūñáhnú cā quívi dē ndácá cuiyā ini cuarto ñ cā jā sócō dē nñí quiti. Sochi Cristo chí nduú ní nsōcō yā maá yā cuahá vuelta, chí iin vuelta-ni.

²⁶ Chí tú súcuan de cánuú jā cuahá vuelta ndoho yā jondē tá ní jēcōo ñayívi de jondē mitan nícu. De nduú chí sa tiempo jā cuándihí yáhá ní nquenda nijín yā iin vuelta-ni jā ní cání, de ní nsōcō yā maá yā jā ní ncandee yā cuāchi.

²⁷ De tá cúu nūū ní ncundaá jā cuū ndácá nchiví iin vuelta-ni, de ñúcuan de sáhá ndáa Yāa Dios tíñú jí,

²⁸ suni súcuan Cristo ní jíhí yā iin vuelta-ni jā ní nsōcō yā maá yā tácuca candee yā cuāchi cuahá nchiví. Ñúcuan de ndiji yā incá vuelta, de nsūú jā sócō tucu yā maá yā jā candee yā cuāchi, chí sa jā scácu yā nchiví jā ndétu jí jā ndiji yā.

10

¹ Chí ley Moisés ní ncuu iin muestra-ni ndácá jā váha jā ní nquívi jíin Cristo, iin jā stéhén-ni nása coo maá jā váha. Já ñúcuan nduú cúu cuití sáhá ley jā quendōo ndáa nchiví jā quíji jí nūū Yāa Dios de sócō jí quiti nūū cuiyá nūū cuiyá.

² Chí tú ní ncúu sáhá ley jā quendōo ndáa jí, de jencuñí jā sócō jí quiti nícu. Chí tú ní ncúu, de iin vuelta-ni de jā ní nquendōo ndoo áno nchiví jā sócō ñúcuan, de mā cúyuhú cā áno jí jā ní nsáhá jí cuāchi nícu.

³ De nduú chí jā sócō ndá jí quiti ndácá cuiyá, sa sáhá jā núcūhun iní jí cuāchi jí.

⁴ Chí nñí stīquí jíin nñí ndixúhú, mā cúu cuití candee cuāchi.

⁵ Já ñúcuan tá ní nquívi Cristo iní ñayívi, de ní ncáhán yā jíin Yāa Dios:

Jā jáhní jí quiti jíin jā jéhe jí ofrenda nūū ní, chí nduú ní jétahán iní ní.

Sochi ní nsáhá túha ní yiqui cúñu maá sá jā sócō sá.

⁶ De nduú ní ncúsí iní ní jā téñuhún jí quiti de sócō jí tí jā ndundoo cuāchi jí nícu.

⁷ Ñúcuan de ní ncáhán sá: Yáhá vāji sá jā squíncuu sá tíñú jā jétahán iní ní, Tátá Yāa Dios.

Chí súcuan jā yósō túhun sá nūū tutú.

Ncachí Jesús.

⁸ Xíhna cā ní ncáhán yā jāá nduú ní jétahán iní Yāa Dios de nduú ní ncúsí iní yā jā jáhní jí quiti de jéhe jí ofrenda, jíin jā téñuhún jí tí de sócō jí tí jā ndundoo cuāchi jí nícu, vísó súcuan ndácu ley tíñú.

⁹ De nī ncāhān cā yā: Yáhá wāji sá já squíncuu sá tiñu já jétahān inī ní, Tátá Yāā Dios. De já nī ncāhān yā súcuán, de nī nsáhá yā já jencuifni já sócō ndá ji quiti, chi nī nsōcō yā maá yā.

¹⁰ De nī nsáhá Yāā Dios já iyó ndoo iyó īi ó nūū yā síquī já nī nsáhá Jesucristo já jétahān inī Yāā Dios, suu já nī nsōcō yā yiqui cúñu yā iin vuelta-ni já ní cáni.

¹¹ De ndācá sūtū nūcuán chi ndiquivī nī inī dē nī nsatíñū dē nūū yā, de cuāhā vuelta jáñni ndá dē quiti já sócō sócō dē. De ndācá nūcuán chi mā cūū cuiti candee cuāchi.

¹² Sochi Cristo chi iin vuelta-ni já ní cáni nī nsōcō yā maá yā já síquī cuāchi ó. De sá de nī jécundeē yā lado cuáhá Yāā Dios nūū cúñáñnū yā.

¹³ De nūcuán ndétu yā mitan jondē quiji quivī já candee yā poder ndācá já jínī ūhvī nūū yā.

¹⁴ Chi já nī nsōcō yā maá yā iin vuelta-ni, de nī nsáhá yā já ní cáni quendōo ndāā nchivī já nī nsáhá ndoo yā.

¹⁵ De maá Espíritu Santo suni cájí cāhān yā síquī tūhun yáhá, chi xihna cā cāhān yā:

¹⁶ Suha coo contrato já nasáhá nī jínī ji, jondē tá quiji quivī nūcuán, cáchi Jětōhō ó Yāā Dios:

Sáhá nī já jicūhun ley ni inī ánō ji, de saá-ni nūū jáá ntūni ji tee nī tūhun ley ni.

¹⁷ Nūcuán de cāhān cā yā:

Mā nūcūhun cā inī nī ndācá cuāchi jínī tiñu nēhén já nī nsáhá ji.

Ncachi yā.

¹⁸ Túsáá de tú ja nī nee cáhnū inī yā nūū cuāchi ó, de nduú cā cánuú já sócō cā ó já síquī cuāchi ó.

Já ní nune ichi já quivī ó nūū Yāā Dios

¹⁹ Já nūcuán hermano, mā cáni inī ó nī iin, chi cuu quivī ó lugar īi ndasí jondē nūū iyó Yāā Dios, síquī já nī jati niñi Jesucristo.

²⁰ Chi nī nacune yā iin ichi jéé já cutecū ó ní cáni sáhá yā. Chi tá nī jñi yā de nī ntēhndē sahna já ndíta caa já ndásí lugar īi ndasí cā inī vehe īi. De súcuán nī stēhēn Yāā Dios já nūne já quivī ó lugar īi ndasí cā nūū iyó yā.

²¹ De Jesús cúu sūtū cúñáñnū ndasí já jito yóhó nchivī já cúu sēhe Yāā Dios.

²² Túsáá de ná quivī ó nūū Yāā Dios, de ná cóo ndāā ndija ánō ó, de ná cándija nihin ó já iyó ndāā ndihi tūhun yā. Chi jínī niñi Cristo nī ndundoō ánō ó nūū ndācá cuāchi já nī nsáhá ó, de nī ndundoō ó nūū yā já nī jenduté ó jínī ndute.

²³ De ná cuifni nihin ó jínī tūhun já cāhān ó, suu já nūhún inī ó já sáhá yā já váha yóhó. De mā cácá yátá ó, chi váha squíncuu maá Yāā Dios já nī nquee yuhú yā nūū ó.

²⁴ De ná nácani inī ó nása sndíhvī táhán inī ó já cundáhvī cā inī ó táhán ó, jínī já sáhá ó tiñu váha.

²⁵ De níni ná ndútútú ó já chiñhún ó yā, de mā cúhuun inī ó tá cúu nūū sáhá sava ji, chi sa víhi cā ná sndíhvī táhán inī ó, chi ja jínī ó já cuacuñatin quivī já nenda yā.

²⁶ De tú ja nī jicūhun inī ó de nī jetáhvi ó tūhun ndāā, de tú maá-ni cuāchi sáhá ó sáhá ó, túsáá de nduú cā ná incá iyó já cuú síquī cuāchi ó.

²⁷ Chi sa quendōo maá-ni cā tūhun xēēn síquī ó já quiji quivī juicio de quiji ñuhún xēēn já cāyū nchivī já jínī ūhvī ji yā.

²⁸ Nchivī já squéne yichí ley Moisés, de tú ūū á ūñi nchivī cāhān cuāchi síquī ji, de jíhi nahñi ji, de nduú cā ná tūhun cúndáhvī inī iyó.

²⁹ De ná oncā cúu já má ndōhó xēēn cā nchivī já squéne yichí ji maá Sēhe Yāā Dios, chi modo já jáñū nihnu ji síquī yā. De sáhá ji jáá nduú jétiñū cuiti niñi yā já ní jati síquī contrato já ndundoō ji nūū yā nīcu. De súcuán sáhá návaha ji nūū maá Espíritu Yāā Dios já sáhá já váha yóhó.

³⁰ Chi ja jínī ó já nī ncāhān maá yā: Maá nī sáhá já ndutahví ji síquī cuāchi ji, maá nī cuāha castigo ji, ncachi Jětōhō ó. De suni cāhān: Maá Jětōhō ó sáhá ndāā yā síquī cuāchi nchivī yā.

³¹ Túsáá de xēēn ndasí coo síquī nchivī jáá nduú ní ncándija já quivī ji inī ndahá Yāā Dios, Yāā tēcū, já ndutahví ji síquī cuāchi ji.

³² De nūcūhun inī ndá nū nása nī ncuu ichi chátá, jondē tá cáta nī nquijehé nú caca nú jínī luz yā, de nī jendeé inī ndá nū já ní ndoho nú quéhén tündóhó xēēn.

³³ Chi sava ndá nū nī ncāhān nēhén ji nūū nū de nī sndóho ji ndóhó nī jínī nchivī. De sava cā nū nī jēhe nū tūhun já cuiñi nú jínī nchivī já ní ndoho súcuán.

³⁴ Chi nī ncundáhvī inī nū nchivī já ní nchihí vecāa já síquī yā, de nī ncusiñ inī nū visó nī ncandee nchivī ndatiñū nú. Chi nī nsáhá ndá nū cuenta já jondē andiví névaha nū iin táhvī já váha ndasí cā já coo ní cáni.

³⁵ Túsáá de mā siáá nū tūhun já nī ncandija ndija nú já váha inī yā, chi cuāhā ndasí táhvī nihin nū síquī nūcuán.

³⁶ Chi cánuú já cuandee inī nū tácuca sáhá nū já jétahān inī Yāā Dios, de nihin nū já ní nquee yuhú yā.

³⁷ Chi cāhān tutū īi:

Iin núnú-ni cā de nenda maá Yāā já ndiji, de mā cúcuéé yā.

³⁸ De nchivī já ní sndáhvā ni cuāchi ji, tēcū ji já cándija ji já sáhá nī jēhé ji.

Sochi tú caca yátá ji, de mā cúsiñ inī nī jínī ji. Ncachi Yāā Dios.

³⁹ Sochi yóhó chi nduú cúu ó táhán nchivī já jica yátá já tánū táhvī ji. Chi sa cándija ó já nihin táhvī ó cutecū ánō ó.

11

Síquī tūhun cándija

¹ De jā cándija ó, suu cúu jā ní ncundaā ndija inī ō jā nīhīn ō ndācā jā űūhūn inī ō, jīn jā jīnī vāha ó jā íyó ndija ndācā jāá nduú jīnī ō nūū mitan.

² De nchivī janahán chi nī jetúhūn yā ji sīquī jā sūcuán nī ncardija nīhīn ji.

³ Sīquī jā cándija ó cúu jā jīcūhūn inī ō jā ní nsáhā Yāā Dios űayivī jīn tūhūn jā ní ncāhān yā-ni. De jīn poder Yāā Dios jāá nduú jīnī ō nūū, nī jēcōo ndācā jā jīnī ō nūū.

⁴ Nī ncardija Abel jā sáhā yā jēhē dē, de jā űúcuán nī nsōcō dē jā vāha cā nūū Yāā Dios nsūū cā Caín. De jā űúcuán nī jetúhūn yā jā íyó ndāā dē, chi nī jetáhvi yā jā ní nsōcō dē quitī nūū yā. De visō nī jīhī dē, de cāhān cā historia dē jīn ó jondē mitan, chi tēe nī ncardija ndāā cúu dē.

⁵ Nī ncardija Enoc jā sáhā yā jēhē dē, de jā űúcuán nī naquehen yā dē cuāhān dē andivī, de nduú ní jīhī dē. De nduú ní nānīhīn nchivī dē, chi nī ndoñūhūn dē-nī ní nsáhā yā. De cáchi tutū jā jondē nchāha ca naquehen yā dē de nī ncusiī inī yā jīn ndācā jā ní nsáhā dē.

⁶ Sochi tú nduú cándija ó jā sáhā yā jēhē ō, de nduú nā modo jā cusī inī Yāā Dios jīn ó. Chi nchivī jā cúni quīvi ndahá yā, cánuú jā candija ji jā íyó yā jīn jā cuāha yā táhvi nūū nchivī jā ndúcú ji candija ji yā.

⁷ De Noé nī ncardija dē jā sáhā Yāā Dios jēhē dē, tá nī ncachī tūhūn yā nūū dē jā coo tūndóhó jāá nchāha ca cunī dē jā coo. De jā űúcuán nī jetáhvi dē ní nsáhā dē barco cāhnú jā nánī arca, tácuu cācu dē jīn ní vehe dē. De jā sūcuán nī ncardija dē, de nī nenda cuāchi sīquī nchivī jāá nduú ní ncardija ji yā. De ní sndáhvā yā cuāchi dē sīquī jā ní ncardija dē jā sáhā yā jēhē dē.

⁸ De Abraham nī ncardija dē jā sáhā yā jēhē dē, de jā űúcuán nī jetáhvi dē tá nī ncāhān yā jīn dē jā quīhīn dē iin lugar nūū cuāha yā jā cuu táhvi dē. De nī nquee dē cuāhān dē, visō nduú jīnī dē ní cúu nūū quīhīn dē.

⁹ Nī ncardija dē jā sáhā yā jēhē dē, de jā űúcuán nī ndeē tátú dē nūū űūhūn jā ní nquee yuhú yā jā cuāha yā nūū dē. De ní ndeē dē vehe űūi, de saā-nī sēhe dē Isaac jīn Jacob, chi suni inuú nīhīn táhvi ji jīn dē jā ní nquee yuhú yā.

¹⁰ Chi nī űūhūn inī dē jā cundeē dē maá űūū andivī jā íyó cutú cimientō, de maá Yāā Dios nī jaquīn yā de ní nsáhā yā űūū űúcuán.

¹¹ De saā-nī Sara nī ncardija űā jā sáhā yā jēhē űā, de jā űúcuán nī nīhīn űā fuerza jā ní jīcūhūn sēhe űā. Chi jondē tá nī nchāha ndasī cuīyā űā, de ní ncacu iin sēhe yīi űā, chi nī ncardija űā jā sīquīncuu Yāā Dios jā ní nquee yuhú yā.

¹² De sūcuán nī ncuu jā ní ntáhvi cuāhā nchivī ní nsáhā iin-nī Abraham, visō jā űāhnú ndasī dē. De tatā dē ní nducuahā

ndasī, tá cúu tiūūn andivī, jīn űūtīn yuhú mar, jā má cúu cuiűi cahvi ó.

¹³ De ndācā nchivī jā ní ncardija űúcuán, nī jīhī ji. De visō nduú ní nīhīn ndā ji jā ní nquee yuhú yā, sochi nī jīnī vāha ji jā sūcuán coo, de ní ncusiī inī ndā ji jā nīhīn ji incā vida. De sūcuán nī ncāhān ndā ji jā nchivī űūū jicā nchivī tátú cúu ji inī űayivī yáhā.

¹⁴ De ndā nchivī jā cāhān sūcuán, chi stēhēn cājī ji jā ndúcú ji iin űūū jā cúu andivī nūū cúu űūū maá ji.

¹⁵ Chi tú ní nācani inī ndā ji sīquī űūū nūū ní nquee ji, de íyó modo jā ndicō cóo ji de tú cúni ji nícu.

¹⁶ De nduú chi nī ncuu ndasī inī ndā ji jā cundeē ji incā űūū vāha cā jā cúu űūū andivī. Jā űúcuán nduú cúcanoō Yāā Dios jā nánī yā Yāā Dios ndā ji, chi jā ní nsáhā tūha yā iin űūū nūū cundeē ji.

¹⁷ Nī ncardija Abraham jā sáhā yā jēhē dē, de jā űúcuán nī jēhēn dē jīn Isaac jā sōcō dē ji, tá nī jito túni yā dē. De ní tūha dē jā sōcō dē sēhe dē jā mátúhūn ji-nī nūū dē, visō ní nīhīn dē tūhūn jā ní nquee yuhú yā suha sīquī dē:

¹⁸ Isaac cúu tēe jā sīquījéhe ní tatā nū quīhīn, cáchi tūhūn jā ní nquee yuhú yā.

¹⁹ De ní nsáhā dē cuenta jā cuu nastēcū Yāā Dios ji. De modo jā sūcuán nī ncuu, chi cuu cāhān ō jā modo jā ní jīhī ji de ní natecū ji nūū dē, chi ní jasī yā-nī jā má cáhni dē ji.

²⁰ Nī ncardija Isaac jā sáhā yā jēhē dē, de jā űúcuán nī ncāhān dē jā táhvi vāha nīhīn sēhe dē Jacob jīn Esau tiempo quīji.

²¹ De suni sūcuán nī ncardija Jacob, de jā űúcuán tá jā űatin cuū dē de ní ncāhān dē jā nīhīn ndúū sēhe yīi José táhvi vāha. De yítuu dē garrote dē, de ní nchīñūhūn dē Yāā Dios.

²² De suni sūcuán nī ncardija José, de jā űúcuán tá cuācuñatin cuū dē, de ní ncāhān dē jā ndācā tatā Israel, iin quīvi de quee ji inī naciōn Egipto. De ní ndacu dē jā chiyuhú ji yīquī dē űūū nūū quīvi ndā ji.

²³ De tá ní ncacu Moisés, de tatā ji naná ji ní ncardija dē jā sáhā yā jēhē dē, de jā űúcuán nī jito yuhú dē ji űni yōō. Chi ní jīnī ndúū dē jā vīi cáá ji, de nduú ní nchūhú dē sīquī actā jā ní nsáhā rey jā cuū ndācā sūchī yīi.

²⁴ De suni sūcuán nī ncardija Moisés, de jā űúcuán tá ní jahnu dē de nduú cā ní jēhe dē tūhūn jā cuu dē sēhe űāhan cúu sēhe sīhī rey Egipto.

²⁵ Chi sa ní ncuu inī dē jā ndoho dē jīn ndā táhān dē nchivī Yāā Dios, nsūū jā cusīi inī dē jacū-ni tiempo jīn cuāchi.

²⁶ Chi ní nsáhā dē cuenta jā tú cāhān nēhēn nchivī sīquī dē jā sīquī Cristo, de űúcuán sáhā jā cucuicā ndasī cā dē ndīhi jā ndīso tūhūn Yāā Dios nsūū cā jā cucuicā dē ndīhi jā íyó naciōn Egipto. Chi ní űūhūn inī dē jā cuāha yā táhvi dē.

²⁷ De jā sūcuán nī ncardíja dē, de jā ñūcuán nī nquee dē nación Egipto cuāhān dē. De nduú ní nchúhū dē jā quítī inī rey nūū dē. Chi nī ñūū nīhin dē síquī tiñu sáhá dē, chi nī nsáhá dē cuenta jā ja jíni dē nūū Yāā jāā nduú cūu cunī ō nūū mitan.

²⁸ De jā sūcuán nī ncardíja dē, de jā ñūcuán nī ncāhān dē jā ná cáhnī nchivī ticāchī pas-cua. De nī ndacu dē jā ná cósō ji yúyú ñīñī tī viéhē ji, tácuā tá quíji ángel jā cahñī yā ndācā sēhe nuú nchivī Egipto, de mā cáhnī yā sēhe nuú nchivī Israel.

²⁹ De síquī jā ní ncardíja nchivī Israel jā sáhá yā jēhē ji, de nī nchāhā ji-nī māhñū Mar Rojo, chi nī nacune yā ndute de nī natūu-nī ñuhun yíchī. De suni sūcuán nī ncuu inī ndá tēe Egipto jā yāhā dē nícu, de nī ndasī-nī ndute síquī dē, de nī jíhi ndá dē.

³⁰ Nī ncardíja ndá soldado jā sáhá yā jēhē dē, de jā ñūcuán nī jícō cáva namā jā ní jícō ndūū jā ndāsī ñūū Jericó, tá ní jícō ndūū ndá dē ūjā quívi.

³¹ De Rahab, vísō ñahan ndīi nī ncuu ñā, sochī nī ncardíja ñā jā sáhá yā jēhē ñā. De nī nchindeé ñā ndá tēe Israel jā ní nquindēhé ndé dē nāsa iyó ñūū ñā. De jā ñūcuán nduú ní jíhi ñā jíin nchivī ñūū ñā jā nīhin inī.

³² ¿De nāsa cáhān cā ní túsaá? Chi nduú cā nā tiempo jā nacani cā nī tūhun Gedeón jíin Barac jíin Sansón jíin Jefté jíin David jíin Samuel jíin ndācā tēe jā ní nacani tūhun yā jondē janahān.

³³ Nī ncardíja ndá dē jā sáhá yā jēhē dē, de jā ñūcuán nī ncundeé dē ní natiñ dē ndācā ñūū nāhnú, de vāhā nī ndacu dē tiñu nūū, de nī nchindeé yā ndá dē tá cūu nūū ní nquee yuhú yā. De nūū sava dē ní jasi Yāā Dios yuhú ndicaha jāā nduú ní nchájī tī dē.

³⁴ De sava dē nduú ní ncáyū dē sáhá ñuhūñ jā cáyū xēēn. De sava dē ní ncācu jāā nduú ní jíhi dē jíin espada. De sava dē ní nanihīn inī dē tá nduú cā nā fuerza dē nícu, de ndacuí téyíi nī iyo dē nūū guerra, de nī ncundeé dē síquī soldado ndācā ñūū jícā jā jíni ūhvi ji dē.

³⁵ De sava ñahan nī natecū sēhe ñā jā ní jíhi ji. De sava cā nchivī cándíja chí sa nī ndoho xēēn ji jondē nī jíhi ji. Chi nduú ní jēhe ndá ji tūhun jā siáá ji tūhun yā de cācu ji, chí nī nchuhun inī jí jā natecū ji de cundeé vāhā cā ji jondē andivī.

³⁶ De sava cā ji nī nsáhá catá nchivī nūū ji, de nī ncani nchivī ji, de jondē nī nuhñī ji cadaena nī nchīhi ji vecāa.

³⁷ De nī ncuun nchivī yūū xīnī ji, de nī jehndē ji jíin sierra, de nī jito túñī ji jíin tūndóhó, de nī jahñī ji jíin espada. Nī jíca nuu ji cháhá chúcuán, de maá-nī ñīi ticāchī ñīi ndixúhū nī ñuhun ji. Nī ndoho ndáhvi ji, nī jíni ji tūndóhó, nī sndóho nchivī ji.

³⁸ Vāhā ndasí cā nchivī ní ncuu ji nsūū cā ndá nchivī ñayiví, de vísō sūcuán de nī nsáhá nchivī jā ní jíca nuu ji nūū ñuhun thá jíin

chíjin yucu, de nī iyo ji yavī cava jíin yavī ñuhun.

³⁹ De ndācā nchivī yāhā, vísō nī jetúhūñ Yāā Dios ji jā ní ncardíja nīhin ji jā sáhá yā jēhē ji, de nduú ní nīhin ji jā ní nquee yuhú yā nūū ji.

⁴⁰ Chi nī nsáhá tūhā yā iin tiñu vāhā cā, de suu cūu jā sáhá Cristo jíin ó, tácuā iin cáhnū-ni nīhin ji iin táhvi vāhā cā jíin ó.

12

Jā ná cūnuū ō nūū mátúhūñ-ni Jesús

¹ Túsaá de iyó cuāhā ndasí nchivī ñūcuán jā ní ncardíja nīhin ji jā sáhá yā jēhē ji, de modo jā ní jícō ndūū ji yóhó, de stéhēn cā ji nūū ō jondē mitan jā suni sūcuán ná cándíja ó. Túsaá de saá-ni maá ó, ná sáhá jíyo ó ndācā jā sátēñū jíin cuāchī jā ní ncāan ó jíin. De ná cuandēe inī ō cunu ó jíin carrera jā ní jēhe yā jā cunu ó.

² De ná cūnuū vāhā ó nūū Jesús, Yāā jā ní scándíja yóhó de sáhá yā jā cuja vāhā ó jíin tūhun cándíja ó. Chi maá yā ní jendeé inī yā jā ní ndoho yā yicā cruz. De vísō tūhun canoō cūu jā sūcuán cuū yā, de nduú ní nsáhá yā cuenta. Chi nī ñuhun inī yā jā cusii ndasí inī yā tá jinu jā ndoho yā. Sá de nī jēcundeé yā lado cuāhā mesa nūū tátūni Yāā Dios.

³ De nacani inī ndá nū nāsa nī jendeé inī yā ní ndoho yā jā ní nsáhá nāvāhā nchivī iyó cuāchī jíin yā. De sūcuán de mā cuítá nú de nī mā nūū inī nū jíin tūndóhó.

⁴ Chi juni nchāhā ca ndoho nū jā jondē cuū nū jā ndúcū ndēe nū snāū nū cuāchī.

⁵ De sanaā de ja nī naā inī ndá nú jā cáhān tutū II, jā sndíhvi inī Yāā Dios ndá nú jā cūu nū sēhe yā:

Séhē, mā quítī inī nū jā jēhe Jetohō ō castigo ndóhó,

de nī mā cúcuécā inī nū tú cáhān yā nūū nū.

⁶ Chi Jetohō ō jáhnū yā nchivī jā māñī yā jíin, de jēhe yā castigo ndācā jā náquehen yā cuu sēhe yā.

Cáchi tutū.

⁷ Túsaá de cuandēe inī ndá nú jā jēhe Yāā Dios castigo ndóhó, chí sáhá yā jíin nú tá cūu nūū sáhá tatá jíin sēhe dē. Chi nduú ná sēhe iyó jāā nduú jēhe tatá ji castigo.

⁸ De tú mā cuāhā yā castigo ndóhó, tá cūu nūū ndóho ndācā sēhe, túsaá de tá cūu sēhe ndáhvi cūu nū, de nsūū sēhe ndíja yā cūu nū.

⁹ De tatá ó ñayiví yāhā, suni nī jēhe dē castigo yóhó, de nī iyo yíñuhūñ ó nūū dē. De nā oncā cūu jā má cuétáhvi ó nūū maá Tatá ó andivī jā jēhe yā castigo yóhó, de cutecū ō níí cání.

¹⁰ De ndāā chí maá dē nī jēhe dē castigo yóhó jacū-ni quívi, nāsa nī ncuu inī maá dē. Sochī Yāā Dios chí jēhe yā castigo yóhó iin modo vāhā cā jā quéndōo vāhā cā ō, chí jíin

ñúcuán de sáhá ndoo yá yóhó tá cúu nūū íyó ndoo maá yá.

¹¹ De ndāā chi nduú cúsiī inī ō maá hora jā ndóhó ō castigo, chi sa cúcuécá inī ō. Sochi cúcuéé cā de cunī ō jā jíin castigo jā ní ndoho ō de ní ncutúha ō jā caca ndaā ō de coo ndeé coo siī inī ō.

Siquī nchivī jā squéne yichī ji tūhun jā cáhān Yāā Dios

¹² Túsaá de mā cōo ndá nú tá cúu tēe jā ní ncutitá īi ndahá, de quísi xīnī jíitī, chi sa ndacui sáhá nú maá nú nūū tūndóhó.

¹³ De caca ndaā nū ichi ndoó, tácuva nduváha ndá ndóhó jāá nduú nā fuerza inī, jā cúu nú tá cúu tēe tíacuá jāá nduú cúu caca váha.

¹⁴ De cundihvī inī nū jā cundeē mānī nū jíin ndacá nchivī, jíin jā coo ndoo coo īi nū nūū yá. Chi mā cúu cunī ní iin nchivī nūū maá Jētohō ō de tú nduú íyó ndoo jíi.

¹⁵ De coto má caca yátá ní iin nú de siáā nū tūhun jā sáhá Yāā Dios jā váha ndóhó, tácuva mā cúu nú tá cúu iin yūcū ũguá jā stívī de sáhá daño jíin ndá nchivī.

¹⁶ De ní iin nú mā cáca ndīi. De ní mā cúyichī inī nū nūū ndá jā jéhe Yāā Dios, tá cúu nūū ní ncuu Esau. Chi siquī iin-ni cōhō ndeyu jā ní jíicān dē nūū ñani dē, de ní nsama dē jíin derecho jā nīhin dē jā cúu dē sūchī nūū, de sūcuán ní yicó dē derecho dē.

¹⁷ De jíinī ndá nú jā cúcuéé cā de ní ncuu inī dē jā cáhān tatá dē jā nīhīn dē táhvi dē jā cúu dē sūchī nūū. De nduú ní ncuu, chi nduú cā ní ntānuú Yāā Dios dē. Chi nduú ní nīhīn tíñú cā jā ní nacani inī dē, visó ní nducú ndeé dē jondē ní jacu dē.

¹⁸ De ndá ndóhó chi nduú ní nquenda nū nūū iyo cúu, tá cúu nūū iyo ní ncuu maá yucu nūū ní jēhe yá ley yá nūū nchivī Israel. Chi ní ncāyū ñuhūn yucu Sinaí, de neē de tuūn ndasí, de yíhī táchī nīhin.

¹⁹ De ní ntívī nīhin trompeta, de ní ncāhān Yāā Dios. De nchivī jā ní jíinī jā cáhān yá, ní ncāhān ndáhvī jíi jā má cáhān cā yá jíin jíi.

²⁰ Chi nduú ní ncúndéé jíi jíin tūhun jā ní ndacu yá tíñu nūū jíi, chi ní ncāhān yá: Visó iin quiti-ni tú quívi tí yucu yáhá, de jíinī ñuhūn jā cuū tí jíin yūū á jíin lanza, ncachī yá.

²¹ De siquī jā iyo ndasí cúu ndá jā ní jíinī jíi, de jondē Moisés suni ní ncāhān dē: Quísi nduhū jā yúhú ní, ncachī dē.

²² De mitan de ndá máá nú jā cándíja, chi nduú ní nquenda nū nūū yucu ñúcuán. Chi sa nūū maá yucu Sióñ, jíin nūū maá ñuū Yāā Dios, Yāā técu, ní nquenda nú. De ñuū ñúcuán cúu Jerusalén jā íyó andiví, nūū íyó tūtú cuāhā ndasí mil ángel jā chíñuhún Yāā Dios.

²³ De ní nquívī ndá nú nūū ndeé tūtú nchivī cándíja jā cúu sēhe Yāā Dios, jā íyó lista

ji andiví. De ní nquívī nú nūū Yāā Dios, Yāā jā sáhá ndāā tíñu ndihī nchivī, jíin nūū íyó ánō nchivī váha jā ja ní squéndōo ndāā yá jíi.

²⁴ De suni nūū maá Jesús, Yāā jā ndiso tíñú siquī contrato jeé, ní nquívī ndá nú. De yáhvi ndasí cā tíñu sáhá níñī yá jā ní jati jā sndáhvā cuāchi ó, nsūū cā níñī Abel jā ní ncāhān cuāchi.

²⁵ Túsaá de coto má squéne yichī nū tūhun jā cáhān yá jíin ndá nú. Chi nchivī jāá nduú ní jétáhvī tá ní ncāhān yá jíin jíi ñayívī yáhá, nduú ní ncácu jíi. De xēen cā ndoho yóhó de tú mā cuétáhvī ó nūū yá jā cáhān yá jondē andiví túsaá.

²⁶ De tá ní ncāhān yá jondē saá, de ní nquísī ñayívī. De mitan chi cáhān yá: Iin-ni cā vuelta quísi ní ñayívī, de nsūū maá-ni ñayívī, chi saá-ni ndacá jā íyó andiví, ncachī yá.

²⁷ De tūhun yáhá jā cáhān, iin-ni cā vuelta, chi cáchi jā sáhá iyo yá ndacá jāá nduú íyó cutú, suu jā ní ncuváha, tácuva ná quéndōo jā coo cutú ní cáni.

²⁸ Túsaá de cuāha Yāā Dios iin ñuū nūū ō jā coo cutú ní cáni. De jā ñúcuán ná nacuetáhvī ó nūū yá, de ná chíñuhún ó yá, de ná cōo yíñuhún ó, tácuva cusíi inī yá jíin ó.

²⁹ Chi Yāā Dios maá ó cúu modo iin ñuhūn jā snāa ndihī jā nēhén.

13

Nāsa sáhá ó de cusíi inī Yāā Dios

¹ Mā jéncuñī ndá nú jā cundáhvī inī nū ndá hermano nū jā cándíja.

² Cunahán nú jā cánuú jā cuāha núú nú vehe nūū nchivī jíicá. Chi íyó vuelta jā sūcuán ní jēhe núú nchivī vehe, de nduú ní jíin jíi jā nūū maá ángel andiví ní jēhe núú jíi vehe.

³ De cunahán ndá nú jā chindeé nú nchivī jā yíhī vecāa, chi sáhá nú cuenta jā modo jā yíhī cáhnú nú jíin jíi vecāa. De suni nacani inī nūū jēhē táhán nú jā ndóhó jíi sáhá nchivī, chi tú sūcuán coo jíin maá nú de suni ndoho nú.

⁴ Coo yíñuhún ndá nú siquī tūhun jā jécundeē tēe jíin ñahan, de má cásiquí ndeē táhán nú. Chi maá Yāā Dios sáhá ndāā yá cuāchi nchivī ndīi jíin nchivī jā cásiquí ndeē táhán.

⁵ De mā ndíyo inī nūū xūhún, chi cusíi inī nūū jíin jā névāha nú-ni. Chi maá yá ní ncāhān: Mā siáa cuití ní ndóhó, ní má sndōo cuití ní ndóhó, ncachī yá.

⁶ Túsaá de mā cáni inī ō ní iin, chi cuu cáhān ō: Maá Jētohō ní chindeé chítuu yá nduhū, de mā cúyuhú ní de tú ná cuá cúnī nchivī sáhá jíi jíin ní.

Cachī ō.

⁷ De nūcūhun inī ndá nú ndacá pastor nū, jā ní stēhén ndá dē tūhun Yāā Dios nūū nū. De sáhá váha nú cuenta nāsa ní nīhin tíñú

jā ní nsáhá ndá dē, de ndacu nú dē jā ní ncandija dē jā sáhá yā jēhē dē.

⁸ De Jesucristo chi iin-ni cáá yā ichi chátá jíin mitan jíin ní cání.

⁹ Túsaá de mā cuáha ndá nú tūhun jā candija nú ndácá tūhun jā síin cáhān jāa nduú quetáhān jíin tūhun maá yā. Chi íyó vāha jā cuja ánō ō sáhá tūhun jā vāha iní yā jíin ó. De nduú jíini űúhún ó tūhun jā tatúni síquí jā yáji ō, chi nduú níhīn tíñú cuití jíin nchiví jā íyó jíin.

¹⁰ De maá ó chi névāha ó maá Cristo jā ní nsōcō yā maá yā jēhē ō. De ndácá sūtú jā sócō cā dē modo jā cáhān ley janahán, nduú ná cuá níhīn dē nūū yā jā ní nsōcō yā maá yā.

¹¹ De sūtú cúñáhnú cá, tá ní nsōcō dē níñi ndácá quiti iní cuarto ĩ cá jā síquí cuáchi, de yiquí cúñu tí ní nteñuhūn dē ichi chátá űuū.

¹² De suni súcuán ní ndoho maá Jesús ichi chátá űuū, tácuca jíin níñi maá yā de sáhá ndoo yā nchiví.

¹³ Túsaá de mā cóo inuú cá iní ō jíin nchiví jāa nduú cándija, chi modo jā cóhōn jíin yā ichi chátá űuū, de ná ndóho ó jíin yā jā sáhá catá ji.

¹⁴ Chi ñayívi yáhá nduú ná űuū íyó nūū coo ó ní cání, chi sa ndúcú ó maá űuū nūū cundeē ō quívi quiji.

¹⁵ Túsaá de jā jíin Jesucristo de níni ná cáhān ō jā cúñáhnú ndasí Yāa Dios, chi suu cúu tá cúu iin jā sócō ō nūū yā, suu jā nácuetáhví ó nūū yā.

¹⁶ De mā náa iní ndá nú jā sáhá vāha nū nūū táhān nú, de cuāha nú jā cúmaní nūū ji. Chi modo iin jā sócō nū nūū Yāa Dios cúu ndácá yáhá, de cúsi iní yā jíin.

¹⁷ De candija ndá nú nūū ndá tēe jā cúu pastor nū, de cuetáhví nú nūū dē. Chi jíto ndá dē ndóhó jā quendōo vāha ánō nū, chi jíni dē jā cánuú nacuāha dē cuenta nūū yā. De cundihví iní nū sáhá vāha nú, tácuca cusii iní dē síquí nū de mā cúcuécá iní dē. Chi tú mā sáhá vāha nú de mā cóo jā vāha jíin nú.

¹⁸ De cācān táhví nū jēhē ndá ní. Chi nijin cúu iní ánō ní jāa nduú ná cuáchi ní. Chi cúni ndá ní caca yíñúhún ní jíin ndácá tiñu.

¹⁹ De suni cáhān ndáhví ní jíin ndá nú jā cācān táhví ndasí nú jēhē maá ní, tácuca cuāha yā tūhun jā ñamā cá cuēe tucu ní nūū nū.

Bendición jíin saludo jā sándhí

²⁰ De maá Yāa jā jēhe tūhun ndeē tūhun síi iní nūū ō, ní nastécū jā Jētohō ō Jesucristo máhñú ndiyi. De Jesús cúu pastor cúñáhnú jā jíto nchiví jā cúu tá cúu ticáchí yā. Chi jíin níñi yā ní nsáhá cutú yā contrato jeé yā jā coo ní cání.

²¹ De űúhún iní ní jā Yāa Dios ná sáhá yā jā cuja iní ndá nú, tácuca cuu sáhá nú ndácá tiñu vāha nása jétahān iní yā. De űúhún iní ní jā jíin fuerza Jesucristo jā ndeē yā iní ō, ná sáhá Yāa Dios jā cuu ó nchiví jā cúsi iní yā

jíin. De ná cáhān ō jā vii ndasí cúñáhnú yā ní cání. Amén.

²² Hermano, cáhān ndáhví ní jíin ndá nú jā cune cáhnú iní nū jā sndihví iní ní ndá nú jíin jacū-ni tūhun jā ní ntee ní nūū carta yáhá.

²³ De cáhí tūhun ní jā hermano ō Timoteo, ja ní nquee dē vecāa. De tú ñamā quiji dē yáhá, de cuēe nduú ní nūū nū jā cuní táhān ó.

²⁴ De cáhān ndá nú jíin ndá tēe cúu pastor nū jíin ndá hermano jā cándija, jā sáhá ndeē iní dē, cáhí ní. De nchiví Italia suni cáhān ji jā sáhá ndeē iní ndá nú.

²⁵ De űúhún iní ní jā ná sáhá cá Yāa Dios jā vāha ndá nú. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA JA NI NTEE SANTIAGO NUU NDA NCHIVI CANDIJA

¹ Maá nĩ cúu Santiago, mozo Yāa Dios jíin Jētohō ō Jesucristo. De tēe nĩ carta yáhá cuēē nūu ndá nú nchivĩ cándija já cúu nú ndihúxĩ ūu tatā Israel, de nĩ jītē nuu ndá nú nĩ ñayivĩ. Sáhá ndeē inĩ ndá nú.

Yāa Dios sáhá já jícūhun inĩ ō

² Ñanĩ mánĩ, cusii ndasĩ inĩ ndá nú de tú quiji quéhén nūu tūndóhó síquĩ nū.

³ Chi jíin ndá nú já tú jito túnĩ tūndóhó ndóhó tú cándija nĩhin nū, de ñúcuán cúu já scúja áno nū já cuandēē inĩ nū.

⁴ De cuandēē inĩ nū jondē cuja váha nú jíin tūndóhó, tácuu cuu sáhá nú ndácá tiñu váha, de má cúmanĩ já squíncuu váha nú nū yá.

⁵ De tú ní iin nú cúmanĩ já jícūhun inĩ nū caca ndichĩ nú jíin tūhun Yāa Dios, de cācān nū nū yá, de sáhá yá já jícūhun inĩ nū. Chi sáhá yá ndihĩ já jícān nchivĩ, de nduú cúxeēn yá nūu jĩ já jícān jĩ.

⁶ De tá jicān nū, de cánuú candija nú já sáhá yá já jicān nū, de má cānĩ síquĩ inĩ nū. Chi nchivĩ já jánĩ síquĩ inĩ, cúu jĩ tá cúu ndute mar já jisō de cuāhān cháhá chúcuán sáhá táchĩ.

⁷ Nchivĩ ñúcuán má cānĩ inĩ jĩ já sáhá Jētohō ō já jicān jĩ.

⁸ Chi nchivĩ já jánĩ ūu inĩ, chi maá-ni já násāma inĩ jĩ jíin ndácá tiñu sáhá jĩ.

⁹ Ndácá hermano ndáhvi, ná cusii inĩ dē já sáhá Yāa Dios já cuñáhnú dē.

¹⁰ Sochi hermano cuicá, ná cusii inĩ dē tú nĩ ndundáhvi dē. Chi ndácá tēe cuicá, ñamā náá já cuicá dē, tá cúu já ñamā náá itā yūcū.

¹¹ Chi tá quénda nandii de cúhihni, de yíchi-ni yūcū, de cóyo-ni itā, de náa-ni já víi cáá. De suni súcuán ndoho ndá tēe cuicá juni iyó dē jíin ndá tiñu sáhá dē.

Siquĩ já jito túnĩ tūndóhó yóhó

¹² Nácá ndetū tēe já jēndēē inĩ dē tú jito túnĩ tūndóhó dē. Chi tá ja nĩ ncundēē dē jíin, de nihĩn dē premio já cuñáhnú dē cutecū dē níi cānĩ. Chi súcuán nĩ nquee yuhú Yāa Dios já cuāha yá nūu nchivĩ já mānĩ jíin yá.

¹³ Tú iin nchivĩ cúu inĩ jĩ sáhá jĩ cuāchi, de má cānĩ inĩ jĩ já nūu Yāa Dios vāji já cúu inĩ jĩ sáhá jĩ cuāchi. Chi ní iin má cúu cuiti sáhá já quivĩ Yāa Dios cuāchi, de juni maá yá nduú squivĩ yá ní iin nchivĩ nūu cuāchi.

¹⁴ Chi sa já ndiyo inĩ maá jĩ, suu sáhá já cúu inĩ jĩ sáhá jĩ cuāchi, de scāndā inĩ jĩ, chí suu ñúcuán cúu já stáhvi.

¹⁵ De já ndiyo inĩ jĩ, ñúcuán cúu já squijéhe cuāchi. De cuāchi ñúcuán, tú ja nĩ ncuñihin, de sáhá já tánū táhvi nchivĩ.

¹⁶ Túsaá de má stivĩ ndá nú jíin ndá já jánĩ inĩ nū, ñanĩ mánĩ.

¹⁷ Ndácá já cútahvi ō já váha já víi iyó, chi vāji ichi andivĩ nūu maá Yāa Dios, Yāa já ní nsáhá ndácá já jéhe nduva já iyó andivĩ. De maá yá nduú násāma cuiti inĩ yá tá cúu nūu násāma nduva jíin cōndāhvi.

¹⁸ De ní nsáhá yá já cúu ō sēhe yá, chí nĩ ncandija ō tūhun ndāā yá. De ní nduu ō tá cúu sēhe xihna ñúhún yá nūu ndá cá sēhe yá já quiji, chí súcuán nĩ jētahān inĩ yá sáhá yá.

Siquĩ nása chíñúhún ndāā ō ya

¹⁹ Túsaá de ndá ndóhó ñanĩ mánĩ, ñamā tee sōho nú tūhun yá, sochi má cāhān ñamā nū ní má quítĩ ñamā inĩ nū.

²⁰ Chi nchivĩ já quítĩ inĩ, nduú sáhá jĩ tiñu ndāā já cūnĩ Yāa Dios.

²¹ Túsaá de siāā nū ndácá tiñu tēhén jíin tiñu néhén já ní ncāyā jíin nū. De coo vitá inĩ nū de cuetáhvi nú tūhun yá já ní nguivĩ inĩ áno nū. Chi tūhun ñúcuán ndiso poder já cácu áno nū.

²² De squíncuu nú já stéhén tūhun yá, de nsuú maá já cunini nú stucuán-ni, chí tú súcuán de stáhvi ndá nú maá nū, chí nduú nihĩn tiñu de tú nduú squíncuu nū.

²³ Chi tēe já níni dē tūhun yá súcuán-ni, de nduú squíncuu dē, cúu dē tá cúu iin tēe já ndéhe dē nūu espejo nása cáá nūu dē.

²⁴ De ndéhe váha dē nūu dē, de cuāhān dē-ni, de sá de náa inĩ dē nása cáá nūu dē.

²⁵ Sochi tú iin tēe nduú náa inĩ dē tūhun já níni dē, chí sa chūhun váha inĩ dē já cāhān maá ley ndāā Jesús já ní nsáhá libre yóhó, de tú cuiñi nihĩn dē jíin, de squíncuu dē já ndácu, ñúcuán de coo ndetū dē jíin tiñu váha já sáhá dē.

²⁶ De tú ní iin ndá nú jánĩ inĩ nū já chíñúhún váha nú Yāa Dios, de tú nduú jito nú yáá nū, túsaá de stáhvi nú maá nū, de nduú jétínú cuiti já chíñúhún nū yá.

²⁷ Nchivĩ já chíñúhún ndoo chíñúhún ndāā jĩ maá Tatá ō Yāa Dios, tiñu yáhá sáhá jĩ: Chíndēē ndá jĩ sūchĩ já ní nquendōo ndáhvi, jíin ndá ñahan já ní nquendōo ndáhvi, tú ná-ni tūndóhó iyó. De nduú sátéhén jĩ áno jĩ jíin tiñu néhén já iyó inĩ ñayivĩ.

2

Jā má cūyichĩ inĩ ō cunĩ ō nchivĩ ndáhvi

¹ Ñanĩ mánĩ, cándija ndá nú Jētohō ō Jesucristo já víi cuñáhnú yá. Túsaá de má cūyichĩ inĩ ndá nú nchivĩ ndáhvi, chí inuú sáhá nú jíin ndihĩ nchivĩ.

² Chi iyó vuelta já quivĩ iin tēe inĩ vehe nūu ndútútú ndá nú, de ñúhún xehe oro ndahá dē, de ñúhún dē sahma váha. De suni iyó vuelta já quivĩ iin tēe ndáhvi, de ñúhún dē sahma tehndé.

³ De nduú váha de tú sáhá yíñúhún nú jíin tēe ñúhún sahma váha, de cāhān nū jíin dē: Cundeē ní lugar váha yáhá. De cāhān nū jíin

tēe ndáhvī: Ñúcuán cuiñi ní, á yáhá cundeē ní nūū ñúhún, cachī nū.

⁴ De tú súcuán sáhá ndá nú, de nduú jáni váha inī nū síquī táhán nū, chí síin sáhá nū jíin tēe cuićá jíin tēe ndáhvī.

⁵ Ñanī mánī, chuhun inī ndá nú tūhun cáhān ni: Yāā Dios nī ncacājī yā nchivī ndáhvī inī ñayivī yáhá jā coo cuićá ji jíin tūhun cándija ji yā, de ñihīn ji táhvī ji inī ñuū nūū tátúnī yā. Chí nī nqee yuhú yā jā cuāha yā ñúcuán nū nchivī māni jíin yā.

⁶ De sa ndá máá nú jēhe nú tūhun canoō nchivī ndáhvī. ¿De á nsuū ndá tēe cuićá cúu jā stáhvī ndá ndóhó síquī jā ñihīn dē xūhún nū, de ñamā cáhān dē cuāchi síquī nū nūū justicia?

⁷ De suni cáhān nēhén ndá dē síquī Cristo, de suu sívī maá yā cúu jā nánī ndá nú cristiano.

⁸ Váha sáhá ndá nú de tú squincuu ndija nú maá tūhun ñáhnú cá jā cáhān ley, tá cúu nūū yosō nūū tutú īi. Cundáhvī inī nū táhán nū tá cúu nūū cundáhvī inī nū maá nú, cáchi.

⁹ De tú síin síin sáhá nū jíin nchivī cuićá jíin nchivī ndáhvī, túsaá de cuāchi sáhá ndá nú, de ndéē cuāchi síquī nū jā stívī nú ley Yāā Dios.

¹⁰ Chí tú iin nchivī stívī ji iin-ni tiñu jā ndácu ley, de víso ná squincuu ji ndihi cá, de cúu tá cúu jā ní stívī ji ndihi ley, de ndihi ñúcuán cundeē cuāchi síquī ji.

¹¹ Chí Yāā Dios já, nī ncāhān yā jā má cásiquī ndéē táhán nū, suni nī ncāhān yā jā má cahñī nū ndiyi. De víso nduú ní ncásiquī ndéē táhán nū, sochi tú ní jahñī nū ndiyi, túsaá de ja ní stívī ndihi nú ley.

¹² De ndacá jā cáhān nū jíin jā sáhá nú, chí cánuú sáhá nú cuenta jā sáhá ndāā yā ndihi ñúcuán jíin maá ley Jesús jā ní nsáhá libre ndóhó.

¹³ Chí quivī jā sáhá ndāā yā tiñu, de nchivī jáā nduú ní ncundáhvī inī táhán, suni mā ñihīn ji tūhun cundáhvī inī. Sochi nchivī jā ní ncundáhvī inī táhán, de maá quivī juicio jā sáhá ndāā yā tiñu de cusii inī ji jā ní sndáhvā yā cuāchi ji.

Nduú jétiñú jā cándija ó de tú nduú squincuu ó

¹⁴ Ñanī mánī, tú cáhān iin tēe jā cándija dē jā sáhá yā jēhē dē, de tú nduú sáhá dē tiñu váha, ¿de ñasa ñihīn tiñú jā súcuán? ¿A cuu cácu áno dē jíin jā cáhān dē-ni jā cándija dē, de tú nduú sáhá dē tiñu váha?

¹⁵ De tú iin hermano á hermana ndacá ó, cúmanī sahma ji jíin jā cajī jí ndacá quivī,

¹⁶ de tú ní iin ndá nú cáhān jíin ji: Sáhá ndéē inī nū, de cusúcún váha nú de cajī váha nú, cachī nū jíin ji, de tú nduú jēhe nú jā jíni ñúhún ji cutecú ji, ¿de ní tiñu jā cáhān nū súcuán?

¹⁷ De suni súcuán cúu jā tú cáchi nū jā cándija nú jā sáhá yā jēhē nū, de tú nduú sáhá nú tiñu váha, túsaá de nduú ñihīn tiñú cuiti jā cáhān nū jā cándija nú.

¹⁸ Sochi sanaā de cáhān iin nchivī: Ndóhó chí cándija nú jā sáhá yā jēhē nū, de nduhū chí sáhá ní tiñu váha. ¿Ñasa stēhēn nū jā cándija nú jā sáhá yā jēhē nū, de tú nduú sáhá nú tiñu váha? De nduhū chí sáhá ní tiñu váha, de súcuán stēhēn ní jā cándija ní jā sáhá yā jēhē ní.

¹⁹ Ndāā chí cándija nú jā íyó iin-ni Yāā Dios. De va íyó váha túsaá. Sochi ndá táchi chí suni súcuán cándija, de quísi jā yúhú, chí nduú sáhá tiñu váha.

²⁰ ¿De nūcu nduú jíicūhun inī ndá nú? ¿A nduú jíni nū jā tú nduú sáhá nú tiñu váha, de nduú ñihīn tiñú cuiti jā cáhān nū jā cándija nú?

²¹ De tatá ó Abraham, nī sndáhvā yā cuāchi dē síquī jā ní nsáhá dē tiñu váha. Chí nī jetáhvī dē jā ní ncāhān yā jā cahñī dē sēhe dē Isaac, sōcō dē ji nūū altar.

²² De jíicūhun inī ndá nú jā síquī jā ní ncandija dē jā sáhá yā jēhē dē, suu síquī ñúcuán cúu jā ní jetáhvī dē tá ní ncāhān yā jā sōcō dē sēhe dē. De jā ní jetáhvī dē, súcuán ní stēhēn dē jā cándija ndija dē jā sáhá yā jēhē dē.

²³ De súcuán nī nqee ndāā tūhun jā cáhān tutú īi: Abraham nī ncandija dē jā sáhá yā jēhē dē, de jā ñúcuán ní sndáhvā yā cuāchi dē, cáchi tutú. De ní jecunaní dē amigo Yāā Dios.

²⁴ Túsaá de ja ní jíni ndá nú jā sndáhvā Yāā Dios cuāchi nchivī jā sáhá ji tiñu váha síquī jā cándija ji jā sáhá yā jēhē ji, de nsuú maá-ni jā cáhān ji jā cándija ji.

²⁵ De suni súcuán Rahab, víso ñahan ndii ní ncuu ña xihna cá, de ní sndáhvā yā cuāchi ña síquī jā ní nsáhá ña tiñu váha. Chí ní jēhe núú ña vehe nūū ndá mozo jā ní ntají Josué, de ní nchuhun ña dē incá ichi, tácuca cácu dē nūū ndá tēe ndúcú cahñī dē. De jā ñúcuán ní sndáhvā Yāā Dios cuāchi ña.

²⁶ De iin nchivī tú nduú cá áno ji nūū yiqui cúu ji, de ndiyi cúu ji. De suni súcuán tú cándija ó jā sáhá yā jēhē ó, sochi tú nduú sáhá ó tiñu váha, de cúu ó tá cúu ndiyi.

3

Tūhun síquī yáá ó

¹ Ñanī mánī, mā cāni inī cuāhā táhān nū jā cuu nú maestro jā stēhēn tūhun yā. Chí jíni ndá nú jā ndá máá ó jā stēhēn tūhun, cuāhā cá cuāchi nacunehen yā síquī ó.

² Chí ndihi ó stívī cuāhā tiñu. De tú iin tēe cuu coto dē yáá dē jā má stívī dē jíin ní iin jā cáhān dē, tú súcuán de váha ndasí tēe cúu dē, de suni cuu coto dē ní cá dē jā má stívī dē.

³ Chi cúu tá cúu jā chühún ó freno yuhú caballo, de súcuán jáhnü ó ní tī jā quihín tī ní-ni cúu nū cūnī ó.

⁴ De suni súcuán ndácá barco, visō náhnü ndasí, de visō nihin chindahá táchi, de jíin iin timón lulí-ni de cuu scuicó tee scáca, de quihín dē jíin ní-ni cúu nū cūnī dē.

⁵ De suni súcuán cúu yáá ó, chi visō lulí-ni, de cuāhā ndasí sáhá ó jíin. De suni jíiní ó jā iin ñuhūn lulí de cuu scuíquín jā cāyū iin yucu cáhnü ndasí.

⁶ De suni súcuán cúu yáá ó, chi sáhá tá cúu iin ñuhūn, chi scuíquín cuāhā ndasí tiñu nehén. De yáá ó cúu iin parte lulí yiqui cūñu ó, de sáhá jā quívi ní ó cuāchi. Chi jondē infierno vāji ndácá tūhun nehén jā cáhān ó, de yáá ó scuíquín cuāhā tiñu nehén níi tiempo jā ndéé ó iní ñayívi.

⁷ De nchiví chi cuu cáhnü ji ndácá nūu quiti jíin saā jíin cōó jíin quiti ñuhūn iní mar, de jā nī jáhnü ji cuāhā tī.

⁸ Sochi ní iin nchiví mā cūu cáhnü ji yáá ji. Chi iin jā nehén jā má cūu cáhnü ji cúu. De tá cúu yuhú cōó jā ñuhūn chitū veneno jā jáhnü, súcuán cúu yáá ó.

⁹ De jíin yáá ó de chíñuhún ó Tatá ó Yāā Dios, de suni jíin yáá ó de cáhān nehén ó siquí nchiví jā ní nsáhá yā ánō ji tá cúu nūu iyó maá yā.

¹⁰ Iin-ni yuhú queé tūhun chíñuhún ó yā jíin tūhun cáhān návāha ó. Ñanī mānī, nduú iyó vāha cuitī jā súcuán.

¹¹ ¿A iin-ni sócō quéne ndute vāha jíin ndute úguā, á naá cúu?

¹² Ñanī mānī, ¿á cuu cuun ndihā oliva xīnī ñutun higo, de á cuu cuun ndihā higo ndahá yūcū uva, á naá cúu? De suni súcuán iin sócō mā cūu quene ndute úguā jíin ndute vāha.

Tūhun ndíchí jā vāji nūu Yāā Dios

¹³ De tú ní iin nū ndíchí de jíicūhun vāha iní nū, túsaá de jíin jā jica ndāā nū de stéhēn nū jā súcuán cúu nū. De sáhá suchí nū maá nū siquí jā névāha nū tūhun ndíchí yā.

¹⁴ Sochi tú cúcuásūn ndasí iní ndá nū de tú ndúcū nū jā cuñáhnü maá nū, túsaá de mā cútéyí nū caní iní nū jā ndíchí nū. Chi suu cúu jā stáhvi nū, de cúu nū contra siquí tūhun ndāā.

¹⁵ Chi nchiví jā iyó súcuán, nsūu nūu Yāā Dios vāji jā ndíchí ji. Chi cuenta ñayívi cúu, jíin cuenta nchiví jā cánehén ánō ji, jíin cuenta maá táchi cuñáhnü cúu.

¹⁶ Chi nūu iyó nchiví cúcuásūn iní jíin nchiví ndúcū jā cuñáhnü maá, suu ñúcuán iyó tūhun sácā nuu jíin ndácá tiñu nehén.

¹⁷ Sochi tūhun ndíchí jā vāji nūu Yāā Dios, tá ní nsáhá jā ní ndundíchí nchiví, ñúcuán de iyó ndoo ánō ji. De suni ndéé mānī ndá ji jíin táhān ji, de vitá iní ji, de nduú nihin iní ji. De cundáhvi iní ji táhān ji, de sáhá ji tiñu vāha. De suni iyó ndāā ji, de nduú stáhvi ji.

¹⁸ De nchiví jā ndéé mānī jíin táhān, jíin tūhun mānī sáhá ji ndácá tiñu ndāā, de nihin ji jā quendōo ndāā ji.

4

Mā cútóó ó ndácá jā iyó iní ñayívi

¹ ¿De nása quijéhé jā cánāá ndá nū jíin jā tétáhān nū? Quijéhé siquí jā ndiyo iní nū ndácá jāá nduú vāha, de suu scándā ndasí iní ánō nū.

² Chi ndiyo iní ndá nū, de nduú névāha nū, de suu sáhá jā jáhnü nū ndiyo. Ndiyo iní ndá nū jā névāha táhān nū, de nduú nihin nū, de suu sáhá jā tétáhān nū de cánāá nū. De nduú nihin nū jā cūnī nū, chi nduú jíicān nū nūu Yāā Dios.

³ De tú jíicān nū, de nduú nihin nū, chi nduú jíicān vāha nū, chi maá-ni jā cūsi iní maá nū cúu jā jíicān nū nūu yā.

⁴ Nchiví jā sndōo Yāā Dios cúu ndá maá nū. ¿A nduú jíin nū jā tú cútóó iní nū jā iyó iní ñayívi, ñúcuán cúu jā jíiní úhvi nū Yāā Dios? Chi nchiví jā cútóó iní jā iyó iní ñayívi, nduú ji nchiví jā jíiní úhvi nūu Yāā Dios.

⁵ De nduú cáhān cáhā tūhun yáhā jā yōsō nūu tutū ī: Maá Espiritu jā ní jēhe Yāā Dios jā ndéé iní ó, cútóó ndasí yā yóhó, chi mānī yā jíin ó, cáchi.

⁶ De jā vāha iní Yāā Dios, de jēhe yā fuerza iní ó jā má sáhá ó súcuán. Chi cáhān tutū ī: Yāā Dios jāsi yā nūu nchiví jā sáhá téyí maá, de vāha iní yā chindeé yā ndá nchiví jā sáhá suchí maá, cáchi.

⁷ Túsaá de cuetáhvi ndá nū nūu Yāā Dios. De cuiñi nihin nū jā má cuetáhvi nū táchi cūñáhnü, de cunu cūnī ndá ndóhó.

⁸ Mānī cā coo nū jíin Yāā Dios, de víhí cā stéhēn yā jā mānī yā jíin nū. Ndá ndóhó jā sáhá cuāchi, sáhá ndoo nū maá nū, sndōo nū cuāchi. De ndá ndóhó jā cūnī nū coo mānī nū jíin Yāā Dios de suni cūnī nū cútóó nū jā iyó iní ñayívi, sáhá ndoo nū ánō nū jā má cōó cā nū súcuán.

⁹ Natahúhvi iní nū, de cucuécā iní nū, de cuacu nū siquí jā iyó cuāchi nū. De visō ní jācū nū, sochi mitan de cuacu cohó nū. De visō ní ncusi iní nū, sochi mitan de nducuécā iní nū.

¹⁰ Sáhá suchí nū maá nū nūu Yāā Dios, de sáhá ñáhnü yā ndóhó.

Mā cundihvi iní ó siquí cuāchi táhān ó

¹¹ Hermano, mā cáhān nehén ndá nū siquí táhān nū. Chi tee jā cáhān nehén siquí táhān, á jā ndihvi iní siquí cuāchi táhān, chí modo jā siquí ley Yāā Dios cáhān nehén dē. Chi nduú squíncuu dē ley jā cáhān jā cundáhvi iní ó táhān ó, de sáhá dē cuenta jāá nduú iyó ndāā ley yā. De tú cáhān nū jāá nduú iyó ndāā ley yā, túsaá de nsūu jā squíncuu nū, chí sa jā cáhān nū siquí.

¹² Iyó iin-ni Yāā jā ní jēhe ley, de mátúhún-ni yā cúu jā sáhá ndāā sīquī cuāchi. De scácu yā nchiví cándija, de stánū táhvī yā nchiví nduú cándija. ¿Túsaá de ná tiñu ndíso nú jā sáhá ndāā nū sīquī táhán nú?

Nduú vāha jā sáhá téyíí ó maá ó

¹³ Mitán de cáhān nū jín ndá ndóhó jā cáhān sūcuán: Mitán á stēen de cōhōn ñuū ñūcuán, de cundeē ó iin cuīyā, de cueen ó xícó ó de ñihñ ó sīquī, cáchī nū.

¹⁴ De nduú jínī cuiti nū nāsa coo stēen. ¿Chi nā váha víhí cúu vida nū? Cúu tá cúu iin vícō nūhún jā iin núnúú-ni núcūhun, de ñūcuán de ndúte-ni.

¹⁵ De sa váha cā cáhān nū: Tú cúnī maá Jētohō ó de cutecū ó de sáhá ó yáhá á sáhá ó ñūcuán, cachī nū.

¹⁶ Sochí cúsá maá jā cáhān téyíí ndá nú. De nduú váha jā sūcuán sáhá téyíí nū maá nú.

¹⁷ De tú iin nchiví jínī jí sáhá jí tiñu váha, de tú nduú sáhá jí, de cuāchi cúu túsaá.

5

Tūhun jā cáhān nūú ndá tēe cuicá

¹ De cáhān ní jín ndá ndóhó tēe cuicá, jā cuacu nú de cuacu cóhó nū sīquī tūndóhó jā quiji sīquī nū.

² Chi ndatíñú cuicá jā névāha nú, ja téhyū. De sahma váha nú, ja yájī tiquixín.

³ De oro jín plata jā névāha ndá nú, chi ja néne xaha. De xaha ñūcuán stēhēn jāá nduú ní nsáhá váha nú jín xūhún nú. De ñūcuán cúu jā ndunihñ cuāchi sīquī nū, tá cúu iin ñuhún jā snáá yiqui cúñu nú. Chi ní nascáyā cuāhā nū ndatíñú váha ndá quívi cuándihi yáhá.

⁴ De ndá tēe jā ní jehndē trigo nū, nduú ní nchúnáá váha nú yáhvī dē. De mitán de cána jee ndá dē nūú Yāā Dios, Yāā cúu Jētohō nūú ndá ángel andiví, jā sūcuán ní nsáhá ndá nú. De níni yā jā cána jee ndá tēe ní jehndē trigo nū.

⁵ Vāha ndasí tēcū ndá nú iní ñayívi yáhá, de sáhá nú ndácá jí cúsi iní maá nú. De jito váha nú maá nú, de cúu nú tá cúu quiti neñu jā ndétu quívi jā cuu.

⁶ De ní ntee ndá nú cuāchi sīquī ndá nchiví váha, de jondē ní jahni nú jí. De nduú ní ncúu casí jí jā sáhá nú.

Jā ná cóo paciencia iní ó de cācān táhvī ó

⁷ Hermano, túsaá de coo paciencia iní ndá nú jā cundetu nū jondē quívi jā nenda maá Jētohō ó. Ndá tēe jā sátíñú ñuhun, cánuú coo paciencia iní dē cundetu dē jondē quiji sávi néhēn jín sávi temporal, de sá de ñihñ dē nūni váha jā jēhe itū.

⁸ De suni sūcuán coo paciencia iní nū, de ndeé coo iní nū cundetu nú, chi cuācuñatin nenda maá Jētohō ó.

⁹ De mā cáhān sóo nū sīquī jā sáhá táhán nú, hermano, tácuā mā jícuñdeē cuāchi sīquī

nū. Chi maá Yāā jā sáhá ndāā cuāchi, ja ñatin nenda yā.

¹⁰ Ñani mánī, cunahán ndá nú nāsa ní nsáhá ndá tēe ní nacani tūhun maá Jētohō ó jondē janahán, chí ní ncúu ndá dē iin ejemplo nūú ó. Chi víso ní ndoho dē, de ní iyo paciencia iní dē.

¹¹ De cáhān ó jā nchiví jā jendeé iní jín tūndóhó, iyó ndetū jí sáhá Yāā Dios. Chí ní jini ndá nú tūhun nāsa ní jendeé iní Job jín tūndóhó, de suni jínī nū jā váha ndasí cā ní nquendōo dē ní nsáhá maá Jētohō ó tá ní nchāha tūndóhó. Chí cūndáhvī ndasí iní yā yóhó, de váha ndasí iní yā jín ó.

¹² Ñani mánī, jā cánuú cā cúu jā má cáhān nū sívi Yāā Dios jín tūhun jā cáhān téyíí nū. Mā cáhān nū verdad de Dios, Yāā ndeé andiví, de ní mā cáhān nū verdad de Dios, Yāā xíi ñayívi, de ní iin cā tūhun sūcuán mā cáhān téyíí nū. Chí tú cáhān nū jā cuu, de sūcuán-ni cáhān nū. De tú cáhān nū jāá nduú, de sūcuán-ni cáhān nū. Mā scáa cā nū cáhān nū, tácuā mā nácunehēn Yāā Dios cuāchi sīquī nū.

¹³ De tú iyó iin nú jā ndóho tūndóhó, de cācān táhvī nū. De tú iyó iin nū jā cúsi iní, de cata nū himno jā chíññuhún nū yā.

¹⁴ De tú iyó iin nú jā cúhū, de cana nú ndá tēe cuñáhnú jā jito nchiví cándija. De ná cācān táhvī ndá dē jēhē nchiví cúhū. De jín sívi maá Jētohō ó ná chíhi dē aceite jí.

¹⁵ De tú cándija dē jā sáhá Jētohō ó jā jicān táhvī dē, ñūcuán de scácu yā nchiví cúhū. Chí nasáhá váha yā jí, de tú ní nsáhá jí cuāchi, de cune cáhnú iní yā nūú jí.

¹⁶ Tú sūcuán de nacani ndāā ndá nú cuāchi nū nūú táhán nū, de cācān táhvī nū jēhe táhán nū tácuā nduvāha ndá nú. Chí tú ndíhvī iní iin nchiví ndāā jā jicān táhvī jí, de váha ndasí níhñ tiñú, chí sáhá yā jā jicān jí.

¹⁷ Chí Elias, tēe ní nacani tūhun Yāā Dios janahán, suni iin tēe jā tá cúu nūú iyó maá ó ní ncúu dē. De ní jicān táhvī ndasí dē jā má cúñ sávi, de nduú ní ncúun sávi uní cuīyā jín iñū yōó.

¹⁸ Ñūcuán de ní jicān táhvī tucu dē, de ní ncúun sávi, de ní nquene tucu ndácá jā quéne nūú ñuhún.

¹⁹ Ñani mánī, tú iin nú ní sndóo ichi ndāā, de tú incá nū nachuhun ichí nú táhán nū,

²⁰ tú sūcuán de cuní nū jā tú ní nachuhun ichí nú tēe ní nguívi cuāchi, de ja ní scácu nū dē jā tánú táhvī dē nícu, de sūcuán iyó tūhun cáhnú iní nūú cuāhā cuāchi dē.

CARTA XIHNA ÑUHUN JA NI NTEE SAN PEDRO APOSTOL NUU NDA NCHIVI CANDIJA

¹ Maá nĩ cúu Pedro, apóstol já ní ntaji Jesucristo, de téé nĩ carta yáhá cuēē nūū ndá ndóhó nchivi já ní jite nuu, de ndēē jīcá ndá nū ní Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, jīn Bitinia.

² De maá Tatá ó Yāā Dios nĩ nacāji yā ndá nū, chi sūcuán nĩ ncundaā inī yā jondē ncháha ca jēcōo ñayīví. De jīn Espiritu Santo nĩ nsáhá yā já iyó ndoo iyó nĩ ndá nū de jétáhvī nū nūū yā, de nĩ naquete yā ánō nū jīn niñi Jesucristo. De ñúhún inī nĩ já ná cáya cā ndacá já váha já sáhá yā ndóhó, jīn já coo ndēē coo siī inī ndá nū.

Jā ñúhún inī ó ndacá já váha já coo andivī

³ Ná cáhān ó já cúñáhnú ndasī Yāā Dios, Yāā cúu Tatá maá Jētohō ó Jesucristo. Chi nĩ ncundáhvī ndasī inī yā yóhó, de nĩ nsáhá yā já nĩ nacacu jeé ó, síquī já nĩ natecū Jesucristo. De já ñúcuán cúu já ní nĩ ñúhún inī ó ndacá já váha já coo.

⁴ Chi níhīn nū táhvī já ñúhún váha inī andivī já cúu ndá nū. De táhvī ñúcuán mā náā cuitī, nĩ mā tíví cuitī, de nĩ mā ndíhī cuitī.

⁵ Chi cándija ndá nū já sáhá Yāā Dios jēhē nū, de já ñúcuán jīto yā ndá nū jīn poder yā, tácuca scácu yā ndá nū quivī sándihī, chi nĩ nsáhá ndāā yā já sūcuán coo.

⁶ Já ñúcuán cúsiī ndasī inī ndá nū, visó jīnī nū cuahā nū tūndóhó jacū-ni quivī.

⁷ Chi tá cúu nūū sndúhá nchivī oro jīn ñúhún, de jīto tūnī jī tú já váha cúu, suni sūcuán cánuú coto tūnī tūndóhó ndóhó tú cándija níhīn nū á nduú. Chi já cándija níhīn nū, yáhvī ndasī cá cúu nsúú cá oro, ndatíñú já náā. De ñúcuán cúu já cuetúhún yā ndá ndóhó, de sáhá ñáhnú yā ndóhó, de sáhá yíñúhún yā ndóhó quivī já nenda nijīn Jesucristo.

⁸ De visó nduú ní jīnī ndá nū nūū yā, de mānī ndasī nū jīn yā. De cándija níhīn ndá nū yā visó nduú jīnī nū nūū yā mitan. De vii ndasī cúsiī inī nū, chi jondē nduú cá quēnda cuitī tūhun já cachī tūhun ó nása cúsiī inī ó.

⁹ De níhīn táhvī nū já cácu ánō nū, chi já ñúcuán cúu já cándija ndá nū.

¹⁰ De ndá téé nĩ nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán, nĩ nanducú váha dē nĩ jīcā tūhún váha dē síquī tūhun nása scácu yā yóhó. De nĩ ncachī dē nása sáhá Yāā Dios já váha ndá nū.

¹¹ Chi jondē ncháha ca coo, de nĩ stéhēn Espiritu Cristo nūū ndá dē nása quiji tūndóhó síquī Cristo, jīn nása vii nduñáhnú tucu yā tá yáha tūndóhó ñúcuán. De nĩ nanducú váha

dē já ná jícūhun inī dē ná quivī quiji Cristo de nása coo ndacá já ní ncáhān maá Espiritu já ndēē inī dē.

¹² De nĩ stéhēn Yāā Dios nūū dē jáā nsúū maá dē cuni ndá tiñu já ní nacani dē ñúcuán, chi sa maá ó cúu já cuni. De mitan já ní jini ndá máá nū tūhun ñúcuán, chi ndacá téé nacani tūhun já scácu yā yóhó, nĩ nacani dē nūū nū, nĩ nsáhá poder Espiritu Santo já ní nquiji ichi andivī. De tūhun ñúcuán chi jondē ndá máá ángel Yāā Dios nánducú tácuca ná jícūhun inī.

Jā cunī yā já coo ndoo ánō ó

¹³ Já ñúcuán ndito coo ndá nū, de cáji coo inī nū. De cuhun ndasī inī nū já níhīn nū ndacá já váha já sáhá Yāā Dios ndá ndóhó quivī já nenda nijīn Jesucristo.

¹⁴ De cuu ndá nū sēhe já jétáhvī váha. De mā sáhá cá nū ndacá tiñu já ní ncusiī inī nū sáhá nū jondē ncháha ca jícūhun inī nū tūhun Yāā Dios.

¹⁵ Chi sa coo ndoo ánō ndá nū jīn ndacá tiñu sáhá nū, chi Yāā já ní ncana ndóhó, Yāā ndoo cúu yā.

¹⁶ Chi sūcuán cáhān tutū ī: Coo ndoo ndá nū, chi maá nĩ de iyó ndoo nĩ, cáchi yā.

¹⁷ De tú cáhān ndá nū Tatá nū Yāā Dios, túsaá de caca yíñúhún nū nūū yā ndacá quivī já jīca nū ñayīví yáhá. Chi maá yā sáhá ndāā yā síquī nása sáhá iin iin ó, de nduú sáhá yā cuenta nása cúu iin iin ó, chi inuú sáhá ndāā yā síquī ndihī ó.

¹⁸ Chi nĩ scácu yā ndóhó nūū ndacá costumbre já ní jaquín ndá tatá nū já ní jīca cáhá nū jīn. De jīnī váha ndá nū já yáhvī cúu já ní scácu yā ndóhó. Chi nduú ní nchúnáá yā jīn ndatíñú já náā, tá cúu oro jīn plata,

¹⁹ chi sa jīn niñi Cristo já yáhvī ndasī cá. Chi nĩ nsócó yā maá yā tá cúu iin ticáchī lúli, quiti iyó váha iyó ndoo.

²⁰ Chi já ñúcuán nĩ jani Yāā Dios maá Cristo jondē ncháha ca jēcōo ñayīví, de nĩ nguenda nijīn Cristo maá tiempo já cuándihī yáhá, tácuca quendōo váha ánō ndá nū.

²¹ De já jīn Cristo de cándija ndá nū Yāā Dios. Chi nĩ nsáhá Yāā Dios já ní natecū yā jīn já ní nduñáhnú yā. De já ñúcuán cándija ndá nū Yāā Dios, de ñúhún inī nū já cuni nū nūū yā.

²² De mitan chi ja ní ndundoo ánō ndá nū, chi ní jetáhvī nū tūhun ndāā já ní nsáhá Espiritu Santo jīn nū, tácuca cundáhvī ndija inī nū ndá hermano cándija. Túsaá de cundáhvī ndasī inī nū táhān nū jondē jīn inī jīn ánō nū.

²³ Chi já ní nacacu jeé ndá nū, de nsúū chíjīn tatá nchivī já jíhī. Chi sa tūhun Yāā Dios já técu de iyó ní cáni ní nsáhá já ní nacacu nū.

²⁴ Chi sūcuán cáhān tutū ī:

Tá cúu yūcū cúu ndācā ndihi nchivī, chí jacū-
ni quivī tēcū ji.

De tá cúu itā yūcū cúu jā cúñáhnū ji.

Chí yíchī-ni yūcū, de ndáhvā-ni itā.

²⁵ Sochi tūhun Jētohō ō Yāā Dios, sa quéndōo
nīí cání.

Cáchī tutū. De tūhun ñúcuán cúu maá tūhun
jā scácu yā yóhó jā ní nacani ndá ní nūū nū.

2

¹ Túsaá de siáā ndá nú ndācā tiñu nehén,
jīn ndācā jā stáhvī, de mā cáhān nīnī nú de
tú nduú jáni váha inī nū, de mā cúcuásún inī
nū, de mā sātúhún nú síquī táhán nú.

² De tá cúu sūchí ñíquín jā cáta nī ncacu, jā
jāxīn de jáhnu, suni sūcuán cundihví inī nū
scuáha nú tūhun ndāā yā, tácuā cuahnu nú
jīn de cácu ánō nū.

³ Chí ja jīnī ndá nú jā váha ndasí inī maá
Jētohō ō.

Cristo cúu tá cúu yūū jā yítuu vehe

⁴ Túsaá de mānī cā coo ndá nú jīn Jētohō
ō Cristo. Chí cúu yā tá cúu iin yūū jā cánuú
cā jā yítuu squínā templo, jā coo ní cání. De
visō nī squéne yichī nchivī yā, sochi Yāā Dios
chí ja ní nacāji yā Cristo chí cánuú ndasí yā,
tá cúu nūū nacāji ō iin yūū váha jā quituu
squínā vehe.

⁵ De ndá máá nú chí cúu nú tá cúu iin iin
yūū jā cúváha templo Yāā Dios, de cutecū
nū ní cání. De cuāha nú tūhun jā samā yā
ndá ndóhó jā cuvāha templo yā, cúu jā ndée
Espíritu yā inī ánō iin iin nú tá cúu inī iin
templo. De cúni Yāā Dios jā suni cuo ndá nú
tá cúu sūtū íyó ndoo jí sáhá nú tiñu jā cúni
maá yā. Chí síquī jā cándija nú Jesucristo, de
sōcō nū maá nú jā sáhá nú ndācā tiñu váha
jā jétahān inī Yāā Dios.

⁶ Chí sūcuán cáhān tutū ñ:

Mitan de jondē ñuū ní Sión jáquín ní iin yūū
jā cánuú cā jā quituu squínā templo.

Chí ní nacāji ní yā tá cúu iin yūū váha jā
cánuú ndasí.

De nchivī jā cándija jí yā, chí squíncuu yā jā
ñúhún inī jí.

Cáchī Yāā Dios, cáchī tutū.

⁷ De ndá máá nú jā cándija nú, chí yūū váha
jā cánuú ndasí cúu yā nūū nū. De nūū nchivī
jáā nduú cándija chí nduú, chí sa quée ndāā
jā cáhān tutū ñ:

Maá yūū jí ní squéne yichī ndá tēe jā sámā
vehe,

suu cúu yūū cánuú cā jā yítuu squínā vehe.

⁸ De suni quée ndāā tūhun jā cáhān tutū síquī
nchivī jáā nduú cándija:

Cúu yā tá cúu iin yūū jā scáchihí jí jēhē jí,

tá cúu toto jā jícō cáva jí sáhá.

Cáchī tutū. Chí jā scáchihí jí jēhē jí cúu jā sáhá
ñihin inī jí nūū tūhun yā. De ja ní ncundaā jā
ndoho jí síquī jā sūcuán sáhá jí.

Tūhun nchivī maá Yāā Dios

⁹ De ndá máá nú cúu nchivī jā ní nacāji
Yāā Dios. De suni cúu ndá nú sūtū jā sáhá
nú tiñu jā cúni maá Yāā cúu Rey. De nchivī
íyó ndoo cúu ndá nú, de nchivī maá yā cúu
nú. Súcuán ní nsáhá Yāā Dios ndóhó tácuā
nacani nú tūhun nása ñáhnū ndasí tiñu sáhá
yā, chí maá yā ní ncana ndá ndóhó tá ní
ndēe nū modo nūū neē. De ní squivī yā ndá
ndóhó nūū luz yā jā váha ndasí stúu yā inī
ánō nū.

¹⁰ Chí jondē saá de nsūū nchivī Yāā
Dios cúu nú, de mitan chí ja ní nduu nú
nchivī maá yā. De jondē saá chí ncháha
ca cundáhvi inī yā ndóhó, de mitan chí ja
cundáhvi inī yā ndá ndóhó.

Jā ná sáhá ō tiñu cúni Yāā Dios

¹¹ Ñānī mānī, inī ñayivī yáhá cúu ndá nú
tá cúu nchivī ñuū jíca jā jíca tátū. Túsaá de
cáhān ndáhvi ní jīn ndá nú jā má sáhá nú
ndācā tiñu nehén jā ndiyo inī nū jīn modo
maá nū. Chí ndācā ñúcuán cánaā jīn nū,
ndúcú jā tñū táhvī ánō nū.

¹² De ndāā caca ndá nú máhñū nchivī jáā
nduú jīnī tūhun Yāā Dios. Chí visō cáhān jí
síquī nū, tá cúu nūū cáhān jí síquī nchivī jā
sáhá tiñu nehén, sochi tá cunī jí tiñu váha jā
sáhá ndá nú, de quivī jā sáhá ndāā Yāā Dios
tiñu de cáhān jí jā cúñáhnū ndasí yā.

¹³ Já síquī maá Jētohō ō de cuetáhvi nū nūū
ndá tēe jā ndiso tiñú nūū nchivī. Cuetáhvi nū
nūū maá rey, chí tēe cúñáhnū cā cúu dē.

¹⁴ De cuetáhvi nū nūū ndācā gobernador
já ní jani rey tácuā sndóhó dē nchivī jā sáhá
tiñu nehén de cuetúhún dē nchivī jā sáhá
tiñu váha.

¹⁵ Chí cúni Yāā Dios jā sáhá nú tiñu váha, de
súcuán sáhá nú jā ndá nchivī cánaā jáā nduú
jícūhun inī, casi jí yuhú jí.

¹⁶ De caca ndāā ndá nú jā cúu nú nchivī jā
ní nduu libre ánō, de nsūū jā ní nduu libre
nū jí sáhá nú tiñu nehén. Chí sa cúu ndá nú
mozo Yāā Dios de sáhá nú tiñu váha jā cúni
maá yā.

¹⁷ Coo respeto ndá nú nūū ndá nchivī.
Cundáhvi inī nūū ndá hermano cándija.
Cundihví inī nūū jā má stivī nū nūū Yāā Dios.
Coo yíñúhún nū nūū maá rey.

*Jā cánuú cundoho ō jēhē táhān ō tá cúu
nūū ní ndoho Cristo*

¹⁸ Ndá ndóhó jā cúu mozo, cuetáhvi nú
nūū patrón nū, de coo respeto nū nūū dē. De
nsūū mátúhún-ni nūū ndá tēe váha inī jīn tēe
vitá inī, chí saá-ni nūū ndá tēe xēen inī.

¹⁹ Chí iin jā váha cúu tú jéndeé inī iin tēe
já sndóhó cáhá nchivī dē síquī jā squíncuu dē
nūū Yāā Dios.

²⁰ Chí tú sndóhó ndá jí ndóhó jā sáhá nú
cuāchi, de ní iin mā cuetúhún ndóhó de tú
jéndeé inī nūū jīn jā ndóhó nú. Sochi tú
sndóhó jí ndóhó jā sáhá nú tiñu váha, de tú

jéndeé iní nū jín, suu cúu jā váha jā jétahān iní Yāa Dios.

²¹ Chi jā űúcuán cúu jā ní ncana yā ndá ndóhó. Chi suni maá Cristo ní ndoho yā jā síquī nū, de súcuán ní ncuu yā iin ejemplo nū nū jā cundho nū jéhē ndá táhān nū, de súcuán cuniquīn nū ichi yā.

²² De maá yā nduú cuiti nā cuāchi ní nsáhá yā, de ni nduú cuiti nā tūhun stáhvī ní ncāhān yā.

²³ Tá ní ncāhān nāvāha nchivī nū yā, de nduú ní nácahān nāvāha yā. De tá ní sndóho jī yā, de nduú ní ntétáhān yā jín jī, chi sa ní nchihī yā maá yā ndá Yāa Dios, Yāa sándaā váha síquī ndihī űúcuán.

²⁴ De ní jiso maá Cristo cuāchi ó jín yiqui cúñu yā tá ní jīhī yā yīcā cruz, tácuā quee ó nū cuāchi de caca ndaā ó. Chi ní ntcuēhé yā, de suu cúu jā ní nduvāha ndá nū jā ní nsáhá cuāchi nū.

²⁵ Chi ní nsana ndá nū tá cúu tīcāchī, de mitan de ja ní ndicó cóo nū ní ndivī nū ndahá Cristo, Yāa cúu pastor nū de jito váha yā ánō nū.

3

Nāsa cánuú cundeē váha yīi jín űasłhī

¹ Saá-ni ndá ndóhó jā cúu űasłhī, cuetáhvī nū nū yīi nū, tácuā tú cúu dē tēe jāá nduú cándjja tūhun yā, de cuu scándjja nū dē, jāá nduú cā níni cáhān nū, chi maá jín jā sáhá váha nū-ni.

² Chi cuni dē jā jīca ndaā nū de íyó respeto nū.

³ De jā sáhá vīi nū maá nū, chi nsūú maá-ni ichi chátā nū sáhá nū, jā sáhá vīi ndasí nū xīnī nū, á jā cuhun nū síquī oro á sahma váha cā.

⁴ Chi sa nducú nū jā quendōo vīi ánō nū. De coo vīi nū iin modo jā má náa cuiti, suu jā coo vitá iní nū de coo nañí iní nū. Chi suu cúu jā yāhvī ndasí cā nū Yāa Dios.

⁵ Chi ndá űahan jā ní Iyo ndoo ánō jondē janahān, suni súcuán ní nsáhá vīi űa ánō űa. Chi ní űuhun iní űa Yāa Dios, de ní jetáhvī űa nū yīi űa.

⁶ De súcuán ní nsáhá Sara, chi ní jetáhvī űa nū yīi ní Abraham, de ní ncāhān yīñúhún űa jín dē. De ndá ndóhó, tú sáhá váha nū de ní má cūyūhú nū ní iin, űúcuán de cuu nū tá cúu nū ní Iyo Sara.

⁷ De saá-ni ndá ndóhó jā cúu yīi, coo vitá iní nū jín űasłhī nū. De yīñúhún coo nū jín űa, síquī jā núu cā fuerza űa nsūú cā ndóhó, de suni síquī jā inuú nihīn táhvī ndūú nū cutecú nū ní cāni síquī jā váha iní Yāa Dios. De súcuán sáhá nū tácuā mā cúndasi nū tūhun jā jīcān táhvī nū.

Tūhun nchivī jā ndóho síquī jā jīca ndaā

⁸ Túsaá de inuú-ni cani iní ndá nū, de cuéca iní nū jā ndóho táhān nū, de cundáhvī

iní nū jī tá nū cúu űanī nū. De coo manī iní nū, de sáhá suchí nū maá nū.

⁹ Tú sáhá nāvāha nchivī ndóhó, de mā násáhá nāvāha nū jī. Tú cáhān nāvāha jī nū nū, de mā nácahān nāvāha nū nū jī. Chi sa cácān táhvī nū jā quendōo váha jī. Chi Yāa Dios ní ncana yā ndá ndóhó jā suni súcuán quendōo váha nū.

¹⁰ Chi súcuán cáhān tutū ī:

Nchivī jā cúni cutecú váha de cusī iní ndacá quīvī,

ná cóto jī yuhú jī jā má cáhān nāvāha jī, de ní má cáhān jī tūhun stáhvī.

¹¹ Ná cújyo jī nū tiñu néhén, de sáhá jī tiñu váha.

De ná cúndihvī iní jī jā cundeē māni jī.

¹² Chi maá Jētoho ó jito yā ndá nchivī ndāā, de níni yā jā jīcān táhvī jī.

Sochi nchivī jā sáhá tiñu néhén, chi nduú jétáhvī yā jī.

Cáchi tutū.

¹³ De ní iin mā sáhá nāvāha ndá ndóhó, de tú maá-ni tiñu váha ndihvī iní nū sáhá nū.

¹⁴ De vísó tú ndoho ndá nū síquī jā jīca ndāā nū, de ndetū ndasi cúu nū. Túsaá de mā cūyūhú nū ní iin nchivī, ní má cūnehén iní nū.

¹⁵ Chi sa jín iní jín ánō nū chīñúhún nū maá Jētoho ó Cristo. De níni coo tūha ndá nū jā nascócóo vitá nū de cáhān yīñúhún nū jín ndá nchivī jā stíchī ndóhó síquī ndacá jā űúhún iní nū jā coo.

¹⁶ De caca ndaā nū tácuā nduú nā cuāchi cundeē ánō nū, tácuā nchivī jā cáhān néhén síquī nū, cucanoō jī jā ní stáyáhvī jī ndóhó jā jīca ndaā nū chi cándjja nū Cristo.

¹⁷ Chi tú cúni Yāa Dios de váha cā jā ndoho ndá nū síquī jā sáhá nū tiñu váha nsūú cā tiñu néhén.

¹⁸ Chi maá Cristo suni ní ndoho yā, de iin vuelta-ni ní jīhī yā jā síquī cuāchi ndihī ó. Yāa váha cúu yā, de ní ndoho yā jā jéhé yóho nchivī néhén, tácuā quīvī ndacá ó nū Yāa Dios sáhá yā. Chi ní jīhī yiqui cúñu yā, sochi ánō yā chi tēcū-ni ní cāni.

¹⁹ De tá ní jīhī yā de ní jēhén ánō yā ní nacani yā tūhun nū ánō nchivī jā yīndasi.

²⁰ Chi jondē janahān nduú ní jétáhvī ndá jī, tá ní Iyo paciencia iní Yāa Dios, de ní ndetu yā jūni sáhá Noé barco jā nánī arca. De jín arca űúcuán ní ncācu jacū-ni nchivī, chi űnā jī-ni ní ncācu nū nduté.

²¹ De tá cúu jā ní ncācu jī nū nduté, súcuán cúu jā jénduté ó mitan de cácu ánō ó. De jā jénduté ó, nsūú jā ndúndoo yiqui cúñu ó, chi sa jā jīcān ó nū Yāa Dios jā ndundoo ánō ó. De súcuán de cácu ó, síquī jā ní natecū Jesucristo.

²² De ní ndaa yā cuānohōn yā andivī, de ndéé yā ndahá cuáhá Yāa Dios nū cúñáhnú yā. De ndacá ángel andivī, jín ndá jā ndācu tiñu, jín jā tīin poder, jétáhvī ndá nū yā.

4

Já ná squíncuu vāha ó jín tǎhvi jā ní jēhe yā nū ū

¹ Túsaa de tá cúu nū ní ndoho Cristo jēhē ō jín yiqui cúñu yā, suni súcuán quehndē iní ndá nū jā ndoho nū. Chi nchiví jā ní ndoho jín yiqui cúñu, nduú cā sáhá ji cuāchi.

² Túsaa de níi vida cā nū, de sáhá ndá nū tiñu jā cúni Yāa Dios, de mā sáhá nū cā tiñu néhén jā ndíyo iní nū jín modo maá nū.

³ Chi jonde níi cání jā vāji ndá nū, de ní nsáhá nū cuāhā cuāchi jā jétahán iní nū síquí jāá nduú ní jín nū tūhun Yāa Dios. De tiempo ñúcuán chi maá-ni jā néhén ní nsáhá ndá nū, de ní ndíyo iní nū ndácá jā néhén, de ní jini nū, de ní nsáhá nū vico néhén, de ní jihí ndasí nū vico nū, de ní nchiñúhún nū ídolo jā ní ncāhán Yāa Dios jā má chíñúhún nū.

⁴ De cúnéhén iní ndá ji jāá nduú cā jícā ndá nū jín ji jā sáhá nū ndácá cuāchi xeen jín ji. De jā ñúcuán cúu jā cāhán néhén ji síquí nū.

⁵ Sochi ndá maá ji chi iin quívi de nacuaaha ji cuenta nū maá Yāa jā íyó tūha jā sáhá ndāā yā tiñu nchiví jā tēcú jín nchiví jā ní jhí.

⁶ Chi jā ñúcuán cúu jā suni ní nquiji tūhun vāha yā nū ndácá ndíyi tá ní ntecú ji. De ní ncundaā síquí cuāchi jā ní nsáhá ji ñayiví yáhá, tá cúu nū cūndaā síquí ndihí nchiví, tácuā nacani iní ji de cutecú āno ji níi cání tá cúu nū tēcú Yāa Dios.

⁷ De ja cuācuñatin quívi jā naā ndácá jā íyó. Túsaa de ndito coo iní ndá nū, de cundihví iní nū cācān tǎhvi nū.

⁸ De jā cānuú cā cúu jā cundáhvi ndasí iní nū tǎhán nū. Chi tú cundáhvi iní ō tǎhán ó, de íyó tūhun cǎhnú iní nū cuāhā cuāchi.

⁹ Coto ndáhvi ndá nū nchiví jā quénda vehe nū, de mā cúxi iní nū.

¹⁰ Ndácá ndá nū chindeé nū tǎhán nū, tú nāsa íyó maá tǎhvi jā ní jēhe Yāa Dios nū nū jā sáhá nū tiñu yā. De squíncuu vāha nū jín tǎhvi jā sín sín ní jēhe yā nū iin iin nū.

¹¹ Tú tǎhvi jā nacani nū tūhun cúu, de cāhán nū tá nū cāhán maá Yāa Dios. De tú tǎhvi jā chindeé nū tǎhán nū cúu, de sáhá nū jín fuerza jā ní jēhe yā nū nū, tácuā jín ndihí jā sáhá ndá nū de cāhán nchiví jā cúñáhnú ndasí Yāa Dios síquí jā ní nsáhá yā jín Jesucristo. De ná cāhán ō jā víi cúñáhnú Cristo de tǎn yā poder níi cání. Amén.

Já ndóho ó síquí jā cándija ó Cristo

¹² Ñani mǎni, tú vāji tǔndóhó xéen jā coto tǔni ndóhó, de mā cúnéhén iní ndá nū cani iní nū jā maá nū-ni nihín tǔndóhó xéen cā.

¹³ Chi sa cusí iní nū jā ndóho nū jacú tǔndóhó tá cúu nū ní ndoho Cristo, tácuā suni cusí ndasí iní nū quívi jā nenda nijín yā jā víi cuñáhnú yā.

¹⁴ De nācā ndetū ndá nū tú cāhán nāvāha nchiví nū nū síquí jā cándija nū Cristo. Chi maá Espíritu Yāa Dios jā cúñáhnú ndasí, ndéé yā iní nū. Ndá maá ji chi cāhán néhén ji síquí yā, sochi ndá maá nū chi chíñúhún nū yā.

¹⁵ De tú ndoho nū, de ná ndóho nū síquí jā cándija nū Cristo, nsūú síquí jā sáhá nū ndácá cuāchi tá cúu nū ndóho nchiví jáhní ndiyi, á nchiví sáculhá, á nchiví sáhá tiñu néhén, á nchiví jā quívi nduú nū tiñu tǎhán jāá nduú cānuú quívi nduú.

¹⁶ De sa tú ní iin nū ndoho síquí jā cándija nū Cristo, de mā cúcanoō nū, chi sa nacuetáhvi nū nū Yāa Dios síquí jā cúu nū cristiano.

¹⁷ Chi ja ní nquenda quívi jā quijéhe jā sáhá ndāā Yāa Dios cuāchi, de xihna cā nchiví cúu sēhe yā sáhá ndāā yā cuāchi. De tú xihna cā cuāchi maá ó quijéhe yā sáhá ndāā yā, de ná oncā sáhá yā síquí nchiví jāá nduú ní jétáhvi tūhun vāha yā.

¹⁸ De tú víjin cācu nchiví vāha, ¿túsaa de nāsa cācu nchiví néhén jā sáhá ndácá cuāchi?

¹⁹ Tú súcuán de ndá ndóhó jā ndóho síquí jā cúni Yāa Dios, mā jéncuñi nū sáhá nū tiñu vāha, de chihí nū āno nū iní ndahá maá Yāa jā ní nsáhá ndóhó, chi squíncuu yā jā ní nquee yuhú yā.

5

Jā jēhe dē consejo nū nchiví cándija

¹ Mitan de ná cāhán ní jín ndá ndóhó tēe ñáhnú jā jito nchiví cándija, chi suni tēe ñáhnú jā jito nchiví cándija cúu maá ní. De cúu ní testigo síquí jā ní jini ní nāsa ní ndoho Cristo. De suni nduñáhnú ní jín ndá nū sáhá Cristo quívi jā nenda nijín yā.

² Coto ñuncúún nū ndá nchiví jā ndéé tiñú nū jā jito nū, jā cúu ji tá cúu ticáchí Yāa Dios. De cusí iní nū jā coto nū ji, chi súcuán cúni Yāa Dios. De nsūú síquí jā sáhá fuerza yā ndóhó, de ní nsūú síquí jā nihín nū xúhún, chi sa cusí iní nū sáhá nū tiñu ñúcuán.

³ De mā ndácú nihín ndá nū nū nchiví jā jito nū, chi sa nducú nū cuu nū iin ejemplo nū ji jā cúu ji ticáchí yā.

⁴ Ñúcuán de quívi jā nenda nijín maá Yāa cúu Pastor cúñáhnú nū ndá ndóhó tēe cúu pastor nū nchiví cúu ticáchí yā, de cuāha yā premio nū ndá nū jā víi ndasí de mā nāa cuití.

⁵ De saá-ni ndá ndóhó tēe suchí, cuetáhvi nū nū ndá tēe ñáhnú jiñā. De ndihí ndá nū nchiví cándija, cuetáhvi nū nū tǎhán nū, de sáhá suchí nū maá nū. Chi suha cāhán tutú: Yāa Dios jási yā nū nchiví jā sáhá víxi maá, de vāha iní yā chindeé yā nchiví jā sáhá suchí maá. Cáchi tutú.

⁶ Túsaá de sáhá suchí nú maá nú, chi yíhí nú ndahá Yāa Dios jā tīn poder. De sáhá ñáhnú yā ndá nú tá quenda maá quīvī.

⁷ Ndācá jā nācāni ndasí inī nū sīquī, de chihí nú ndahá maá yā de maá yā coto, chi jíto yā ndá nú.

⁸ De cājí ná cóo xīnī ndá nú de ndito coo inī nū. Chi tāchī cúñáhnú jā jíni ūhvi ndá ndóhó, jíca nuu ndúcu squívi ndóhó nūū cuáchi. De xēēn cā sáhá nsúū cā ndicaha jā xēēn ndáhyū.

⁹ De cuiñi nihin ndá nú jā má cundéé tāchī jíin nú, de candíja nihin nú tūhun jā cundáhvī inī Yāa Dios ndóhó. Chi jíni ndá nú jā suni sūcuán ndóho ndá hermano nū jā ndéē níi cáhnú ñayīvī.

¹⁰ De tá nī nchāha nī ndoho ndá nú tūndóhó jacū-ni tiempo, de Yāa Dios chi sáhá yā jā cuja vāha inī nū jíin tūhun yā, jíin jā cuiñi nihin nú, de cuāha yā fuerza inī nū, de quendōo cutú nú níi cání. Chi maá yā cúu jā sáhá ndācá jā váha yóhó, de nī ncana yā yóhó jā víi cuñáhnú ó jíin yā níi cání sīquī jā inuú cúu ó jíin Jesucristo.

¹¹ De ná cáhān ō jā víi ndasí cúñáhnú yā, de tīn yā poder níi cání. Amén.

Saludo jā sándihí

¹² Jíni nī jā Silvano cúu iin hermano jā squíncuu vāha. De maá dē cuēē nūū ndá nú jíin carta yáhá jā ní ntee nī jacū tūhun. De jíin yáhá sndíhvī inī nī ndá nú, de cáhān nī jíin nú jā ndāá cúu jā ndācá jā váha jā ní nsáhá Yāa Dios ndóhó, suu stéhēn nūū nū jā cundáhvī ndija inī yā ndóhó. De cuiñi nihin nú jíin tūhun yáhá.

¹³ Nchivī cándíja jā ndéē ñuū Babilonia, jā ní nacāji yā tá cúu nūū ní nacāji yā ndá nú, cáhān ndá jíi jā sáhá ndéé inī ndá nú. De Marcos, tēe cúu tá cúu sēhe nī, suni sūcuán cáhān dē.

¹⁴ De tá cáhān jíitáhān ndá nú, de techuhú yíñúhún nú ndahá jíi. De ná cóo ndéé coo sīi inī ndihí nú jā yíhí nú ndahá Jesucristo. Sūcuán ná cóo. Amén.

CARTA UU JA NI NTEE SAN PEDRO APOSTOL NUU NDA NCHIVI CANDIJA

¹ Maá nī cúu Simón Pedro, de cúu nī mozo Jesucristo, de cúu nī apóstol jā ní ntají yā. De tée nī carta yáhá cueé nūú ndá nú jā ní nsáhá Yāā Dios jā inuú-ni nī nihīn ndá nú jíin ndá nī tūhun vīi tūhun vāha jā cándija ó yā. Chi Yāā ndāā cúu Yāā Dios jíin Jesucristo jā scácu yóhó.

² De ñúhún inī nī jā ná sáhá cā yā jā váha ndasí ndá nú, jíin jā coo ndeé coo sīi inī nū síqui jā jíicūhun vāha inī nū nāsa Yāā cúu Yāā Dios jíin Jētohō ó Jesús.

Siqui nāsa cánuú coo nchivi cándija

³ De Yāā Dios jíin poder yā nī jēhe yā nūú ó ndācá jā sáhá jā cuu caca ndāā ó nūú yā jíin jā chíñúhún vāha ó yā. Chi nī stéhēn yā maá yā nūú ó, chí maá yā cúu jā ní ncana yóhó, síqui jā ndasí cúñáhnú yā jíin ndācá tíñu ñáhnú jā sáhá yā.

⁴ Já ñúcuán nī nqee yuhú yā ndācá jā ñáhnú ndasí de váha ndasí jā sáhá yā yóhó, tácuca jíin ndācá ñúcuán de nduu ndá nú tá cúu nūú íyó maá yā, de cácu nú nūú ndá tíñu nēhén jā ndíyo inī nchivi jā sáhá jíi inī ñayívi yáhá.

⁵ Túsaá de nducú ndeé ndá nú jíin tūhun yáhá. De jā cándija ndá nú, de síqui ñúcuán chisó nú jā caca ndāā nú. De jā jíca ndāā ndá nú, de síqui ñúcuán chisó nú jā cundihvi inī nū jíicūhun vāha inī nū síqui maá yā.

⁶ De síqui ñúcuán chisó nú jā casí nū jā cúni modo maá nú. De síqui ñúcuán chisó nú jā cuandeé inī nū, de síqui ñúcuán chisó nú jā chíñúhún vāha nú Yāā Dios.

⁷ De síqui ñúcuán chisó nú jā coo maní nū jíin táhán nú, de síqui ñúcuán chisó nú jā cundáhvi inī nū táhán nú.

⁸ Chi tú cāyā ndá tíñu yáhá jíin ndá nú, de suu sáhá jā má cútecú cāhá nú, chí sa quee vāha tíñu sáhá nú, síqui jā jíicūhun inī nū nāsa Yāā cúu Jētohō ó Jesucristo.

⁹ De nchivi jāá nduu sáhá tíñu yáhá, cúu jíi modo nchivi cuāá, chí nduu jíicūhun inī jíi tūhun yā, de ja ní naá inī jíi jā ní nsáhá ndoo yā jíi ndācá cuāchi jā ní nsáhá jíi ichi cháta.

¹⁰ Já ñúcuán nducú ndeé ndá nú hermano, tácuca coo seguro jā ní ncana yā ndá nú jíin jā ní nacāji yā ndá nú. Chi tú sáhá nú ndācá tíñu yáhá, de mā cācá yátá cuiti nū.

¹¹ Ñúcuán de nune vāha ichi jā quívi nú inī ñuú maá Jētohō ó Jesucristo, Yāā scácu yóhó, nūú tátúni yā níí cáni.

¹² Já ñúcuán mā jécucuíñi ní jā nándacu ní ndá tūhun yáhá nūú ndá nú, vísó jā jíini nū de íñi nihin nú jíin tūhun ndāā jā cándija nū.

¹³ Chi jáni inī ní jā íyó vāha jā sndíhvi inī ní ndá nú mitan tēcú cā ní, tácuca nūcūhun inī nū.

¹⁴ Chi maá Jētohō ó Jesucristo ní ncāchi tūhun yā nūú ní jā má cútecú nahán cā ní ñayívi yáhá.

¹⁵ Já ñúcuán cúu jā nducú ndeé cā ní sndíhvi inī ní ndá nú, tácuca tá ja ní jíhi ní, de níni nūcūhun inī nū ndācá tūhun yáhá.

Jā ní jíini ndá dē jā cúñáhnú Cristo

¹⁶ Tá ní stéhēn ndá ní tūhun maá Jētohō ó Jesucristo nūú ndá nú, nāsa nenda yā jíin poder yā, de nduu ní ncāhān ndá ní iin cuento-ni jā ní ntavā ndichí nchivi. Chi tá ní íyo ndá ní jíin yā xīni yūcú, de ní jíini jíinú ndá ní jā ñáhnú ní nduu yā.

¹⁷ Chi ní jíini ndá ní jā Tatá ó Yāā Dios ní ncāhān yíñúhún yā jíin Jesús, de ní nsáhá ñáhnú yā Jesús. Chi íchi andiví ní nquiji tūhun vīi, ní ncāhān Yāā Dios: Yáhá cúu Sēhe ní jā māni ndasí ní jíin, de cúsi inī ní jíin, ncāchi yā.

¹⁸ De ní jíini ndá ní tūhun ñúcuán jā ní ncāhān ichi andiví, chí ní íyo ndá ní jíini maá Jētohō ó xīni yucu íi ñúcuán.

¹⁹ De súcuán jíini ó jā íyó ndāā ndija ndācá tūhun jā ní ntee ndá tēe ní nacani tūhun yā jondé janahán. De vāha jā chuhun inī ndá nú ndá tūhun ñúcuán, chí suu cúu tá cúu iin luz jā stúu nūú neé, jondé tūu maá quivi jā nenda yā, de stúu yā inī ánó nū tá cúu nūú jéndutē lucero.

²⁰ De xihna cā ná jíicūhun inī ndá nú jā ní iin tūhun jā cáhān tutú íi, nsúu jā ní jani inī iin tēe súcuán-ni cúu.

²¹ Chi ndācá tēe ndoo jā ní nacani tūhun yā jondé janahán, nduu ní nacani cuiti dē tūhun jā cúu inī maá dē. Chí sa ní nacani dē tūhun Yāā Dios jā ní stéhēn Espíritu Santo nūú dē.

2

*Siqui ndá tēe jā stéhēn tūhun stáhvi
(Judas 4-13)*

¹ De máhñú nchivi Israel suni ní íyo ndá tēe jā ní nacani tūhun stáhvi. De suni súcuán coo sava tēe stéhēn tūhun stáhvi máhñú ndá nú. De síqui ndá dē tūhun stáhvi jā tívi nchivi sáhá. De mā cuétúhún dē maá Jētohō ó jā scácu yā dē, de súcuán sáhá dē jā ñamā tánú táhvi dē.

² De cuáhā nchivi cuniquín jíi modo nēhén jā stéhēn ndá dē. De sáhá dē jā cáhān nēhén nchivi síqui tūhun vāha yā jā cúu ichi ndāā.

³ De síqui jā ndíyo inī ndá dē xūhún, de candeé dē xūhún ndá nú síqui tūhun stáhvi jā stéhēn dē nūú nū. De nduu quixīn tūndóhó jā tánú táhvi dē, chí jondé janahán ja íyó tūhun jā nenda yā síqui cuāchi dē.

⁴ Chi nduu ní nēe cáhnú inī Yāā Dios nūú ndācá ángel yā jā ní nsáhá cuāchi, chí sa ní ntaān yā infierno nūú yíndasí nūú neé, de

núhni jín cadena. De ní nhindasi yá jondé quívi já sáhá ndáa yá síqui.

⁵ De suni nduú ní nées cáhnú iní yá núu nchiví janahán, chí sa ní scúun yá sávi xéén síqui nchiví nēhén ñúcuán. Chí maá-ni Noé, tēe ní nacani tūhun ndáa, ní scácu yá dē jín tūjā cā nchiví.

⁶ De suni ní nenda yá síqui cuāchi nchiví ñuū Sodoma jín ñuū Gomorra, de ní ncáyū ñuū ji ní nduu maá yāa-ni cā. De sūcuán cúu ji iin ejemplo núu ndá cā nchiví nēhén já quíji cā.

⁷ De ní scácu yá Lot, chí tēe ndáa ní ncuu dē, de ní ncuucécá ndasi iní dē ní jiní dē tiñu nēhén já ní nsáhá nchiví nēhén ñúcuán.

⁸ Chí tēe vāha ñúcuán ní ndeē dē máhñú ndá ji, de ndiquívi ní ncuucécá iní dē já ní jiní dē de ní jiní dē ndácá tiñu nēhén já ní nsáhá ndá ji.

⁹ Túsaá de maá Jētohō ō chí scácu yá nchiví já chíñúhún núu yá, de tú quíji tūndóhó síqui ji. De chíndasi yá nchiví nēhén, tácu ndoho ji castigo quívi juicio já sáhá ndáa yá cuāchi ji.

¹⁰ De víhi cā sndóho yá ndá tēe sáhá tiñu téhén já ndíyo nēhén iní dē, de cújēhe iní dē síqui tiñu ndácu maá Jētohō ō. Nihin ndasi iní ndá dē, de chūndēe iní dē sáhá dē já cúni ndá máa dē, de nduú yúhú dē cāhān nāvāha dē síqui ndácá já cúñáhnú núu scúún.

¹¹ De juni ndá ángel já íñi núu maá Jētohō ō, visó cúñáhnú cā yá jín fuerza jín tiñu ndiso yá, de nduú cāhān nāvāha yá síqui ndácá já cúñáhnú ñúcuán.

¹² De ndá tēe ñúcuán chí cúu dē tá cúu quiti yúcu já ní jécōo tí jín modo maá tí, de táhvi ndá tí tácu nīhīn nchiví tí já cahñi jí tí. Chí cāhān nēhén ndá dē síqui ndácá jáá nduú jícūhun iní dē. De tá cúu núu jíhi ndácá quiti ñúcuán, suni sūcuán cuū dē.

¹³ De já ní sndóho ndá dē nchiví, suni sūcuán nanihīn dē ndoho dē. De cúsi iní ndá dē jín ndácá já cútíndi iní dē já ndíyo nēhén iní dē. De cúu ndá dē tēe quini já sáhá tiñu já cúcanoō nchiví. De já ndútútu ndá dē jín nú vico nú, de níni cúsi iní dē jín tiñu nēhén tiñu stáhvi.

¹⁴ De ndíyo iní ndá dē jín dē ñahan, de nduú jencuñi dē já sáhá dē cuāchi. De stáhvi ndá dē nchiví tayā iní. Chí ní ncāan ndá dē jín tūhun ndíyo iní dē ndácá ndatíñú. De tēe já tánū táhvi cúu ndá dē.

¹⁵ Chí ní nsana ndá dē, chí ní sndóo dē tūhun já cúu ichi ndáa. De ní níquín ndá dē modo Balaam, tēe ní nacani tūhun jondé janahán, sēhe Beor. Chí tēe ñúcuán ní ncusi iní dē já nihīn dē xūhún síqui tūhun nēhén já cāhān dē nícu.

¹⁶ De iin burro ní ncāhān tí tá núu cāhān iin nchiví, visó nduú cúu cāhān tí. De ní ncāhān tí núu tēe ñúcuán, de sūcuán ní jasí tí

já má quíhīn dē cāhān dē ndácá tūhun nēhén stáhvi.

¹⁷ De ndá tēe já stíví ndasi sūcuán, chí cúu dē tá cúu ntesócó já ní nchichí, jín vícō já stéchi táchi. De já íyo tūha núu nee ndasi núu cundeē dē ní cání.

¹⁸ Chí ndasi sáhá víxi ndá dē maá dē jín tūhun já cāhān cāhá dē. De ndúcú ndá dē squívi tucu dē sava nchiví núu tiñu nēhén tiñu ndíyo iní. De sūcuán stáhvi dē nchiví já cáta ní nquee jí ní ncācu jí núu nchiví sáhá tiñu nēhén.

¹⁹ De cāhān ndá dē já íyo libre jí já cuu sáhá jí nāsa-ni cúni maá jí, de juni maá dē chí nduú íyo libre dē, chí cúu dē mozo núu cuāchi, chí cúsa maá tiñu téhén sáhá dē. Chí ndácá tiñu já cundeē jín iin tēe já sáhá dē, suu ñúcuán ndúu dē mozo núu.

²⁰ Chí tú já ní jiní ndá dē nāsa Yāa cúu maá Jētohō ō Jesucristo, Yāa já scácu yóhó, de tú sūcuán ní nquee dē ní ncācu dē núu tiñu téhén já íyo iní ñayívi, de tú ndívi tucu ndá dē núu tiñu ñúcuán já cundeē tucu jín dē, túsaá de nēhén cā quendōo dē já sándihí nsúu cā já xíhna ñúhún.

²¹ Chí vāha cā tú nduú ní jiní dē ichi ndáa nícu, nsúu cā já ní jiní dē, de sndóo tucu dē tiñu ndoo já ní ndacu yá núu dē.

²² Chí ní ncundaá síqui dē tá cúu núu cāhān iin tūhun janahán: Tinā ní nacaji tí já ní nujan tí. De quini já ní ndundoo, ní nacuchi tucu tí ndehyū, cáchi.

3

Síqui já nenda maá Jētohō ō

¹ Ñani mání, yáhá cúu carta úu já tēe ní núu ndá nú. De jín ndúu carta yáhá cúni ní já nacani iní nú síqui ndihi já vāha já ndáa já jáni ichi ní ndóhó.

² De nūcūhun iní nú ndácá tūhun já ní nacani ndá tēe ndoo jondé janahán, jín tiñu já ní ndacu maá Jētohō ō, Yāa já scácu yóhó. De suu cúu já ní stēhén ndá tēe apóstol núu nú.

³ De xihna cā tūhun yáhá ná jícūhun iní ndá nú: Já tá cuāndihi quívi de quíji ndá tēe já sáhá catá síqui tūhun ndáa yá, chí sáhá dē ndá tiñu nēhén já ndíyo iní maá dē.

⁴ De cāhān ndá dē: ¿Nājēhē cúu jáá nduú ndíji Cristo tá cúu núu ní nquee yuhú yá? Chí jondé quívi já ní jíhi ndá ndíyi tatā ō de jondé mitan, de nduú sáma cuiñi ndihi já íyo tá ní jécōo ñayívi, cachí ndá dē.

⁵ Chí nduú cúni ndá dē jícūhun iní dē já jondé janahán ní ncuvāha andiví jín tūhun já ní ncāhān-ni Yāa Dios. De ní ndacu yá tiñu já ná cúvāha ñayívi jín ndute, de máhñú ndute ní nquenda ñuhun yíchi.

⁶ De suni jín ndute ní naá ñayívi janahán, chí ní ndaa ndute já ní ncuun sávi xéén.

⁷ De suni sūcuán jín tūhun jā ní ncāhān Yāā Dios de nī nsāhá tūha yā jā cāyū andivī jín ñayīvī jā íyó mitan. Chi maá quīvī juicio de cāyū ndihi, de tātū tāhvī nchivī nēhén.

⁸ De suni mā nāā inī ndá nú tūhun yáhá, ñanī mánī: Jā nūū maá Jētohō ō chi iin-ni quīvī cúu tá cúu mil cuīyā, de mil cuīyā cúu tá cúu iin-ni quīvī.

⁹ De nsūū jā cúcuéé inī maá Jētohō ō síquī tūhun jā ní nquee yuhú yā jā nenda yā, tá cúu nūū jāni inī sava nchivī. Chi sa íyó paciencia inī yā nūū ō, chi nduú cúni yā jā tātū tāhvī ni iin ó, chi sa cúni yā jā ndihī ó nacani inī ō jā sndóo ó cuāchi ó.

¹⁰ De quīvī jā nenda maá Jētohō ō, iin sanaā-ni quenda, tá nūū cúu jā iin sanaā-ni quénda jācuīhná jacuāā. De quīvī ñúcuán chi nihin ndasí andivī, de naā-ni. De ndihī jā íyó andivī chi naā sāhá ñuhūn. De ñayīvī jín ndácá jā íyó inī, ndihī cāyū.

¹¹ De tú sūcuán naā ndácá ñúcuán, de cánuú ndasí jā coo ndoo ánō ndá nú de chiñúhún vāha nú yā.

¹² De cundetu nú de cundihvī inī nū jā ná quíji ñamā quīvī nenda Yāā Dios. De quīvī ñúcuán cāyū andivī de naā-ni. De ndácá jā íyó chi ndute sāhá ñuhūn.

¹³ De maá ó chi ndétu ó andivī jéé jín ñayīvī jéé, chi sūcuán nī nquee yuhú Yāā Dios jā coo. De ñúcuán chi maá-ni tiñu ndāā jín tiñu vāha coo.

¹⁴ Túsaá ñanī mánī, juni ndétu ndá nú jā quee ndāā ndácá tiñu yáhá, de nducú ndéé nú tácu tá nenda yā de nihin yā ndá nú jā ndéé mánī nū jín táhán nú, de coo ndoo nú jāá nduú nā cuāchi nú.

¹⁵ De ná jícūhun inī ndá nú jā síquī jā íyó paciencia maá Jētohō ō, jā ñúcuán cúu jā cācu ó. Chi hermano ō Pablo jā mánī ō jín, suni sūcuán nī ntee dē nūū nū, chi sūcuán nī stéhēn Yāā Dios tūhun ndíchí yā nūū dē.

¹⁶ De cāhān dē síquī tūhun yáhá nūū ndácá carta jā ní ntee dē. De nūū ndá carta dē ñúcuán chi íyó jacū tūhun jā vjín jícūhun inī ō. De ndá nchivī jāá nduú jícūhun inī jín nchivī jāá nduú jija jín tūhun cándija, chi násāma ji modo jā cāhān ndá tūhun vjín ñúcuán, tá cúu nūū násāma ji jā cāhān sava cā tutū ī. De sūcuán sáhá ji jā tātū tāhvī maá ji.

¹⁷ De ndá ndóhó ñanī mánī, mitan de ja nī jinī nū nāsa coo ndácá tiñu yáhá. Túsaá de coto nú maá nú jā má cúniquīn nū tūhun stáhvī jā stéhēn ndá tēe nēhén ñúcuán jāá nduú jétáhvī dē yā. Chi tú nduú de snāā nū tūhun jā íñī nihin nú jín.

¹⁸ Chi sa cundihvī cā inī nū jā jícūhun inī nū nāsa Yāā cúu maá Jētohō ō Jesucristo, Yāā scācu yóhó. De ná cūja cā inī nū jín tūhun cundáhvī inī yā ndóhó. De ná cāhān ō jā vī ndasí cúñáhnú yā jonde mitan jín ní cāni. Sūcuán ná cóo. Amén.

CARTA XIHNA ÑUHUN JA NI NTEE SAN JUAN APOSTOL NUU NDA NCHIVI CANDIJA

Tùhun já cutecū ō níí cání

¹ Tùhun já téé ndá ní cuēé nūú ndá nú cúu tũhun maá Yāā ja iyó jondé ncháha ca jécōo ndácá já iyó. De ní jini ndá ní ja ní ncāhān yā, de ní jini jínúú ní yā, chí ní ndéhé váha ní nūú yā, de ní ntiin ní yā. De maá yā cúu Tùhun já cutecū ō níí cání.

² Chí Yāā yáhá já sáhá já cutecū ō, ní nquenda níjn yā. De cáhān ndá ní tũhun yā, chí ní jini ní nūú yā. De cáchi tũhun ndá ní nūú ndá nú síquí Yāā já cúu Tùhun já cutecū ō níí cání, suu Yāā já ní ndeé jíin Tatá ó Yāā Dios, de ní nquenda níjn yā nūú ndá ní.

³ Já ní jini ndá ní jíin ja ní jini jíin sóho ní, ñúcuán cúu já cáchi tũhun ní nūú nū, tácuá coo inuú iní ndá nú jíin ndácá ó. De ndāā chí iyó inuú iní ndácá ó jíin maá Tatá ó Yāā Dios jíin Sēhe yā Jesucristo.

⁴ De ndá tũhun yáhá téé ní cuēé nūú ndá nú, tácuá cusí ndasí iní nū.

Yāā Dios cúu luz

⁵ De yáhá cúu tũhun já ní stéhēn Jesucristo nūú ní, de mitan cáchi tũhun ní nūú ndá nú: Yāā Dios cúu luz, chí iyó ndāā ndasí yā, de nduú cuití nā tiñu néhén iyó jíin yā.

⁶ Tú cáhān ō já iyó inuú iní ō jíin yā, de tú jíca ó modo nūú neé já sáhá ó tiñu néhén, túsaá de já stáhví ó cúu, chí nsúú tiñu ndāā sáhá ó.

⁷ Sochi tú jíca ó jíin luz yā já sáhá ó tiñu ndāā, tá cúu nūú iyó maá yā jíin luz yā já sáhá yā tiñu ndāā, ñúcuán de iyó inuú iní ō jíin ndácá táhān ó. De níñi maá Sēhe yā Jesucristo sáhá ndoo yóhó nūú ndihi cuáchi ó.

⁸ Tú cáhān ō jáá nduú nā cuáchi ó, de stáhví ó maá ó já jáni iní ō súcuán, de nduú ñúhún tũhun ndāā iní ánó ō.

⁹ Sochi tú nacani ndāā ō cuáchi ó nūú yā, de cune cáhnú iní yā nūú cuáchi ó, de nasáhá ndoo yā yóhó ndácá já néhén já ní nsáhá ó. Chí jini ō já Yāā váha Yāā ndāā cúu yā.

¹⁰ De tú cáhān ō jáá nduú nā cuáchi ó, túsaá de modo já sáhá ó já Yāā stáhví cúu yā, de nduú cándija ndija ó tũhun yā.

2

Cristo cúu Yāā já cáhān jēhé ō

¹ Ndácá tũhun yáhá téé ní cuēé nūú ndá nú já cúu nú tá cúu sēhe ní, tácuá mā sáhá ndá nú cuáchi. De tú ní iin nú ní nsáhá cuáchi, de iyó maá Yāā já cáhān jēhé ō nūú maá Tatá ó Yāā Dios. Suu Jesucristo Yāā ndāā cúu yā.

² De ní nsōcō yā maá yā já sndáhvā yā cuáchi ó, de nsúú cuáchi ndá máá ó-ni, chí suni cuáchi nchivi níí ñayíví.

³ Tú squíncuu ó tiñu já ndácu Yāā Dios nūú ō, suu cúu já cúcáhnú iní ō já jini ndija ó nása Yāā cúu yā.

⁴ De tú cáhān iin nchivi: Nduhú chí jini ní nása Yāā cúu yā, cáchi jí, de tú nduú squíncuu jí tiñu ndácu yā, túsaá de stáhví jí, de nduú cáhān jí tũhun ndāā.

⁵ Sochi nchivi já squíncuu tũhun yā, ja ní jija váha iní jí já māni jí jíin yā. De súcuán de cuni ō tú íñi nihin ó jíin yā á nduú.

⁶ Tú cáhān iin nchivi já íñi nihin jí jíin yā, de cánuú caca ndāā jí tá cúu nūú ní jica maá Jesucristo.

Tiñu jéé já ndácu yā nūú ō

⁷ Hermano, nsúú iin tiñu jéé ndácu ní nūú ndá nú já cáhān ní já cundáhví iní nū táhān nú. Chí tiñu ja jíin ndá nú jondé tá ní nquijéhé nú cándija nú cúu. De tiñu yáhá já ndácu yā, váji jondé janahán, de suu cúu tũhun já ní jini ndá nú jondé tá ní nquijéhé nú cándija nú.

⁸ De visó súcuán de níni tiñu jéé cúu, de tiñu ndāā cúu nūú Cristo jíin nūú ndá máá nú. Chí ja cuāyáhá tiñu néhén já iyó nūú neé, de ja stúu maá luz ndāā iní ánó ndácá ó mitan.

⁹ Tú iin nchivi cáhān jí já jíca jí jíin luz yā, de tú quítí iní jí jini táhān jí, túsaá de jíca cá jí nūú neé jíin cuáchi jí.

¹⁰ De nchivi já cundáhví iní táhān, chí jíca jí jíin luz yā, cúu já sáhá jí tiñu váha. De ní iin mā cúu sáhá já quívi jí cuáchi.

¹¹ Sochi nchivi já quítí iní jini táhān, chí iyó jí nūú neé, de jíca jí nūú neé. De nduú jini jí ní ichi quíhin jí, chí jíin já nee ní jasi jaá nduú cúu jícuhun iní jí.

¹² Ndá ndóhó já cúu sēhe, téé ní tũhun yáhá cuēé nūú nū, chí já síquí Jesucristo de ní nee cáhnú iní Yāā Dios nūú cuáchi nū.

¹³ Ndá ndóhó téé cúu tatá, suni téé ní nūú nū, chí jini ndá nú nása Yāā cúu Yāā já iyó jondé já xihna ñúhún. De ndá ndóhó téé suchí, suni téé ní nūú nū, chí ní ncundeé nú jáá nduú ní ncúu squívi táchi cúñáhnú ndóhó nūú cuáchi. Ndá ndóhó já cúu sēhe, téé ní tũhun yáhá cuēé nūú nū, chí jini ndá nú nása Yāā cúu maá Tatá ó Yāā Dios.

¹⁴ Ndá ndóhó téé cúu tatá, suni téé ní nūú nū, chí jini ndá nú maá Yāā já iyó jondé já xihna ñúhún. Ndá ndóhó téé suchí, suni téé ní nūú nū, chí íñi nihin nū, de cándija ndá nú tũhun Yāā Dios, de ní ncundeé nú síquí táchi cúñáhnú.

¹⁵ Mā cutóó ndá nú síquí ñayíví, de ní ndácá já iyó iní ñayíví. Chí tú ní nchivi cutóó jí síquí ñayíví, de nduú iyó māni jí jíin Tatá ó Yāā Dios.

¹⁶ Chí ndácá já cúu cuenta ñayíví, nsúú jondé nūú Tatá ó Yāā Dios váji, chí cuenta

ñayívi cúu. De ñúcuán cúu ndácá já cútíndí ó já cúní modo ñehén maá ó, jíin já ndíyo iní ó já jíiní ó nūú, jíin já sáhá víxi ó maá ó síqui ndatíñú névaha ó.

¹⁷ De cuándihi ñayívi jíin ndácá já ñehén já ndíyo iní ó. Sochi nchivi já sáhá já cúní maá Yāā Dios, chi cutecú ji níí cání.

Tūhun ndāā jíin tūhun stáhví

¹⁸ Ndá ndóhó já cúu tá cúu sēhe ní, cáchi ní nūú nū já cuándihi quívi. De ja ní jini ndá nū tūhun já quiji maá tēe já cuu contra síqui Cristo. De mitan de ja ní nquenda cuáhā tēe já cúu contra síqui Cristo. De já ñúcuán cúu já jíiní ó já cuándihi quívi.

¹⁹ Māhñú maá ó ní nquee ndá dē, de nsúú táhán ó já cándija cúu dē. Chi tú táhán ó cúu ndá dē, de coo dē jíin ó nícu. De ní nquee ndá dē cuáhān dē, tácu cuní cáji ó jáá nsúú táhán ó cúu ndihi dē.

²⁰ Sochi ndá ndóhó chi Cristo ní jēhe yā Espíritu Santo, ndéé yā iní ánó nū, de já ñúcuán cúu já jíiní nū tūhun ndāā.

²¹ Túsaá de tēe ní yáhá cuēē nūú ndá nū, já síqui já jíiní nū tūhun ndāā, nsúú síqui jáá nduú jíiní nū. De jíiní ndá nū jáá nduú ná tūhun stáhví iyó nūú tūhun ndāā.

²² Ní iin cúu já cáhān maá-ni tūhun stáhví? Suu tēe já cáhān já Jesús, nduú cúu ndija yā Cristo, Yāā já ní ntají Yāā Dios. Ñúcuán cúu tēe já cúu contra síqui Cristo, chi nduú jétúhún dē maá Tatá ó Yāā Dios jíin Sēhe yā.

²³ Ndácá nchivi jáá nduú jétúhún ji Sēhe yā, suni nduú iyó maá Tatá jíin ji. De nchivi já jétúhún ji Sēhe yā, suni iyó maá Tatá jíin ji.

²⁴ Túsaá de chuhun váha iní ndá nū maá tūhun já ní jini nū jondē já xihna ñúhún. De tú ñúhún váha iní ndá nū tūhun já ní jini nū jondē já xihna ñúhún, ñúcuán de suni cuiñi ñihin nū jíin maá Tatá ó jíin Sēhe yā.

²⁵ De yáhá cúu tūhun já ní nquee yuhú Jesucristo nūú ó: Já cutecú ó níí cání sáhá yā.

²⁶ Tūhun yáhá ní ntee ní nūú ndá nū já cáchi tūhun ní síqui nchivi já ndúcú stáhví ndóhó.

²⁷ Sochi ndá ndóhó, chi ní jēhe Jesucristo Espíritu Santo, ndéé yā iní ánó nū. De já ñúcuán nduú jíiní ñúhún já stéhēn ní iin nchivi nūú ní ní cúu jándáā, chi maá Espíritu cúu já stéhēn ndihi nūú nū, de stéhēn yā tūhun ndāā, chi nduú stáhví cuiñi yā. Túsaá de cuiñi ñihin ndá nū cá tácu inuú-ni coo nū jíin Cristo, tá cúu nūú stéhēn Espíritu nūú nū.

²⁸ Sēhe, mitan de cuiñi ñihin ndá nū jíin Cristo, tácu tá nenda nijin yā, de mā cúyühú ó, de ní mā cúcanoó ó nūú yā quívi já nenda yā.

²⁹ Chi já jíiní ndá nū já Yāā ndāā cúu Jesucristo, de suni ná jícuhun iní nū já ndácá nchivi já sáhá tiñu ndāā, cúu ji sēhe Yāā Dios.

3

Tūhun nchivi já cúu sēhe Yāā Dios

¹ De nācā váha ndasí ní ncundáhví iní Tatá ó Yāā Dios yóhó, chi ní ñihin táhví ó já cúu ó sēhe yā, de suu cúu ndija ó. Já ñúcuán nduú jíiní nchivi ñayívi já cúu ó sēhe yā, chi nduú jíiní ji nása Yāā cúu maá yā.

² Ñaní mání, mitan de cúu ó sēhe Yāā Dios, de ncháha ca cuní ó nása coo ó níí cání. De ja jíiní ó já tá nenda nijin Jesucristo, de nduú ó tá cúu nūú iyó maá yā, chi cuní ó nūú yā nása iyó yā.

³ De ndácá nchivi já súcuán ñúhún iní ji, sáhá ndoo ji ánó ji, tá cúu nūú iyó ndoo maá yā.

⁴ De ndá nchivi já sáhá cuāchi, chi stívi ji ley Yāā Dios. Chi tú sáhá ó cuāchi, de stívi ó ley yā.

⁵ De ja jíiní ndá nū já ní nquiji Jesucristo iní ñayívi tácu candēé yā cuāchi ó. De maá yā chi nduú ná cuāchi yā.

⁶ De ndá nchivi já íñi ñihin jíin yā, nduú jica ji jíin cuāchi. Sochi nchivi já jica jíin cuāchi, nduú jíin ji yā, de ní nduú jícuhun iní ji nása Yāā cúu yā.

⁷ Sēhé, coto nū maá nū já má stáhví ní iin ji ndóhó. Chi cuhun iní nū já ndá nchivi já sáhá tiñu ndāā, maá ji cúu nchivi ndāā, tá cúu nūú iyó ndāā maá yā.

⁸ Sochi nchivi já jica jíin cuāchi, ndá maá ji cúu sēhe táchi cúñáhnú. Chi táchi cúñáhnú cúu já sáhá cuāchi vāji jondē já xihna ñúhún. Já ñúcuán ní nquiji Sēhe Yāā Dios, já snāá yā ndácá tiñu ñehén já sáhá táchi cúñáhnú.

⁹ Ní iin nchivi já cúu sēhe Yāā Dios, nduú jica ji jíin cuāchi, chi ní nsáhá Yāā Dios já ní nduú ji tá cúu nūú iyó maá yā. De mā cúu cá caca ji jíin cuāchi, chi sēhe Yāā Dios cúu ji.

¹⁰ Súcuán cúu já cuní ó ní iin cúu sēhe Yāā Dios jíin sēhe táchi cúñáhnú: Ndácá nchivi jáá nduú sáhá tiñu ndāā, jíin jáá nduú cundáhví iní táhān, nsúú sēhe Yāā Dios cúu ji.

Jā ná cundáhví iní ó táhān ó

¹¹ Yáhá cúu tūhun já ní jini ndá nū jondē já xihna ñúhún: Já ná cundáhví iní ó táhān ó.

¹² De mā sáhá ó tá ní nsáhá Caín, já ní ncuu dē sēhe táchi cúñáhnú, de ní jahní dē ñani dē. ¿De ñajēhe cúu já ní jahní dē ñani dē? Síqui já ñani dē ní nsáhá tiñu ndāā, de maá-ni tiñu ñehén ní nsáhá maá dē.

¹³ Hermano, mā cání iní ndá nū de tú nchivi ñayívi quíti iní ji jíiní ji ndóhó.

¹⁴ De maá ó chi síqui já cundáhví iní ó táhān ó, súcuán jíiní ó já ní ncācu ó já cutecú ó níí cání. De nchivi jáá nduú cundáhví iní táhān, iyó ji jíin tūhun já tánú táhví ji.

¹⁵ Chi ndácá nchivi já quíti iní jíiní táhān, cúu ji tá cúu nchivi jáhní ndíyi. De jíiní ó já nchivi jáhní ndíyi, mā ñihin táhví ji cutecú ji níí cání.

¹⁶ Jā ní jīhī Cristo jā jēhē ō, ñúcuán cúu jā stéhēn cājī nāsa cúu tūhun cundáhvī inī. De maá ó chí suni sūcuán cánuú jā cundáhvī inī ō táhān ó visō ná cúu ō jā jēhē ji.

¹⁷ De tú névaha ó jā cutecū ō ñayivī, de tú jīnī ō jā cūmani nūū táhān ó, de tú nduú cundáhvī inī ō ji jā cuāha ó jā jīni ñúhún ji, ¿túsaá de á iyó māni ō jīn Yāa Dios, á nduú?

¹⁸ Séhē, mā cundáhvī inī ō jīn maá tūhun jā cáhān ō-ni, chí sa ná cundáhvī ndija inī ō jondē jīn jā sáhá ó jēhē ji.

Nāsa cucáhnū inī ō de tú vāha sáhá ó nūū Yāa Dios

¹⁹ De sūcuán cúu jā jīnī ō jā squíncuu ó tūhun ndāā, de cucáhnū inī ō jā vāha sáhá ó nūū yā.

²⁰ Chí tú nátauhúvī inī ánō ō sīquī cuāchi ó, de Yāa Dios chí cūñáhnū cá yā nsūū cá ánō ō, de jīnī ndihi yā ndācá-ni.

²¹ Túsaá ñani māni, tú jīnī ánō ō jāá nduú ná cuāchi ó, ñúcuán de cucáhnū inī ō jā vāha sáhá ó nūū Yāa Dios.

²² De ndācá jā cācān ō nūū yā, de squíncuu yā jā jīcān ō, chí suni squíncuu ó ndācá tiñu ndācu yā, de sáhá ó tiñu jā cúsi inī yā.

²³ De yáhá cúu tiñu ndācu yā: Jā ná cándija ó jā ní nsáhá Séhe yā Jesucristo jēhē ō, jīn jā ná cundáhvī inī ō táhān ó, tá cúu nūū ní ndācu yā tiñu nūū ō.

²⁴ De ndācá nchivī jā squíncuu tiñu ndācu Yāa Dios, íñi nīhin ji jīn yā, de ndéē yā inī ánō ji. De jīn maá Espiritu Santo jā ní jēhe yā jā ndéē inī ánō ō, jīn maá yā de jīnī ō jā ndéē Yāa Dios inī ō.

4

Tūhun jā vāji nūū Espiritu jīn tūhun jā cáhān contra sīquī Cristo

¹ Ñani māni, mā cándija nú ndācá tēe jā cáhān dē jā jīn Espiritu Yāa Dios nácani dē tūhun. Chí sa coto túni nū dē, tú jondē nūū Yāa Dios vāji tūhun cáhān ndá dē á nduú. Chí inī ñayivī ja nī nquenda cuāhā tēe nácani tūhun stáhvī, de cáhān ndá dē jā jondē nūū Yāa Dios vāji.

² De suha de cunī ndá nú ní iin cúu jā cáhān jīn Espiritu Yāa Dios: Ndācá nchivī jā cáhān ndāā jā ní nquiji Jesucristo jā ní nduú ndija yā tēe, maá ji cúu jā cáhān jīn Espiritu Yāa Dios.

³ De ndācá nchivī jāá nduú jétúhún jā sūcuán nī nduu yā tēe, maá ji chí nsūū jīn Espiritu Yāa Dios cáhān ji. Chí sa cúu ji contra sīquī Cristo. De ja ní jīni ndá nú tūhun jā quiji nchivī jā cáhān sūcuán, de mitan ja iyó ji inī ñayivī.

⁴ Séhē, ndá máá nú cúu séhe Yāa Dios, de ja nī ncundéē nú sīquī ndá tēe stáhvī ñúcuán. Chí ñáhnū cá cúu poder maá Yāa jā ndéē inī nū, nsūū cá poder maá jā ndéē inī nchivī ñayivī jā stáhvī.

⁵ Chí ndá máá ji cúu cuenta ñayivī, de suu cúu jā cáhān ji cuenta ñayivī. De nchivī jā cúu cuenta ñayivī, níni ji tūhun ñúcuán.

⁶ Sochi maá ó chí séhe Yāa Dios cúu ó. De nchivī jā jīni nāsa Yāa cúu Yāa Dios, maá ji níni ji tūhun jā cáhān ō. De nchivī jāá nsūū séhe Yāa Dios cúu, chí nduú níni ji tūhun jā cáhān ō. De sūcuán de cunī ō ní nchivī cúu jā cáhān tūhun ndāā, ní nchivī cúu jā cáhān tūhun stáhvī.

Maá-ni tūhun cundáhvī inī iyó jīn Yāa Dios

⁷ Ñani māni, ná cundáhvī inī ō táhān ó, chí tūhun cundáhvī inī, jondē nūū Yāa Dios vāji. De ndācá nchivī jā cundáhvī inī táhān, chí séhe Yāa Dios cúu ji, de jīnī ji nāsa Yāa cúu Yāa Dios.

⁸ De nchivī jāá nduú cundáhvī inī táhān, nduú jīnī ji nāsa Yāa cúu Yāa Dios, chí maá-ni tūhun cundáhvī inī iyó jīn Yāa Dios.

⁹ Suha cúu jā ní stéhēn Yāa Dios nāsa cundáhvī inī yā yóhó, chí ní ntají yā Séhe yā ní nquiji inī ñayivī yáhá, visō mátúhún-ni yā iyó, tácuā cutecū ō níí cáni sáhá yā.

¹⁰ De yáhá cúu tūhun cundáhvī inī: Nsūū jā xihna cá maá ó ní iyó māni ō jīn Yāa Dios, chí sa maá yā cúu jā ní ncundáhvī inī yóhó. De ní ntají yā Séhe yā ní nquiji, tácuā scōcō yā maá yā jā candeē yā cuāchi ó.

¹¹ Ñani māni, tú sūcuán nī ncundáhvī inī Yāa Dios yóhó, de suni sūcuán cánuú jā cundáhvī inī ō táhān ó.

¹² Nī iin nchivī nduú jīnī cuiti ji nūū Yāa Dios. Sochi tú cundáhvī inī ō táhān ó, de ndéē Yāa Dios inī ánō ō, de ja ní jija vāha inī ō jīn tūhun cundáhvī inī.

¹³ De maá Espiritu Santo jā ní jēhe yā jā ndéē inī ō, maá yā stéhēn jā íñi nīhin ó jīn Yāa Dios, de ndéē Yāa Dios inī ō.

¹⁴ De ní jīni ndá ní de cáchi tūhun ní jā maá Tatá ó ní ntají yā Séhe yā ní nquiji, tácuā scācu yā nchivī ñayivī.

¹⁵ De tú ní-ni nchivī jétúhún ji jā Séhe Yāa Dios cúu Jesús, túsaá de íñi nīhin ji jīn Yāa Dios, de ndéē Yāa Dios inī ji.

¹⁶ De maá ó chí ja ní jīnī ō de ní ncandija ó jā cundáhvī inī Yāa Dios yóhó. Chí maá-ni tūhun cundáhvī inī iyó jīn Yāa Dios. De nchivī jā cundáhvī inī táhān, íñi nīhin ji jīn Yāa Dios, de ndéē yā inī ánō ji.

¹⁷ De sūcuán cúu jā jija vāha inī ō jīn tūhun cundáhvī inī, tácuā mā cūyūhó ó quivī juicio jā sáhá ndāā yā tiñu ó. Chí tá cúu nūū cundáhvī inī Cristo, suni sūcuán sáhá maá ó inī ñayivī yáhá.

¹⁸ De tú iyó māni ō jīn yā, de nduú yúhú ó nūū yā. Chí tú ní jija ó jīn tūhun māni ō jīn yā, de nduú ná sīquī cūyūhó ó nūū yā. Chí tūhun yúhú cúu jā yúhú ó cundohó ó castigo. Jā suu cúu jā nchivī jā yúhú, ncháha ca cuja vāha ji jā coo manī ji jīn yā.

¹⁹ De yóhó chi mānī ndasí ó jíin Yāa Dios, chi xihna cá maá yā nī ncundáhvī inī yā yóhó.

²⁰ Sochi tú iin nchivī cáhān jī jā mānī jī jíin Yāa Dios, de tú quítī inī jī jíin jī táhān jī, túsaa de nchivī stáhvī-ni cúu jī. Chi tú iin nchivī nduú íyó mānī jī jíin táhān jī jā jíin jī nūū, de mā cúu coo manī jī jíin Yāa Dios jáa nduú jíin jī nūū.

²¹ Chi ja nī ndacu yā tiñu yáhá nūū ó: Nchivī jā íyó mānī jíin Yāa Dios, suni ná cóo manī jī jíin táhān jī.

5

Jā cúndeé ó síqui jānehén jā íyó inī ñayívi

¹ Ndá nchivī jā cándija jā Jesús cúu Cristo, Yāa jā ní ntajī Yāa Dios, ndá maá jī cúu sēhe Yāa Dios. De nchivī jā mānī jíin Yāa cúu Tatá, suni cundáhvī inī jī ndá nchivī cúu sēhe yā.

² Chi tú íyó mānī ó jíin yā de squíncuu ó tiñu ndácu yā, de súdeán de jíiní ó jā cundáhvī inī ó nchivī jā cúu sēhe yā.

³ Chi jā squíncuu ó tiñu ndácu Yāa Dios cúu jā mānī ó jíin yā. De tiñu ndácu yā chi nduú vée.

⁴ Chi ndácá nchivī jā cúu sēhe Yāa Dios, cúndeé jī síqui jānehén jā íyó inī ñayívi. De jā cándija ó jā sáhá yā jēhē ó, ñúcuán cúu fuerza jā sáhá jā cúndeé ó.

⁵ Maá-ni nchivī jā cándija jā Jesús cúu Sēhe Yāa Dios, maá jī cúu jā cúndeé síqui jānehén jā íyó inī ñayívi.

Tūhun jā cáhān ndāa síqui Sēhe Yāa Dios

⁶ De tá nī nquiji Jesucristo inī ñayívi, de ní jenduté yā jíin ndute, de ní jati níñi yā jā ní jíhi yā jēhē ó. De nsúu maá-ni jā ní jenduté yā jíin ndute, chi suni ní jati níñi yā. De maá Espíritu Yāa Dios cáhān ndāa tūhun yā, chi nūū maá Espíritu vāji tūhun ndāa.

⁷ Chi inī andiví íyó únī jā cáhān ndāa síqui tūhun yáhá: Maá Yāa cúu Tatá, jíin Yāa cúu Tūhun, jíin Espíritu Santo. De ndinúni yā chi iin-ni cúu yā.

⁸ De inī ñayívi suni íyó únī jā stéhēn ndāa: Maá Espíritu, jíin jā ní jenduté Jesús, jíin jā ní jati níñi yā. De ndinúni yáhá chi inuú-ni stéhēn tūhun yā.

⁹ De jétáhvī ó tūhun jā cáhān ndāa ndá tēe, sochi ñáhnú cá cúu tūhun jā cáhān maá Yāa Dios. De tūhun jā ní ncāhān yā cúu tūhun Sēhe yā.

¹⁰ Nchivī jā cándija jā Sēhe Yāa Dios cúu Jesús, ja nī ncundaā inī jī tūhun yáhá jā ní ncāhān Yāa Dios. De nchivī jáa nduú cándija jā ní ncāhān Yāa Dios, modo jā sáhá jī jā Yāa stáhvī cúu yā, chi nduú cándija jī tūhun jā ní ncāhān ndāa yā síqui Sēhe yā.

¹¹ De tūhun ndāa ñúcuán cúu jā ní nsáhá yā jā cutecū ó níí cání, de Sēhe yā ndiso tūhun cutecū ó.

¹² Nchivī jā íyó jī jíin Sēhe yā, ja nī nūhIn táhvī jī cutecū jī. Sochi nchivī jáa nduú íyó jíin Sēhe yā, mā níhIn táhvī jī cutecū jī.

Tūhun consejo jā sándihí

¹³ Tūhun yáhá tēe ní cuēē nūū ndá ndóhó jā cándija Sēhe Yāa Dios, tácuca cucáhnú inī nū jā ní níhIn táhvī nū cutecū nū níí cání.

¹⁴ De cúndeé cúcáhnú inī ó Yāa Dios, chi jíiní ó jā tú nā-ni cúu jā jíicān ó nūū yā de tú jā jétáhān inī maá yā cúu, de níni yā jā jíicān ó.

¹⁵ De tú jíiní ó jā níni yā jā jíicān ó, túsaa de suni jíiní ó jā squíncuu yā jā ní jíicān ó.

¹⁶ Tú iin nchivī jíiní jī jā sáhá táhān jī cuāchi, de tú nsúu cuāchi jā tñū táhvī jī cúu, de ná cácan táhvī jī nūū Yāa Dios, de cuāha yā tūhun jā cutecū táhān jī, de tú nsúu cuāchi jā tñū táhvī jī cúu. Íyó cuāchi jā tñū táhvī jī sáhá, de nduú cáhān ní jā cácan táhvī nū jēhē nchivī jā sáhá cuāchi ñúcuán.

¹⁷ Ndácá tiñu néhēn cúu cuāchi, de íyó cuāchi jáa nsúu jā tñū táhvī jī cúu.

¹⁸ De jíiní ó jā ndácá nchivī jā cúu sēhe Yāa Dios, nduú jíca jī jíin cuāchi. Chi Yāa cúu Sēhe Yāa Dios, jíto vāha yā jī. De nduú ná cúu sáhá táchi cúcáhnú jíin jī.

¹⁹ De jíiní ó jā sēhe Yāa Dios cúu ó. De nchivī níí ñayívi yíhi jī ndahá táchi cúcáhnú.

²⁰ De suni jíiní ó jā ní nquiji Sēhe Yāa Dios, de ní nsáhá yā jā cuu jíicūhun inī ó, tácuca cuní ó nāsa Yāa cúu maá Yāa ndāa. De íyó inuú inī ó jíin Yāa ndāa, suu jíin maá Sēhe yā Jesucristo. Maá yā cúu ndija Yāa ndāa, de maá yā sáhá jā cutecū ó níí cání.

²¹ Sēhe, cujíyo ndá nū nūū ndácá jáa nsúu Yāa ndāa cúu. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA UU JA NI NTEE SAN JUAN APOSTOL

¹³ Ndácá sēhe cūhū ní, ñahan já suni nī nacāji yā, cáhān ndá ji já sáhá ndeé inī ní. Súcuán ná cóo. Amén.

Tūhun ndāā jíín tūhun cúndáhví inī

¹ Maá sá cúu tēē ñáhnú já ndíso tíñú, de tée sá carta yáhá cuēē nūū ní já cúu ní hermana já ní nacāji Yāā Dios, jíín nūū ndá sēhe ní. De mānī sá jíín ndá ní sáhá tūhun ndāā yā, de nsúú mátúhún-ni sáán, chí saá-ni ndácá nchivī jíín tūhun ndāā.

² De mānī sá jíín ndá ní síquī já cándíja ó tūhun ndāā yā já íyó inī ánō ó, de coo jíín ó níí cání.

³ De ñúhún inī sá já Tatá ó Yāā Dios jíín Sēhe yā Jētohō ó Jesucristo, ná sáhá cā yā já váha níhín, de cundáhví inī yā níhín, de sáhá yā já coo ndeé coo sí inī ní, jíín tūhun ndāā jíín tūhun cúndáhví inī.

⁴ Nī ncusiī ndasi inī sá, chí nī jíín sá já sava sēhe ní jíca jí jíín tūhun ndāā, tá cúu nūū ní ndacu maá Tatá ó Yāā Dios nūū ó.

⁵ Hermana, cáhān ndáhví sá jíín ní já ná cúndáhví inī ó táhán ó. De tūhun yáhá já tée sá cuēē nūū ní, nsúú iin tíñú jéé já cáta ndácu yā cúu, chí tíñú já ní ndacu yā nūū ó jondē tá ní nquiéhé ó cándíja ó cúu.

⁶ De já cúndáhví inī ó táhán ó cúu já caca ó tá cúu nūū ní ndacu yā nūū ó. De tíñú já ní ndacu yā cúu já caca ní jíín tūhun cúndáhví inī, tá cúu nūū ní jíín ndá ní jondē tá ní nquiéhé ní cándíja ní.

Síquī ndá tēē stáhví

⁷ Chí cuāhā tēē stáhví ní nquee dē níí ñayíví, de nduú jétúhún ndá dē já ní nquiiji Jesucristo ní nduu yā tēē. De tēē jáá nduú jétúhún súcuán, cúu ndá dē tēē stáhví, de cúu dē contra síquī Cristo.

⁸ Coto ndá ní já má snáá ní táhví síquī tíñú váha já ní nsáhá ní, chí sa já ná níhín ní ndíhi táhví ní.

⁹ De tú nā-ni nchivī tíin jí incā tūhun, de chisó cā jí nūū tūhun já ní stéhēn Cristo, túsaá de nduú íyó Yāā Dios jíín jí. Sochi nchivī já quéndōo jíín tūhun já ní stéhēn Cristo, túsaá de íyó Tatá ó jíín jí, de suni íyó Sēhe yā jíín jí.

¹⁰ De tú quenda iin nchivī vehe ní, de tú nduú quétáhán tūhun stéhēn jí jíín tūhun yáhá, de mā cuáha ní tūhun cundeē jí vehe ní, de ní mā cáhān ní tūhun ndeé inī jíín jí.

¹¹ Chí nchivī já cáhān tūhun ndeé inī jíín jí, chíndeé táhán jíín jí síquī tíñú néhén já sáhá jí.

Tūhun já sándíhí

¹² Íyó cuāhā tūhun já cáhān cā sá jíín ndá ní, sochi nduú cúní sá tee sá nūū tūtú jíín tinta. Chí ñúhún inī sá já cuēē sá de nacunī táhán ó, de natúhún ó, tácuá cusíi ndasí inī ó.

CARTA UNI JA NI NTEE SAN JUAN APOSTOL

Jā jétúhún dē tēe nání Gayo

¹ Maá nī cúu tēe ñáhnú jā ndíso tíñú, de tēe nī carta yáhá cuēē nū nū, amigo Gayo, chí mánī nī jíín nú sáhá tūhun ndāā.

² Ñanī mánī, jícān táhvi nī jā ná quíhín vāha ndácá tíñu sáhá nú, jíín jā coo vāha nú, tá cúu nūú íyó vāha ánō nū jíín tūhun yā.

³ Nī ncusiī ndasí inī nī tá nī nguenda sava hermano de nī ncachí tūhun ndá dē nūú nī nāsa vāha squíncuu nú ndácá tíñu ndāā, chí jíca ndaā nū.

⁴ Nduú cā nā incá tūhun sáhá jā cúsiī cā inī nī, chí maá-ni jā níhín nī tūhun jā jíca ndaā ndá nchiví jā cúu tá cúu sēhe nī síquī jā nī scándíja nī jí.

⁵ Ñanī mánī, vāha ndasí sáhá nú jā chíndeé nú ndácá hermano, de víhí cā tú tēe ñuú jíca cúu dē.

⁶ Chí ndá tēe ñúcuán nī nacani dē tūhun nūú nchiví cándíja yáhá, nāsa cúndáhvi inī nū dē. De jícān nī favor jā chíndeé cā nū ndá dē, tú nā cuá jíni ñúhún dē jā caca cā dē ichi nūú quíhín dē, tá cúu nūú jétahān inī Yāa Díos.

⁷ Chí ndá tēe ñúcuán nī nquee dē jíca dē síquī tíñu Jesucristo. De nduú nā xūhún quéhen ndá dē nūú nchiví jāá nduú jíni tūhun Yāa Díos.

⁸ Jā ñúcuán cánuú jā coto ó dē, de chíndeé ó dē jā nácani dē tūhun ndāā.

Síquī jāá nduú vāha sáhá Diótrefes

⁹ Ja nī ntee nī iin carta nūú nchiví cándíja jíñā. Sochi Diótrefes nduú jétáhvi dē tūhun cáhān nī, síquī jā cúni dē cuñáhnú maá dē nūú jí.

¹⁰ Jā ñúcuán de tá cuēē nī de cáhān nī nūú dē síquī tíñu sáhá dē, chí ndasí sátúhún dē de cáhān dē tūhun stáhvi síquī ndá nī. De nsúú vāchi ñúcuán-ni sáhá dē, chí suni nduú jétáhvi dē ndácá hermano jā quénda nūú dē, de jásí dē jā má cuétáhvi nchiví nūú ndá hermano ñúcuán. De nchiví jā jétáhvi nūú ndá hermano, távā dē jí nūú nátacā ndá nchiví cándíja.

¹¹ Ñanī mánī, mā ndácú nú nchiví jā sáhá tíñu néhén, chí sa nchiví jā sáhá tíñu vāha. Chí sēhe Yāa Díos cúu ndá nchiví jā sáhá tíñu vāha. Sochi nchiví jā sáhá tíñu néhén, nduú jíni jí nāsa Yāa cúu Yāa Díos.

Jā cáhān ndá jí jā vāha sáhá Demetrio

¹² Ndácá nchiví chí cáhān jí jā vāha sáhá Demetrio. De jíín tíñu ndāā jā sáhá dē, de stéhén jā tēe ndāā cúu dē. De suni súcuán cáhān ndá máá nī, de jíni ndá nú jā íyó ndāā tūhun cáhān nī.

Tūhun jā sándíhí

¹³ Íyó cuāhā tūhun jā cáhān cā nī jíín nú, de nduú cúni nī tee nī jíín tinta jíín pluma.

¹⁴ Chí ñúhún inī nī cuēē yachí nī tácuá nacuni táhān ó, de natúhún ó.

¹⁵ De ñúhún inī nī jā ná cóo ndeé coo sīi inī nū. Ndácá amigo ó yáhá cáhān jí jā sáhá ndeé inī nū. De suni cáhān nū jíín ndácá amigo jíñā jā sáhá ndeé inī jí.

CARTA JA NI NTEE SAN JUDAS APOSTOL NUU NDA NCHIVI CANDIJA

¹ Maá nī cúu Judas ñani Jacobo, de mozo Jesucristo cúu nī. De tée nī carta yáhá cuéé núu ndá ndóhó nchivi já nī ncana maá Tata ó Yāa Dios, de nī nsáhá yá já iyó ndoo iyó ī nū núu yá já cúu nū nchivi māni yá jín. De Jesucristo jito váha yá ndá nū núu jānehén, síquī já yíhī nū ndahá yá.

² De ñúhún inī nī já ná cundáhvī cā inī yá ndá nū, de sáhá yá já coo ndeé coo sī inī nū, de coo manī ndasi yá jín nū, de ná ndúcuahā cā ndá ñúcuán núu nū.

*Síquī ndá tēe já stéhén tūhun stáhvī
(2 Pedro 2.1-17)*

³ Ñani māni, ndasi nī ncuu inī nī já tee nī carta núu ndá nū síquī tūhun já nī scácu yá ndá ndóhó de saá-nī ndá nduhū. Sochi nī jini nī já cánuú cā já tee nī carta já sndihvi inī nī ndá nū tácuá nducú ndéé nū já má cásī nchivi ndá tūhun cándija ó. De tūhun yáhá chi já nī jéhe yá iin vuelta-ni núu ndá nchivi maá yá.

⁴ Chi sava tēe nī stáhvī dē ndá ndóhó nī nquīvi dē māhñú ndá nū. De ndá tēe ñúcuán chi jondē janahán já cáhān tutū ī já tānū táhvī dē síquī tiñu sáhá dē. Cúu ndá dē tēe nēhén, chi cáhān dē já váha inī Yāa Dios, de já ñúcuán vātu-ni sáhá dē ndá tiñu nēhén chi mā cuáha yá castigo, cáchi dē. De ndúu jétúhún ndija dē Jétohó ó Jesucristo jín Yāa Dios, já mártúhún yá-ni cúñáhnú núu ó.

⁵ De mitan chi visó já jini váha ndá nū, de cúni nī já nandacu nī núu nū nása nī nsáhá maá Jétohó ó. Chi nī scácu yá nchivi Israel janahán, nī nchindeé yá ji já nī jinu ji inī ñuú tátú Egipto cuáhān ji. De visó súcuán de cuéé cā de nī snáa yá sava ji jáa nduú nī ncándija.

⁶ De suni núcūhun inī nū síquī ndá ángel yá já nī sndóo tiñu ndíso, de nī sndóo núu nī ndeé andiví. De Yāa Dios nī nchindasi yá, de ndétu ndá jondē quenda quivi cáhni já sáhá ndāa yá tiñu. De nūhni jín cadena, de ndéé nī cāni núu cúnú núu nee.

⁷ De suni nī sndóho yá nchivi ñuú Sodoma jín ñuú Gomorra jín sava cā ñuú já nī Iyo ñatin, chi suni nī nsáhá nēhén ji tá cúu núu nī nsáhá ndá ángel ñúcuán jondē janahán cā. De ndá máa ji nī jica ndūi ji de nī nsáhá ji ndácá cuáchi nēhén ndasí. De nī nīhin ji castigo ñuhūn já cáyū nī cāni, de súcuán cúu ji ejemplo núu ndihi nchivi.

⁸ De ndá tēe stáhvī já nī nquīvi māhñú ndá nū, visó jini dē já súcuán nī nsáhá yá, de jáni cáhā inī dē, de sáhá téhén dē yiqui cúñu dē, de squeéne yichí dē ndá tēe já ndácu tiñu maá

Jétohó ó, de cáhān nēhén dē síquī ndá ángel já cúñáhnú núu súcun.

⁹ De nsūu súcuán nī nsáhá ángel Miguel, visó ángel cúñáhnú cā cúu yá. Chi nduú nī ncáhān nāvāha yá de nī nduú nī ndácunehén yá cuáchi síquī táchi cúñáhnú tá nī nsáhān táhān yá jín táchi já síquī yiqui cúñu Moisés tá nī jihí dē. Chi suha-ni nī ncáhān yá: Maá Yāa Dios, Yāa cúu Jétohó ó, cuxeén yá núu nū, ncachí Miguel.

¹⁰ Sochi ndá tēe stáhvī yáhá chi cáhān nēhén dē síquī ndácá jáa nduú jícūhun inī dē. De ndácá modo já névāha dē síquī já súcuán cáá dē, tá cúu quiti yúcu já súcuán cáá tī, suu ñúcuán sáhá já tānū táhvī dē.

¹¹ Nācā xēen cundoho ndá dē túsaá, chi nduú jétáhvī dē Yāa Dios, tá cúu núu nduú nī jétáhvī Caín. De síquī já cúni ndá dē nīhin dē xūhún de stéhén dē tūhun stáhvī, tá cúu núu nī nsáhá Balaam. De tānū táhvī ndá dē, tá cúu núu nī ndoho Coré, chi nī jihí dē síquī já nī ncuñihin inī dē.

¹² Ndá tēe yáhá tá ndútútu dē jín ndá nū já yáji māni nū, de sáhá ndá dē tiñu já cúcanoó nū. Chi sī yáji dē jihí dē, sochi nduú sáhá dē cuenta nása caji incá nchivi, chi maá dē-ni ndihvi inī dē caji váha dē. De já stívī ndasi ndá dē, de cúu ndá dē tá cúu vícō yichí já stéchi táchi. De suni cúu dē tá cúu ñutun jáa nduú jéhe ndihā. De cúu dē tá cúu ñutun já nī nquee jondē jín yoho, de nduú ná modo cuití cā já nene numa.

¹³ De tá cúu núu jisó ndute mar de quénda tiñu, súcuán cúu ndá dē jín tiñu nēhén já cúu tūhun canoó. De cúu dē tá cúu tiñūn já nī nsana ichi. De ja iyó tūha núu nee ndasi núu cundeé ndá dē ní cāni.

¹⁴ De núu nī nchāha iñū tatá Adán, de nī ncacu Enoc, de nī nacani dē tūhun já nī stéhén Yāa Dios núu dē síquī ndá tēe yáhá, ncachí dē: Maá Jétohó ó nī stéhén yá núu nī já iin quiví de quiji yá jín cuáhā ml ángel yá.

¹⁵ De sáhá ndāa yá tiñu ndácá nchivi, de stānū táhvī yá ndá nchivi nēhén. Chi cúsa maá tiñu nēhén sáhá ji síquī já cānehén maá ji, de cáhān ji cuáhā tūhun nāvāha síquī yá. Ncachi Enoc.

¹⁶ Ndácá tēe yáhá chi maá-ni já cáhān sóo dē de cáhān dē síquī nchivi. De maá-ni já cúsi inī ndá máa dē cúu já ndúcú dē. De cáhān dē já tēe téyí cúu dē, de cáhān yíñúhún dē jín nchivi tácuá nīhin dē jacú núu ji.

Jā sndihvi inī Judas nchivi cándija

¹⁷ Sochi ndá máa nū, ñani māni, núcūhun inī nū ndá tūhun já ja nī nacani ndá apóstol maá Jétohó ó Jesucristo.

¹⁸ Chi nī ncáhān ndá dē: Tá cuāndihi quiví de quiji ndá tēe já cuácū catá síquī tūhun ndāa yá, de sáhá dē ndácá tiñu nēhén já ndiyo inī maá dē. Súcuán ncachí tūhun ndá apóstol.

¹⁹ Ndá tēe yáhá cúu jā sáhá síín nchivī. De maá-ni jā ndíhvī inī dē ndácá jā cútíndí inī maá dē, chi nduú íyó Espíritu yā jíín dē.

²⁰ Sochi ndá maá nú ñani mánī, cuja vāha inī nū jíín ndá tūhun ndoo ndasí jā cándíja nú. De cācān táhvī nū jíín fuerza Espíritu Santo.

²¹ De quendōo nīhin nú jíín tūhun jā cúndáhvī inī Yāā Dios ndá nú. De cundetu nú quíivī jā cutecū nū ní cání sáhá maá Jētohō ō Jesucristo síiquí jā cúndáhvī inī yā ndá nú.

²² De sava nchivī jā jáni síiquí inī, nducú ndá nú modo scándíja nú ji.

²³ De nducú ndéé nú jā cācu ji nūū cuáchi ji, chi modo jā stáá nú ji nūū ñúhūn. De sava cā ji chi cundáhvī inī nū ji scācu nú ji, de mā quétahān cuitī inī ndá nú cuáchi ji, chi cuquini inī nū jondē sahma ji jā ní ncutéhén jíín tiñu néhén jā sáhá ndá ji.

Tūhun jā cúñáhnú Yāā Dios ní cání

²⁴ De Yāā Dios chi mátúhún-ni maá yā cúu Yāā ndíchí, Yāā scācu yóhó. De íyó poder yā jā coto yā ndá ndóhó jā má quíivī nú cuáchi, jíín jā sáhá yā jā cuiñi ndá nú nūū yā nūū víi ndasí cúñáhnú yā, de quíivī ñúcuán de coo ndoo ndá nú nūū yā, de cusii ndasí inī nū sáhá yā.

²⁵ De ná cāhān ō jā víi ndasí cúñáhnú yā síiquí jā ní nsáhá yā jā jíín Jētohō ō Jesucristo. De ná cāhān ō jā cúñáhnú ndasí yā, de ndácu yā tiñu jíín poder jā ndíso yā jondē janahán ndasí jíín jondē mitan jíín jondē ní cání. Súcuán ná cóo. Amén.

TIÑU JA COO JA NI JINI NIJIN SAN JUAN

Jā ní stéhēn Jesucristo ndácá tiñu jā coo

¹Tühun yáhá cūu jā ní ncachí Yāā Dios nūū Jesucristo nāsa coo ndácá tiñu quiji, tácuu nacachí tühun yā nūū nchiví cándija jā cūu ndá ji mozo yā. De stéhēn yā nūū ji ndácá tiñu jā ñamā coo. De ní ntají yā ndá ángel yā ní nquiji ní stéhēn nijin tiñu ñúcuán nūū nduhū Juan jā cūu ní mozo yā.

²De maá ní cáchi tühun ndāā ní sīquí ndácá jā ní jini ní ñúcuán, de nācani ndāā ní tühun Yāā Dios jíin tühun jā ní ncāhān ndāā Jesucristo.

³Nācā ndetū nchiví jā cáhvi tutū yáhá, de suni nācā ndetū nchiví jā níni ji jā cáhvi nchiví ndácá tühun yáhá jā ní ncachí Yāā Dios, de chūhun iní ji. Chi ja cuācuātin quiví jā coo ndácá tiñu jā yósō nūū tutū yáhá.

Jā tée Juan carta nūū ndihújā grupo nchiví cándija

⁴Maá ní cūu Juan, de téē ní tühun yáhá cuēē nūū ndá ndóhó, ndihújā grupo nchiví cándija jā iyó Asia. De ñúhún iní ní ja maá Yāā Dios ná sáhá cā yā jā váha ndá ndóhó, de sáhá yā jā coo ndeē coo sī iní nū. Chi maá yā cūu Yāā jā iyó mitan, de ní Iyo yā ní cání, de coo yā ní cání. De ñúhún iní ní ja suni sūcuán sáhá ndihújā Espíritu jā iyó yā yuhú mesa nūū ndácu Yāā Dios tiñu.

⁵De ñúhún iní ní ja suni sūcuán sáhá Jesucristo, Yāā jā cáhān ndāā ndácá tühun. De xihna cā maá yā ní natecū máhñú ndiyi. De cūñáhnú yā nūū ndácá rey jā iyó ñayiví. De maá yā cūndáhvi iní yā yóhó, de ní naquete yā yóhó nūū cuáchi ó jíin niñi yā.

⁶De ní nsáhá yā jā ní nduú ó rey jíin sūtū jā sátíñú ó nūū Tatá yā Yāā Dios. De ná cáhān ó jā víi ndasí cūñáhnú yā de tíin yā poder níi cání. Amén.

⁷Cunini ndá nū tühun yáhá, chi ndiji Cristo jíin vicō. De ndiví nchiví cuní ji nūū yā, de jondē jíin nchiví jā ní stácuéhé ji yā. De ndácá raza nchiví níi cáhnú ñayiví cuacu ji jáá nduú ní ncándija ji yā. Sūcuán cūu jā coo.

⁸Suha cáhān maá Jētohō ō, Yāā tíin ndihi poder: Maá ní cūu tá cūu letra A jā xihna ñúhún jíin letra Z jā sándihí, chi maá ní ní squijéhé ndihi de maá ní sinu, cáchi maá Yāā jā iyó mitan, de ní Iyo yā níi cání, de coo yā níi cání.

Jā ní jini Juan jā víi cūñáhnú Cristo

⁹Maá ní cūu Juan jā cūu hermano ndá nū. De inuú-ni ndóhó ní tūndóhó jíin ndá nū sīquí jā cándija ó Jesucristo, de inuú-ni ndácu Yāā Dios tiñu nūū ō, de inuú-ni jéndeé iní

ō sáhá Jesucristo. De sīquí jā ní nacani ní tühun Yāā Dios jíin jā ní ncachí ndāā ní tühun Jesucristo, jā ñúcuán ní ntiin ndá ji nduhū jā cūu ní preso, chi ní nchuhun ji nduhū isla jā nání Patmos.

¹⁰De iin domingo ní jini ní iin jā ní stéhēn maá Espíritu Santo nūū ni. De ní jini ní iin jā cána jee nihin ichi chátā ní tá nūū cūu jā tívi trompeta.

¹¹De ní ncāhān jíin ní: Maá ní cūu tá cūu letra A jā xihna ñúhún jíin letra Z jā sándihí, chi maá ní cūu Yāā jā iyó jondē xihna ñúhún de coo ní níi cání. De tee nū nūū iin tutū ndácá jā cuní nū, de tají nū quihñ nūū ndihújā grupo nchiví cándija jā iyó níi cáhnú Asia, suu iní ñuū Efeso, jíin Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, jíin Laodicea, ncachí.

¹²Ñúcuán de ní ndicó cóto ní ja cuní ní ní iin cūu jā cáhān jíin ní. De tá ní ndicó cóto ní de ní jini ní ūjā candelero oro.

¹³De máhñú ndihújā candelero ñúcuán íñi maá Yāā ní nduú téē. De ñúhún yā iin sahma cání jā quénda jondē nūū jéhē yā. De nūhñi iin cinturón oro yíca yā.

¹⁴De ixi xíní yā chi yaa tá cūu ixi tīcáchi, tá cūu yuhvá volcán. De tíinú yā jéndütē tá cūu yáñuhūn.

¹⁵De jéhē yā xíñú tá cūu cāa cuáán jā ní nduhvá nūū horno. De níhin ndasí jā cáhān yā, tá cūu nūū nihin cuáhā yūte náhnú.

¹⁶De ndahá cuáhā yā tíin yā ūjā tíiūn. De yuhú yā quée jā cáá tá cáá espada jā xēēn nduū lado. De nūū yā cáá tá cáá ncandii jā ndíi váha.

¹⁷De tá ní jini ní yā de ní ndicó cáva ní nūū jéhē yā modo jā ní jíhi ní. De ní ntee yā ndahá cuáhā yā sīquí ní, de ní ncāhān yā: Mā cūyuhú nū. Maá ní cūu Yāā jā iyó jondē xihna ñúhún de coo ní níi cání.

¹⁸De Yāā tēcū cūu ní. Chi ní jíhi ní de ní natecū ní, de mitan chi tēcū ní níi cání. De maá ní tíin poder sīquí cuéhē jáhní nchiví jíin sīquí lugar nūū ndeē ánō ndá ndiyi.

¹⁹Túsaá de tee nū nūū tutū ndácá jā ní jini nū, jā cūu mitan jíin jā coo ichi nū.

²⁰De yáhá cūu tühun yíyuhū jā stéhēn ní sīquí ndihújā tíiūn jā ní jini nū jā tíin ní ndahá cuáhā ní, jíin sīquí ndihújā candelero oro: Ndhijá tíiūn ñúcuán cūu tá cūu ndihújā jā cūñáhnú nūū ndihújā grupo nchiví cándija. De ndihújā candelero cūu tá cūu ndihújā grupo nchiví cándija.

2

Tühun jā cuáhān ñuū Efeso

¹Tee nū tühun yáhá ná quihñ nūū jā cūñáhnú nūū nchiví cándija ñuū Efeso: Sūcuán cáhān nduhū, Yāā jā tíin ndihújā tíiūn jíin ndahá cuáhā ní, de jíca nuu ní máhñú ndihújā candelero oro.

² Ja jíni ni ndacá tiñu váha já sáhá ndá nú, já ndíhvi iní nū síqui tūhun nī, jíin já jéndeé iní ndá nú. De jíni ni jáá nduú jéhe ndá nú tūhun já quívi nchivi nēhén máhñú nū. De jíni ni já ní jito túní nū ndá tēe stáhví já cáhān de já cúu de apóstol, de ní jíni nū já tēe stáhví cúu dē.

³ De ní jendeé iní ndá nú ní ndoho nú tūndóhó, de nduú ní núu iní nū já cúu ndasi nú jíin tiñu nī.

⁴ De visó súcuán de íyó jacú já cáhān ni nū nū, chi nduú cā íyó māni váha nú jíin nī tá cúu nūú ní íyo māni nū jíin ní quívi yātā.

⁵ Túsaa de nūcūhan iní ndá nú nāsa ní sndóo nú tūhun já ní íyo māni nū jíin nī, de nacani iní nū, de sáhá nú tá ní nsáhá nú jondē quívi ñúcuán. De tú mā nacani iní nū, de ñamā cuēé ni de stáá ní candelero nū nūú íñí, cúu já má cuíñí cā nū jíin nchivi cándija.

⁶ De visó súcuán de íyó iin já váha já sáhá ndá nú, chi nduú jétahān cuití iní nū tiñu nēhén já sáhá ndá nchivi já níquin tūhun já stéhén Nicolás. De suni maá ní nduú jétahān cuití iní nī.

⁷ Nchivi já íyó sōho ná tēe sōho ji já cáhān maá Espiritu Santo jíin ndá grupo nchivi cándija. Ndacá nchivi já cundeé síqui jānehén, cuāha nī tūhun já caji jí javíxi já cúun xīni ñutun já sáhá já cutecú ji ní cání. De ñutun ñúcuán íñí jondē andiví nūú íyó Yāa Dios nūú víi ndasi cáá.

Tūhun já cuāhān ñuū Esmirna

⁸ De tee nú tūhun yáhá ná quíhñ nūú já cúñáhnú nūú nchivi cándija ñuū Esmirna: Súcuán cáhān nduhū. Yāa já íyó jondē xihna ñúhñ de coo ní ní cání, de ní jíni nī de ní natecú nī.

⁹ Ja jíni ni ndacá tiñu váha já sáhá ndá nú, jíin tūndóhó já ndóho nú, jíin já ndóho ndáhví nū. De visó súcuán de cuíca ndá nú ndíhi já ndiso tūhun nī. De jíni ni já cáhān nēhén ndá nchivi síqui nū. Nchivi ñúcuán cáhān jí já nchivi hebreo nchivi maá Yāa Dios cúu jí, de nduú chí já stáhví jí-ní, chí sa nchivi yíhi ndahá Satanás cúu jí.

¹⁰ De mā cūyúhú cuití nū ndacá já ndoho nú. Chí táchi cúñáhnú já ñatin sáhá já quívi sava ndá nú vecaa já coto túní ndá ndóhó, de cundoho nú tūndóhó úxi quívi. De cuíñi ñihñ nū visó jondē cuú nū, de cuāha ní premio nū já cutecú nū ní cání.

¹¹ Nchivi já íyó sōho ná tēe sōho ji já cáhān maá Espiritu Santo jíin ndá grupo nchivi cándija. Ndacá nchivi já cundeé síqui jānehén, mā ñihñ jí tūndóhó já tánú táhví jí cūu jí vuelta úu.

Tūhun já cuāhān ñuū Pérgamo

¹² De tee nú tūhun yáhá ná quíhñ nūú já cúñáhnú nūú nchivi cándija ñuū Pérgamo: Súcuán cáhān nduhū, Yāa névaha espada jí xēen ndúú lado.

¹³ Ja jíni ni ndacá tiñu váha já sáhá ndá nú, de jíni ni já ndēé ndá nú máhñú nchivi já tátúni Satanás nūú. De visó súcuán de íñí ñihñ ndá nú jíin tūhun nī, de nduú ní náyúhú nú já cándija nú nduhū, ní quívi já ní jíhi Antipas, tēe ní squíncuu váha ní nacani ndaa tūhun nī. Chí ñuú ndá nú íyó ndá nchivi já jétíñú Satanás, de ní jahni jí Antipas.

¹⁴ De visó súcuán de íyó jacú já cáhān ni nūú ndá nú. Chí máhñú ndá nú nchivi ñuú Pérgamo íyó sava nchivi já níquin tūhun já ní stéhén Balaam. Chí tēe ñúcuán ní stéhén dē nūú Balac nāsa síqui dē nchivi Israel cuāchi já caji jí já ní nsocó nūú ídolo jíin já casiquí ndēé táhān jí.

¹⁵ De suni íyó sava nchivi máhñú ndá nú já cándija cā jí tūhun já ní stéhén Nicolás, de tūhun ñúcuán chí nduú jétahān cuití iní nī.

¹⁶ Túsaa de nacani iní ndá nú já sndóo nú cuāchi nú. Chí tú nduú de ñamā cuēé ní jíin espada já quēe yuhú nī. De jíin ñúcuán de sndóho ní nchivi já cándija cā tūhun nēhén ñúcuán.

¹⁷ Nchivi já íyó sōho ná tēe sōho ji tūhun já cáhān maá Espiritu Santo jíin ndá grupo nchivi cándija. Ndacá nchivi já cundeé síqui jānehén, scáji ní jí maná já yíyuhú ichi andiví. De suni cuāha ní iin yūú cuíjin nūú jí, de nūú yūú ñúcuán cundeé iin sívi jéé, de ní iin nchivi má cūni sívi ñúcuán, chí maá-ni nchivi já ñihñ.

Tūhun já cuāhān ñuū Tiatira

¹⁸ De tee nú tūhun yáhá ná quíhñ nūú já cúñáhnú nūú nchivi cándija ñuū Tiatira: Súcuán cáhān nduhū, maá Sehe Yāa Dios jí jendüté tñuú ní tá cúu yáñuhñ. De jēhe ní xíñú cáá tá cáá cāa cuāñ já ní ndúhvā.

¹⁹ Ja jíni ni ndacá tiñu váha já sáhá ndá nú, chí cūndáhví iní nū táhān nū, de cándija ñihñ nú nduhū, de sátíñú nū nūú nī, de jéndeé iní nū. De jíni ní já víhi cā sáhá ndá nú mitan nsúú cā jondē quívi yātā.

²⁰ De visó súcuán de íyó jacú já cáhān ni nūú nū. Chí íyó iin ñahan máhñú ndá nú já nání Jezabel. De jéhe ndá nú tūhun já stéhén ña nūú nū. De cáchi ña já nacani ña tūhun Yāa Dios. De nduú chí jíin tūhun stéhén ña de stáhví ña nchivi cándija já cúu jí mozo ní. De sáhá ña já cásiquí ndēé táhān jí, jíin já yáji jí já ní nsocó nūú ídolo.

²¹ De ní jéhe ní tiempo já nacani iní ña, de nduú cūni ña nacani iní ña já sndóo ña já cásiquí ndēé ña.

²² Túsaa de ná sáhá ní já cava ña jíin cuēhé. De ndacá nchivi já cásiquí ndēé jíin ña, suni cuāha ní tūndóhó xēen nūú jí, de tú mā nacani iní jí já sndóo jí tiñu nēhén tá cúu nūú sáhá ñahan ñúcuán.

²³ De sáhá ní já cuú nchivi já ní scándija ña. De súcuán de cūni ndacá grupo nchivi cándija já maá ní cúu Yāa já jíni ndíhi nāsa

caá jāá ntūnī jīn ánō nchivī. De cuāha nī yāhvi iin nū tú nsāha nī nsāhá nū.

²⁴ De sava cā nū jā íyó űnuū Tiatira, jāá nduú ní jétáhvī tūhun jā stéhēn űhahān űncuán, de ni nduú ní ntīn nū tūhun jā cáhān ndá jī jā tūhun yíyuhū cā nūū Satanás cúu, jīn ndá máá nū cáhān nī jā má téé cā nī incā tiñu sīquī nū.

²⁵ Chi maá-ni jā quendōo nīhin nū jīn tūhun ndāā jā cándija nū, de quendōo nīhin nū jīn jondé quīvī nenda nī.

²⁶ Ndacá nchivī jā cundeé sīquī jānēhēn, jīn jā squīncuu vāha tiñu jā cūnī nī jondé mitan de jondé quīvī sándihī, sáhā nī jā cuñáhnú jī tatúnī jī nūū ndacá nación,

²⁷ tá cúu nūū ní nsāhá Tatá nī jā cuñáhnú nī tátúnī nī. De tatúnī nīhin jī nūū ndacá nación. Chi tá cúu nūū cúun yúú jī quīsi táhvī, sūcuán squéne yichī jī nchivī jāá nduú cándija nūū nī.

²⁸ De sáhā nī jā cunī jī nduhū jā vīi cuñáhnú nī quīvī nenda nījīn nī, tá cúu nūū jīnī jī lucero jā quéndá tūu.

²⁹ Nchivī jā íyó sōho ná téé sōho jī tūhun jā cáhān maá Espíritu Santo jīn ndá grupo nchivī cándija.

3

Tūhun jā cuāhān űnuū Sardis

¹ De tee nū tūhun yáhā ná quīhīn nūū jā cuñáhnú nūū nchivī cándija űnuū Sardis: Sūcuán cáhān nduhū, maá Yāā jā névāha ndihújā Espíritu Yāā Dios jīn ndihújā tiūūn. Jā jīnī nī ndacá tiñu jā sáhā ndá nū, de cáhān nchivī jā tēcū nū, sochi nūū nduhū chi modo ndīyi cúu ndá nū.

² Natahvī inī nū, de ndijéhé nīhin nū jīn tiñu jā jacū-ni cā íyó de ndúcū naa. Chi jā jīnī nī jāá nduú squīncuu vāha vāha nū nūū Yāā Dios.

³ De nūcūhun inī nū ndacá tūhun jā ní stéhēn ndá nūū nū. De candija nū ndá tūhun űncuán de nacani inī nū jā sndóo nū cuāchi nū. Chi tú má nátahvī inī nū, de cuēé nī nūū nū iin sanaā-ni, modo jā iin sanaā-ni de quīji jācuīhnā, de mā cūnī nū ná hora jīnū nī nūū nū.

⁴ De visō sūcuán de íyó jacū nū űnuū Sardis jāá nduú ní nsāhá nū cuāchi, jā cúu modo jāá nduú ní nsāhá téhēn nū sahma nū. Jā űncuán vāha yaa coo sahma nū caca nū jīn nī, chi nchivī vāha cúu ndá nū.

⁵ Chi ndacá nchivī jā cundeé sīquī jānēhēn, cuāha nī sahma cuījīn yaa cūhun jī. De mā sndóo nī sívī jī nūū libro jā yósō sívī nchivī cutecū nū cánī. De cuetúhūn nī jī nūū Tatá nī jīn nūū ndacá ángel yā.

⁶ Nchivī jā íyó sōho ná téé sōho jī tūhun jā cáhān maá Espíritu Santo jīn ndá grupo nchivī cándija.

Tūhun jā cuāhān űnuū Filadelfia

⁷ De tee nū tūhun yáhā ná quīhīn nūū jā cuñáhnú nūū nchivī cándija űnuū Filadelfia: Sūcuán cáhān nduhū, Yāā ndoo Yāā ndāā, de névāha nī ndacáa rey David. De maá nī nacune jā quīvī nchivī nūū tátúnī nī, de nī iin mā cúu nacasi, de maá nī nacasi, de nī iin mā cúu nacune.

⁸ Jā jīnī nī ndacá tiñu vāha jā sáhā ndá nū. De nī nacune nī modo iin viéhé jā quīvī ndá nū, de nī iin mā cúu nacasi. Chi visō jacū-ni fuerza nū íyó, de nī ncandija nū tūhun nī, de nduú jāsī ndá nū yuhū nū jā cándija nū nduhū.

⁹ De íyó sava nchivī jā yíhī ndahá Satanás, de cáhān ndá jī jā nchivī hebreo jīn nchivī maá Yāā Dios cúu jī, de nduú chi jā stáhvī jī-nī. Túsaá de sáhā nī jā quenda jī nūū nū de cuiñi jítī jī nūū nū, de cunī jī jā mānī nī jīn nū.

¹⁰ De vāha nī squīncuu ndá nū tūhun jā ní ncāhān nī jā cuandéé inī nū. De jā űncuán scácu nī ndá ndóhó quīvī jā quīji iin tūndóhó xēen sīquī nchivī ní cáhnú űyayivī, jā coto túnī űncuán ndá jī.

¹¹ De űamā nenda nī. Túsaá de quendōo nīhin ndá nū jīn tūhun cándija nū, tácuā nī iin mā cāndeé premio nū.

¹² Ndacá nchivī jā cundeé sīquī jānēhēn, sáhā nī jā cuu jī tá cúu sihīn yūū luu inī templo Yāā Dios maá nī. De mā cújiyo jī nūū ndéé yā űncuán. De tee nī sívī Yāā Dios maá nī teēn jī, jīn sívī jéé maá nī, jīn sívī űnuū Yāā Dios maá nī. De űnuū űncuán cúu Jerusalén jeé, de cuun quīji ichi andivī jondé nūū Yāā Dios maá nī.

¹³ Nchivī jā íyó sōho ná téé sōho jī tūhun jā cáhān maá Espíritu Santo jīn ndá grupo nchivī cándija.

Tūhun jā cuāhān űnuū Laodicea

¹⁴ De tee nū tūhun yáhā ná quīhīn nūū jā cuñáhnú nūū nchivī cándija űnuū Laodicea: Sūcuán cáhān nduhū, maá Yāā cúu tūhun ndāā, Yāā cúu testigo vāha jā cáhān ndāā. De maá nī nī nsāhá ndihī jā ní ncāhān Yāā Dios jā ná jécōo.

¹⁵ Jā jīnī nī ndacá tiñu jā sáhā ndá nū. De cúu ndá nū modo jāá nduú vījin de nī nduú ihní, cúu jā jacū-ni cándija nū tūhun nī, chi nī nduú jāsī nū de nī nduú ndihvī inī nū sīquī. De nācā vāha de tú jā vījin nū á jā ihní nū nūcū.

¹⁶ De nduú chi vāchi jā yíhī vīxī-ni ndá nū, chi nī nduú jāsī nū de nī nduú ndihvī inī nū sīquī. De jā űncuán squéne yichī nī ndá nū modo iin jā jātī nī ntesī nī jāá nduú jétahān inī nī.

¹⁷ De cáhān ndá nū jā cuicá nū, de quéndōo vāha nū, de nduú cúmanī nī iin nūū nū. Sochi nduú sáhā nū cuenta jā nūū maá nī chi ndáhvī ndasi ndóho nū, de cúmanī ndasi nūū nū, de cacúáá nū, de cávichī nū.

¹⁸ Túsaá de cáhān ni jín ndá nú jā nū ni cueen nú oro jā ní ndúhvā nū űhūn de ni nduu ndinuhun oro, de suu cúu jā sáhā nī jā coo cuicá ndija nú ndihi jā ndiso tūhun nī. De nū ni cueen nú sahma cuijín cuhun nú, tácuā mā cúcanoō nū jā cávichí nú, cúu jā quendōo ndāā nū sáhā nī. De cueen nú tátān nū ni cuhun tīnūú nú, tácuā ndunijín tīnūú nú, cúu jā jicūhun inī nū tūhun nī.

¹⁹ Ndācā nchivī jā cúndáhvī inī ni, chí cáhān ni nūú ji de sndóho nī ji, tácuā ná chūhun inī ji. Túsaá de cundihví inī ndá nú, de nacani inī nū jā sndóo nú cuāchi nú.

²⁰ Cunini ndá nú tūhun yáhā, chí inī nī viéhé áno nū cáhān nī jā quivi nī. De tú ní-ni ndóhó cunini de nacune nú viéhé áno nū, de quivi nī cají nī stāā jín nú, de suni cají maá nú jín nī. De suu cúu jā cundeē ní áno nū.

²¹ Ndācā nchivī jā cundeē síquī jānehén, cuāha nī tūhun jā cundeē ji jín nī nū mesa nūú tátúnī nī. Chí saá-ni nduhú nī snāá nī poder jānehén, de nī jecundeē nī jín Tatá nī nūú mesa nūú tátúnī yā.

²² Nchivī jā iyó sōho ná téé sōho ji tūhun jā cáhān maá Espiritu Santo jín ndá grupo nchivī cándija, ncachī yā.

4

Ndācā jā ndéé andiví chíñúhún nūú yā

¹ űúcuán de nī nūcúndéhé nī, de nī jínī nī jā núne iin viéhé andiví, de maá Yāā jā ní ncāhān jín nī jā xihna űhūn, nī ncāhān tucu jín ní modo jā tívi trompeta. De nī ncāhān: Caá quiji nú yáhā, de ná stéhēn nī nūú nū ndācā tíñu jā coo ichi núú cá, ncachī yā.

² De nī jínī cá nī jā ní stéhēn Espiritu Santo nūú nī. Chí nī jínī nī jā andiví inī iin mesa nūú tátúnī, de ndéé maá yā nūú mesa űúcuán.

³ De jéndütē yā modo iin yūú cuijín ndéé nihni xíñu á iin yūú cuahá xíñu. De iin ticō yēhndé ní jicō ndūú yuhú mesa yā, de jéndütē tá nūú cáá iin yūú cuí xíñu.

⁴ De xíñ mesa yā nī jínī nī jā ní jicō ndūú ocō cūmī cá mesa nūú tátúnī. De nūú mesa űúcuán ndéé ocō cūmī téē űáhnú jā ndiso tíñu. De űhūn ndá dē sahma cuijín yaa, de xínī dē űhūn corona oro.

⁵ De jondē nūú mesa nūú tátúnī yā jéndütē sáhā taja de nihin de cána taja. De ichi nūú mesa yā inī ndihújā Espiritu Yāā Dios, de cáá tá cáá űjā iti náhnú jā cáyú űhūn.

⁶ De ichi nūú mesa yā suni iyó modo iin mar jā ndéé nihni tá cúu nūú cáá vidrio. De xíñ mesa yā ní jicō ndūú cūmī jā técu. De iyó cuahā tīnūú ní cáhnú ichi nūú jín ichi chátá.

⁷ De iin jā técu űúcuán cáá tá cáá ndicaha. De incā cáá tá cáá síquī. De jā únī chí néé nūú téé. De jā cūmī chí cáá tá cáá yaha jā jicō nūú táchī.

⁸ De ndicúmī jā técu űúcuán iyó inī nījín jā iin iin. De maá-ni tīnūú cúu ní cáhnú jondē jín ní chíjín nījín. De nduú űuú nduú jécuiñī cuitī jā cáhān:

Yāā ű Yāā ndoo ndasí

cúu maá Jēthōō ű Yāā Dios, Yāā tīn ndihi poder,

Yāā iyó mitan, de nī Iyo yā ní cáni, de coo yā ní cáni.

Cáchī.

⁹ Chí maá-ni jā cáhān ndicúmī űúcuán jā cúñáhnú ndasí Yāā ndéé nūú mesa, Yāā técu ní cáni cuitī. De yíñúhún cáhān ndá jín yā, de nácuétáhvī nūú yā.

¹⁰ De ndācā vuelta jā sáhā súcuán, de ndihócō cūmī téē űáhnú jā ndiso tíñu, jécuiñī jítí dē nūú Yāā jā técu ní cáni cuitī, de chíñúhún dē yā. De tává dē corona dē, de jáquín dē ichi nūú mesa yā. De cáhān ndá dē: ¹¹ Jēthōó sá de Yāā Dios sá cúu nī.

De váha ndasí Yāā cúu ní jā cáhān ji jā víi cúñáhnú ní,

de iyó yíñúhún ndá ji nūú ní, de tīn ní ndihi poder.

Chí maá ní ní nsáhā ndihi jā iyó,

de síquī jā súcuán nī ncuu inī maá ní de nī jécōo ndihi.

Ncachī ndá dē.

5

Jā ní nacune Ticāchí Yāā Dios tutū

¹ űúcuán de nī jínī nī jā Yāā jā ndéé mesa jā tátúnī, ndahá cuahá yā tīn yā iin tutū cáni jā ní ntuū. De yosō tūhun ndūú lado tutū űúcuán, de ndásí jín űjā sello.

² De nī jínī nī iin ángel yā jā ndiso poder, de nī ncāhān jee: ¿Ní iin cúu téé váha ndasí jā cundiso tíñu quehndē ndá sello de nacune tutū yáhā? ncachí ángel yā.

³ De nī andiví ní űayiví nī jā iyó chíjín űayiví, nduú ní Iyo nī iin jā cuu cundiso tíñu jā nacune tutū űúcuán, de nī jā cūndéhé nūú.

⁴ De nī jacu ndasí nī, chí nduú ní Iyo nī iin jā cuu cundiso tíñu nacune de cahví tutū űúcuán, de nī jā cūndéhé nūú.

⁵ Sá de nī ncāhān iin téē űáhnú űúcuán jín nī: Mā cuacú nú, chí iyó iin Yāā jā ndiso tíñu yā quehndē yā ndihújā sello jā ndásí tutū, de nacune yā. De maá yā chí iyó cuahā poder yā, tá cúu nūú iyó cuahā fuerza iin ndicaha. De nī ncacu yā chíjín tatá Judá, jā cúu tatá rey David. De nī snāá yā poder ndācā jānehén.

⁶ űúcuán de nī jínī nī Yāā jā cúu Ticāchí Yāā Dios jā ní jahnī ndá ji de nī natecū yā. De Ticāchí űúcuán inī yā nūú inī mesa Yāā Dios, máhnú ndicúmī jā técu jín máhnú ndá téē űáhnú jā ndiso tíñu. De iyó űjā ndiquin jín űjā tīnūú Ticāchí űúcuán. De tīnūú űúcuán cúu ndihújā Espiritu Yāā Dios jā ní ntají yā ní jēhēn ní cáhnú űayiví.

⁷ De Ticāchí ñúcuán nī jēquehen yā tutū jā tīn ndahá cuahá Yāā jā ndéē nūū mesa.

⁸ De tá nī nquehen yā tutū ñúcuán, de ndicúmī jā tēcū jīn ndihóco cūmī tēē ñáhnú jā ndiso tīñú nī jēcūñī jītī nūū yā. De tá iin iin tēē ñáhnú yíndahá yāā jā nání arpa, jīn cōhō cūū oro jā ñúhún chitú sūja īī. De sūja īī ñúcuán cūū ndācá tūhun jā jīcān táhvī nchivī jā yīhī ndahá Yāā Dios.

⁹ De nī jita ndá dē iin yāā jeé, de suha cáhān:

Vāha ndasí Yāā cūū ní jā quehen ní tutū de quehndē ní sello jā ndasí.

Chi nī jahnī ndá jí nīhīn, de jīn nīñī ní nī nacueen ní nchivī

māhñū ndācá raza, ndācá yuhú, ndācá ñūū, ndācá nación, tácuā cuu jí nchivī Yāā Dios.

¹⁰ De nī nsáhá ní jā cuu jí rey jīn sūtū nūū Yāā Dios,

de ndacu jí tīñū inī ñayivī.

Ncachī ndá dē jīta dē.

¹¹ De nī ndéhé cā nī, de nī jini nī jā cáhān cuahā ángel yā jā ní jicó ndúū xiín mesa yā, jīn xiín ndicúmī jā tēcū, jīn xiín ndá tēē ñáhnú ndiso tīñú. De iyó cuahā ndasí millón ángel ñúcuán.

¹² De suha nī ncāhān jee ndá yā:

Vāha ndasí Yāā cūū Ticāchí jā ní jahnī ndá jí. De jā ñúcuán tīn yā poder, de cuicá ndasí yā, de ndíchí ndasí yā, de ndiso yā cuahā fuerza, de ndihī chí iyó yíñúhún nūū yā, de vīi cūñáhnú yā,

de cáhān ndá jí jā vāha ndasí Yāā cūū yā.

Ncachī ndá.

¹³ De sunī nī jini nī jā cáhān ndihī jā ní nsáhá Yāā Dios jā iyó inī andivī jīn inī ñayivī jīn chījin ñayivī jīn inī mar. De ndivī ñúcuán nī ncāhān:

Cúsī inī ō cáhān ō jā vāha ndasí Yāā cūū Yāā jí ndéē nūū mesa nūū tátúnī yā,

jīn Yāā cūū Ticāchí Yāā Dios.

De ná cóo yíñúhún ō nūū yā, chí vīi ndasí cūñáhnú yā,

de tīn yā poder ní cání cuiñī.

Ncachī.

¹⁴ De nī ncāhān ndicúmī jā tēcū: Súcuán ná cóo, ncachī. De ndihóco cūmī tēē ñáhnú jā ndiso tīñú nī jēcūñī jītī dē, de nī nchīñúhún dē nūū Yāā jā tēcū ní cání cuiñī.

6

Sīquī ndihújā sello

¹ Ñúcuán de nī jini nī jā Yāā cūū Ticāchí Yāā Dios, nī jehndē yā iin jā úja sello ñúcuán. De nī jini nī jā cáhān iin táhān ndicúmī jā tēcū, tá cūū nūū cána taja: Nehēn de cunī nū.

² De nī nūcūndéhé nī, de nī jini nī iin caballo cuiñī. De jā yósō sīquī tī yíndahá iin nduva jā sndáva flecha. De nī jicūhun iin

corona xīnī. De nī nquee nī ncanāā, de nī ncundeē sīquī ndihī.

³ Sá de Ticāchí ñúcuán nī jehndē yā sello ūū. De nī jini nī jā cáhān incā táhān ndicúmī jā tēcū: Nehēn de cunī nū.

⁴ De nī nquee iin caballo cuahá, de jā yósō sīquī tī ndiso tīñú jā snáā tūhun jā ndéē mānī nchivī ñayivī, de quijéhé jí cahñī táhān jí. De nī nīhīn ñúcuán iin espada cahñú.

⁵ Sá de Ticāchí ñúcuán nī jehndē yā sello ūnī. De nī jini nī jā cáhān incā táhān ndicúmī jā tēcū: Nehēn de cunī nū. De nī nūcūndéhé nī, de nī jini nī iin caballo tūūn. De jā yósō sīquī tī yíndahá iin balanza jā chícuahá, chí coo tamā xēēn.

⁶ De māhñū ndicúmī jā tēcū nī jini nī iin jā cáhān: Iin kilo-nī trigo nīhīn jí jīn yāhvi jí jā sātīñú jí iin quivī. De tú cebada de ūnī-nī kilo nīhīn jí jīn yāhvi jí jā sātīñú jí iin quivī. Sochi aceite jīn vino chí mā sáhá nū jā cumānī, ncachī.

⁷ Sá de Ticāchí ñúcuán nī jehndē yā sello cūmī. De nī jini nī jā cáhān tucu incā táhān ndicúmī jā tēcū: Nehēn de cunī nū.

⁸ De nī nūcūndéhé nī, de nī jini nī iin caballo cuahān yaa, de jā yósō sīquī tī cūū maá cuéhē jáhnī nchivī. De ichi cháñā niquín maá tūhun jā quivī nchivī lugar nūū ndéē áno ndīyi. De ndúū ñúcuán ndiso tīñú jā nenda sīquī iin jā ndicúmī parte ñayivī, de cuu sáhá jā cuū nchivī jīn guerra, jīn tamā, jīn cuéhē xēēn, jīn ndācá quiti xēēn jā iyó ñayivī.

⁹ Sá de Ticāchí ñúcuán nī jehndē yā sello ūhūn. De chíjin altar cahñú nī jini nī ndá áno nchivī jā nī ncandīja tūhun Yāā Dios de nī nacani jí tūhun yā, de jā sīquī ñúcuán nī jahnī nchivī jí.

¹⁰ De nī ncana jee ndá áno ñúcuán: Jētoho sá Yāā Dios, maá ní cūū Yāā ndoo de vāha squincuu ní jā nī nquee yuhú ní. ¿De nāsaa cá tiempo coo de sáhá ndāā ní jēhē ndá sá, de nacūaha ní jā ndutahvī nchivī ñayivī jā ní jahnī sáan? ncachī ndá.

¹¹ Ñúcuán de nī jēhe yā sahma cuiñīn cūhun ndá jí, de nī ncāhān yā jīn jí jā ná nátátú jí jacū cá tiempo. Chí iyó cá hermano jí jā sātīñú nūū yā, jā sunī cānuū cuū jí tácuā jīnu número jí, ncachī yā.

¹² Sá de Ticāchí ñúcuán nī jehndē yā sello iñū. De nī jini nī jā ní ntāan ndasí. De nī ncutuūn ncandīi modo iin sahma tūūn. De ní yōō nī nduu modo nīñī.

¹³ De ndá tiūūn andivī nī nincava nūū ñúhún modo jā cóyo ndihā yīhī ñutun higo sáhá táchī nīhīn.

¹⁴ De andivī nī ncuijiyo tá cūū jā nátuū iin tutū cahñú. De ndācá yucu jīn ndācá isla nī ncuijiyo cuahān incā lado.

¹⁵ De ndācá rey ñayivī, jīn ndá jā cūñáhnú, jīn jā cuicá, jīn ndācá capitán, jīn jā ndiso poder, jīn mozo jā ní jeen ndá nchivī, jīn tēē

sátíñú cuenta maá, nī nchiyuhū ndá maá iní yaví cava jíin mǎhñú cava chíin yucu.

¹⁶ De nī ncāhān ndá ji jíin yucu jíin cava: Ndicó cáva síqui ni, ná quíyuhū ni tácuá má cūnī maá Yāá já ndéé nūū mesa já tátúnī, jíin Yāá cúu Tīcāchí já cuāha yá castigo xēen nduhū.

¹⁷ Chī nī nquenda maá quívi cǎhnú já cuāha yá castigo, ¿de ní iin quenda já cuiñi nūū yá? ncachī ndá ji.

7

Nchivi ndācá tatá Israel já ní jēcundeē sello teēn

¹ De tá nī ncuu tiñu yáhá, de ní jinī nī cūmī ángel yá já íñi ndicúmī lado ñayiví. De jási ndá yá já má quíhī tǎchī ndicúmī lado, tácuá má quíhī nūū ñuhún ni nūū mar ni nūū ni iin ñutun.

² De suni nī jinī nī incá ángel yá, vāji ichi nūū quénda ncandī. De yindahá yá sello Yāá Dios, Yāá técu. De nī ncāhān jee yá jíin ndicúmī ángel ñúcuán já ndiso tiñú já sáhá dañó nūū ñuhun yíchí jíin nūū mar:

³ Má sáhá nú dañó nūū ñuhún ni nūū ndācá ñutun ni nūū mar, chí jondē tee ó sello teēn ndācá nchivi já sáhá tiñu cūnī Yāá Dios ndācá ó, ncachī yá.

⁴ De ní jinī nī já cǎchí já íyó ciento ūū xico cūmī mil nchivi já ní jēcundeē sello teēn. De nchivi ñúcuán cúu ndācá tatá nchivi Israel.

⁵ De íyó ūxī ūū mil nchivi já cúu tatá Judá já ní jēcundeē sello, jíin ūxī ūū mil tatá Rubén, jíin ūxī ūū mil tatá Gad,

⁶ jíin ūxī ūū mil tatá Aser, jíin ūxī ūū mil tatá Neftalí, jíin ūxī ūū mil tatá Manasés,

⁷ jíin ūxī ūū mil tatá Simeón, jíin ūxī ūū mil tatá Leví, jíin ūxī ūū mil tatá Isacar,

⁸ jíin ūxī ūū mil tatá Zabulón, jíin ūxī ūū mil tatá José, jíin ūxī ūū mil tatá Benjamín. Ndihi tatá yáhá cúu já ní jēcundeē sello.

Nchivi cuāhā já ñuhún sahma cuijín

⁹ De tá nī ncuu tiñu yáhá de ní núcundéhé nī, de ní jinī nī cuāhā ndasi nchivi. De cúu ji nchivi ndācá nación jíin ndācá raza jíin ndācá yuhú jíin ndācá ñuū. De íñi ji nūū mesa nūū tátúnī Yāá Dios jíin nūū maá Yāá cúu Tīcāchí. De síqui já cuāhā ndasi ji, de ní iin má cúu cahvi nāsaa ji cúu. De ñuhún ji sahma cuijín, de yindahá ji ñūū.

¹⁰ De ní ncana jee ndá ji: Yāá Dios maá ó cúu já ní scácu yóhó, Yāá já ndéé nūū mesa já tátúnī, jíin Yāá cúu Tīcāchí Yāá Dios. Ncachī ndá.

¹¹ De ndihi ángel ní jicó ndūū yá íñi yá yuhú mesa Yāá Dios, jíin xiin ndá tee ñáhnú já ndiso tiñú, jíin xiin ndicúmī já técu. De ní jēcuiñi jiti ndá yá ní ntuu yá nūū yá nūū ñuhún nī nchiñuhún yá Yāá Dios ichi núu mesa yá.

¹² De ní ncāhān ndá yá: Amén. Cúsī inī ó cāhān ó já vāha ndasi Yāá cúu Yāá Dios maá ó.

De vii cūñáhnú yá de ndichí yá. De ná nácuetáhvi ó nūū yá, de ná cóo yíñuhún ó nūū yá.

Chī maá yá tīn poder, de ndiso yá cuāhā fuerza ní cání cuiti. Amén. Ncachī ndá ángel yá.

¹³ Sá de ní ncāhān iin tee ñáhnú ñúcuán jíin nī: ¿Ní nchivi cúu yáhá já ñuhún sahma cuijín, de ní ichi vāji ndá ji?

¹⁴ De ní ncāhān nī jíin dē: Maá ní cúu já jíinī, Señor. De ní ncāhān dē jíin nī: Yáhá cúu nchivi já ní nchāha ndá ji ní jinī ji tūndóhó xēen. De ní naquete ji sahma ji jíin nīñi maá Tīcāchí, de ní nduyaa vāha, cúu já ní ndundoo áno ji ní nsáhá yá.

¹⁵ Já ñúcuán cúu já íñi ji nūū mesa nūū tátúnī Yāá Dios, de sátíñú ji iní templo yá nduú ñuū. De Yāá já ndéé nūū mesa, coto yá ji já quendóo vāha ji nūū yá.

¹⁶ De má cúu cá ji sóco, ní má yíchí cá ji ndute. De ní má cáyú cá ji nūū ncandī, de ní má ndóhó cá ji já ihní.

¹⁷ Chī maá Yāá cúu Tīcāchí já ndéé nūū mesa já tátúnī, coto yá ji modo já cúu ji tīcāchí yá. De cundeca yá ji quíhīn yá jíin ji nūū quéne ndute já cutecú ji ní cání sáhá. De Yāá Dios nacuahá yá ndute nūū ndá ji, de má cuácú cá ji, ncachī tee ñáhnú ñúcuán.

8

Siquí sello ūjā jíin cōhō cūu oro

¹ De Tīcāchí ñúcuán ní jehndé yá sello ūjā já ndási tutú, de nañí-ni ní iyo iní andiví tá sava hora.

² De ní jinī nī ndihujá ángel já íñi nūū Yāá Dios. De ní jēhe ūjā trompeta nūū ndá ángel ñúcuán.

³ Sá de ní nquenda incá ángel, yindahá yá iin cōhō cūu oro, de ní jēcuiñi yá nūū altar. De ní jēhe cuāhā sūja ñi nūū yá, tácuá sóco yá jíin tūhun já jícān táhvi ndihi nchivi já cándija Yāá Dios. De ní nsócó yá nūū altar oro já íyó ichi núu mesa nūū tátúnī Yāá Dios.

⁴ De ní cōhó cūu já tīn ángel ñúcuán ní nquene ñuhmá sūja ñi, ní ncaa nūū Yāá Dios jondé jíin tūhun jícān táhvi ndá nchivi cándija Yāá Dios.

⁵ Sá de ní nquehen ángel cōhó cūu ñúcuán. De ní nchuhun chítú yá tīcāyi ñuhūn já cáyú nūū altar. De ní squéne yá jondé iní ñayiví. De ní nsáhá já ní ncana taja, de ní nihin, de ní jēnduté ní nsáhá taja, de ní ntāan.

Tūhun síqui trompeta

⁶ Ñúcuán de ndihujá ángel já yindahá ndihujá trompeta, ní nsáhá tūha yá já tiví yá.

⁷ De ángel xíhna ñuhún ní ntiví yá trompeta. De ní ncuun íñi jíin ñuhūn iní ñayiví já ní nsacá nuu jíin nīñi. De ní ncáyú

iin jā únī parte ñayívi, jín iin jā únī parte ñutun, jín iin jā únī parte itē cuií.

⁸ De ángel ūū nī ntiví yā trompeta. De iin jā cúu modo iin yucu cáhnú jā cáyū ñuhún nī nincava cuāhān nūū mar. De iin jā únī parte mar nī nduu ññi.

⁹ De nī jīhī iin jā únī parte quití ñúhún iní mar. De nī naā iin iin ndacá jā únī barco.

¹⁰ De ángel ūū nī ntiví yā trompeta. De nī nincava iin quími cáhnú ichi andiví, de cáyū tá cáyū iin ití cáhnú. De nī nincava síquī iin iin ndacá jā únī yúte jín nūū quéne ndute.

¹¹ De quími ñúcuán nání quími ūguā. De iin jā únī parte ndute nī nduu ūguā. De nī jīhī cuāhā nchiví nī nsāhā jā ní nduu ūguā ndute ñúcuán.

¹² De ángel cūmī nī ntiví yā trompeta. De iin jā únī parte ncanđí jín yōō jín tiūūn nī ntiví. De nī nduneē iin jā únī parte, de nduú cá ní ncutūu iin jā únī parte nduú jín ñuú.

¹³ De nī nūcūndēhé nī, de nī jini nī jā cána jee iin ángel yā jā ndáva cuāhān sava andiví: Nācā xēen cá ndoho nchiví ndéē iní ñayívi, chí ja ñatin ndáhyū únī cá trompeta jā tiví únī cá ángel, ncahí yā.

9

¹ De ángel ūhūn nī ntiví yā trompeta. De nī jini nī jā ichi andiví nī nincava tucu iin quími iní ñayívi. De nūū quími ñúcuán nī jēhe ndacáa jā nune maá yaví cūnú ndasí.

² Sá de nī nacune yaví, de nī nquene ñúhmā nī ncaa modo ñúhmā iin jītūn cáhnú. De nī nsāhā ñúhmā jā ní ncuneē ncanđí jín ní nūū táchī.

³ De nūū ñúhmā ñúcuán nī nguenda tīca langosta, nī jītē nuu tī ní cáhnú ñayívi. De nī jēhe yā tūhun jā sáhā tī tá sáhā ndá tīsumā xēen jā íyó iní ñayívi.

⁴ De nī ndacu yā nūū tī jā má sáhā tī daño itē jín yucū cuií jín ñutun, chí maá-ni nchiví jāá nduú ná sello Yāā Dios ndéē teēn jí cúu jā tuu tī.

⁵ De nduú ní jēhe yā tūhun jā cahní tī nchiví, chí maá-ni jā sndóho tī jí ūhūn yōō. De sáhā tī jā jātū jí tá cúu nūū jātū nchiví jā tūū tīsumā jí.

⁶ De quívi ñúcuán nducú ndasí nchiví modo jí cuū jí, sochí mā níhīn jí modo. De visó cūnī jí cuū jí, de nduú ná modo cuū jí.

⁷ De ndá tīca langosta ñúcuán cáá tī tá cáá caballo jā íyó tūhva quíhīn nūū canáá. De xīnī tī ñúhún modo corona oro. De néē tī nūū tēe.

⁸ De íyó ixi tī jā cáá tá cáá ixi xīnī ñahan. De ñuhun tī cáá tá cáá ñuhun ndicaha.

⁹ De ní tī ndásí jā cúu modo sahna cáa. De ñhīn ñjīn tī tá cúu nūū ñhīn jā cuāhān cuāhā caballo nūū guerra de ñúhūn tī carreta.

¹⁰ De suhmā tī íyó iñu, de sáhā tá sáhā tīsumā. De jín suhmā tī de cuu sndóho tī nchiví ūhūn yōō.

¹¹ De íyó iin jā cúñáhnú nūū tī, de suu cúu táchī jā jito yaví cūnú ndasí ñúcuán. De táchī ñúcuán yuhú hebreo nání Abadón, de yuhú griego nání Apolión, jā cáchī: Táchī jā snáā.

¹² Ja nī nchāha iin tūndóhó, de íyó ūū cá tūndóhó jā quíji.

¹³ De ángel iñu nī ntiví yā trompeta. De nī jini nī iin tūhun jā ní nchāhā jondē máhñú ndicúmi squínā altar oro jā iñí nūū Yāā Dios.

¹⁴ De nī nchāhā ñúcuán jín ángel iñu jā yindahá trompeta: Nandají nú ndicúmi ángel jā núhni yuhú yúte cáhnú jā nání Eufates, ncahí.

¹⁵ De nī nandají ndicúmi ángel ñúcuán, tácuca cahní iin ndacá jā únī nchiví ñayívi. Chí ja íyó tūha ndá ángel ñúcuán jā síquī maá hora jín quívi jín yōō jín cuyā jā coo súcuán.

¹⁶ De nī jini nī jā cáchī jā íyó ūū ciento millón soldado jā yósó caballo.

¹⁷ De nī stēhēn cá yā nūū ní, de nī jini nī ndacá caballo. De ndá tēe jā yósó síquī tī ñúhūn dē camisa cáa, jā cuāhā, jā ndéē, jín jā cuāán. De xīnī caballo cáá tá cáá xīnī ndicaha. De yuhú tī quéne ñuhún jín ñúhmā jín azufre.

¹⁸ De jín ndinúni jā quéne yuhú caballo, de nī jīhī iin ndacá jā únī nchiví, suu jín ñuhún jín ñúhmā jín azufre.

¹⁹ Chí yuhú tī jín suhmā tī íyó fuerza jā cahní tī nchiví. Chí suhmā tī cáá tá cáá cōō, de íyó xīnī, de jín ñúcuán sndóho tī nchiví.

²⁰ De sava cá nchiví jāá nduú ní jīhī jín ndacá tūndóhó yáhā, nduú ní nácani iní jí jā sndóo jí ídolo jā ní nsáhā jí. De nduú ní sndóo jí jā chíñúhún jí ndacá táchī jín ídolo jā ní ncuváha jín oro jín plata jín cáa cuāán jín yūū jín ñutun. De ndacá ñúcuán chí nduú cúu cuní, nī nduú cúu cuní, nī nduú cúu caca.

²¹ De nī nduú ní nácani iní nchiví jā sndóo jí jā jāhni jí ndīyí, jín jā sáhā tási jí, jín jā jíca ndīi jí, jín jā sácúhñā jí.

10

Tūhun ángel jā yindahá libro lulí

¹ De nī jini nī incā ángel yā jā ndiso poder, nī ncuun yā ichi andiví. De ñúsúcun yā vícō, de xīnī yā ñúhún ticō yēhndē. De nūū yā jéndütē modo ncanđí, de sīhīn yā cúu modo ūū sīhīn jā cáá tá cáá ñuhún.

² De néē yā iin libro lulí jā núne. De nī jani yā jēhē cuāhā yā nūū mar, de jēhē sátin yā nūū ñuhun yíchī.

³ De nī ncana jee ndasí yā, tá cúu jā ndáhyū ndicaha. De tá nī ncana jee yā, de nī ncana ūjā taja.

⁴ De tá nī ncana ūjā taja, de ja íyó tūha ní jā tee ní tūhun ñúcuán nícu. De nī jini nī iin tūhun ichi andiví jā ní nchāhā jín ní: Chuvāha nú ndacá tūhun jā ní nchāhā ūjā

taja ñúcuán, de mā stéhēn nū ni mā tēé nū, ncachī.

⁵ Ñúcuán de ángel jā ní jinī ni jā ífī nūū mar jín nūū ñūhún, nī nanee yā ndahá cuáhā yā ichi andiví.

⁶ De nī nacunehen yā sívī maá Yāā jā tēcū ní cání, Yāā jā ní nsáhā andiví jín ñayiví jín mar jín ndácá ndihī jā íyó inī. De jín sívī yā ñúcuán nī ncāhān téyíí ángel: Mā cúcuéé cā jā jīnu ñayiví.

⁷ Chī tá quijehé ángel ūjā tivī yā trompeta, ñúcuán de squínucu-ni Yāā Dios tūhun yiyuhū yā, tá cúu nūū ní ncachī tūhun yā nūū ndácá mozo yā, tēe nī nacani tūhun yā jondē janahán, ncachī ángel.

⁸ Ñúcuán de maá jā ní jini nī jā ní ncāhān ichi andiví, nī ncāhān tucu jín nī: Cuáhān de quehen nú libro lulí jā nūne jā nēe ángel jā ífī nūū mar jín nūū ñūhún, ncachī.

⁹ De nī jēhēn ni nūū ángel ñúcuán, de nī jicān ni jā ná cuáhā yā libro lulí nūū ni. De nī ncāhān yā: Quehen de cajī nū. Chī víxī cuu inī yuhú nú modo ndūxi, sochi chijin nú chī cuhiyá sáhā, ncachī yā.

¹⁰ Ñúcuán de nī nquehen nī libro lulí jā nēe ángel yā, de nī nchajī nī. De víxī nī ncuu inī yuhú ní modo ndūxi. De tá nī ncuu nī nchajī ni, de nī ncuhiyá inī ni.

¹¹ De nī ncāhān ndá jín nī: Cānuú jā nacani tucu nú tūhun Yāā Dios, nāsa coo síquī nchiví cuáhā ñuū jín cuáhā nación jā síin síin yuhú, jín síquī cuáhā rey jā tátúnī, ncachī jín nī.

11

Siqui ūū testigo yā

¹ Ñúcuán de nī jēhe ndá iin ñutun nūū ni, jā cúu iin medida jā chícuahā. De nī ncāhān jín nī: Nacuiñī de chícuahā nú templo cáhnú Yāā Dios jín altar, de cahvī nú nāsaa nchiví cúu jā chíñtūhún nūū yā ñúcuán.

² De mā chícuahā nú patio yātā templo. Chī jā nī jēhe yā nūū nchiví ndácá nación jīcā. De ndéé jī inī ciudad í yáhā, de ūū xico ūū yōo cuāñū jī síquī ciudad.

³ De tají nī ūū testigo nī jā nacani tūhun nī mil ūū ciento ūñī xico quiví. De cuhun dē sahma ndáyí jā cúcuéé inī dē síquī cuāchi nchiví, ncachī yā.

⁴ De ndūū testigo ñúcuán cúu tá cúu ndūū ñutun olivo jín ndūū candelero jā ífī nūū Yāā Dios, Yāā xíí ñayiví.

⁵ De nā-nī nchiví tú ndúcú sáhā nāvāha jín ndūū testigo ñúcuán, de quee ñūhūn yuhú ndūū dē, de cāyū ndihī nchiví jā jín ūhvī jī dē. De súcuán cúu ndácá nchiví jā ndúcú sáhā nāvāha jín dē.

⁶ De íyó poder ndūū testigo ñúcuán jā casi dē jā má cūūn sāvī ní tiempo jā nācani dē tūhun yā. De suni íyó poder dē sáhā dē jā nduu níñī ndácá ndute. De cuu stívī

dē ñayiví jín ndácá nūū tūndóhó, tú nāsaa vuelta cūñī dē.

⁷ De tá jīnu nacani ndūū dē tūhun yā, ñúcuán de quee quiti xēēn jā íyó yaví cūñú ñúcuán. De canāá jín ndūū dē, de cundeé jín dē, de cahñī dē.

⁸ De ndūū ndiyi ñúcuán cava nūū yáhvi ciudad cáhnú nūū ní jahñī jī maá Jētohō ō yīcā cruz. De ciudad ñúcuán cáhān yātā jī jā ñuū Sodoma jín Egipto cúu, síquī jā íyó ndasí cuāchi ciudad ñúcuán.

⁹ De nchiví ndácá ñuū, ndácá tatā, ndácá yuhú, ndácá nación, cūñī jī jā cava ndūū ndiyi ñúcuán ūñī quiví yósavá, de mā cuáhā jī tūhun jā quiyuhú.

¹⁰ De nchiví ní cáhnú ñayiví cusí ndasí inī jī jā ní jīhī ndūū dē, de sáhā jī vico, de cuáhā jī regalo nūū táhān jī. Chī ndūū tēe jā ní nacani tūhun yā ñúcuán, nī nsáhā dē jā ní ndoho ndasí nchiví ñayiví.

¹¹ De tá yāha ūñī quiví yósavá, de Yāā Dios sáhā yā jā nastáá dē táchī, de nacuiñī dē-ni. De cuyuhú ndasí nchiví cūñī jī jā ní natecú dē.

¹² Ñúcuán de cūñī ndūū dē jā cana jee ichi andiví: Caa nú quiji nú jondē yāhā, cachī. De ndaa dē máhñū vicō quihin dē andiví, cūñī ndá nchiví jā jín ūhvī jī dē.

¹³ De maá hora ñúcuán tāan ndasí, de ndicō cáva iin jā ūxi parte ciudad ñúcuán. De jín ñutāan ñúcuán cúu ūjā mil nchiví. De ndá cā nchiví jā ndōo, cuyuhú ndasí jī, de cáhān jī jā cúñáhnú Yāā Dios jā ndéé andiví.

¹⁴ Súcuán nī nchāha tūndóhó ūū, de ñamā coo tūndóhó ūñī.

Siqui trompeta ūjā

¹⁵ De ángel ūjā nī ntiví yā trompeta. De nī jini nī nī ncāhān jee ichi andiví. De súcuán nī ncāhān ndá:

Ndacá nación ñayiví jā ní nūquihī ndahá maá Jētohō ō Yāā Dios jín Cristo jā ní nteñíñū yā.

De ndacu yā tiñu ní cání cuitī.

Cáchī.

¹⁶ Ñúcuán de ndihócō cūmī tēe ñáhnú jā ndiso tíñū jā ndéé dē mesa dē ichi nūū Yāā Dios, nī jēcuiñī jítī dē ní ntuu dē nūū dē nūū ñūhún, de nī nchíñtūhún dē yā.

¹⁷ De nī ncāhān ndá dē:

Ná cúthaví sá nūū ní, Tátā Yāā Dios,

chī maá ní tīn ndihī poder,

de cúu ní Yāā íyó mitan, de nī Iyo ní ní cání, de coo ní ní cání.

De nī natiin ní ndivíí jā íyó,

de jín poder ní ní nquijehé ní tátúnī ní nūū.

¹⁸ Nchiví ndácá nación nī nquiti inī jī síquī ní.

De mitan chí nī nquenda quiví jā cuáhā ní castigo jī,

jín jā sáhā ndāā ní tiñu ndácá ndiyi.

De cuáhā ní táhvī nūū ndácá mozo ní jā ní nacani tūhun ní,

jíin nūū ndācá nchiví jā jétíñú ní, jíin nchiví jā chíñúhún nūū ní, cúu nchiví cúñáhnú jíin jāá nduú.
De mitan de stánū táhvī ní ndá nchiví jā stívī ñayívi.

Ncachí ndá dē.

¹⁹ Ñúcuán de ní nune templo Yāa Dios jā iyó andiví. De ní jiní nchiví jā ñúcuán iyó jātūn jā ñúhún contrato yā. De ní jëndütē ní nsáhá taja, de níhin, de cána taja, de ní ntāan, de ní ncuun xēen ñíñí.

12

Tūhun ñahan jíin cōō cāhnú

¹ Ñúcuán de iní andiví ní nquenda iin jā sáhvi ndasí iní ō jíin ō: Iin ñahan jā ñúhún ña ncaná modo sahma, de iní jēhé ña síquī yōō, de ñúhún iin corona xīnī ña jā ndéē ūxī ūū tiūūn.

² De ñúhún sēhe ña. De ní jacu cóhó ña jā ndóho ña téhndē chíjin ña jā scácu ña ji.

³ Ñúcuán de iní andiví ní nquenda tucu incá jā sáhvi iní ō jíin ō: Iin cōō cuahá cāhnú ndasí. De iyó ūjā xīnī tí jíin ūxī ndiqui tí. De ndihújā xīnī tí ñúhún corona.

⁴ De jíin suhmā tí ní stáá tí iin jā ūnī parte tiūūn jā iyó andiví, de ní squéne tí iní ñayívi. De ní iní tí nūū ñahan jā scácu sēhe ñúcuán, ndétu tí jā cocó tí sēhe ña jā tá cacu ji.

⁵ De ní scácu ña iin sēhe yíi, de sūchí ñúcuán ní jécundeē tíñú jíi jā ndacu níhin jíi tíñu nūū ndivíi nación. De ní ndoñúhún-ni sēhe yíi ña ñúcuán, ní ndaa jíi cuahān jíi jondē nūū iní mesa Yāa Dios nūū tátúní yā.

⁶ De ñahan ñúcuán ní jinū ña cuahān ña jondē nūū ñuhun tíhá nūū iyó iin lugar jā ní nsáhá túha Yāa Dios. De ñúcuán cundeē ña níhin ña jā caji ña mil ūū ciento ūnī xico quívi.

⁷ Ñúcuán de ní ncanāá iní andiví. Chí ángel cúñáhnú cá jā nání Miguel jíin ndacá ángel jā cúu mozo nūū yā, ní ncanāá ndá jíin cōō cāhnú. De cōō ñúcuán jíin ndá mozo maá, ní ncanāá jíin yā.

⁸ De nduú ní ncúndéé ndá tí, de nduú cá ní ncúu cundeē tí andiví.

⁹ Súcuán ní ncuu jā ní ntavā yā cōō cāhnú ñúcuán jā iyó jondē janahān ndasí. De nání tí táchi cúñáhnú jíin Satanás, de maá tí cúu jā stáhvi ndihí nchiví ñayívi. De ní squéne yā tí jondē iní ñayívi jíin ndacá mozo tí.

¹⁰ Ñúcuán de ní jiní ní iin tūhun jā cāhān jee ichi andiví: Ja ní nquenda quívi jā scácu Yāa Dios yóhó, jíin jā stēhēn nijin yā jā tíin yā poder, jíin jā tátúní yā, jíin jā ndiso tíñú maá Cristo jā ní nteñín yā. Chí jā ní squéne yā maá jā cāhān cuāchi síquī ndacá hermano ō. Chí nduú ñuú ní ncāhān cuāchi síquī jíi nūū Yāa Dios maá ō.

¹¹ De ní ncundeē ndá jíi síquī Satanás ñúcuán, ní nsáhá tūhun jā ní jati níñí Yāa cúu

Ticāchí ní jihí yā, jíin jā ní ncāhān ndāā jíi tūhun Yāa Dios, jíin jāá nduú ní ncúndáhvi iní jíi maá jíi, chí ní jēhe jíi tūhun candíja jíi víso cúu jíi jā síquī yā.

¹² Túsaá de ná cúsiñ ndasí iní ndá ndóhó jā ndéē andiví. De nācā xēen ndoho ndá ndóhó jā ndéē iní ñayívi jíin nūū mar. Chí ní ncuun táchi cúñáhnú ní jinū nūū ndá nú. De quítí ndasí iní, chí jíin jāá nduú cá coo cuahā cá tiempo jā stáhvi nchiví, ncachí.

¹³ De ní jiní cōō cāhnú ñúcuán jā ní squéne yā maá cuahān iní ñayívi, de ní jinū tí ní níquín tí ñahan ní scácu sēhe yíi, jā sáhá xēen tí ña nícu.

¹⁴ De ní jēhe ndá ūū nijin yaha cāhnú nūū ñahan ñúcuán, tácuca ndava ña quíhín ña lugar ña nūū ñuhun tíhá, de cácu ña nūū cōō ñúcuán. De ñúcuán cundeē ña ūnī cuíyā yósávā, de níhin ña jíi caji ña.

¹⁵ De yuhú cōō ñúcuán ní nquene ndute tá cúu iin yūte cāhnú, cuahān yātā ña tácuca teni ña.

¹⁶ De ñuhun chí ní nchindeē ñahan ñúcuán, chí ní nune-ni, de ní nquēe yūte jā ní nquene yuhú cōō.

¹⁷ Ñúcuán de ní nquítí xēen iní cōō cāhnú ní jiní tí ña. De cuahān tí cuacanāá tí jíin ndá cá sēhe ña, suu nchiví jā squincuu tíñu jā tátúní Yāa Dios de cándíja níhin jíi tūhun Jesucristo.

13

Tūhun síquī ūū quítí xēen

¹ De ní iní ní yuhú mar. De ní jiní ní jā ní nquenda iin quítí xēen iní mar. De iyó tñā xīnī tí jíin ūxī ndiqui tí. De ndihúxí ndiqui tí ñúhún corona. De ndihújā xīnī tí ndéē iin sívi néhén jā quítí iní Yāa Dios sáhá.

² De quítí xēen ñúcuán jā ní jiní ní cáá tá cáá cuíñí, de ndahá tí cáá tá cáá ndahá oso, de yuhú tí cáá tá cáá yuhú ndicaha. De nūū quítí ñúcuán ní jēhe cōō cāhnú poder maá jíin mesa nūū tátúní. De ní nsáhá jā cúñáhnú ndasí quítí ñúcuán.

³ De ní jiní ní jā ní ntacuēhé iin xīnī tí, de jā ñatin cuú tí nícu. De ní nduvāha tí jā ní ntacuēhé tí. De ní nsáhvi ndasí iní nchiví ní cāhnú ñayívi ní jiní jíi, de ní jetáhvi jíi nūū tí.

⁴ De ní nchíñúhún ndá jíi cōō cāhnú síquī jā ní nsáhá tí jā cúñáhnú ndasí quítí xēen, de suní ní nchíñúhún jíi quítí xēen ñúcuán. De ní ncāhān ndá jíi: Nduú iyó ní iin jā cúñáhnú tá cúu nūū cúu quítí yáhá, de ní iin mā cúndéé canāá jíin tí, ncachí ndá jíi.

⁵ De nduú ní jásí yā jā cāhān téyíi tí jíin jā cāhān návāha tí síquī yā. De ní níhin tíñú tí jā tátúní tí ūū xico ūū yōō.

⁶ De ní nquijéhé tí ní ncāhān návāha tí síquī Yāa Dios, jíin síquī sívi yā, jíin síquī nūū ndéē yā, jíin síquī ndacá jā ndéē andiví.

⁷ De nduú ní jásí yá já canáá tí jín nchiví maá Yáa Dios, de cundeé tí jín jí. De suni ní nihín tíñú tí já tatúní tí nūú nchiví ndácá tatá, ndácá ñuú, ndácá yuhú, ndácá naciún.

⁸ De nchiví ní cáhnú ñayiví jáá nduú yósó síví jí nūú tutú, ní nchiñúhún jí quiti xéén ñúcuán. De Yáa cúu Ticáchí já ní jahní ndá jí, maá yá névaha tutú ñúcuán já yósó síví nchiví cutecú ní cání, de ja yósó síví jí jonde quiví já ní jécóo ñayiví.

⁹ Nchiví já íyó sôho ná téé sôho jí tühun já cáhán ní yáhá.

¹⁰ Ndácá nchiví já sáhá já quivi táhán vecáa, suni vecáa quihín maá jí. De ndácá nchiví já jáhni táhán jín espada, suni jín espada cuú maá jí. Túsaá de nchiví maá Yáa Dios chí cánúu cuandéé iní jí jín tündóhó de má jécucuíñi jí cándíja jí tühun já cundáhví iní yá jí.

¹¹ Ñúcuán de ní jiní ní incá quiti xéén já ní nquenda chíjin ñuhun. De íyó úú ndiquí tí já cáá tá cáá ndiquí ticáchí. De modo táchí cōó cáhnú, súcuán cáhán tí.

¹² De tá cúu nūú tátúní quiti xéén xihna ñúhún, suni súcuán tátúní quiti úú, íñí tí nūú quiti xihna ñúhún. De quiti úú sáhá tí já chíñúhún ndácá nchiví ní cáhnú ñayiví nūú quiti xihna ñúhún, quiti já ní ntacuehé já ja ñatin cuú tí de ní nduváha tí.

¹³ De quiti úú suni sáhá ndácá tíñú ñáhnú já sáhvi ndasí iní ó. Chí ní scúun tí ñuhún ichi andiví ní nquiji iní ñayiví, ní jiní ndá nchiví.

¹⁴ De ní stáhví tí nchiví ñayiví jín ndácá tíñú ñáhnú já ní nihín tí poder já sáhá tí, jín jíñú quiti xihna ñúhún. De ní ndacu tí já ná sáhá nchiví imagen quiti xihna ñúhún, quiti já ní ntacuehé jín espada, já ja ñatin cuú tí de ní nduváha tí.

¹⁵ De quiti úú ní nihín tí poder já chuhun táchí tí xítin imagen quiti xihna ñúhún, tácuu cuu cáhán, de cahní ndácá nchiví jáá nduú jétáhví jí chíñúhún jí maá.

¹⁶ De ndácá nchiví cúñáhnú jín jáá nduú cúñáhnú, ndácá nchiví cuicá jín nchiví ndáhví, ndácá nchiví sátíñú cuenta maá jín mozo já ní jeen nchiví, ní nsáhá tí já ní jécundeé iin tuní ndahá cuáhá jí á teén jí.

¹⁷ De ní iin nchiví má cúu cuéen jí xícó jí de tú nduú ndiso jí tuní já cúu síví tí á número já cúu síví tí.

¹⁸ Tühun ndíchí cúu já cáhán ní yáhá: Ndácá nchiví já jícuhun váha iní cuu tavá jí cuenta número quiti xéén ñúcuán, chí número tí cúu síví iin téé. De número ñúcuán cúu íñú ciento úni xico íñú.

14

Yáa já jíta 144,000 nchiví

¹ Ñúcuán de ní ncúndéhé ní, de ní jiní ní já íñí maá Yáa cúu Ticáchí xíní yucu Sión. De íñí ciento úú xico cūmí mil nchiví jín yá. De

teén jí ndéé síví maá yá jín síví Tatá yá Yáa Dios.

² De ní jiní ní já nihín ndasí ichi andiví, modo já jica cuáhá yéte á já cána nihín taja. De já nihín ñúcuán sáhá modo já téé cuáhá nchiví yáá nání arpa.

³ De íñí jí ichi nūú mesa nūú tátúní Yáa Dios, jín nūú ndicúmi já técu, jín nūú ndihócó cūmí téé ñáhnú já ndiso tíñú. De ní jita ndá jí iin yáa jeé. De ní iin nchiví nduú cúu cutúha jí yáa ñúcuán, chí maá-ni ciento úú xico cūmí mil nchiví já ní scácu yá iní ñayiví.

⁴ De ndácá téé yáhá cúu jáá nduú ní nsáhá cuáchí jín ñahan já sáhá nehén, chí téé ndoo áno cúu ndá dē. De níquín ndá dē Ticáchí ní-ni cúu nūú cuáhán yá. Chí ní scácu yá dē iní ñayiví, de ndá maá dē cúu téé já xihna cá ní ncandíja nūú Yáa Dios jín nūú Yáa cúu Ticáchí.

⁵ De nduú cuiti ná tühun stáhví cáhán ndá dē, chí téé ndoo áno cúu dē, íñí dē nūú mesa Yáa Dios.

Tühun já ní ncáhán ndinúni ángel

⁶ Ñúcuán de ní jiní ní incá ángel yá já ndáva cuáhán sava andiví. De ndiso yá tühun já scácu Yáa Dios nchiví já cutecú jí ní cání. De ní nacani yá tühun ñúcuán nūú ndácá nchiví ní cáhnú ñayiví, nūú nchiví ndácá naciún, ndácá tatá, ndácá yuhú, ndácá ñuú.

⁷ De ní ncáhán jee yá: Coto má stíví nūú nūú Yáa Dios, de cáhán nūú já cúñáhnú ndasí yá, chí ja ní nquenda quiví já sáhá ndáa yá síquí nūú nása ní nsáhá ndá nūú. De chíñúhún nūú yá, chí maá yá ní nsáhá andiví jín ñayiví jín mar jín ndácá nūú quéne ndute, ncachí ángel.

⁸ Ñúcuán de níquín incá ángel vají, de ní ncáhán yá: Ja ní naá ndihi ciudad téyí Babilonia. Chí ní nsáhá já nchiví ndácá naciún cásiquí ndéé jí Yáa Dios já ní sndóo jí yá de níquín jí ídolo jín ndácá tíñú nehén, ncachí ángel úú.

⁹ Ñúcuán de níquín incá ángel úní, de ní ncáhán jee yá: Xéén coo síquí nchiví já chíñúhún quiti xéén jín imagen tí, de jéhe jí tühun cundeé tuní tí teén jí á ndahá jí.

¹⁰ Chí nihín jí castigo xéén síquí ndá cuáchí já ní nsáhá jí, chí quiti iní Yáa Dios nūú jí, de má cūne cáhnú cá iní yá. De ndoho jí nūú cáyú ñuhún jín azufre, cuní ndácá ángel Yáa Dios jín Yáa cúu Ticáchí.

¹¹ De ñuhmá nūú ndóho ndá jí cáa ní cání cuiti. De nduú ñuú nduú nátátú nchiví já ndóho, já ní nchiñúhún quiti xéén jín imagen tí, jín já ní jécundeé tuní síví tí.

¹² Já ñúcuán nchiví maá Yáa Dios já squíncuu jí tíñú ndácu yá de cándíja váha jí Jesús, cánúu já cuandéé iní jí, ncachí ángel úní.

¹³ Nūcuán de nī jini nī iin tūhun ichi andiví já nī ncāhān jín nī: Tee nū tūhun já cāhān nī jín nū yáhá: Nācā ndetū ndá nchiví já cándija maá Jētohō ō, já jihí jondē mitan jín jondē níí cá tiempo. Jāndāā chi natātū ji já nī nsáhá ji tiñu váha, de tiñu ji nūcuán mā nāā chi sáhá já quendō vāha ji níí cání, ncachí Espíritu Santo.

Já ní nastútú yā nchiví ñayiví

¹⁴ Nūcuán de nī nūcūndéhé nī, de nī jini nī iin vícō cuijín. De nū vícō nūcuán ndéē Yāā nī nduu tēe. De xīnī yā ñuhún corona oro, de yíndahá yā iin hoz xēen.

¹⁵ De nī nquee incā ángel inī templo, de nī ncana jee nī ncāhān jín Yāā já ndéē nū vícō: Quehndé nī jín hoz ní, de nastútú nī nchiví ñayiví. Chi ja nī nquenda quívi já nastútú nī ji tá cúu nū téhndé trigo já ní ncuān, ncachí.

¹⁶ Nūcuán de Yāā já ndéē nū vícō nī nastútú yā nchiví váha inī ñayiví, tá cúu nū téhndé trigo jín hoz.

¹⁷ Sá de nī nquee incā ángel inī templo já iyó andiví, de suni yíndahá yā iin hoz xēen.

¹⁸ De jondē nū altar nī nquee tucu incā ángel, de ndiso tíñu yā síqui ñuhún altar. De nī ncana jee yā cāhān yā jín ángel já yíndahá hoz xēen: Quehndé nū jín hoz xēen nū, de nastútú nū nchiví já sáhá nēhén inī ñayiví, tá cúu nū jéhdé ndá ji ndahá yūcū uva já ní nchichí, ncachí.

¹⁹ De ángel nūcuán nī jéhdé yā jín hoz yā, chi nī nastútú yā nchiví já sáhá nēhén inī ñayiví, tá cúu nū ndútútú ndihā uva. De nī ntaān yā ji nū ñihín ji castigo xēen Yāā Dios, tá cúu nū táan ji ndihā uva já táxin.

²⁰ De nī jēhe yā castigo ji yātā ñū, de nī jica níñi ji modo nduxi uva. De nī ndaa nī nquenda jondē freno yuhú caballo, de nī jica jondē ūnī ciento kilómetro.

15

Ndihújā ángel jín ndihújā tūndóhó já sándihí

¹ De nī jini nī incā tiñu ñáhnú ichi andiví já sáhvi inī ō. Chi íñi ūjā ángel yā já cuāha ndihújā tūndóhó sándihí. De tá jinu ndihújā tūndóhó yáhá, sá de jīnu já má cuāha cā Yāā Dios castigo xēen síqui cuāchi.

² De suni nī jini nī iin já cáá tá cáá mar, de ndéē nihni de jēhe nduva modo ñuhún. De yuhú mar nūcuán íñi nchiví já ní ncundéé ndá ji síqui quiti xēen jín imagen tí, jín jáā nduu ní nquēhen ji tuní número já cúu síví tí. De néé ndá ji yaā já nání arpa já ní jēhe Yāā Dios nū ji.

³ De jita ndá ji yaā já ní ntavā Moisés, tēe cúu mozo Yāā Dios, jín yaā maá Tīcāchí, de sūcuán cāhān:

Tátā Yāā Dios, sáhvi inī ndá sá jíní sá ndihí tiñu ñáhnú já sáhá ní,

chi tíin ní ndihí poder.

De maá-ni tiñu ndāā tiñu váha sáhá ní, já cúu ní Rey nū ndacá naciōn.

⁴ Nduú ni iin ji iyó já má cáca yíñuhún ji nū ní, Tátā Yāā Dios.

De ndihí ji cāhān já cúñáhnú ndasí ní.

Chi mátuhún-ni maá ní cúu Yāā ndoo Yāā ī.

De quiji nchiví ndacá naciōn, chiñuhún ji níhn,

Chi ja nī jini ji já váha ndāā sáhá ní ndacá tiñu.

Ncachí ndá ji jita ji.

⁵ Nūcuán de nī nūcūndéhé nī, de nī jini nī já inī andiví nūne cuarto ī inī templo nū iyó tabla yūu já yósō ley yā.

⁶ De inī templo nī nquee ndihújā ángel já ndiso tíñu síqui ndihújā tūndóhó. De ñuhún ndá yā sahna fino já iyó ndoo de xíñu. De nūhní cinturón oro yícā yā.

⁷ De iin táhān ndicúmi já tēcū nī jēhe iin iin cōhō oro nū ndihújā ángel nūcuán. De inī cōhō ñuhún chítu castigo xēen já ní jēhe Yāā Dios, Yāā tēcū ní cání.

⁸ De nī nchítu ñuhmā ní cáhnú inī templo, de suu nī stēhēn já cúñáhnú ndasí Yāā Dios jín poder já tíin yā. De nī iin nduu ní ncúu quívi inī templo, chi jondē ná ndihí ndihújā tūndóhó já cuāha ndihújā ángel yā.

16

Síqui ndihújā cōhō já ñuhún castigo

¹ Nūcuán de inī templo nī jini nī iin tūhun já cāhān jee jín ndihújā ángel yā: Cuāhān de cati ndá nū síqui ñayiví ndihújā cōhō já ñuhún castigo xēen já ní jēhe Yāā Dios, cáchi.

² De cuāhān ángel xíhna ñuhún, de nī jati yā cōhō yā síqui ñayiví. De ndacá nchiví já ndéē tuní quiti xēen jín já chíñuhún imagen tí, nī nquene ndihvi xēen já játū ndasí.

³ De ángel ūu nī jati yā cōhō yā nū mar, de ndute mar nī nduu tá cúu níñi ndiyi. De nī jihí ndacá quiti já ñuhún inī mar.

⁴ De ángel ūnī nī jati yā cōhō yā inī ndacá yūte jín ndacá nū quēne ndute, de nī nduu níñi.

⁵ De nī jini nī já cāhān ángel já ndiso tíñu síqui ndute: Tátā Yāā Dios, maá ní cúu Yāā ndoo Yāā ī, Yāā iyó mitan, de nī iyo ní níí cání. De ndāā sáhá ní já sūcuán nī nenda ní síqui cuāchi ji.

⁶ Chi ní nsáhá ndá ji já ní jati níñi nchiví ndoo ní jín nchiví já ní nacani tūhun ní. De mitan chi nī nsáhá ní já jihí ji níñi, chi nchiví nēhén cúu ndá ji, de cánuú cundoho ji sūcuán.

⁷ De nī jini nī já cāhān incā jondē nū altar: Tátā Yāā Dios, maá ní cúu já tíin ndihí poder. De tiñu váha tiñu ndāā ní nsáhá ní já ní nenda ní síqui cuāchi ji, ncachí.

⁸ De ángel cūmī nī jati yā cōhō yā sīquī ncandīi, de nī jēhe Yāa Dios tūhun jā nduhihnī ndasī ncandīi tácuā cāyū nchivī.

⁹ De xēen ndasī nī ncāyū ndācā nchivī. De visō sūcuán de nduú nī nācani inī ji jā sndóo ji cuāchi ji, de nī nduú nī ncāhān ji jā cūñáhnū Yāa Dios. Chi sa nī ncāhān nāvāha ji sīquī yā jā nī jēhe yā ndācā castigo yáhā nūū ji.

¹⁰ De ángel ūhūn nī jati yā cōhō yā nūū mesa nūū tátúnī quiti xēen. De nī ncunee nī cāhnū nūū tátúnī tī. De nācayhī nchivī űi yūhū ji jā jātū ndasī ji.

¹¹ De visō sūcuán de nduú nī nācani inī ji jā sndóo ji tiñu néhēn jā sáhā ji. Chi nī ncāhān nāvāha ji sīquī Yāa Dios andivī sīquī jā jātū ndasī ji de ndóho ji ndihyī xēen.

¹² De ángel iñū nī jati yā cōhō yā sīquī yūte cāhnū jā nánī Eufrates. De nī nchīchī ndihī ndute yūte űúcuán, tácuā nune iin ichi jā quiji ndācā rey ichi nūū quēnda ncandīi.

¹³ De nī jinī nī jā inī yuhū cōō cāhnū jīn inī yuhū quiti xēen jīn inī yuhū maá tēe jā nācani tūhun stáhvī nī nquee ūnī tāchī jā cāá tá cáá sahvā.

¹⁴ De ndā űúcuán chi jā jétíñū ndá tāchī cúu, de sáhā tiñu űáhnū jā sáhvi inī nchivī jīnī ji. De nī nquiji ndá tāchī űúcuán jā nastútū ndācā rey nī cāhnū űayivī, jā canāá dē sīquī Yāa Dios quivī jā ndiji yā. De maá yā cúu jā tīn ndihī poder.

¹⁵ Cunini ndá nú, chi iin sanaā-ni de nenda nī, tá cúu jā iin sanaā-ni de quiji jācuñhá. De nācā ndetū ndá nchivī jā ndito inī ji, de jīto vāha ji sahma ji, tácuā mā cācā űi ji, cúu jāá nduú nā cuāchi coo sīquī ji jā cucanoō ji nūū ndācā nchivī, ncachī yā.

¹⁶ De nī nastútū ndá tāchī űúcuán ndācā rey, nī ndutútū iin lugar jā nánī Armagedón yuhū hebreo.

¹⁷ De ángel ūjā nī jati yā cōhō yā nūū tāchī. De inī templo andivī jīn nūū mesa nūū tátúnī yā, nī nguenda iin tūhun jā nī ncāhān jee: Ja nī jīnu, ncachī.

¹⁸ űúcuán de nī jēndūtē sáhā taja, de nīhin, de cána taja, de nī ntāan ndasī. Chi jondē nī cání jā iyó nchivī űayivī, nduú nī ntāan nīhin ndasī tá cúu jā nī ntāan nī jinī nī.

¹⁹ De maá ciudad Jerusalén jā cūñáhnū, nī ncusín nī ncuu ūnī parte, de nī cāhnū űayivī nī jicó cáva vehe ndá űuū. De űuū téyí Babilonia, chi nī nsáhā yā jā nī ndutahví ji castigo xēen, chi nī nquiti ndasī inī yā sīquī cuāchi ji.

²⁰ De nī naā ndācā isla, de suni yucu nduú cá naā iyó.

²¹ De ichi andivī nī ncuu űiñí náhnū sīquī nchivī, jā vēe jondē ūū xico kilo. De nī ncāhān nāvāha ndá nchivī sīquī Yāa Dios jā nī ncuu ndasī űiñí, chi iin tūndóhō xēen nī ncuu.

17

Jā nenda yā sīquī űuū nēhēn Babilonia

¹ űúcuán de nī nquiji iin táhān ndihújā ángel jā nī nee ndihújā cōhō, de nī ncāhān yā jīn nī: Nehēn, de ná stéhēn nī nūū nū nāsa coo castigo sīquī maá űahan ndīi jā cúu űuū cūñáhnū jā ndēe nūū iyó cuāhá ndute.

² Chi ndācā rey űayivī, modo jā nī ncasiquī ndēe dē jīn űahan űúcuán, cúu jā nī sndóo dē Yāa Dios de niquin dē tūhun nēhēn jā nī stéhēn űa. De nī nsáhā űa jā nchivī nī cāhnū űayivī, modo jā jīn ji de cásiquī ndēe ji Yāa Dios cúu jā nī sndóo ji yā de sáhā ndasī ji cuāchi, ncachī ángel.

³ De nī stéhēn cā Espiritu Santo jā nī jinī ni, de ángel yā űúcuán cuāhān jīn nī jondē nūū űuhun tīhá. De nī jinī nī iin űahan, yósō űa iin quiti xēen cācuáhā. De nī cāhnū tī ndēe tūhun nēhēn jā quiti inī Yāa Dios sáhā. De iyó ūjā xīnī tī jīn ūxi ndiqui tī.

⁴ De űahan űúcuán űuhún űa sahma ndihī jīn sahma cuahá, de suni űuhún űa sīquī oro jīn yūū luu jīn perla jā ndēe yāhvi. De nēe űa iin cōhō oro jā űuhún chitū jīn tiñu néhēn ndasī jīn tiñu téhēn jā jīca ndīi űa.

⁵ De teēn űa ndēe iin sívī jā cúu iin tūhun yuhū, de suha cāhān: Yáhā cúu űuū téyí Babilonia, jā cúu tá cúu nāa ndācā jā jīca ndīi jīn jā sáhā nēhēn ndasī inī űayivī, cāchi.

⁶ Sá de nī jinī nī jā űahan űúcuán jīn űa chi modo jā nī jīhī űa nīñī nchivī maá Yāa Dios jīn nīñī nchivī nī jīhī sīquī jā nī nacani ji tūhun Jesús. De nī nsáhvi ndasī inī nī nī jinī nī űa.

⁷ Sá de nī ncāhān ángel űúcuán jīn nī: ¿Nūcu sáhvi inī nū ndéhé nú? Ná cāchi tūhun nī nūū nū nāsa cúu jā cāhān tūhun yuhū sīquī űahan űúcuán jīn quiti xēen jā yósō űa, jā iyó ūjā xīnī tī jīn ūxi ndiqui tī.

⁸ Quiti xēen jā nī jinī nū, chi nī ntecū tī, de mitan chi nduú cá tī. De quee tucu tī inī yavī cūnū, sá de quihīn tī nūū tānū táhvī tī. De nchivī jā ndēe nī cāhnū űayivī, sáhvi inī ji cunī ji nūū quiti űúcuán jā nī ntecū tī de nī jīhī tī, de nī ntecutū tucu tī. De cúu ndá ji nchivī jāá nduú yósō sívī ji nūū tutū jā yósō sívī nchivī cutecū nī cání jā nī jēcōsō sívī ji jondē quivī nī jēcōo űayivī.

⁹ Ndācā nchivī jā jicūhun vāha inī, cuu tavā ji cuenta nāsa cúu: Ndhījā xīnī tī cúu tá cúu ūjā yucu nūū ndēe űahan űúcuán.

¹⁰ De ndihújā xīnī tī suni cúu tá cúu ūjā rey. De ūhūn rey űúcuán jā nī naā jā tátúnī dē, de iin dē tátúnī mitan, de incā dē chi nchāha ca quiji. De tá quiji dē de jacū-ni tiempo coo dē.

¹¹ De quiti xēen jā nī ntecū, de nī jīhī, maá tī nī ncuu rey ūnā. De iin táhān ndihújā rey űúcuán cúu tī. De tá yāha jā tátúnī tucu tī de suni quihīn tī nūū tānū táhvī tī.

¹² De ndihūxi ndiqui jā nī jinī nū cúu tá cúu ūxi rey, de nchāha ca tatúnī ndá dē. De ndá

maá dē jín quiti xēen űúcuán, chi nihĭn tiñu dē cuu dē rey jacū-ni tiempo.

¹³ De ndihúxĭ rey űúcuán chi squétáhán dē tūhun, de nacuāha dē poder dē jín tiñu ndĭso dē nūu quiti xēen űúcuán tácuá tatúnĭ tĭ.

¹⁴ De canāá dē jín Yāá cūu Ticáchĭ. De Yāá cūu Ticáchĭ candēé yā poder ndá dē. Chi maá yā cūu Jētohō nūu ndácá jētohō, de maá yā cūu Rey nūu ndácá rey. De nchivĭ jā ĩñĭ jín yā, chi nĭ nacājĭ Yāá Dios jĭ de nĭ ncana yā jā jĭ, de squĭncuu vāha ndá jĭ, ncachĭ ángel.

¹⁵ De nĭ ncāhān cā yā: Cuāhā ndute jā nĭ jinĭ nū nū ndēé ñahan ndĭi, suu cūu nchivĭ cuāhā ndácá űuū, ndácá yuhú, ndácá nacióh.

¹⁶ De ndihúxĭ ndiquĭ jā nĭ jinĭ nū jā névāha quiti xēen, suu cūu ndihúxĭ rey jā cunĭ űhvĭ dē ñahan ndĭi űúcuán. De sáhá dē jā quendōo ndáhvi űa de quendōo vichĭ ĩñĭ űa. De cajĭ dē cuñĭ űa de teñuhūn dē űa nūu űuhūn.

¹⁷ Chi Yāá Dios scūu yā ĩñĭ dē jā ná sáhá dē tiñu jā cūni yā. De squétáhán ndá dē tūhun jā nacuāha dē tiñu ndĭso dē nūu quiti xēen, de tatúnĭ tĭ jondē squĭncuu ndácá tūhun jā nĭ ncāhān Yāá Dios.

¹⁸ De ñahan jā nĭ jinĭ nū cūu maá űuū téyĭ jā cuñáhnú nūu ndácá rey ñayĭvĭ, ncachĭ ángel.

18

Sĭquĭ jā naā űuū Babilonia

¹ űúcuán de nĭ jinĭ nĭ jā nĭ ncuu incā ángel yā nĭ nquĭjĭ ichi andivĭ. De cuñáhnú ndasĭ yā. De jā jēndutē yā de nĭ jēndutē nūu ñayĭvĭ.

² De nĭ ncana jee ndasĭ yā: Ja nĭ naā ndĭhĭ űuū téyĭ Babilonia. De nĭ nduu vehe ndácá táchĭ, nūu yĭhĭ ndácá nūu táchĭ nēhén, jín ndácá tióco, quiti téhén jāá nduu jétahan ĩñĭ ű.

³ Chi űuū űúcuán cūu tá cūu ĩin ñahan nēhén, de nĭ nsáhá űa jā nchivĭ ndácá nacióh, modo jā jĭnĭ jĭ de cásiquĭ ndēé jĭ Yāá Dios, cūu jā nĭ sndóo jĭ yā de sáhá ndasĭ jĭ cuāchi. De ndácá rey ñayĭvĭ, modo jā nĭ ncasĭquĭ ndēé dē jín ñahan űúcuán jā nĭ jetáhvi ndá dē tūhun nēhén jā nĭ stēhén űa. De nchivĭ nū ñayĭvĭ jā jéen xĭco, nĭ ncuuicá jĭ jín cuāhā jānehén jā nĭ nevāha űa.

⁴ űúcuán de nĭ jinĭ nĭ incā tūhun jā nĭ ncāhān ichi andivĭ: Ndá ndóhó jā cūu nū nchivĭ maá nĭ, quee ndá nū ĩñĭ űuū jĭñā, tácuá mā quĭvi nduū nū jín ndácá cuāchi jā sáhá űa, de tácuá mā ndóhó nū tūndóhó xēen jā ndoho űa.

⁵ Chi nĭ ncāyā cuāhā ndasĭ cuāchi űa, modo ĩin montón cáhnú ndasĭ jā nĭ ncuusúcn nĭ nquenda jondē andivĭ. De mitan de cuāha Yāá Dios castigo xēen sĭquĭ cuāchi űa.

⁶ Sndóhó ndá nū űa tá cūu nūu nĭ sndóhó maá űa incā nchivĭ. De nachunáá nū nūu űa doble tūndóhó jā nĭ jēhe űa nūu incā nchivĭ.

De sáhá nū jā nandĭco cóo doble sĭquĭ űa nsúu cā jā nĭ nsáhá űa sĭquĭ incā nchivĭ.

⁷ De nĭ nsáhá téyĭ ndasĭ űa maá űa, de cuicá ndasĭ nĭ ntecū űa. De sunĭ jín medida űúcuán nacuāha nū jā ndoho xēen ndasĭ űa. Chi jāni ĩñĭ űa: Yáhá ndēé nĭ tátúnĭ nĭ, de nduū cūu nĭ ñahan viuda, de mā quĭjĭ cuitĭ tūndóhó ndoho nĭ, ncachĭ űa.

⁸ Jā űúcuán cūu jā ĩin-nĭ quĭvi de quĭjĭ cuāhā tūndóhó sĭquĭ űa. Chi cuū ndĭyi, de cucuécá ndasĭ ĩñĭ űa, de coo tāmā, de cāyū űa nūu űuhūn. Chi ndasĭ íyó poder maá Jētohō ű Yāá Dios, Yāá jā nĭ nenda sĭquĭ cuāchi űa, cáchĭ.

⁹ De ndácá rey ñayĭvĭ jā nĭ ncasĭquĭ ndēé dē jín űa, de nĭ ntecū cuicá ndasĭ dē jín űa, cuacu dē de cuacu cóhó dē cunĭ dē jā quēnda űuhmā jā cāyū űa.

¹⁰ De cuiñĭ jĭcá dē chi cuyūhú dē cunĭ dē jā sūcuán ndóhó űa castigo. De cāhān ndá dē: Nācā jā xēen ndóhó nū, űuū cūñáhnú Babilonia, chi maá űuū téyĭ nĭ ncuu nū nĭcu. De mitan chi ĩin núnúu-nĭ de nĭ nquenda castigo jā naā nū, cachĭ ndá dē.

¹¹ De ndácá tēe ñayĭvĭ jā jéen xĭco ĩñĭ űuū űúcuán, cuacu dē de cuacu cóhó dē jēhē. Chi nduū cā nĭ ĩin cuen ndatĭñú jā xĭco ndá dē.

¹² De ndatĭñú jā xĭco dē cūu oro, plata, yūu luu, jín perla jā ndēé yāhvĭ, jín sahma fino jín sahma seda jā ndĭhĭ jín jā cuāhā. De sunĭ ndácá űutun jā ásin jēhén, jín ndácá ndatĭñú luu jā nĭ nsáhá jín yūu marfil, jín űutun vĭi jā ndēé yāhvĭ, jín cāa cuāán, jín cāa hierro, jín yūu cuijĭn luu.

¹³ De sunĭ xĭco ndá dē canela jín ndácá jā jēhén ásin jín sūja ĩi jín sūja űguā jín ndácá perfume jín vino jín aceite jín harina fina jín trigo. De sunĭ xĭco dē quiti jĭso jín ticáchĭ jín caballo jín carreta, de jondē nchivĭ xĭco dē jā sātĭñú cāhā jĭ-nĭ.

¹⁴ De cāhān ndá dē jín űuū űúcuán: Nĭ ncuĭjĭyo ndĭhĭ ndatĭñú cuicá jā nĭ jétahān ndasĭ ĩñĭ nū. De ndácá jā vĭi jā vāha jā nĭ ntecū cuicá nū, chi nĭ naā ndĭhĭ, de mā nānihĭn cuitĭ cā nū, cachĭ ndá dē.

¹⁵ De ndácá tēe jā nĭ jēen nĭ yĭco nĭ ncu-cuicá jā sĭquĭ ndatĭñú űuū űúcuán, chi cuiñĭ jĭcá dē jā yuhú dē cunĭ dē castigo coo űuū űúcuán. De cuacu dē de cuacu cóhó dē.

¹⁶ De cāhān ndá dē: Nācā xēen ndóhó űuū téyĭ yáhá. Chi nĭ ncuu tá cūu ĩin ñahan jā nĭ űuhun sahma fino, sahma ndĭhĭ jín jā cuāhā. De nĭ űuhun űa sĭquĭ oro jín yūu luu jín perla jā ndēé yāhvĭ.

¹⁷ De mitan de ĩin núnúu-nĭ de nĭ naā ndĭhĭ ndácá ndatĭñú vāha űúcuán, cachĭ ndá dē. De cuiñĭ jĭcá ndácá tēe scāca barco, jín nchivĭ jā cuāhān jín barco, jín tēe sātĭñú ĩñĭ barco, jín ndá cā tēe jā sātĭñú nūu mar.

¹⁸ Chi cunĭ dē űuhmā jā cāyū űuū űúcuán, de cana jee ndá dē: ¿Nĭ íyó cā űuū téyĭ jā

cúñáhnú tá cúu nūū ní iyo ñuū yáhá? cachí dē.

¹⁹ De cōsō ndá dē ticāchāā ñuhun xīnī dē jā cúcuécá inī dē. De cuacu dē de cuacu cóhó dē. De cana jee ndá dē: Nācā xēēn ndóho ñuū téyí yáhá. Chi jíin ndatíñú cuicá jā ní iyo ñuū yáhá ní ncuucíacá ndácá nchivī névāha barco jā jica nūū mar. De mitan de iin núnúú-ni de ní naā ndihi-ni, cachī dē.

²⁰ De ná cúsiī inī ndá ndóhó jā ndéē andivī, sīquī jā ní naā ñuū yáhá. De ná cúsiī inī ndá ndóhó tēe apóstol, jíin tēe nácani tūhun Yāā Dios, jíin nchivī maā Yāā Dios. Chi ní nsáhá nēhén ñuū ñúcuán sīquī ndá nú, de jā ñúcuán ní nenda Yāā Dios sīquī.

²¹ Ñúcuán de iin ángel jā ndíso poder, ní nquehen yā iin yūū cáhnú tá cúu iin yōsó cáhnú, de ní squēne yā inī mar. De ní ncāhān yā: Tá cúu nūū ní naā yōsó yáhá, suni sūcuán naā Babilonia, ñuū cúñáhnú téyí. De mā nūcōo cuitī cā jā cuni ō nūū.

²² De ní ncāhān yā jíin ñuū ñúcuán: Inī calle nū mā cúnini cuitī cā nchivī jā scáta ji yaā arpa jíin flauta jíin trompeta. De suni mā cōo cuitī cā nchivī jā sáhá ndácá ndatíñú. De suni mā cúnini cā ji jā nihin ndácá molino nū.

²³ De ní iin lámpara mā sáhá cā jā cunijín nūū nū. De ní mā cúnini cā ji vico jā cúsiī inī ndá ñahan ndá tēe jā tándāhá máhñú nū. De nchivī jā ní jeen ní yīcō nūū nū, ní ncuñáhnú ndasí ji inī ñayivī. De ní stáhvi nū nchivī ndácá naciōn jíin tiñu tásí tiñu mágica, ncachī ángel.

²⁴ Chi sīquī ñuū ñúcuán ndéē cuāchi jā ní jati nīñi ndácá tēe ní nacani tūhun Yāā Dios, jíin ndácá nchivī maā yā, jíin ndá cā nchivī jā ní jahñi ndá ji ní cáhnú ñayivī.

19

¹ De tá ní ncuu ndácá yáhá, de ní jini ní jā cáhān jee cuāhā ndasí nchivī inī andivī:

Cúñáhnú ndasí Yāā Dios. Chi Yāā Dios maā ó cúu jā ní scácu yóhó.

De maā yā cúñáhnú ndasí, de maā yā tíin ndihi poder.

² De ndāā de vāha sáhá ndāā yā ndácá tiñu, chí ní nenda yā sīquī cuāchi ñuū nēhén cúñáhnú ñúcuán.

Chi ní stívī ji nchivī ní cáhnú ñayivī, chí modo jā cásiquí ndéē ji Yāā Dios jā chíñúhún ji incā yāā.

De ní nsáhá yā jā ní ndutahví ji sīquī jā ní jahñi ji ndácá mozo yā.

Ncachī ndá.

³ De ní ncāhān tucu ndá ji: Cúñáhnú ndasí yā. Chi ní cáni quenda ñúhmā ñuū ñúcuán jā cáyū, cáchi.

⁴ De ndihócō cūmī tēe ñáhnú jā ndíso tiñú, jíin ndicūmī jā tēcū, ní jecuñi jiti dē ní ntuu dē nūū dē nūū ñúhún, de ní nchiñúhún dē Yāā Dios, Yāā ndéē nūū mesa nūū tátúnī. De

ní ncāhān ndá dē: Amén. Súcuán ná cóo. Cúñáhnú ndasí yā.

⁵ De jondē nūū mesa nūū tátúnī yā ní ncāhān iin tūhun:

Ndá ndóhó jā sátiñú nūū Yāā Dios,

jíin ndóhó jā jica yíñúhún nūū yā,

jā cúñáhnú jíin jāā nduú,

cāhān nū jā vāha ndasí Yāā cúu yā.

Ncachī.

Vico jā tándāhá Yāā cúu Ticāchí

⁶ De ní jini ní jā cáhān ndá nchivī cuāha ndasí, de nihin tá cúu nūū níhin cuāhā yūte,

jíin jā cána nihin taja. De ní ncāhān:

Cúñáhnú ndasí yā. Chi Jétohō ō Yāā Dios, Yāā tíin ndihi poder,

mitan de ndacu nihin yā tiñu.

⁷ De ná cúsiī inī ō, de sīi ndasí ná cóo inī ō,

de ná cáhān ō jā cúñáhnú ndasí yā.

Chi ní nquenda quivī jā maā Yāā cúu Ticāchí, modo jā tándāhá yā.

De nchivī maā Yāā Dios cúu tá cúu ñahan jā tándāhá jíin yā, de ja iyó tūha ndá ji.

⁸ De ní nihin ji tūhun jā cuhun ji sahma fino jā ndoo ndasí de xiñú.

Ncachī ndá. De sahma fino ñúcuán cúu ndácá tiñu ndāā jā sáhá nchivī maā Yāā Dios.

⁹ De ní ncāhān ángel jíin ní: Tee nú tūhun yáhá: Nācā ndetú ndá nchivī jā ní ncana yā jā quihín vico tándāhá Yāā cúu Ticāchí. De ní ncāhān cā ángel jíin ní: Ndácá tūhun yáhá cúu tūhun ndāā jā ní ncāhān Yāā Dios, ncachī yā.

¹⁰ De ní jecuñi jiti ní nūū jéhe ángel jā chíñúhún ní yā nícu. De ní ncāhān yā jíin ní: Mā sáhá nū sūcuán. Chi nduhú suni mozo Yāā Dios cúu ní, tá cúu nūū cúu maā nú jíin ndá hermano nū jā cándija vāha tūhun Jesús. Sa nūū maā Yāā Dios chíñúhún nū, ncachī yā. Chi maā tūhun jā ní ncāhān Jesús cúu jā cáhān ndāā ndá nchivī jā nácani tūhun Yāā Dios.

Yāā jā yósó sīquī caballo cuijín

¹¹ Ñúcuán de ní jini ní jā níne nūū ndéē Yāā Dios andivī. De ní nquenda iin caballo cuijín, de Yāā jā yósó sīquī tí nání yā Yāā ndāā, Yāā squincuu. De ndāā sáhá ndāā yā tiñu, de ndāā nēnda yā sīquī ndácá jānehén.

¹² De tinūū yā jéndütē tá cúu yáñuhún. De xini yā ñúhún cuāhā corona. De ndéē iin sívī yā jā maā-ni yā cúu jā jínī.

¹³ De ñúhún yā iin sahma jā ní ñundaji nūū níñi, de nání yā Tūhun Yāā Dios.

¹⁴ De ndácá ángel yā jā iyó andivī, yósó caballo cuijín de níquín yātā yā. De ñúhún ndá sahma fino cuijín jā iyó ndoo.

¹⁵ De inī yuhú maā Yāā jā yósó sīquī caballo, quēe jā cáá tá cáá iin espada xēēn. De espada ñúcuán cúu tūhun yā jā sndóho yā nchivī ndácá naciōn. De nihin ndacu yā tiñu nūū ji. De sáhá ndāā yā sīquī cuāchi ji modo jā jāñú sīquī ndihā uva jā táxin. De cuāha yā

castigo xēen cundoho ji jā quítí iní yā síquí cuāchi jí. Chi maá yā tūn ndihí poder.

¹⁶ De sahma yā jíin síhin yā yósó tūhun yáhá: Rey nūū ndácá rey jíin Jētoho nūū ndácá jētoho, cáchi.

¹⁷ Ņúcuán de nī jiní ni iin ángel yā jā iní nūū ncandí. De nī ncana jee yā nūū ndácá quiti ndáva nūū táchi: Ndutútú ndá nú quiji nú cuxíní nú iin vico cáhnú sáhá Yāā Dios.

¹⁸ De caji nū cūñu ndácá rey jíin capitán jíin ndá tēé téyí, jíin cūñu ndácá caballo jíin tēé jā ní nchosó tí. De suni caji nū cūñu ndácá cā nchiví, cúu nchiví sátiñú cuenta maá jíin mozo jā ní jeen nchiví, cúu nchiví cuñáhnú jíin nchiví jáá nduú, ncachí ángel.

¹⁹ Ņúcuán de nī jiní ni maá quiti xēen jíin ndácá rey ñayiví jíin cuāhá soldado dē. De nī ncutútú dē jā canáá dē jíin maá Yāā jā yósó caballo jíin ndá ángel yā.

²⁰ De nī ntiin ndá yā quiti xēen cuāhān tí preso jíin maá tēé nī nacani tūhun stáhví jā ní nsáhá ndácá tiñu ñáhnú nī jiní jínúu quiti xēen. Chi jíin tiñu ñáhnú űúcuán cúu jā ní stáhví dē ndácá nchiví jā ní jehé tūhun cundiso tuní quiti xēen, jíin jā ní ncheñúhún imagen tí. De quiti xēen jíin tēé nī nacani tūhun stáhví, tēcú ndúú, de ní squéne yā nūū lago ñuhún jā cáyú jíin azufre.

²¹ De jíin espada jā quéé yuhú Yāā jā yósó caballo ní jihí ndácá soldado quiti xēen. De ndácá quiti jā ndáva nūū táchi ní ndahá chíjin tí ní nchají tí cūñu ndá dē.

20

Síquí mil cuiyá

¹ De nī jiní ní jā ní ncuun iin ángel ichi andiví. De néé yā ndácáa jā nūne maá yaví cūñú ndasí. De suni néé yā iin cadena cáhnú.

² De nī ntiin yā maá cōō cáhnú jā iyó jondé janahán ndasí, de nání tí táchi cuñáhnú jíin Satanás. De ní juhni yā jā cunuhní mil cuiyá.

³ De ní squéne yā iní yaví cūñú ndasí. De ní jasí vāha yā, de ní nsáhá cutú yā yuhú yaví, tácuā mā stáhví cā űúcuán nchiví ndácá nación, chí jondé tá jínu mil cuiyá. De jā yāha mil cuiyá, sá de cánúu jā ndají caca nuu jacú cá tiempo.

⁴ De ní jiní ní ndácá mesa nūū tátúní, de űúcuán ndéé ndácá nchiví jā ní nīhín tiñú jí jā sáhá ndáa jí tiñu. De suni ní jiní ní áno ndácá nchiví jā ní jehndé ndá xīnī jí síquí jā ní nacani jí tūhun Jesús jíin tūhun Yāā Dios. De nduú ní nchíñúhún jí quiti xēen jíin imagen tí, de ní nduú ní jéhe jí tūhun jā cundeé tuní tí teén jí á ndahá jí. De ní jiní ní jā ní natecú jí de ní ndacu jí tiñu jíin Cristo mil cuiyá.

⁵ Yáhá cúu ndá ndiyi jā natecú xihna cā. De ndá cā ndiyi, nduú ní natecú jí, chí jondé jínu mil cuiyá.

⁶ De nācā ndetú ndácá nchiví ndoo áno jā natecú xihna cā. Chi mā cúu cuií jí vuelta űū. De cuu jí sūtú nūū Yāā Dios jíin nūū Cristo, de tátúní jí jíin yā mil cuiyá.

⁷ De tá jínu mil cuiyá, de ndājí Satanás de quee nūū yindasi.

⁸ De stáhví tucu nchiví ndácá nación níí cáhnú ñayiví. De stáhví nchiví ñuū Gog jíin Magog. De sáhá jā ndutútú ndácá soldado ñuū űúcuán jā canáá dē. De coo cuāhá ndasí dē tá cúu űútín yuhú mar.

⁹ De cütē nuu dē quihín dē níí cáhnú ñayiví. De cuicó ndúú dē nūū ndéé ndá nchiví maá Yāā Dios, jíin ciudad jā mānī yā jíin. De Yāā Dios chí scúun yā ñuhún ichi andiví, de cáyú ndihí dē.

¹⁰ De táchi cuñáhnú jā ní stáhví ndácá nchiví űúcuán, chí squéne yā quihín nūū lago ñuhún jā cáyú jíin azufre. De űúcuán chí jā ní squéne yā quiti xēen jíin tēé ní nacani tūhun stáhví. De űúcuán ndoho nduú ñuú níí cání cuií.

Jā sáhá ndáa yā tiñu nūū mesa cuijín

¹¹ űúcuán de nī jiní ni iin mesa cuijín cuñáhnú, de ndéé maá Yāā tátúní. De ñayiví jíin andiví ní ndoñuhún cuāhān jā ní ndéhe yā nūū, chí nduú cā ní ncúu coo nūū yā.

¹² De ní jiní ní ndácá ndiyi, jā ní ncuñáhnú jíin jáá nduú ní ncuñáhnú, iní ndá nūū Yāā Dios. De ní nsáhá yā jā nūne ndácá libro, de suni ní nune incá libro jā yósó sívī nchiví jā cutecú níí cání. De ní nsáhá ndáa yā síquí ndácá ndiyi, tú nāsa tiñu ní nsáhá jí jā yósó nūū ndácá libro űúcuán.

¹³ De ní nquee ndácá ndiyi jā ní jihí nūū mar. De suni ní nquee ndácá ndiyi jā ní jihí, jā iyó jí lugar nūū iyó áno ndiyi. De ní nsáhá ndáa yā síquí, tú nāsa ní nsáhá iin iin jí.

¹⁴ űúcuán de cuéhé jahní nchiví jíin lugar nūū iyó áno ndiyi, ní snáá yā ní squéne yā cuāhān nūū lago ñuhún. De jā ndoho nchiví nūū lago ñuhún, suu cúu jā cuú jí vuelta űū.

¹⁵ De űúcuán ní squéne yā ndá nchiví nēhén jáá nduú yósó jíin nūū libro jā yósó sívī nchiví jā cutecú níí cání.

21

Andiví jéé jíin ñayiví jéé

¹ űúcuán de ní jiní ní andiví jéé jíin ñayiví jéé. Chí andiví jíin ñayiví xihna ñuhún ní naā. De suni nduú cā mar.

² De nduhú Juan, ní jiní ní ciudad íi jā cúu Jerusalén jéé. De ní ncuun vājí ichi andiví nūū ndéé Yāā Dios. De luu ndasí cáá tá cúu iin ñahan jā ní nsáhá tūha ña maá ña ní ncututú ña jā tandáhá ña jíin yíí ña.

³ De ní jiní ní iin tūhun jā ní ncāhān jee ichi andiví: Cūndéhe, chí mitan de ndéé Yāā Dios máhñú nchiví. De cundeé yā jíin ndá jí, de cuu jí nchiví maá yā. De maá yā cundeé yā jíin jí jā cúu yā Yāā Dios jí.

⁴ De nacuahā yā ntenúú ndá ji. De mā cúu cā nchivī, ni mā cuácú cā ji, ni mā cúcuécá cā inī ji, ni mā játú cā ji. Chi ja nī nchāha ndācá tūndóhó jā nī iyo, cáchī.

⁵ Ņúcuán de nī ncāhān maá Yāa jā ndéē nūū mesa: Cūndéhé, chí nasáhá jeé nī ndācá jā iyo, ncachī yā. De suni nī ncāhān yā: Tee nú tūhun yáhá. Chi ndācá tūhun yáhá cúu jā jīnī ndija nú jā ndāa cúu.

⁶ De nī ncāhān cā yā: Ja nī jīnu. Maá nī cúu tá cúu letra A jā xīhna űhún jīn letra Z jā sándihí, chí maá nī nī squijéhé ndihi de maá nī sínu. De ndācá nchivī jā yichī, súcuán-ni cuāha nī ndute jā quéne coho ji jā cutecū ji ní cāni.

⁷ Ndācá nchivī jā cundeé sīquī jānehén, nīhīn jā ndācá yáhá cuu táhvi ji. De cuu nī Yāa Dios ji, de cuu ji sehe nī.

⁸ De ndācá nchivī jā yúhú cundoho sīquī tūhun nī, jīn nchivī jāa nduú cándija, jīn nchivī sáhá tínu néhén, jīn nchivī jāhni ndīyi, jīn nchivī jāca ndīi, jīn nchivī sáhá tási, jīn nchivī chíűhún idolo, jīn ndācá nchivī stáhvi, nchivī űúcuán chí quīvi ndá ji lago űhún jā cáyú jīn azufre. De űúcuán cúu jā cuū ji vuelta úū.

Jerusalén jeé

⁹ űúcuán de nī nquiji iin táhān ndihúja ángel jā nī nee ndihúja cōhō jā nī űuhun chítu ndihúja tūndóhó jā sándihí. De nī ncāhān yā jīn nī: Nehén de ná stéhén nī nūū nū űahan jā tandáhá cuu űa űasihí Yāa cúu Ticāchī, ncachī yā.

¹⁰ De nī nsáhá cā Espīritu Santo jā nī stéhén cā nūū nī, de ángel űúcuán nī jeca yā nduhú cuāhān yā jīn nī xīnī iin yucu cáhnú súcún. De nī stéhén yā nūū nī maá ciudad űi cúñáhnú jā cúu Jerusalén, de nī ncuun vāji jondé andivī nūū ndéē Yāa Dios.

¹¹ De jéndütē ndasi ciudad űúcuán tá cúu nūū jéndütē Yāa Dios. De xīñú tá cúu nūū xīñú iin yūū luu jā ndéē yāhvi ndasi, tá cúu yūū cuījín jā ndéē nihni modo vidrio.

¹² De yuhú ciudad nī jicó ndūū iin jā cáhnú súcún jā ndási ciudad. De iyo úxi úū viéhé. De ndācá viéhé íñi iin ángel yā. De ndācá viéhé ndéē sívi ndihúxi úū tatá Israel.

¹³ De lado nūū quénda ncandī iyo űni viéhé. De lado norte suni iyo űni viéhé. De lado sur suni iyo űni viéhé. De lado nūū quée ncandī suni iyo űni viéhé.

¹⁴ De iyo úxi úū yūū náhnú jā cúu cimientu maá jā ndási ciudad. De ndācá yūū ndéē sívi ndihúxi úū apóstol maá Yāa cúu Ticāchī.

¹⁵ De ángel jā nī ncāhān jīn nī, née yā iin metro oro jā chicuāhá yā ciudad jīn ndá viéhé jīn maá jā ndási ciudad.

¹⁶ De ciudad chí iin medida-ni cúu ndicúmī lado. Chí jā cāni jīn jā jítē, inuú-ni cúu. De ángel nī nchicuāhá yā ciudad jīn medida űúcuán. De née úū mil úū ciento

kilómetro jā iin iin lado. De inuú-ni medida jā cāni, jā súcún, jīn jā jítē.

¹⁷ De suni nī nchicuāhá yā maá jā ndási ciudad, de née űni xico cūmī metro jā súcún. De medida jā jétíñú nchivī, suni jétíñú ángel űúcuán.

¹⁸ De maá jā ndási ciudad nī ncuvāha jīn yūū cuījín ndéē nihni. De ndinuhun oro cúu ciudad, de cáá tá cáá vidrio jā ndéē nihni.

¹⁹ De ndācá yūū jā cúu cimientu maá jā ndási ciudad, nī ncucutú jīn ndinuū yūū luu jā ndéē yāhvi. Yūū xīhna űhún cúu yūū cuījín ndéē nihni. De jā úū cúu yūū ndéē xīñú. De jā űni cúu yūū pinto. De jā cūmī cúu yūū cuíi xīñú.

²⁰ De jā úhún cúu yūū pinto jā űhún raya. De jā íñú cúu yūū cuāhá pinto. De jā úja cúu yūū cuāán ndéē nihni. De jā úna cúu yūū cuíi ndéé. De jā íin cúu yūū cuāán xīñú. De jā úxi cúu yūū cuíi cuījín. De jā úxi iin cúu yūū cuāhá cuāán. De jā úxi úū cúu yūū ndihí xīñú.

²¹ De ndihúxi úū viéhé űúcuán cúu úxi úū perla jā ndéē yāhvi. De iin iin viéhé cúu iin iin perla. De ndinuhun oro cúu calle cáhnú ciudad, de ndéē nihni tá cáá vidrio.

²² De nduú ná templo ní jīnī nī inī ciudad, chí níi cáhnú ciudad iyo maá Jētohō ō, Yāa jā tíin ndihi poder, jīn Yāa cúu Ticāchī.

²³ De nduú jīnī űhún jā cutūu ncandī jīn yōō. Chí jā jéndütē maá Yāa Dios cúu jā cutūu. De maá Yāa cúu Ticāchī, cúu yā luz inī ciudad űúcuán.

²⁴ De nchivī ndācá nación űayivī jā ní scácu yā, caca ji nūū luz jā stūu ciudad űúcuán nūū ji. De ndācá rey űayivī quiji ndá dē ciudad jīn ndācá jā stéhén jā cúñáhnú dē.

²⁵ De ndācá viéhé ciudad má cūndasi cuiti nduú, de nduú ná jacuāá coo.

²⁶ De inī ciudad quiji nchivī cúñáhnú ndācá nación, quiji ji jīn ndācá jā stéhén jā cúñáhnú ji.

²⁷ De mā quívi cuiti nī iin jā tēhén. De nī mā quívi nchivī jā sáhá tínu néhén jīn jā stáhvi. Chí quívi maá-ni nchivī jā yósó sívi ji nūū libro jā yósó sívi nchivī cutecū níi cāni, jā névāha Yāa cúu Ticāchī.

22

¹ űúcuán de ángel yā nī stéhén yā nūū nī iin yūte jā iyo ndoo. De ndute űúcuán sáhá jā cutecū ō níi cāni. De ndéē nihni tá cúu vidrio, de quéne nūū mesa nūū tátūnī Yāa Dios jīn Yāa cúu Ticāchī.

² De jīca yūte sava māññú calle cáhnú ciudad űúcuán. De ndūū lado yuhú yūte íñi űnutun jā cutecū ō níi cāni sáhá. De űnutun űúcuán jéhe jāvíxi úxi úū vuelta jā iin cuiyā, chí ndācá yōō cúun jāvíxi. De ndahá yúcu tú cúu tátān jā ndúvāha nchivī ndācá nación.

³ De ndācá jā ní stánú táhvi yā, mā cōó inī ciudad űúcuán. De inī ciudad cuívi

maá mesa nūū tátúnī Yāā Dios jíín Yāā cúu Ticāchí. De nchiví cándíja já cúu ji mozo yā, chíñúhún ji yā.

⁴ De cuní ji nūū yā, de cundeē síví yā teēn ji.

⁵ De mā cōō cā jacuāā ciudad ñúcuán. De nchiví já ndéē ñúcuán nduú cā jíni ñúhún ji já stúu lámpara nūū ji, ni já stúu ncandí. Chí já jéndütē maá Jētohō ō Yāā Dios cúu já cútúu nūū ji. De ndacu ji tiñu ní cání cuití.

Jā cuácuñatin nenda Cristo

⁶ Ñúcuán de ni ncāhān ángel jíín nī: Ndācá tūhun yáhá cúu já jíni ndija nú já tūhun ndāā cúu. De Jētohō ō Yāā Dios, maá yā sáhá jíín ndá tēe nácani tūhun yā, já jíín Espírítu yā nácani ndá dē. De suu maá yā nī ntají ángel yā tácuá stéhēn nūū nchiví cúu mozo yā ndācá tiñu já ñamā coo.

⁷ Ñamā ndiji nī, cáchí yā. De nācā ndetū nchiví já tēe sōho tūhun Yāā Dios já yósō nūū tutū yáhá.

⁸ De nduhū Juan, nī jíni nī ndācá tūhun yáhá, de nī jíni nī ndācá tiñu yáhá. De tá nī jíni jíín sóho nī de nī jíni jíinúú nī, ñúcuán de nī jēcúñí jíti nī nūū jéhē maá ángel já ní stéhēn ndācá tiñu yáhá nūū nī, já chíñúhún nī yā nícu.

⁹ Sochi nī ncāhān ángel jíín nī: Mā sáhá nú sūcuán. Chí nduhū suni mozo Yāā Dios cúu nī, tá cúu nūū cúu maá nú jíín ndá hermano nú já nácani tūhun yā, jíín ndihi nchiví já jétáhví tūhun já yósō nūū tutū yáhá. Sa nūū maá Yāā Dios chíñúhún nú, ncachí yā.

¹⁰ De nī ncāhān cā ángel jíín nī: Mā chíyuhū nū ndācá tūhun Yāā Dios já yósō nūū tutū yáhá, chí ja cuácuñatin tiempo já quee ndāā ndihi.

¹¹ De nchiví já sáhá tiñu néhén, ná sáhá cā ji tiñu néhén. De nchiví já íyó téhén ánō, ná quéndōo ji sūcuán. De sa nchiví já sáhá tiñu ndāā, ná sáhá cā ji tiñu ndāā. De nchiví já íyó ndoo ánō, ná cóo ndoo cā ji sūcuán, ncachí ángel.

¹² Jándáā já ñamā ndiji nī, cáchí Jesús. De quíji nī jíín táhví já cuáha nī nūū iin iin nchiví, tú nása tiñu nī nsáhá ji.

¹³ Maá nī cúu tá cúu letra A já xíhna ñúhún jíín letra Z já sándíhí, chí íyó nī jondé já xíhna ñúhún de coo nī ní cání.

¹⁴ Nācā ndetū nchiví já jéhe ji tūhun ndundoo ánō ji tá cúu nūū ndúndoo sahama ji. Chí cuu cají ji jávíxí ñutun já sáhá já cutecū ji ní cání, de cuu quívi ji viéhé ciudad ī ñúcuán.

¹⁵ De ichi fuera ciudad coo nchiví já sáhá tiñu néhén, jíín nchiví sáhá tásí, jíín nchiví jíca ndí, jíín nchiví jáhni ndiyi, jíín nchiví chíñúhún ídolo, jíín ndá nchiví já cúsí iní stáhví táhán.

¹⁶ Maá nī já cúu Jesús, nī ntají nī ángel ní tácuá cachí tūhun yā ndācá tūhun yáhá nūū ndá grupo nchiví cándíja. De maá nī nī nsáhá já ní íyo rey David, de nī ncacu nī nūū tatá David. De cúu nī tá cúu lucero já jéndütē já quéndá túu, ncachí yā.

¹⁷ De maá Espírítu Santo jíín ndá nchiví Yāā Dios já cúu ji tá cúu ñahan tándáhá jíín Yāā cúu Ticāchí, cáhān ndá: Nehēn, quívi ndá nú ndahá yā. De ndācá nchiví já níni, suni ná cáhān ji: Nehēn, quívi ndá nú ndahá yā. De ndācá nchiví já yíchí já cúní ji coho ji, ná quívi ji ndahá yā, de sūcuán-ni ná cóho ji ndute já cutecū ji ní cání sáhá.

¹⁸ De ndācá nchiví já jíni tūhun Yāā Dios já yósō nūū tutū yáhá, cáhān níhin nī jíín ji: Tú ní iin nchiví chisó cā ji nūū tūhun já cáhān tutū yáhá, de Yāā Dios suni chisó cā yā tūndóhó já cáhān nūū tutū yáhá, cundoho ji.

¹⁹ De tú ní nchiví candeē ji jacú tūhun já cáhān tutū yáhá, de Yāā Dios candeē yā táhví ji já yósō nūū libro já yósō síví nchiví cutecū ní cání, de mā níhin ji táhví ji iní ciudad ī ñúcuán. De tutū yáhá cúu já cáhān síquī ndācá ñúcuán.

²⁰ De Yāā já ní ncāhān ndācá tūhun yáhá, suha cáhān yā: Jándáā já ndiji ñamā nī, cáchí yā. Amén. Sūcuán ná cóo. Jētohō sá Jesús, jíicān táhví sá já ndiji ñamā nī.

²¹ De ñúhún iní nī já Jētohō ō Jesucristo ná sáhá cā yā já váha ndá ndóhó. Amén.